



**ANKU BOEVA’NIN “GÜLLERİM SOLMASIN”
ADLI ESERİNİN CÜMLE YAPISI
YÖNÜNDEN İNCELENMESİ**

Kübra KANLI
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Prof. Dr. Nadejda ÖZAKDAĞ
Ekim, 2024
Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANKU BOEVA’NIN “GÜLLERİM SOLMASIN” ADLI
ESERİNİN CÜMLE YAPISI YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Hazırlayan
Kübra KANLI

Danışman
Prof. Dr. Nadejda ÖZAKDAĞ

AFYONKARAHİSAR 2024

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Anku Boeva’nın “Güllerim Solmasın” Adlı Eserinin Cümle Yapısı Yönünden İncelenmesi” adlı çalışmanın tüm hazırlanma sürecinde bilimsel etik kurallara ve atıf gösterme ilkelerine uyduğumu belirterek aksi bir durumun tespiti hâlinde sorumluluğun tamamen bana ait olduğunu kabul ederim.

22/10/2024

İMZA

Kübra KANLI



T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Kübra Kanlı
	Numarası	210623107
	Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
	Programı	Türk Dili ve Edebiyatı
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı		Anku Boeva'nın "Güllerim Solmasın" Adlı Eserinin Cümle Yapısı Yönünden İncelenmesi
Tez Savunma Sınav Tarihi		22.10.2024
Tez Savunma Sınav Saati		14.00

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek ☒oy birliği – ☐oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hacı İbrahim DELİCE
MÜDÜR

Bu tez, Enstitü Müdürlüğünce kontrol edilerek, elektronik imza kullanılarak onaylanmıştır.

ÖZET

ANKU BOEVA’NIN “GÜLLERİM SOLMASIN” ADLI ESERİNİN CÜMLE YAPISI YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Kübra KANLI

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Ekim, 2024

Danışman: Prof. Dr. Nadejda ÖZAKDAĞ

Bir millet için en önemli unsur sahip oldukları dilidir. Toplumlar konuştukları dilleriyle var olurlar ve birbirleriyle dil sayesinde iletişim kurarlar. Zaman içerisinde konuşulan dil, gelişir, değişir, dönüşür, diğer dilleri etkiler veya diğer dillerden etkilenir. Konuşulan dil, toplumların inançları, sosyokültürel yapıları, yaşam tarzları, âdetleri ve ideolojileri hakkında bilgi verirken aynı zamanda konuşulan dilin yapısını ve kurallarını da ortaya koyar.

Toplumların dilleri, onların kültürlerini yansıttığı gibi, her dilin kendine has yapısal özellikleri de vardır. Gagauz Türkçesi, bu bağlamda diğer Türk dillerinden farklı olarak kendine özgü bir cümle yapısına sahiptir. Genel olarak özne, nesne ve yüklem sıralaması izlenir, ancak cümle içindeki öğelerin yerleşiminde esneklik vardır. Gagauz Türkçesinin cümle yapısı, tarihî ve coğrafi etkileşimler sonucunda çeşitli farklılıklara uğramış olsa da temel Türkçe cümle yapısını büyük ölçüde korumuştur. Gagauz Türkçesinde, devrik cümlelerin sayıca fazla olduğu görülür.

Bu çalışmada, Anku Boeva’nın *Güllerim Solmasın* adlı hikâye kitabında geçen tüm cümleler yapılarına göre incelenmiş ve her cümle Türkiye Türkçesine aktarılmıştır. Cümleler, yapılarına göre basit cümle, birleşik cümle ve kesik (eksiltili) cümle olmak üzere üç grupta incelenmiştir. Basit cümleler, yüklem türüne göre, yüklem yerine göre ve anlamlarına göre tasnif edilmiştir. Birleşik cümleler ise şartlı birleşik, iç içe birleşik, ani’li (ki/aniki) birleşik, sıralı cümle, bağlı cümle ve karışık birleşik cümle olmak üzere altı grupta sınıflandırılmıştır. Karışık birleşik cümleler dışında tüm cümleler öğelerine ayrılmıştır. Çalışmanın sonunda, eserde geçen bilinmeyen kelimelerin sözlüğü oluşturulmuştur. Bu çalışma ile Gagauz Türkçesi cümle yapısı alanında yapılacak çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gagauz Türkçesi, Anku Boeva, Cümle yapısı, Söz Dizimi, Sintaksis

ABSTRACT

SENTENCE STRUCTURE OF ANKU BOEVA’S “GÜLLERİM SOLMASIN”

Kübra KANLI

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE**

October, 2024

Advisor: Prof. Dr. Nadejda ÖZAKDAĞ

The most important element for a nation is its language. Societies exist through the language they speak and communicate with each other through language. Over time, the spoken language develops, changes, transforms, influences other languages or is influenced by other languages. While the spoken language provides information about the beliefs, sociocultural structures, lifestyles, customs and ideologies of societies, it also reveals the structure and rules of the spoken language.

As the languages of societies reflect their cultures, each language also has its own structural features. In this context, Gagauz Turkish has a unique sentence structure different from other Turkish languages. In general, the order of subject, object and predicate is followed, but there is flexibility in the placement of the elements in the sentence. Although the sentence structure of Gagauz Turkish has undergone various differences as a result of historical and geographical interactions, it has largely preserved the basic Turkish sentence structure. In Gagauz Turkish, it is seen that the number of transposed sentences is high.

In this study, all sentences in Anku Boeva's story book Güllerim Solmasın were analyzed according to their structures and each sentence was transferred to Turkey Turkish. The sentences were analyzed in three groups according to their structures: simple sentences, compound sentences and fragmented sentences. Simple sentences are classified according to the type of predicate, the place of the predicate and their meaning. Compound sentences are classified into six groups: conditional compound, nested compound, compound with ani (ki/aniki), sequential sentence, dependent sentence and mixed compound sentence. Except for mixed compound sentences, all sentences are divided into their elements. At the end of the study, a dictionary of unknown words in the work was created. With this study, it is aimed to contribute to the studies in the field of sentence structure in Gagauz Turkish.

Keywords: Gagauz Turkish, Anku Boeva, Sentence structure, Syntax, Syntaxis

ÖN SÖZ

Dil, yüzyıllar boyunca canlılar arasında iletişimi sağlayan, duygu ve düşüncelerin aktarıldığı önemli bir araç olmuştur. Duygu, düşünce, bilgi ve tecrübelerini dil aracılığıyla bugünlere kadar taşıyan insanoğlu, kendinden sonra gelecek nesillere de yine dil vasıtasıyla bu aktarımları taşımışlardır. Dilin en küçük birimi sestir, fakat tek başına bir anlam ifade etmez. Seslerin bir araya gelerek oluşturdukları anlamlı en küçük birim ise kelimedir. Kelimeler tek başlarına bir anlam ifade edebilse de başkalarıyla iletişim kurabilmede ve kendini ifade etme noktasında yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle kelimeler, belirli kurallar çerçevesinde bir araya getirilerek cümleler kurulur ve kurulan bu cümleler sayesinde iletişim sağlanır.

Bu çalışmanın konusu cümle yapısı olduğu için çalışmanın ana malzemesi cümlelerdir. Bu kapsamda çalışmada Anku Boeva'nın "Güllerim Solmasın" adlı eserinden hareketle metne dayalı bir yöntem takip edilmiştir.

Cümle yapısı konusu geçmişten günümüze araştırmacıların hâlâ tam olarak ortak bir paydada buluşamadıkları bir konu olmuştur. Özellikle birleşik fiillerin tasnifi ve fiilimsilerin birleşik cümle olarak kabul edilip edilmemesi tartışma konusudur. Biz de çalışmamızda cümle bilgisi ile ilgili çalışmaları inceledik ve yapılan tasniflerden hareketle basit ve birleşik cümleleri Gagauz Türkçesinde ve Türkiye Türkçesinde genel kabul gören tasnife göre inceledik. Bu çalışmayla hem Gagauz Türkçesinin cümle yapısını ortaya koymayı hem de Gagauz Türkçesi cümle yapısı alanında yapılacak çalışmalara katkı sağlamayı amaçladık.

Yüksek lisans eğitimim boyunca ve bu çalışmanın gerçekleştirilmesi sürecinde yoğun akademik çalışmaları arasında bana zaman ayırarak değerli bilgi ve tecrübelerini aktaran, bu süreçte beni bilgi birikimi ile yönlendiren, sabırla ilgilenen kıymetli hocam Prof. Dr. Nadejda Özakdağ'a teşekkürlerimi sunarım.

Tez sürecimi hikâyeleriyle renklendiren, sıcakkanlılığı ve içtenliği ile bana yardımcı olan değerli yazar Anku Boeva'ya sevgilerimle teşekkür ederim.

Tüm eğitim hayatım boyunca yanımda olan, maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman benden esirgemeyen ve bugüne ulaşmamda büyük emekleri olan canım dedem Ahmet Yanardağ'a ve canım anneannem Kadriye Yanardağ'a teşekkür ederim. Bu süreçte yanımda olan ve her koşulda beni destekleyen biricik annem Gülsüm Yanardağ'a ve tez sürecimdeki katkılarından dolayı canım ablam Hayriye Kanlı'ya teşekkür ederim.

Kübra KANLI
2024, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI	ii
ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ANKU BOEVA'NIN HAYATI VE ESERLERİ

1. HAYATI	4
2. ESERLERİ.....	6

İKİNCİ BÖLÜM

CÜMLE BİLGİSİ

1. GAGAUZ TÜRKÇESİ CÜMLE BİLGİSİ	9
2. GAGAUZ TÜRKÇESİ CÜMLE BİLGİSİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CÜMLE VE CÜMLE ÇEŞİTLERİ

1. CÜMLE	16
2. CÜMLENİN ÖGELERİ	16
2.1. YÜKLEM	17
2.2. ÖZNE	18
2.3. NESNE	20
2.3.1. Belirtili Nesne.....	20
2.3.2. Belirtisiz Nesne.....	21
2.4. YER TAMLAYICISI (DOLAYLI TÜMLEÇ)	22
2.5. ZARF TÜMLECİ	23
2.6. CÜMLE DIŞI UNSUR.....	25
3. CÜMLE ÇEŞİTLERİ	27
3.1. YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER	28
3.1.1. Fiil Cümlesi	29
3.1.2. İsim Cümlesi.....	30
3.2. YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER.....	30
3.2.1. Kurallı (Düz) Cümle.....	31
3.2.2. Devrik Cümle	32
3.2.2.1. Yüklem Baştaki Bulunduğu Devrik Cümleler	34
3.2.2.2. Yüklem Ortadaki Bulunduğu Devrik Cümleler	34

3.3. ANLAMLARINA GÖRE CÜMLELER	35
3.3.1. Olumlu Cümle.....	36
3.3.2. Olumsuz Cümle	37
3.3.3. Soru Cümlesi.....	38
3.3.4. Ünlem Cümlesi.....	39
3.4. YAPILARINA GÖRE CÜMLELER	41
3.4.1. Basit Cümle	43
3.4.1.1. Dar Cümle	44
3.4.1.2. Geniş Cümle	44
3.4.2. Birleşik Cümle	45
3.4.2.1. Şartlı Birleşik Cümle	46
3.4.2.2. İç İçe Birleşik Cümle.....	48
3.4.2.3. ani'li (ki / aniki) Birleşik Cümle.....	50
3.4.2.4. Sıralı Cümle.....	53
3.4.2.5. Bağlı Cümle.....	55
3.4.2.6. Karışık Birleşik Cümle	59
3.4.3. Kesik (Eksiltili) Cümle	60

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÜLLERİM SOLMASIN ESERİNDE CÜMLE TAHLİLİ

1. CÜMLELERİN YAPILARINA, ANLAMLARINA, DİZİLİŞLERİNE VE YÜKLEMLERİN TÜRÜNE GÖRE İNCELENMESİ	62
1.1. BASİT CÜMLELER	62
1.1.1. Dar Cümle Şeklinde Olan Basit Cümleler	62
1.1.2. Geniş Cümle Şeklinde Olan Basit Cümleler	78
1.1.3. Kurallı Basit Cümleler	168
1.1.3.1. Olumlu, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	168
1.1.3.2. Olumsuz, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	199
1.1.3.3. Soru, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	204
1.1.3.4. Ünlem, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	206
1.1.3.5. Olumlu, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	207
1.1.3.6. Olumsuz, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	214
1.1.3.7. Soru, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	216
1.1.3.8. Ünlem, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	217
1.1.4. Devrik Basit Cümleler.....	218
1.1.4.1. Yüklem Baştaki Bulunduğu Devrik Cümleler	218
1.1.4.1.1. Olumlu, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	218
1.1.4.1.2. Olumsuz, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	224
1.1.4.1.3. Soru, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	225
1.1.4.1.4. Olumlu, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	225
1.1.4.1.5. Olumsuz, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	226
1.1.4.2. Yüklem Ortada Bulunduğu Devrik Cümleler	226
1.1.4.2.1. Olumlu, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	226
1.1.4.2.2. Olumsuz, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	268
1.1.4.2.3. Soru, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	270
1.1.4.2.4. Ünlem, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar	271
1.1.4.2.5. Olumlu, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	272
1.1.4.2.6. Olumsuz, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	275

1.1.4.2.7. Soru, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	276
1.1.4.2.8. Ünlem, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar	276
1.2. BİRLEŞİK CÜMLELER.....	277
1.2.1. Şartlı Birleşik Cümleden Oluşanlar.....	277
1.2.2. İç İçe Birleşik Cümleden Oluşanlar.....	279
1.2.3. anı'lı (ki / aniki) Birleşik Cümleden Oluşanlar	300
1.2.4. Sıralı Cümleden Oluşanlar	313
1.2.5. Bağlı Cümleden Oluşanlar.....	363
1.2.5.1. “ama” ile Bağlı Cümleler	363
1.2.5.2. “da / дә” ile Bağlı Cümleler	372
1.2.5.3. “hem” ile Bağlı Cümleler	383
1.2.5.4. “ba... ba...” ile Bağlı Cümleler	388
1.2.5.5. “hem... hem / hem дә” ile Bağlı Cümleler.....	388
1.2.5.6. “baarı” ile Bağlı Cümleler	389
1.2.5.7. “beki / bekim” ile Bağlı Cümleler	389
1.2.5.8. “çünkü” ile Bağlı Cümleler	390
1.2.5.9. “neçinki” ile Bağlı Cümleler	390
1.2.5.10. “onuştan” ile Bağlı Cümleler.....	391
1.2.5.11. “osa” ile Bağlı Cümleler	391
1.2.5.12. “sansın / sanki” ile Bağlı Cümleler	391
1.2.5.13. “zerä” ile Bağlı Cümleler	393
1.2.5.14. “açan” ile Bağlı Cümleler.....	394
1.2.5.15. “angısı / angıları” ile Bağlı Cümleler	398
1.2.5.16. “kim” ile Bağlı Cümleler.....	400
1.2.5.17. “nasıl” ile Bağlı Cümleler.....	400
1.2.5.18. “nicä” ile Bağlı Cümleler	401
1.2.5.19. “ne” ile Bağlı Cümleler	403
1.2.5.20. “neredä” ile Bağlı Cümleler	404
1.2.5.21. “nereyi” ile Bağlı Cümleler	405
1.2.5.22. Birden Fazla Bağlaçla Bağlı Cümleler	405
1.2.6. Karışık Birleşik Cümleden Oluşanlar	408
1.3. KESİK (EKSİLTİLİ) CÜMLE	449
 SONUÇ	450
SÖZLÜK	454
KAYNAKÇA.....	485

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

A: Adamnık
akt.: Aktaran
Alm.: Almanca
BT: Bukva “T”
bln: Belirtili nesne
bsn: Belirtisiz nesne
cdu: Cümle Dışı Unsur
ÇG: Çapkın Guşter
ÇMD: Çiidemnär Maniyä Deyni
DG: Düşlerimä Gel
Fr.: Fransızca
GİK: Güneşi İçimde Kaldı
GT: Gagauz Türkçesi
HK: Hatalı Kaar
İng.: İngilizce
KG: Käämil Günahker
Kİ: Karpuzlar İçindä
KÖ: Kismetli Öpüş
KS: Kır Sakızı
mec.: Mecaz
Mold.: Moldovanca
OKK-OKK: Olan Kızı Kavramış - Orak Kırdı Kalmış
Osm. T.: Osmanlı Türkçesi
ö: Özne
parç.: Parçası
Rus.: Rusça
s.: Sayfa
S: Stifanka
TDK: Türk Dil Kurumu
TT: Türkiye Türkçesi
vb.: Ve benzeri
vd.: Ve diğerleri
y: Yükleme
yt: Yer Tamlayıcısı
zt: Zarf Tümleci

GİRİŞ

Gagauzlar, günümüzde toplu bir şekilde Moldova ve Ukrayna başta olmak üzere Bulgaristan ve Yunanistan'da hayatlarını sürdürmektedirler. Ayrıca çeşitli sebeplerle Türkiye, Rusya ve Avrupa ülkeleri gibi farklı ülkelere yerleşen çok sayıda Gagauz bulunmaktadır (Hünerli, 2022: 4).

1957 yılında resmî anlamda Kiril temelli Gagauz alfabesinin kabul edilmesinden iki sene sonra Gagauz dilinde eserler verilmeye başlanmıştır. Gagauzlar, geç bir dönemde yazı diline kavuştukları için yazılan ve basılan edebî değerlerin sayısı da azdır. Fakat zaman zaman kesintili de olsa 66 yıllık yazılı bir edebiyattan söz edilebilir. Gagauzlar, 1993 yılında Latin alfabesine geçmişlerdir. Günümüzde ise Latin alfabesi kullanılarak eserler verilmeye devam edilmektedir (Hünerli, 2022: 4).

Son yıllarda roman ve hikâye türünde eserlerin sayısının arttığı görülmektedir. Bu çalışma çerçevesinde Anku Boeva'nın *Güllerim Solmasın* adlı hikâye kitabı cümle yapısı yönünden incelenmiştir.

Çalışma, "Giriş", "Anku Boeva Hayatı ve Eserleri", "Cümle Bilgisi", "Cümle ve Cümle Çeşitleri", "Güllerim Solmasın Eserinde Cümle Tahlili" bölümlerinden ve "Sözlük"ten oluşmaktadır.

"Giriş" bölümünde kısaca Gagauzlardan bahsedip ardından tezin konusu, tezin amacı, önemi, kapsamı ve sınırlılıkları ve tezin yöntemiyle ilgili bilgi verilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümü iki alt başlıktan oluşmaktadır: İlk alt başlıkta yazarın hayatı, ikinci alt başlıkta ise tezimize de konu olan *Güllerim Solmasın* adlı hikâye kitabı ve içinde yer alan 13 hikâyeden kısaca bilgi verilmiştir.

"Cümle Bilgisi" adlı ikinci bölümde Gagauz Türkçesi cümle bilgisi ile ilgili bilgi verip ardından Gagauz Türkçesi cümle bilgisi üzerine yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünü "Cümle ve Cümle Çeşitleri" bölümü oluşturmaktadır. Bu bölümde cümle, cümle ögeleri ve cümle çeşitleri kısaca ele alınmış, ardından *Güllerim Solmasın* adlı eserde geçen bazı cümleler, örnek teşkil etmesi amacıyla yapılan açıklamaların hemen altında gösterilmiştir.

"Güllerim Solmasın Eserinde Cümle Tahlili" adlı dördüncü bölümde ise tüm cümleler incelenmiştir. Cümleler, basit cümleler, birleşik cümleler ve kesik (eksiltili)

cümle olmak üzere üç grupta tasnif edilmiştir. Ardından basit cümleler yüklem türüne göre, yüklem yerine göre, anlamlarına göre incelenmiştir. Birleşik cümleler ise şartlı birleşik, iç içe birleşik, anı'lı (ki / aniki), sıralı cümle, bağlı cümle ve son olarak karışık birleşik cümle olmak üzere altı alt başlıkta incelenmiştir. Karışık birleşik cümleler dışında tüm cümleler öğelerine ayrılmıştır. *Güllerim Solmasın* adlı eserde geçen tüm cümleler Türkiye Türkçesine aktarılmış ve orijinal cümlelerin altında verilmiştir. Her cümlelerin sonunda sayfa ve satır numaraları parantez içinde belirtilmiştir.

“Sözlük” bölümünde, eserde geçen anlamı bilinmeyen kelimeler verilmiştir. Bu bölümde anlamları Türkiye Türkçesi ile aynı olan kelimeler “Sözlük” kısmına dâhil edilmemiştir.

“Sonuç” bölümünde ise Gagauz Türkçesinin cümle yapısı ile ilgili genel bir değerlendirme yapıp, basit ve birleşik cümlelerin genel istatistiksel bilgileri ve oranları grafiklerle gösterilmiştir.

Tezin Konusu

Tezin konusu, “Anku Boeva’nın ‘Güllerim Solmasın’ Adlı Eserinin Cümle Yapısı Yönünden İncelenmesi”dir.

Tezin Amacı ve Önemi

Gagauz Türkçesi, zengin bir kültürel mirasa sahip olan Gagauz halkının kültürünü ve dilini yansıtmaktadır. Edebî eserler Gagauzların tarihini, kültürünü, geleneklerini, yaşam tarzlarını, yaşadıkları olayları yansıtırken, aynı zamanda bu eserler Gagauz dilinin korunmasına katkı sağlaması ve gelecek nesillere aktarılması bakımından önem arz etmektedir.

Gagauz Türkçesi söz dizimi alanında yapılan ilk çalışmalar 1964 yılında L. A. Pokrovskaya ile başlamıştır. Gagauz Türkçesi söz dizimi çalışmaları günümüzde devam etse de yeterli değildir. Bu eksiklik kapsamında Anku Boeva’nın *Güllerim Solmasın* adlı eserinden hareketle cümleleri basit, birleşik ve kesik (eksiltili) olmak üzere yapılarına göre inceledik. Basit cümleleri ise yüklem türüne göre, yüklem yerine göre ve anlamına göre tasnif ettik. Amacımız Gagauz Türkçesinin cümle yapısını eser çerçevesinde ortaya koymaktır.

Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu çalışmada, Anku Boeva'nın *Güllerim Solmasın* adlı eseri esas alınarak, eserde geçen tüm cümleler yapılarına göre tasnif edildi ve “Karışık Birleşik Cümleler” dışındaki tüm cümleler ögeleri açısından incelendi. Eserde geçen tüm cümleler Türkiye Türkçesine aktarıldı ve orijinal cümlelerle birlikte verildi.

Tezin Yöntemi

Çalışmamızda önce gerek yurt içinde gerekse yurt dışında Gagauz Türkçesi cümle bilgisi ile ilgili kaynaklar tespit edilerek tezimize katkı sağlayacak çalışmalardan faydalanıldı. Tespit edilen çalışmalar kendi aralarında “Kitaplar”, “Makaleler” ve “Tezler” başlıkları altında verildi. Ardından *Güllerim Solmasın* adlı eserde geçen tüm cümleler fişleme yöntemiyle Türkiye Türkçesine aktarıldı ve ögelerine göre ayrıldı. “Karışık Birleşik Cümleler” haricindeki tüm cümleler yapılarına göre tasnif edildi. Basit cümleler, yüklem türüne göre, yüklem yerine göre ve anlamlarına göre üç grupta, birleşik cümleler ise şartlı birleşik, iç içe birleşik, ani’li (ki / aniki) birleşik, sıralı cümle, bağlı cümle ve karışık birleşik cümle olmak üzere altı grupta incelendi. Cümlelerin geçtiği yerin daha kolay bulunabilmesi için metinde bulunduğu hikâyenin adı, sayfa ve satır numarası parantez içerisinde gösterildi. Çalışma içerisinde konu ile ilgili bilgi verilen yerde ve inceleme bölümünde orijinal cümlelerin hemen altında (TT) kısaltması ile Türkiye Türkçesine aktarılmış hâlleri verildi.

Enidän (zt) işidiler (y) kederli hem düşündürücü türkölär (ö). (KÖ, 65: 17)

TT. Yeniden kederli ve düşündürücü türkölär duyuluyor.

Çalışmanın son bölümünde eserdeki bilinmeyen kelimelerin sözlüğü oluşturuldu ve alfabetik sıraya göre verildi.

BİRİNCİ BÖLÜM

ANKU BOEVA’NIN HAYATI VE ESERLERİ

1. HAYATI

Anku Boeva 1 Nisan 1945 yılında Moldava’nın Valkaneş’e bağlı Çeşmeköy köyünde dünyaya gelmiştir. Annesi, Boeva Elena Dimitriyevna terzidir. Babası, Boev Nikolay Haralampiyeviç 20 yıl Bölge Tüketici Dernekler Birliği’nde çalışmıştır. Anku Boeva’nın Elana Macar, Anastasiya Bogulân, Tatyana Vrabiy ve Varvara Staneva adında dört ablası vardır.

Anku Boeva, *Güllerim Solmasın* adlı eserinin “Benim Okuyucularıma” bölümünde ablası Varvara Staneva için şu sözleri söylemiştir: *Varvara Staneva – benim en yakın hem en cana yakın kakum! Taa küçüktän onunnan bilä büüdük, bilä şkolaya gittik, ekmek kabucaanı da bilä paylaştık. Bütün üreeni koydu gerçekleştirmää neetimi, büyük havezlän gezdi benimnän hem tanıştırdı küülü insannarlan. Çok şükürüm ona da!* (Boeva, 2018: 10).

Büyük bir ailede yaşadığını söyleyen Anku Boeva, ailenin en küçüğü olduğunu, en nazlı ve en yaramaz kişinin de kendisi olduğunu ifade eder. Küçükken resim yapmayı, dans etmeyi ve dikiş dikmeyi sevdiğini söyler. Küçüklüğünde birçok kez yaramazlık yaptığını, fakat ne annesinin ne de babasının kızmadığını, genellikle sözlü olarak uyarı yaptıklarını dile getirir. Ayrıca babasının kendisini çok sevdiğini ve bu nedenle de bonbon şekeri ve çeşitli şeker ve çikolatalarla şımartıldığını anlatır. Anku Boeva, kendisi ile yaptığımız röportajda çocukluk yıllarını şöyle özetlemektedir:

“Bobam beni çok sevârdi hem şımartardı bomboniylän, türlü tatlılıklarlan. Bän dä borçlu kalmazdım, küçük kızı gibi babamın iştän sonra yorgun ayaklarını sevârdim yıkamaa. Bununnan, olmalı, sevgi kazanardım. Romın sistemasından sora 1940’ta gagauzların yaşaması düzelmiş, açan kuvedä geldi soşializma: küüdä peydalandı kolhoz, tükännar, okullar rus dilindä, astane, biblioteka, kultura evi hem başka kuruluşlar.

Benim duumam kısmetliymiş – gelirä vermişim sefa haber, ki cenkin (1941-1945) yakın sonu. Bir ay sora gelmiş çok beklenän Zafer! Pobeda! Yaşardık ii. Er pazar günü vardı eni fistanım, ani anam dikârdi. Ne lââzım yaşamak için hepsini verdi Sovetskaya vlast. Benim küçüklüüm çok mutlu geçti.”

Mutlu bir çocukluk geçirdiğini dile getiren Anku Boeva’nın eğitim hayatı da başarılı geçmiştir. Anku Boeva, ilkokula doğduğu köyde beş yaşındayken başlamıştır. Boeva, eğitim hayatını ve o yılları şöyle özetler: *Üürenärdim ii, sevârdim okumaa kitap. Başardım orta okulu - 11 klas. Eğitim aldım evdä, aylemdä, okulda hem klasik artistik literatura okumakta. Atestat kablettiktän sora girdim Moskva Devlet Kultura İnstitutuna*

Bibliografiya- Biblioteçnyy fakultetä. Ozamannar SSSR – 15 respublika – 15 kızkardaştı. Moldova girärdi bu büük devletä, angısının başkenti – Moskva. Gençliimdü tutmuştum bir cennet kuşu! Moskvada yaşamaktı, nicä bir büülü masalda!

Diplomasını aldıktan sonra Moldova'ya döndüğünü ve Kişinev'de kütüphanelerde ve okullarda çalıştığını ve Pedogoji Üniversitesinde Defektoloji bölümünü 2,5 yılda dışardan tamamladığını anlatır.

Anku Boeva yazmaya nasıl başladığını ve onu yazmaya teşvik eden kişiyi şu sözlerle anlatır:

“Büük klaslarda saatlarla sevârdim bibliotekada aktarmaa kitapları, dergileri, gazetaları. Literatura uroklarında yazardım gözâl soçineniye, kabledârdim üüsek notalar. Üüredicim benim tefterimi, neredä vardı toplum rus hem sovet literatura yazılarım, kontrol yaptıktan sora brakardı kendisinä, bana geeri vermäzdi. Ona gelärdi küülü insan istemäâ islää soçineniye uşakları institutta ekzamen başariılı versinnär deyni. Bän bunu üürendiktän sora verärdim üüredicim yapsın kontrol bir incecik tefteri. Kendim da sora toplardım soçineniyalarını başka bir kalın tefterä. Kitap yazmaa neetimdü yoktu. Başladım yazmaa eşim, N. Baboglu, öldüktän sora. Günün birindä redaktor Petri Çebotar teklif etti yazayım bir oçerk N. Boboglu için. Yazdım. O çok beendi. Dedi taa yazaymışım. Bölä yavaş-yavaş o beni kızıştırdı yazmaa annatma. Oldu bir toplum “Güllerim Solmasın”, kendisi dâ oldu benim redaktorum. Petri Çebotar – peetçi, prozacı, lingvist, talmaç, Bibliyayı Rusçadan çevirdi gagauz dilinä. Kendisi ii ürekli bir adam.”

Şiir yazmadığını dile getiren yazar, dünya edebiyatından ve Gagauz edebiyatından etkilendiği, ilham aldığı ve eserlerini severek okuduğu yazarların A. Puşkin, A. Çehov, L. Tolstoy, A. Kuprin, M. Remark; Gagauz yazarlardan D. Kara Çoban, N. Baboglu, M. Mercanka, K. Kurdoglu, T. Marinoglu olduğunu ifade eder. Ayrıca A. Baläev'in yazdığı “Çelovek-amfibiya” adlı eserin kendisini etkilediğini de belirtir.

Anku Boeva doğduğu Çeşmeköy'ün hayatında çok önemli bir yere sahip olduğunu ve hikâyelerini oluştururken buradan ilham aldığını şu sözlerle ifade eder: *Çeşmäküü! Ana topraam bana ihlam verer! O yarlar içindä bulunan bir büük sedef – benim duuma küüyüm, en kuytu hem en raat erceezim. Gittikçä küüyä doyamêêrım o temiz Vatan soluuna! Tatlı kır sakız kokusuna! Küçükülüümün kokusuna. Bu bana deyni pek paalı.*

Anku Boeva'nın yazıları “Ana Sözü”, “Meydan” ve “Gagauz Sesi” gazetelerde, “Sabaa Yıldızı” ve “Güneşçik” dergilerde yayınlanmıştır. Aynı zamanda N. Baboglu'nun bazı kitaplarının redaktörlüğünü yapmış. 2009 yılında N. Baboglu'nun *Uzak Yollarım* adlı son kitabını yayınlamıştır.

2. ESERLERİ

Anku Boeva, Gagauz Türkçesi ve Gagauz kültürü üzerine eserler veren bir yazardır. Yazar, genellikle Gagauz halkının kültürel değerlerini ve toplumsal yapısını yansıtan hikâyeler üzerine odaklanmaktadır. Yayımlanan ilk ve tek eseri *Güllerim Solmasın* Gagauz halkının kültürü ve tarihi ile ilgili bilgiler sunarken Gagauz Türkçesinin dil yapısını ve kullanımını daha yakından incelemek isteyenler için de önemli bir eserdir. Yazarın yeni basılan *Bir Damna Sevgi* (2024) adlı hikâye kitabı daha bulunmaktadır.

Güllerim Solmasın adlı hikâye kitabında işlediği konuların Gagauzların gerçek hayatından alındığını ve kimisinin biyografili hikâyeler olduğunu söyleyen Anku Boeva, herbir başkarakterle kimi zaman sevindiğini kimi zaman da onlarla birlikte üzüldüğünü, gözyaşı döktüğünü eserinin başında dile getirmektedir (Boeva, 2018: 8).

Güllerim Solmasın hikâye kitabı “Annatmalar” ve “Küçüklüğüm” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. “Annatmalar” bölümünde 11 hikâye, “Küçüklüğüm” bölümünde ise iki hikâye, toplamda 13 hikâyeden oluşmaktadır: Güneşi İçimdä Kaldı, Düşlerimä Gel, Stifanka, Hatalı Kaar, Käämil Günahker, Adamnık, Kısmetli Öpüş, Çapkın Guşter, Olan Kızı Kavramış – Orak Kırdı Kalmış, Çiıdemnär Maniyä Deyni, Kır Sakızı, Bukva “T” ve Karpuzlar İçindä.

Güneşi İçimdä Kaldı adlı hikâyede, ünlü Gagauz yazarı N. Baboglu’yu ilk defa gördüğü zamanı anlatan yazar, kendi iç dünyasını anlatmıştır. Yazar, bu hikâye ile ilgili *Bu annatma- tıpkı bir gözletmäk Başkan yardımcısının masalını. / Hepsi masaldan çekti. Bu masal alt-üst etti benim kaderimi. Ama ozaman biz bunu taa bilmäzdik.* der.

Düşlerimä Gel adlı hikâye, yazarın gördüğü bir düş üzerine kaleme aldığı bir hikâyedir. Anku Boeva bu hikâyesi için *N. Baboglu’nun 40 gününä karşı bu düşü gördüm. Pegaslan hazırđı gökâ uçmaa. Dialoglar- hepsi diil, ama birazı avtorun uydurulu artistik kolaylı.*” diyerek eserde yer alan bazı diyalogların tamamıyla gerçek olmadığının altını çizer.

Stifanka adlı hikâyede geçen konunun 10. sınıfta inek çiftliğinde staj yaparken yaşandığını, başkarakter Stifanka ile Çeşmeköy’e gittikçe görüşüklerini belirtmiştir. Biyografik özellik taşıyan bu hikâye son derece acıklı ve kavuşulamayan bir aşkı anlatır.

Hatalı Kaar, yazarın zaman zaman geçmişe gittiği, zaman zaman an’a döndüğü sekiz bölümden oluşan bir hikâyedir. Hikâyede anlatılan o kış ayını iyi hatırladığını

söyleyen yazar, o zamanlar dokuz yaşında olduğunu ve kar yüzünden okulların kapandığını ifade eder. Hikâyenin başkarakterlerinden biri olan Yordana ile onun eski evinde buluştuğunu söyleyen yazar, 82 yaşında olan Yordana'nın hikâyesini anlattığını kendisinin de deftere not aldığını ve hikâyenin bu şekilde hayat bulduğunu dile getirir. Fırtınalı bir günde evlenen Yordana ve Fedi'nin sevdasının anlatıldığı bu hikâye, gerçek hayattan esinlenilmiş olduğu için değerlidir.

Käämil Günahker adlı hikâye için yazar “rusçadan çevirilmə” (Rusçadan tercüme) açıklamasını yapmıştır. Bu kısa hikâye Çernovtsı kasabasındaki bir restoranda Vertinskiy'in orta yaşta ama hâlâ güzel olduğunu düşündüğü bir kadını görmesiyle başlar. Bu kadın zamanında bütün Avrupa'da ün salmış, şarkıcı Silviya Toska'dır. Fakat Silviya Toska Vladesku'nun kemeçesinin sevdasına düşüp kariyerini söndürmüş bir kişidir.

Adamnık adlı hikâyede yazar, bu hikâyenin uydurma ya da yalan olmadığını, sadece hikâyedeki kişilerin isimlerini değiştirdiğini hikâyenin giriş kısmında şu cümlelerle açıklar: *Bu annatma diil yalan, diil uydurma da. Ne var bu yazılarda, onnar haliz olmuş Çimen küüyündä etmiş yıl geeri. Bişey unudulmamış, büünkü günädän etmiş hepsi, ne olmuş bu ayledä. Benim tarafımdan bän sade kimisinin adını diıştirdim hem aazdan annatmaya verdim bir yazılı forma* (Boeva, 2018: 50). Ayrıca yazar bu hikâyesinde babasının hayatını yansıttığını söylerken kıtlık vaktinde ablalarının kendisine anlattığı olaylara da değindiğini belirtmiştir.

Kismetli Öpüş'de yazar Marina ve Ruslan'ın trajikomik tanışma hikâyesiyle başlar ve sonu mutlu biten romantik bir hikâyedir. Hikâyede, Marina merdivenlerden inerken ayakkabasının topuğu kırılır ve yere düşer. Ne yapacağını bilemeyen, yalınayak kalan Marina, Ruslan'ın yardımıyla evine gidebilir ve tanışma hikâyeleri böyle başlar. Yazar, aynı olayı kendisinin de yaşadığını ve bu hikâyenin gerçek bir sahibi olduğunu şu sözlerle ifade eder: *Fragment ayak kabınnan tam benimnän oldu, enez geldiydim Bulgariya. Süjeti yazdım bir yakın insandan.* Hikâye, Gagauz kültüründe aşk ve evlilikle ilgili geleneksel bakış açılarını yansıtırken, karakterlerin yaşadığı içsel çatışmalar ve toplumsal baskılar aracılığıyla derin bir anlatım sunar. *Kismetli Öpüş*, aşkın ve duygusal bağların ne kadar karmaşık ve aynı zamanda güçlü olabileceğini gösterir.

Çapkın Guşter adlı hikâyenin çocuklar için yazıldığını söyleyen Anku Boeva, başkarakter Mitruş'un torunu Dimka Kalın olduğunu söyler. Torunu ile birlikte gittiği tatilde yaşadığı bir olay, karakterlerin isimleri değiştirilerek yazar tarafından kaleme

alınmıştır. Bu eğlenceli hikâye aynı zamanda okuyuculara ve özellikle çocuklara hayvan sevgisini ve merhameti de aşılamaktadır.

Olan Kızı Kavramış – Orak Kırdan Kalmış adlı hikâye, yazarın eserinde yer alan en uzun hikâyedir. Yazar, bu hikâye ile ilgili “*Bobam anamı kırdan kavramış. Bu annatma-onnarın yaşaması için. Biografiyalı. Sade diştirili kahramannarın adları.*” şeklinde bilgi vermiştir. Yazar, hikâyenin giriş bölümünde, otobüste çalan müzikten de bahsetmiştir. Özellikle Sezen Aksu, Adnan Şenses, Murat Kekilli, Rafet El Roman ve Ezo gibi ünlü Türk sanatçıların şarkılarına yer vererek, ruhsal durumunu ve müzik zevkini okuyucuya yansıtmayı başarmıştır. Ayrıca, bu sanatçıların müziği, hikâyenin atmosferine katkıda bulunarak karakterlerin duygusal dünyasına ışık tutmaktadır.

Çiidemnär Maniyä Deyni adlı hikâye, ünlü Gagauz yazar Nikolay Baboglu’nun dördürlüğü ile başlar. Hikâyenin başkarakteri altı yaşında olan Vladi’dir. Yazar Vladi’nin ablasının oğlu Vladimir olduğunu söyler. Bu nedenle söz konusu hikâye biyografik özellik taşımaktadır.

Kır Sakızı, yine bir başka biyografik hikâye özelliği taşıyan bir anlatmadır.

Küçüüklüüm adlı bölümde yer alan iki hikâye, *Bukva “T”* ve *Karpuzlar İçindä* yazarın kendi çocukluğunda yaşadığı ve hatıralarını anlattığı hikâyelerdir. Yazar bu iki hikâyesi için şu açıklamayı yapmıştır: *Küçüklüüm - benim kısmetli hem şımarık küçüklüümün aklıma getirmeklerim.*

Bukva “T” adlı hikâyesinde Anku Boeva, cambaz bir kız olan Ksüşa’nın yaptığı gibi akrobatik hareketler yapmak ister. Yazar, çocukluğunda yaptığı akrobasi denemeleri sonucunda yanlışlıkla kırdığı bir cam yüzünden yaşadığı korkuyu hikâyeleştirerek kaleme almıştır.

Karpuzlar İçindä ise yazar, çocukluk yıllarında dayısının kızı Maşku ile komşunun bostanına girerek karpuzları gizlice yediklerini ve sonrasında komşunun akşam eve şikâyet gelmesi ile yaşananları anlatmıştır. Yazar, yaptıklarından dolayı duyduğu pişmanlığını hikâyenin sonunda şu cümlelerle ifade eder: *Bu komşuyka, angısının karpuzlarını bozduyduk, çoktan raametli oldu. O evdä şindi yaşêêr unukaları. Onnarın manis diil çoktan kakumdan bana selam yollamış. Sevindim, ama üzüm pek kızardı... Gitsäm küüyä, vallaa, alıp birkaç karpuz, götürecäm uşaklara. Ama sanki ödeşäbilecäm mi?* (Boeva, 2018: 134).

İKİNCİ BÖLÜM

CÜMLE BİLGİSİ

1. GAGAUZ TÜRKÇESİ CÜMLE BİLGİSİ

Cümle bilgisi, her dilde farklı şekillerde yazılsa da (İng. syntax; Alm. syntax, satzlehre; Fr. syntaxe; Osm. T. nahiv (Korkmaz, 2003: 55) hepsinin dil bilgisel olarak ifade ettiği anlam aynıdır. Türkiye Türkçesinde ise bu alan cümle bilgisi, tümcebilim, tümce bilgisi, söz dizim terimleriyle karşılanmaktadır (Özkan vd., 2016: 11).

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde cümle bilgisi terimi “Bir cümleyi oluşturan kelime ve kelime grupları arasındaki ilişkiyi inceleyen ve sınıflamalar yapan, dil bilgisinin ana bölümlerinden biri, tümce bilgisi, söz dizimi.” olarak geçmektedir (Akalın vd., 2005: 377).

Zeynep Korkmaz (1992: 33), *Gramer Terimleri Sözlüğü*’nde cümle bilgisi tanımını “Bir dilde, kelimelerin, kelime gruplarının cümle ve söz içindeki görevlerini, birbirleriyle olan ilişkilerini, sıralanışlarını ve cümle türlerini inceleyen bilim dalı.” olarak vermektedir.

Gagauzça-Rusça-Romınca Lingvistika Terminleri Danışma Sözlüğü’nde cümle bilgisi terimi “sintaksis, cümlebilgisi ve sözdizimi” terimleriyle ifade edilmektedir (Soroçanu ve Şarşov, 2015: 95).

Gagauz Türkçesi grameri alanındaki çalışmalarında N. Özkan, cümle bilgisi terimini kullanarak “Bir dilin kelimelerinin ve kelime gruplarının; cümle ve söz içindeki işlev ve görevlerini, dizilişlerini, birbirleriyle kurdukları ilgi ve ilişkileri, cümle özelliklerini ve türlerini inceleyen dil bilgisi alanıdır.” (2019: 331) cümle bilgisini tanımlamıştır.

G. Doerfer, Gagauz Türkçesinin ses ve şekil bilgisinin Türkiye Türkçesine çok benzediğini, Gagauz Türkçesinin yüzyıllarca Slav dil ailesine mensup Bulgarca ve Rusçanın egemen olduğu bölgelerde konuşulmasından dolayı söz varlığının ve söz diziminin birçok farklılık gösterdiğini belirtmiştir (Doerfer, 1959’dan akt. Menz, 2015).

Oğuz grubuna dâhil olan Gagauz Türkçesi cümle yapısının Türkiye Türkçesinin cümle yapısından tamamıyla farklı olduğunu savunmak doğru olmaz. Fakat Gagauz Türklerinin Bulgarların ve Rusların etkisinde kalmasından dolayı kendine has bazı cümle özelliklerinin gelişmesine yol açtığı görülmektedir. Özellikle Rusçanın etkisi, gerek Rusçadan alınan alıntı kelimelerle gerekse de cümle yapılarında hissedilebilmektedir. N. Özakdağ (2013a: 164), bu durumu uzun bir süre Ruslarla

birlikte yaşanması, eğitimin Rus dilinde olması, alfabenin geç kabul edilmesi (1957), dilin edebiyat ve kültür dili olarak yaygın bir şekilde kullanılmaması, öğretim dili olmaması gibi bazı sebeplerden dolayı Gagauz Türkçesi'nin sadece söz varlığını değil, söz dizimini de etkilediğini ifade etmektedir.

Gagauz Türkçesinde unsurların cümle içindeki sıralanışları Türkiye Türkçesinden farklıdır. Türkiye Türkçesinde yüklem genellikle sonda yer alırken (Ö+T+Y), Gagauz Türkçesinde ise daha çok başta ve ortada (Y+T+Ö; Ö+Y+T) yer almaktadır. Bu nedenle Gagauz Türkçesinde bazı basit cümlelerin Rusçanın etkisi altında olup olmaması tartışma konusu yaratmıştır. N. Özakdağ (2013b: 76), bazı dilcilerin Gagauz Türkçesinin cümle bilgisini başka bir yabancı dilden özellikle de Rusçadan, unsurların sırasının bozulmadığı tercümeyle benzettiklerini söylemektedir.

N. K. Dmitriyev (1962: 268), Gagauz Türkçesindeki basit cümlelerin kelime sıralanışlarını inceleyerek birçok cümlede kelime sıralanışlarının Slav dillerindeki kelime sıralanışları ile tamamen aynı olduğunu belirtmiştir. N. K. Dmitriyev, kelimelerin Türkçe olmasına rağmen söz konusu cümle yapısının hiçbir çağdaş Türk lehçesinde bulunmadığını ve cümlede önce yüklem daha sonra nesnenin, cümlenin sonunda ise öznenin geldiğini belirtmektedir. Bu nedenle de cümlelerin Rusçaya çevrilmesi durumunda, kelime sıralamasının Rusça ile örtüştüğüne dikkat çekmiştir

A. Zajaczkowski (1966: 23) de Gagauz Türkçesindeki yüklemi başta bulunan basit cümleleri Slavcaya benzetmektedir

L. A. Pokrovskaya (1977: 53), Gagauz Türkçesindeki basit cümlelerin unsurlarının herhangi bir sıralanışa tabi olmadığını, yalnızca bazı cümle tipleri için belirli kelime sıralanışlarının olduğunu belirtir

Gagauz Türkçesinin cümle bilgisinin tam olarak Slavcanın etkisinde kaldığını söylemenin doğru olmayacağını vurgulayan N. Özakdağ, Gagauz Türkçesinin cümle yapısının sadece devrik cümlelerle değil kurallı cümlelerle de izah edilebildiğini belirtir. N. Özakdağ, Gagauz Türkçesinin araştırmacıların söylediği gibi tamamen Slavcanın etkisinde kalmış bir dil olsaydı Gagauz Türkçesindeki cümlelerin daima devrik olmasının gerektiğini oysa Gagauz Türkçesinde böyle bir durumun olmadığını bir kez daha altını çizmektedir (Özakdağ, 2013b: 76).

Gagauz Türkçesinde kurallı (düz) cümleler ise Türkiye Türkçesine göre daha az kullanılmaktadır. Gagauz Türkçesinde genellikle devrik cümle kullanılmaktadır.

N. Özkan (2019: 339-341) devrik cümlenin Gagauz Türkçesinde normal bir ifade biçimi hâlini aldığını belirterek devrik cümlenin kendi içinde bir düzeni

olduğunun söylenmesinin oldukça zor olduğunu dile getirmektedir. Özkan, söz diziminin temel unsuru olan yüklem kurallı (düz) cümle örneklerinde olduğu gibi sonda, devrik cümle örneklerinde karşılaşılacağı gibi başta veya ortada bulunabileceğini belirtir ve hatta birleşik cümlelerin bir kısmının kurallı (düz), diğer kısmının devrik olabileceğini ifade etmektedir. Ayrıca, Türk kültürünün ortak mirasının Gagauz Türkleri arasındaki uzantılarından olan atasözleri ve vecizelerin (söyleşilerin) genellikle kurallı (düz) cümle şeklinde olduğunu da belirtmektedir.

M. Argunşah, (2007: 251) Gagauz Türkçesinin Türk yazı dilleri içerisinde devrik cümleyi en çok kullanan dil olduğunu vurgulayarak bunun çeşitli sebeplere dayandırıldığını söylemektedir. Özellikle Gagauz Türkçesindeki yabancı izler için Gagauzların Türk olmayan bir muhitte devamlı olarak komşuluk yapmaları, dinleri dolayısıyla Ortodoks Hristiyanlık muhitiyle sıkı ilişkilerde bulunmaları ile kolayca izah edilebileceğini belirtmektedir (Kowalski, 1931'den akt. Argunşah, 2007).

Gagauz Türkçesinin cümle bilgisi alanında “var” ve “yok” kelimelerinin Gagauz Türkçesindeki kullanımlarına da dikkat çekmemiz gerektiği düşüncesindeyiz. Gagauz Türkçesinde “var” ve “yok” kelimeleri ek-fiil fonksiyonunda ve yeterlik kalıbında karşımıza çıkmaktadır.

N. Chirli (2005: 56), aslında Gagauz Türkçesinde yeterlik'in iki şekilde yapıldığını, birinci şeklinin “-(y)a/ -(y)ä” zarf fiil ekleri, “bil-” yardımcı fiili ve -ama/-ämä, -äme- ile yapıldığını, ikincisinin ise “var nicä/nasıl” ve “yok nicä/ nasıl” kalıbıyla yapıldığını belirtmektedir. Günümüz Gagauz Türkçesinde olumlu -(y)a/-(y)ä bil- ve olumsuz -ama/-ämä, -äme- şekliyle yapılan yeterlik kalıbının çok az kullanılmaya başlandığını, zamanla yerini “var nicä/ nasıl” ve “yok nicä/ nasıl” kalıbına bıraktığını ifade etmektedir.

N. Özakdağ (2013b: 77), *Gagauzcanın Söz Diziminde Komşu Dillerin Etkisi* adlı makalesinde, Gagauz Türkçesinde “var” ve “yok” kelimelerinin ek-fiil fonksiyonundaki kullanımını inceleyerek, kimi dilcilerin bu yapı üzerinde durduklarını, söz konusu yapının Rusçadan kopyalandığını belirttiklerini, fakat örneklerdeki yapının Rusçaya est ile çevrildiğinde, cümlenin Gagauz dilindeki anlamını tam olarak karşılayamadığını belirtmektedir. Söz konusu yapının olumlu “var” ve olumsuz “yok” ile kurulmuş örneklerinin mevcut olduğunu söyleyen N. Özakdağ, Rusçada “yok” karşılığındaki kelimenin “нет/net/dir” olduğunu, fakat Gagauz Türkçesinde “yok” ile kullanılan bu yapıların Rusçada “не/ne/değil” ile karşılandığını açıklamaktadır. Bu nedenle “var” ve

“yok” ile kurulan bu tür yapıların Rusçadan geçtiğinin doğru olmayacağını söyleyen N. Özakdağ, bu yapının muhtemelen Moldovancadan geçtiğini ifade etmektedir.

Yeterlik ifadesinin “var nică/ nasıl” ve “yok nică/ nasıl” kalıbıyla sağlanmasının, yalnızca Gagauz Türkçesine has bir anlatım biçimi olduğunu, bu kalıbın Türkiye Türkçesinde ve diğer Türk lehçelerinde kullanılmadığını belirten N. Özakdağ, bu kullanımın Gagauz Türkçesinde Bulgarcanın ve diğer Balkan dillerinin cümle yapılarının uzun süre etkilerinin sonucunda ortaya çıktığının ve yerleştiğinin düşünüldüğünü söylemektedir (Pokrovskaya 1977’ten, akt. Özakdağ, 2013: 78). A. Menz ise bu yapının Bulgarca “ima” “var olmak” veya “malik olmak + kak” “nasıl mümkün” kalıbından etkilendiği kanısındadır (Menz 2003’ten akt. Özakdağ: 2013: 78).

Gagauz Türkçesinde birleşik cümleler basit cümlelere göre daha fazla kullanılmaktadır. Özellikle de bağlı birleşik cümlelerin kullanımı yaygındır. N. Özakdağ (2013b: 79), bağlı birleşik cümlelerin daha fazla kullanılmasının nedeninin Rusçanın etkisinden kaynaklandığını ve yalnızca bazı bağlaçlar ve edatlarla değil, aynı cümle yapısı ve unsurların dizilişiyle de birebir aynı olmak üzere Rusçadan kopyalandığını belirtmiştir. Ayrıca, özellikle Rusçada yardımcı cümlelerin bağlı bulundukları ögeden sonra geldiğini, bir bağlaçla başladığını, yüklemelerin çekim eki aldığını ve bu tür cümle yapısına uyan cümlelerin Gagauz Türkçesinde yaygın olduğunu ifade etmiştir.

Gagauz Türkçesinde “açan” ile bağlanan yardımcı cümlelerin asıl anlamının “zaman” bildirmek olduğunu söyleyen N. Özakdağ (2013b: 80), böylece ana cümle zarfı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca “açan” ile bağlanan yardımcı cümlelerin şart da ifade edebileceğini belirtmektedir. Bazen de yardımcı cümlelerin şekil olarak “zaman” belirtmiş olsa da şart anlamı taşıyabileceğini örneklerle açıklamaktadır.

Cümle bilgisi konusunda değinmemiz gereken diğer bir konu da relative clause konusudur. Relative Clause, Türkiye Türkçesinde “sıfat cümlecigi” ya da “ilgi cümlecigi” terimiyle ifade edilebilir. Bu yapı sayesinde cümlede geçen kişi, yer ve nesneler hakkında bilgi vererek ortak özneli iki cümleyi birbirine bağlamaktadır. Kısaca “relative clause” cümleye ek bilgiler sunmaktadır. Söz konusu yapı Gagauz Türkçesinde de karşımıza çıkmaktadır.

İ. Ulutaş (2013: 86-88), bir çalışmada relative clause konusuna değinerek, Türkçede bu yapının Gagauzcaya göre daha iyi incelendiğini ve Türkçenin Gagauzcaya en yakın dil olduğunu belirtmektedir. Gagauzcada *ne*, *nerä*, *neredä*, *neredän*, *nereyä*, *angısı*, *kim*, *nasıl* gibi soru kelimelerinin bulunduğunu söyleyen İ. Ulutaş, bu soru

kelimelerinin doğrudan veya dolaylı sorularda kullanıldığını ifade etmektedir. Ayrıca, Relative clausedaki bu soru kelimelerinin öznelere, nesnelere ve isimlere iyelikli veya yöneltilmiş durumlarda tanıtabileceğini belirtmektedir. Relative clause yapısındaki, soru kelimelerinin asıl ismi ve nitelenen cümlecige bağlamak için kullanıldığını söyleyen İ. Ulutaş, böylelikle, bu yapıdaki cümlelerin daha anlaşılır ve açıklayıcı cümleler olduğunu ifade etmektedir.

Gagauz Türkçesinin soru cümlelerinin yapısının da bir hayli karmaşık olduğunu söyleyen M. Argunşah, Gagauz Türkçesinin söz diziminde çok fazla kuraldan bahsetmenin zor olduğunu, bazen kesin kuralları bulamadıklarını belirtmektedir. M. Argunşah, Gagauz Türkçesinde soruların mI eki, soru kelimeleri (sıfat, zarf ve zamir) ve vurgu ile yapıldığını söyler ve Gagauz Türkçesi soru cümlelerinin yapısını örnekler vererek ayrıntılı olarak inceler (2007: 252).

M. Argunşah (2007: 255), aynı yazısında Gagauz Türkçesinde öznesi şahıs zamiri olan cümlelerde soru ekli yüklemine şahıs ekleri almadan kullanıldığını, bu nedenle de Türkiye Türkçesine kıyasla bir ifade bozukluğunun ortaya çıktığını belirtmektedir. Durumun daha iyi anlaşılabilmesi için “Vladi sen nerdesin?” ve “Ne bân onun oyuncaa mı?” örneklerini vermektedir.

Gagauz Türkçesinin belirgin özelliklerinden birisi de sık sık isim tamlamalarında tamlayan ve tamlananın yerinin değiştiği cümlelerin fazlaca olmasıdır. M. Argunşah (2007: 257), bu ifadesini “Ne işleri onnarın benimnân?” / “Benimle onların işleri ne?” örneğiyle açıklamaktadır.

2. GAGAUZ TÜRKÇESİ CÜMLE BİLGİSİ ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Kitaplar

Baboglu, N. İ., Baboglu, İ.İ. (1996). *Gagauz Dili Sintaksis IX – cu Klaslar İçin*. Kişinev.

Baboglu, N. İ., Baboglu, İ.İ. (1999). *Gagauzcanın gramatikası: Fonetika, leksika, morfolodiya, sintaksis*. Chişinău: Stiinta.

Baboglu, N., Baboglu, İ. (1988). *Gagauz Dili. Sintaksis IX-X klasslar için*. Kişinev.

Baboglu, İ., Vasilioglu, K.K., Baboglu, N.İ. (2000). *Gagauz Dili hem Literatura Okumakları 5-ci Klas*. Kişinev: Ştiintsa Yayınları.

- Baboglu, İ., Vasilioglu K.K., Baboglu N.İ. (2002). *Gagauz Dili hem Literatura Okumakları 7 klas*. Moldova: Ştiintsa Yayınları.
- Baskakov, A. N. (2017). *Çağdaş Türkçede Cümle*. (çev. O. Karaca). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Dmitriyev, N.K. (1962). *K voprosu O Slovarnom Sostave Gagauzskogo Yazıka. Stroy Tyurkskih Yazıkov*. M.-L.
- Gaydarji, G.A. (1973). *Gagauzskiy Sintaksis: Otnositelnoye i Bessoyuznoye Podçineniye Pridatoçnih*. (Gagauz söz dizimi: Yan cümlelerin nisbi ve bağlaçsız bağlantısı). Kişinev: Ştiintsa Yayınları.
- Gaydarji, G.A. (1981). *Gagauzskiy Sintaksis: Pridatoçniye Predlojeniya Soyuznogo Podçineniye*. (Gagauz söz dizimi: Yan cümlelerin bağlaçlı bağlantısı). Kişinev: Ştiintsa Yayınları.
- Kalyakina-Kaledina, T. G. (1955). *Poryadok slov v prostom predloženii gagauzskogo yazıka*. (Gagauzca basit cümlelerde kelimelerin dizilişi): avtoreferat dis. na soiskaniye uçennoy stepeni kandidata filol. Nauk.
- Kopuşçu, M. (2015). *G. A. Gaydarci – Yazıcı, Folklorcu: Moral-ruh terbiyetmāk teması bilimcinin yaratmalarında*. Lingvist. Komrat.
- Gavril Gaydarci Tom II. (2019). (Haz. M. Kopuşçu). Komrat.
- Menz, A. (1999). *Gagausische Syntax- Eine Studie zum kontaktinduzierten Sprachwandel*, Wiesbaden: Harrassowitz.
- Özkan, N. (2019). *Gagavuz Türkçesi Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Pokrovskaya, L. A. (1964). *Grammatika gagauzskogo yazıka. Fonetika i morfologiya*. (Gagauz Dilinin Grameri. Fonetik ve Morfoloji). Moskva: Nauka.
- Pokrovskaya, L. A. (1978). *Sintaksis Gagauzskogo Yazıka V Sravnitelnom Osveşşenii* (Karşılaştırmalı Gagauzcanın Söz dizimi). Moskova.
- Pokrovskaya, L. A. (1990). *Grammatika Gagauzskogo Yazıka*. (Gagauz Dilinin Grameri). Kişinev.
- Pokrovskaya, L. A. (1999). *İntaksis Sovremennogo Gagauzskogo Yazıka: Predlojeniye*. (Çağdaş Gagauz Dilinin Söz Dizimi: Cümle). Komrat.

Pokrovskaya, L.A., Arabacı, N., Tanasoğlu, D. (1959). *Gagauz Dili. Gagauz Şkolaların 4-5. ci klassları için*, Kişinev.

Stoletneaia, A. vd.,(2019). *Gagauz Dili Hem Literatura 12. klas*. Komrat.

Ulutaş, İ. (2004), *Relative Clauses in Gagauz Syntax*. İstanbul: Thelsis Press.

Makaleler

Baskakov, N. A. (1960) “Gagauzskiy Yazık”. *Tyurski Yazıki*, Akademiya Nauk SSSR Institut Yazıkoznaniya. Moskva, 131-134.

Chirli, N. (2005). Gagavuz Türkçesinde Yeterlik Yapıları Üzerine. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı Dergisi*.

Chirli, N. (2009). Gagauz Türkçesinde Açan Edatı İle Kurulmuş Cümleler. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 21, 233-248.

Menz, A. (2001). Gagauz Right-Branching Propositions Introduced by the Element ani. *Turkic Languages*, 5, 234-244.

Menz, A. (2020). Gagauzcada Birleşik Cümle. (çev. S. Sandalyeci). *Balkanistik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2(2), 84-106.

Özakdağ, N. (2013). Gagauz Türkçesinde Şartlı Birleşik Cümlelerde Rusçanın Etkisi Üzerine. *BAL-TAM Türklük Bilimi Dergisi*, 18, 163-179.

Özakdağ, N. (2013). Gagauzcanın Söz Diziminde Komşu Dillerin Etkisi. *Tehlikedeki Diller Dergisi*, 72-84.

Sandalyeci, S. (2021). Gagauz Türkçesi Söz Diziminin Ölçünlü Türkiye Türkçesi Söz Dizimi ile Mukayesesi Üzerine Bir Deneme. *Dil Araştırmaları*, 29, 143-163.

Ulutaş, İ. (2012). Gagauz Türkçesi Söz Diziminde Yabancı Dillerden Etkilenmeler Üzerine Bir Değerlendirme. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 99 (197), 227-239.

Ulutaş, İ. (2014). Gagauz Söz Diziminde İsmi Niteleyen Yapılar Üzerine Genel Bir Bakış. *Tehlikedeki Diller Dergisi*, 3(3), 85-91.

Tezler

Kirli, N. (2001). *N.N. Boboglu'nun 'Legandanın İzi' adlı eserinin cümle bilgisi yönünden incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi.) Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CÜMLE VE CÜMLE ÇEŞİTLERİ

1. CÜMLE

Türkiye Türkçesi dil bilgisi araştırmalarında üzerinde pek çok defa araştırma yapılan ve gerek düşünce gerek sınıflandırma bakımından bazı fikir ayrılıklarının bulunduğu konulardan biri de cümle ve cümlenin ögeleri konusu olmuştur. Araştırmacılardan M. Ergin (2013: 398), Z. Korkmaz (1992: 32), H. Ediskun (1999: 323), T. Gülensoy (2000: 428), H. İ. Delice (2003: 133), M. Hengirmen (2007: 320), M. K. Bilgegil (2009: 15), G. Karaağaç (2011: 220), B. Aktan (2016: 81), L. Karahan (2019: 9), T. Banguoğlu, (2019: 522), M. Özkan, M. Toker ve U.D. Aşçı (2016: 12) cümle terimini kullanırken H. Dizdaroğlu (1976: 10), V. Hatiboğlu (1982: 99) ve R. Şimşek (1987: 16) “tümce” terimini kullanmaktadırlar.

Duygu ve düşüncelerimizi ifade etmemize yarayan cümleyi, araştırmacılar hemen hemen aynı şekilde tanımlamaktadırlar. *Gramer Terimleri Sözlüğü*’nde, bir fikri, bir duygu ve düşünceyi, bir oluş ve kılışı tam olarak bir yargı hâlinde anlatan kelime grubudur. Cümlenin varlığı için asgarî şart bir çekimli fiil veya ek fiilden oluşan yüklemidir (Korkmaz, 2003: 54) şeklinde tanımlanırken *Türkçe Sözlük*’te bir yargı bildirmek için tek başına çekimli bir fiil veya çekimli bir fiille kullanılan kelimeler dizisi, tümce olarak açıklanmaktadır (Akalin vd., 2005: 377). M. Ergin (2013: 398) ise cümle terimini “hüküm grubu” olarak ifade etmiş ve cümlenin varlığı için asgarî şartın bir çekimli fiil olduğunu ve çekimli fiil olmak şartıyla tek bir kelimenin de bir cümle oluşturabileceğini dile getirmiştir.

Gagauz Türkçesinde *Gagauzça-Rusça-Romınca Lingvistika Termineri Danışma Sözlüğü*’nde cümle terimi için “cümlä” kullanılmaktadır (Soraçanu ve Şarşov, 2015: 98). Gagauzca gramer kitaplarında cümle teriminin tanımını, L.A. Pokravskaya (1999: 5), her cümle bir tür mesaj içerdiğinden, cümle dilin iletişimsel birimidir şeklinde tanımını yaparken N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu (1999: 217), cümle, bir fikri, bir duyguyu, soruyu, ricayı, nasihati anlatan bir ya da birkaç kelimeye denir şeklinde yapmaktadırlar.

2. CÜMLENİN ÖGELERİ

Cümlenin ögeleri konusu, Türkiye’deki dilciler arasında tartışılan ve farklı görüşlerin olduğu bir konudur. Araştırmacılar, cümleyi oluşturan ögelerin neler olduğu

ve bu ögelerin nasıl belirleneceği konusunda tartışmışlardır. Cümlelerin temel ögeleri olan yüklem ve özne arasında uzlaşma sağlanmış fakat yardımcı ögeler (nesne, yer tamlayıcısı, zarf tümleci, cümle dışı ögeler) konusunda farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Bu görüş farklılıklarının yanı sıra cümle ögelerinin adlandırılmasında da terim birliği sağlanamamıştır.

L. Karahan (2019: 13), H. Ediskun (1999: 328), M. Özmen (2005: 224), M. K. Bilgegil (2009: 15) “cümlelerin ögeleri”, H. Dizdaroğlu (1976: 13) ve S. Eker (2015: 344) “tümcenin ögeleri” terimini kullanırken M. Ergin (2013: 398) “cümle unsurları” terimini kullanmıştır.

Türkiye Türkçesinde cümlelerin yapısında yüklem ve özne temel ögelerdir. Temel ögelerin ardından gelen yardımcı ögeler ise nesne, yer tamlayıcısı ve zarf tümlecidir. Yardımcı ögeler, cümlelerin anlamını derinleştirir ve cümleyi okuduğumuzda aklımızda oluşabilecek soruların cevaplarını bulmaya yardımcı olurlar. En az temel ögeler kadar önemlidir. Temel ögeler, fiilin ortaya çıkabilmesi için gerekli olan ögeler olarak tanımlanmaktadır. Yardımcı ögeler ise yüklemi yer, zaman, tarz vb. bakımlardan tamamlayan ögeler olarak tanımlanmaktadır (Karahan, 2019: 13).

Gagauz Türkçesinde temel ögeler “baş payları”, yardımcı ögeler ise “ikinci payları” şeklinde kullanılmaktadır. Cümlelerin temel ögeleri *subyekt* “özne” ve *predikat* “yüklem”, yan ögeleri ise *tamannık* “tümleç”, *bellilik* “belirteç” ve *hallık* “zarf tümleci”dir (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 217).

2.1. YÜKLEM

Cümlede yargıyı üzerinde taşıyan öge, yüklemidir. Kılış, oluş ve durum yüklem tarafından karşılanmaktadır. Yüklem, cümlelerin ana ögesidir ve diğer ögeler yüklem anlamını çeşitli bakımlardan tamamlamak üzere cümlede yer almaktadır. Bir cümlede birden fazla özne, nesne, yer tamlayıcısı ve zarf tümleci bulunabilir, fakat yüklem tektir. Cümledeki yüklem sayısı aynı zamanda cümle sayısını da göstermektedir (Karahan, 2019: 14-15).

Gagauz Türkçesinde yüklem için “predikat” terimi kullanılmaktadır (E. Soraçanu ve T. Şarşov, 2015: 100; N. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 231; Kopuşçu, 2015: 150).

N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu (1999: 231) Gagauz Türkçesinde yüklem tanımını, cümlelerin, özne hakkında ne söylendiğini belirten temel ögesine yüklem denir şeklinde yaparlar. Yüklem, Ne yapıyor (Özne)? Ne eder? Kimdir? Nedir o? Ne yapılır

onunla?” gibi sorulara cevap verdiğini, cümlede yüklemelerin çoğunlukla fiillerden oluştuğunu fakat bazı durumlarda isim ya da sıfatların da yüklem olabileceğini belirtmişlerdir.

Gagauz gramer kitaplarında yüklem *sadä predikat* “basit yüklem” ve *katlı predikat* “birleşik yüklem” olmak üzere iki grupta incelemiştir.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Bir yıldan sora (zt) başladı (y) İkinci Dünnä cengi (ö). (OKK-OKK,107: 14)

TT. Bir yıl sonra 2. Dünya Savaşı başladı.

Yazın (zt) onu (bln) getirerlär (y) küüyä (yt) manisinä (yt). (KS,120: 1)

TT. Yazın onu köye büyükannesine getiriyorlar.

Küü kenarı (ö) artık (zt) yakındı (y). (HK, 46: 11)

TT. Köy(ün) kenarı artık yakındı.

Sora (zt) jüri azaları (ö) yardım ettilär (y) vermää uşaklara baaşışları (yt). (GİK, 12: 8)

TT. Sonra jüri üyeleri çocuklara ödülleri(ni) vermeye yardım ettiler.

70-inci yıllarda (zt) çoyu kolhozlar (ö) olduydular milioner (y). (OKK-OKK, 111: 8)

TT. 70’li yıllarda kolhozların çoğu milyoner olmuşlardır.

2.2. ÖZNE

Cümlede yapanı veya olanı karşılayan öge, öznedir. Özne, yüklem gösterdiği kılışı, oluşu ve durumu üzerine alır (Karahan, 2019: 18). L. Karahan öznenin özelliklerinden bahsederken öznenin, fiile çokluk, iyelik ve aitlik eki dışında çekim eki almadan bağlandığını; bir cümlede birden fazla öge bulunabileceğini; bazı cümlelerde öznelerden birinin diğerinin açıklayıcısı olduğunu ve cümle tahlillerinde yükleme sorulan kim ve ne gibi soruların özneyi buldurmaya yönelik olduğunu açıklamaktadır (Karahan 2019: 18-23).

A. Özkan, M. Toker ve U. D. Aşçı'nın birlikte hazırladıkları *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi* adlı kitapta, bazen öznenin cümlede belirtilmediği durumların olabileceğinden bahsedilmektedir. Bu durumda şahıs ekinin gösterdiği zamirin, cümlenin öznesi olduğuna değinilirken, öznenin açık olarak ifade edilmemesinin cümlenin öznesinin olmadığı anlamına gelmeyeceği açıkça vurgulanmaktadır (Özkan vd., 2016: 22).

Gagauz Türkçesinde özne için “subyekt” terimi kullanılmaktadır (E. Soroşanu ve T. Şarşov, 2015: 100; N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 228; Kopuşçu, 2015: 152).

Gagauz Türkçesinin gramer kitaplarında özne, cümlede, kim veya ne hakkında bir şey söylendiğini belirten temel ögedir ve Kim? Ne? Kimler? Neler? sorularına cevap verir, şeklinde tanımlı yapılmıştır (N.Baboglu ve İ. Baboglu, 1999: 228). Özne, *sadä* “basit” ve *geniş* “geniş”tir. Basit özne tek bir sözcükten oluşurken, geniş özne çeşitli kelime gruplarından oluşmaktadır: Var mı şenin gibisi?, Şindi geçer bir çölmekçi dădu., Gelän-geçän benim dermenimdä un üüdecek (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 229).

L.A. Pokrovskaya (1999: 7), cümledeki öznenin bir kelime ya da kelime grubu olabileceğini dile getirir. Tek kelimedenden oluşan öznenin genellikle isim ya da zamir olduğunu, her zaman yalın hâlde kullanıldığını ve sadece çoğul eki ile aitlik ekini alabileceğini belirtmektedir.

Gagauz Türkçesinde öznenin cümle içinde açıkça belirtilmediği, gizli de olsa ifade edilmesi “gramatika subyektı” olarak ifade edilmektedir. Bu yapıdaki gizli özne, yüklem aldıkları şahıs ekine göre bulunmaktadır (Özkan, 2019: 334).

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Q (ö) bir ii ürekli, yavaş insandı (y). (A, 50: 21)

TT. O, iyi yürekli, sakın bir insandı.

Şafk oynannarı (ö) pek efektli (zt) gözükärdilär (y). (KÖ, 84: 22)

TT. Işık oyunları çok etkili gözüküdü.

Terbiyeciykalar (ö) susturamazdılar (y) bu inat uşaa. (bln) (BT, 127: 4)

TT. Öğretmenler bu inatçı çocuğu susturamazdılar.

Seni (bln) pek (zt) severim (y)! (bän: özne) (KÖ, 86: 3)

TT. Seni çok seviyorum!

Üzümä bakarkan (zt), canımın sesini (bln) işidärdin (y). (sän: özne) (OKK-OKK, 113: 18)

TT. Yüzüme bakarken, kalbimin sesini duyardın.

Makari - ondokuz yaşında, orta boylu, geniş kemikli delikannı (ö), popazda (yt) çıraklık edärdi (y). (OKK-OKK, 93: 5)

TT. On dokuz yaşında, orta boylu, geniş kemikli bir delikanlı olan Makari, papaza çıraklık ederdi.

2.3. NESNE

Cümlede yüklem bildirdiği, öznenin yaptığı işten etkilenen öge, nesnedir. Nesne, sadece yüklemi geçişli fiil olan cümlelerde bulunur. Geçişli fiiller, nesneye yönelerek onu etkiler. Nesne, geçişli fiil cümlelerinin zorunlu ögesidir. Yani geçişli fiilin gösterdiği hareketin nesne olmadan gerçekleşmesi mümkün değildir. Geçişsiz fiillerde ise kılış ve oluş öznenin üstündedir. Böyle fiiller nesne istemez (Karahana, 2019: 25).

Cümlede nesne ekli (+I/+U) ya da eksiz (Ø) olabilmektedir (Özkan vd., 2016: 27).

Gagauz Türkçesinde nesne, “tamannık” terimi ile kullanılmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 102; N.Baboglu ve İ. Baboglu, 1999: 249). Nesne, yüklemi geçişli bir fiil olan cümlelerde bulunur, yalın veya belirtme durumunda olur. Yükleme kimi?, neyi? ne? soruları sorularak bulunur (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 249).

L. Pokrovskaya (1999: 18-20) “Pryamoye dopolneniye v osnovnom padeje” (belirtisiz nesne) ve “Pryamoye dopolneniye stoyaşçeye v vinitelnom padeje” (belirtili nesne) olarak iki başlık altında örnekleriyle birlikte vermektedir.

Nesne, yükleme hâli eki alıp almamasına göre ikiye ayrılır: belirtli nesne ve belirtisiz nesne (Özkan vd., 2016: 30).

2.3.1. Belirtili Nesne

Ekli yükleme hâlinde olan nesneye belirtili nesne denir. Ekli yükleme hâli, nesnenin belirli olduğunu, belki de bilindiğini ifade eder. Belirtili nesne, cümlede herhangi bir yerinde bulunabilir (Özkan vd., 2016: 30).

Gagauz Türkçesinde belirtili nesne, “dooru tamannık/direkt tamannık” (Soroçanu ve Şarşov, 2015: 102, 191), “afiksli dooru tamannık” (Kopuşçu, 2015: 141) terimleriyle kullanılmaktadır.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Ruslan (ö) kucakladı (y) karısını (bln). (KÖ, 86: 3)

TT. Ruslan karısını kucakladı.

Onu (bln) Dina (ö) pek (zt) kocasına (yt) benzedârdi (y). (OKK-OKK, 95: 1)

TT. Dina onu kocasına çok benzetirdi.

Bir gün (zt) Kireki (ö) işitti (y) dâdunun hem Dinanın yalpaklı lafetmesini (bln). (OKK-OKK, 97: 6)

TT. Bir gün Kireki yaşlı adamın ve Dina’nın nazik konuşmasını duydu.

Yordana sa (ö) duygusunu (bln) pek (zt) belli etmâzdi (y). (HK, 33: 18)

TT. Yordana ise duygusunu pek belli etmezdi.

O (ö) kimseyi (bln) tanımazdı (y). (A, 57: 6)

TT. O kimseyi tanımazdı.

2.3.2. Belirtisiz Nesne

Eksiz yükleme hâlinde olan nesneye belirtisiz nesne denir. Eksiz yükleme hâli nesnenin belirsiz olduğunu, umumî olduğunu ifade eder. Belirtisiz nesne eksiz durumda olduğu için yükleme yakın olarak kullanılır. Türkçede eksiz birleşmelerde araya başka bir unsur girmediği için yüklem ile belirtisiz nesne arasına da başka bir unsur girmez (Özkan vd., 2016: 30). L. Karahan da belirtisiz nesne ile yüklem arasında daima bir ilişki olduğundan, belirtisiz nesnenin yüklem yanına yer aldığından ve belirtisiz nesne ile yüklem arasına kuvvetlendirme edatları (da/ de, dahi, bile vb.) ve soru eki dışında genellikle başka bir öge girmediğinden bahsetmektedir (Karahan, 2019: 26).

Gagauz Türkçesinde belirtisiz nesne “afıkssız dooru tamannık” terimleriyle kullanılmaktadır (Kopuşçu, 2015: 141).

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Bän (ö) annadacam (y) sizä (yt) bir masal (bsn). (GİK, 12: 13)

TT. Ben size bir masal anlatacağım.

Çatada (yt) vardı (y) 7-8 delikanlı (bsn). (HK, 31: 2)

TT. Grupta yedi sekiz delikanlı vardı.

Kuytu erdä (yt) hazırlêrlar (y) kendilerine yuvacık (bsn). (HK, 35: 7)

TT. Kuytu yerde hazırlıyorlar kendilerine küçük bir yuva.

Bir dilim ekmek (bsn) Çalkuya da (yt) verärdilär (y). (OKK-OKK, 95: 9)

TT. Çalku'ya da bir dilim ekmek verirdiler.

Yarım küü (ö) fiçi (bsn) ona (yt) yaptırardı (y). (Kİ, 131: 14)

TT. Köyün yarısı ona fiçi yaptırırdı.

2.4. YER TAMLAYICISI (DOLAYLI TÜMLEÇ)

Cümlede yönelme, bulunma ve uzaklaşma bildirerek yüklemi tamamlayan öge, yer tamlayıcısıdır. Bu öge, bazı cümlelerin zorunlu, bazılarının da yardımcı ögeleridir (Karahan, 2019: 29). L. Karahan, yer tamlayıcısının (dolaylı tümleç) özelliklerinden birinin yükleme yönelme (-A), bulunma (-DA), uzaklaşma (-DAn) hâli ekleriyle bağlanan bir kelime ve kelime grubu olduğunu belirterek yer tamlayıcısının mutlaka bu eklerden birini taşıması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca L. Karahan, bir cümlede birden fazla aynı veya farklı cinsten yer tamlayıcısı bulunabileceğine; yönelme, bulunma ve uzaklaşma hâli ekli tarz, zaman ve miktar zarflarının yer tamlayıcısı olamayacağına değinmektedir (Karahan, 2019: 32). Yönelme, bulunma ve uzaklaşma hâli ekini alan kelimeler zaman, miktar ve tarz bildirdiklerinde zarf olur (Özkan vd., 2016: 34).

Gagauz Türkçesinde yer tamlayıcısı için “kıynaş tamannık” terimi kullanılmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov: 2015: 102; N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 250; Özkan, 2019: 336). Yer tamlayıcısı, Rusça yazılmış Gagauz gramer kitaplarında “kosvennoye dopolneniye” adı altında verilmektedir (Pokrovskaya, 1999: 20). Gagauz Türkçesinde “er hallıkları” terimiyle kullanılan dolaylı tümleçler, yüklem bildirdiği işin yerini gösterir ve yükleme neredä? “nerede?”, näända? “nerede?”, nääni?

“nereye?”, nereyâ? “nereye?”, nereyi? “nereye?”, näändan? “nereden?” soruları sorulur (N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 259).

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Makarinin evi (ö) selsovettän (yt) diildi uzak (y). (OKK-OKK, 110: 28)

TT. Makari’nin evi köy meclisinden uzak değildi.

Bän (ö) annadacam (y) sizä (yt) bir masal (bsn). (GİK, 12: 13)

TT. Ben anlatacağım size bir masal.

Çotuklarda (yt) üzümñär (ö) artık (zt) başlamıştı kararmaa (y). (ÇG, 87: 3)

TT. Asmalarında üzümler artık kararmaya başlamıştı.

Koca bir markettä (yt), vitrinada (yt), Marina (ö) beenmişti (y) onnarı (bln). (KÖ, 61: 7)

TT. Koca (/kocaman) bir mağazada, vitrinde, Marina onları beğenmişti.

Sora (zt) geçtim (y) Tivçu batünun auluna (yt). (Kİ, 132: 25)

TT. Sonra Tivçu ağabeyin bahçesine geçtim.

2.5. ZARF TÜMLECİ

L. Karahan zarf tümlecini, zaman, tarz, sebep, miktar, yön, vasıta ve şart bildirerek yüklemi tamamlayan cümle ögesi olarak tanımlamaktadır. Zarf tümlecinin, cümlelerin genellikle zorunlu ögesi olduğunu, nadiren bazı cümlelerde ise zorunlu öge olduğunu ifade etmektedir. L. Karahan, zarf tümleci özelliklerinden bahsederken, bir cümlede aynı veya ayrı türden birden fazla zarf tümleci olabileceğini, bazı zarf tümleçlerin kendinden önceki diğer zarf tümleçlerinin açıklayıcısı olabileceğini, art arda sıralanan bazı cümlelerde de zarf tümlecinin ortak olabileceğini belirtmektedir (Karahan, 2019: 32-33).

Gagauz Türkçesinde zarf tümleci için “hallık” terimi kullanılmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 102; N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 258). Zarf tümleci, yargının tarzını, yer ve yönünü, zamanını, amacını, sebebini, miktar ve derecesini vs. bildiren cümledeki yardımcı ögedir (Pokrovskaya, 1999: 21).

Yön, zaman, tarz, sebep, miktar, vasıta ve şart bildirerek yüklemi tamamlayan ve yükleme sorulan nicä “nice, nasıl”, nezaman “ne zaman”, neredä “nerede” ve ne neetlän

“ne şekilde” gibi sorulara cevap veren söz ya da söz öbekleri cümlede zarf tümleci olarak kullanılır (N. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 258). Gagauz Türkçesinde zarf tümleçleri görevleri bakımından Er hallı/ Er hallıkları “yer zarfları”, Zaman hallı/ Zaman hallıkları “zaman zarfları”, Sebep hallı/ Sebep hallıkları “sebep zarfları”, Neet hallı/ Neet hallıkları “amaç zarfları”, Nekadarlık hallı / Nicelik hallıkları “nicelik, miktar zarfları” başlıkları altında toplanmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 102; N. Baboglu ve İ.İ. Baboglu (1999: 259-262; Pokrovskaya, 1999: 21-28).

Yer belirten zarf tümleçleri, yapılan eylemin yerini gösterir ve şu sorulara cevap verirler: neredä? “nerede?”, näändä? “nerede?” näanı? “nereye?”, nereyä? “nereye?”, nereyi? “nereye?”, näändan? “nereden?”.

Zaman belirten zarf tümleçleri, eylemin zamanını gösterir ve şu sorulara cevap verirler: nezaman? “ne zaman?”, kaç vakıt? “nekadar vakit?”, nezamandan? “ne zamandan?” nezamana kadar? “ne zamana kadar?”.

Sebep belirten zarf tümleçleri, eylemin nedenini, kaynağını gösterir ve şu sorulara cevap verirler: neçin? “niçin?”, nedän? “neden?”, ne sebeptän? “ne sebeple?”.

Amaç belirten zarf tümleçleri, yapılan işin amacını gösterirler ve şu sorulara cevap verirler: neçin? “niçin?”, neyä deyni? “niçin, neden?”, ne zorumnan? “ne amaçla?”, angı (ne) neetlän? “hangi niyetle, hangi sebeple?”.

Nicelik bildiren zarf tümleçleri, işin niceliğini gösterirler ve şu sorulara cevap verirler: nicä? “nice?”, nasıl? “nasıl?”, netürlü? “ne şekilde?”, kaç kerä? “kaç kere?” (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 259-262).

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Baboglu (ö) durardı (y) sessiz (zt). (DG, 16: 9)

TT. Baboglu duruyordu sessizce.

Saurgun (ö) git-gidä (zt) hızlanardı (y). (HK, 42: 14)

TT. Tipi gitgide hızlanırdı.

Pek (zt) yaraştın (y) evimä (yt), Marina (cdu)! (KÖ,77: 10)

TT. Pek yakıştın evime, Marina!

Yatıp otlar içinä (zt), geç vakıda kadar (zt) siiredärdi (y) yıldızları (bln). (HK, 38: 29)

TT. Otların içine yatıp, geç vakte kadar yıldızları seyrediyordu.

Gözäl kaun kokusu (ö) osaat (zt) daaldı (y) ortalaa (yt). (HK, 40: 22)

TT. Güzel kavun kokusu o an ortalığa dağıldı.

Şüpä daaldı (y), sabaa dumanı gibi (zt). (HK, 32: 3)

TT. Şüphe dağıldı, sabah dumanı gibi.

Yakışıklı (zt) göründü (y) Marinaya (yt). (KÖ, 64: 12)

TT. Marina'ya yakışıklı göründü.

2.6. CÜMLE DIŞI UNSUR

Gramer Terimleri Sözlüğü 'nde cümle dışı unsur “Cümlelerin yapısına doğrudan katılmayan, fakat dolaylı olarak cümlelerin anlamına katkıda bulunan bağlaç, ünlem, ünlem grubu, seslenme, ara söz gibi unsurlar” şeklinde tanımlanmış ve bu unsur çeşitli örneklerle açıklanmıştır (Korkmaz, 2003: 55).

L. Karahan, cümle dışı unsurlarının cümlelerin herhangi bir yerinde bulunan, ancak kuruluşuna katılmayan ve dolaylı olarak cümlelerin anlamına yardımcı olan ögeler olarak tanımlandığını, cümle dışı unsurların özne, nesne, yer tamlayıcısı ve zarf tümleci gibi yüklem tamamlayıcısı olmadığını belirtmiş, bu ögelerin yüklem tamamlayıcısı olan ögelerin aksine açıklama ve pekiştirme gibi işlevlerle cümleye yardım ettiğini, cümleleri çeşitli anlam ilişkileri ile birbirlerine bağladığını dile getirmiştir (Karahan, 2019: 36). L. Karahan, cümle dışı ögelerin özelliklerini açıklarken, ünlemlerin, ünlem gruplarının, hitapların, bağlama edatlarının cümle dışı ögeler olduğunu, açıklama cümlelerinin ve ara sözlerin de cümle dışı öge olduğunu ve açıklama cümlelerine, yazılı anlatımda iki çizgi veya iki virgül arasında, parantez içinde rastlandığını ifade etmektedir. Ayrıca L. Karahan, “ki” bağlama edatının da açıklama cümlelerinin başında yer alabildiğini belirtmektedir (Karahan, 2019: 37).

A. Özkan'ın editörlüğünde hazırlanan *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi* adlı kitapta da parantez şeklinde cümlelerin içine girmiş olan unsurların da doğrudan yükleme ile ilgili bir öge olmadığı belirtilerek, yükleme doğrudan ilgisi bulunmayan bu ögelerin cümle dışı öge olarak kabul edilebileceğinin mümkün olduğu ifade edilmektedir (Özkan vd., 2016: 43).

Cümle dışı unsurlarla ilgili farklı bir görüş M. Özmen tarafından dile getirilmiştir. M. Özmen (1995: 224), fiilen cümle kuruluşuna katılan, cümlelerin anlamında payı olan bir unsurun, yükleme sorulan sorulara cevap vermediği için, “cümle dışı unsur” olarak adlandırılmasının ve cümleyle ilgisi yokmuş izlenimi veren bir terimle karşılanmasının uygun olmayacağından bahsetmektedir. Ayrıca bu unsurların, kelime çeşidi olarak ne olursa olsunlar, cümleye anlam olarak katkıda bulunduklarını ve cümleyi tamamladıklarını belirtmektedir. M. Özmen bu sebepten dolayı da gerek cümleye, cümle ögesi olarak katkıları, gerekse yükleme cevap vermeyen bağımsız durumları açısından bu unsurların tümüne, cümle ögesi olarak “bağımsız tümleş” olarak adlandırılmasının uygun olacağını ifade etmektedir.

Cümle dışı unsurlar Gagauz Türkçesinde “koyulma laflar hem koyulma cümlelär” olarak kullanılmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 104; N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 287).

Gagauz Türkçesinde cümle dışı unsurlar, cümlelerin başında, ortasında veya sonunda bulunabilir. Cümle dışı unsurları ile ilgili, cümle ögelerine bağlı değildir ve cümle ögesi olarak kabul edilmezler, şeklinde bilgi verilmiş ve cümle dışı unsurların genellikle virgüllerle, iki çizgiyle ya da parantezlerle ayrıldığı belirtilmiştir (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 287-288).

N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu (1999: 288) Gagauz Türkçesindeki cümle dışı unsurları yedi başlık altında toplamışlar. Bunlar:

Ayıklık gösterän “hayıflanma gösteren”: acınacêk ki, yazık ki;

Güvenmäk gösterän “güven, kesinlik gösteren”: şüpesiz, belli ki, elbetki, hakikattan, dooru, aslı, hakına, haliz, dooru-dooruya, diil laf, laf yok, yok laf;

Şüpä gösterän “şüphe gösteren”: beki, beki dä, bezbelli, allele (allelem), olabilir ki, olabilsin ki, olur- olsun vb.;

Bir kimseyin esabını, düşünceeni, fikirini gösterän “bir kimsenin düşüncesini, fikrini gösteren”: benimçä, seninçä, bana görä, bana kalsa, fikirimcä, ona görä, sölediinä v.b.;

İlerki fikirlerä baalantılı gösterän “bir önceki düşünceyle bağlantısını gösteren”: bölä, demäk, demeli, bir lafta (laflan), sözün gelişi, laf sırası, görünür ki, böleliklän, bölä, bölä ki vb.

Firirlerin sıralını gösterän “düşüncelerin, fikirlerin sırasını gösteren”: ilkin, ikinci (ikincisi), sonunda;

Lafedenin duygusunu gösteren “konuşanın duygusunu gösteren”: kismetinä, kismetimizä, şaşacaamıza, uurumuza, pazgeldiinä (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 288).

Çalışmamızda, cümle dışı unsurların virgüle ayrıldığı görülmektedir. İki çizgi ve parantez ile olan kullanımına rastlanmamıştır.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Allahçım (cdu), bän (ö) herbir minutta (zt) aklımı kaybederim (y). (KÖ, 71: 4)

TT. Allah’ım, ben her bir dakikada aklımı kaybediyorum.

Hakına (cdu), iışicä borç (ö) Dimkayı da, manisini dä (bln) serinnetti (y). (HK, 37: 32)

TT. Gerçekten, ekşi boza Dimka’yı da büyükannesini de serinletti.

- Aman ay-o-ol (cdu), ne käämil (y) çiidemnär (ö)! (ÇMD, 116: 15)

TT. Aman ay-o-ol, ne güzel çiğdemler!

- Elbetki (cdu), kırdä (yt) büüyey (y) sakız otu (ö). (KS, 121: 5)

TT. Elbette, sakız otu kırdä büüyor.

Gitsäm (y) küüyä (yt), vallaa (cdu), alıp birkaç karpuz (zt), götürecäm (y) uşaklara (yt). (Kİ, 134: 21)

TT. Köye gidersem, vallahi, birkaç karpuz alıp çocuklara götüreceğim.

3. CÜMLE ÇEŞİTLERİ

Türkiye Türkçesinde cümle ve cümle çeşitlerinin adlandırılması ve sınıflandırılması konusunda araştırmacılar farklı görüşler belirtmektedirler. Cümle çeşitlerini belirlemede uzlaşamama ve neye göre sınıflandırmanın oluşturulacağı gibi nedenlerden dolayı cümle çeşitleri konusunda farklı yaklaşımlar ve sınıflandırmalar mevcuttur. Cümlelerin yapısına göre sınıflandırılması konusunda farklı yaklaşımlar daha çoktur. Biz bu çalışmada, Gagauz Türkçesindeki cümle tasniflerini de göz önünde bulundurarak, cümleleri aşağıda verilen tasnife göre inceledik:

1. Yüklemin türüne göre cümleler:

Fiil cümlesi

İsim cümlesi

2. Yüklemin yerine göre cümleler:

Kurallı (Düz) cümle

Devrik cümle

3. Anlamına göre cümleler:

Olumlu cümle

Olumsuz cümle

Soru cümlesi

Ünlem cümlesi.

4. Yapısına göre cümleler:

Basit cümle

Birleşik cümle

a) Şartlı birleşik cümle

b) İç içe birleşik cümle

c) ani'li (ki/aniki'li) birleşik cümle

d) Sıralı cümle

e) Bağlı cümle

f) Karışık birleşik cümle

Kesik (Eksiltili) cümle.

3.1. YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER

M. Ergin (2013: 401-403), L. Karahan (2019: 96), G. Karaağaç (2011: 243-248), M. K. Bilgegil (2009: 56-59), H. Ediskun (1999: 337-342), M. Özkan ve V. Sevinçli (2011: 157-171) gibi araştırmacılar yüklem türüne göre cümleleri “fiil cümlesi” ve “isim cümlesi” olarak ele alırlar.

S. Eker (2015: 374) *Çağdaş Türk Dili* adlı eserinde yüklem türüne göre cümleler “eylem tümcesi” ve “ad tümcesi”, H. Dizdaroğlu (1976: 164-170) yüklem türüne göre cümleler ifadesi yerine “yüklem cinsine göre tümce türleri” ifadesini kullanarak konuyu “ad tümcesi” ve “eylem tümcesi” olarak değerlendirmiştir.

T. Banguoğlu (2019: 532-535) ise *Türkçenin Grameri* adlı kitabında “yüklem türüne göre cümleler” başlığı yerine “basit cümlelerin çeşitleri” ifadesini kullanır ve fiil cümlesi ile isim cümlesini adı geçen bölümde incelemiştir.

Türkiye Türkçesinde olduğu gibi Gagauz Türkçesinde de cümleler, yüklem türüne göre ikiye ayrılmaktadır. Gagauz Türkçesinde bu grup “işliktän hem adlardan

predikat” (isim ve fiillerden oluşan yüklem) olarak ifade edilmektedir (Kopuşçu, 2015: 141; Özkan, 2019: 343).

Gagauz Türkçesinde yüklem türüne göre cümleler, “işliktän predikat” (fiil yüklem) ve “adlardan predikat” (isim yüklem) başlığı altında ele alınmıştır (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 234-237, Pokrovskaya, 1999: 9-18).

3.1.1. Fiil Cümlesi

L. Karahan (2019: 96), fiil cümlelerini yüklemi çekimli bir fiil ya da birleşik fiil olan cümleler olarak tanımlamaktadır. Yargı taşıyan tüm fiillerin, emir kipinin 2. şahsı hariç, genellikle ekler aracılığıyla ifade edildiğini belirtir. Ayrıca, her türlü kılışın ya da oluşun, bu fiil cümleleriyle dile getirildiğine dikkat çeker.

Fiil cümlesi, Gagauz Türkçesinde “işlikli predikatlı cümlä” olarak ifade edilmektedir (Kopuşçu, 2015: 147; Özkan, 2019: 343). Gagauz gramer kitaplarında fiil cümleleri, “işlikli predikat” adlı bölümde ele alınmıştır (N. Baboglu ve İ. Baboglu, 1999: 234-235).

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Bütün duruşu bu adamın (ö) urgulardı (y) onun zarıfliini hem derin saygılınu (bln). (GİK, 11: 15)

TT. Bu adamın bütün duruşu vurgulardı onun zarıflığını ve derin saygınlığını.

O (ö) misiyasını (bln) götürärdi (y) büyük havezlän (zt). (GİK, 13: 11)

TT. O görevini yapardı büyük hevesle.

O gecä (zt) Nikolay İlyiçi (bln) sabaaya kadar (zt) uyku tutmadı (y). (A, 57: 10)

TT. O gece Nikolay İlyiç’i sabaha kadar uyku tutmadı.

Ozamandan beeri (zt) dädu (ö) başka (zt) aazını açmadı (y). (OKK-OKK, 97: 15)

TT. O zamandan beri yaşlı adam bir daha ağzını açmadı.

Onnar (ö) dayma (zt) buluşardılar (y). (KÖ, 73: 31)

TT. Onlar daima buluşurdular.

3.1.2. İsim Cümlesi

L. Karahan, (2019: 96) isim cümlesini, yüklemi bir isim veya isim grubu olan cümleler olarak açıkladıktan sonra isim ve isim gruplarının “i-” ek-fili ile görülen geçmiş zaman ve öğrenilen geçmiş zaman kipinde çekime girerek yüklem görevi yaptıklarını yazmış, isim cümlelerinde, kip eki taşımayan yüklemelerin, geniş zaman kipinde olduğunu, bu ve diğer bazı kiplerde de anlamı pekiştirmek amacıyla ya da yükleme “ihtimal” anlamı katmak amacıyla -DIr ekinin kullanıldığını da belirtmiştir.

İsim cümleleri, Gagauz Türkçesinde “adlardan predikat” adlı bölümde incelenmiştir (N.İ. Baboglu ve İ. İ. Baboglu, 1999: 236).

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Ömrü (ö) pek (zt) kısacık (y). (S, 26: 23)

TT. Ömrü çok kısacık...

Evceezin pençereleri (ö) küçüktü (y). (HK, 36: 22)

TT. Evceğizin pencereleri küçüktü.

Lidacın başı (ö) şalinkaylan (zt) dartılıydı (y) (A, 57: 4)

TT. Lidacığın başı başörtüsüyle bağlıydı.

Şindi (zt) tekerleklän (zt) onun işi (ö) vardı (y). (HK, 38: 3)

TT. Şimdi tekerlekle onun işi vardı.

Makari (ö) anasında (yt) ikinci (y). (OKK-OKK, 93: 1)

TT. Makari annesinin ikinci çocuğuydu.

3.2. YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER

Cümle bilgisi alanında çalışmalar yapan dil bilimciler, bu alanda da farklı sınıflandırmalar yapmaktadırlar. Bu farklı sınıflandırmaların yanında söz konusu alanda çeşitli terimler de ortaya atılmıştır.

H. Dizdaroğlu (1976: 248-281) “kuruluşlarına göre cümle türleri” olarak ifade ettiği cümle türünü dört ayrı grupta sınıflandırmıştır: Düz tümce, devrik tümce, ayraç tümcesi ve kesik tümce.

H. Ediskun (1999: 364) “cümlede ögelerin dizilişi” olarak adlandırarak devrik ve kurallı cümle olarak iki alt başlıkta inceleme yapmıştır. Ediskun, kesik cümleleri ise “eksiltili cümleler” başlığı adı altında ele almıştır.

G. Karaağaç (2011: 249-250) ve L. Karahan (2019: 100) “yüklemin yerine göre cümleler” başlığı altında cümleleri kurallı (düz) ve devrik cümle olmak üzere iki grupta incelemişlerdir.

Gagauz Türkçesinde cümle ögelerinin dizilişi için “cümlede laf sırası” (Soroçanu ve Şarşov, 2015: 100) terimi kullanılmaktadır. N.İ. Baboglu ve İ. İ. Baboglu (1999: 281) “baş payların sıralı var nası olsun türlü-türlü” adlı alt başlıkta basit cümlelerde özne ve yüklem bulunabileceği yerlerden söz etmişler ve örnek verilmişlerdir.

Gagauz Türkçesinde ögelerin dizilişine göre cümleler için *kuralca cümlä* “kurallı cümle” ve *ters cümlä/ invers cümlä* “devrik cümle” terimleri kullanılmakta (Soroçanu ve Şarşov, 2015: 100), ancak gramer kitaplarında ayrı başlıklar altında incelenmemektedir. Kesik (eksiltili) cümleler ise “Basit cümlelerin kuruluşu” adlı başlıkta “taman (dolu) cümlä” ve “yarı (çelik) cümlä” olmak üzere iki grupta incelenmektedir (N.İ. Baboglu ve İ. İ. Baboglu, 1999: 264, Pokrovskaya, 1999: 57).

Çalışmamızda kuruluşlarına göre cümle türlerini iki grupta sınıflandırdık: Kurallı (düz) cümle, devrik cümle.

3.2.1. Kurallı (Düz) Cümle

L. Karahan, (2019: 100) kurallı (düz) cümleyi yüklemnin sonda bulunduğu cümle olarak tanımlar. Devamında cümlelerin ana ögesi olan yüklem, genellikle cümlelerin sonunda yer aldığını belirtmektedir. Ayrıca Türk cümle yapısının temel özelliğinin yardımcı ögeden ana ögeye doğru diziliş olduğunu ifade etmektedir. Sonrasında yüklemi tamamlayan ögelerin yüklemden önce geldiğini ve yükleme en yakın olan ögenin, genellikle belirtilmek istenen öge olduğunu dile getirmektedir.

Türk dilinde yüklem sonda yer aldığı cümleler kurallı cümlelerdir. Bu şekildeki cümleler hem fiil cümlesi hem de isim cümlesi olabilmektedir (Özkan ve Sevinçli 2011: 191, Özmen 2013: 213).

Gagauz Türkçesinde kurallı (düz) cümle için “kuralca cümlä” terimi kullanılmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 100). Genel Türk dilinde olduğu gibi Gagauz dilinde de yüklem sonda yer aldığı cümleler kurallı cümlelerdir. Kurallı (düz) cümlelerin düzeni özne + yüklem; özne + tümleç + yüklem şeklindedir.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

N. Baboglu (ö) sesleyicilerin önündä (yt) divan durardı (y). (GİK, 13: 11)

TT. N. Baboglu dinleyicilerin önünde el pençe dururdu.

Yordana (ö) – 17 yaşında şefteli gibi bir kız (y). (HK, 32: 6)

TT. Yordana, on yedi yaşında şeftali gibi bir kız.

Yaprak fışirtısından (yt) uyandım (y). (DG, 19: 9)

TT. Yaprak hışirtısına uyandım.

Yaamur (ö) yavaş-yavaş (zt) hızlanardı (y). (S, 28: 5)

TT. Yağmur yavaş yavaş hızlanırdı.

Marina (ö) gözäldi (y)! (KÖ, 80: 1)

TT. Marina güzeldi!

3.2.2. Devrik Cümle

L. Karahan (2019: 100) yüklemi sonda bulunmayan cümleleri devrik cümle olarak tanımlar ve bir anlamı öne çıkarmanın, belirtmenin, vurgulama ihtiyacının, özellikle şiirde ahenk endişesinin diğer öğelerin olduğu gibi yüklemde yerini değiştirebildiğini söylemektedir. L. Karahan, devrik cümlelerin, sözlü dilde yazılı dile oranla daha fazla kullanıldığını ve devrik cümlelerde, cümlenin diğer öğelerinden birinin, birkaçının ya da hepsinin yüklemde sonra gelebileceğini ifade etmektedir.

Devrik cümleler, Gagauz Türkçesinde “ters cümlä / invers cümlä” terimi ile ifade edilmektedir (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 100; Kopuşçu, 2015: 153).

Gagauz Türkçesinde devrik cümle yapısı normal bir ifade biçimi olmakla birlikte devrik cümlenin kendi içinde bir düzeni olduğunu belirtmek oldukça zordur (Özkan, 2019: 340). A. Menz, özne + yüklem + nesne dizilişine sahip cümlelerin, Rusçayı iyi bilen ve sıkça kullanan Gagauz gençleri arasında daha yaygın olduğunu belirtmektedir. Gagauz Türkçesindeki Hint-Avrupa tipi cümle yapılarını ise iki dilliliğin bir sonucu olarak Rusça ve Bulgarcadan ödünçlemeler olarak değerlendirmekte ve bu durumu “karışma” ya da “alt katman etkisi” olarak adlandırmanın doğru olmadığını ifade etmektedir (Menz, 2010’dan akt. Özkan, 2019: 340).

A. Günşen (2010: 465-468) ise iki dillilik veya çok dilliliğin yalnızca Gagauz Türkçesinde değil, diğer Balkan ve Rumeli Türk ağızlarında da etkili olduğunu

belirtmektedir. Bulgarca, Sırpça, Hırvatça, Arnavutça, Makedonca ve Yunanca gibi dillerin etkisiyle bu ağızlarda hem öge dizilişi bakımından hem de fiilimsiler yerine edatlarla temel cümleye bağlanan bitimli fiiller kullanılarak kurulan birleşik cümle yapıları ortaya çıkmaktadır. A. Günşen, bu durumun, söz konusu Türk topluluklarının resmî dili Türkçe olmayan ülkelerde yaşamalarından kaynaklandığını da öne sürmektedir.

Türkçenin doğal söz dizimine göre tamlayan öge başta, tamlanan öge ise sonda yer alır. Tamlama düzenindeki bu söz grubunun arasına, tamlama işlevi taşımayan başka bir öge girmez. Ancak, Gagauz Türkçesinde bu kuralın dışında kalan kullanımlara rastlanmaktadır. Tüm bu özelliklere rağmen, Gagauz Türkçesinin söz dizimini bütünüyle belirli bir yabancı dilin veya dil ailesinin sistemine dayandırmak zor görünmektedir. Söz diziminin temel unsuru olan yüklem, kurallı cümlelerde olduğu gibi sonda yer alabilirken, devrik cümlelerde başta ya da ortada bulunabilmektedir. Hatta bazı birleşik cümlelerde bir bölüm kurallı, diğer bölüm ise devrik yapıda olabilmektedir (Özkan, 2019: 341).

Çalışmamızda, devrik cümleleri, “Yüklemi başta olan basit devrik cümleler” ve “Yüklemi ortada olan basit devrik cümleler” olmak üzere iki grupta incelendi.

Gagauz Türkçesinde, yüklemi kendi içinde devrik olan cümlelerde yüklem genellikle cümle sonunda yer almaz ve vurgu yapılmak istenen ögeye göre yer değiştirebilir. Bu devriklik, cümlede anlatılmak istenen düşüncenin veya duygunun daha etkili bir şekilde vurgulanmasını sağlar. Bu yapı, Gagauz Türkçesine özgü bir üslup özelliği olarak karşımıza çıkar. Genellikle birleşik fiillerle ve bağlı cümlelerde sıkça kullanılır. Deyimler, kelime grupları ve tamlamalarda da bu tarz devriklik söz konusu olabilir.

Çalışmada, kendi içinde devrik olan yüklem cümleleri cümle içinde bir öge olarak değerlendirip cümle sonunda yer aldığı anda, cümleyi “kurallı basit cümleler”, cümle başında veya ortasında bulunduğu anda ise “yüklemi başta bulunan basit devrik cümleler” ve “yüklemi ortada bulunan basit devrik cümleler” olarak tasnif edildi. Örneğin:

Gelinnän güvää (ö) taa kolayca (zt) alardılar soluk (y). (HK, 46: 13)

TT. Gelinle damat daha kolay nefes alırdılar.

Oldu (y parç.) bir fasılca (zt) aralık. (y parç.) (S, 25: 21)

TT. Tuhaf/acayip bir ara/boşluk oldu.

Bölä delikannılar (ö) küüdä (yt) geçirärdilär (y parç.) kışın (zt) vakıdıl. (y parç.)
(HK, 31: 31)

TT. Delikanlılar, kışın zamanı köyde böyle geçirirlerdi.

3.2.2.1. Yüklemin Başta Bulunduğu Devrik Cümleler

Çalışmamızda yüklemi başta olan devrik basit cümle sayısı 94'tür.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Gözledärdilär (y) herbir benim adımımı (bln). (S, 26: 4)

TT. Benim her bir adımımı gözetliyordular.

Gelärdi (y) sıcaklık (ö) o taraftan (yt). (GİK, 12)

TT. Sıcaklık o taraftan gelirdi.

Duruklandı (y) bir tertipli, bakılmış mezarın önündä (yt). (S, 27: 20)

TT. Düzenli, bakımlı bir mezarın önünde durakladı.

Annattı (y) o masalı (bln) bir kusursuz-pülüzsüz, haliz ustayca. (zt) (o: özne)
(GİK, 13: 29)

TT. O, masalı kusursuz, pürüzsüz anlattı, gerçek bir usta gibi.

Slujbasını yapardı (y) Sovet Birliinin üülen tarafından graniņasında (yt). (S, 25: 30)

TT. Askerliğini yapardı Sovyetler Birliği'nin güney sınırında.

3.2.2.2. Yüklemin Ortada Bulunduğu Devrik Cümleler

Çalışmamızda yüklemi ortada olan devrik basit cümle sayısı 566'dır.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Marinanın bütün teni (ö) titirärdi (y) sıtmaya tutulmuş gibi (zt). (KÖ, 70-22)

TT. Marina'nın bütün vücudu sıtmaya tutulmuş gibi titriyordu.

Eşimnän (yt) yaşadık (y) bu evlerdä (yt) kırk üç yıl (zt). (HK, 38: 9)

TT. Eşimle bu evlerde kırk üç yıl yaşadık.

Zar-zor (zt) insannar (ö) düülärdilär (y) kürtünnüktä (yt). (HK, 44: 27)

TT. İnsanlar zar zor kar yığnında çırpınırdılar.

Kayet (zt) zordu (y) ilkyazın su getirmää (ö). (OKK-OKK, 96: 5)

TT. İlbaharda su getirmek çok zordu.

Bu dolgun yanaklı adamı (bln) benzettim (y) tatar soylarına, onnarın tamızlına (yt). (GİK, 11: 21)

TT. Bu dolgun yanaklı adamı benzettim Tatar ırkına, onların soyuna.

3.3. ANLAMLARINA GÖRE CÜMLELER

Bu konu hakkında görüşlerini ortaya koyan dilciler, cümleleri anlamlarına göre farklı şekillerde sınıflandırmaktadırlar. L. Karahan (2019: 103-107), G. Karaağaç (2011: 250-251), V. Hatiboğlu (1982: 164-172) ve R. Şimşek (1987: 197-199) gibi araştırmacılar bu konuyu sadece olumlu cümle, olumsuz cümle ve soru cümlesi şeklinde ele alırken H. Ediskun (1999: 370-376) olumlu, olumsuz, soru ve ünlem cümlesi olarak ele almaktadırlar.

H. Dizdaroğlu (1976: 282-357) anlamlarına göre cümleleri, olumlu tümce, olumsuz tümce, soru tümcesi, ünlem tümcesi, buyruk tümcesi, dilek tümcesi olmak üzere altı gruba ayırmaktadır.

Konuyla ilgili en farklı ve kapsamlı sınıflandırmayı M. K. Bilgegil ortaya koymaktadır. Bilgegil (2009: 60-74), “Anlamlarının kapsamı bakımından cümle çeşitleri” ve “İsnat tarzından doğan anlam özelliklerine göre cümle çeşitleri” olmak üzere iki gruba ayırmaktadır. Birinci bölümü, “olumlu ve olumsuz cümleler” şeklinde, ikinci bölümü ise “haber cümleleri” ve “inşa cümleleri” şeklinde ele almaktadır.

Anlamlarına göre cümleler, Gagauz Türkçesinde “maanaya görä sadä cümlelerin tipleri” olarak ifade edilmekte (Soroçanu ve Şarşov, 2015: 99) ve *annatma cümleleri* “bildirme cümleleri”, *soruş cümleleri* “soru cümleleri” ve *izin cümleleri* “emir cümleleri” olmak üzere üç ana grupta incelenmektedir. Emir cümlelerin tonlamayla söylendiğinde ünlem cümlesine dönüştüğü de belirtilmektedir (N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 221-222).

N. Özkan (2019: 344), cümle yapılarını anlamları bakımından bildirme, soru (olumsuz soru, onaylama sorusu, öğrenme amaçlı soru, anlamca soru vb.) ve emir cümleleri olmak üzere üç bölümde ele alan bir yaklaşım olduğundan bahsetmektedir. Ancak N. Özkan, cümleleri anlamlarına göre olumlu, olumsuz, soru ve ünlem cümlesi

olmak üzere dört grupta toplamanın daha uygun olabileceğini belirtir. Bu nedenle biz de çalışmamızı oluştururken bu gruplandırmayı esas aldık.

3.3.1. Olumlu Cümle

L. Karahan (2019: 103-104), olumlu cümleyi yargının gerçekleştiğini anlatan cümleler olarak tanımlayarak bu tarz cümlelerin yüklemine yapma, yapılma veya olma bildirdiğini belirtmektedir. Bazı cümlelerin, yapılarında olumsuzluk bildiren gramatikal unsurlar taşımasına rağmen anlamca olumlu olduğunu belirten L. Karahan, yapısında olumsuzluk unsuru taşıyan cümlelerin “değil” edatı ya da “yok” ismi ile birleşince olumlu bir anlam kazandığını belirtmektedir. Yani, iki olumsuz unsur, cümlemin anlamını olumlu yapmaktadır.

Gagauzça-Rusça-Romınca Lingvistica Termineri Danışma Sözlüğü’nde olumlu cümle, “olumnu cümlä” şeklinde geçmektedir (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 99). G. A. Gaydarcı ise “halizlik cümlä” ve “oluşluk cümlä” terimi ile ifade etmektedir (Kopuşçu, 2015: 146).

Gagauz Türkçesinde de Türkiye Türkçesine benzer şekilde, iki olumsuz unsur bir arada kullanıldığında cümlemin anlamı olumlu olabilir. Özellikle, “yok” “diil” gibi olumsuzluk edatlarının bir araya gelmesi, cümleye olumlu bir anlam kazandırır. Örneğin, “O adam yok diil.” cümlesi “yok” ve “diil” olumsuzluk edatlarının yan yana kullanılması ile cümleyi “var” anlamında olumlu cümleye çevirmiştir. Çalışmamızda ise böyle bir yapıya rastlanmamıştır.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Örtülär (ö) gömülmüş (y) kürtünnük içindä (yt). (HK, 29: 4)

TT. Çatılar kar yığının içine gömülmüş.

Merdiven basamaklarını ikişär-ikişär aşıp (zt), o (ö) sessiz (zt) sıyılıverdi (y) tavana (yt). (A, 54)

TT. Merdiven basamaklarını ikişer ikişer çıkıp, o sessizce tavana sığıniverdi.

Korkunçtu (y) yabancı kırlarında (yt) kış gecesi (ö). (HK, 45: 11)

TT. Kurt kırlarında kış gecesi korkunçtu.

Marina (ö) kısmetliydi (y). (KÖ, 85: 12)

TT. Marina mutluydu.

Çırçıl sa (ö) toprak içindä, (yt) bir küçücük delicektä (yt) saklanêr (y). (HK, 34: 29)

TT. Cırcır böceği ise toprak içinde, küçücük bir delikte saklanıyor.

3.3.2. Olumsuz Cümle

L. Karahan (2019: 104), yargının gerçekleşmediğini anlatan cümleleri, olumsuz cümleler olarak tanımlamaktadır. Bu tarz cümlelerin, yapmama, yapılmama ve olmama gibi durumları bildirdiğini ifade etmektedir.

G. Karaağaç (2011: 250-251), olumsuz cümlede isim cümlelerinin olumsuzunun “değil, yok” vb. olumsuz sözleri kullanılarak söz dizimi düzleminde ifade edildiğini söylerken, fiil cümlelerinin olumsuzunun “-ma/-me” olumsuzluk ekiyle biçim bilgisi düzleminde ifade edildiğini dile getirmektedir. Ayrıca G. Karaağaç, tonlamalardan faydalanılarak da cümlelerin olumsuz yapılabileceğini belirtmektedir.

M. Özmen (2012: 191), *Türkçede Değil Kelimesi ve Kullanımları* adlı çalışmasında “değil” kelimesini ayrıntılı bir şekilde ele alarak Türkçede “değil” kelimesinin yaygın ve pek çok değişik kullanımlarını olduğunu belirtmektedir. Bugüne kadar pek çok kaynakta ele alındığını, kelimenin bütün kullanımlarını özellikle de cümle içerisindeki işlevleri göz önünde bulundurularak, bir bütün halinde değerlendirilmediğini bu nedenle de “değil” kelimesi hakkında zaman zaman eksik ve yetersiz bilgiler verildiğini ifade etmektedir. M. Özmen, “değil”in cümle çeşidi olarak incelendiğinde edat ve bağlaç olmak üzere iki temel kullanımının olduğunu vurgulamaktadır.

Olumsuz cümle, Gagauz Türkçesinde “inkâr cümlä” şeklinde geçmektedir (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 99; Kopuşçu, 2015: 147).

Gagauz Türkçesinde cümleyi olumsuz kılan unsurlar, “-mA” olumsuzluk eki; “-sIz” isim olumsuzluk eki, yok, diil veya diyl “değil” gibi olumsuzluk bildiren edatlar ile sağlanmaktadır (Özkan, 2019: 345).

Yukarıda olumsuz cümle için görüşlerini ortaya koyan araştırmacıların hemen hepsi cümlelerin olumsuz olma şartının “-mA” olumsuzluk eki, “değil” edatı ve isim cümlelerini olumsuz yapan “yok” sözcüğüyle sağlandığı konusunda mutabık olmuşlardır.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Aalamaa (ö) diil gūnaa (y). (DG, 15: 9)

TT. Ağlamak günah değil(dir).

Ak ceerlerinä (yt) etişmäzdi (y) soluk (ö). (HK, 44: 22)

TT. Akciğerlerine nefes yetmezdi.

Yoktu (y) bir kuytu, bir sapa er (ö). (HK, 44: 24)

TT. Bir kuytu, bir sapa yer yoktu.

Onu (bln) içimdän çıkaramadım (y)... (ben: özne) (S, 27: 12)

TT. Onu yüreğimden çıkaramadım...

Guşterin cansız teni (ö) hiç (zt) kımıldamazdı (y). (ÇG, 90: 11)

TT. Kertenkelenin cansız bedeni hiç kımıldamazdı.

3.3.3. Soru Cümlesi

L. Karahan (2019: 107-109) soru cümlesini, soru yoluyla bilgi almayı amaçlayan cümleler olarak tanımlarken, soru eki -mİ ile soru sıfatları, soru zamirleri, soru zarfları ve soru edatları ile de cümleye soru anlamı kazandırılabilceğini ifade etmektedir. Konuşma dilinde ise vurgu yoluyla soru cümlesi yapıldığını belirtmektedir. Ayrıca L. Karahan, soru ekinin yalnızca yüklem sonunda değil diğer cümle öğelerinin sonunda da yer alabileceğini açıklamaktadır. Yapısında soru eki veya soru kelimelerinin bulunduğu bazı cümlelerde soru unsurunun cümleye beklenmezlik, küçümseme, sitem, çaresizlik, rica, şikâyet vb. anlamlar kattığını söyleyen L. Karahan, bu tarz cümlelerde, anlamın bağlam içinde ortaya çıktığını söylemektedir.

Soru cümlesi için Gagauz Türkçesinde “soruş cümlesi” terimi kullanılmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 98; Kopuşçu, 2015: 152; N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 221).

N. İ. Baboglu ve İ. İ. Baboglu (1999: 221) soru cümlelerini, soru yoluyla bilgi alınan cümleler olarak tanımlamışlar.

L. A. Pokrovskaya (1999: 6) cümleye soru anlamı “mı”, “mi”, “mu”, “mü” soru ekleriyle ve ne? “ne?”, neşey? “ne?”, kim? “kim?” nesoy? “nasıl?”, angı? “hangi?” kaç? “kaç?” vb. soru zamirleri ve soru edatlarıyla kazandırıldığını açıklamaktadır. L. A. Pokrovskaya, soru içeren kelimelerin genellikle cümle başında yer aldığını da

belirtmektedir. Ayrıca soru cümlelerinin vurgu yoluyla da cümleye soru anlamı katabileceğini dile getirmektedir.

Soru cümleleri, Gagauz Türkçesinde daha çok konuşma dilinde karşımıza çıkmaktadır ve genellikle soru kelimeriyle kurulmaktadır. Soru eki ile kurulan cümlelerde ise soru eki genellikle yüklemden sonra yer almaktadır. Fakat bazı cümlelerde soru eki özne, nesne, zarf tümleci ve yer tamlayıcısından sonra da gelmektedir (Kirli, 2001: 9-10).

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Boban (ö) evdä mi (y)? (A, 50: 7)

TT. Baban evde mi?

Geçmiş günnerimizi (bln) hiç (zt) mi özlämeyecän (y)? (DG, 17: 8)

TT. Geçmiş günlerimizi hiç mi özlemeyeceksin?

Nezaman (yt) ekskursiyaya (yt) gidecez, (y) ma (cdu)? (HK, 34: 3)

TT. - Ne zaman geziye gideceğiz, büyükanne?

Nelär (bsn) genä (zt) getirdin? (y) (sen: özne) (HK, 40: 17)

TT. Yine neler getirdin?

Kim (ö) kaybetmiş (y)) (OKK-OKK, 92: 7)

TT. Kim kaybetmiş?

3.3.4. Ünlem Cümlesi

T. Baydar, (2016: 146-147) *Ünlem Üzerine* adlı makalesinde ünlemlerin cümle içindeki yeri üzerinde durmak gerektiğini söylerken, ünlemlerin cümle içerisinde herhangi bir yerinde kullanılabileceğini ifade etmektedir. T. Baydar, L. Karahan'ın *Türkçede Söz Dizimi* adlı eserinde bahsettiği "Olumlu ve olumsuz cümleler, ayrıca soru, bildirme, emir, istek, ünlem vb. anlamlar taşıyabilir." (Karahan, 2019:103) ifadesine değinerek, L. Karahan'ın da çok net olarak ifade ettiği gibi temel anlam özelliğinin olumluluk ya da olumsuzluk olduğunun altını çizmektedir. Bu nedenle de T. Baydar, ünlem cümlesi gibi bir başlığa ihtiyaç duyulmadığını belirtmektedir. Mutlaka ünlem cümlesinin olduğunu söyleyen araştırmacıların da bulunduğunu söyleyen T. Baydar, o zaman meselenin, nelerin ünlem cümlesi oluşturacağına değinilmesi gerektiğini

söylerken sadece ünlemlerle değil, vurguyla da ünlem anlamının verilebileceğini belirtmektedir. Yani ünlem grupları, cevap, soru, gösterme, duygu ünlemleri bunların hangileri cümlelerin bütününe anlamı üzerinde etkili oluyorsa, onları ünlem cümlesi olarak ele almak gerektiğini ifade etmektedir. Fakat T. Baydar, buna gerek olmadığını bir kere daha altını çizmektedir.

Ünlem cümlesi, *Gagauzça-Rusça-Romınca Lingvistica Termineri Danışma Sözlüğü*'nde “şaşma cümlä” ya da “duygulu cümlä” terimleriyle verilmektedir (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 98).

N. Baboglu ve İ. İ. Baboglu (2000: 291) ünlemlerin cümlelerin ögesi olmadığını, onlar özel bir sesle söylendiğinde cümlede virgül ya da ünlem işaretiyle ayrıldığını, daha duygulu ve kuvvetli söylendiğinde ise cümlelerin sonunda ünlem işareti konulduğunu belirtmişlerdir.

L. A. Pokrovskaya (1999: 6-7), ünlem cümlelerini konuşanın ifadesini belirten (emir, rica, çağrı, dilek, tavsiye, tehdit vb.) cümleler olarak tanımlamaktadır. L.A. Pokrovskaya, *hadi, ko, ya* vb. kelimelerle ünlem cümlelerinin oluşabileceğini ve ayrıca soru cümlelerinin de uygun vurgu ve tonlamayla ünlem cümlelerine dönüşebileceğini belirtmektedir.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Salver (y) beni (bln), ayol (cdu)! (DG, 17: 26)

TT. Salıver (bırak) beni, ayol!

O (ö) heptän (zt) azıttı (y), bä (cdu)! (ÇG, 89: 20)

TT. - O hepten azıttı, be!

Hadi (cdu), çocuum (cdu), getir (y) sepedi (bln) da (cdu) girelim (y) meyvalaa (yt). (KS, 120: 7)

TT. Hadi, oğlum, sepeti getir de meyveliğe girelim.

Ko (cdu) meleklär (ö) kışkansın (y)! (DG, 17: 6)

TT. Bırak melekler kışkansın!

Ya (cdu) seslä (y)! (özne: sen) (HK, 34: 20)

TT. Bak, dinle!

3.4. YAPILARINA GÖRE CÜMLELER

Cümle konusundaki görüş farklılıklarının en çok yapılarına göre cümlelerin sınıflandırılmasında karşımıza çıkmaktadır.

L. Karahan, *Yapılarına Göre Cümle Sınıflandırmaları Üzerine* adlı makalesinde bu konuyu kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. “Yapılarına göre”, “yapı bakımından”, “yapıca”, “bağlanışlarına göre”, “biçimlerine göre” gibi başlıklar altında bugüne kadar birbirinden az veya çok farklı cümle sınıflandırmaları yapıldığını söyleyen L. Karahan, M. Ergin ve T. Banguoğlu’nun “basit” ve “birleşik”; H. Ediskun’un “basit, birleşik, sıra, bağlı”; T. N. Gencan’ın “yalınç, bağımsız önermelerden birleşmiş, bileşik”; V. Hatiboğlu’nun ise “yalınç, birleşik, girişik, sıralı” şeklinde ana başlıklarla görüşlerini açıkladıklarını ifade etmektedir. Alt başlıklardaki çeşitliliğin ise daha fazla olduğunu dile getiren L. Karahan, “tümleme birleşik cümle”, “karmaşık birleşik cümleler”, “bağımsız sıralı tümceler”, “bağımlı sıralı tümceler”, “karma sıralı tümceler”, “girişik-bileşik cümleler” vb. sınıflandırmaların olduğunu belirtmektedir (Karahan, 2000: 16).

Cümleleri yapılarına göre “basit cümle” ve “birleşik cümle” olarak iki gruba ayırmak mümkündür. Fakat burada değinilmesi gereken önemli bir konu vardır ki o da içerisinde fiilimsi (eylemsi) bulunan cümlelerin basit cümle içerisinde mi yoksa birleşik cümle içerisinde mi ele alınması konusudur. Bu konu hakkında araştırmacıların çeşitli görüşleri bulunmaktadır, konu ile ilgili tartışmalar da hâlâ devam etmektedir.

S. Kara (2012: 644) *Girişik Cümle Problemi Üzerine Bir İnceleme* adlı yazısında dil bilimcilerin; bir tek duyguyu, bir tek düşüncüyü anlatan söz dizisinin basit cümle olduğu konusunda hemfikir olduklarını, ancak bir cümle içerisinde cümlelensinin yer alması durumunda basit cümle mi yoksa birleşik ya da girişik cümle olarak mı ele alacakları konusunda ayrı düşüklerini belirtmektedir. İçinde fiilimsi bulunan cümlelerin de basit cümle sayılıp sayılmayacağı konusunda görüş birliği olmadığını belirten S. Kara, dil bilimcilerin, girişik cümle ile ilgili görüşlerini ayrıntılı ve açıklayıcı bir şekilde ele almaktadır.

S. Kara (2012: 644), bazı dil bilgisi kitaplarında girişik cümleye yer verilirken, bazılarında ise bundan hiç söz edilmediğini söylemektedir. V. Hatiboğlu, H. Dizdaroğlu, T. N. Gencan, R. Şimşek, M. Bilgin gibi dilcilerin girişik cümleyi birleşik cümle içinde ele aldıklarını söylerken, T. Banguoğlu’nun girişik cümleyi birleşik cümle içinde “karmaşık birleşik cümle” başlığı adı altında adfiil, sıfatfiil ve zarffiil cümlesi olmak üzere üç gruba ayırdığını ifade etmektedir. N. Koç’un ise girişik cümleyi, T.

Banguoğlu ve H. Dizdaroğlu'ndan farklı olarak birleşik cümlelerden ayrı olarak incelediğini ifade etmektedir

M. Ergin (2013: 404-407), *Türk Dil Bilgisi* adlı eserinde yapılarına göre cümleleri basit cümle ve birleşik cümle olmak üzere iki grupta inceler ve girişik cümle konusuna değinmez. G. Karaağaç (2011: 237-242) da *Türkçenin Söz Dizimi* adlı eserinde cümleyi yapılarına göre basit, birleşik, bağlı ve eksilteli veya söz cümle olarak dört grupta inceleyip girişik cümle konusuna değinmemiştir.

L. Karahan ve H. Zülfikar gibi dilciler ise yukarıda girişik cümleyi kabul eden dilcilerin tam tersi bir görüş belirtmektedirler.

L. Karahan (1995: 22) *Türkçede Birleşik Cümle Problemi* adlı yazısında girişik cümleyi kabul etmemektedir. Karahan cümlede, isim, sıfat ve zarf görevi yapan unsurların doğrudan veya dolaylı olarak yüklem anlamını etkilediğini belirtmektedir. Bu unsurların kelime veya kelime grubu halinde isim veya fiilden yapılmış olduğunu belirten L. Karahan, yapıları ne olursa olsun şekil ve anlam bakımından yükleme bağlı olarak cümlede görev yaptıklarını dile getirmektedir. Bir yüklemde ve gerektiğinde onun etrafında kümelenen unsurlardan meydana gelen bu tek yargılı cümlelerin, taşıdığı unsurların yapısı ne olursa olsun bir “basit cümledir” ifadesini kullanan L. Karahan, konuya açıklık getirmek adına “Hızla evden uzaklaştı.” ve “Koşarak evden uzaklaştı.” örneklerini vererek, “hızla” ve “koşarak” kelimelerinin, yüklemi niteleyerek zarf görevi yaptığını söylemektedir. L. Karahan, görevleri aynı olan bu iki kelime arasındaki farkın, birinin isimden, diğerinin fiilden yapıldığını belirterek, her iki kelimenin de yargı bildirmediğini, dolayısıyla bu cümlelerin birer “basit cümle” olduğunu belirtmektedir.

L. Karahan ile aynı görüşte olan H. Zülfikar (1995: 648) *Girişik Cümle Sorunu* adlı yazısında, birleşik cümlelerin birden fazla çekimli fiilin yer aldığı bir cümle olduğunu dile getirmektedir. Ayrıca cümlede, isim, zarf ve sıfat görevinde kullanılan isim fiilin, sıfat fiilin ve zarf fiilin bir yargı taşımadığını, bir kısmının zamana bağlı bulunmadığı göz önünde bulundurulduğunda, isim fiil, sıfat fiil ve zarf fiillerle kurulan gruplara yan cümle denemeyeceğini, bu nedenle de bu yapıların birleşik cümle olarak gösterilemeyeceğini ifade etmektedir.

Yapılarına göre cümleler, Gagauz Türkçesinde “strukturaya görä cümlelerin tipleri” (Soroçanu ve Şarşov, 2015: 98) “kuruluşça cümlelär” olarak kullanılmaktadır (N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 218) Gagauz Türkçesinde de cümleler yapılarına göre “sadä cümlä” ve “katlı cümlä” olmak üzere iki grupta ele alınmaktadır. Basit cümleler, cümlede tümleçlerin yer alıp almamasından dolayı “dar cümle” ve “geniş

cümle” olmak üzere iki grupta incelenmektedir (N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 218).

N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu (1999: 264) basit cümleleri “sadâ cümlelerin kuruluşça soyları” bölümünde iki başlık altında incelemektedir.

1. Tamam ya dolu cümlâ “tam ya da dolu cümle”. Temel ve yardımcı öğelerinin bulunduğu cümlelere tam ya da dolu cümle denir. Bu tür cümleler dar ve geniş cümle olabilir.

2. Yarı cümlâ ya çelik cümlâ “eksiltili ya da kesik cümle”. Cümlede ana ya da gereken yardımcı unsurlardan biri yoksa ancak diğer kelimelerden kolay anlaşılabiliriyorsa, bu tür cümlelere eksiltili cümle denilir. Örneğin,

Sân angı klassta ürenersin? (tam cümle) – Sekizincidâ. (eksiltili cümle)

Gagauz Türkçesi grameri alanında çalışmaları olan L. A. Pokrovskaya (1990: 57) da cümleleri yapısal olarak basit cümle ve birleşik cümle olarak ikiye ayırarak basit cümleleri de dar ve geniş cümle olmak üzere iki grupta sınıflandırmaktadır. L.A. Pokrovskaya, basit cümleleri temel öğelerine göre ikiye ayırır: tek ögeli cümleler (yalnızca öznesi ya da yalnızca yüklemi bulunan cümleler) ve iki ögeli cümleler (özne ve yüklemi bulunan cümleler).

Gagauz Türkçesi alanında çalışmalar yapan N. Özkan (2019: 346-356) da cümleleri yapılarına göre “basit cümle” ve “birleşik cümle” olarak iki gruba ayırmış, girişik cümleye ise değinmemiştir.

Biz de çalışmamızda cümleleri yapılarına göre “basit cümle”, “birleşik cümle” ve “kesik (eksiltili) cümle” olarak üç gruba ayırdık, girişik cümleleri “basit cümleler” bölümünde verdik.

3.4.1. Basit Cümle

M. Özkan, M. Toker ve U. D. Aşçı’nın (2016: 128) birlikte hazırladığı *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi adlı* eserde, bir tek çekimli fiil bulunan cümlelere basit cümle denilmesi gerektiği ve bu tarz cümlelerin, tek yargıdan ibaret ve tek yüklemi olan cümleler olduğu belirtilmektedir. Ayrıca içinde isim fiil, sıfat fiil ve zarf fiilin yahut bunlarla kurulmuş olan kelime gruplarının bulunduğu cümlelerin de basit cümle olarak ele alınması gerektiğini ifade etmektedirler.

Gagauz Türkçesinde basit cümle için “sadâ cümlâ” terimini kullanılmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 95; Kopuşçu, 2015: 151; N. İ. Ve İ.İ. Baboglu, 1999: 218).

N.İ. Baboglu ve İ.İ. Babaoglu (1999: 218) basit cümleyi, “Basit cümle yalnızca tek yargı bildirir ve tek yargıdan oluşur.” şeklinde tanımlamışlar. Basit cümleleri, “dar” ve “geniş” olmak üzere iki grupta değerlendirmişlerdir. Sadece özne ve yüklemden oluşan cümleleri “dar cümlä”, özne ve yüklem yaninda tümleçlerin de bulunduğu cümleleri ise “geniş cümlä” başlıkları altında incelemişler. L. A. Pokrovskaya (1990: 57) da yardımcı öğelerin bulunmadığı, sadece özne ve yüklemden oluşan cümleleri “dar cümle”, yardımcı öğelerin bulunduğu özne, yüklem ve tümleçlerden oluşan cümleleri ise “geniş cümle” olarak tanımlamaktadır.

3.4.1.1. Dar Cümle

Dar cümleler, özne ve yüklemden, yani temel unsurlardan kurulu cümlelerdir. Çalışmamızda 206 adet dar cümle yer almaktadır.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Stifanka (ö) sustu (y). (S, 27: 13)

TT. Stifanka sustu.

Yaklaşardı (y) Kolada (ö). (HK, 30: 14)

TT. Yaklaşardı Kolada bayramı.

Muzıka (ö) gümbürdeer (y)! (KÖ, 65: 14)

TT. Müzik gümbürdüyor!

Marina (ö) gülümsedi (y). (KÖ, 77: 12)

TT. Marina gülümsedi.

Ruslan (ö) oyalanardı (y). (KÖ, 81: 27)

TT. Ruslan oyalanırdı.

Geçti (y) üç ay (ö). (KÖ, 85: 13)

TT. Üç ay geçti.

3.4.1.2. Geniş Cümle

Geniş cümleler, özne, yüklem ve tümleçlerden, yani temel ve yardımcı unsurlardan kurulu cümlelerdir. Çalışmamızda 1064 adet geniş cümle yer almaktadır.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

İlerdä (yt), masa önündä (yt), oturardı (y) 5-6 kişi jüri azaları (ö). (GİK, 11: 12)

TT. İleride, masanın önünde, otururdu beş altı jüri üyesi.

Yaamur (ö) yavaş-yavaş (zt) hızlanardı (y). (S, 28: 5)

TT. Yağmur yavaş yavaş hızlanırdı.

Ardından (zt) çorbacı (ö) kapadı (y) kapuyu (bln). (A, 55: 13)

TT. Ardından ev sahibi kapıyı kapadı.

Damdan (yt) inää (bln) çalmışlar (y). (OKK-OKK, 110: 21)

TT. Ahırdan ineği çalmışlar.

17) Gecenin bir vakidında (zt) kimsä (ö) kapuya (yt) urmuş (y) (OKK-OKK, 110: 17)

TT. Gecenin bir vaktinde biri kapıya vurmuş.

Bän (ö) iyelerimi (bln) korudum (y). (OKK-OKK, 113: 6)

TT. Ben eğelerimi korudum.

3.4.2. Birleşik Cümle

M. Ergin (2013: 404), Türkçede genellikle basit cümlelerin kullanıldığını, fakat az da olsa birleşik cümlelerin de kullanıldığını dile getirmekteydi. H. İ. Delice (2018: 170), birleşik cümlelerin iki veya daha fazla cümle yapısının bir yüklem yapısı içinde yan cümle veya içcümle şeklinde birleştirilmesi yoluyla oluşturulan cümle türü olduğunu belirtmektedir. A. Mehmedoğlu (2001: 107) ise, basit cümlelerin yalnız bir gramer temeli olduğu hâlde, birleşik cümlelerde iki gramer temelinin olduğunu; basit cümlelerin kelimelerden ve kelime gruplarından oluştuğunu, birleşik cümlelerin ise basit cümlelerin birleşmesinden meydana çıktığını ve basit cümlelerin içeriğini cümle öğelerinin oluşturduğunu, birleşik cümlelerin ise içeriğini basit cümlelerin oluşturduğunu ifade etmektedir.

Birleşik cümle, Gagauz Türkçesinde “katlı cümlä” olarak kullanılmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 104; Kopuşçu, 2015: 148). L. A. Pokrovskya (1990: 60-62) ve N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu (1999: 293-328) Gagauz Türkçesinde birleşik cümlelerin iki ya da birkaç basit cümleden oluştuğunu dile getirirler. Araştırmacılar,

birleşik cümleleri, “dalsız katlı cümlä” (yan cümlesi olmayan birleşik cümleler) ve “dallı katlı cümlä” (yan cümlesi olan birleşik cümleler) olmak üzere iki grupta incelemektedirler. Yan cümlesi olmayan birleşik cümleleri “baalayıcılı dalsız katlı cümlelär” ve “baalayıcısız dalsız katlı cümlä” olmak üzere iki ayrı gruba ayırmaktadırlar.

12. sınıflar için hazırlanan *Gagauz Dili Hem Literatura* adlı ders kitabında dilciler, birleşik cümle yapısını “dalsız katlı cümlä” ve “dallı katlı cümlä” olarak ayırarak dalsız katlı (yan cümlesi bulunmayan) birleşik cümleleri ve dallı (yan cümlesi bulunan) birleşik cümleleri kendi içlerinde “bağlaçlı” ve “bağlaçsız” olmak üzere ayrıca incelemiştir (Stoletneaia vd., 2019: 210).

Çalışmada, birleşik cümleleri şu şekilde tasnif ettik:

1. Şartlı Birleşik Cümle
2. İç İçe Birleşik Cümle
3. Ani’li (Ki/Aniki) Birleşik Cümle
4. Sıralı Cümle
5. Bağlı Cümle
6. Karışık Birleşik Cümle

3.4.2.1. Şartlı Birleşik Cümle

Şartlı birleşik cümleler, yardımcı cümlelerin ana cümleye şart eki ile bağlandığı cümlelerdir. Bir ana cümle ve bir yardımcı cümleden oluşur. Bu cümle çeşidinde yardımcı cümle başta, ana cümle sonda bulunur (Özkan vd., 2016: 131).

L. Karahan, (1991: 60-61) *Türkçede Söz Dizimi* adlı eserinin ilk baskılarında, içinde -sa ekli bir kelime ya da kelime grubu bulunan cümleleri “şartlı birleşik cümle” olarak kabul etmektedir. Fakat *Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları* adlı makalesinde bu konuya tekrar değinerek kendi eserinde yer alan kabullenişlerin eleştirisini yaparak *şartlı birleşik cümle* anlayışının yeniden gözden geçirilmeye muhtaç olduğunu ifade etmektedir (Karahan, 2000: 18).

Şartlı birleşik cümle, Gagauz Türkçesinde “sankilik dal cümleli dallı katlı cümlä” (Gaydarcı, 2015: 151) olarak kullanılmaktadır. Fakat bu cümle türü gramer kitaplarında birleşik cümlelerin yan cümlesi olarak “sankilik dal cümlä” (şartlı yan cümle) başlığı altında işlenmektedir (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 312, Stoletneaia vd., 2019: 243).

N. Özakdağ (2013a: 166), *Gagauz Türkçesinde Şartlı Birleşik Cümlelerde Rusçanın Etkisi Üzerine* başlıklı yazısında şartlı birleşik cümleyi kapsamlı ele almıştır. N. Özakdağ, “eğer” bağlama edatının, Türkçeye Farsçadan (Far. < eger) geçen ve hemen hemen bütün tarihî ve çağdaş Türk dillerinde şekil olarak farklı olsa da fonksiyon olarak aynı olduğunu, yani şartlı birleşik cümle kurduğunu ifade etmektedir. Gagauz Türkçesinde “eer” şeklinin yanında eerlim/ her/ herliim şekillerinin de kullanıldığını söyleyen N. Özakdağ, şart cümlelerinin “eer” edatının yanı sıra Rusçadan geçen *raz* “eğer” edatıyla da ana cümleye bağlandığını belirtmiştir.

N. Özakdağ, (2013a: 167- 172) Gagauz Türkçesinde eer/ eerlim/ her/ herliim edatının kullanımının diğer Türk dillerinde de olduğu gibi mutlak olmadığını, bir şart cümlesinin oluşumu için yardımcı cümlelerin yüklemine -sa/-se şart ekinin gelmesinin yeterli olacağını ve cümlelerde edatsız kullanımların da mevcut olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca Gagauz Türkçesinde şartlı birleşik cümlelerde yardımcı cümlelerin hareketinin oluşunu kuvvetlendirmek için *da* kuvvetlendirme edatının kullanıldığını, bu cümle yapısının ise Rusça cümle yapısına benzediğini söylemektedir. Bu yapının Gagauz Türkçesinde *eer (edat) + -sa (şart kipi eki) + da kuvvetlendirme edatı* kalıbında, Rusçada *даже если, если u, хоть u (daje yesli, yesli i, hot'i)* birleşik bağlaçların verdiği anlama benzediğini, Türkiye Türkçesine ise *-sa + bile, yine de...* şeklinde aktarılabileceğini izah etmiştir.

Bilindiği üzere birleşik cümlelerin yardımcı unsurları, Türkiye Türkçesinde asıl cümleden önce gelir ve şartlı birleşik cümlelerde de durum böyledir. Fakat Gagauz Türkçesinde şartlı birleşik cümlelere bakıldığı zaman, şart bildiren yardımcı cümleler yalnız ana cümleden önce değil, sonra da gelebilmektedir. Hatta örnekleri az da olsa yardımcı cümlelerin öğelerinin arasında yer alabildiği görülmektedir. Gagauz Türkçesinde şart çekimi kullanılmadan da şart ifadesi taşıyan yardımcı cümlelerle birleşik cümle yapılabilmektedir (Gaydarji 1981’den akt. Özakdağ, 2013: 167).

Raz “eğer” edatı *eer* edatı kadar sık kullanılmasa da şartlı birleşik cümlelerde görülür ve bu edat Rusçada genellikle konuşma dilinde kullanılır (Kasatkin vd., 2005’ten akt. Özakdağ 2013a: 169). *Raz* edatının Rusçada olduğu gibi Gagauz Türkçesinde de daha çok konuşma dilinde kullanıldığını dile getiren N. Özakdağ, söz konusu edatın edebî dile de yansıdığını belirtmiştir. Gagauz Türkçesine bu edatla bağlanan cümlelerin yapısının, öğelerin sıralanışlarının ve cümlelerdeki yüklemelerin çekimlerinin olduğu gibi Rusçadan geçtiğini de ifade etmiştir (2013a: 169).

Türkiye Türkçesinde olduğu gibi, Gagauz Türkçesinde de şart çekimi doğrudan fiil köküne gelebileceği gibi birleşik çekimde de olabilir. Yine aynı şekilde, Gagauz Türkçesinde de şartlı yardımcı cümle, temel cümleyi zaman açısından tamamlayabilir.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Yaşamak (ö) sonsuz-kenarsız (y) bizim annamamıza görä (yt), eer (cdu) olmarsa bir hatalı tabiat kataklızması. (y) (S, 20: 14) zt

TT. Bizim anlayışımıza göre, hayat uçsuz bucaksız(dır), eğer yanlışlıkla bir doğa felaketi olmazsa.

Eer (cdu) birisi (ö) sokulursa (y), güreş olur. (y) (HK, 35: 5)
(zt)

TT. Eğer birisi sokulursa, mücadele olur.

Gitsäm (y) küüyä (yt), vallaa (cdu), alıp birkaç karpuz (zt), götürēcäm (y)
(zt)

uşaklara (yt). (Kİ, 134: 21)

TT. Köye gidersem, vallahi, birkaç karpuz alıp çocuklara götüreceğim.

Hesap etti (y), eer (cdu) oturursa (y) bitkiyâ kadar (zt), etiştirämeyecek (y). (KÖ, 62: 13) (zt)

TT. Düşündü, eğer oturursa bitimine kadar, yetişemeyecek.

Taa çok-çok (zt) sayıklarsan (y), şindi (zt) gözün önündä (zt) yok olacek (y). (ÇG, 87: 22) (zt)

TT. Biraz daha söylenirsen/düşünürsen, şimdi gözünün önünde yok olacak/kaybolacak.

3.4.2.2. İç İç Birleşik Cümle

Bir cümlenin başka bir cümlenin içine girmesi ile meydana gelen birleşik cümledir. Bu birleşik cümlede bir cümle başka bir cümlenin unsuru veya cümle içinde bir isim unsuru durumunda bulunur (Ergin, 2013: 406). T. Banguoğlu (2019: 562), “karmaşık birleşik cümle” olarak adlandırdığı iç içe birleşik cümlelerin Türkçede en yaygın birleşik cümle şekli olduğunu vurgular.

İç içe birleşik cümle için Gagauz Türkçesinde “baalayıcısız dallı katlı cümlä” (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 318), “doorudan söz” ve “kıynaş söz” kullanılmaktadır (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 333; E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 107; Stoletneaia vd., 2019: 259). Gagauz Türkçesi gramer kitaplarında iç içe birleşik cümleler “baalayıcısız dallı katlı cümlelär” başlığı altında ele alınmaktadır. İç içe birleşik cümlelerin benzeri bir yapı olarak doğrudan veya dolaylı alıntı cümleyle (doorudan hem kıynaş söz) de verilebilir.

Söylenen cümlelerin biçimi, sıralaması ve anlamı değiştirilmeden doğrudan aktarılmışsa bu tarz cümlelere “doğrudan söz” denir. Doğrudan söylenen cümleler tırnak içinde yazılır ve doğrudan alıntı cümlelerin önüne iki nokta koyulur. Ancak söylenen cümle değiştirilmiş bir şekilde karşı tarafa aktarılmışsa bu tarz cümlelere “kıynaş söz” denmektedir. Doğrudan cümlelerin yanında söyleyenin veya yazarın ifadeleri bulunur; bunlar, doğrudan cümlelerin kime ait olduğu hakkında bilgi verir (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 333-334).

Gagauz Dili Hem Literatura adlı gramer kitabında, doğrudan ve dolaylı cümle için “Birinci şahıstan söylenen ve yazılan cümleye “doğrudan söz” denirken, “dolaylı söz” başkasının ifadelerinin başkasından söylendiği gibi değil de kendi adına ifade edildiği sözdür.” ifadeleri kullanılmaktadır. Durumun daha iyi anlaşılabilmesi için şu örnekler verilmiştir: Nasticik babasına şöyle dedi: “Bu günü çok bekledim, çünkü okula gitmeyi çok istiyorum!” ve Nasticik babasına, bu günü çok beklediğini çünkü okula gitmeyi çok istediğini söylemiş. Burada ilk cümle doğrudan alıntı cümle, ikinci cümle ise dolaylı yani aktarılan cümledir (Stoletneaia vd., 2019: 259-261).

N. Özkan (2019: 351), iç içe birleşik cümle yapısını, tam ve bağımsız bir yargı ya da eylem ifadesine sahip bir cümlelerin, başka bir cümlelerin unsuru olarak kullanılmasıyla oluşan birleşik cümle türü olarak tanımlamaktadır. Gagauz Türkçesinde iç içe birleşik cümle yardımcı unsurun önce, temel unsurun ise sonra gelmesi sebebiyle de Türkçenin genel cümle (sentaks) mantığına uymaktadır. Gagauz Türkçesinde bazen cümlelerde, yardımcı cümleyi ana cümleye bağlayan *diye* zarf fiili kullanılmaz, bunun yerine ana cümle ile yardımcı cümlelerin arasına “-” konularak cümlelerin anlam ve şekil bakımından birbiriyle ilgisi gösterilmeye çalışılmaktadır.

Gagauz Türkçesi gramer kitaplarından ve incelediğimiz hikâyelerden hareketle, Gagauz Türkçesinde iç içe birleşik cümle için şunlar söylenebilir: Yardımcı cümle, temel cümlelerin bir parçası ya da ögesidir. Genellikle nesne görevindedir. Yardımcı

cümle temel cümleden önce veya sonra gelebilir. Birden fazla yardımcı cümle olabilirken bir tek temel cümle olabilir.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

– Pek mi (zt) zor (zt) yaşadın (y)? – bozup sessizlii (zt), sordu (y) manisi (ö).
(HK, 38: 16) (bsn)

TT. Çok mu zor yaşadın? sessizliği bozup, sordu büyükannesi.

– Düşüm (ö) gerçekleşti (y)! – dedi (y) Ruslan (ö). (KÖ, 72: 12)
(bsn)

TT. Rüyam gerçekleşti! dedi Ruslan.

– Mani (cdu), akêr (y)! Akêr (y) sütlâr (ö)! - baardı (y) birdân-birä (zt) çocuk (ö),
(bsn)
sevineräk (zt). (KS, 123: 3)

TT. Büyükanne, akıyor! Sütler akıyor! birdenbire oğlan sevinerek bağırdı.

Dayma (zt) deyârdi (y): “İnsan (ö) belli (y) işlerinnân” (yt). (A, 52: 5)
(bsn)

TT. Daima diyordu: “İnsan çalışmalarıyla belli(dir)”.

– Bân Genilerdânim, – dedi (y) manisi (ö). (HK, 37: 17)
(bsn)

TT. - Ben Genilerdenim, dedi büyükannesi.

3.4.2.3. ani’li (ki / aniki) Birleşik Cümle

Türkçe cümle yapısının tersine olarak ki’li birleşik cümlede ana cümle başta yardımcı cümle ise sonda bulunur. Ki’li birleşik cümlede yardımcı cümle, ana cümlelerin herhangi bir ögesi olabilir. Bu yapı içinde yer alan yardımcı cümle genellikle ana cümleyi nesne ve zarf göreviyle tamamlar (Özkan vd., 2016: 136).

Bütün cümle türlerinde olduğu gibi bu cümle türü için de kaynaklarda ortak bir terim tercih edilmemiştir. İncelenen kaynaklarda bu cümle türü için, “ki’li bağlı cümle”, “ilgi cümlesi”, “ki’li birleşik tümce”, “ki’li birleşik cümle” (ilgi cümlesi), “ki ilinti cümlesi”, “ilgi cümlesi”(ki’li birleşik cümle), “ki ile bağlanan önermeler”, “bağlaçlı

(ki’li) yan cümle” (bağlı cümle) gibi terimler kullanıldığı görülmüştür. Bu terimler arasında sık kullanılan ki’li birleşik cümle terimi olmuştur (Yılmaz, 2008: 78).

Ki’li birleşik cümle araştırılan kaynaklarda genel olarak birleşik cümle konusu içinde değerlendirilmiş ve ele alınmıştır. Kimi kaynaklarda ise bu cümle birleşik cümle sınıfından sayılmayıp bağlı cümleler sınıfında değerlendirilmiştir. Bu tasnif farklılığı cümlelerin adında ve yapısında büyük değişiklikler yaratmış ve bu konuda çalışmalar yapan kişiler arasındaki görüş farklılığına neden olmuştur (Yılmaz, 2008: 85-86).

Gagauz Türkçesinde bu tür cümleler “ani”, “ki” ve “aniki” bağlaçları ile kullanılmaktadır. Gagauz Türkçesinde ki’li birleşik cümle “ki baalayıcılı katlı cümlä” olarak kullanılmaktadır (Kopuşçu, 2015: 148). Fakat *ani*, *ki*, *aniki* bağlaçları ile kurulan bu cümle türü gramer kitaplarında birleşik cümlelerin içinde anlamlarına göre yan cümleler başlığı altında incelenmektedir (Gaydarji, 1981: 13-48; N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 312, Stoletneaia vd., 2019: 243).

G.A. Gaydarji Gagauz Türkçesinde “ki” bağlacının “ani”nin sahip olduğu özelliklere sahip olmadığı için daha az kullanıldığını ve bu nedenle de konuşma dilinde ki’li birleşik cümlelerin kullanımının azaldığına işaret etmiş ve ani’nin diğer Türk lehçelerinde kullanılmadığını yalnızca Gagauz Türkçesine ait bir edat olduğunu da vurgulamıştır (Gaydarji, 1981: 29-42). Gagauz Türkçesinde, soru edatı olan “ani” (< hani < kanı) ve bu edat ile “ki” bağlacının birleşmesinden oluşan “aniki” bağlacı da aynı işlevde kullanılmaktadır (Gaydarji 1971’den akt. Özkan, 2019). Türkçenin cümle yapısına (sentaks) göre düzenlendiğinde, yardımcı cümlelerin girişik cümle yapısı içinde temel cümlelerin nesnesi, tümleci veya zarfı olarak kullanılabilir. Ayrıca, “ki, ani ve aniki” bağlaçlarıyla ana cümleye bağlanan yardımcı cümlelerin tayin, derece, amaç, sebep, durum, yönelme ve yer gibi anlamlar katmaktadır (Özkan, 2019: 353).

A. Menz (1999: 112-113), ki’li ve ani’li birleşik cümleleri aynı görevde ve işlevde kullandıkları için aynı başlık altında incelemiştir. Ani’li birleşik cümlelerin ki’li birleşik cümlelere göre daha fazla kullanıldığını belirtmiştir. A. Menz, “ki” ve “ani” bağlaçlarıyla kurulan cümlelerde yardımcı cümlelerin yüklemden sonra bulunabileceği gibi yüklemden önce de bulunabileceğini ifade etmiştir.

“ani” bağlacı, Gagauz Türkçesinde en sık kullanılan bağlaçlardan biridir ve her tür yardımcı cümleyi ana cümleye bağlama özelliğine sahiptir. N. Kirli, birleşik cümlelerde “ani” bağlacının çeşitli işlevlerde kullanıldığını şu şekilde aktarmıştır:

1. Ana cümleyi tamamlayıcı olarak kullanılır.
2. Ana cümlede ya bir kelimeyi ya da ana cümlelerin kendisini açıklar.

3. Ana cümlenin yüklemi isimse “ani” bağlacı kullanılır ve genellikle yüklemden sonra gelir.

4. “Ölä”, “otürlü”, “osoy” gibi yüklemlerden sonra “ani” gelir.

5. Amaç belirten cümleler de yine “ani” ile bağlanır (Gaydarji 1981’den akt. Kirli 2001: 246).

Gagauz Türkçesinde “ani” bağlacı, cümleleri birbirine bağlama görevi üstlenmiştir. Ekin işlevleri şu şekilde sıralanabilir: 1. İki cümle arasında benzerlik ilgisi kurar, 2. Önüne geldiği yan cümleyi “olduğunu” sıfat fiili göreviyle bir önceki temel cümleye bağlar, 3. Önüne geldiği cümlenin fiiline -DığI için anlamı katar, 4. Önüne geldiği cümlenin fiiline “-cAğInI” sıfat fiil eki görevi kazandırır (Özkan, 2019: 304).

Gagauz Türkçesinde “aniki” (ani + ki) birleşik bağlaç olarak amaç bildiren yan cümleleri bağlamak için kullanılır. Bu bağlaç, diğer Türk dillerinde “ki” bağlacının yerine kullanılmaktadır (Gaydarji, 1981: 42).

Çalışmada, ani, ki, aniki’li bağlacı ike kurulan cümleler öğelerine ayrıldı ancak yan cümleleri anlam ve işlevleri açısından incelenmedi. İncelenen eserde “ani” ile kurulan cümleler, “ki” ve “aniki” ile kurulan cümlelere göre daha fazladır. Çalışmada, “ki” ve “aniki” bağlaçlarından yalnızca bir adet bulunmaktadır.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Kulaama çalındı (y) bir haber (ö), ani (cdu) en üstün, en käämil yaratıcılar, en talanlı türkücülär (ö) oradaymış (y). (DG, 16: 28)

TT. Kulağıma bir haber çalındı ki en üstün, en mükemmel yaratıcılar, en yetenekli türkücüler oradaymış.

Ondan sora (zt) annadım (y), ani (cdu) dünneyn rengi (ö) onsuz (zt) soluk (y). (HK, 38: 10)

TT. Ondan sonra anladım ki dünyanın rengi onsuz soluktur (solmuştur).

Ertesi günü (zt) işidildi (y), ani (cdu) sabaaya karşı (zt) Lidacık (ö) ölmüş (y). (A, 57: 19)

TT. Ertesi gün duyuldu ki Lidacık sabaha karşı ölmüş.

Sevindim (y), ani (cdu) geldin (y). (KÖ, 77: 10)

TT. Geldiğin için sevindim.

Yanıkım (y) sade bir işä (yt), ani (cdu) yok (y) uşaa (ö). (KÖ, 81: 5)

TT. Sadece bir şeye üzgünüm ki çocuğum yok.

Onnar (ö) hiç (zt) istemäzdilär (y) geeri kalmaa o işlerdän (bsn), nelär olardı (y) gençlerin aralarında (yt), ki ertesi günü (zt) olsun (y) ne lafetmää bütün maaledä (yt). (HK, 30: 24)

TT. Onlar gençlerin aralarında nelerin olduğunu kaçırmak istemezdi ki ertesi gün bütün mahallede konuşma malzemesi olsun.

Annadarkan masalı (zt), göz-kulak olardı (y) auditoriyanın karşılına (yt) da (cdu) bu üzerä (zt) “koyulaştırardı (y) boyaları” (bln), aniki (cdu) masal (ö) olsun taa gözäl (zt), taa canrı (zt). (GİK, 12: 32)

TT. Anlatırken masalı, göz kulak olurdu salonda oturanlara, bundan dolayı “koyulaştırırdı boyaları”, ki masal olsun daha güzel, daha canlı.

3.4.2.4. Sıralı Cümle

Sıralı cümleler, yalnız başlarına kullanıldıklarında birer anlam taşıyan hükümlü cümlelerin virgül, noktalı virgül veya bağlaçlarla birbirine bağlanmasıyla kurulan cümlelerdir. Sıralı cümleler ayrı ayrı cümlelerdir. Arka arkaya sıralanmış cümlelerdir. Bunlar arasında az veya çok bir anlam ilişkisi vardır. Birleşik cümlelerden farklıdır. Birleşik cümlelerde bir yardımcı cümle bir de temel cümle vardır ve yardımcı cümle temel cümlelerin bir unsuru durumundadır. Sıralı cümlelerde ise ilişki daha çok anlam ilişkisi yönündedir. Cümleler birbirinin herhangi bir unsuru değildir (Özkan vd., 2016: 138).

Sıralı cümleler Gagauz Türkçesinde “dalsız katlı cümlä” olarak adlandırılır (Soroçanu ve Şarşov, 2015: 105; N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 295). Sıralı cümle Gagauz Türkçesinde, basit cümlelerin bir araya geldiği, ancak birbirine bağlı olmayan ve her birinin diğerinden bağımsız olarak kendi başına var olup anlaşılabilen cümlelerdir, şeklinde tanımlanır (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 295; Stoletneaia vd., 2019: 210). Görüldüğü üzere sıralı cümle, Gagauz Türkçesinde birleşik cümle olarak kabul edilmektedir. N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu (1999: 295), sıralı cümleleri, “baalayıcısız dalsız katlı cümlä” (bağlaçsız sıralı birleşik cümle) ve “baalayıcılı dalsız katlı cümlä” (bağlaçlı sıralı birleşik cümle) olarak alt türlere ayırmıştır.

Gagauz Türkçesi gramer kitaplarından hareketle, sıralı cümleler için şunları söylemek mümkündür: Sıralı cümleler en az iki cümleden oluşur. Cümle türleri

sınıflandırmalarında sıralı cümleye yer verilir. Sıralı cümle birleşik cümle olarak kabul edilir. Sıralı cümleler bağlaçlı sıralı cümle ve bağlaçsız sıralı cümle olarak alt başlıklara ayrılmıştır.

Gagauz Türkçesinde bağlaçsız sıralı cümle “baalayıcısız dalsız katlı cümlä” olarak adlandırılır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 105). Basit cümleler, birleşik cümlelerin içinde yalnızca manalarına göre birleşirlerse ve cümleler, bağlaçlarla bağlı değilse bu tarz cümlelere Gagauz Türkçesinde “baalayıcısız dalsız katlı cümle” denilmektedir (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 295; Stoletneaia vd., 2019: 211). Bağlaçsız sıralı cümleler, basit cümlelerin içinde bağlaç veya bağlayıcı sözcüklerin bulunmadığı fakat hem anlam hem de gramer açısından birbiriyle uyumlu olan cümlelerdir (Stoletneaia vd., 2019: 213). Bağlaçsız sıralı cümlelerde, her ne kadar bağlaç kullanılmasa da vurgu ve tonlama ile bağlaç işlevi sağlanabilir. Bu tür cümleler yapı olarak bağlaçsız gibi görünse de, söyleyiş şekliyle bağlaç görevi hissettirilir (Özkan, 2019: 354).

Gagauz Türkçesinde bağlaçsız sıralı cümleler şeklinde ifade edilen cümleleri, çalışmamızda, sıralı cümleler olarak değerlendirdik. Burada verilen cümleler yalnızca virgül ve noktalı virgülle sıralanan cümlelerdir.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

N. Baboglu (ö) gagauz dilini (bln) taa temeldän (zt) kapmış (y), içmiş (y). (GİK, 13: 8)

TT. N. Baboglu Gagauz dilini temelden kavramış, öğrenmiş.

Başka işlär dä (ö) elindän gelärdi (y), hepsinä (yt) yardımcı olardı (y). (S, 23: 9)

TT. Başka işler de elinden geliyordu, herkese yardımcı olurdu.

Kuşçaazın sesi (ö) kesildi (y), ortalık (ö) sus oldu. (y). (OKK-OKK, 99: 11)

TT. Kuşçağzın sesi kesildi, ortalık sessizleşti.

Lenkacık (ö) beş-altı aylıcağı (y), tanıyardı (y) artık (zt) çığlarını (bln). (OKK-OKK, 106: 13)

TT. Lenkacık beş altı aylıktı, artık amcalarını tanıyordu.

Makari hem Kireki (ö) akrandılar (y), yaşardılar (y) bir maaledä (yt). (OKK-OKK, 93: 24)

TT. Makari ve Kireki akrandılar/yaşıttılar, aynı mahallede yaşardılar.

3.4.2.5. Bağlı Cümle

Aralarında anlam ilgisi bulunan ya da sezilen basit ya da birleşik cümleler, birbirlerine bir bağlaçla bağlanıp cümleler zinciri oluşturabilirler. Bu cümleler zincirine “bağlı cümle” denir (Ediskun, 1999: 387). Cümle başı bağlaçları ile bağlanan cümlelere de “bağlı cümle” adı verilmektedir. Cümle başı bağlaçları, başlarında bulundukları cümleleri ya kendilerinden önce ya da kendilerinden sonra gelen cümlelere bağlar. İki cümle arasında çeşitli anlam ilişkisi kurarlar. Bu ilişkiler açıklama, sebep, sonuç, benzerlik, üsteleme, şaşırtma, istek vb. olabilir (M. Özkan ve V. Sevinçli, 2011: 218).

Bu bölümde bağlaçla bağlı cümleler, “baalayıcı dalsız katlı cümlä” (bağlaçlı yan cümlesiz birleşik cümle) ve “baalayıcı dallı katlı cümlä” (bağlaçlı yan cümleli birleşik cümle) olarak kullanılmaktadır (E. Soroçanu ve T. Şarşov, 2015: 105).

Dallı katlı cümlä (yan cümleli birleşik cümle), içinde bir ana cümle ve yan cümlelerin bulunduğu cümleye denir. Yan cümle, bağlı ve bağımlı olduğu ana cümleyi açıklar ve onsuz bağımsız bir anlamı yoktur. Gagauz Türkçesinde yan cümleli birleşik cümleler, Rusçada olduğu gibi, en az iki cümleden oluşur. Bunlardan biri ana cümle, diğeri ise ana cümleye bağlı olan yan cümledir. Yan cümleli birleşik cümleler şu şekilde kurulur:

1. Bağlayıcı sözcüklerin yardımıyla kurulur. Bağlayıcı sözcükler ise ilgi ve belirginlik bağlaçları olan “angısı, kim, ne, nesoy”, bunların dışında yer belirten “nezaman, neredä, näanı, nicä”dir.

2. Bağlayıcı edatların yardımıyla “ani, çünkü, eer, açan, makar ki, neçinki, zerä, nicä, nasıl, deyni, makar, sansın, ki” kurulur.

3. Veya sadece tonlama yardımıyla kurulur, yani ne bağlayıcı sözcükler ne de bağlayıcı edatlar kullanılır (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 300-301).

Bağlayıcı sözcükler, bağlaçlardan şu şekilde ayrılır: Bağlayıcı sözcükler cümlelerin bir ögesi olarak (soruya yanıt verir) kullanılır, fakat bağlaçlar cümlelerin bir ögesi olarak kullanılmaz.

Yan cümleler, ana cümlelerin arkasında, önünde veya bazen cümlelerin içinde bulunabilir. Yan cümle, eğer ana cümlelerin içinde yer alıyorsa, virgül işareti yardımıyla ana cümleden ayrılır ve virgül yan cümlelerin her iki tarafına da konur. Ana cümlede

genellikle, yanında mutlaka bir yan cümle olduğunu gösteren sözcükler bulunur ve bu tür sözcüklere “işaret edici sözcükler” denir (N.İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 301).

Gramatik yapıları ve anlamlarına göre yan cümleler üç gruba ayrılır:

1. Belirleyici yan cümleler
2. Açıklayıcı (anlam katıcı) yan cümleler
3. Durum belirten yan cümleler

Belirleyici yan cümleler, bir ad veya sıfatla belirtilen cümle öğelerini niteler ve *angı?*, *nesoy?*, *nasıl?* sorularına cevap verirler. Belirleyici yan cümleler genellikle ana cümleden sonra gelir ve *angısı*, *anı*, *nereyi*, *neredä*, *neredän* gibi bağlayıcı sözcükler yardımıyla ya da bağlayıcı olmadan bağlanırlar. Açıklayıcı yan cümleler, ana cümledeki yüklemın anlamını tamamlar ve *ne?*, *neyi?*, *neyä?*, *kimä?* gibi sorulara cevap verir. Açıklayıcı yan cümleler, *ki*, *anı*, *nicä*, *nasıl* gibi bağlayıcı sözcükler veya *ne*, *kim*, *nesoy*, *nezaman*, *neçin* gibi bağlayıcı kelimeler yardımıyla ya da bağlayıcı olmadan ana cümleye bağlanır. Yan cümleler, ana cümlemin arkasında, önünde veya içinde yer alabilir. Durum belirten yan cümleler ise yer, zaman, nicelik, niyet ve miktar belirtmektedirler. *Neredä*, *açan*, *aniki*, *neçin*, *neçinki*, *nicä*, *nasıl*, *nekadar*, *sansın*, *makar ki* gibi bağlayıcılarla ana cümleye bağlanırlar (Stoletneaia, 2019: 218-225).

Çalışmamızda “ama”, “da / dä”, “hem”, “ba...ba...”, “hem...hem / hem dä”, “baari”, “beki / bekim”, “çünkü”, “neçinki”, “onuştan”, “osa”, “sansın / sanki” ve “zerä” olmak üzere 14 adet bağlayıcı edat geçmektedir. Bağlayıcı sözcük olarak ise “açan”, “angısı / angıları”, “kim”, “nasıl”, “nicä”, “ne”, “neredä ve “nereyi” de çalışmada yer almaktadır.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Havada (yt) hayaz (ö) vardı (y), ama (cdu) kaar (ö) taa (zt) yaamadıydı (y). (HK, 30: 14)

TT. Havada ayaz vardı, ama kar daha yağmamıştı.

Onnar (ö) sokuldular (y) biri-birinä (yt) dä (cdu) ölecä (zt) yolu aldılar (y). (HK, 43: 1)

TT. Onlar birbirine sokuldular ve öylece yol aldılar (yola devam ettiler).

Dimka (ö) biraz (zt) terlemişti (y) hem (cdu) susamıştı (y). (HK, 36: 16)

TT. Dimka biraz terlemişti ve susamıştı.

Dayma (zt) diştirirdi (y) intonatsiyasını (bln) ba (cdu) üüsek babunun sesinä, (yt) ba (cdu) kalınnadardı (y) onu (bln) dädunun tutnuk sesinä görä (yt). (GİK, 12: 28)

TT. Ses tonunu sürekli ya yaşlı kadının gür sesine göre değiştirirdi, ya da yaşlı adamın kısık sesine göre kalınlaştırırdı.

Gelinnän güvää (ö) hem (cdu) annadardılar (y), hem dā (cdu) ürekleri kopardı (y). (HK, 46: 29)

TT. Gelinle damat hem anlatırdılar hem de yürekleri parçalanırdı.

Ona (yt) gelärdi (y) ursun erä onnarı (bln), baari (cdu) hiç (zt) olmasınar (y). (KÖ, 64: 8)

TT. Onları yere vurası/atası geliyordu, keşke hiç olmasaydılar.

Hadi (cdu), yardım et (y) bana (yt), Vladi (cdu), bekim (cdu), çiidemnär tutunaceklar (y) kismetimizä görä (yt). (ÇMD,117: 26)

TT. Hadi, bana yardım et, Vladi, belki, çiğdemler şansımıza tutacaklar.

Kış geceleri dā (ö) boşuna uzun olmamış (y), çünkü (cdu) insan (ö) biri-birinä (yt) çok işlär (yt parç.) etiştirsın (y) söylemää (yt parç.)... (OKK-OKK, 112: 24)

TT. Kış geceleri de boşuna uzun olmamış, çünkü insanların birbirine çok şey söylemeye zamanı olması lazım.

Radion hem Stifanka (ö) pek (zt) kismetliydilär (y), neçinki (cdu) sevärdilär (y). (S, 25: 10)

TT. Radion ve Stifanka çok kismetliydiler/ şanslıydılar, çünkü severdiler.

O acı (ö) pek (zt) derin (y), onuştan (cdu) aalêêrız (y). (DG, 15: 9)

TT. O acı çok derin(dir), bundan dolayı ağlıyoruz.

O fasıl karı (ö) köpeciinnän mi (y) osa (cdu) başkası mı (y)? (OKK-OKK,92: 7)

TT. Köpeği olan o tuhaf kadın mı yoksa başkası mı?

Babu (ö) bu yabancı insannara (yt) hiç (zt) şaşmadı (y), sansın (cdu) beklärmiş (y) çaarılı musaafirleri (bln). (HK, 37: 12)

TT. Yaşlı kadın bu yabancı insanlara hiç şaşırmadı, sanki davetli misafirleri bekliyormuş.

Kızlar sa (ö) utanardılar (y) kafa kaldırmaa (yt), çocuklara göz dikmää (yt), zerä (cdu) merak edennär (ö) hepsini (bln) kertärdilär (y). (HK, 31: 10)

TT. Kızlar ise kafalarını kaldırmaya ve erkeklere bakmaya utanırdılar çünkü merak edenler her şeyi anlardı.

Hiç (zt) duymadım (y), açan (cdu) bobam (ö) kucaanda (yt) indirmiş (y) beni (bln) samannık tepesindän (yt). (Kİ,133: 31)

TT. Babam samanlığın tepesinden beni kucağında indirdiğinde hiç duymadım/hissetmedim.

Kaaviydi (y) o fikirlär (ö), angılar (cdu) pembä düş gibi (zt) şimdi (zt) fıyıldeşardılar (y) gençecik kızın kafasında (yt). (HK, 30: 12)

TT. Şimdi gencecik kızın kafasında gezen/dolaşan o pembe rüya gibi düşünceler güçlüydü.

Onnarı (bln) kızlar (ö) hazırlardılar (y) çocuklara, (yt) kim (cdu) istärdi (y) yavkluluk etmää. (bsn) (HK, 30: 19)

TT. Kızlar, onları yavuklu/nişanlı olmak isteyen erkeklere hazırlardılar.

Bän (ö) bakardım, (y) nasıl (cdu) onnar (ö) bendän (yt) uzaklaşdılar (y). (DG, 18: 23)

TT. Onların benden nasıl uzaklaştığına bakıyordum.

Üreendä başlayan cana (yt) sän (ö) yaşamak verersin (y), nicä (cdu) bizä (yt) analar-bobalar vermişlär (y). (KÖ, 86: 1)

TT. Bize annelerin babaların verdiği gibi, karnında başlayan cana sen hayat veriyorsun.

Onun gözlerindä (yt) enidän (zt) yazılıydı (y) hepsi, (ö) nelär o (ö) şimdi hemen (zt) annattı (y). (HK, 47: 13)

TT. Şu anda anlattığı her şey yeniden onun gözlerinde yazılıydı.

Bän (ö) işlärdim (y) şkolada (yt), neredä (cdu) ilkyazın (zt) kanikullarda (yt) geçärdi (y) gagauz dili hem literatura olimpiadası (ö). (GİK, 11: 4)

TT. İlkbaharda okul tatillerinde Gagauz dili ve edebiyat olimpiyatlarının geçtiği

okulda, çalışıyordum.

Büük devlet binası (ö), nereyi (cdu) şindi (zt) Marina (ö) gidardı (y), bulunardı (y) merkez sokakta (yt). (KÖ, 60: 15)

TT. Şimdi Marina'nın gittiği büyük devlet binası, ana sokakta bulunurdu.

3.4.2.6. Karışık Birleşik Cümle

Ayrı başlıklar altında incelenen şartlı, iç içe, ani'li (ki/aniki) ve sıralı cümle ve bağlı cümlelerin birkaçının bir araya getirilmesiyle meydana gelen birleşik cümlelerdir. Bu tarzdaki cümlelere Gagauz Türkçesinde “birkaç cümleli katlı cümlä” terimi kullanılmaktadır (Özkan, 2019: 355).

N. Özkan (2019: 355-356), Gagauz Türkçesinin imlâsının yazıda sade ve basit ifade yerine geniş ve karmaşık bir temele oturtulduğundan dolayı karışık birleşik cümlelerin küçümsenmeyecek bir seviyede olduğunu belirtmektedir.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Borç olmuştu keskin, burnuna urardı hem gözäl kokardı çibriṭaya. (HK, 37: 31)

TT. Boza olmuştu keskin, kekik kokusu burnuna gelirdi ve güzel kokardı.

O okadar keskin esärdi, ani girärdi içinä, etlerinä taa kemäädän, sansın insannarın rubaları delim-deşikti. (HK, 44: 15)

TT. O, o kadar keskin/güçlü esiyordu ki içine, ta kemiklerine kadar giriyordu, sanki insanların elbiseleri delik deşikti.

Ko olmasın rifmaları dooru, ama peetlerini duudurêr onun ruhu, duyguları, olmalı, açık canından gelir. (KÖ,75: 13)

TT. Bırak kafiyeleri doğru olmasın, ancak şiirlerini onun ruhu, duyguları doğuruyor/ yaratıyor, açık yüreğinden geliyor herhâlde.

Çocuk ilkin denedi dişinä, biraz düşündü, dadını alarak, sora üzü açıldı da birdän gülümsedi. (KS,124: 7)

TT. Oğlan önce dişiyile denedi, tadını alarak biraz düşündü, sonra yüzü açıldı ve birden gülümsedi.

Bezbelli, onuştan da şindi çabuk aarlanêrım, ürääm kırılêr, hem yaşamamda zorluklar altından kolay çıkamêêrım. (BT, 125: 3)

TT. Muhtemelen, bundan dolayı da şimdi güceniyorum, kalbim kırılıyor ve hayatımda zorlukların altından kolayca kalkamıyorum.

3.4.3. Kesik (Eksiltili) Cümle

Türkiye Türkçesinde kesik cümle diğer bir ifadeyle eksiltili cümle çeşidine değinen araştırmacılar vardır. Bu cümle türünde de araştırmacılar arasında terim farklılıkları görülmektedir.

Kesik (eksiltili) cümle için H. Dizdaroğlu (1976: 274-281), “kesik tümce”, H. Ediskun (1999: 390) ve M. Özmen (1996: 71-82) “eksiltili cümle”, L. Karahan (2019: 15-16) ve N. Özkan (2019: 343) “kesik cümle”, G. Karaağaç (2011: 242) ise “eksiltili cümle” veya “söz cümle” terimlerini kullanmışlardır.

L. Karahan (2019: 15-16), bazı cümlelerde yüklem, kelime veya kelime grubu olarak yer almadığını, bu tarz cümlelerin anlamının bağlamdan anlaşılacağını ve cümlelerin, dinleyenin ya da okuyanın muhayyilesiyle tamamlanabilir olduğunu ifade ederek bu cümlelere “kesik cümle” demektedir. Ayrıca L. Karahan, bazı kesik cümlelerde anlamın, önceki cümlelerin yardımı ile tamamlanabileceğini dile getirmektedir.

M. Özmen (1996: 71-81), eksiltili cümle ifadesini kullanarak bu cümle çeşidini şu ifadelerle açıklamaktadır: “Eksilti (Alm. Ellipse; Fr. ellipse; İng. ellipsis; Osm. hazf ü takdir) dilde, en az çaba kuralına bağlı olarak, bir kelimenin, bir kelime grubunun veya bir cümlelerin, herhangi bir ögesinin, herhangi bir anlam karışıklığına yol açmayacak şekilde, düşürülmesi, eksiltilmesi olayıdır.” M. Özmen, eksiltili cümleleri üç gruba ayırmıştır. Bunlardan ilki “kelimelerde eksilti”, ikincisi “birleşik kelimelerde ve kelime gruplarında eksilti” ve son olarak “cümlelerde eksilti”dir. M. Özmen, cümlelerdeki eksiltilerin; kelime, birleşik kelime ve kelime gruplarından farklı olarak en az çaba kuralı yanında, başka ihtiyaç ve kaygıların da etkili olduğunu ifade etmektedir. Cümlelerde, yerine göre, öznenin, nesnenin, dolaylı tümlecin, zarf tümlecin ya da yüklemnin düşürülebileceğini belirtmektedir.

Gagauz Türkçesinde kesik (eksiltili) cümle için “yarı (çelik) cümlä” terimi kullanılmaktadır (N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 264, Kopuşçu, 2015: 154).

L. A. Pokrovskaya (1990: 57) ana ve yardımcı ögelerin ifadesinin eksikliği açısından cümleleri “tam cümle” ve “eksiltili cümle” olarak ikiye ayırmaktadır. Eksiltili

cümlelerin bazı ögelerinin bağlamdan anlaşılmasıyla kurulu olduğunu söyleyerek “İlkbahar yakında.” örneğini vererek yüklem olan “gelecek” fiilinin düşürülmesinin bağlamdan anlaşıldığını açıklamaktadır. Ayrıca eksilteli cümlelerin, genellikle diyaloglarda karşımıza çıktığını belirtmektedir.

N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu kesik (eksilteli) cümleleri, “yarı cümlä” ya da “çelik cümlä” olarak ifade ederek bu yapıdaki cümlelerin daha sık bir ya da birden fazla kişinin konuştuğu diyaloglarda kullanıldığını belirtmektedirler. Bu tarz cümlelerde bazı ögeler cümleden düşürülebilir çünkü o ögeler önceki cümlede bulunurlar. Kesik cümlelerde özne ya da yüklem veya her ikisi de cümleden çıkartılabilir. Tümleçler de mantığa ve anlama göre cümleden çıkartılabilir. Cümlede mutlaka yer alması gereken öge kalır (N. İ. Baboglu ve İ.İ. Baboglu, 1999: 264).

N. Özkan, (2019: 343) Gagauz Türkçesine has bir kesik cümle çeşidi olduğunu, şartlı birleşik cümlelerde yardımcı cümledeki şart ifadesinin cümle başı bağlacıyla sağlanmasından dolayı yüklemnin kullanılmamasıyla bu cümle çeşidinin ortaya çıktığını ifade etmektedir. N. Özkan, kesik cümlede yardımcı veya temel cümlelerin yüklemnin gösterdiği iş veya bildirdiği yargı yeterli görüldüğünde birleşik cümlelerin diğer kısmının yüklemnin kullanılmadığını söyler ve bu yapının karşılıklı konuşmalarda soru kısmında söylenen cümle unsurlarının cevap kısmında söylenmediğine değinerek söylemlerini örneklendirmektedir.

İncelediğimiz eserden birkaç örnek:

Sän olacan ana, bän dä – boba. (olacam.) (KÖ, 86: 2)

TT. Sen anne olacaksın, ben de baba. (olacağım.)

Onnar ötäänna – bu beräänna, onnar orayı – bu karşıya. (geçärdi.) (ÇG, 89: 12)

TT. Onlar diğer tarafa, bu beri tarafa, onlar oraya, bu karşıya. (geçerdi.)

Bir büük, yaşamak kadar, sevgi için. (annadacam) (OKK-OKK, 92: 18)

TT. Bir büyük, hayat kadar, sevgi için. (bir önceki cümleye göre “anlatacağım”).

Patta döşeli kadrela, erdä – parça pala. (döşeli) (OKK-OKK, 104: 14)

TT. Sedirde duvar kilimi döşeli, yerde ise yolluk. (döşeli)

Son şaraatı! (beklärdi) (BT, 129: 14)

TT. Son hükmü! (bir önceki cümleye göre “bekliyordu.”)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÜLLERİM SOLMASIN ESERİNDE CÜMLE TAHLİLİ

1. CÜMLELERİN YAPILARINA, ANLAMLARINA, DİZİLİŞLERİNE VE YÜKLEMLERİN TÜRÜNE GÖRE İNCELENMESİ

1.1. BASİT CÜMLELER

1.1.1. Dar Cümle Şeklinde Olan Basit Cümleler

Bir aralık (ö) oldu (y). (DG, 18: 4)

TT. Bir sessizlik oldu.

Etlerim oldu tiken-tiken (y)... (S, 20: 7)

TT. Tüylerim oldu diken diken...

Bän (ö) kala-kaldım (y). (S, 22: 23)

TT. Ben kalakaldım.

Aalayacaam çıkardı (y)! (S, 24: 8)

TT. Ağlayacak duruma gelirdim!

Kiyatlaşardık (y). (biz: özne) (S, 25: 31)

TT. Mektuplaşırđık.

Ölümñän üz-üzä gelmiş (y). (o: özne) (S, 26: 23)

TT. Ölümle yüz yüze gelmiş...

Kanım damarlarımda donardı (y)! (S, 26: 31)

TT. Kanım damarlarımda donardı!

Stifankanın lafları (ö) açık ürektän gelärdi (y). (S, 27: 13)

TT. Stifanka'nın sözleri açık yürekli/samimi geliyordu.

Stifanka (ö) sustu (y). (S, 27: 13)

TT. Stifanka sustu.

Onun içi sızlardı (y). (S, 27: 13)

TT. Onun içi sızlardı.

O (ö) aalardı (y). (S, 27: 23)

TT. O ağılardı.

Bulutlar (ö) durardılar dökülmää (y). (S, 28: 3)

TT. Bulutlar yağacak gibiydi.

İki gençecik can (ö) – bir sevgi hasretini çekmişlär (y). (S, 28: 9)

TT. İki gencecik can, aynı sevginin hasretini çekmişler.

Ortalık (ö) kaybelmiş (y). (HK, 29: 8)

TT. Ortalık cehenneme dönmüş.

Çocuun ürää kırıktı (y). (HK, 37: 10)

TT. Çocuğun/ oğlanın kalbi kırıktı./üzgündü.

Bütün dünnä (ö) bizim olduydu (y)! (HK, 40: 12)

TT. Bütün dünya bizim olmuştu!

Saadıcın da (ö) üfkesi çıkmıştı (y). (HK, 43: 16)

TT. Sağdıç da öfkelenmişti.

Babucuk (ö) sustu (y). (HK, 44: 10)

TT. Yaşlı kadın sustu.

Onnar ikisi dâ (ö) dinmiştilär (y). (HK, 45: 24)

TT. Onların ikisi de yorulmuşlardır.

Aar yorgunnuk (ö) kesärdi bitki kuvetlerini (y). (HK, 46: 4)

TT. Ağır yorgunluk son güçlerini keserdi.

Benim dâ iki ayaamda parmaklarım (ö) donmuştu (y). (HK, 47: 5)

TT. Benim de iki ayağımda parmaklarım donmuştu.

Babu (ö) sustu (y). (HK, 47: 13)

TT. Yaşlı kadın sustu.

Üzü güldü (y)! (KG, 49: 7)

TT. Yüzü güldü!

Hepsi (ö) beklardı (y). (A, 55: 10)

TT. Hepsi bekliyordu.

Kapu (ö) açıldı (y). (A, 55: 11)

TT. Kapı açıldı.

Hepsi (ö) şaş-beş oldu (y)! (A, 55: 14)

TT. Hepsi şaşırıp kaldı!

Onun aazı (ö) kilitliydi (y). (A, 56: 10)

TT. Onun ağzı kilitliydi.

Okadar da (ö) oldu (y). (KÖ, 59: 8:)

TT. O kadar da oldu.

Yıllar (ö) geçardı. (y) (KÖ, 59: 15)

TT. Yıllar geçiyordu.

Marinanın mayılı gidardı (y)! (KÖ, 60: 25)

TT. Marina'nın hoşuna gidiyordu!

Marinanın sa aalayaca çıkardı (y). (KÖ, 63: 11)

TT. Marina ise ağlayacak duruma gelirdi./ Marina ise ağlamaklı olurdu.

Muzıka (ö) gümbürdeer (y)! (KÖ, 65: 14)

TT. Müzik gümbürdüyor!

Etlerin tiken-tiken olardı (y)! (KÖ, 65: 23)

TT. Tüylerin diken diken olurdu!

O da (ö) oynardı (y)! (KÖ, 66: 4)

TT. O da dans ederdi!

Onnar (ö) çatırdardılar (y)! (KÖ, 66: 6)

TT. Onlar çatırdardılar!

“Bolero (ö)” tutuştırardı (y)! (KÖ, 66: 6)

TT. “Bolero” yakardı!

Marina (ö) kendini yorgun duyardı (y). (KÖ, 66: 11)

TT. Marina kendini yorgun hissederdi.

Marina (ö) şaş-beş oldu (y). (KÖ, 70: 8)

TT. Marina şaşırıp kaldı. / Marina ne yapacağını bilemedi.

Marinanın herbir kletkacı (ö) uykudan kalktı (y). (KÖ, 70: 10)

TT. Marina'nın her bir hücresi uykudan kalktı/ uyandı.

Marinanın gözleri doldu (y). (KÖ,73: 30)

TT. Marina'nın gözleri doldu.

Marinayı (bln) turşu suyu aldı (y). (KÖ, 76: 24)

TT. Marina'yı ter bastı...

Marina (ö) gülümsedi (y). (KÖ, 77: 12)

TT. Marina gülümsedi.

Marina (ö) annadı (y). (KÖ, 78: 11)

TT. Marina anladı...

Marina (ö) uyuyar yaptı kendisini (y). (KÖ, 79: 12)

TT. Marina kendini uyuyor gibi yaptı.

Tıraşlı üz (ö) güler (y). (KÖ, 79: 21)

TT. Tıraşlı yüzü gülüyor.

Ruslan (ö) oyalanardı (y). (KÖ, 81: 27)

TT. Ruslan oyalanırdı.

Gitti (y). (o: özne) (KÖ,82: 12)

TT. Gitti.

23) Ekmek, çinilär, iki bakal, meyva suyu, karpuz – hepsi (ö) hazır (y). (KÖ,82:

TT. Ekmek, tabaklar, iki kadeh, meyve suyu, karpuz, hepsi/ her şey hazır.

Bizim eni yaşamamız (ö) başlêr (y). (KÖ, 83: 13)

TT. Bizim yeni hayatımız başlıyor.

- Bizim olacak uşacımız (y)! (KÖ, 85: 24)

TT. Bizim çocuğumuz olacak!

Onun kalbi atladı (y)! (KÖ, 85: 26)

TT. Onun kalbi çarptı!

Aklımızı aldı (y)! (o: özne) (ÇG, 89: 2)

TT. Aklımızı aldı!

Kendinä geldi (y)! (o: özne) (ÇG, 90: 14)

TT. Kendine geldi!

Mitruşun üzü gülardı (y)! (ÇG, 90: 22)

TT. Mitruş'un yüzü gülüyordu!

Aylä (ö) fukaralıkta yaşardı (y). (OKK-OKK,92: 26)

TT. Aile yoksulluk içinde yaşardı.

Hepsi (ö) susardı (y). (OKK-OKK,97: 23)

TT. Herkes susardı.

Dina Sandikaylan (ö) kala-kaldılar (y). (OKK-OKK, 100: 9)

TT. Dina Sandika'yla kalakaldılar.

Korudum (y)! (ben: özne) (OKK-OKK,104: 31)

TT. Sakladım!

Vakit (ö) geçardı (y). (OKK-OKK,106: 28)

TT. Vakit geçerci.

Uşaklar (ö) büüdülär (y). (OKK-OKK,114: 18)

TT. Çocuklar büyüdüler.

Kirekinin yaşları (ö) çıktı (y). (OKK-OKK,115: 3)

TT. Kireki'nin gözyaşları aktı.

Sän (ö) bir hatırlık, büyük saygılık gösterdin (y). (ÇMD,117: 8)

TT. Sen nezaket (ve) büyük bir saygı gösterdin.

Çiidemnär (ö) tutundular (y). (ÇMD,118: 3)

TT. Çiğdemler tuttular.

Kurtulmuşlar! (y) (onlar: özne) (ÇMD, 119: 17)

TT. Kurtulmuşlar!

Beendi (y)! (o: özne) (K.S,124: 8)

TT. Beğendi!

Kızlar (ö) kayıl oldular (y). (BT, 127: 18)

TT. Kızlar razı oldular.

Benim üreciim (ö) bittiydi (y). (BT, 129: 3)

TT. Benim yüreğim bitmişti.

Onun elindän herbir iş gelärdi (y). (Kİ, 131: 8)

TT. Onun elinden her iş gelirdi.

Ortalık (ö) sus oldu (y). (Kİ, 133: 23)

TT. Ortalık sessizleşti.

Aaç ayı (ö) oynamaz (y)! (HK, 40: 25)

TT. Aç ayı oynamaz!

Bişey (ö) görünmâzdi (y)! (HK, 42: 13)

TT. Bir şey görünmezdi!

Kimsey (ö) içmâzdi (y). (HK, 46: 30)

TT. Kimse içmezdi.

Onun akli ermâzdi (y). (KÖ, 62: 29)

TT. Onun akli ermezdi.

İstämedim (y). (ben: özne) (KÖ,81: 3)

TT. İstemedim.

Bän dä (ö) geeri kalmazdım (y). (Kİ,130: 18)

TT. Ben de geri kalmazdım.

Acıkmadın mı (y)? (sen: özne) (HK, 40: 16)

TT. Acıkmadın mı?

Kim (ö) kaybetmiş (y)? (OKK-OKK,92: 7)

TT. Kim kaybetmiş?

– Çalku mu (ö) etiştirdi? (y) (OKK-OKK,101: 1)

TT. Çalku mu yetiştirdi?

Sän (ö) yanılêrsın (y)! (DG, 16: 26)

TT. Sen yanılıyorsun!

Bunalêrım! (y) (ben: özne) (DG, 17: 24)

TT. Bunalıyorum!

– Kaçak (ö) olmaz (y)! (HK, 33: 8)

TT. - Kaçırmak olmaz!

– Allaa (ö) korusun (y)! (OKK-OKK,113: 5)

TT. -Allah korusun!

Cannılar hepsi (ö) ölümnü (y). (S, 20: 13)

TT. Canlıların hepsi ölümlü(dür).

Radion (ö) – cäzibeli, orta boylu bir delikanrı (y). (S, 23: 6)

TT. Radion, cazibeli, orta boylu bir delikanlı.

Bu (ö) bir derin kalp acısı (y). (S, 27: 7)

TT. Bu derin bir kalp acısı(dır).

Stifankanın hem Radionun sevgisi (ö) – bir garip türkü (y). (S,28: 15)

TT. Stifanka'nın ve Radion'un sevgisi, hüznü bir türkü(dür).

Yordana (ö) – 17 yaşında şefteli gibi bir kız (y). (HK, 32: 6)

TT. Yordana, on yedi yaşında şeftali gibi bir kız.

Türlü-türlü gözäl gergeflär (ö) kanatlarında (y)! (HK, 35: 28)

TT. Türlü türlü güzel desenler kanatlarında!

Üülen vakıdı (ö) yakındı (y). (HK, 36: 16)

TT. Öğle vakti yakındı.

Evceezin pençereleri (ö) küçüktü (y). (HK, 36: 22)

TT. Evceğizin pencereleri küçüktü.

– Geni Mitinin kızıyım (y). (ben: özne) (HK, 37: 17)

TT. Geni Miti'nin kızıyım.

Kokulmadık gül gibiydim (y). (ben: özne) (HK, 40: 1)

TT. Koklanmamış gül gibiydim.

Bu süjet (ö) baştan başadan – bir unutulmaz konçertin esintisi (y). (KG,48: 9)

TT. Bu süje/ konu baştan sona unutulmaz bir konserin esintidir.

Bu – Vladesku (ö), restoranın genial adamı (y)! (KG,49: 1)

TT. Bu, Vladesku, restoranın olağanüstü yetenekli adamı!

O (ö) bir ii ürekli, yavaş insandı (y). (A, 50: 21)

TT. O, iyi yürekli, sakın bir insandı.

Kapalı ürekli, kakaval adam (y). (o: özne) (A, 51: 4)

TT. Kapalı yürekli, yabanî adam.(dı)

Karısı Tudora bulü (ö) namuzlu, cana yakın bir insandı (y). (A, 52: 3)

TT. Karısı Tudora teyze namuslu, cana yakın bir insandı.

Pınar (ö) uzaktaydı (y). (A, 53: 27)

TT. Pınar uzaktaydı.

Memleketin kara günnerinin kurbanı! (y) (o: özne) (A, 56: 21)

TT. Memleketin kara günlerinin kurbanı!

İçersi (ö) suuktu. (y) (A, 57: 3)

TT. İçerisi/ oda soğuktu.

Onun evi öñü (ö) insan doluydu (y). (A, 58: 1)

TT. Onun evinin öñü insan doluydu.

Hayat hem içersi (ö) kalabalıktı (y). (A, 58: 2)

TT. Koridor ve oda kalabalıktı.

Hepsi (ö) vardı (y). (KÖ, 59: 13)

TT. Her şey vardı.

İncä belı, gözäl üzü-büstü – hepsi (ö) erindä! (y) (KÖ,64: 27)

TT. İnce belı, güzel yüzü, göğsü, her şey yerinde!

Bu gözäl hem garıp annatma (ö) bir Kuş-Kız için (y). (KÖ, 65: 5)

TT. Bu güzel ve dokunaklı hikâye bir Kuş-Kız için.

Masada serviz (ö) dört kişilik (y). (KÖ,67: 17)

TT. Masada servis dört kişilik(ti).

Adam (ö) tabiattan avcı (y). (KÖ,68: 16)

TT. Erkek doğuştan/ tabittan avcı.

Onnar (ö) – adamnarın iyeleri (y). (KÖ, 69: 22)

TT. Onlar, erkeklerin kaburgaları(dır).

Gözlerin maavilii (ö) – fit patlamış yıldız (y)! (KÖ,71: 9)

TT. Gözlerin maviliği, patlamış yıldız gibi!

Boynusunda gerdan (ö) – Marınanın zodiya nışanı (y). (KÖ,71: 23)

TT. Boynundaki kolye, Marina'nın burcunun işareti(dir).

O (ö) düşündä gibiydi (y). (KÖ,72: 4)

TT. O rüyada gibiydi.

Bu (ö) bir ii nışan (y). (KÖ, 72: 15)

TT. Bu iyi bir işaret.

Karşılaşmaa kalabalık ortasında, binnärlän insan içindä (ö) – inanılmaz bir iş (y)! (KÖ, 72: 15)

TT. Kalabalık ortasında binlerce insan içinde karşılaşmak, inanılmaz bir şey!

O (ö) benim dostum. (y) (KÖ,72: 19)

TT. O benim dostum.

Anılmış, talantlı yazıcı (y). (o: özne) (KÖ,73: 7)

TT. Meşhur, yetenekli yazar(dır).

Marina (ö) akıllı, namuzlu karı (y). (KÖ,75: 2)

TT. Marina akıllı, namuslu kadın(dı).

Marina (ö) gözäldi (y)! (KÖ,80: 1)

TT. Marina güzeldi!

Perdelär, duvarlar, mebel – hepsi (ö) bir boyada seçili (y). (KÖ,81: 30)

TT. Perdeler, duvarlar, mobilya, hepsi aynı renkte seçiliydi.

Marina (ö) kısmetliydi. (y) (KÖ, 85: 12)

TT. Marina mutluydu!

Bizim evladımız (ö) – senin hem benim en büyük başarımız (y)! (KÖ, 85: 31)

TT. Bizim evladımız, senin ve benim en büyük başarımız!

Ensesi hem şkembecii (ö) gözäl sarı boyadaydı (y). (ÇG, 88: 15)

TT. Ensesi/ boynu ve karnı güzel sarı renkliydi.

O (ö) görmüş-gezmiş guşterdi (y). (ÇG, 88: 18)

TT. O, görmüş geçirmiş kertenkeleydi.

Kireki (ö) – ikizlerin birisiymiş (y). (OKK-OKK, 93: 28)

TT. Kireki, ikizlerden birisiymiş.

Onun fal taşı kadar gözleri (ö) nazar doluydu (y). (OKK-OKK, 94: 25)

TT. Onun fal taşı kadar gözleri nazar doluydu.

Onun üsüz türküleri (ö) kendisi içindi (y). (OKK-OKK,100: 3)

TT. Onun öksüz türküleri kendisi içindi.

Kızlılı (ö) bugünkü günä kadarmış (y). (OKK-OKK, 102: 13)

TT. Kızlılığı bugünkü güne kadarmış.

Çok laf (ö) dermendä. (y) (OKK-OKK, 103: 23)

TT. Çok söz değirmende(dir).

Bir yorgan, bir döşek, iki yastık – bunnar (ö) Kirekinin çizleriydi (y). (OKK-OKK, 105: 9)

TT. Bir yorgan, bir döşek, iki yastık, bunlar Kireki'nin çeyizleriydi.

Bölä gelincik ev içindä (ö) – büyük kısmet (y). (OKK-OKK, 105: 15)

TT. Böyle gelinin evin içinde olması, büyük kısmet.

Kolhozun tarlaları sa (ö) ortaktı (y). (OKK-OKK, 111: 6)

TT. Kolhozun tarlaları ise ortaktı.

O (ö) haliz evin çorbacısıydı (y)! (OKK-OKK, 111: 21)

TT. O, gerçek bir aile reisiydi!

İsläa koca (ö) Allahtanmış (y). (OKK-OKK, 112: 21)

TT. İyi koca Allah'tanmış.

Beş uşamız (ö) – en paalı bizim yaratmamız (y)! (OKK-OKK, 113: 16)

TT. Beş çocuğumuz, bizim en değerli eserimiz!

Çiidemnär (ö) – käämil, kıymetli bir baaşış (y). (ÇMD, 117: 8)

TT. Çiğdemler, güzel, kıymetli bir hediye(dir).

Çiidemnär (ö) – kayet siirek çiçeklär (y). (ÇMD, 117: 14)

TT. Çiğdemler, çok nadir çiçekler(dir).

Onnar (ö) – ana topraan kokuları (y)! (KS, 122: 4)

TT. Onlar, ana toprağın kokuları!

Natural sakız (y) (o: özne) (KS, 124: 16)

TT. Doğal sakızdır!

Onnarın dudaklarında pomadanın rengi (ö) taa gözäldi! (y) (BT,126: 28)

TT. Onların dudaklarında(ki) rujun rengi daha güzeldi!

Vançu daykanın kızınnan biz (ö) akrandık (y). (Kİ,130: 1)

TT. Vançu dayının kızıyla biz yaşıttık.

O (ö) diildi yabancı (y). (GİK, 11: 23)

TT. O yabancı değildi.

Aalamaa (ö) diil günaa (y). (DG, 15: 9)

TT. Ağlamak günah değil(dir).

İşlemää inek firmasında (ö) diildi kolay (y). (S, 23: 24)

TT. İnek çiftliğinde çalışmak kolay değildi.

Bu (ö) diildi sıradan küü babusu (y)! (HK, 39: 31)

TT. Bu sıradan bir köyün yaşlı kadını değildi!

- Yannişlık (ö) yok (y)! (HK, 44: 7)

TT. - Yanlışlık yok!

Gözäl, pak teninä çok grim (ö) diildi läázım (y). (KÖ, 64: 24)

TT. Güzel, temiz tenine çok makyaj lazım değildi.

Üzünüz (ö) yabancı diil (y). (KÖ, 70: 25)

TT. Yüzünüz yabancı değil.

- Bu (ö) diil peet (y). (KÖ, 75: 11)

TT. Bu şiir değil.

Ondan taa islää kimsey (ö) yok (y)! (KÖ, 85: 11)

TT. Ondan daha iyi kimse yok!

Bizim dost (ö) diildi o korkaklardan (y). (ÇG, 88: 12)

TT. Bizim dost o korkaklardan değildi.

Bu uzun kuyruklu (ö) diildi körpä yavrulardan (y). (ÇG, 88: 17)

TT. Bu uzun kuyruklu, genç yavrulardan değildi.

Ekmek eldän, su göldän diildi (y). (OKK-OKK, 95: 8)

TT. Ekmek elden su gölden değildi.

Küsü bişey (ö) yoktu (y). (BT, 127: 12)

TT. Gücenecek/ küsülecek bir şey yoktu.

Gözäl! (y) (DG, 19: 4)

TT. Güzel!

Yazık! (y) (DG, 19: 11)

TT. Yazık!

Allahçüm Panaiyacım! (y) (S, 26: 31)

TT. Aman Allah'ım!

Bravo! (y) (HK, 35: 3)

TT. Bravo!

– Dooru! (y) (HK, 36: 5)

TT. Doğru!

Şaşılacak iş (y)! (HK, 39: 31)

TT. Şaşılacak şey!

Zın karanık (y)! (KÖ,65: 14: 13)

TT. Zifirî karanlık!

– Ne gözäl! (y) (KÖ,75: 10)

TT. - Ne kadar güzel!

Fantastika! (KÖ,83: 29)

TT. Fantastik!

Güpä-gündüz! (y) (ÇG,87: 14)

TT. Güpegündüz!

–Bereketli olsun! (y) (OKK-OKK,101: 23)

TT. - Afiyet olsun!

– Şefkinä! (OKK-OKK,101: 28)

TT. Şerefine!

Daldım derin düşünmeklerä (y). (ben: özne) (S,20: 8)

TT. Daldım derin düşüncelere.

Oldu (y) bir fasılca aralık (ö). (S,25: 21)

TT. Tuhaf/ acayip bir ara oldu.

Gelmişti (y) onun komandiri hem asker kafadarları (ö). (S, 27: 1)

TT. Gelmişti onun komutanı ve asker arkadaşları.

Kalêr (y) sade çiçeklerin kokuları hem diveç sevgi (ö). (S, 28: 20)

Sadece çiçeklerin kokuları ve sonsuz sevgi kalır.

Yaklaşardı (y) Kolada (ö). (HK, 30: 14)

TT. Yaklaşırdı Kolada bayramı.

Geçti (y) geräa gibi vakıt (ö). (HK, 43: 25)

TT. Epey zaman geçti.

Uluyardı (y) sade deli boran (ö). (HK, 45: 7)

TT. Sadece deli boran uluyordu.

Geçärdi (y) moda haftası “İlkyaz – Yaz” sezonu (ö). (KÖ, 61: 20)

TT. Moda haftası “İlkbahar-Yaz” sezonu yapıliyordu.

Yaklaşardı (y) Marınanın duuma günü (ö). (KÖ, 67: 10)

TT. Marina’nın doğum günü yaklaşırdı.

Geçärdi (y) vakıt (ö). (KÖ, 81: 14)

TT. Vakıt geçerdı.

Geçti (y) üç ay (ö). (KÖ, 85: 13)

TT. Üç ay geçti.

Geeridä kalarđı (y) onun kızlılı (ö). (OKK-OKK, 99: 29)

TT. Onun kızlığı arkada kalırdı.

Kalarđı (y) oturmakları, türküleri, maanileri (ö). (OKK-OKK, 99: 29)

TT. Akşam oturmaları, türküleri, manileri (arkada/geride) kalıyordu.

Koydular temeli (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 106: 9)

TT. Temeli attılar.

Geldiydi (y) Sovet kuvedi (ö). (OKK-OKK, 107: 14)

TT. Sovyet iktidarı gelmişti.

Başladıydı (y) eni yaşamak (ö). (OKK-OKK,108: 18)

TT. Yeni hayat başlamıştı.

Geldi (y) hısımnar, musaafirlär, Vladinin dostları, kızlar (ö). (ÇMD,118: 17)

TT. Akrabalar, misafirler, Vladi'nin dostları, kızlar geldi.

İşidildi (y) benim adım (ö). (Kİ,133: 12)

TT. Benim adım duyuldu.

Görünmæzdi (y) ne gümä, ne çotuk, ne aaç, ne direk – bişey (ö)! (HK, 43: 5)

TT. Ne bir dal, ne bir kütük, ne bir ağaç, ne bir direk, hiçbir şey görünmezdi.

Var (y) kır çırcılı hem ev çırcılı (ö). (HK, 35: 3)

TT. Kır cırcır böceği ve ev cırcır böceği vardır./ Hem kır cırcır böceği hem de ev cırcır böceği vardır.

Vardı (y) sade bir fistancım dört gücüdän (ö). (HK, 39: 19)

TT. Sadece dört iplik dokumadan bir fistancığım vardı.

Buydu (y) onnarın ilk eni evli öpüşü (ö). (HK, 46: 18)

TT. Onların ilk yeni evli öpücüğü buydu.

Var (y) çok işim (ö). (KÖ,73: 18)

TT. Çok işim var.

İlk katta (y) hayat, büük hol hem kufnä (ö). (KÖ,76: 21)

TT. İlk katta(dır) koridor, büyük hol ve mutfak.

Evin çorbacısıydı (y) şimdi (zt) kaynata (ö). (OKK-OKK,95: 1)

TT. Kaynata şimdi evin reisiydi.

Vardı (y) bir çırakları da (ö). (OKK-OKK,95: 6)

TT. Bir çırakları da vardı.

Onun adıymış (y) Alik (ö). (Kİ,130: 8)

TT. Alik, onun adıymış.

Yoktu (y) bir kuytu, bir sapa er (ö). (HK, 44: 24)

TT. Bir kuytu, bir sapa yer yoktu.

Günaasız (y) sade melekler (ö). (KÖ, 79: 29)

TT. Sadece melekler günahsız(dır).

Ne uzun, ne bitmáz yol oldu (y) bu kör biyazlık (ö)! (HK, 45: 13)

TT. Bu kör beyazlık, ne uzun, ne bitmez bir yol oldu.

O (ö parç.) çıktı (y) en yakın komşu – Petraşku Koçancı (ö parç.)! (A, 55: 15)

TT. O, en yakın komşu, Petraşku Koçancı çıktı!

İlkin (ö parç) çıktı (y) Marina, ardından da Ruslan (ö parç). (KÖ, 83: 5)

TT. Önce Marina ardından da Ruslan çıktı.

Onu (ö parç.) lâázımdı (y) sıcacık suylan tertiplemää, pak, kuru bezlän silmää (ö parç.). (S, 24: 6)

TT. Onu sıcacık suyla temizlemek, temiz, kuru bezle silmek lazımdı.

– Onnarın (ö parç.) var (y) altı bacaa, bir dā uzun burnusu (ö parç.). (HK, 36: 3)

TT. Onların altı bacağı, bir de uzun burnu var.

Aleksandr Vertinskiyin (ö parç.) var (y) bir küçücük poema gibi “Sarasatenin konferti” (ö parç.). (KG,48: 1)

TT. Aleksandr Vertinskiy’in bir küçük poem gibi “Sarasaten’in konseri” var.

Hepsinin (ö parç) vardı (y) kendi işi (ö parç.). (KÖ, 66: 31)

TT. Hepsinin / herkesin kendi işi vardı.

Onun boyu (ö parç) vardı (y) 20-25 santimetraya kadar (ö parç.). (ÇG,88: 18)

TT. Onun boyu 20-25 santimetre kadar vardı.

Evdekilerin haberindä bilä yoktu (y), ne olardı dışarda (ö). (HK, 46: 28)

TT. Dışarıda ne olduğundan, evdekilerin haberi bile yoktu.

Marinanın (ö parç.) yoktu (y) vakıdı düşünsün bölä sentimental işlerä (ö parç.). (KÖ, 64: 22)

TT. Marina’nın böyle duygusal şeyleri düşünmeye vakti yoktu.

– Benim (ö parç.) yok (y) inancaam bölä masallara (ö parç.). (KÖ,68: 24)

TT. Benim böyle masallara inanasım yok.

Senin (ö parç.) var mı (y) annaman gök muzıkasından ya da meleklerin türkülerindän (ö parç.)? (DG, 17: 1)

TT. Sen gök müziğinden ya da meleklerin türkülerinden anlıyor musun?

1.1.2. Geniş Cümle Şeklinde Olan Basit Cümleler

N. Baboglu (ö) sesleyicilerin önündä (yt) divan durardı (y). (GİK, 13: 11)

TT. N. Baboglu dinleyicilerin önünde el pençe dururdu.

Sesindä (yt) bir sevinç hem umut (ö) duyulardı (y). (GİK, 13: 15)

TT. Sesinde bir sevinç ve umut duyuluyordu.

N. Baboglu (ö) gagauz dilinin umutsuzluunu umuda döndürmää (yt) savaşırdı (y). (GİK, 13: 24)

TT. N. Baboglu Gagauz dilinin umutsuzluğunu umuda döndürmeye çalışırdı.

25) Haksız unutulma ana dilimizi enidän yaşatmaa (zt) ürää yanardı (y). (GİK, 13: 25)

TT. Haksız yere unutulan ana dilimizi yeniden yaşatmak için yüreği yanardı.

O zamandan beeri (zt) köprülär altından çok sular aktı (y). (GİK, 14: 15)

TT. O zamandan beri köprülerin altından çok sular aktı.

Baboglunun kırkına karşı (zt) gördüm bir düş (y). (DG, 15: 15)

TT. Baboglu'nın kırkına karşı gördüm bir rüya.

Kännu (cdu) bän (ö) iştan (yt) gelärdim (y). (DG, 15: 15)

TT. Güya ben işten geliyordum.

Yıllarca (zt) içimdä yorgunnuklar (ö) güüdemî (bln) sızladêr (y). (DG, 16: 16)

TT. Yıllarca içimde yorgunluklar bedenimi sızlatıyor.

Bu çirkin düşünmeklär (ö) bana (yt) pek (zt) aar geldi (y). (DG, 16: 22)

TT. Bu kötü düşünceler bana çok ağır geldi.

O titireyän yıldızlardan (yt) suuk sessizlik (ö) eser (y). (DG, 16: 25)

TT. O titireyen yıldızlardan soğuk sessizlik esiyor.

Sora da (zt) cennettä (yt) inanıcıların önündä (yt) yurtluumnan, gagauzluumnan (zt) kabarcam (y). (DG, 17: 4)

TT. Sonra da cennette inananların önünde vatanımla, Gagauzluğumla gururlanacağım.

Bän (ö) bunca vakıt (zt) onnarı (bln) hep (zt) autturdum (y). (DG, 17: 10)

TT. Ben bunca zaman onları hep avuttum.

Yıldızlardan şafk alıp (zt), soydaşlarımla (zt) uzak sonsuzlaa (yt) varacam (y)! (DG, 17: 11)

TT. Yıldızlardan ışık alıp, soydaşlarımla ebedi sonsuzluğa varacağım!

Bitki umut hem bitki pişmannık (ö) sendä (yt) kalsın (y). (DG, 17: 23)

TT. Son umut ve son pişmanlık sende kalsın.

Beni (bln) sade deniz boyunda sıbıdılma balık (ö) annar (y). (DG, 17: 25)

TT. Beni yalnızca deniz kıyısında atılan balık anlar.

Lafım bitär-bitmüz (zt), Baboglu (ö) elinnän (zt) beni (bln) durguttu (y). (DG, 18: 3)

TT. Sözüm biter bitmez, Baboglu eliyle beni durdurdu.

Gökä bakarak (zt), erdä (yt) kederli fikirlerim (ö) başımda (yt) karma-karışık olardılar (y). (DG, 18: 26)

TT. Göğe bakarak, yerdeki kederli düşüncelerim kafamda karmakarışık olurdu...

Sabaa karşı (zt) çisärdi (y). (DG, 19: 9)

TT. Sabaha karşı yağmur çiseliyordu.

Yaprak fişirtısından (yt) uyandım (y). (DG, 19: 9)

TT. Yaprak hışirtısına uyandım.

Senin için (zt), Baboglu (cdu), yazacam (y)! (DG, 19: 12)

TT. Senin için, Baboglu, yazacağım!

Aralarında (yt) diveç baalantı (ö) olêr (y). (S, 20: 12)

TT. Aralarında ebedi bir bağ oluyor.

Stifanka hem Radion (ö) seftä (zt) yannaşık (zt) oturmuşular (y). (S, 25: 4)

TT. Stifanka ve Radion ilk defa yan yana oturmuşlardı.

Gecä-gündüz, avşam-sabaa (zt) sevgilin aklından çıkmêêr (y). (S, 25: 8)

TT. Gece-gündüz, akşam-sabah sevgilin aklından çıkmıyor...

Hep (zt) o (ö) önümdä (yt) durêr (y)!... (S, 26: 12)

TT. O hep önümde duruyor!..

Kanı aka-aka (zt) ölmüş (y). (o: özne) (S, 26: 21)

TT. Kanı aka aka ölmüş...

Anası (ö) dayma (zt) kaybedärdi kendini (y). (S, 27: 6)

TT. Annesi daima bayılırdı.

Benim günnerimä (yt) karannık (ö) çöktüydü (y)... (S, 27: 7)

TT. Benim günlerime karanlık çökmüştü...

Can acısından (zt) tä bu kederli erä (yt) gelerim. (özne: ben) (y) (S, 27: 8)

TT. Can acısından işte bu kederli yere geliyorum.

Yaamur (ö) yavaş-yavaş (zt) hızlanardı (y). (S, 28: 5)

TT. Yağmur yavaş yavaş hızlanırdı.

Bu kademsiz sevgi (ö) bir legendaya (yt) benzeer (y). (S,28: 9)

TT. Bu uğursuz sevgi bir efsaneye benziyor.

Er (ö) göklän (yt) birleşmiş (y). (HK, 29: 8)

TT. Yer gökle birleşmiş.

Sevinmeliktän (zt) Fedinin gözlerin içi dä gülärdi (y). (HK, 32: 16)

TT. Sevinçten Fedi'nin gözlerinin içi de gülüyordu.

Ana-bobaya, hısımnara (yt) saygı gösterin (y). (siz: özne) (HK, 33: 8)

TT. Anne- babaya, akrabalara saygı gösterin.

Onnar ikisi dä (ö) şindi (zt) gözäl gençlik ateşindä (yt) yanardılar (y). (onlar: özne) (HK, 33: 27)

TT. Onların ikisi de şimdi güzel gençlik ateşinde yanardılar.

Çıkarıp papuçları (zt), onnar (ö) yalnayak (zt) kaba otluk içindä (yt) sevä-sevä (zt) gezinärdilär (y). (HK, 34: 11)

TT. Ayakkabılarını çıkarıp, onlar yalın ayak taze otların içinde sevine sevine gezinirdiler.

Çırçıl sa (ö) toprak içindä (yt), bir küçücük delicektä (yt) saklanêr (y). (HK, 34: 29)

TT. Cırcır böceği ise toprak içinde, küçücük bir delikte saklanıyor.

Sinekleri, malak böceklerini, payakları tutup (zt), çabuk (zt) hepsinin hakından gelir (y). (o: özne) (y) (HK, 35: 14)

TT. Sinekleri, bok böceklerini, örümcekleri yakalayıp, çabucak hepsinin hakkından geliyor.

Üülen sıcaklığında (zt) burası (ö) pek (zt) raat (zt) göründü (y)! (HK, 36: 22)

TT. Öğlen sıcaklığında burası çok rahat göründü!

Ayaklarına (yt) yaz ortasında (zt) valenki (bsn) giimiş (y). (o: özne) (HK, 37: 8)

TT. Ayaklarına yaz ortasında keçe çizme giymiş.

Hakına (zt), iışicä borç (ö) Dimkayı da, manisini dâ (bln) serinnetti (y). (HK, 37: 32)

TT. Gerçekten, ekşi boza Dimka'yı da büyükannesini de serinletti.

Kederli bakışını (bln) bir noktada (yt) durguttu (y). (o: özne) (HK, 38: 13)

TT. Kederli bakışını bir noktada durdurdu...

Dooruluk için (zt) kaya taşı gibi (zt) durardı (o: özne). (y) (HK, 38: 23)

TT. Doğruluk için kaya taşı gibi dururdu.

Burada (yt) onun mimikası (ö) heptän (zt) diişildi (y). (HK, 39: 23)

TT. Burada onun mimiği/ yüz ifadesi hepten/tamamen değişti.

Bu karagöz delikannı (ö) o saat (zt) üreemä yattı (y). (HK, 39: 26)

TT. Bu esmer delikanlı o an hoşuma gitti.

Sevdadan (yt) ozaman (zt) kabıma sıyımazdım (y)! (ben: özne) (HK, 39: 27)

TT. Sevdadan/ aşktan o zaman(lar) kabıma sığamazdım!

– O vakıt (zt) bän dä (ö) çiçek açmışım (y). (HK, 40: 1)

TT. O zaman(lar) ben de çiçek açmışım.

Bu delikannıylan sa görüştüktän sora (zt) ikimiz dä (ö) düştyüdük alifli sevgiyä (y). (HK, 40: 11)

TT. Bu delikanlıyla görüştükten sonra ise ikimiz de alevli aşka düşmüştük.

O (ö) nesä (bsn) elindä bir biyaz çıkıylan (zt) getirärdi (y). (HK, 40: 13)

TT. O, elinde beyaz bir çıkınla ne ise/bir şey getiriyordu.

Üülennii (bln) getirerim (y). (ben: özne) (HK, 40: 15)

TT. Öğle yemeğini getiriyorum.

Kurbannık koyunu gibi (zt) besleersiniz (y). (siz: özne) (HK, 40: 17)

TT. Kurbanlık koyunu gibi besliyorsunuz.

Ozaman (zt) büyük laf söylenmişti (y). (HK, 41: 6)

TT. O zaman büyük söz söylenmişti.

Düüncülär (ö) biraz (zt) keflendi (y). (HK, 41: 10)

TT. Dügüncüler (içki içip) biraz keyiflendiler.

Sesläñ dä (zt) gözäl (zt) çalardı (y). (o: özne) (HK, 41: 17)

TT. Sesiyle de güzel şarkı söylerdi.

Naşa– eşi Girgina (ö), pravleniyada (yt) uçötçik (bsn) işlärdi (y). (HK, 41: 20)

TT. Vaftiz annesi, eşi Girgina, idare binasında muhasebeci/sayman olarak çalışıyordu.

Saadıçlan naşa (ö) kadıncayı (bln) käämil (zt) götürärdilär (y). (HK, 41: 23)

TT. Sağdıçla vaftiz annesi kadıncayı güzel oynardılar.

Tudora (ö) kolhozda (yt) öncü zveneovoyka (bsn) işlärdi (y). (HK, 41: 29)

TT. Tudora kolhozda grupbaşı/ekip sorumlusu olarak çalışıyordu.

Derin-derin soluunu içinä çekip (zt), babu (ö) yanık kalbini (y parç.) ileri dooru (zt) açardı. (y parç.) (HK, 42: 3)

TT. Derin derin nefesini içine çekip, yaşlı kadın kalbini açmaya devam ederdi.

Ülendän sora sa (zt) hava (ö) kaara (yt) çevirdi. (y) (HK, 42: 6)

TT. Öğleden sonra ise hava kara çevirdi.

Kısa zamanda (zt) çukurlar, hendeklär, bayırcıklar, tarla – heresi (ö) birleşti (y)! (HK, 42: 12)

TT. Kısa sürede çukurlar, hendekler, tümsekler, tarlalar, her yer birleşti!

İnsannarın izleri (ö) o saat (zt) örtülärdi (y). (HK, 42: 13)

TT. İnsanların izleri o an örtülüyordu.

Güveeyi (bln) içindeki duygu (ö) kuşkuya düşürdü (y). (HK, 42: 25)

TT. İçindeki duygu damadı kuşkuya düşürdü.

Tanas (ö) dayma (zt) çöküp (zt) düşärdi (y). (HK, 43: 12)

TT. Tanas daima çöküp düşüyordu.

Girgina (ö) üüsek seslän (zt) boşuna (zt) buazını yırtardı (y). (HK, 43: 23)

TT. Girgina yüksek sesle boşuna boğazını yırtardı.

Yolcular (ö) gücülä (zt) gara merasını (bln) aykırlardılar (y). (HK, 43: 26)

TT. Yolcular güçlükle tren istasyonunu geçerdiler.

Hava (ö) git-gidä (zt) taa (zt) beter olardı (y). (HK, 43: 29)

TT. Hava gitgide daha beter olurdu.

Susaktan (yt) biriki yudum borç (bsn) aldı (y). (o: özne) (HK, 44: 10)

TT. Susaktan bir iki yudum boza aldı.

Karşı lüzgär (ö) heptän (zt) insanın kuvedini kesärdi (y). (HK, 44: 22)

TT. Karşı rüzgâr hepten insanın kuvvetini/ gücünü keserdi.

Saurgun (ö) buazını (bln) tıkardı (y). (HK, 44: 31)

TT. Tipi boğazını tıkardı.

Ortalık (ö) hep ölä alaca karannık (zt) durardı (y). (HK, 45: 3)

TT. Etraf hep öyle alacakaranlık dururdu.

Bu titsi ses (ö) ortalı taa korkunç (bsn) yaptı. (y) (HK, 45: 11)

TT. Bu korkunç ses etrafı daha korkunç yaptı.

İlersi dā (ö) ölüm yoluna (yt) benzârdi (y). (HK, 45: 13)

TT. İlerisi de ölüm yoluna benziyordu.

Şekerli kirezlâr (ö) dudaklarında (yt) eridi (y). (HK, 46: 17)

TT. Şekerli kirazlar dudaklarında eridi.

Getirdikçâ aklıma bu hatalı kaarı (zt), yaralarımından (yt) kan boşanêr (y). (HK, 47: 10)

TT. Bu hatalı karı aklıma getirdikçe, yaralarımından kan boşanıyor.

Kendisini (bln) uz, struna gibi (zt), dikti (y)! (o: özne) (KG,48: 18)

TT. Kendini dümdüz, yay gibi, dikti!

Yattırıp o çirkin suratını kemeñçeyâ (zt), arkuşu (bln) birdân-birâ (zt) çekti (y)! (özne: o) (KG, 48: 20)

TT. O çirkin suratını kemeñçeye yaslayıp, keman yayını birdenbire çekti!

İşidip gümüş strunaların sesini (zt), bu senik insancık (ö) o saat (zt) dirildi (y)! (KG,49: 6)

TT. Gümüş tellerin sesini duyup, çökmüş olan bu kadıncağız o an canlandı!

Avşam imeeni (bln) aylâ (ö) toplu (zt) yapardı (y). (A,52: 21)

TT. Aile akşam yemeğini toplu(ca) yiyordu.

Altı aaz bir-iki kaşık aldıkça (zt), güveç (ö) çabuk (zt) boşalardı (y). (A,52: 27)

TT. Altı ağız bir iki kaşık alınca, güveç çabuk boşalırdı.

Bir kerâ sâ (zt) sofraları (ö) pek (zt) acılı oldu (y). (A,52: 28)

TT. Bir kere ise sofraları pek acılı olmuştu.

Bir minutta (zt) tepsi (ö) boşaldı (y). (A,52: 30)

TT. Bir dakikada tepsi boşaldı.

Büük kızlar (ö) şansora (zt) yarardılar işâ (y). (A,53: 27)

TT. Büyük kızlar artık işe yarardılar.

1) O gün (zt), karannık çöktüynän (zt), Nikolay İlyiç (ö) evâ (yt) geldi (y). (A,54:

TT. Nikolay İlyiç, o gün, karanlık çöktüğünde eve geldi.

Ufaklık (ö) çoktan artık (zt) uyuyardı (y). (A,54: 5)

TT. Ufaklık artık çoktan uyuyordu.

Gecenin bir vakdında (zt) evin ardında (yt) nesä (ö) trakladı (y). (A,54: 7)

TT. Gecenin bir vaktinde evin arkasında ne ise (bir şey) tıkırdadı.

Sora (zt) ortalık (ö) sansın (cdu) sus oldu (y). (A,54: 8)

TT. Sonra ortalık/ etraf sanki sessizleşti.

Şindi dä (zt) yukardan (yt) işidildi (y)! (özne: o) (A,54: 9)

TT. Şimdi de yukarıdan duyuldu!

Kiriştä (yt) bişey (ö) çıtırdadı (y). (A, 54: 9)

TT. Kirişte bir şey çıtırdadı.

İçindän (y. parç.) bir şüveli (zt) fikir geçti (y. parç.). (A, 54: 12)

TT. İçinden şüpheli bir fikir/ düşünce geçti...

Hırsızlar (ö) burasını (bln) beş parmaanı gibi (zt) bilärmişlär (y). (A, 54: 27)

TT. Hırsızlar burasını peş parmağı gibi bilirmişler.

İçerdä (yt) Tudora bulü (ö) tutuştırdu lampayı hem feneri (y). (A, 54: 31)

TT. Tudora teyze odada lambayı ve feneri yaktı.

Kapu önündä (yt) bir-iki kerä (zt) tüfek (ö) patladı (y). (A, 55: 5)

TT. Kapının önünde bir iki kere tüfek ateş etti.

Adamın (y parç) pek (zt) üfkesi çıkmıştı (y parç.). (A, 55: 26)

TT. Adamın pek öfkesi çıkmıştı.

Yanaklarında aurt kemikleri (ö) sinirli (zt) oynardı (y). (A, 55: 26)

TT. Yanaklarındaki avurt kemikleri sinirli oynardı

Petraşku (ö) hep ölä imdatsız (zt) durardı (y). (A, 56: 10)

TT. Petraşku öylece çaresiz dururdu.

O (ö) kalmıştı (y) bir uşak kadar (zt). (A, 56: 14)

TT. O, bir çocuk kadar kalmıştı.

Canını ortalaa (y parç.) artık (zt) koymuştu (y parç.). (o: özne) (A, 56: 20)
Artık ölmeyi göze almıştı.

25) Petraşkunun solgun bakışı (ö) şimdi (zt) onun buazını (bln) tıkardı (y). (A, 56:

TT. Petraşku'nun solgun bakışı şimdi onun boğazını tıkardı.

Fikirlär (ö) kafasında (yt) biri-birinä (zt) dolaşardı (y). (A, 57: 10)

TT. Düşünceler kafasında birbirine karışırdı.

6) Stavrozunu sık-sık yaparak (zt), sandın yanına (yt) düştü (y). (o: özne) (A, 58:

TT. İstavrozunu sık sık çıkararak, tabutun yanına düştü.

14) Klumbalara (yt), taazä çiçeklerä (yt) düşärdi (y) güneşin ilk okları (ö). (KÖ, 60:

TT. Çiçekliklere, taze çiçeklere güneşin ilk ışınları düşerdi.

Piramida formada çam aaçları (ö) gözäl (zt) sepetlenmiştilär (y). (KÖ, 60: 20)

TT. Piramit şeklinde çam ağaçları güzel sepetlenmiştiler.

Koyu gölgelär hem benekli şafklar (ö) gözäl (zt) oynardılar (y). (KÖ, 60: 27)

TT. Koyu gölgeler ve benekli ışıklar güzel oynardılar.

Holda (yt) registraşıya (ö) gidärdi (y). (KÖ, 61: 13)

TT. Holde kayıt yapıliyordu.

Konferenş-zalda (yt) hepsi (ö) hazırđı (y). (KÖ, 61: 20)

TT. Konferans salonunda her şey hazırđı.

Marina (ö) tombarlak masaya da (yt) katıldı (y). (KÖ, 62: 8)

TT. Marina yuvarlak masaya da katıldı.

Bakıp-bakıp Marinaya (zt), o fit suratsız (ö) gülärdi (y)! (KÖ, 63: 10)

TT. O, bakıp bakıp Marina'ya yüzşüz yüzşüz gülüyordu!

Marina (ö) heptän (zt) erä girdi (y). (KÖ, 63: 22)

TT. Marina hepten yerin dibine girdi.

Şindi (zt) o da (ö) adama (yt) bakardı (y). (KÖ, 64: 9)

TT. Şimdi o da adama bakardı.

Uzun kirpiklerin içindä (yt) maavi gözleri (ö) pek ii (zt) görünärdilär (y). (KÖ, 64: 25)

TT. Uzun kirpiklerin içinde mavi gözleri çok güzel görünüyordu.

Bu baleti (bln) Marina (ö) pek (zt) sevärdi (y). (KÖ, 65: 2)

TT. Bu baleyi Marina çok seviyordu.

İilik (ö) her zaman (zt) kötülüü (bln) enseer (y)! (KÖ, 66: 7)

TT. İyilik her zaman kötülüğü yeniyor.

Yaradıcı zaametinä (yt) o (ö) bütün-bütünä (zt) kendini verärdi (y). (KÖ, 66: 26)

TT. O, kendini tamamıyla yaratıcılık sanatına verirdi.

Kataloglardan, tanıtmak kıyatlarından (yt) eni proektleri (bln) kızlarlan bilä (yt) hazırlardı (y). (özne: o) (KÖ, 66: 29)

TT. Kızlarla birlikte katologlardan, tanıtım kitaplarından yeni projeleri hazırlardı.

Üsek bakallar, vazada meyvalar, buz içindä şampanski (ö) kızları (bln) beklärdilär (y). (KÖ,67: 19)

TT. Kızları yüksek kadehler, vazoda meyveler, buz içinde şampanya bekliyordular.

Bölä adam (ö) ateşli gecedän sora (zt) sabaalen (zt) aullar içindän (yt) sessiz (zt) sauşêr (y). (KÖ,68: 19)

TT. Böyle erkek ateşli geceden sonra sabahleyin evlerin bahçelerinden sessizce sIVıŞır.

Adam (ö) Marınanın elini (bln) kendi elindä (yt) tutardı (y). (KÖ,70: 10)

TT. Adam, Marina'nın elini kendi elinde tutardı.

Kesip soluunu (zt), o (ö) duruklandı (y). (KÖ,70: 23)

TT. O, nefesini kesip durakladı.

Günün birindä (zt) yanaamı bilä (bln) öptüydün (y). (sen: özne) (KÖ,70: 26)

TT. Günün birinde yanağımı bile öpmüştün.

“Allahçım, (cdu) bän (ö) herbir minutta (zt) aklımı kaybederim (y).” (KÖ,71: 4)

TT. “Allah’ım, ben her geçen dakikada aklımı kaybediyorum...”

Büük yaşlı çalgıcı (ö) nesä (bsn) dalgın-dalgın (zt) uzadardı (y). (KÖ,71: 5)

TT. Büyük yaşlı çalgıcı bir şeyi dalgın dalgın uzatıyordu.

Bu renk (ö) göktän (yt) gelärdi (y)! (KÖ,71: 9)

TT. Bu renk gökten geliyordu!

Marinanın (y parç.) hep taa biraz (zt) başı dönärdi (y parç.) (KÖ,72: 3)

TT. Marina’nın hep biraz daha / hâlâ biraz daha başı dönüyordu.

Kendimi (bln) dangalak sayardım (y). (ben: özne) (KÖ,72: 14)

TT. Kendimi dangalak sayıyordum.

Ruslanın tatlı lafları (ö), onun parfümü (ö) taa pek (zt) başını (bln) semelettilär (y). (KÖ,72: 26)

TT. Ruslan’ın tatlı sözleri, onun parfümü daha çok başını sersemleştirdiler.

İkisi dä (ö) birdän (zt) güldülär (y). (KÖ,73: 20)

TT. İkisi de birden güldüler.

Marinanın logikası (ö) bu avşam (zt) param-parça oldu (y). (KÖ,73: 21)

TT. Marina’nın mantığı bu akşam paramparça oldu.

Onnar (ö) dayma (zt) buluşardılar (y). (KÖ,73: 31)

TT. Onlar daima buluşurdular.

İştä (yt) ona (yt) günnär (ö) yıl kadar (zt) uzanardılar (y). (KÖ,74: 5)

TT. İşte ona günler yıl kadar uzuyordu.

Kırnaklı (bln) sever (y). (o: özne) (KÖ,75: 24)

TT. Temizliği seviyor.

Edi yıl (zt) bän (ö) korporatıyanın direktörü (bln) çalışêrım (y). (KÖ,77: 7)

TT. Ben yedi yıldır şirketin müdürü olarak çalışıyorum.

Ruslan (ö) taa (zt) yaklaştı (y). (KÖ,77: 23)

TT. Ruslan daha da yaklaştı.

Duygularını (bln) braktı serbestlää (y). (o: özne) (KÖ,78: 2)

TT. Duygularını serbest bıraktı/ akışına bıraktı.

Onun dadı hem parfümu (ö) Marınanın duygularınnan (zt) karma-karışık (zt) oldular (y). (KÖ,78: 17)

TT. Onun tadı ve parfümü Marina'nın duygularıyla karışmıştılar.

Mutluluktan (zt) Ruslan (ö) başını (bln) Marınanın güüsünä (yt) yattırdı (y). (KÖ, 79: 1)

TT. Mutluluktan Ruslan başını Marina'nın göğsüne yasladı.

- Bölä (ö) herkerä (zt) olacek (y). (KÖ,79: 17)

TT. - Böyle, her zaman olacak.

Yıkanmış saçlarını (bln) annisından (yt) bir yana (yt) atmış (y). (KÖ, 79: 20)

TT. Yıkanmış saçlarını alnından bir yana atmış.

O (ö) şimdi (zt) Ruslanın kalbini (bln) genä (zt) titiredärdi (y). (KÖ,80: 2)

TT. O, şimdi Ruslan'ın kalbini yine titretirdi.

Ozamandan beeri (zt) o (ö) Kostiyän (yt) her gün (zt) buluşardı (y). (KÖ,80: 13)

TT. O zamandan beri o, Kosti'yle her gün buluşurdu.

Sade (zt) evdä (yt) bobasına (yt) annattı (y). (o: özne) (KÖ,80: 25)

TT. Sadece evde babasına anlattı.

10) Bu gecedän sora (zt) aralarında (yt) karşılıklı annaşmak (ö) olardı (y). (KÖ,81:

TT. Bu geceden sonra aralarında karşılıklı anlaşma olurdu.

– Gözäl kızlarlda (yt) ölä (ö) olêr (y). (KÖ,81: 23)

TT. - Güzel kızlarda öyle oluyor.

Sän (ö) beni (bln) afet (y). (KÖ,81: 23)

TT. Sen beni affet.

Aynalı dolap, büyük yatak, iki kadifä koltuk, alçak dolapçık (ö) uygun (zt) erleşikti (y). (KÖ, 81: 28)

TT. Aynalı dolap, büyük yatak, iki kadife koltuk, alçak dolap uygun/ düzgün bir şekilde yerleştirilmişti.

Erdä kaba kilim üstündä (yt) ayakların (ö) batardı (y). (KÖ, 81: 30)

TT. Yerde yumuşak kilim üstüne ayakların batardı.

Aşaada (yt) mancalar (ö) beklärdilär (y). (KÖ, 82: 20)

TT. Aşağıda yemekler beklerdi.

Buluşmamız (ö) masal gibi (zt) oldu (y). (KÖ, 83: 28)

TT. Buluşmamız masal gibi oldu.

İsläa (zt) karannık bastıydı (y). (KÖ, 84: 5)

TT. İyice karanlık çökmüştü.

Yaklaşp diräa (zt), bişey (ö) orada (yt) çıtırdattı (y). (KÖ, 84: 18)

TT. Direğe yaklaşp, orada bir şey çıtırdattı.

Bazin dolayında (yt) çeşitli fenerciklär (ö) tutuştular (y). (KÖ, 84: 20)

TT. Havuzun etrafında çeşitli fenerler yandı.

Şafk oyunları (ö) pek etkili (zt) gözükärdilär (y). (KÖ, 84: 22)

TT. Işık oyunları çok etkili gözüküdü.

Ardından da (zt) Ruslan (ö) onu (bln) etişti (y). (KÖ, 84: 24)

TT. Ardından da Ruslan ona yetiştı.

84: 25) Çeşitli şıaklar (ö) gecä karannında (zt) renk cümbüşü (bln) yapardılar (y)! (KÖ,

TT. Çeşitli ışıklar gece karanlığında renk cümbüşü yapardılar!

Seni (bln) pek (zt) severim (y)! (ben: özne) (KÖ, 86: 3)

TT. Seni çok seviyorum!

“Nani-nani” (cdu) onu (bln) beşiktä (yt) uyudacam (y)! (ben: özne) (KÖ, 86: 6)

TT. “Eee eee” onu beşikte uyutacağım!

(ÇG, 87: 2) Kırılarda, açıklı erlerdä (yt) kızgın güneş (ö) otları (bln) heptän (zt) yakmıştı (y).

TT. Kızgın güneş kırılarda, açık olan yerlerde otları tamamen yakmıştı.

- 3) Sade (zt) aaçlarda hem baalarda (yt) yapraklar (ö) eşil (zt) durardı (y). (ÇG, 87: 20)
TT. Sadece ağaçlarda ve bağlarda yapraklar yeşil dururdu.
- Ansızdan (zt) Mitruşun mamusu (ö) kıpıttı (y). (ÇG,87: 20)
TT. Ansızın Mitruş'un annesi korktu.
- 23) Korkudan (zt) insanın (y parç.) sansın (zt) dili dâ tutulmuştu (y parç.). (ÇG,87: 20)
TT. Korkudan kadının sanki dili de tutulmuştu.
- Alçak boylu sa (ö) hep ölecâ kıpırtısız (zt) yatardı (y). (ÇG,88: 26)
TT. Alçak boylu ise hep öylece kıpırtısız yatıyordu.
- Tafta (ö) onun bel kemiini (bln) islää (zt) dayardı. (y) (ÇG,89: 23)
TT. Tahta onun bel kemiğini iyi dayardı.
- Biz dâ (ö) bu şımarık guştercää (yt) artık (zt) sınaşardık (y). (ÇG,89: 30)
TT. Biz de bu şımarık kertenkeleye artık alışırdık.
- Şıralı tabiat giyinişi (ö) tepedân tırnaa kadar (zt) ona (yt) pek (zt) yakışardı (y). (ÇG, 90: 2)
TT. Doğanın renkli elbisesi ona tepeden tırnağa çok yakışardı.
- Kendi bölgesini (bln) dört gözlân koruyardı (y). (ÇG, 90: 6)
TT. Kendi bölgesini dört gözle koruyordu.
- Yaklaştıynan çiçeklerin yanına (zt), karı (ö) onu (bln) elindân (yt) kaçırdı (y). (ÇG, 90: 13)
TT. Çiçeklerin yanına yaklaştığında, kadın onu elinden düşürdü...
- Yanıma (yt) şindi dâ (zt) bir dâdu (ö) geldi (y). (OKK-OKK,92: 1)
TT. Yanıma şimdi de bir yaşlı adam geldi.
- Bu tema (ö) imiimdâ (yt) bir fikir uyandırdı (y). (OKK-OKK, 92: 13)
TT. Bu konu kafamda bir fikir uyandırdı.
- Çekmecimdâ (yt) o papka (ö) hep taa (zt) durêr (y). (OKK-OKK,92: 14)
TT. O dosya çekmecemde hâlâ duruyor.

Sizä (yt) sevgi için (bsn) annadacam (y). (ben: özne) (OKK-OKK,92: 18)

TT. Size sevgi hakkında anlatacağım.

25) Makarinin anası (ö) beş tayna çocuk (bsn) yalnız (zt) büyüttü (y). (OKK-OKK,92:

TT. Makari'nin annesi beş tane çocuk yalnız büyüttü.

Bobaları (ö) aar hastalıktan (zt) genç yaşta (zt) ölmüş (y). (OKK-OKK, 92: 25)

TT. Babaları genç yaşta ağır hastalıktan ölmüş.

Çocuklar (ö) taman-taman (zt) kalkınardılar (y). (OKK-OKK, 92: 26)

TT. Çocuklar tam büyüyordu.

Batüsundan sora (zt) çizmelär yaamurluklan (ö) kaldıydı (y) Makariyâ (yt). (OKK-OKK,93: 1)

TT. Ağabeyinden sonra yağmurlukla çizmeler Makari'ye kalmıştı.

Bütün ayla (ö) şimdi (zt) Makarinin elinä bakardı (y). (OKK-OKK,93: 3)

TT. Bütün aile şimdi Makari'nin eline bakardı.

Makari - ondokuz yaşında, orta boylu, geniş kemikli delikannı (ö), popazda (yt) çiraklık edärdi (y). (OKK-OKK,93: 5)

TT. On dokuz yaşında, orta boylu, geniş kemikli bir delikanlı olan Makari, papaza çiraklık ederdi.

Kırda (yt) balaban ekinnär (ö) deniz gibi (zt) dalgalanardılar (y). (OKK-OKK,93: 10)

TT. Kırda uzun boylu ekinler deniz gibi dalgalanırdılar.

Aar başaklar (ö) çiftçi çorbacıyı (bln) beklärdilär (y). (OKK-OKK,93: 10)

TT. Ağır başaklar çiftçisini beklerdiler.

Kıvradıp birkaç uzun sap (zt), Makari (ö), çakı gibi hızlı (zt), demetlärdi (y). (OKK-OKK,93: 17)

TT. Birkaç uzun sap kıvırtıp, Makari, çakı gibi hızlı demetlerdi.

Anız üstünä (yt) sıkı demetlär (ö) birär-birär (zt) yıkıldılar (y). (OKK-OKK,93: 18)

TT. Sıkı demetler birer birer anızın üstüne yığılırdılar.

Bir buçuk yaşında (zt) onun mamusu (ö) ölmüş (y). (OKK-OKK,93: 27)

TT. Bir buçuk yaşındayken annesi ölmüş.

Bir yıldan sora (zt) bobası (ö) evlenmiş (y). (OKK-OKK,93: 28)

TT. Bir yıl sonra babası evlenmiş.

5) Allaa (ö) onnara (yt) bir dâ melek gibi uşacık (bsn) verdiydi (y). (OKK-OKK,94: 27)

TT. Allah onlara bir de melek gibi çocuk vermişti.

Sarıp uşaa (zt), Dina (ö) onu (bln) Tumarvaya (yt) geçirmää (yt) gitti (y). (OKK-OKK, 94: 9)

TT. Çocuğu sarıp, Dina onu Tumarva'ya uğurlamaya gitmişti.

Sora (zt) haberlär (ö) kesildi (y). (OKK-OKK,94: 27)

TT. Sonra haberler kesildi.

Birdän birä (zt) bu umut ta (ö) elindän alındı (y). (OKK-OKK, 94: 28)

TT. Birdenbire bu umut da elinden alındı.

Onu (bln) Dina (ö) pek (zt) kocasına (yt) benzedärdi (y). (OKK-OKK, 95: 1)

TT. Dina onu kocasına çok benzetirdi.

95: 9) Bir dilim ekmek (bsn) Çalkuya da (yt) verärdilär (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 95: 9)

TT. Çalku'ya da bir dilim ekmek verirdiler.

Kirekinin kızlılı (ö) bu evdä (yt) geçärdi (y). (OKK-OKK, 95: 24)

TT. Kireki'nin kızlığı bu evde geçerdi.

Kışın (zt) oturmaklarda (yt) kendisinä (yt) çiiiz (bsn) hazırlardı (y). (o: özne) (OKK-OKK, 95: 27)

TT. Kışın akşam oturmalarında kendisine çeyiz hazırlardı.

Kukaylan da, şişlän dâ (zt) örärdi (y). (o: özne) (OKK-OKK, 95: 30)

TT. Tığla da şişle de örerd.

Makariylän Kireki (ö) biri-birini (bln) bilärdilär (y). (OKK-OKK, 96: 25)

TT. Makari ile Kireki birbirini tanırdılar.

25) Makari (ö) kıza (yt) gelärdi (y) serioz hem akıllı bir çocuk (zt) (OKK-OKK, 96:

TT. Makari kıza ciddi ve akıllı bir oğlan gibi gelirdi.

Kışın (zt) oturmaklara (yt) çocuklarlan (yt) pençereyâ (yt) gelärdi (y). (o: özne) (OKK-OKK, 96: 28)

TT. Kışın akşam oturmalarına oğlanlarla pencereye gelirdi.

Kos-koca adam (ö) kâr (cdu) kıza da (yt) bir gün (zt) aynaştıydı (y). (OKK-OKK, 97: 12)

TT. Hatta koskoca adam kıza da bir gün yanaşmıştı...

Kirekinin üstünâ (yt) sansın (zt) kaynar sular döküldü (y). (OKK-OKK, 97: 13)

TT. Kireki'nin üstüne sanki kaynar sular döküldü.

15) Ozamandan beeri (zt) dâdu (ö) başka (zt) aazını açmadı (y). (OKK-OKK, 97:

TT. O zamandan beri yaşlı adam bir daha ağzını açmadı.

Garip seslân (zt) insanı (bln) aalatsınnar (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 97: 19)

TT. Hüzünlü sesle insanları ağlatsınlar.

Kendisi sä (ö) gözlerini (y parç.) bir tarafa (yt) kaydırılmıştı (y parç.). (OKK-OKK, 97: 19)

TT. Kendisi ise gözlerini bir tarafa kaydırılmıştı.

Bu taşı (y parç) şindi, (zt) neçinsä (zt). dâdu (ö) kıza (yt) attıydı (y parç). (OKK-OKK, 97: 23)

TT. Yaşlı adam bu taşı şimdi, nedense, kıza atmıştı.

Kırda (yt) papşoy kesmäâ (ö) az (zt) kaldıydı (y). (OKK-OKK, 97: 28)

TT. Tarlada mısır kesmeye az kalmıştı.

Herbir bakışta (zt) bulutlar (ö) diişilärdilär (y). (OKK-OKK, 98: 21)

TT. Her bakışta bulutlar değişirdi.

Sıcak lüzgercik (ö) acı pelin kokusunu (bln) getirärdi (y). (OKK-OKK, 99: 11)

TT. Sıcak rüzgârcık acı pelinin kokusunu getirirdi.

Kirekinin önünä (yt) karannık çöktü (y)! (OKK-OKK, 99: 20)

TT. Kireki'nin önüne karanlık çöktü!

Kireki (ö) taa şindi (zt) kendini topladı (y). (OKK-OKK, 99: 23)

TT. Kireki ancak şimdi kendini topladı.

Nallı beygırlär (ö) Kirekiyi (bln) götürärdilär (y). (OKK-OKK, 99: 28)

TT. Nallı atlar Kireki'yi götürürdüler.

O türkülerdä hem maanilerdä (yt) onun gençecik kahırları (ö) açıldadı (y). (OKK-OKK, 99: 30)

TT. O türkülerde ve manilerde onun gencecik üzüntüleri anlatılırdı.

– Olmalı (cdu), şu kalik Makari (ö) kavradı (y). (OKK-OKK, 100: 10)

TT. Herhâlde, şu sefil Makari kaçırdı.

O (ö) çoktan (zt) bizim aylemizä (yt) göz koydu (y). (OKK-OKK, 100: 10)

TT. O çoktan bizim ailemize göz koydu.

Kirekinin kalbinä (yt) damnadı (y). (o: özne) (OKK-OKK, 100: 21)

TT. Kireki'nin kalbine doğdu.

Girip içeri (zt), Makari (ö) o saat (zt) hayat kapusuna (yt) rezeyi (bln) sürdü (y). (OKK-OKK, 100: 25)

TT. İçeri girip, Makari o an koridor kapısını sürgüledi.

Biz dâ (ö), aalem gibi (zt), bir sıcak (zt) yuva düzelim (y). (OKK-OKK, 101: 16)

TT. Biz de başkaları gibi, sıcak bir yuva kuralım.

Seninnän yaşamaa (bsn) isteirim (y). (ben: özne) (OKK-OKK, 101: 21)

TT. Seninle yaşamak istiyorum.

Sevdası onun (ö) içindä (yt) saklı (zt) durardı (y). (OKK-OKK, 102: 1)

TT. Sevdası onun içinde saklı dururdu.

Ölä adet (ö) eveldän (zt) kalmış (y). (OKK-OKK, 102: 16)

TT. Öyle âdet eskiden kalmış.

Sofi (ö) uşak (bsn) duudurdu (y). (OKK-OKK,102: 22)

TT. Sofi çocuk doğurdu.

Dokunulmadık kızı (bln) ilk kerä (zt) öptü (y). (özne: o) (OKK-OKK, 103: 7)

TT. Dokunulmamış kızı ilk kez öptü...

15) -Herbir öpüştä (yt) daada (yt) bir karaca (ö) kuzularmış (y)! (OKK-OKK,103:

TT. Her bir öpüşte ormanda bir karaca kuzularmış!

16) Makarinin (y parç.) sevinmeliktän (zt) üzü gülärdi (y parç.)! (OKK-OKK, 103:

TT. Makari'nin sevinçten yüzü gülerdi!

O (ö) sevgilisinin kalbini (bln) kazandı (y)! (OKK-OKK, 103: 26)

TT. O, sevgilisinin kalbini kazandı!

103: 28) Ertesi günü (zt) Makari (ö) Kirekiyi (bln) evinä (yt) götürdü (y). (OKK-OKK,

TT. Ertesi gün Makari Kireki'yi evine götürdü.

Sokak hem evin önü (ö) taazä (zt) süpürülmüştü (y). (OKK-OKK, 103: 28)

TT. Sokak ve evin önü yeni süpürülmüştü.

Gençlär (ö) adetçä (zt) çorbacıkanın elini öptülär (y). (OKK-OKK, 104: 2)

TT. Gençler âdete göre ev sahibinin elini öptüler.

Eni gelin (ö) kayınnanın eşiini (bln) seftä (zt) aykırıladı (y). (OKK-OKK, 104: 2)

TT. Yeni gelin kaynananın eşiğini ilk kez geçti.

Yavaş-yavaş (zt) hepsi (ö) olacek (y). (OKK-OKK, 104: 12)

TT. Yavaş yavaş hepsi olacak.

14) Üç tayna pençerä (ö) bu büyük odayı (bln) aydınnık yapardı (y). (OKK-OKK,104:

TT. Üç pencere bu büyük odayı aydınlatırdı.

- Bu blezik (ö) taa anamdan (yt) kaldı (y). (OKK-OKK, 104: 31)

TT. Bu bilezik ta annemden kaldı.

Ertesi pazar (zt) Sandikanın da düünü (ö) oldu (y). (OKK-OKK, 105: 12)

TT. Ertesi Pazar Sandika'nın da düünü oldu.

Kırnak, açık ürekli, utancak, maaleli karagözka (ö) o saat (zt) onun üreenä yattı (y). (OKK-OKK, 105: 13)

TT. Temiz, açık yürekli, utangaç mahalledeki esmer kız o an onun hoşuna gitti.

O (ö) onun kolayını (y parç.) tez (zt) aldıydı (y parç.). (OKK-OKK, 105: 17)

TT. O, çabuk onun önlemini almıştı. / O, onunla çabuk anlaşmıştı.

Yavaş-yavaş (zt) kocasına da (yt) alışardı (y). (o: özne) (OKK-OKK, 105: 18)

TT. Yavaş yavaş kocasına da alışıyordu.

Sevgidän (yt) gözäl (zt) uşak (ö) olarmış (y). (OKK-OKK, 106: 2)

TT. Sevgiden güzel çocuk olurmuş.

10) Kışa kadar (zt) duvarları da (bln) kaldırdılar (y). (özne: onlar) (OKK-OKK, 106: 10)

TT. Kışa kadar duvarları da ördüler.

Bir gün (zt) Makari (ö) kardaşlarınnan (zt) sundurmada (yt) dinnenärdi (y). (OKK-OKK, 106: 12)

TT. Bir gün Makari kardeşleriyle sundurmada dinleniyordu.

Ona da (yt) uşak (ö) havezlän (zt) gitti. (y) (OKK-OKK, 106: 16)

TT. Çocuk ona da hevesle gitti.

İçerlerdä iş (ö) taa çok Kirekinin üstünä (yt) yıvıladı (y). (OKK-OKK, 106: 24)

TT. Odalardaki iş daha çok Kireki'nin üstüne yığılırdı.

Kireçtän (zt) parmakları (ö) delinärdi (y). (OKK-OKK, 106: 26)

TT. Kireçten parmakları delinirdi.

Makari dä (ö) kardaşlarınnan (zt) evin üstündä (yt) örtü işlerini (bln) bitirärdi (y). (OKK-OKK, 106: 26)

TT. Makari de kardeşleriyle evin üstünde çatı işlerini bitiriyordu.

28) Çizmelär yaamurluklan (ö) çocukları (bln) “everärdilär” (y). (OKK-OKK, 106: 28)

TT. Yağmurlukla çizmeler oğlanları “evlendirirdiler”.

Oollar (ö) birär-birär (zt) gelin (bsn) getirärdilär (y). (OKK-OKK, 106: 29)

TT. Oğullar birer birer gelin getirirdiler.

Ozamannar (zt) Makariyi dä (bln) konçentrariyaya (yt) aldılar (y). (OKK-OKK, 107: 18)

TT. O zamanlar Makari'yi de toplama kampına aldılar.

Sora da (zt) beygirlerä (yt) alaf (bsn) istedi (y). (o: özne) (OKK-OKK, 107: 30)

TT. Sonra da atlara saman istedi.

Ertesi günü (zt) çin-sabaalen (zt) askerlär (ö), koşup taligayı (zt), gittilär (y). (OKK-OKK, 108: 12)

TT. Ertesi gün sabah erkenden askerler, atları arabaya koşup gittiler.

Burada (yt) küüyün yaşaması (ö) her gün (zt) kaydardı (y). (OKK-OKK, 108: 30)

TT. Burada, köyün hayatı her gün hareketliydi.

Karıyı hem kocayı (bln) gecä (ö) uzlaştırmış (y). (OKK-OKK, 109: 23)

TT. Kadını ve kocayı gece barıştırmış.

Gecenin bir vakıdında (zt) kimsä (ö) kapuya (yt) urmuş (y). (OKK-OKK, 110: 17)

TT. Gecenin bir vaktinde biri kapıya vurmuş.

Zavallı karı (ö) alatlan (zt) karannıkta (yt) fistanını bilä (bln) tersinä giimiş (y). (OKK-OKK, 110: 20)

TT. Zavallı kadın karanlıkta aceleyle fistanını bile tersine giymiş.

Damdan (yt) inää (bln) çalmışlar (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 110: 21)

TT. Ahırdan ineği çalmışlar.

O gecä (zt) kaarcaaz (ö) yaamış (y). (OKK-OKK, 110: 22)

TT. O gece kar yağmış.

Varlıklı çorbacıları (bln) Sibirä, Kazahstana (yt) kaldırdılar (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 111: 6)

TT. Varlıklı aileleri Sibirya'ya, Kazakistan'a gönderirdiler/ sürerdiler.

70-inci yıllarda (zt) çoyu kolhozlar (ö) olduydular milioner (y). (OKK-OKK, 111: 8)

TT. 70'li yıllarda kolhozların çoğu milyoner olmuşlar.

Yaşamak (ö) küüdä (yt) düzelärdi (y). (OKK-OKK, 111: 10)

TT. Hayat köyde düzeliyordu.

Yıl-yıldan (zt) kahırlar, acılar (ö) dinärdilär (y). (OKK-OKK, 112: 3)

TT. Yıldan yıla üzüntüler, acılar dinerdiler.

Onnar (ö), yannaşıp, ikisi (zt) gidärdilär (y). (OKK-OKK, 112: 4)

TT. Onlar, yan yana ikisi (birlikte) giderdiler.

Her yılın (zt) rayonda (yt) güzün (zt) büyük yarmarkalar (ö) olardı (y). (OKK-OKK, 112: 5)

TT. Merkezde her yıl sonbaharda büyük pazarlar kurulurdu.

Koşup taligayı (zt), ikisi (ö) geziyä (yt) yollanardılar (y). (OKK-OKK, 112: 8)

TT. At arabasını koşup, ikisi geziye giderdiler.

Kireki (ö) Makaruşkasınnan (zt) pek (zt) kabardı (y). (OKK-OKK, 112: 9)

TT. Kireki Makaruşka'sıyla pek gururlanırdı.

Kocası (ö) taliga içindä (yt) herkerä (zt) Kirekiyi (bln) kafesli şallan (zt) örtärdi (y). (OKK-OKK, 112: 10)

TT. Kocası at arabasının içinde her seferinde Kireki'yi kareli şalla örterdi.

Bän (ö) iyelerimi (bln) korudum (y). (OKK-OKK, 113: 6)

TT. Ben eğelerimi korudum.

Üzümä bakarkan, (zt) canımın sesini (bln) işidärdin (y). (sen: özne) (OKK-OKK, 113: 18)

TT. Yüzüme bakarken, kalbimin sesini duyardın.

Örüşümdän (yt) kefimi (bln) annardın (y). (sen: özne) (OKK-OKK, 113: 21)

TT. Yürüyüşümden keyfimi anlardın.

Kusurlarına (bln) görmäz kendimi yapardım (y). (ben: özne) (OKK-OKK, 114: 8)

TT. Kusurlarını görmezden gelirdim.

19) Kızlar (ö) ana-boba yuvasından (yt) çoktan (zt) daaldılar (y). (OKK-OKK, 114:

TT. Kızlar anne baba yuvasından çoktan dağıldılar.

Ool (ö) tehnikumdan sora (zt) küüdä (yt) ekonomist (bsn) işlärdi (y). (OKK-OKK, 114: 21)

TT. Oğlan meslek okulundan sonra köyde iktisatçı olarak çalışıyordu.

Altmış yaşında Makari (ö) kalp hastalından (zt) ansızın (zt) geçindi (y). (OKK-OKK, 114: 23)

TT. Altmış yaşında Makari kalp rahatsızlığından ansızın vefat etti.

Birdän-birä (zt) evin dirää (ö) yıkıldı (y). (OKK-OKK, 114: 24)

TT. Ansızın evin direği yıkıldı...

Kuvet, akıl, saburluk (ö) sana (yt) verdim (y). (OKK-OKK, 115: 2)

TT. Kuvvet, akıl, sabır sana verdim.

Sän (ö) artık (zt) borcunu (bln) tamannadın (y)! (OKK-OKK, 115: 5)

TT. Sen artık borcunu tamamladın!

Şindi (zt) sade (zt) yaşa! (y) (OKK-OKK, 115: 5)

TT. Şimdi sadece yaşa!

Kireki (ö) Makaridän sora taa irmi yıl (zt) yaşadı (y). (OKK-OKK, 115: 7)

TT. Kireki Makari'den sonra yirmi yıl daha yaşadı.

O (ö) hepsinnän (zt) prost olduydu (y). (OKK-OKK, 115: 11)

TT. O, herkes ile helalleşmişti.

Ne gözäl (zt) açmışlar (y)! (onlar: özne) (ÇMD, 116: 15)

TT. Ne güzel açmışlar!

117: 11) Bu çiidemneri koktukça (zt), için (ö) ilkyaz taazeliinnän (zt) dolêr (y)! (ÇMD,

TT. Bu çiğdemleri kokladıkça, için ilkbahar tazeliğiyle doluyor!

Vladinin ürecii (y parç.) heptän (zt) kırıldı (y). (ÇMD, 117: 18)

TT. Vladi'nin kalbi hepten kırıldı.

Her yılın (zt) başçada (yt) ilkin (zt) onnar (ö) uyanêrlar (y). (ÇMD, 118: 3)

TT. Her yıl bahçede önce onlar uyanıyorlar.

Asker rubaları (ö) onu (bln) yapardılar (y) taa balaban hem taa yakışıklı (zt). (ÇMD, 119: 1)

TT. Asker kıyafetleri onu daha uzun boylu ve daha yakışıklı yapardılar.

Yazın (zt) o sütlü boncuklar (ö) çabuk (zt) kuruyardılar (y). (KS, 121: 17)

TT. Yazın o sütlü boncuklar çabuk kuruyordular.

-Serin erdä (yt) tutardık (y). (biz: özne) (KS, 121: 24)

TT. Serin yerde tutardık.

Biz (ö) kış için dâ (zt) sakız (bsn) hazırlardık (y). (KS, 121: 25)

TT. Biz kış için de sakız hazırlardık.

Koyup sakızı kamış kalemin içinä (zt), biraz da tuzlayıp onu, bozulmasın (zt), kaldırdık tavana (y). (biz: özne) (KS, 121: 25)

TT. Sakızı kamış kaleminin içine koyup, onu biraz da bozulmasın diye tuzlayıp, tavana kaldırdık.

Gözümä (yt) bir gübürcük (ö) girdi (y). (KS, 122: 11)

TT. Gözüme (ufak) bir çöp girdi...

Onu (bln) sän (ö) şansora (zt) kendin dâ (zt) tanıyacan (y). (KS,122: 28)

TT. Onu sen artık kendin de tanıyacaksın.

Sütlär (ö) şindi (zt), bir-iki minuttan sora (zt), tutulaceklar (y). (KS,123: 6)

TT. Sütler şimdi, bir iki dakikadan sonra, tutacak.

Kimi kelebek (ö) diiyär-diimäz çiçäân yapraklarına (zt), iplik gibi burnucuunna (zt) taa yukardan (yt) dadını çıkarardı (y). (KS, 123: 21)

TT. Kimi kelebekler çiçeğin yapraklarına değer değmez, iplik gibi burnuyla en yukarıdan tadını çıkarırdı.

Sütlü sakızların kokusu (ö) havezini uyandırardı (y). (KS, 124: 1)

TT. Sütlü sakızların kokusu iştahını uyandırırdı.

-Ne evciman (zt) unukam (ö) büüyey (y). (KS, 124: 19)

TT. Ne evcimen torunum büyüyor.

Onnarın sırtı (ö) herkerä (zt) dufiyä (yt) kokardı (y). (BT, 126: 15)

TT. Onların sırtı her zaman parfüm kokardı.

Bän (ö), aynaya bakınıp (zt), o saat (zt) uslandım (y). (BT, 127: 12)

TT. Ben, aynaya bakıp, o an sakinleştim.

Bölä ufak-tefek işlär (ö) çabuk (zt) geçärdi (y). (BT, 127: 13)

TT. Böyle ufak tefek şeyler çabuk geçerdi.

Sevinmeliktän (zt) yukarı (yt) atlardım (y). (ben: özne) (BT, 127: 30)

TT. Sevinçten yukarı zıplardım.

Benim o kakucuum (ö), sansın (zt) çürük erä bastı (y). (BT, 129: 20)

TT. Benim o ablacığım sanki çürük tahtaya bastı.

Ölä (zt) beni (bln) bobacım (ö) o gün (zt) kurtardıydı. (y) (BT, 129: 21)

TT. Babacığım beni öyle o gün kurtarmıştı.

Şımarıklımnan (zt) taa çok problema (bsn) ona (yt) bän (ö) yapardım (y). (BT, 129: 23)

TT. Yaramazlığımla, ona ben daha çok problem yapardım.

Lafımız hem aklımız (ö) Maşkuylan (yt) pek (zt) uyardı. (y) (Kİ, 130: 1)

TT. Sözümüz ve fikrimiz Maşku'yla pek uyardı.

Annaşmak (ö) aralarında (yt) artık çoktan (zt) olmuş (y). (Kİ, 130: 8)

TT. Aralarında anlaşma artık çoktan olmuş(tu).

Benim dä (ö parç.), nicä bir kızçaazın (zt), önümdä gözäl masallı yaşamam (ö parç.) serilärdi (y). (Kİ, 130: 18)

TT. Benim de, her kız gibi, önümde güzel masalsı hayatım serilirdi.

Yarım küü (ö) fiçı (bsn) ona (yt) yaptırardı (y). (Kİ, 131: 14)

TT. Köyün yarısı ona fiçı yaptırırdı.

-Maşku (ö) bana (yt) dik-dik (zt) komanda verdi (y). (Kİ, 131: 31)

TT. Maşku bana dik dik emir verdi.

Bän dä (ö) ona (yt) bakardım (y). (Kİ, 132: 7)

TT. Ben de ona bakardım.

Karı bizim bayırcı çıkınca (zt), bän (ö) hemen (zt) evin ardına (yt) saklandım (y). (Kİ, 132: 24)

TT. Kadın bizim yokuşu çıkınca, ben hemen evin arka tarafına saklandım.

Kulaamda (yt) brınnardılar (y). (onlar: özne) (Kİ, 133: 17)

TT. Kulağımda vızıldardılar.

Kör sineklär (bsn) benim körpā kanımı (bln) sansın pompaylan (zt) çekärdilär (y). (Kİ, 133: 24)

TT. Hatta at sinekleri benim taze kanımı sanki pompayla çekerdiler.

Sora (zt) neredänsä (yt) yarasa kuşları da (ö) peydalandı (y). (Kİ, 133: 25)

TT. Sonra bir yerden yarasalar da peydahlandı.

Onnardan (yt) pek (zt) korktuydum (y). (ben: özne) (Kİ, 133: 27)

TT. Onlardan çok korkmuştum.

Ölecä dä (zt) sızmışım (y). (ben: özne) (Kİ, 133: 30)

TT. Öylece de sızmışım.

Beni (bln) avşam (zt) pek (zt) kızarttın (y). (sen: özne) (Kİ, 134: 11)

TT. Akşam beni çok utandırdın.

Bana (yt) taa şimdi (zt) tokmak urdu (y). (Kİ, 134: 13)

TT. Bana daha şimdi dank etti.

Kendi aklınnan (zt) yaşa! (y). (sen: özne) (Kİ, 134: 14)

TT. Kendi aklınla yaşa!

Elbetki (cdu), isteerim (y). (ben: özne) (Kİ, 131: 30)

TT. Elbette/ tabii ki, istiyorum.

Sana (yt) orası (ö) yaraşmaz (y)! (DG, 16: 10)

TT. Sana orası yakışmaz!

İlk yazın (zt) salkım çiçään gözäl kokusuna (yt) doyamazdın (y). (DG, 17: 15)

TT. İlk baharda salkım çiçeğinin güzel kokusuna doyamazdın.

4)

Hiç (zt) geçirmää dä onu geeri askerlää (yt) gidämedim (y). (ben: özne) (S, 26:

TT. Onu geri askerliğe yolcu etmeye de hiç gidemedim.

Kocamnan (yt) kötü (zt) yaşamadım (y). (ben: özne) (S, 26: 9)

TT. Kocamla kötü yaşamadım.

Hiç (zt) korunmamış (y). (özne: o) (S, 26: 22)

TT. Hiç korunmamış.

Bu iş (ö) sözlän (zt) annadılmaz (y)! (y) (S, 27: 7)

TT. Bu durum sözle anlatılamaz!

10)

Radionnan tutuşturduu ateşi (bln) bän (ö) yalnız (zt) süündürämedim (y). (S, 27:

TT. Radion'un tutuşturduğu ateşi ben yalnız/tek başıma söndüremedim.

Onu (bln) içimdän çıkaramadım (y). (ben: özne) (S, 27: 12)

TT. Onu kalbimden çıkaramadım/ unutamadım.

Onun sesi (ö) artık (zt) çıkmazdı (y). (S, 27: 15)

TT. Onun sesi artık çıkmazdı.

Stifanka (ö), uzaa (yt) gitmedi (y). (S, 27: 19)

TT. Stifanka uzağa gitmedi.

Onnar (ö) aydınnık dünnedä (yt) olamadılar gelin-güvää (y). (S, 28: 12)

TT. Onlar bu dünyada olamadılar gelin-güvey.

Onnarın ateşli sevgisi (ö) diveç (zt) süünmüz (y)! (S, 28: 15)

TT. Onların ateşli sevgisi ebediyen sönmez!

Yordana (ö) çiçeeni (bln) taa (zt) kimseyä (yt) vermemişti. (y) (HK, 31: 30)

TT. Yordana çiçeğini henüz kimseye vermemişti.

Yordana sa (ö) duygusunu (bln) pek (zt) belli etmäzdi (y). (HK, 33: 18)

TT. Yordana ise duygusunu pek belli etmezdi.

Bän (ö) kaçak (zt) gitmäm (y). (HK, 33: 21)

TT. Ben kaçak gitmem.

22) Anama-bobama sormadaan (zt), bunu (bln) yapmam (y). (ben: özne) (HK, 33: 22)

TT. Anneme- babama sormadan, bunu yapmam.

- Bän (ö) çoktan (zt) kıra (yt) gelmedim! (y) (HK, 34: 8)

TT. Ben çoktandır/ uzun zamandır kıra gelmedim!

(HK, 40: 10) Bizim küüdeki çocuklara (yt), neçinsä (zt), pek (zt) bakmazdım (y). (ben: özne)

TT. Bizim köydeki erkeklere, nedense, pek bakmazdım.

Onun laflarına (bln) kimsey (ö) alıpsatmadı (y). (HK, 43: 24)

TT. Onun sözlerini kimse dikkate almadı.

Küü sä (ö) hep (zt) görünmäzdi (y). (HK, 45: 26)

TT. Köy ise hâlâ görünmezdi.

O (ö) kimseyi (bln) tanımazdı (y). (A, 57: 6)

TT. O kimseyi tanımazdı.

O gecä (zt) Nikolay İlyiçi (bln) sabaaya kadar (zt) uyku tutmadı (y). (A, 57: 10)

TT. O gece Nikolay İlyiç'i sabaha kadar uyku tutmadı.

Yolda (yt) kimseydän (yt) ses çıkmazdı (y). (KÖ, 63: 22)

TT. Yolda kimseden ses çıkmazdı.

(KÖ, 77: 9) Arhitektura işlerindän, eni tehnologiyalardan (yt) biz dä (ö) geeri kalmêêrız (y).

TT. Mimari çalışmalardan, yeni teknolojilerden biz de geri kalmıyoruz.

Gezdirirkän elini Marınanın belindä (zt), ona (yt) engel olmadı (y). (o: özne)
(KÖ, 78: 23)

TT. Elini Marina'nın belinde gezdirirken ona engel olmadı.

Marınanın başına (y parç.) bölä iş (y parç.) taa (zt) gelmediydi (y parç.). (KÖ,
79: 3)

TT. Marina'nın başına böyle bir şey henüz gelmemiştir.

Bir kerä bilä (zt) onun teni (ö) vermäzdi komanda (y). (KÖ, 79: 3)

TT. Onun vücudu bir kere bile emir vermezdi.

- Bunu (bln) bän (ö) hiç (zt) beklemäzdim (y). (KÖ, 83: 15)

TT. Bunu ben hiç beklemezdim.

Evlenmäk (ö) benim plannarıma (yt) girmäzdi (y). (KÖ, 83: 15)

TT. Evlenmek benim planlarıma girmezdi.

- Sensiz yaşamaa (bsn) başka (zt) istämeerim. (y) (ben: özne) (KÖ, 83: 17)

TT. Sensiz yaşamak artık istemiyorum.

Avşam serinniini brakmaa (bsn) istemäzdilər (y) (onlar: özne) (KÖ, 84: 6)

TT. Akşam serinliğini bırakmak istemezdi.

Şindi sä (zt) bizim kahraman (ö) hiç (zt) solumazdı (y). (ÇG, 90: 9)

TT. Şimdi ise bizim kahraman hiç nefes almazdı.

Guşterin cansız teni (ö) hiç (zt) kımıldamazdı (y). (ÇG, 90: 11)

TT. Kertenkelenin cansız bedeni hiç kımıldamazdı.

Bu fasılca işä (yt) kimsey (ö) alıpsatmadı (y). (OKK-OKK, 91: 15)

TT. Bu garip şeye kimse dikkat etmedi.

Kıza sa (yt) bişey (bsn) sormadılar (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 96: 24)

TT. Kıza ise bir şey sormadılar.

Acı patlacanı (bln) kraa (ö) haşlamazmış (y). (OKK-OKK, 97: 25)

TT. Acı domatesi kırağı çalmazmış.

Kimseydän (yt) korkmam (y)! (OKK-OKK, 100: 29)

TT. Kimseden korkmam!

Kimseyä dä (yt) seni (bln) vermäm (y)! (ben: özne) (OKK-OKK, 100: 29)

TT. Kimseye de seni vermem!

Nasıl onnarı kullanmaa (bln), o (ö) taa (zt) bilmäzdi (y). (OKK-OKK,102: 2)

TT. Onları nasıl kullanacağını, o henüz bilmezdi.

Bölä tatlı laf (bsn) Kireki (ö) yaşamasında (yt) taa (zt) işitmediydi (y). (OKK-OKK, 103: 17)

TT. Kireki, böyle tatlı söz hayatında henüz duymamıştı.

- Bän (ö) şindiye kadar (zt) hiç kimseyi (bln) sevmedim (y). (OKK-OKK, 105: 27)

TT. Ben şimdiye kadar hiç kimseyi sevmedim.

Bu enilikleri (bln) taa kimsey (ö) islää (zt) bilmäzdi (y). (OKK-OKK, 108: 21)

TT. Bu yenilikleri henüz kimse iyi bilmezdi.

Sän (ö) boşuna (zt) yaşamadın (y). (OKK-OKK,115: 2)

TT. Sen boşuna yaşamadın.

Uşakları, unukaları (ö) yanından (yt) ayrılmazdılar (y). (OKK-OKK, 115: 10)

TT. Çocukları, torunları yanından ayrılmazdılar.

Şansora (zt) artık (zt) bişey (bsn) istemäzdi (y). (o: özne) (OKK-OKK, 115: 11)

TT. Bundan sonra artık hiçbir şey istemezdi.

O (ö) ömüründä bilä (zt) çok-çok işlär (bsn) kendisinä (yt) istämedi. (y) (OKK-OKK, 115: 12)

TT. O, hayattayken bile kendine/ kendi için çok şey istemedi.

Bän (ö) seni (bln) asker rubalarınnan (zt) görämeyecäm (y). (ÇMD, 118: 26)

TT. Ben seni asker kıyafetleriyle göremeyeceğim.

En tatlı sözleri ona söylemää (bln) becerämedim. (y) (ben: özne) (BT, 129: 26)

TT. En tatlı sözleri ona söylemeyi beceremedim.

Sarafanım (ö) omuzlarımı, kollarımı, ayaklarımı (bln) hiç (zt) örtmüzdi (y). (Kİ, 133: 17)

TT. Elbisem omuzlarımı, kollarımı, ayaklarımı hiç örtmezdi.

Mamu (ö) sabaayadan (zt) yanımdan (yt) ayrılmamış (y). (Kİ, 134: 1)

TT. Annem sabaha kadar yanımdan ayrılmamış.

Kimseyi (bln) seslämä (y)! (sen: özne) (Kİ, 134: 15)

TT. Kimseyi dinleme!

Acaba (cdu) ne oldu (y)? (DG, 15: 20)

TT. Acaba ne oldu?

Geçmiş günnerimizi (bln) hiç (zt) mi özlämeyecän? (y) (sen: özne) (DG, 17: 8)

TT. Geçmiş günlerimizi hiç mi özlemeyeceksin?

Bän (ö) sensiz (zt) nâbacam? (y) (DG, 18: 2)

TT. Ben sensiz ne yapacağım?

Ne (cdu) biläsin? (y) (sen: özne) (DG, 19: 1)

TT. Nerden bileceksin?

Ne (cdu) yapayım? (y) (ben: özne) (S, 24: 8)

TT. Ne yapayım?

Nelär (bsn) genä (zt) getirdin (y)? (sen: özne) (HK, 40: 17)

TT. Yine neler getirdin?

Neyä (yt) üfkelenersiniz? (y) (siz: özne) (HK, 43: 21)

TT. Neye öfkeleniyorsunuz/ kızılıyorsunuz?

Nedän (zt) bizim çiftçi halkın başına (yt) açlık (ö) geldi (y)? (A, 57: 13)

TT. Neden bizim çiftçi halkın başına açlık geldi?

Neçin (zt) insan (ö) ömürünnän (zt) mezarlaa gider (y)? (A, 57: 13)

TT. Niçin/neden insanlar mezarlığa canlı giriyor?

Kaç can (bsn) yısıdêrlar (y)? (KÖ, 60: 24)

TT. Kaç can ısıtıyorlar?

Ruslan (cdu,) sän (ö) peet tä mi (bsn) yazêrsın (y)? (KÖ, 75: 10)

TT. Ruslan, sen şiir de mi yazıyorsun?

- Bu gözellik içindä (yt) bıkılır mı (y)? (KÖ, 84: 30)

TT. Bu güzellik içinde bıkılır mı?

Kimdän (yt) düşmüş (y)? (o: özne) (OKK-OKK, 92: 7)

TT. Kimden düşmüş?

Nezaman (zt) üürenmişti (y)? (özne: o) (OKK-OKK, 99: 32)

TT. Ne zaman öğrenmişti?

Kimdän (yt) işitmişti (y)? (özne: o) (OKK-OKK, 99: 32)

TT. Kimden duymuştu?

Bu kamış aulunu (bln) görersin mi? (y) (sen: özne) (Kİ, 131: 31)

TT. Bu kamıştan çiti görüyor musun?

Neçin (zt) demedim? (y) (BT, 129: 26)

TT. Niçin demedim?

Ko (cdu) melekler (ö) kıskansın (y)! (DG, 17: 6)

TT. Bırak melekler kıskansın!

Aralarından (yt) yalın (ö) geçti (y)! (HK, 32: 12)

TT. Aralarından alev geçti!

-Dimka, (cdu) ya (cdu) sesirgän! (y) (özne: sen) (HK, 34: 19)

TT. -Dimka, ya dinle!

Ya (cdu) seslä (y)! (sen: özne) (HK, 34: 20)

TT. Bak, dinle!

Üfkeli dilencinin torbası (ö) boş kalarmış (y)! (HK, 43: 21)

TT. Öfkeli dilencinin torbası boş kalırmış!

– Keezi (bln) bizä (yt) doorudêrlar (y)! (onlar: özne) (KÖ,69: 31)

TT. - Hedefi / nişanı bize doğrultuyorlar!

Aman (cdu), neyâ (yt) sarıldık (y)! (biz: özne) (ÇG, 89: 5)

TT. Aman, neye bulaştık!

Bu (ö) ona (yt) bir ödül (y) tabiattan hem eceldän (yt). (GİK, 13: 9)

TT. Bu ona doğadan ve kaderden bir ödüldür.

Ona deyni (zt) bu (ö) bir zevk, bir hoşluk gibiydi (y). (GİK, 13: 12)

TT. Ona göre bu bir zevk, bir hoşluk gibiydi.

Yanında (yt), saa tarafında (yt), bir mor beygir (ö) vardı (y). (DG, 16: 2)

TT. Yanında, sağ tarafında, kahverengi bir at vardı.

- Oguz-atalardan (yt) selam (ö) var (y). (DG, 17: 10)

TT. Oğuz atalardan selam var.

Yazıcıya (yt) ihlam (ö), soluk gibi (zt), lââzım (y). (DG, 19: 5)

TT. Yazara ilham, nefes gibi, lazım(dır).

Bu aydınnık dünnedä (yt) insanın ömürü (ö) pek (zt) kısa (y). (S, 20: 13)

TT. Bu aydınlık dünyada insanın ömrü çok kısa(dır).

Bezbelli (cdu), bu (ö) ona deyni (zt) pek (zt) önemniydi (y). (S, 22: 25)

TT. Herhâlde, bu onun için çok önemliydi...

Onnarda (yt) umut (ö) büyüktü (y). (S, 25: 11)

TT. Onlarda umut büyüktü. / Onların umudu büyüktü.

Ömürü (ö) pek (zt) kısacıkılmış (y). (S, 26: 23)

TT. Ömrü çok kısacıkılmış.

Yordananın hem Fedinin gözleri (ö) sevinç (bsn) doluydu (y). (HK, 33: 27)

TT. Yordana'nın ve Fedi'nin gözleri sevinç doluydu.

Onnar (ö) pek (zt) yufka (y). (HK, 35: 25)

TT. Onlar çok narin.

Şindi (zt) tekerleklän onun işi (ö) vardı (y). (HK, 38: 3)

TT. Şimdi tekerlekle onun işi vardı.

Küü kenarı (ö) artık (zt) yakındı (y). (HK, 46: 11)

TT. Köy(ün) kenarı artık yakındı.

Vakit (ö) artık (zt) gecä yarısına (yt) yakındı (y). (A, 54: 4)

TT. Vakit artık gece yarısına yakındı.

Lidacın başı (ö) şalinkaylan (zt) dartılıydı. (y) (A, 57: 4)

TT. Lidacığın başı başörtüsüyle bağlıydı.

Avgustun ilk günnerindä (zt) pek (zt) sıcaktı (y). (o: özne) (A, 58: 3)

TT. Ağustos'un ilk günlerinde çok sıcaktı.

Burası (ö) pek (zt) tertipliydi! (y) (KÖ, 60: 18)

TT. Burası pek tertipliydi.

Bu ateşli ispankalarlan (zt) o da (ö), aklınca (zt) ştenadaydı (y). (KÖ, 66: 4)

TT. Bu ateşli İspanyol kadınlarla (birlikte) o da hayaliyle sahnede ydi.

İş problemları (ö) ona (yt) en önemniydi (y). (KÖ, 67: 9)

TT. İş sorunları onun için en önemlisiydi.

Karı (ö), gül gibi (zt), gözäl (y). (KÖ, 67: 29)

TT. Kadın, gül gibi güzel.

13) Bu avşam (zt) sansın (zt) o uursuz-kısmetli günün ötää doorusuydu (y). (KÖ, 73:

TT. Bu akşam sanki o uğursuz kısmetli günün devamıydı.

O (ö) çoktan (zt) şüpe liydi (y). (KÖ, 76: 4)

TT. O çoktan şüpheliydi.

Bän (ö) biraz (zt) ayı (y). (KÖ, 81: 23)

TT. Ben biraz ayıyım.

Sıcakta (zt) burası (ö) pek (zt) islääydi. (y) (KÖ, 83: 4)

TT. Sıcakta burası çok güzeldi.

Makari (ö) anasında (yt) ikinciydi (y). (OKK-OKK, 93: 1)

TT. Makari annesinin ikinci çocuğuydu.

Beygir, öküz (ö) çiftçilikta (yt) läazımdı. (y) (OKK-OKK, 96: 11)

TT. Beygir (ve) öküz çiftçilikte lazımdı.

Evdä (yt) izmetkär (ö) läazımdı! (y) (OKK-OKK, 96: 20)

TT. Evde hizmetçi lazımdı!

Ölä biyaz kuzu derisindän kalpak (ö) sade Makaridä (yt) vardı. (y) (OKK-OKK, 96: 29)

TT. Öyle beyaz kuzu derisinden kalpak sadece Makari'de vardı.

İnsanın tabiatı (ö), bezbelli (cdu), ölä. (y) (OKK-OKK, 97: 8)

TT. İnsanın tabiatı, herhâlde, öyle(dir).

Kireki (cdu), bu (ö) bizim ilk soframız (y). (OKK-OKK, 101: 22)

TT. Kireki, bu bizim ilk soframız.

Saalcaklan (zt) taşı (y)! (sen: özne) (OKK-OKK, 104: 31)

TT. Sağlıcakla taşı!

Kirekinin Makaruşkası (ö) sevinçtä dä, kahırda da, herkerä (zt) yanındaydı (y). (OKK-OKK, 112: 20)

TT. Kireki'nin Matruşka'sı mutlulukta da üzüntüde de her zaman yanındaydı.

Kırda (yt) soluk (ö) ter-temiz (y). (KS, 123: 16)

TT. Kırda hava tertemiz.

Burası (ö) onnara deyni (zt) – bir çiçekli cennet! (y) (KS, 123: 26)

TT. Burası onlar için, çiçekli bir cennet!

Te (cdu) bu (ö) haliz tabiat sakızı! (y) (KS, 124: 15)

TT. İşte bu gerçek tabiat sakızı!

Taa (zt) pembäydi! (y) (BT, 126: 29)

TT. Daha pembeydi!

Bütün dünnedä (yt) en islää (y) bobacım (ö)! (BT, 129: 21)

TT. Bütün dünyada en iyisi babacığımıdır!

Sokak uşaklarından (yt) betersin (y)! (sen: özne) (Kİ, 134: 11)

TT. Sokak çocuklarından betersin!

Ona (yt) bu (ö) diildi iş (y). (GİK, 13: 12)

TT. Ona için bu bir iş/görev değildi.

– O cumertesi günü sabaalendän (zt) bişey (ö) yoktu (y). (HK, 42: 6)

TT. O cumartesi günü sabahtan bir şey yoktu.

Kin dâ tutmaa (ö) Nikolay İlyiçin tabeetindä (yt) yoktu (y). (A, 56: 29)

TT. Kin tutmak da Nikolay İlyiç'in tabiatında yoktu.

İlerdän dâ (zt) diildi kolay (y). (özne: o) (A, 57: 11)

TT. Önceden de kolay değildi.

-Bu (ö) hiç (zt) diil zor (y). (KÖ, 70: 7)

TT. Bu hiç zor değil(dir).

Yaamur (ö) çoktan (zt) yoktu. (y) (ÇG, 87: 1)

TT. Yağmur çoktan yoktu.

O maaleyä (yt) Kireki (ö) hiç (zt) yoktur gittii (y). (OKK-OKK, 100: 17)

TT. O mahalleye Kireki'nin hiç gitmişliği yoktu.

Duyguları (ö) taa (zt) diildi pek uyanık (y). (OKK-OKK, 102: 2)

TT. Duyguları henüz pek uyanık değildi.

Son sonunda (zt) fisirti bilä (ö) diildi läázım (y). (OKK-OKK, 106: 5)

TT. En sonunda fısıltı bile lazım değildi.

Makarinin evi (ö) selsovettän (yt) diildi uzak (y). (OKK-OKK, 110: 28)

TT. Makari'nin evi köy meclisinden uzak değildi.

Sıcak yuvandan, uşaklarından hem sevgili eşindän (yt) bu dünnedä (yt) önemni bişey yok! (y) (OKK-OKK, 113: 25)

TT. Bu dünyada sıcak yuvandan, çocuklarından ve sevgili eşinden önemli bir şey yok(tur)!

O (ö) artık (zt) bizimdi! (y) (GİK, 12: 1)

TT. O artık bizimdi!

Nekadar (zt) gözâl (y) bizim dilimiz (ö)! (GİK, 14: 8)

TT. Ne kadar güzel bizim dilimiz!

Ah, (cdu) o duygular! (S, 25: 6)

TT. Ah, o duygular!

Okadar (zt) gözâlsin! (y) (HK, 32: 15)

TT. O kadar güzelsin!

Daadan gelmä soysuz diilsiniz! (y) (HK, 33: 9)

TT. Dağdan gelme soysuz değilsiniz!

Burada (yt) onnara (yt) yaşamak! (y) (HK, 35: 11)

TT. Burada onlara hayat!

Gelârdi (y) sıcaklık (ö) o taraftan (yt). (GİK, 12: 4)

TT. Gelirdi sıcaklık o taraftan.

29) Annattı (y) o (ö) masalı (bln) bir kusursuz-pülüzsüz, haliz ustayca (zt). (GİK, 13:

TT. O, masalı kusursuz, pürüzsüz anlattı, gerçek bir usta gibi.

Olduydu (y) hepsimizä (yt) unutulmaz, faydalı bir urok-örnek (ö) şannı yazıcıdan (yt). (GİK, 13: 31)

TT. Hepimize unutulmaz, faydalı bir ders-örnek olmuştu ünlü yazardan.

İilderim (y) başımı (bln)! (ben: özne) (GİK, 14: 20)

TT. Eğerim başımı!

Sesettilär (y) kaavileştirmää ışıkların keskinniini. (zt) (özne: onlar) (DG, 16: 13)

TT. Işıkların keskinliğini güçlendirmek için ses ettiler/seslendiler.

Suudum (y) erimdä (yt). (özne: ben) (S, 20: 7)

TT. Durduğum yerde buz kestim.

İçimi (bln) acıdêr (y) çoktankı, unutulmaz kahırlar (ö)... (S, 21:22)

TT. Canımı acıtıyor eski, unutulmaz kahırlar...

İstardı (y) alsın toom herbirinden evä (bsn). (o: özne) (S,22:8)

TT. Her birinden birer tohum eve almak istiyordu.

Slujbasını yapardı (y) Sovet Birliinin üülen tarafından graniçasında (yt). (özne: o) (S, 25: 30)

TT. Askerliğini yapardı Sovyetler Birliği'nin güney sınırında.

3) Yasak ettiydilär (y) bana (yt) görüşmää sevgilimnän (bln). (onlar: özne) (S, 26: 30)

TT. Sevgilimle görüşmeyi yasaklamıştılar bana.

Gözledärdilär (y) herbir benim adımımı (bln). (S, 26: 4)

TT. Benim her bir adımımı gözetliyordular.

- Tut kendini (y), Stifanka (cdu). (sen: özne) (S, 26: 27)

TT. Tut kendini, Stifanka.

30) Getirdilär (y) onu (bln) küüyä (yt) kapalı tınk tabutta (zt). (özne: onlar) (S, 26: 30)

TT. Onu köye kapalı bir çinko tabutta getirdiler.

Duruklandı (y) bir tertipli, bakılmış mezarın önündä (yt). (özne: o) (S, 27: 20)

TT. Durakladı düzenli, bakımlı bir mezarın önünde.

Aalardı (y) sessiz (zt). (özne: o) (S, 27: 23)

TT. Ağlardı sessiz.

Yaadı (y) iki gün (zt). (S, 28: 7)

TT. Yağdı iki gün.

Yıvmış (y) kaarları (bln) ev boyunca (zt). (HK, 29: 3)

TT. Karları ev boyunca yağmış.

Yaşêêrım (y) bobamnan hem kardaşımnan bilä (zt) (HK, 33: 24)

TT. Babamla ve kardeşimle birlikte yaşıyorum.

Yaşêêrlar (y) kendi tarlasında (yt). (HK, 35: 5)

TT. Kendi tarlasında yaşıyorlar.

Dalmış gibi oldu (y) uzaklara, çoktan geçmiş zamannara (yt). (HK, 38: 14)

TT. Dalmış gibi oldu uzaklara, çoktan geçmiş zamanlara.

Yaşardık (y) fukaaralık içindä. (zt) (HK, 39: 16)

TT. Fakirlik içinde yaşardık.

-Barsacın inceldi (y) olmalı (cdu). (sen: özne) (HK, 40: 25)

TT. Çok acıktın, herhâlde.

Çözdü (y) karagöz çemberini (bln). (HK, 44: 10)

TT. Koyu renkli başörtüsünü çözdü.

Yıvdıydı (y) artık belädän (zt). (HK, 45: 4)

TT. Artık bele kadar yığılmıştı.

Dinmeyecek (y) daymaların daymalarında (zt). (HK, 45: 28)

TT. Sonsuza kadar dinmeyecek.

17) Slujbasını yapmış (y) Romıniyada, Zimniça kasabasında (yt). (o: özne) (A, 51:

TT. Askerliğini Romanya’da, Zimniça kasabasında yapmış.

Kondu (y) buz gibi mermer basamak üstünä (yt)! (KÖ, 62: 20)

TT. Buz gibi mermer basamağın üstüne düştü!

Geçtilär (y) ortalaa (yt). (onlar: özne) (KÖ, 70: 9)

TT. Ortaya yere geçtiler.

Bitirmiş (y) institutu (bln) zaoçno (zt). (o: özne) (KÖ, 75: 21)

TT. Enstitüyü uzaktan (açıktan) bitirmiş.

İşlemiş (y) duvarcı, taşçı, brigadir, prorab (zt). (KÖ, 75: 22)

TT. Duvarcı, taşçı, ustabaşı, inşaat ustası (olarak) çalışmış.

Açtı (y) şokoladı (bln). (o: özne) (KÖ, 77: 18)

TT. Çikolatayı açtı.

Zaabitlik edärdi (y) her zaman (zt) aklı, aydın kafası (ö). (KÖ, 79: 4)

TT. Her zaman aklı, aydın kafası yönetirdi.

Ruslanın canı çekardı (y) zevk duysun herbir saat (bsn). (KÖ, 80: 4)

TT. Ruslan'ın canı her an zevk duymak isterdi.

83: 6) Yattılar (y) o patlara (yt) güneşlenmää hem kurunmaa (zt). (özne: onlar) (KÖ,

TT. O sedirlere güneşlenmek ve kurulanmak için yattılar.

–Severim (y) seni (bln), ayol (cdu)! (özne: ben) (KÖ, 83: 12)

TT. - Seviyorum seni, ayol!

Kabul et (y) beni (bln) canına (yt)! (sen: özne) (KÖ, 83: 20)

TT. Beni kalbine kabul et!

Yapmışın (y) buralarını (bln) kâr Edem (zt)! (sen: özne) (KÖ, 84: 30)

TT. Buraları cennet gibi yapmışsın!

Kaybetmiştilär (y) saadın kaçmasını (bln). (özne: sen) (KÖ, 85: 1)

TT. Zamanın nasıl geçtiğini fark etmemiştiler.

- Hazırla (y) valizaları (bln). (özne: sen) (KÖ, 85: 18)

TT. Valizleri hazırla.

- Marınanın gözleri yanardı (y), yıldız gibi (zt). (KÖ, 85: 22)

TT. Marina'nın gözleri yıldız gibi parlardı.

Çalacam (y) ona (yt) sallangaç türküsünü (bln)! (özne: ben) (KÖ, 86: 5)

TT. Ona beşik ninnisini söyleyeceğim!

Tozattı (y) dooru bizim baa içinä! (yt) (özne: o) (ÇG, 90: 16)

TT. Doğru bizim bağın içine koştu!

Bitirmiş (y) dört klas(bsn) romın şkolasında (yt). (özne: o) (OKK-OKK, 93: 6)

TT. Rumen okulunda dört sınıf bitirmiş.

Bekledi (y) dört yıl (zt). (o: özne) (OKK-OKK, 94: 30)

TT. Dört yıl bekledi.

Geldi (y) evä (yt) dädu (ö) taa karannıkta (zt). (OKK-OKK, 100: 12)

TT. İhtiyar/yaşlı adam eve ta karanlıkta geldi.

Bakın (y) bana (yt) islää, dikkatlı (zt). (siz: özne) (OKK-OKK, 101: 17)

TT. Bana iyi, dikkatli bak.

3) Duuduracan (y) bana (yt) bir pat gözäl uşak (bsn)! (sen: özne)(OKK-OKK, 106:

TT. Bana bir sedir dolusu güzel çocuk doğuracaksın!

Yapardı (y) hepsinä birär çörek pita, edi tayna pita – hepsinä birär (bsn). (o: özne) (OKK-OKK, 110: 26)

TT. Hepsine birer çörek pide, yedi tane pide yapardı, hepsine birer tane.

26) Koyalım (y) onnarı (bln) bölecä (zt) toprak içinä (yt). (biz: özne) (ÇMD, 117:

TT. Onları böylece toprağın içine koyalım.

-Saa olasin (y), Vladi (cdu). (ÇMD, 118: 25)

TT. - Sağ olasin, Vladi.

Beklä (y) beni (bln)! (sen: özne) (ÇMD, 118: 29)

TT. Bekle beni!

18) Siiredärdilär (y) kelebeklerin meraklı oyunlarını (bln). (özne: onlar) (KS,123:

TT. Kelebeklerin ilginç oyunlarını seyrederdiler.

Aşaaladılar (y) insanı (bln)! (onlar: özne) (BT, 127: 8)

TT. Aşağıladılar insanı!

Çöktüydü (y parç.) islää (zt) karannık(y parç.). (Kİ, 133: 16)

TT. İyice karanlık çökmüştü.

- Olmaz tutmaa (y), çocuum (cdu)! (sen: özne) (HK, 35: 25)

TT. Yakalayamazsın, oğlum!

Olmaz yoketmää (y) kelebekleri! (bln) (HK, 35: 26)

TT. Kelebekler yok edilemez/ ödürülemez.

-Kapama (y) güzelli (bln)! (sen: özne) (KÖ, 79: 27)

TT. Kapatma güzelliği!

Doyamêêrsın (y) onnarı kokmaa (yt)! (ÇMD, 117: 12)

TT. Onları koklamaya doyamıyorsun!

-Aalamêêrım (y), çocuum (cdu). (ben: özne) (KS,122: 11)

TT. - Ağlamıyorum, oğlum.

Aymadınız mı taa (y), geniş gırtlaklılar (cdu)? (HK, 43: 23)

TT. Ayılmadınız mı daha, geniş boğazlılar?

Bıkmadın mı (y) üzmää (yt), benim Rusalim (cdu)? (KÖ,84: 28)

TT. Yüzmekten bıkmadın mı, benim denizkızım?

Korkunçtu (y) yabancı kırlarında (yt) kış gecesi (ö). (HK, 45: 11)

TT. Kurt kırlarında kış gecesi korkunçtu.

Vardı (y) taa bir odaları (ö) - suuk soba (cdu). (A, 53: 24)

TT. Bir odaları, soğuk oda, daha vardı.

-Diil yıl, (y) çocuum (cdu). (HK, 35: 32)

TT. - Yıl değil, oğlum.

Yoktu (y) bir dâ bulutçuk (ö) gök üzündä (yt). (ÇG, 87: 1)

TT. Gökyüzünde (hiç) bir de bulut yoktu.

İlerdä, (yt) masa önündä (yt), oturardı (y) 5-6 kişi jüri azaları (ö). (GİK, 11: 12)

TT. İleride, masanın önünde, otururdu 5-6 jüri üyesi.

12) Ştenada (yt) olimpiadacılara karşı (zt) durardı (y) bir itibarlı adam (ö). (GİK, 11:

TT. Sahnede olimpiyatçılara karşı dururdu itibarlı bir adam.

Bütün duruşu bu adamın (ö) vurgulardı (y) onun zarifliini hem derin saygılıını (bln). (GİK, 11: 15)

TT. Bu adamın bütün duruşu vurgulardı onun zarifliğini ve derin saygınlığını.

Bu dolgun yanaklı adamı (bln) benzettim (y) tatar soylarına, onların tamızlıına (yt) (GİK, 11: 21)

TT. Bu dolgun yanaklı adamı benzettim Tatar ırkına, onların soyuna.

Bu (ö) annaşıldı (y) o saat (zt)! (GİK, 12: 1)

TT. Bu o saat anlaşıldı!

Ştenadan (yt) urardı (y) güneş okları (ö) dooru gözümüzä (yt). (GİK, 12: 4)

TT. Sahneden güneş ışınları doğru/tam gözümüze vururdu.

12: 8) Sora (zt) jüri azaları (ö) yardım ettilär (y) vermää uşaklara baaşışları (yt). (GİK,

TT. Sonra jüri üyeleri çocuklara ödülleri(ni) vermeye yardım ettiler.

Bän (ö) annadacam (y) sizä (yt) bir masal (bsn). (GİK, 12: 13)

TT. Ben anlatacağım size bir masal.

Laf ustası (ö) gagauz dilini (bln) kullanardı (y) ilin, akar çöşmedän su gibi (zt). (GİK, 12: 19)

TT. Söz ustası Gagauz dilini kullanırdı rahat, çeşmeden akan su gibi.

Cömert annadıcı (ö) o gözäl gagauzçasını (bln) daadardı (y) kucak dolusu (zt). (GİK, 12: 20)

TT. Cömert anlatıcı o güzel Gagauzcasını kucak dolusu dağıtırdı.

Gagauz folklorcusu (ö) annadardı (y) o masalı (bln) cümbüşlü, duygulu, bir profesyonel aktör gibi (zt). (GİK, 12: 27)

TT. Gagauz folklorcusu anlatırdı o masalı eğlenceli, duygulu, bir profesyonel aktör gibi.

12: 30) Personajların lafetmesi (ö) olardı (y) renkli, güldürücü halk dilindä (zt). (GİK,

TT. Karakterlerin konuşması olurdu renkli, güldürücü halk dilinde.

31) Sora (zt) uslu, bir yavaş seslän (zt) sölärdi (y) avtorun sözlerini (bln). (GİK, 12:

TT. Sonra sakın, alçak bir sesle söylerdi yazarın sözlerini.

Bu sıkı ilişiklii, kontaktı (bln), sesleyicilärlän (zt) o (ö) tutardı (y) herkerä (zt), ikidä-birdä atıp o keskin gözünü bizim tarafa (zt). (GİK, 13: 2)

TT. Dinleyicilerle olan bu sıkı ilişkiyi ve teması, her defasında kurardı, ikide birde o keskin gözünü bizim tarafa atıp.

Hepsimiz (ö) seslârdik (y) meraklı (zt) masalcıyı (bln), küçük uşaklar gibi (zt). (GİK, 13: 6)

TT. Hepimiz merakla masalcıyı dinlerdik, küçük çocuklar gibi.

O (ö) misiyasını (bln) götürürdi (y) büyük havezlân (zt). (GİK, 13: 11)

TT. O, görevini yapardı büyük hevesle.

Onun gözâl annatmasını (bln) hepsi (ö) seslârdi (y), soluunu almadaan (zt). (GİK, 13: 14)

TT. Onun güzel hikâyesini hepsi/ herkes nefes almadan dinlerdi.

Cümlelär, sözlär, çeşitli laf kırıntıları – hepsini (bln) yazıcı (ö) kullanardı (y) üüsek literatura uurunda (zt). (GİK, 13: 15)

TT. Cümlelerin, sözlerin ve çeşitli söz kırıntılarının tamamını, yazar yüksek edebi seviyede kullanırdı.

N. Baboglu (ö) büyük (zt) saygı gösterirdi (y) olimpiadacılara (yt), onların hem kendisinin dâ gururlu gagauzluuna (yt). (GİK, 13: 20)

TT. N. Baboglu olimpiyat yarışmacılarına, onların ve kendisinin de gururlu Gagauzluğuna büyük saygı gösterirdi.

Sşenadan (yt) N. Baboglu (ö) görünürdi (y) bizä (yt) balaban, üüsek boylu, monumental (zt). (GİK, 14: 1)

TT. Sahneden N. Baboglu görünürdü bize cüsseli, uzun boylu, anıtsal.

Göz önündä (yt) bizä (yt) geniş (zt) serdi (y) gagauz dilinin güzelliini, lââzımnını hem zenginini (bln). (GİK, 14: 5)

TT. Bize, gözümüzün önünde/ apaçık, geniş bir şekilde serdi Gagauz dilinin güzelliğini, lazımlığını ve zenginliğini.

Gagauz literatura klasiini Nikolay Babogluyu (bln) bân (ö) seslediydim (y) Kişinövda (yt) 90-cı yılların başlantısında (zt). (GİK, 14: 14)

TT. Gagauz edebiyatının klasiklerinden Nikolay Baboglu'yu ben dinlemiştim Kişinev'de 90'lı yılların başlarında.

Kalbimin en kuytu köşesindä (yt) saklı (zt) korudum (y) bu küçücük, ama bana deyni pek paalı süjetçii (bln). (GİK, 14: 16)

TT. Kalbimin en kuytu köşesinde gizli korudum bu küçücük, ama benim için çok değerli hikâyeyi.

Büük açıp gözlerimi hem kaldırıp kaşlarımı (zt), şaşardım (y) onun fasıl soruşuna (yt). (DG, 15: 3)

TT. Gözlerimi kocaman açıp ve kaşlarımı kaldırıp, şaşırırdım onun garip/ tuhaf sorusuna.

Baboglu (ö) durardı (y) sessiz (zt). (DG, 16: 9)

TT. Baboglu duruyordu sessizce.

Sade (zt) çevirdi (y) gözlerini (bln) göklerä dooru (yt). (DG, 16: 9)

TT. Yalnızca gözlerini çevirdi göğe doğru.

Büün (zt) bitti (y) o kısacık mutluluumuz (ö). (DG, 17: 22)

TT. Bugün bitti o kısacık mutluluğumuz.

Bän (ö) suudum (y) erimdä (yt). (DG, 18: 8)

TT. Ben donakaldım yerimde.

Elimdä (yt) buldum (y) kalemi (bln). (DG, 19: 11)

TT. Kalemi elimde buldum.

Şindi tä (zt), sakınarak (zt), üürenerim (y) onu tutmaa (bln). (DG, 19: 11)

TT. Şimdi de, sakınarak, onu tutmayı öğreniyorum.

Kişinövda (yt), Ayož Lazarın adına mezarlıkta (yt), gözümä ilişti (y) bir mermer anıt taşı (ö). (S, 20: 1)

TT. Kişinev’de, Aziz Lazar’ın adına olan mezarlıkta, gözüme ilişti bir mermer anıt taşı.

Biraz (zt) aklımı başıma toplayıp (zt), hesapaldım (y) bu yazıları (bln). (S, 20: 8)

TT. Biraz aklımı başıma toplayıp, düşündüm bu yazıları.

Bu imeklärlän hem bir şişä şaraplan (yt) giderlär (y) mezarlaa (yt) ölüleri anmaa (zt). (S, 21: 6)

TT. Bu yemeklerle ve bir şişe şarapla mezarlığa ölüleri anmaya gidiyorlar.

İlkyazın (zt) mezarlıkta (yt) gözäl (zt) açmıştı (y) zambaklar (ö). (S, 21: 6)

TT. İlkbaharda mezarlıkta zambaklar güzel açmıştı.

Kimisinä (yt) baaşlêrlar (y) çölmecik ya da bir çini mezäylän (bsn) raametlilerin cannarı için. (zt) (S, 21: 8)

TT. Kimisine rahmetlilerin ruhları için maşrapa ya da mezeyle dolu bir porselen tabak hediye ediyorlar.

Herzaman (zt), geldikcä bu ayozlu erä (zt), beni (bln) sarêr (y) hem kederli, hem kabaatlı gibi duygular (y). (S, 21: 21)

TT. Bu aziz yere geldikçe, her zaman, beni hem kederli hem suçlu gibi duygular sarıyor.

Ana-bobamızın mezarında (yt) biyazıyardılar (y). sedeflär gibi, inci çiçekikleri. (ö) (S, 21: 27)

TT. Anne babamızın mezarında inci çiçekleri sedefler gibi beyazlaşıyordu.

İçimi (bln) acıdêr (y) çoktankı, unutulmaz kahırlar. (ö) (S, 21: 22)

TT. Eski, unutulmaz üzüntüler canımı acıtıyor.

Anacım (ö) pek (zt) sevârdi (y) çiçek (bsn)! (S, 22: 6)

TT. Anneciğim pek severdi çiçek!

10) İşçiliinnän, insannınnan (zt) sevdirârdi (y) kendisini (bln) Radion (ö). (S, 23: 10)

TT. İşçiliğiyle, insanlığıyla Radion kendini sevdirdiyordu.

Bän sä (ö) ozaman (zt) geçârdim (y) praktikayı (bsn) firmada (yt). (S, 23: 12)

TT. Ben ise o zaman çiftlikte staj yapıyordum.

Praktika (ö) geçârdi (y) üç ay (zt) yazın kanikulda (zt). (S, 23: 15)

TT. Staj yapardı üç ay yazın, yaz tatilinde.

Hayvan (ö) yaklaştırmazdı (y) beni (bln) yanına (yt). (S, 24: 5)

TT. Hayvan yaklaştırmazdı beni yanına.

Büük havezlän (zt) gecelärlän (zt) geç vakıda kadar (zt) yapardık (y) kara-biyaz patret (bsn). (S, 24: 32)

TT. Büyük hevesle gecelerce geç vakte kadar basardık/ çıkarırdık siyah-beyaz fotoğraf.

Önümüzä sä (yt) durardı (y) bir yaşlı karı (ö). (S, 25: 14)

TT. Önümüzde ise yaşlı bir kadın dururdu.

24) Nesä (ö) pek (zt) acıtmıştı (y) onu (bln) bu karma-karışık yaşamakta (yt). (S, 25:

TT. Bir şey çok incitmişti onu bu karmakarışık hayatta.

Kiyatlarını (bln) saklı (zt) alardım (y) poştadan (yt). (S, 25: 31)

TT. Mektuplarını gizlice postaneden alırdım.

Bir yıldan sora (zt) geldi (y) otpuskaya (y). (o: özne) (S, 25: 31)

TT. Bir yıl sonra izne gelmişti.

6) Bir aydan sora (zt) beni (bln) zorlan (zt) everdilär (y) bir varlı çocaa. (yt) (S, 26:

TT. Bir ay sonra beni zorla varlıklı/zengin bir oğlanla evlendirdiler.

Bir pençereciğän (yt) gözükärdi (y) onun sap-sarı üzü (ö). (S, 26: 32)

TT. Küçük bir pencereden onun sapsarı yüzü gözüküyordu.

Büük onurlan (zt) gömüldü (y) Radion (ö). (S, 27: 2)

TT. Büyük onurla Radion gömüldü/ defnedildi.

(S, 27: 2) Beş soldat avtomatlarlan (zt) on kerä (zt) kurşum (ö) attılar (y) gökä dooru (yt).

TT. Beş asker tüfekleriyle on kere gökyüzüne doğru ateş ettiler.

4) Radionun komandiri (ö) söledi (y) alifli sözlär onun geroyluu için (bsn). (S, 27:

TT. Radion'un komutanı onun kahramanlığı ile ilgili sevgi dolu sözler söyledi.

Bobasına (yt) verdi (y) medalisini “Za otvagu» hem nişanını «Otličnıy pograničnik» (bln). (S, 27: 5)

TT. Babasına “Cesaret” madalyasını ve “ Üstün başarılı sınır askeri” nişanını verdi.

Bizim gözlerimiz kaldı (y) onda (yt). (S, 27: 20)

TT. Bizim gözlerimiz onda kaldı.

Büük bir yıldızlı anıt taşında (yt) kara ramkadan (yt) bakardı (y) asker rubalarına giyimni, ateş gibi Radion (ö). (S, 27: 30)

TT. Büyük bir yıldızlı anıt taşında siyah çerçeveden üzerinde asker kıyafeti olan, ateş gibi Radion bakardı.

Göz yaşlarımız (ö) düşärdilär (y) erä (yt) birär-birär (zt). (S, 28: 1)

TT. Gözyaşlarımız birer birer yere düşüyordu.

İnsannar (ö) akışardılar (y) aşaa mezarlıktan (yt). (S, 28: 4)

TT. İnsanlar aşağıdaki mezarlıktan gelirdiler.

Örtülär (ö) gömülmüş (y) kürtünnük içindä (yt). (HK, 29: 4)

TT. Çatılar kar yığının içine gömülmüş.

Adamnar (ö) zar-zor (zt) savaşmışlar (y) açmaa yol eşiktän aul içinä, dama, kümesä, kilerä (zt). (HK, 29: 5)

TT. Adamlar eşikten avlu içine, dama, kümese, kilere zar zor yol açmaya çalışmışlar.

Dübüdüz (zt) küüyü (bln) kaplamış (y) biyaz sessizlik (ö). (HK, 29: 8)

TT. Beyaz sessizlik tamamen köyü sarmış.

Kurnadan (yt) su (ö) akardı (y), incecik sicim gibi (zt). (HK, 29: 20)

TT. Kurnadan, incecik sicim gibi su akardı.

Yordana (ö) istärdi (y) inansın (bsn). (HK, 30: 11)

TT. Yordana inanmak istiyordu.

Kızlar (ö) oturardılar (y) masanın dolayında uzun skemnelerdä, döşeli parça palaylan (yt). (HK, 30: 21)

TT. Kızlar masanın etrafındaki kilimle döşeli uzun iskemlelerde otururdular.

Masa üstündä (yt) yanardı (y) iki-üç gaz lampası (ö). (HK, 30: 23)

TT. Masanın üstünde yanardı iki üç gaz lambası.

Delikannı çocuklar (ö) gelärdilär (y) pençereyä (yt). (HK, 30: 27)

TT. Delikanlı gençler pencereye/ pencerenin yanına geliyordular.

Ev saabisi (ö) kabledärdi (y) onnarı (bln) içeri (yt). (HK, 30: 27)

TT. Ev sahibi onları içeri alıyordu.

Kız da (ö) çiçeeni (bln) verärdi (y) sade beendii çocaa (yt). (HK, 31: 16)

TT. Kız da çiçeğini yalnızca beğendiği oğlana veriyordu.

Ötää dooru (zt) çocuk (ö) kabledärdi (y) sevgilisindän bir gözäl kitka kıvırcık kalpaana deyni kolada gezmää (bsn). (HK, 31: 20)

TT. Bunun devamında oğlan, sevgilisinden Kolada gezmesinde kıvırcık kalpağı için güzel bir çiçek alıyordu.

Kız (ö) baaşlardı (y) yavklusuna (yt) dufili basma, kenarları boncuklan tantela örülü (bsn). (HK, 31: 22)

TT. Kız, yavuklusuna kenarları boncukla işlemeli, parfümlü mendil hediye ederdi.

Basmada (yt) çeşitli bürüncük ipliinnän (yt) yazılardı (y) kızın hem çocuun adlarının baş bukvaları (ö). (HK, 31: 23)

TT. Mendilde çeşitli ipek ipliğiyle kızın ve oğlanın adlarının baş harfleri yazılırdı.

Bölä delikannılar (ö) küüdä (yt) geçirärdilər (y parç.) kışın (zt) vakıdı (y parç.). (HK, 31: 31)

TT. Delikanlılar, köyde kışın böyle vakit geçirirdiler.

Yordana hem Fedi (ö) buluştular (y) komşularda (yt). (HK, 32: 1)

TT. Yordana ve Fedi komşularda buluştular.

Çıkıp aul içindän (zt), Yordana (ö) o saat (zt) atıverdi gözünü (y) Maşu bulunun evinä (yt). (HK, 32: 1)

TT. Evin avlusundan çıkıp, Yordana o an Maşu teyzenin evine gözünü atıverdi.

Sundurmada, dirään yanında, (yt) durardı (y) bir yabancı delikannı (ö). (HK, 32: 2)

TT. Sundurmada, direğin yanında, bir yabancı delikanlı dururdu.

Üstündä dimidän rubalar, başında kara kalpak, bu olan (ö) dört gözlän aarardı (y) beklenän kızı (bln). (HK, 32: 4)

TT. Üzerinde (ev dokuması) çuhadan elbiseler, kafasında siyah kalpak olan bu oğlan beklediği kızı dört gözle arardı.

Şüpä (ö) daaldı (y), sabaa dumanı gibi (zt). (HK, 32: 3)

TT. Şüphe sabah dumanı gibi dağıldı.

Eşil gözlär, pembä yanaklar (ö) açardı (y) onun gençecik üzünü (ö). (HK, 32: 6)

TT. Yeşil gözler, pembe yanaklar onun gencecik yüzünü açardı.

İçin (ö) dolardı (y) serin taazeliklän (zt)! (HK, 34: 16)

TT. İçin serin tazelikle dolardı!

Buna (yt) Yordananın aklı ermäzdi (y) hiç bir dram (zt). (HK, 32: 22)

TT. Buna Yordana'nın aklı bir gram bile ermezdi.

Önündä sä (yt) durardı (y) bir apollon (ö)! (HK, 32: 25)

TT. Önünde ise bir Apollon dururdu!

Fedi (ö) istärdi (y) o saat kızın kalbini kazansın. (bsn) (HK, 33: 18)

TT. Fedi, o an kızın kalbini kazanmak isterdi.

Bir haftadan sora (zt) Gümüşlü Fedi (ö) yolladı (y) dünürçüleri (bln) Çavdar Yordanaya (yt). (HK, 33: 29)

TT. Bir hafta sonra Gümüşlü Fedi dünürçüleri Çavdar Yordana'ya yolladı.

Pazar günü (zt) Dimka (ö) manisinnän (zt) çıktılar (y) küü kenarına (yt) biraz havalanmaa (zt) (HK, 34: 6)

TT. Pazar günü Dimka büyükannesiyile köyün kenarına biraz hava almaya çıktılar.

Topraktan, kekliklerdän, sakızlardan (yt) incecik esinti (bsn) getirärdi (y) tatlı kokular (ö). (HK, 34: 15)

TT. Tatlı kokular, topraktan, kekliklerden, sakızlardan incecik esinti getiriyordu.

Bän (ö) gördüm (y) onu (bln) Peticiin aulunda (yt). (HK, 34: 21)

TT. Ben onu Peticik'in avlusunda gördüm.

-Sän (ö) çok işlär (bsn) bilersin (y), çocuk (cdu). (HK, 35: 3)

TT. Sen çok şeyler biliyorsun, genç.

4) Kırdakılar (ö) doyunêrlar (y) ufacık böceciklän, körpä otçaazlan (yt). (HK, 35: 35)

TT. Kırdakiler ufacık böceklerle, taze otla doyuyorlar.

Kuytu erdä (yt) hazırlêêrlar (y) kendilerine yuvacık (bsn). (HK, 35: 7)

TT. Kuytu yerde kendilerine küçük bir yuva hazırlıyorlar.

Çırçıla (yt) deerlär (y) gecä kemençecisi (bln). (HK, 35: 12)

TT. Cırcır böceğine gece kemençecisi diyorlar.

Karnıyı doyurup (zt), ii keflän (zt) gecä (zt) çıırıl (ö) çalêr (y) türküsünü (bln). (HK, 35: 12)

TT. Karnını doyurup, gece cırcır böceği güzel keyifle türküsünü söylüyor.

Ozaman (zt) koru (y), çocuum (cdu) bereketi (bln)! (HK, 35: 16)

TT. O zaman koru, oğlum, bereketi!

Yannarında kelebeklär (ö), çiçektän çiçää konup (zt), çekärdilär (y) ballı özü (bln). (HK, 35: 21)

TT. Yanlarındaki kelekler, çiçekten çiçeğe konup, ballı özü çekerdiler.

Bayırcıktan (yt) islää (zt) görünärdi (y) küü (ö). (HK, 36: 10)

TT. Tepeden köy iyi görünüyordu.

İncecik duman içindän (zt) Dimkaylan manisi (ö) siiredärdilär (y) büyük şkolayı, eni kliseyi, evleri, aaçları hem baaları (bln). (HK, 36: 10)

TT. İncecik sis içinden Dimka ile büyükannesi büyük okulu, yeni kiliseyi, evleri, ağaçları ve bağı seyrediyordular.

Çok eşillik içindä (yt) bulunardı (y) onnarın küüyü (ö). (HK, 36: 12)

TT. Onların köyü çok yeşillik içinde bulunurdu.

Yukarcıkta, aaçlar arasında (yt) gözükärdi (y) bir kırmızı keremetli evcääz (ö). (HK, 36: 17)

TT. Yukarıda, ağaçlar arasında, bir kırmızı kiremitli evceğiz gözüküyordu.

Tokatçıktan (yt) görünärdi (y) otluklu evin önü (ö). (HK, 36: 19)

TT. Giriş kapısından otlu evin önü görünüyordu.

Budaklı direklär (ö) gücülä (zt) tutardılar (y) tavan aarlını (bln). (HK, 36: 23)

TT. Budaklı direkler güçlkle tavanın ağırlığını tutardılar.

Evin saa tarafından (yt) çıktı (y) bir ihtär insancık (ö). (HK, 37: 7)

TT. Evin sağ tarafından bir ihtiyar kadın çıktı.

Zabun omuzlarına (yt) geçirmiş (y) bir maavi kofta, üstünä dä yapaa jiletka (bsn). (HK, 37: 7)

TT. Zayıf omuzlarına mavi bir hırka, üstüne de yün yelek geçirmiş.

Manisi (ö) baktı (y) çocaa (yt). (HK, 37: 10)

TT. Büyükannesi baktı oğlana.

Babucuun yalpaklı (ö) sevindirdi (y) Dimkayı (bln). (HK, 37: 22)

TT. Yaşlı kadıncağızın nazikliği sevindirdi Dimka'yı.

Hoşlanıp babunun konukluunnan (zt), çocuk (ö) kopetti (y) oynamaa zerdali aacının altına (yt). (HK, 38: 1)

TT. Yaşlı kadının misafirliğinden hoşlanıp, oğlan zerdali ağacının altında oynamaya gitti.

Eşimnän (zt) yaşadık (y) bu evlerdä (yt) kırk üç yıl (zt). (HK, 38: 9)

TT. Eşimle bu evlerde kırk üç yıl yaşadık.

Babucuk (ö) çıktı (y) lafçı bir insan (y). (HK, 38: 25)

TT. Yaşlı kadın konuşkan bir insan çıktı.

Yatıp otlar içinä (zt), geç vakıda kadar (zt) siiredärdi (y) yıldızları (bln). (HK, 38: 29)

TT. Otların içine yatıp, geç vakte kadar yıldızları seyrediyordu.

İnsancık (ö) indirdi gözlerini (y) aşaa (yt). (HK, 39: 8)

TT. Kadın gözlerini aşağı indirdi.

Bobam (ö) yazı-kışı (zt) işlärdi (y) demir yolunda (yt). (HK, 39: 16)

TT. Babam yaz kış demir yollarında çalışıyordu.

Garipli kahırlar (ö) bir anda (zt) döndü (y) şafklı sevinmeklerä (yt). (HK, 39: 28)

TT. Tuhaf üzüntüler bir anda ışıltılı sevinçlere dönüştü.

Aul içinä (yt) girdi (y) bir karı (ö). (HK, 40: 13)

TT. Avluya bir kadın girdi.

O (ö) getirmişti (y) piliç mancasını, pesmet hem birkaç dilim kaun (bsn). (HK, 40: 21)

TT. O, tavuk yemeği, ekmek ve birkaç dilim kavun getirmişti.

Bu kademsiz düün (ö) Allahtan (yt) yazılmıştı, (y) bezbelli (cdu). (HK, 41: 8)

TT. Bu uğursuz düğün Allah tarafından yazılmıştı, herhalde.

Kız gecesindä pelii örärkän (zt), onun üüsüz türküleri (ö) düüncüleri (bln) aaladardı (y) bangır-bangır (zt). (HK, 41: 17)

TT. Kız gecesinde örgü örerken, onun öksüz türküleri düğüncüleri hüngür hüngür ağılatırdı.

Kukoneskunun kemeñesi (ö) çalardı (y) yolculuk havasını (bln). (HK, 42: 9)

TT. Kukonesku'nun kemeñesi yolculuk havasını çalardı.

10) Çıkıp kızın evindän (zt), bu edi kişi (ö) yollandı (y) öbür küüyä (yt). (HK, 42: 10)

TT. Kızın evinden çıkıp, bu yedi kişi öbür köye yol aldı.

Sora da (zt) koptu (y) bir çirkin saurgun (ö). (HK, 42: 11)

TT. Sonra da şiddetli bir tipi başladı.

Arkadan (yt) düüncülär (ö) gelärdi (y) biri-biri ardınca (zt). (HK, 43: 2)

TT. Arkadan düğüncüler art arda geliyordu.

İnsannarın önündä (yt) hep (zt) durardı (y) bir büük biyaz saplık (ö) yukardan aşıadan (zt). (HK, 43: 4)

TT. İnsanların önünde yukarıdan aşağıya kadar hep bir büyük beyaz saplık dururdu.

Kaar (ö) olmuştu (y) diz boyunca (zt). (HK, 43: 29)

TT. Kar diz boyu olmuştu.

İnsannar sa (ö) henez (zt) savaşırdılar (y) çıkmaa Ketennäa. (yt) (HK, 44: 13)

TT. İnsanlar ise hâlâ Ketenlik'e ulaşmaya çalışırdılar.

Poyrazdan (yt) davrandı (y) bir zehirli lüzgär (ö). (HK, 44: 14)

TT. Kuzeyden zehirli/ güçlü bir rüzgâr çıktı.

19) Nasıl-nicä kalkıp, (zt) savaşırdılar (y parç) ileri (yt) örümää (y parç). (HK, 44: 19)

TT. Bir şekilde kalkıp, ileri (doğru) yürümeye çalışırdılar.

Zar-zor (zt) insannar (ö) düülärdilär (y) kürtünnüktä (yt). (HK, 44: 27)

TT. İnsanlar güçlkle kar yığnında çırpınırdılar.

Bitki kuvedinnän (zt) çalışardılar (y parç) birtürlü (zt) cannarını (bsn) kurtarmaa (y parç.). (HK, 44: 28)

TT. Son güçleriyle bir şekilde canlarını kurtarmaya çalışırdılar.

Savaşırken korunmaa (zt), bükülüp iki kat (zt), düüncülär (ö) kalardılar (y) lüzgâr altına (yt). (HK, 44: 32)

TT. Korunmaya çalışırken, iki kat bükülüp, düğüncüler rüzgârın altında kalırdılar.

Gelinnän güvää (ö) gidärdilär (y) ileri (yt). (HK, 45: 5)

TT. Gelinle damat ileri doğru giderdiler.

Saurgun (ö) çalışardı (y) bütün dünneyi gömsün kaar altına (yt)! (HK, 45: 14)

TT. Tipi, bütün dünyayı kar altına gömmeye çalışırdı!

Bu iki can (ö) düülärdi (y) birliktä (zt), birtakım (zt). (HK, 45: 21)

TT. Bu iki kalp birlikte, aynı şekilde atardı.

Güvää (ö) kendi soluunnan (zt) yısıdardı (y) gelinin sızlayan parmaklarını, ellerini (bln). (HK, 45: 22)

TT. Damat kendi nefesiyle gelinin sızlayan parmaklarını, ellerini ısıtırdı.

Sıkıp dişlerini (zt), çalışardılar tutmaa (y) kendilerini (yt). (HK, 45: 25)

TT. Dişlerini sıkıp, kendilerini tutmaya çalışırdılar.

Saurgun (ö) sürtecek (y) aylarlan! (zt) Yıllarlan (zt)! (HK, 45: 28)

TT. Tipi sürecek aylarca! Yıllarca!

Bölä nışannı gündä (zt) onnarın kaderi (ö) denärdi (y) ikisini dä (bln) dayanıklaa hem saalıklaa (yt). (HK, 46: 8)

TT. Böyle bir gündä onnarın kaderi ikisini dä dayanıklık ve sağlık yönünden sınıyordu.

Zar-zor (zt) etişildi (y) Üükä (yt). (HK, 46: 11)

TT. Zar zor (güçlülkle) Üük'e ulaşıldı.

Duyguları (ö) başını döndürdü (y) içkidän beter (zt). (HK, 46: 17)

TT. Duyguları, içkiden beter başını döndürdü.

Erä kadar (zt) iilerim (y) önündä! (yt) (ben: özne) (HK, 46: 20)

TT. Yere kadar önünde eğiliyorum!

Evdä ses, şennik (ö) işidilärdi (y) taa aul içindän (yt). (HK, 46: 25)

TT. Evdeki ses, şenlik ta avlunun içinden duyuluyordu.

Fedinin (ö parç.) donmuştu (y) saa elindä üç parmaa (ö parç.). (HK, 47: 4)

TT. Fedi'nin sağ elindeki üç parmağı donmuştu.

Onnar (ö) tıkırdardılar (y), cevız gibi (zt). (HK, 47: 4)

TT. Onlar, cevız gibi tıkırdardılar.

Sora da (zt) yayıldı (y) bütün zalın içinä (yt). (KG, 48: 22)

TT. Sonra da bütün salonun içine yayıldı.

Varçi– edi yaşında kızçaaz (ö), dayma (zt) gelärdi (y) Lidacaa, Kostikanın kızkardaşına (yt). (A, 50: 16)

TT. Varçi, yedi yaşında kızcağız, daima Lidacık'a, Kostika'nın kız kardeşine gelirdi.

Koli batünün evi (ö) durardı (y) Koçancılara karşı aul aşırı (zt). (A, 51: 10)

TT. Koli ağabeyin evi Koçancılar'a karşı bir avlu ötesinde dururdu.

Yaamur-çamur, yazı-kış (zt) o (ö) aşırıdan (yt) getirärdi (y) mal (bsn) bu üç küüyün tükennerinä (yt) (A, 51: 23)

TT. O, yağmur çamur, yaz kış (demeden), bu üç köyün dükkânlarına dışarıdan mal getiritiyordu.

Haftada ikiüç kerä (zt) kasadan (yt) paraları (bln) götürärdi (y) banka (yt). (özne: o) (A, 51: 24)

TT. Haftada iki üç defa kasabadan paraları bankaya götürüyordu.

Avşamnen (zt) ikidä-birdä (zt) o (ö) patladardı (y) tüfää (bln) havaya (yt). (A, 51: 30)

TT. O, akşamleyin ikide birde tüfeği havaya sıkardı.

Bütün maaledä (yt) işidilärdi (y) tüfek sesi (ö). (A, 51: 31)

TT. Bütün mahallede tüfek sesi duyuluyordu.

En büyük kızını da (bln) üüretmişti (y) tetii çekmää (bln) (A, 51: 32)

TT. En büyük kızına da tetiği çekmeyi öğretmişti.

Un bittiktän sora (zt) Tudora bulü (ö) papşoy bulgurundan hem kepektän (bsn parç.) pişirärdi(y) edi tayna pita boy-boy (bsn parç.) – büyüklerä hem küçüklerä (yt). (A, 52: 10)

TT. Tudora teyze, büyüklere ve küçüklere, un bitince mısır bulgurundan ve kepekten boy boy yedi tane ekmek pişirirdi.

Nikolay İlyiç (ö) kimi sıra (zt) iyärdi (y) stolovada (yt). (A, 52: 17)

TT. Nikolay İlyiç kimi zaman yemekhanede yerdı.

Plita üstündä (yt) herkerä (zt) hazırđı (y) sıcak su (ö). (A, 52: 21)

TT. Ocak üstünde her zaman sıcak su hazırđı.

28) Tudora bulü (ö) yapmıştı (y) fırında (yt) malay, tatlılı çukundurlan (bsn). (A, 52: 28)

TT. Tudora teyze fırında şeker pancarından çörek yapmıştı.

1) Her avşam (zt) Nikolay İlyiç (ö) yapardı (y) selponun otçötunu (bln). (y) (A, 53: 1)

TT. Nikolay İlyiç her akşam dükkânların raporunu hazırlardı.

Herbir kupüraları (bln) koyardı (y) üzär-üzär (zt). (özne: o) (A,53: 3)

TT. Her bir kâğıt parayı yüzer yüzer koyardı.

Büücäk kızlarına da (yt) verärdi (y) saysınnar kapeykaları (zt) (A, 53: 5)

TT. Büyük kızlarına da saymaları için kuruşları verirdi.

O yıllar (zt) bir paçka sırnık (ö) tutardı (y) bir kapeyka (zt). (y) (A, 53: 8)

TT. O yıllarda bir kutu kibrit bir kuruş ederdi.

Bir kapeyka (ö) çekärdi (y) bir gram (zt).(A, 53: 8)

TT. Bir kuruş bir gram çekerdi.

Predsedatelin aylesi (ö) yaşardı (y) iki odada (yt). (A, 53: 21)

TT. Müdürün ailesi iki odada yaşardı.

Bir camal (ö) yısıdardı (y) iki içeri (bln). (A, 53: 21)

TT. Bir soba iki odayı ısıtırdı.

Küçük içerdä (yt) dinnenärdi (y) ana-boba (ö). (A, 53: 23)

TT. Anne baba küçük odada dinlenirdi.

Hayatta, bakırlıkta (yt), asılıydı (y) iki kazan içmää suylan (ö). (A, 53: 26)

TT. Koridorda, çengelde, içme suyuyla iki kova asılıydı.

Öleliklän (zt) pınardan (yt) çekilärdi (y) kofaylan su (ö). (A, 53: 30)

TT. Öylelikle pınardan kovayla su çekiliyordu.

Merdiven basamaklarını ikişär-ikişär aşıp (zt), o sessiz (zt) sıyılıverdi (y) tavana (yt). (A, 54: 19)

TT. Merdiven basamaklarını ikişer ikişer çıkıp, o sessizce tavana sığınıverdi.

Bir nedän sora (zt) Lençaylan Tamara (ö), alıp tüfää hem feneri (zt), çıktılar (y) dışarı (yt). (A, 55: 4)

TT. Bir süre sonra Lentsa'yla Tamara, tüfeği ve feneri alıp, dışarı çıktılar.

Kızlar (ö) girdilär (y) içeri (yt). (A, 55: 8)

TT. Kızlar içeri girdiler.

Tavandan (yt) işidilärdi (y) Koli batünün sert sesi (ö). (A, 55: 9)

TT. Tavandan Koli ağabeyin sert sesi duyuluyordu.

İçerdekilär (ö) dikmiştilär korku dolu bakışlarını (y) dooru kapuya (yt). (A, 55: 9)

TT. İçeridekiler korku dolu bakışlarını kapıya doğru dikmiştiler.

Ardından (zt) çorbacı (ö) kapadı (y) kapuyu (bln). (A, 55: 13)

TT. Ardından ev sahibi kapıyı kapadı.

İçersini (bln) kapladı (y) çirkin sessizlik (ö). (A, 55: 13)

TT. İçerisini / odayı kötü bir sessizlik sardı.

Ortalık (ö) olduydu (y) pek korkunç (zt). (A, 56: 2)

TT. Etraf çok korkunç olmuştu.

Gözleri (ö) batmıştı (y) derin kafa kemiinin içinä (yt). (A, 56: 12)

TT. Gözleri kafa kemiğinin içine derin batmıştı.

O (ö) kalmıştı (y) bir uşak kadar (zt). (A, 56: 14)

TT. O, bir çocuk kadar kalmıştı.

O (ö) bıkmıştı (y) bölä yaşamaa (yt). (A, 56: 16)

TT. O, böyle yaşamaktan bıkmıştı.

Nikolay İlyiçin önündä (yt) durardı (y) zavallı bir kurban (ö). (A, 56: 21)

TT. Nikolay İlyiç'in önünde zavallı bir kurban dururdu.

Tudora bulü (ö) verdi (y) kocasına (yt) bir çölmek su içsin (zt). (A, 56: 26)

TT. Tudora teyze kocasına içmesi için bir çömlek su verdi

-Petraşku (cdu), seslä (y) beni (bln)! (sen: özne) (A, 56: 31)

TT. Petraşku, dinle beni!

Evdä (yt) bobasını (bln) beklärdi (y) Kostika hem Lidacık (ö). (A, 57: 3)

TT. Kostika ve Lidacık evde babasını bekliyordu.

Uşaklar (ö) yatardılar (y) giyimni (zt). (A, 57: 4)

TT. Çocuklar giyimli yatardılar.

On yıldan sora (zt) Petraşku Koçancı (ö) oolunan (zt) döndü (y) evinä (yt). (A, 57: 24)

TT. On yıl sonra Petraşku Koçancı oğluyla evine döndü.

Patredi (ö) durardı (y) şannı taftada pravleniyanın önündä (yt). (A, 57: 26)

TT. Fotoğrafi, idari binanın önündeki şanlı panoda dururdu.

Nikolay İlyiç (ö) hep (zt) işlärdi (y) selpoda predsdatel (zt). (A, 57: 28)

TT. Nikolay İlyiç hâlâ köy mağzalarının başkanı olarak çalışıyordu.

Hepsi (ö) gelmişti (y) predsdateli bitki yoluna geçirmää (yt). (A, 58: 1)

TT. Başkanı son yolculuğuna uğurlamaya herkes gelmişti.

Marina hem Kosti (ö) henez (zt) bitirdiydilər (y) orta şkolayı (bln). (KÖ, 59: 4)

TT. Marina ve Kosti ortaokulu henüz bitirmiştiler.

Marina (ö) pek (zt) istärdi (y) baari bir uşacı olsun (bsn). (KÖ, 59: 15)

TT. Marina, hiç değilse bir çocuğunun olmasını çok istiyordu.

Zarifliinnän (yt), balaban boyunnan (yt) Marina (ö) benzeer (y) top-modelä (yt). (KÖ, 59: 23)

TT. Marina, zarifliğiyle, uzun boyuyla top modele benziyor.

İçip sabaalen kafesini hem düzüp incecik makiyajını (zt), Marina (ö) ii keflän (zt) çıktı (y) evdän (yt). (KÖ, 60: 1)

TT. Marina, sabahleyin kahvesini içip ve hafif makyajını yapıp, keyifli evden çıktı.

Parkta (yt) sevârdi (y) doyurmaa guguşları bu kolay sınaşan kuşları (bsn). (özne: o) (KÖ, 60: 6)

TT. Parkta güvercinleri, bu kolay alışan kuşları, doyurmayı seviyordu.

Gök üzündä (yt), şılı taraftan (yt), yavaşacık (y) kayardı (y) tombarlak güneş (ö). (KÖ, 60: 13)

TT. Gökyüzünde, ışıkl/ aydınlık taraftan, yuvarlak güneş yavaşça kayardı.

14) Klumbalara (yt), taazä çiçeklerä (yt) düşârdi (y) güneşin ilk okları (ö). (KÖ, 60: 14)

TT. Çiçekliklere, taze çiçeklere güneşin ilk ışınları düşerdi.

Marina (ö) yaklaştı (y) bu saraya (yt) sol taraftan (yt). (KÖ, 60: 16)

TT. Marina bu hükümet binasına / saraya sol taraftan yaklaştı.

60: 19) Gümüşlü çamnar (ö) çimenniktä (yt) durardılar (y) bütün gözelliklän (zt)! (KÖ, 60: 19)

TT. Gümüşlü çamlar tüm güzellikleriyle yeşillik içinde dururdular.

Onnar (ö) durardılar (y) gururlu hem pek donaklı (zt). (KÖ, 60: 21)

TT. Onlar gururlu ve pek süslü dururdular.

23) Bu aristokrat aaçları (ö) yaşarmışlar (y) altıüz-sekizüz yıla kadar (zt). (KÖ, 60: 23)

TT. Bu aristokrat ağaçlar altı yüz - sekiz yüz yıla kadar yaşarmış.

Pançalı dallar arasından iineli yapraklara (yt) güneş urardı (y) benek-benek (zt). (KÖ, 60: 26)

TT. Pençeli dallar arasından iğneli yapraklara benek benek güneş vururdu.

Şoför (ö) beklârdi (y) yolcuyka borcunu ödesin (zt). (KÖ, 64: 1)

TT. Şoför, yolcu kadının borcunu ödemesini bekliyordu.

Bosonojkileri (bln) o (ö) getirdiydi (y) aşırıdan geçän komandirovkadan (yt). (KÖ, 61: 6)

TT. O, sandaletleri geçen görevli olduğı yerden getirmişti.

Koca bir markettä (yt), vitrinada (yt), Marina (ö) beenmişti (y) onnarı (bln). (KÖ, 61: 7)

TT. Büyük bir mağazada, vitrinde, Marina onları beğenmişti.

Marina da, yazılıp (zt), geçti (y) kolonanın ardına aynaya bakınmaa (zt). (KÖ, 61: 14)

TT. Marina da, kaydolup, sütunun arkasına aynaya bakmaya geçti.

On-onbeş maneken (ö) moda örneklerinnän (zt) durardılar (y) saa tarafta (yt). (KÖ, 61: 21)

TT. On, on beş manken model örnekleriyle sağ tarafta dururdular.

Sora (zt) ikinci sırada (zt) moda örneklerinnän (yt) çıktılar (y) adamnar hem uşaklar (ö). (KÖ, 62: 3)

TT. Sonra ikinci sırada model örnekleriyle erkekler ve çocuklar çıktılar.

Bitkidä (zt) teklif edildilər (y) bu sezon için türlü modeldä ayak kapları, çeşitli çantalar, pläj hem deniz için paraliyalar (ö). (KÖ, 62: 4)

TT. Sonunda bu sezon için çeşitli modellerdeki ayakkabılar, çantalar, plaj ve deniz şapkaları sunuldu.

On santimetralık ökçelär (ö) fırlamıştılar (y) merdivendän (yt) taa birinci kata (yt). (KÖ, 62: 21)

TT. On santimlik topuklar merdivenden ta birinci kata fırlamıştılar.

Bölä sayıklarkan biyaz basamak üstündä (zt), Marina (ö) bir dā (zt) gözünü attı (y) sol tarafına (yt). (KÖ, 62: 31)

TT. Beyaz basamak üstünde böyle sayıklarken, Marina bir de sol tarafına gözünü attı.

Yakışıklı (zt) göründü (y) Marinaya (yt). (KÖ, 64: 12)

TT. Marina'ya yakışıklı göründü.

Şoför (ö), gözünü ayırmadaan Marinadan (zt), parmaannan (yt) gösterdi (y) saada (yt). (KÖ, 64: 16)

TT. Şoför, Marina'dan gözünü ayırmadan, parmağıyla saati gösterdi

Kosmetikayı (bln) o (ö) kullanardı (y) pek az (zt). (KÖ, 64: 24)

TT. O, makyaj malzemelerini çok az kullanırdı.

Giiyip teatru için gözâl fistanını (zt), Marina (ö) alatladı (y) çıkmaa (zt). (y) (KÖ, 64: 28)

TT. Tiyatro için güzel elbisesini giyip, Marina çıkmak için acele etti.

Teatruda (yt) gidârdi (y) balet “Kuğu gölü” (ö). (KÖ, 65: 1)

TT. Tiyatroda “Kuğu gölü” balesi oynuyordu.

Marina (ö) sevârdi (y) genial P. Çaykovskiyn muzıkasını (bln). (KÖ, 65: 6)

TT. Marina olağanüstü P. Çaykovskiyn müziğini seviyordu.

Büük havezlân (zt) seçârdi (y) onnarın seslerini (bln). (özne: o) (KÖ, 65: 7)

TT. Onların seslerini, büyük hevesle seçiyordu.

Bu (ö) pek (zt) benzeer (y) kuş havasına (yt)! (KÖ, 65: 10)

TT. Bu kuş havasına pek benziyor!

Derin, dalgalı düşünmeklär (ö) geçerlär (y) dramatik umutsuzluuna (yt). (KÖ, 65: 11)

TT. Derin, heyecanlı düşünceler dramatik umutsuzluğa dönüşüyor.

Enidân (zt) işidiler (y) kederli hem düşündürücü türkölär (ö). (KÖ, 65: 17)

TT. Yeniden kederli ve düşündürücü türkölär duyuluyor.

Muzıka (ö) diişildi (y) sevinç finallan (yt). (KÖ, 65: 18)

TT. Müzik, mutlu finalle değışti.

Muzıkada (yt) yaşêêr (y) kızın süreti, onun ateşli duyguları hem temiz sevdası (ö). (KÖ, 65: 20)

TT. Müzikte kızın sureti, onun ateşli duyguları ve temiz sevdası yaşıyor.

Tüü gibi (zt) balerina (ö) parmacıkların ucunda (zt) durardı (y) partnörün tepesindâ (yt). (KÖ, 65: 21)

TT. Balerin, tüy gibi parmacıklarının ucunda partnerinin tepesinde duruyordu.

Açıp geniş kanatlarını (zt), o (ö) göklärä (zt parç.) hazırdı (y) uçmaa (zt parç.)! (KÖ, 65: 22)

TT. Geniş kanatlarını açıp, o, göklere uçmak için hazırdı!

Zal (ö) patladı (y) şamar düümelerindän! (yt) (KÖ, 65: 23)

TT. Salon alkıştan patladı!

Kompozitor (ö) koymuş (y) muzıkaya (yt) ispan halk instrumentini – kastanyetaları (bln). (KÖ,66: 5)

TT. Besteci, müziğe İspanyol halk müzik aletini, kastanyetleri, koymuş.

8) Odeta hem Prinç (ö) biri-birinä (yt) emin ettilär (y) ölünce sevdaya (yt). (KÖ, 66:

TT. Odeta ve Prens birbirine sonsuz sevdaya yemin ettiler.

66: 13) Yattı erindä (yt) o (ö) “geeri çevirärdi” (y) büünkü günün lentasını (bln). (KÖ,

TT. O, yattığı yerde bugünkü günün filmini “geri sarıyordu”.

İş problemları (ö) kafasında (yt) dolaşardılar (y) geçti günün olaylarının (yt). (KÖ, 66: 14)

TT. İş problemleri geçen günün olaylarıyla kafasında karışıyordu.

Ministrıy (bln) evä götürdüktän sora (zt) şoförün da imiindä kaldı (y) bu gözäl, genç karı (ö). (KÖ, 66: 22)

TT. Bakanı eve götürdükten sonra şoförün de aklında bu güzel, genç kadın kaldı.

Onun keskin gözü (ö) bunu (bln) hesapladıydı (y) taa ilktän (zt). (KÖ, 66: 24)

TT. Onun keskin gözü bunu daha ilk anda hesap etmişti.

67: 11) Onnarın hatırı için (zt) Marina (ö) teklif etti (y) gitsinnär restorana (bln). (KÖ,

TT. Marina onların hatırı için restorana gitmeyi teklif etti.

12) O gün iştan sora (zt) sımarladılar (y) masa (bsn) bir eni restoranda (yt). (KÖ, 67:

TT. O gün işten sonra yeni bir restoranda masa ayırttılar.

Musaafirleri (bln) taa dışardan (yt) konukladı (y) gözäl fasad – restoranın üzü (ö). (KÖ, 67: 13)

TT. Misafirleri dışarıdan girerken hemen restoranın güzel girişi karşıladı.

Saksofon sesi (ö) doldurardı (y) bütün zalı (bln). (KÖ, 67: 16)

TT. Saksafon sesi tüm salonu doldururdu.

Geniş interyer, fil dişi boyada duvarlar, kristal lüstralar, püsküllü perdelär – hepsi (ö) yapılydı (y) uygun modern stilindä (zt). (KÖ, 67: 14)

TT. Geniş giriş, fildişi boyalı duvarlar, kristal avizeler, püsküllü perdeler, hepsi modern stile uygun yapılydı.

11) Musaafirlär gittiktän sora (zt) kırdı-döktü (y) çinileri hem hepsini (bln). (KÖ, 69:

TT. Misafirler gittikten sonra tabakları ve her şeyi kırıp döktü.

- Allaa (ö) yaratmış (y) karıyı (bln) Adamın iyesindän (yt). (KÖ, 69: 18)

TT. Allah kadını Âdem'in kaburgasından yaratmış.

69: 26) Ofiñiant (ö) getirdi (y) sıcak manca kuzu etindän hem bir şişä şarap (bsn). (KÖ,

TT. Garson kuzu etinden sıcak yemek ve bir şişe şarap getirdi.

Bu sefer (zt) Marina kendi (ö) döktü (y) hepsinä (yt) yarmışar bakal kırmızı şarap (bsn). (KÖ, 69: 27)

TT. Bu sefer Marina kendi, herkese yarmışar kadeh kırmızı şarap doldurdu.

Zalın dibindän (yt) hep (zt) gelärdi (y) gözäl saksofon sesi (ö). (KÖ, 69: 28)

TT. Salonun dibinden sürekli güzel saksafon sesi geliyordu.

Yaklaşp kızların masasına (zt), o (ö) merak edän (bln parç) teklif etti (y) Marinayı (bln parç) tañta (yt). (KÖ, 70: 3)

TT. Kızların masasına yaklaşp, o, merak eden Marina'yı dansa davet etti.

O (ö) soluyardı (y) dooru Marinanın saçlarına (yt). (KÖ, 70: 15)

TT. O, Marina'nın saçlarına doğru soluyordu.

Marina da (ö) dyuardı (y) adamın sinirli tenini (bln). (KÖ, 70: 16)

TT. Marina da adamın kaslı vücudunu hissediyordu.

Marinanın bütün teni (ö) titirärdi (y) sıtmaya tutulmuş gibi (zt). (KÖ, 70-22)

TT. Marina'nın bütün vücudu sıtmaya tutulmuş gibi titriyordu.

Onnar (ö) oynardılar (y) usulunnan muzıkaya görä (zt). (KÖ, 71: 5)

TT. Onlar müziğe uygun dans ederdiler.

Kara dekolteli fistanı (ö) ona (yt) pek (zt) yaraşıydı (y) bu romantik avşamda (zt). (KÖ, 71: 22)

TT. Bu romantik akşamda siyah dekolteli elbisesi ona çok yakışmıştı.

Halka-halka sırma saçları (ö) ortärdilär (y) biyaz hem düz omuzlarını (bln). (KÖ, 71: 25)

TT. Halka halka sırma saçları beyaz ve düz omuzlarını örterdiler.

Torttan sora (zt) kızlar (ö) başladılar (y) daalışmaa evlerinä (yt). (KÖ, 72: 4)

TT. Yaş pastadan sonra kızlar evlerine dağılmaya başladılar.

Ruslan (ö) teklif etti (y) Marinayı (bln) biraz havalanmaa (bsn). (KÖ, 72: 6)

TT. Ruslan Marina'ya biraz hava almayı teklif etti.

Gecä serinnii (ö) artık (zt) kaplamıştı (y) bu kuytulu eri (bln). (KÖ, 72: 8)

TT. Gece serinliği artık bu kuytu yeri kaplamıştı.

Yarım ay (ö) tunuk (zt) şıladdı (y) çiçekleri, aaçları hem onnarın skemnesini (bln). (KÖ, 72: 10)

TT. Yarım ay, ayçiçekleri, ağaçları ve onların iskemlesini bulanık aydınlatırdı.

- Bän (ö) ozaman (zt) salt üç gün (zt) getirip-götürdüyüm (y) onu (bln), şoför kendinä bulunca (zt). (KÖ, 72: 18)

TT. Ben onu o zaman sadece üç gün, kendine şoför buluncaya kadar, getirip götürmüştüm.

Gözelliin (ö) aklımı durgudêr (y), Marina (cdu)! (KÖ, 72: 20)

TT. Güzelliğin aklımı durduruyor, Marina!

-Ruslan (ö), yaklaşıp (zt), dudaklarınan (zt) buldu (y) onun dudaklarını (bln). (KÖ, 72: 20)

TT. Ruslan yaklaşıp, dudaklarıyla onun dudaklarını buldu.

Taa bir kerä (zt) isterim (y) seni öpmää (bsn) sormadan (zt)! (KÖ, 73: 19)

TT. Sormadan bir kere daha seni öpmek istiyorum.

Taazä pembä güllerdä (yt) sabaa çiiyi (ö) taa (zt) durardı (y) boncuk-boncuk (zt). (KÖ, 73: 25)

TT. Taze pembe güllerde sabah çiyi daha boncuk boncuk duruyordu.

Marina (ö) sepettâ (yt) saydı (y) irmi edi gül (zt)! (KÖ, 73: 28)

TT. Marina sepette yirmi yedi gül saydı!

Çoyu avşamnarı (zt) onnar (ö) geçirädilär (y) bilä (zt) hep o restoranda (yt).
(KÖ, 74: 2)

TT. Çoğu akşamları onlar birlikte hep o restoranda geçiriyordular.

Marina (ö) yavaş-yavaş (zt) sınaşardı (y) Ruslana (yt). (KÖ, 74: 5)

TT. Marina Ruslan'a yavaş yavaş alışıyordu.

Bu kokuyu (bln) o (ö) duyacak (y) şansora (zt) su altından da (yt)! (KÖ, 74: 11)

TT. O, bu kokuyu artık su altından da duyacak!

O (ö) becerärdi (y) insanı seslemää (bln). (KÖ, 75: 15)

TT. O, insanları dinlemeyi iyi biliyordu.

Ruslan (ö) annadardı (y) kendi yaşamasını (bln). (KÖ, 75: 19)

TT. Ruslan kendi hayatını anlatırdı.

Ruslan (ö) durguttu (y) maşinasını (bln) bir üüsek demir portanın yanında (yt).
(KÖ, 76: 13)

TT. Ruslan arabasını yüksek bir demir kapının yanında durdurdu.

Girip aul içinä (zt), Ruslan (ö) götürdü (y) köpää (bln) erinä (yt). (KÖ, 76: 14)

TT. Evin önüne girip, Ruslan köpeği yerine götürdü.

İkikatlı ev (ö) durardı (y) bir çiçeklik içindä (yt). (KÖ, 76: 20)

TT. İki katlı ev bir çiçekli bahçe içinde duruyordu.

Bu ev (ö) benzärdi (y) eni yapılara jurnaldan “Kasaba arhitekturası”. (yt) (KÖ, 76: 20)

TT. Bu ev “Şehir mimarisi” dergisindeki yeni yapılara benzerdi.

Burma merdiven (ö) götürärdi (y) ikinci kata (yt). (KÖ, 76: 22)

TT. Dönmeli merdiven ikinci kata götürürdü.

Ruslan (ö) durguttu (y) Marinayı (bln) yatak odasında (yt). (KÖ, 76: 24)

TT. Ruslan, Marina'yı yatak odasında durdurdu.

Pek (zt) yaraştın (y) evimä (yt), Marina! (cdu) (sen: sen) (KÖ, 77: 10)

TT. Pek yakıştın evime, Marina!

Ruslan (ö) ateşli (zt) öpärdi (y) gözäl kızın yanaklarını, gözlerini, kirpiklerini (bln). (KÖ, 77: 25)

TT. Ruslan güzel kızın yanaklarını, gözlerini, kirpiklerini ateşli öpüyordu.

Sıcak dalga (ö) dökülärdi (y) Marınanın genç teninä (yt). (KÖ, 77: 27)

TT. Marina'nın genç tenine sıcak dalga dökölüyordu.

Ruslanı da (bln) delärdi (y) bir havezli felç (ö). (KÖ, 77: 31)

TT. Ruslan'ı da bir hevesli felç deliyordu.

Onda da (yt) artardı (y) gerginnik (ö). (KÖ, 77: 31)

TT. Onda da gerginlik artıyordu.

Onun büstü (bln) kımıldanardı (y) ipek materiya altından (yt). (KÖ, 78: 8)

TT. Onun göğsü ipek kumaşın altından (yt) kıpırdardı.

Marina (ö) sessiz (zt) indirdi (y) ellerini (bln). (KÖ, 78: 9)

TT. Marina sessizce ellerini indirdi.

Ateşli teni (ö) yakardı (y) Marınayı (bln) baştan tırnaadan (zt). (KÖ, 78: 14)

TT. Ateşli vücudu Marina'yı baştan ayağa yakıyordu.

Çözüp kolanı (zt). Ruslan (ö) çıkarıverdi (y) fıstanı (bln) Marınanın kızgın tenindän (yt). (KÖ, 78: 16)

TT. (Elbisenin) ipini çözüp, Ruslan Marina'nın ateşli vücudundan elbiseyi çıkarıverdi.

Marina da (ö) öpärdi (y) onu (bln). (KÖ, 78: 17)

TT. Marina da onu öpüyordu.

Allaa (ö) yaratmış (y) seni benim olasın (zt)! (KÖ, 78: 28)

TT. Allah seni benim olman için yaratmış!

Sora (zt) Marina (ö), sarınıp çarşafa (zt), gitti (y) vannaya suuk suylan serinnesin. (yt) (KÖ, 79: 6)

TT. Sonra Marina, çarşafa sarınıp, banyoya soğuk suyla serinlemeye gitti.

Sergendä (yt) durardı (y) türlü parfümnar (ö). (KÖ, 79: 8)

TT. Rafta çeşitli parfümler duruyordu.

Bu gecedän sora (zt) Marina (ö) utanırdı (y) bakmaa Ruslanın gözünä (zt). (KÖ, 79: 14)

TT. Bu geceden sonra Marina Ruslan'ın gözüne bakmaya utanırdı.

Balkon pençeresindän (yt) güneş urardı (y) uz yataa (yt). (KÖ, 79: 18)

TT. Balkon penceresinden yatağa doğru güneş vururdu.

Marinaya (yt) bu sabaa (zt) Ruslan (ö) göründü (y) taa yakışıklı (zt). (KÖ, 79: 19)

TT. Bu sabah Ruslan Marina'ya daha yakışıklı göründü.

Sabaa kafesindän sora (zt) Ruslan (ö), dayanıp dirseenä (zt), yan geldi (y) onun yanına (yt). (KÖ, 79: 24)

TT. Sabah kahvesinden sonra Ruslan, dirseğine yaslanıp onun yanına uzandı.

Marina (ö) koydu (y) ellerini (bln) önünä (yt). (KÖ, 79: 26)

TT. Marina ellerini önüne koydu.

-Tatlı günäa (ö) verilmiş (y) ikimizä dä (yt). (KÖ, 79: 29)

TT. İkimize de tatlı günah verilmiş.

Brakıp papuçlarını eşiktä (zt), Marina (ö) gidärdi (y) büyük evä (yt) maamilä uyumaa (yt). (KÖ, 80: 14)

TT. Ayakkabılarını eşikte bırakıp, Marina büyük eve sözde uyumaya gidiyordu.

Ay-aydın yaz geceleri (zt) onnar (ö) gezinärdilər (y), çıkıp taa küü kenarına, sora da geeri (zt). (KÖ, 80: 16)

TT. Apaydın yaz geceleri onlar köyün kenarına çıkıp sonra da geri gelerek dolaşırdılar.

Marina (ö) indirdi (y) gözlerini (bln). (KÖ, 81: 5)

TT. Marina gözlerini indirdi.

Ruslan (ö), alıp Marinanın ellerini (zt), öpärdi (y) auçlarını, parmakların uççaazlarını (bln). (KÖ, 81: 18)

TT. Ruslan, Marina'nın ellerini alıp avuçlarını, parmaklarının uçlarını öperdi.

Ruslan (ö) indi (y) aşaa kufneyä (yt). (KÖ, 81: 26)

TT. Ruslan aşığıya mutfığa indi.

Başı ucunda iki duvar şamdalcı (ö) tunuk (zt) şıladılar (y) bütün gecä (zt). (KÖ, 81: 31)

TT. Başucunda iki duvar şamdanı bütün gece loş ışıldadılar.

Çıkarıp gardiroptan bir gölmek (zt), verdi (y) Marinaya (yt). (KÖ, 82: 8)

TT. Gardiroptan bir gömlek çıkarıp Marina'ya verdi.

-Lelü (ö) hazırlamış (y) bizä (yt) gözäl imeklär (bsn). (KÖ, 82: 10)

TT. Hala/ teyze bize güzel yemekler hazırlamış.

Sora (zt), kaldırıp (zt), saurttu (y) birkaç kerä (zt). (KÖ, 82: 16)

TT. Sonra, kaldırıp birkaç kere havada döndürdü.

Masada (yt) kapaklı (y) durardı (y) tencerä çorbaylan (ö). (KÖ, 82: 22)

TT. Masada tencere çorbayla kapaklı duruyordu.

Evi (bln) doz-dolay (zt) sarardı (y) balaban tementli aullar (ö). (KÖ, 82: 25)

TT. Evin etrafını yüksek çimentolu çitler sarardı.

Biyaz kafel basamaklar (ö) indirärdilär (y) dörtköşeli bazinä (yt). (KÖ, 82: 27)

TT. Beyaz fayans basamaklar kare havuza indirirdiler.

Sol tarafta (yt) durardı (y) iki şezlong (ö). (KÖ, 82: 29)

TT. Sol tarafta iki şezlong duruyordu.

Bän (ö) çok (zt) düşündüm (y), Marina (cdu). (KÖ, 83: 17)

TT. Ben çok düşündüm, Marina.

Sana (yt) dua ederim (y), Marina (cdu)! (KÖ, 83: 20)

TT. Sana dua ediyorum, Marina!

- Bän dä (ö) seni (bln) severim (y), Ruslan (cdu). (KÖ, 83: 26)

TT. Ben de seni seviyorum, Ruslan.

Senin kokuların (ö) beni (bln) sarfoş ederlär (y) şarapsız (zt). (KÖ, 83: 27)

TT. Senin kokuların beni şarapsız sarhoş ediyor.

Yaşamak (ö) verilmiş (y) sevgi için (zt). (KÖ, 84: 7)

TT. Hayat sevgi için verilmiş.

Şindi dâ (zt) siiredârdilâr (y) yıldızları (bln). (KÖ, 84: 7)

TT. Şimdi de yıldızları seyrediyordular.

Ölä çimçirik gibi çabuk (zt) diişildi (y) Marınanın yaşaması (ö). (KÖ, 85: 8)

TT. Böylece Marina'nın hayatı yıldırım gibi çabuk değişti.

-Sana (yt) getirdim (y) bir sevinmelik (bsn), gözâl karıcım (cdu)! (ben: özne)
(KÖ, 85: 15)

TT. Sana bir mutluluk getirdim, güzel karıcığım!

-Ruslan (ö) elindâ (yt) tutardı (y) iki konvert. (bsn) (KÖ, 85: 16)

TT. Ruslan elinde iki zarf tutardı.

Üç gündân sora (zt) uçaklan (zt) gideriz (y) dinnenmäâ (yt). (KÖ, 85: 18)

TT. Üç gün sonra uçakla tatile gidiyoruz.

Ruslan (ö) kucakladı (y) karısını (bln). (KÖ, 86: 3)

TT. Ruslan karısını kucakladı.

Bizim baa içindâ kimi erlerdâ (yt) peydalanardı (y) yarım metradan taa derin
fasıl deliklâr (ö). (ÇG, 87: 4)

TT. Bizim bağ içinde kimi yerlerde yarım metreden derin tuhaf delikler
oluşurdu.

Bizim içeri (yt) girmiş (y) bir büyük guşter (ö). (ÇG, 87: 13)

TT. Bizim odaya büyük bir kertenkele girmiş.

Parmaklarında sivri tırnakları (ö) burulmuştu (y), kırliga gibi (zt). (ÇG, 88: 17)

TT. Parmaklarında(ki) sivri tırnakları çengel gibi kıvrılmıştı.

Korkudan (yt) o (ö) görünârdi (y) koca bir varan (zt). (ÇG, 88: 19)

TT. Korkudan o, koca bir komodo ejderi (gibi) görünürdü.

Köşedâ (yt) durardı (y) şvabra (ö). (ÇG, 88: 31)

TT. Köşede paspas sopası duruyordu.

Biraz duruklanıp (zt), o (ö) hep (zt) hazırlardı (y) taa başka, eni manövra (bsn). (ÇG, 89: 14)

TT. Biraz duraklayıp, o hep daha farklı yeni manevralar hazırlardı.

Bunu (bln) o (ö) yapardı (y) pek çemrek hem becerikli (zt). (ÇG, 89: 15)

TT. Bunu o, çok çevik ve becerikli yapardı.

Guşter (ö) kıpırdamayarak (zt) durardı (y) tafta esirliindä (yt). (ÇG, 90: 9)

TT. Kertenkele kıpırdamayarak tahtanın esaretinde dururdu.

10) Mitruşun mamusu (ö) koydu (y) o pıstiya şvabrayı (bln) bir tarafa (yt). (ÇG, 90: 15)

TT. Mitruş'un annesi o lanet paspası bir tarafa koydu.

Yıldırım gibi (zt) yardı (y) otları, çiçekleri, biberleri, karıkları (bln). (ÇG, 90: 15)

TT. Otları, çiçekleri, biberleri, arıkları yıldırım gibi yardı.

Büük havezlän (zt) üürenärdi (y) ufak hayvancıkların yaşamasını, onnarın marfetlerini (bln). (ÇG, 90: 23)

TT. Büyük hevesle ufak hayvanların hayatını, onların marifetlerini öğreniyordu.

Salonda (yt) işidilärdi (y) türk muzıkası (ö). (OKK-OKK, 91: 2)

TT. Otobüsün salonunda Türk müziği duyuluyordu.

Garip (zt) çalardı (y) Sezen Aksu (ö). (OKK-OKK, 91: 3)

TT. Hüzünlü söylerdi Sezen Aksu.

Açıksaçık sarafanı (ö) belli edärdi (y) onun taazä güneşlenmiş tenini (bln). (OKK-OKK, 91: 11)

TT. Açık saçık elbisesi onun yeni bronzlaşmış tenini belli ediyordu.

Etişincä evä (zt), aklımdan (y parç.) hiç (zt) çıkmadı (y parç.) o buluntu (ö). (OKK-OKK, 92: 12)

TT. Eve ulaşınca kadar, o buluntu aklımdan hiç çıkmadı.

İçip bir çay (zt), sabursuz (zt) oturdum (y) okumaa (zt). (OKK-OKK, 92: 12)

TT. Bir çay içip, sabırsızca okumaya oturdum.

O gündän beeri (zt) geçti (y) iki yıldan zeedä (ö). (OKK-OKK, 92: 14)

TT. O günden beri iki yıldan fazla (zaman) geçti.

Batüsundan sora (zt) çizmelär yaamurluklan (ö) kaldıydı (y) Makariyä (yt). (OKK-OKK, 93: 1)

TT. Ağabeyinden sonra yağmurlukla çizmeler Makari'ye kalmıştı.

Gölmeksiz, belä kadar çıplak (ö parç), güneştän, terdän (yt) yalabıyardı (y) omuzları hem arkası (ö parç.) (OKK-OKK, 93: 12)

TT. Gömleksiz, bele kadar çıplak, omuzları ve sırtı güneşten, terden parlıyordu.

14) Makari (ö) boodayı (bln) biçärdi (y) kolay, büyük raabetlän (zt). (OKK-OKK, 93: 14)

TT. Makari buğdayı büyük bir istekle kolay(ca) biçerdi.

Ondan sora (zt) Kirekiyi (bln) ikinci kerä (zt) aaretlik almış (y) o karının kızkardaşı (ö). (OKK-OKK, 93: 30)

TT. Ondan sonra Kireki'yi o kadının kız kardeşi ikinci kez evlatlık almış.

Şamata, kalabalık (ö) haydadı (y) Dinayı (bln) erä (yt). (OKK-OKK, 94: 15)

TT. Şamata, kalabalık Dina'yı yere düşürdü.

21) Basamaklar yanında (yt) durardı (y) bir genç çingenäyka (ö). (OKK-OKK, 94: 21)

TT. Basamakların yanında bir genç çingene kadın dururdu.

Karı (ö) beklärdi (y) eşindän mektup saalı için (bsn). (OKK-OKK, 94: 27)

TT. Kadın, eşinden sağlığı ile ilgili mektup beklerdi.

Kahırlı fikirlär (ö) zeetlärdilär (y) karıyı (bln). (OKK-OKK, 94: 29)

TT. Kederli düşünceler kadına eziyet ederdi.

Bir ayledä (yt) yaşardılar (y) kırk iki yaşında kaynata, onun gelini Dina, unukası Sandika hem aaretlik kızçaaz Kireki (ö). (OKK-OKK, 95: 2)

TT. Bir ailede, kırk iki yaşındaki kaynata, onun gelini Dina, torunu Sandika ve evlatlık kızcağız Kireki yaşardı.

İş (ö) etişärdi (y) kaynataya da, gelinä dä (yt). (OKK-OKK, 95: 6)

TT. İş, kaynataya da geline de yeterdi.

Ozaman (zt) şkolada (yt) uşakları (yt) üüredärdilär (y) romın dilindä (zt). (OKK-OKK, 95: 12)

TT. O zamanlar okulda çocuklara Rumen dilinde eğitim verirdiler.

İnâyılân (yt) uygun (zt) örârdi (y) incecik boşça, yastık üzü, yatak örtüsü (bsn). (OKK-OKK, 95: 28)

TT. İğneyle güzel incecik bohça, yastık kılıfı, yatak örtüsü örerdî.

Körpâ kız (ö) derâ boyunda (yt), çıkarıp terliklerini hem yapaa çoraplarını (zt), yalnayak (zt) geçârdi (y) dereleri (bln). (OKK-OKK, 96: 13)

TT. Genç kız, dere kıyısında, terliklerini ve yün çoraplarını çıkarıp, yalın ayak dereleri geçerdî.

Bir kerâ (zt) Kirekiyi (bln) kavradıydı (y) bir delikannı (ö). (OKK-OKK, 96: 18)

TT. Bir keresinde Kireki'yi bir delikanlı kaçırmıştı.

Makari (ö) kıza (yt) gelârdi (y) serioz hem akıllı bir çocuk (zt). (OKK-OKK, 96: 25)

TT. Makari kıza ciddi ve akıllı bir oğlan gibi gelirdi.

Kireki (ö) tanıyardı (y) onu (bln) biyaz kalpaandan (zt). (OKK-OKK, 96: 29)

TT. Kireki onu beyaz kalpağından tanıyordu.

Bir gün (zt) Kireki (ö) işitti (y) dâdunun hem Dinanın yalpaklı lafetmesini (bln). (OKK-OKK, 97: 6)

TT. Bir gün Kireki yaşlı adamın ve Dina'nın nazik konuşmasını duydu.

O (ö) hepsini (bln) yanına (yt) çaardı (y) prost olmaa (zt), evdekilerinâ son sözünü söylemää (zt). (OKK-OKK, 97: 16)

TT. O, herkesi helalleşmek, evdekilere son sözünü söylemek için yanına çağırdı.

Üüsek papşoylar ikişâr-üçâr koçannan (ö) beklârdilâr (y) çiftçi saabisini (bln). (OKK-OKK, 98: 3)

TT. İkişer üçer koçanlı yüksek boylu mısırlar, çiftçisini beklediler.

Kız (ö) kaldı (y) sade (zt) çukmannan (zt). (OKK-OKK, 98: 12)

TT. Kız sadece yünlü elbisesiyle kaldı.

Genişçâ, kaskılı çukmannan (zt parç.) incecik Kireki (ö) gözükärdi (y) biraz doluca (zt parç.). (OKK-OKK, 98: 14)

TT. İncecik Kireki geniş, yünlü elbisesiyle biraz doluca gözüküdü.

Fistanın boyası (ö) pek (zt) uygun gelârdi (y) onun mor gözlerine (yt). (OKK-OKK, 98: 15)

TT. Fistanın rengi onun kahve gözlerine pek yakışıyordu.

Güneşä karşı biyaz boynusunda (yt) yalabıyardı (y) bir dizi sedef hem vaatizlik stavrozçuu (ö). (OKK-OKK, 98: 18)

TT. Güneşe karşı beyaz boynunda bir dizi sedef ve vaftiz haçı parlıyordu.

İçip testidän biraz su (zt), gözünü attı (y) sinkalı gök üzünä (yt). (OKK-OKK,98: 19)

TT. Testiden biraz su içip, mavi gökyüzüne göz attı.

Kireki (ö) ilerdän (zt) hiç (zt) alıpsatmazdı (y) bu tabiat güzelliinä (yt). (OKK-OKK, 98: 22)

TT. Kireki önceden bu tabiat güzelliğine hiç dikkat etmezdi.

Şindi sä (zt) haseetlän (zt) mayıl olardı (y) bu serbest hem gamsız bulutlara (yt). (OKK-OKK, 98: 22)

TT. Şimdi ise bu özgür ve gamsız bulutlara hasetle/kıskançlıkla hayran olurdu.

İyecää zaman (zt) sevärdi (y) bir filcan turna gözü dibi kuru süzmää (bln). (OKK-OKK, 98: 29)

TT. (Yemek) yiyeceği zaman bir fincan turnagözü şarabı dibine kadar içmeyi severdi.

Sora (zt), boz bıyını kıvrıdarak (zt), dädu (ö) pindi (y) arabaya (yt). (OKK-OKK, 99: 5)

TT. Sonra, gri bıyığını kıvrıtarak yaşlı adam arabaya bindi.

Alıp kamçıyı elinä (zt), hızlı (zt) çıktı (y) auldan (y). (OKK-OKK, 100: 12)

TT. Eline kamçıyı alıp, hızlıca avludan çıktı.

Aul içindä (yt) durardı (y) küçürek bir evcääz (ö). (OKK-OKK, 100: 23)

TT. Avlu içinde küçük bir ev duruyordu.

Makari (ö) çıktı (y) dışarı (yt) köpää vermää hem tokatçı kapamaa (zt). (OKK-OKK, 102: 12)

TT. Makari köpeğe (yemek) vermek ve kapıyı kapamak için dışarı çıktı.

Bu (ö) sayılardı ayıp (y) bütün küüyä (yt)! (OKK-OKK, 102: 24)

TT. Bu, bütün köyde ayıp sayılırdı!

Kırmızı zaybir (ö) biraz (zt) gevşetti (y) Makariyi (bln). (OKK-OKK, 103: 2)

TT. Kırmızı zayber şarabı Makari'yi biraz gevşetti.

Makarinin (y parç.) biraz (zt) dili dolaşardı (y parç.) taa çok duygularından, nekadar şaraptan (zt). (OKK-OKK, 103: 12)

TT. Makari'nin dili şaraptan ziyade duygularından daha çok dolaşır.

Kireki dā (ö) biraz (zt) şennendi (y) onun romantik lafetmesindān (yt). (OKK-OKK, 103: 17)

TT. Kireki de onun romantik konuşmasından biraz neşelendi.

Taa kapudan (yt) gözāl (zt) kokardı (y) pişmiş ekmää (ö). (OKK-OKK, 103: 29)

TT. Pişmiş yemek ta kapıdan güzel kokardı.

Ortalıkta (ö parç.) yukardan erädān (zt) tavanı (bln) tutardı (y) bir direk (ö parç.). (OKK-OKK, 104: 17)

TT. Orta yerde bulunan bir direk yukardan aşağıya kadar tavanı tutardı.

Sora (zt) şımarıklık için (zt) herkez (ö) kabledärmiş (y) “payını” (bln). (OKK-OKK, 104: 21)

TT. Sonra şımarıklık için/ yüzünden herkes “payını” almış.

Makari dā (ö) maazadan (yt) getirdi (y) bir oka şarap (bsn). (OKK-OKK, 104: 25)

TT. Makari de bodrumdan bir sürahi şarap getirdi.

Kayınna (ö) çabuk (zt) sevdi (y) Kirekiyi (bln). (OKK-OKK, 105: 13)

TT. Kaynana Kireki'yi çabuk sevdi.

O (ö) sevdi (y) onu (bln) kendi kızını gibi (zt). (OKK-OKK, 105: 14)

TT. O, onu kendi kızı gibi sevdi.

Şindi sä (zt) buldum (y) hem kendimi, hem seni, hem dā kısmetimi (bln). (OKK-OKK, 105: 29)

TT. Şimdi ise hem kendimi, hem seni, hem de kısmetimi buldum.

Onnar (ö), ancak bakıp biri-birinä (zt), hepsini (bln) annardılar (y) lafsız (zt). (OKK-OKK, 106: 5)

TT. Onlar, sadece birbirine bakıp her şeyi lafsız anlardılar.

Kalan işlär (ö) kaldıydı (y) yaza (zt). (OKK-OKK, 106: 10)

TT. Kalan işler yaza kalmıştı.

Kireki (ö) çıkmıştı (y) uşaklan (zt) dışarı (yt). (OKK-OKK,106: 13)

TT. Kireki çocukla dışarı çıkmıştı.

31) Gelinnär dā (ö) üürenärdilär (y) kayınnanın karakterini (bln). (OKK-OKK, 106:

TT. Gelinler de kaynananın karakterini öğrenirdiler.

Bir yıldan sora (zt) başladı (y) İkinci Dünnä cengi (ö). (OKK-OKK, 107: 14)

TT. Bir yıl sonra 2. Dünya Savaşı başladı.

Front (ö) geçtiydi (y) Besarabiyadan (yt). (OKK-OKK, 107: 15)

TT. Besarabya'dan cephe geçmişti.

Bizim insan (ö), biraz Sovetlerdä bulunup (zt), şimdi (zt) genä (zt) düştü (y) romın çıraklına (yt). (OKK-OKK, 107: 16)

TT. Bizim insan, biraz Sovyetlerde yaşayıp şimdi yüne Rumen çıraklığına düştü.

19) Kireki (ö) dört uşaklan (zt parç) kaldıydı (y) yalnız (zt parç). (OKK-OKK, 107:

TT. Kireki dört çocukla yalnız/ tek başına kalmıştı.

Bir gün (zt), avşam üstü (zt), aul içinä (yt) çekildi (y) bir taliga üç soldatlan (ö). (OKK-OKK, 107: 27)

TT. Bir gün, akşamüstü, evin avlusuna üç askerli atlı bir araba çekildi.

Onnar (ö) istärdilär (y) sade gecelemää (bsn). (OKK-OKK, 107: 28)

TT. Onlar sadece geceleme istiyorlardı.

1) Uşaklar (ö) oturardılar (y) camal boyunda (yt), pisi gibi (zt). (OKK-OKK, 108:

TT. Çocuklar sobanın kenarında kedi gibi otururdular.

Komandir – sarı frezal, maavi gözlü nemtā (ö) pek (zt) baktı (y) karıya (yt). (OKK-OKK, 108: 1)

TT. Sarı perçemli, mavi gözlü Alman komutan, kadına çok baktı.

Çok kerä sora (zt) Kireki uşaklarlan (ö) annadardılar (y) Makariyā (yt) nemtā askerlerini hem o cömert komandiri (bln). (OKK-OKK, 108: 14)

TT. Daha sonra birçok kez Kireki çocuklarla Makari'ye Alman askerlerini ve o cömert komutanı anlatırdılar.

Şkolalar (ö) geçtiydilär (y) rus dilinä (yt). (OKK-OKK, 108: 17)

TT. Okullar Rus diline geçmişti.

Raypotrebsoyuzda (yt) Makariyi (bln) ayırdılar (y) baş önderci Bayırküüyün kooperatıya işlerinä (yt). (OKK-OKK, 108: 20)

TT. Bölge Tüketici Birliği'nde Makari'yi Bakırköy'ün kooperatif işlerinin baş yöneticisi olarak seçtiler.

Kooperatıyanın başı (ö) çalışardı (y) produkçıyanın, malların assortimenti çeşitli hem kaliteli olsun (zt). (OKK-OKK, 108: 26)

TT. Kooperatifin müdürü, ürünlerin, malların çeşitlerinin zengin ve kaliteli olması için çalışırdı.

Uşakların duuması (ö) yazıldardı (y) bir küçücük ikonacın ardında (yt). (OKK-OKK, 109: 1)

TT. Çocukların doğum günü küçücük bir ikonun arkasına yazılırdı.

Güzün (zt) Kirekinin (ö parç.) olduydu (y) taa bir kızçaazı (ö parç.). (OKK-OKK, 109: 1)

TT. Sonbaharda Kireki'nin bir kızı daha olmuştu.

Boba (ö) nışannadı (y) beşinci uşaan adını hem duuma gününü (bln). (OKK-OKK, 109: 2)

TT. Baba, beşinci çocuğun adını ve doğum gününü işaretledi.

Uşak (ö) manisinä (yt) benzeer (y), senin anana (yt)! (OKK-OKK, 109: 27)

TT. Çocuk büyükannesine, senin annene benziyor!

Makari (ö) karısını (bln) sayardı (y) islää çorbacıyka hem örnek gibi haliz ana (bsn). (OKK-OKK, 109: 32)

TT. Makari karısını iyi bir ev hanımı ve örnek, gerçek bir anne sayardı.

İkisi dä (ö) uşaklarına (yt) verärdilär (y) bütün can sıcaklığını hem derin duygularını (bln). (OKK-OKK, 110: 5)

TT. İkisi de çocuklarına tüm sıcaklığını ve derin duygularını verirdiler.

Sabaalen (zt) bulmuşlar (y) ikisini dä (bln) kan içindä (zt). (OKK-OKK, 110: 20)

TT. Sabahleyin ikisini de kanlar içinde bulmuşlar.

İnsan (ö) sora (zt) sınaştıydı (y) kolhoza (yt). (OKK-OKK, 111: 10)

TT. Sonra insanlar kolhoza alışmıştı.

Selsovetin beygir ahırlarından (yt parç.) köpek (ö) dadanmıştı (y) taşımaa tezek parçalarını (yt parç.). (OKK-OKK, 110: 28)

TT. Köy meclisinin at ahırlarından tezek parçalarını taşımaya köpek dadanmıştı.

Cömert Layka (ö) kardaşça (zt) paylaşardı (y) kendi üülenniini (bln). (OKK-OKK, 110: 29)

TT. Cömert Layka kardeşçe kendi öğle yemeğini paylaşırdı.

4) Taa sora da (zt) başladıydı (y) çiftçilik kolektivizasyonu (ö). (OKK-OKK, 111: 4)

TT. Daha sonra da tarımın kolektivizasyonu başlamıştı.

Bu diişilmeklär dä (ö) ilktän (zt) zor geldi (y) insana (yt). (OKK-OKK, 111: 4)

TT. Bu değişimler de önce insanlara zor geldi.

Makari kendisi dä (ö) uşaklardan (yt) üürenärdi (y) dooru yazmaa rus dilindä zavavlenniya, doverennost, şçöt-faktura hem başka dokumentleri (bln). (OKK-OKK, 111: 16)

TT. Makari kendisi de çocuklardan Rus dilinde dilekçe, vekâletname, fatura ve diğer belgeleri doğru yazmayı öğreniyordu.

Makari (ö), yola çıkarkan (zt), herkerä (zt) sımarlardı (y) karısına korusun kendini hem uşakları (bln). (OKK-OKK, 111: 25)

TT. Makari yola çıkarken, her seferinde karısına kendini ve çocuklarını korumasını tembihlerdi.

Makariyi (bln) karısınan (zt) dayma (zt) çaarardılar (y) konuşkalara, düünnerä (yt). (OKK-OKK, 112: 3)

TT. Makari'yi karısıyla (birlikte) daima eğlencelere, düğünlere çağırırdılar.

Kireki (ö) Makariyä (yt) giidirärdi (y) eni kostüm, eni gölmek (bsn). (OKK-OKK, 112: 6)

TT. Kireki Makari'ye yeni takım elbise, yeni gömlek giydirdi.

O (ö) beenärdi (y) onun sıcak koltuuna girmää, yanında ısınmaa (bln). (OKK-OKK, 112: 9)

TT. O, onun sıcak koltuğunun altına girmeyi, yanında ısınmayı severdi.

Makari (ö) hep (zt) korkardı (y) ilkin Kireki ölmesin (zt). (OKK-OKK, 112: 15)

TT. Makari önce Kireki'nin ölmesinden hep korkardı.

29) Makari (ö) annattı (y) eveldän kalma bir kısacık fikra (bsn). (OKK-OKK, 112:

TT. Makari eskiden kalma kısacık bir fikra anlattı.

Büün (zt) onu (bln) iilendirärdi (y) bu kefli tema (ö). (OKK-OKK, 113: 13)

TT. Bugün onu bu keyifli konu eğlendiriyordu.

28) Sendän bunu işitmää (bsn) isteerim (y), sevgili karıcım (cdu). (OKK-OKK, 113:

TT. Senden bunu duymak istiyorum, sevgili karıcığım.

Sora (zt) sustu (y), bir noktaya uzun-uzun bakarak (zt). (OKK-OKK, 114: 3)

TT. Sonra bir noktaya uzun uzun bakarak sustu.

-Kireki (ö) kıstı (y) omuzlarını (bln). (OKK-OKK, 114: 11)

TT. Kireki omuzlarını kaldırdı.

Onnar (ö parç.) oturardılar (y) ikisi dâ (ö parç.) patta (yt) sessiz (zt). (OKK-OKK, 114: 16)

TT. Onlar, ikisi de sedirde sessizce oturuyordular.

Ölä sessizcä dâ (zt), nicä bu avşam (zt), geçärdi (y) Kirekinin hem Makarinin kismetli yılları (ö). (OKK-OKK, 114: 16)

TT. Kireki'nin ve Makari'nin mutlu yılları da bu akşam gibi, öyle sessizce geçirdi.

20) En küçük kızları (ö) henez (zt) bitirdiydi (y) institutu (bln). (OKK-OKK, 114:

TT. En küçük kızları enstitüyü henüz yeni bitirmişti.

Karı (ö) savaşırdı (y) üreklendirmää hem birtürlü temizä çıkarmaa bu usluca çocuu (yt). (ÇMD, 117: 21)

TT. Kadın, bu uslu oğlanı yüreklendirmeye ve bir şekilde temize çıkarmaya çalışırdı.

Vladi hem manisi (ö) haşladılar (y) çiidemneri (bln) kapu önünä, laalelerin yanına (yt). (ÇMD, 117: 29)

TT. Vladi ve büyükannesi çiğdemleri kapının önüne, lalelerin yanına diktiler.

O güzün (zt) Vladi (ö) hazırlanardı (y) askerlää gitmää (zt). (ÇMD, 118: 14)

TT. O sonbaharda Vladi askerliğe gitmeye hazırlanırdı.

Çıktıkça kapu önünä (zt), Vladinin manisi (ö) mayıl olardı (y) bu ufacık ilkyaz habercilerinä (yt). (ÇMD, 118: 10)

TT. Kapının önüne çıktıkça Vladi'nin büyükannesi bu ufacık ilkbahar habercilerine hayran olurdu.

Bir nedän sora (zt) yavaşacık (zt) mamusunnan bilä (ö parç.) girdi (y) hasta manisi (ö parç.) (ÇMD, 118: 21)

TT. Bir süre sonra yavaşça annesiyle birlikte hasta büyükannesi girdi.

Vladi (ö) öptü (y) manisinin elini (bln). (ÇMD, 118: 23)

TT. Vladi, büyükannesinin elini öptü.

İçindä (yt) yollamıştın (y) ilk asker patredini (bln). (özne: sen) (ÇMD, 119: 8)

TT. İçinde ilk asker fotoğrafını yollamıştın.

17) Kaar altında uyanıp (zt), fırlamışlar (y) güneşä (yt). (onlar: özne) (ÇMD, 119: 17)

TT. Karın altında uyanıp, güneşe fırlamışlar.

119: 19) Ko (cdu) çiidemnär (ö) açsınnar (y) her yılın (zt), ömür boyunca (zt)! (ÇMD, 119: 19)

TT. Bırak çiğdemler her yıl, ömür boyunca açsınlar!

Yazın (zt) onu (bln) getirerlär (y) küüyä (yt) manisinä (yt). (KS, 120: 1)

TT. Yazın onu köye büyükannesine getiriyorlar.

İkidä-birdä (zt) hep (zt) isteer (y) alsınnar (y) ona (yt) çips, “Fanta”, sakız hem taa başka faydasız işlär (bsn). (KS, 120: 2)

TT. İkide birde ona hep cips, “Fanta”, sakız ve daha başka yararsız şeyler alsınlar istiyor.

Romka (ö) sevärdi (y) pinmää aacın taa tepesinä, üüsek dallardan koparmaa en olmuşlarını, en gözellerini (bln). (KS, 120: 9)

TT. Romka ağacın en tepesine çıkmayı, yüksek dallardan en olmuşlarını, en güzellerini koparmayı severdi.

Kıra (yt) gidärdik (y) sakız toplamaa (zt). (KS, 121: 3)

TT. Kıra, sakız toplamaya giderdik.

-Elbetki, (cdu) kırdä (yt) büüyey (y) sakız otu (ö). (KS, 121: 5)

TT. Elbette, sakız otu kırdä büyüyor.

Onun köklerinden (yt) çıkêr (y) birâr damna sûtçääz (ö). (KS, 121: 5)

TT. Onun köklerinden birer damla(cık) sût çıkıyor.

-Bir demettän (yt) çıkardı (y) büyük bir sakız (ö). (KS, 121: 16)

TT. Bir demetten büyük bir sakız çıkardı.

Üülenä kadar (zt) toplardık (y) iki-üç demet (ö). (KS, 121: 16)

TT. Öğlene kadar iki üç demet toplardık.

Kalemin üstünä (yt) kakum (ö) yazardı (y) adımızı (bln). (KS, 121: 27)

TT. Kalemin üstüne ablam adımızı yazardı.

Gözäl, pembä boyada olsun deyni (zt), sakıza katardık (y) kırmızı çiğeciin ufacık yapraklarını (bln). (KS, 121: 27)

TT. Güzel, pembe renkte olsun diye, sakıza kırmızı çiçeğin ufacık yapraklarını katardık.

O çiçää (yt) deyardık (y) “kuzu göbecii” (bln). (özne: biz) (KS, 121: 29)

TT. O çiçeğe “kuzugöbeği” diyorduk.

Gözäl, tatlı sakız kokusu (ö) daalardı (y) bütün içersinä (yt)! (KS, 122: 1)

TT. Güzel, tatlı sakız kokusu bütün odaya dağılırdı!

Kır sakızı (ö) kokardı (y) yar boyunda otlara, çiçeklerä, maavi-ergivan kekliklerä (yt). (KS, 122: 3)

TT. Kır sakızı yar kıyısındaki otlara, çiçeklere, mavi-erguvan kekliklere kokardı.

O kokular (ö) kaldı (y) benim burnumda (yt) büünkü günä kadar (zt). (KS, 122: 5)

TT. O kokular benim burnumda bu güne kadar kaldı.

Romka (ö) istärdi (y) kendi gözünän görsün, kendi elinnän toplasın o “üünölmüş, pek faydalı sakızı” (bsn). (KS, 122: 13)

TT. Romka, o “övlölmüş, çok faydalı sakızı” kendi gözüyle görmek, kendi eliyle toplamak isterdi.

Bir gün (zt), taa sıcak çıkmadıynan (zt), Romka manisinnän (ö) yollandılar (y) kıra (yt). (KS, 122: 20)

TT. Bir gün, henüz sıcak olmadan, Romka büyükannesiyle kıra yola çıktılar.

Uzun saplı sakızlar (ö) görünärdilär (y) taa uzaktan (yt). (KS, 122: 21)

TT. Uzun saplı sakızlar ta uzaktan görünürdüler.

Sakızlar (ö) ayırıldılar (y) öbür otlardan (yt). (KS, 122: 24)

TT. Sakızlar diğer otlardan ayrıldılar.

Herbir kökçeezdän (yt) çıktı (y) birär damna sütçääz (ö), boncuk gibi (zt). (KS, 123: 8)

TT. Her bir kökten boncuk gibi birer damla süt çıktı.

Te bu “biyaz boncuklar” (ö) kuruduktan sora (zt) olêrlar (y) mor şokolat boyasında (zt). (KS, 123: 9)

TT. İşte bu “beyaz boncuklar” kuruduktan sonra kahve çikolata renginde oluyorlar.

Onnardan (yt) yapılêr (y) sakız (ö). (KS, 123: 10)

TT. Onlardan sakız yapılıyor.

Sakızçılar (ö) topladılar (y) birär kucak sakız otu (bsn). (KS, 123: 13)

TT. Sakızcılar birer kucak sakız otu topladılar.

Romka manisinnän (ö) büyük havezlän (zt) gezinärdilär (y) çiçeklerin hem otların içindä (yt). (KS, 123: 16)

TT. Romka büyükannesiyile (birlikte) çiçeklerin ve otların içinde büyük hevesle dolaşırdılar.

Sora (zt), sıkıp kanatlarını (zt), kelebeklär (ö) gamsız (zt) uçardılar (y) genä iilenmää bu serbest meydannıkta (zt). (KS, 123: 24)

TT. Sonra, kelekler kanatlarını sıkıp yine eğlenmek için bu serbest meydanlıkta gamsız uçardılar.

Onnar (ö) beklärdilär (y) kendi saabilerini (bln). (KS, 124: 2)

TT. Onlar kendi sahiplerini beklerdiler.

Romka da (ö), manisinä bakıp (zt), onun ardından (yt parç.) çalışardı (y) tekrarlamaa (yt parç.). (KS, 124: 6)

TT. Romka da büyükannesine bakıp onun ardından tekrarlamaya çalışırdı.

Romka (ö) pek (zt) beendi (y) tatlı kır sakızını (bln). (KS, 124: 15)

TT. Romka tatlı kır sakızını çok beğendi.

Küüdä (yt) açıldıydı (y) bir ev üüsüz uşaklar için – detdom (ö). (BT, 125: 8)

TT. Köyde öksüz çocuklar için bir ev, yetimhane, açılmıştı.

Onnar (ö) gezärdilär (y) stroylan (zt), ikişär-ikişär (zt). (BT, 125: 14)

TT. Onlar, sırayla, ikişer ikişer gezerdiler.

Bir gün (zt) bän (ö) sataştım (y) kızlara (yt) boyasınnar benim dä dudaklarımı (zt). (BT, 126: 24)

TT. Bir gün ben kızlara benim de dudaklarımı boyasınlar diye sataştım.

7) Bän dä (ö) kızçaaz gibi (bsn parç) istärdim (y) gözäl olmaa (bsn parç)! (BT, 127: 7)

TT. Ben de kızcağz gibi güzel olmak isterdim!

Bän (ö) yaptıydım (y) birkaç kerä (zt), dinnenä-dinnenä (zt). (BT, 127: 28)

TT. Ben birkaç kere, dinlene dinlene yapmışım.

Pençerä sırçaları (ö) tuz-buz oldu (y) sundurmada (yt). (BT, 128: 5)

TT. Pencerenin camları sundurmada tuz buz oldu.

Şindi (zt) beni dä (bln) beklärdi (y) ceza (ö)! (BT, 128: 25)

TT. Şimdi beni de ceza beklerdi!

İştän (yt) geldi (y) boba (ö). (BT, 128: 26)

TT. Babam işten geldi.

28) Mamunun yanına (yt) oturmuştu (y) raatsızlı çekän kakucuum (ö). (BT, 128: 28)

TT. Rahatsızlığı çeken ablam, annemin yanına oturmuştu.

Buka elindä (zt) boba (ö) gezdirdi gözlerini (y) hepsimizdä (yt). (BT, 129: 11)

TT. Babam bir parça ekmek elinde hepimizde gözlerini gezdirirdi.

O (ö) üürenärdi (y) ortalın psikologik durumunu (bln). (BT, 129: 12)

TT. O, ortamın psikolojik durumunu öğreniyordu.

O (ö) beklärdi (y) sudu (bln)! (BT, 129: 14)

TT. O, mahkemeyi beklerdi!

Boba (ö), neçinsä (cdu), vazgeçärdi (y) beni takazalasın (yt). (BT, 129: 23)

TT. Babam, nedense, bana kızmaktan vazgeçerdi.

O (ö) ayaklı dikmäâ maşınada (yt) dikärdi (y) gölmek, terlik, yastık üzü hem başka läüzümni işlär (bsn) aylesinä (yt). (Kİ, 131: 9)

TT. O, ayaklı dikiş makinesinde gömlek, terlik, yastık kılıfı ve ailesine başka gerekli şeyler dikerdi.

Pek (zt) becerärdi (y) fıçıcılık işlerini düzmäâ (bln). (Kİ, 131: 10)

TT. Fıçıcılık işlerini yapmayı pek becerirdi.

Aaçlar (ö parç.) durardılar (y) hepsi (ö parç.) erekli, tertipli, sıralarda (yt). (Kİ, 131: 15)

TT. Ağaçların hepsi kazıklı, tertipli sıralarda dururdular.

Aul aşırı (yt) yaşardılar (y) Kırccallar (ö). (Kİ, 131: 25)

TT. Kırccallar avlunun diğer tarafında yaşardılar/ otururdular.

-Ozaman (zt) gel (y) ardıma (yt). (Kİ, 131: 31)

TT. O zaman arkamdan gel.

Doyduktan sora (zt) başladıydık (y) karpuzların içini oymaa, kofacık yapmaa (yt). (Kİ, 132: 10)

TT. Doyduktan sonra karpuzların içini oymaya, badya yapmaya başlamıştık.

Öteedä (yt) yarım aulu (bln) kaplardı (y) papşoyluk (ö). (Kİ, 132: 12)

TT. Ötede mısırlar bahçenin yarısını kaplardı.

Sora (zt) geçtim (y) Tivçu batünün auluna (yt). (Kİ, 132: 25)

TT. Sonra Tivçu ağabeyin bahçesine geçtim.

Yatıkça (zt) saplık tepesindän (yt) islää (zt) görünärdi (y) bizim tokat (ö). (Kİ, 132: 30)

TT. Bizim evin giriş kapısı samanlığın tepesinden yatık şekilde iyi görünürdü.

Beni (bln) başladıydı (y parç) sivri sineklär (ö) imää (y parç). (Kİ, 133: 16)

TT. Beni sivrisinekler yemeye başlamıştı.

Sabaalen (y) boba, (ö) işä gidärkän (zt), uuradı (y) annasın saalımı (zt). (Kİ, 134: 3)

TT. Sabahleyin babam, işe giderken, sağlık durumumu anlamak için uğradı.

Omuzların üstündä kafan (ö) olsun (y), diil boş susak (ö)! (Kİ, 134: 14)

TT. Omuzlarının üstünde boş susak değil, kafan olsun!

O evdä (yt) şindi (zt) yaşêêr (y) unukaları (ö). (Kİ, 134: 19)

TT. O evde şimdi torunları yaşıyor.

Ak ceerlerinä (yt) etişmäzdi (y) soluk (ö). (HK, 44: 22)

TT. Akciğerlerine nefes yetmezdi.

Ne ilerdän, ne arkadan (yt) gelmäzdi (y) kimsey (ö). (HK, 45: 14)

TT. Ne önden ne de arkadan kimse gelmezdi.

Hiç (zt) özenmäzdi (y) kaçmaa bilä, kendi derisini kurtarmaa (yt). (A, 55: 18)

TT. Kaçmaya, kendi postunu / canını kurtarmaya bile hiç yeltenmezdi.

Onun kuru güdesi (ö) hiç (zt) doldurmazdı (y) yamalı surtuunu (bln). (A, 56: 13)

TT. Onun kuru/ zayıf bedeni yamalı ceketini hiç doldurmazdı.

O (ö) istemäzdi (y) baaşlasınnar ona kalan günnerini (bln). (A, 56: 16)

TT. O, ona kalan günlerini bağışlamalarını istemezdi.

Marina (ö) yalnayak (zt) asfalt üstündä (yt) hep (zt) kıyışmazdı (y), ellerindä çantası hem o kutsuz import ayak kapları (bln). (KÖ, 64: 7)

TT. Marina asfalt üstünde yalın ayak, ellinde çantası ve o bahtsız yabancı marka ayakkabıları ile yine cesaret etmezdi.

O (ö) benzemäzdi (y) sade şoföra (yt). (KÖ, 64: 12)

TT. O sadece şoföre benzemezdi.

İrmi edi yıl içindä (zt) bir adam bilä (ö) ona (yt) baaşlamadı (y) bukadar çok gül (bsn). (KÖ, 73: 29)

TT. Yirmi yedi yıl zarfında bir erkek bile ona bu kadar çok gül hediye etmedi.

- Bana (yt) taa kimsey (ö) getirmediydi (y) kafä (bsn) döşemä (yt). (KÖ, 79: 15)

TT. Bana henüz kimse yatağıma kahve getirmemişti.

Ruslan (ö) hiç (zt) düşünmädzi (y) bilä dönmaa (bln). (KÖ, 82: 13)

TT. Ruslan dönmeyi hiç düşünmezdi bile.

Gençlär (ö) bazin içindän (yt) istemäzdilär (y) çıkmää (bsn). (KÖ, 84: 26)

TT. Gençler havuzun içinden çıkmak istemezdi.

Bu çaarılmadık musaafirlär (ö) bizi dä (bln parç.) unutmamışlar (y) dolaşmaa (bln parç.). (ÇG, 87: 7)

TT. Bu davetsiz misafirler bizi de ziyaret etmeyi unutmamışlar.

Bundan sora (zt) ona (yt) evlenmeyecek (y) bir dä delikannı çocuk. (ö) (OKK-OKK, 102: 24)

TT. Bundan sonra hiçbir delikanlı oğlan onunla evlenmeyecek.

O (ö) istemäzdi (y) ihtärlıkta (zt) kalsın Kirekisiz (bsn). (OKK-OKK, 112: 15)

TT. O, yaşlılıkta Kireki'siz kalmak istemezdi.

Kireki (ö) hep (zt) unudamazdı (y) o maalä karılarının çii laflarını. (bln) (OKK-OKK, 112: 26)

TT. Kireki o mahalle kadınlarının çiğ laflarını hiç unutamazdı.

-Şüpän (ö) olmasın (y), Kireki (cdu)! (OKK-OKK, 113: 6)

TT. Şüphen olmasın, Kireki!

-Kireki (ö) raada brakmardı (y) kocasını (bln). (OKK-OKK, 113: 13)

TT. Kireki kocasını rahat bırakmazdı.

-Sän dä (ö) saa olasın (y), mani (cdu). (ÇMD, 118: 29)

TT. Sen de sağ olasın, büyükanne.

Kış vakıdında (zt) o boz renktä rubalarlan (zt) uşaklar (ö parç.) annaşılmazdılar (y), angısı kız, angısı çocuk (ö parç.). (BT, 125: 11)

TT. Kışın, o gri renkteki kıyafetlerle, çocukların hangisi kız hangisi erkek anlaşılmazdı.

Detdomcuları (bln) brakmazdılar (y) gezsinnär küü içindä kendi başına (zt). (BT, 125: 14)

TT. Yetimhanedekileri köyün içinde tek başına gezmelerine izin vermezdi.

Terbiyeciykalar (ö) susturamazdılar (y) bu inat uşaa (bln). (BT, 127: 4)

TT. Öğretmenler bu inatçı çocuğu susturamazdılar.

Angı sıcak lüzgercik (ö) getirmişti (y) bu anılmış yazıcıyı (bln) bizim tarafa (yt)? (GİK, 11: 2)

TT. Hangi sıcak rüzgârcık getirmişti bu meşhur yazarı bizim tarafa?

Nasıl (zt) yaşayacan (y) bunnarsız (zt)? (DG, 17: 16)

TT. Nasıl yaşayacaksın bunlarsız?

- Nezaman (zt) ekskursiyaya (yt) gidecez (y), ma (cdu)? (HK, 34: 3)

TT. Ne zaman geziye gideceğiz, büyükanne?

Kimin sesi (ö) bölä gözäl (zt) öter (y) sabaalen (zt)? (HK, 34: 19)

TT. Sabahları kimin sesi böyle güzel öter?

-Kimi (bln) bana (yt) büün (zt) Allaa (ö) yolladı (y) acaba (cdu)? (HK, 37: 15)

TT. Bana bugün Allah kimi yolladı acaba?

Kim (ö) cuvap edecek (y) bu insansızlaa (yt)? (A, 57: 15)

TT. Bu insansızlığa kim cevap verecek?

Şindi (zt) näpsın (y) o (ö)? (ÇG, 87: 20)

TT. Şimdi o, ne yapsın?

Neredän (yt) almıştı (y) o (ö) onnarı (bln)? (OKK-OKK,99: 31)

TT. O, onları nereden almıştı?

- Fikirini (bln) nereyi (yt) attın (y), Makaruşka (cdu)? (sen: özne) (OKK-OKK, 109: 27)

TT. - Aklını nereye attın, Makaruşka?

Dokuza kadar saymaa (bln) bilersin mi (y), tovarişç naçalnik (cdu)? (OKK-OKK,109: 28)

TT. Dokuza kadar saymayı biliyor musun, sayın müdürüm?

- Kimi (bln) genä (zt) sesledin (y), mari Eva (cdu)? (OKK-OKK,112: 28)

TT. Kimi yine dinledin, mari Havva?

-Ne okadar çok (zt) düşündün (y), mari Kireki (cdu)? (OKK-OKK, 114: 4)

TT. - Ne o kadar çok düşündün, mari Kireki?

-Neçin (zt) aalêêrsın (y), ma mani (cdu)? (KS, 122: 10)

TT. Niçin ağlıyorsun, büyükanne?

-E (cdu) kim (ö) istemâz (y) karpuz (bsn) bu sıcakta (zt)? (Kİ, 131: 30)

TT. E bu sıcakta karpuz kim istemez?

-O (ö) heptân (zt) azıttı (y), bâ (cdu)! (ÇG, 89: 20)

TT. O hepten azıttı, be!

12: 5) Bu adamda (yt) vardı (y) güneşli enerjiya hem şaşılacak bir harizma (ö). (GİK,

TT. Bu adamda güneş ışığı ve şaşılacak bir karizma vardı.

Bu (ö) ona (yt) bir ödül (y) tabiattan hem eceldân (yt). (GİK, 13: 9)

TT. Bu ona doğadan ve kaderden bir ödüldür.

Çatada (yt) vardı (y) 7-8 delikannı (ö). (HK, 31: 2)

TT. Grupta yedi sekiz delikanlı vardı.

Suvalı sundurmada (yt), kapu önündä (yt), döşeliydi (y) papurdan bir iprak hasır, yapılması öbür üzyıllıktan. (ö) (HK, 36: 23)

TT. Sıvalı sundurmada, kapının önünde geçen yüzyılda yapılmış, kamıştan bir yıpranmış hasır döşeliydi.

E, (cdu) senin (ö parç.) var (y) büün (zt) musaafirin (ö parç.). (HK, 40: 16)

TT. E, bugün senin misafirin var.

-Vakıda görä (zt) lââzımdı (y) şansora yarı yol geçilsin (ö). (HK, 44: 13)

TT. Zamana göre artık yolun yarısının geçilmesi lazımdı.

Kostika (ö) dört yaş taa büüktü (y) Lidacıktan (yt). (A, 51: 5)

TT. Kostika, Lidacık'tan dört yaş daha büyüktü.

O (ö) kayıldı (y) kâr şindi koysun kafasını kurban taşına (yt). (A, 56: 19)

TT. O, tam şu anda kafasını kurban taşına koymaya razıydı.

O (ö) hasretti (y) bir dilim mamaligaya da (yt). (A, 57: 12)

TT. O bir dilim mamaliga da hasretti

Bu gün (zt) agentliktä (yt) vardı (y) konferențiya (ö). (KÖ, 60: 1)

TT. Bugün ajansta konferans vardı.

Toplantıya kadar (zt) vardı (y) taa vakıt (ö). (KÖ, 60: 3)

TT. Toplantıya kadar daha vakit vardı.

Sabaa saatlarında (zt) kasabada (yt) raat (y) gezinmää (ö). (KÖ, 60: 12)

TT. Sabah saatlerinde şehirde dolaşmak rahat(tır).

Ortada uzun masa (ö) örtülüydü (y) biyaz boşçaylan, kaskılı doz-dolay geniş aborkalarlan (zt). (KÖ, 61: 22)

TT. Ortadaki uzun masa, etrafı geniş dantelli beyaz örtüyle örtülüydü.

Konferențiyanın bitkisinä kadar (zt) vardı (y) taa yarım saat (ö). (KÖ, 62: 11)

TT. Konferansın bitmesine daha yarım saat vardı.

Pek (zt) küçüktü (y) distanțiya aralarında (ö). (KÖ, 70: 14)

TT. Aralarında(ki) mesafe çok küçüktü.

- Sizi (bln) neredesä (ö parç.) vardır (y) gördüüm (ö parç.)! (KÖ, 70: 25)

TT. Sizi neredeyse/bir yerde görmüşlüğüm vardır!

Bu (ö) şans (y), Marina! (cdu). (KÖ, 72: 16)

TT. Bu (bir) şans(tır) Marina!

Tezdä (zt) Marina (ö parç.) genä (zt) lääzımdı (y) gitsin sınır aşırı komandirovkaya (ö parç.) (KÖ, 74: 16)

TT. Yakında Marina'nın yine şehir dışındaki iş seyahatine gitmesi lazımdı.

Ona (yt) neçinsä (cdu) pek (zt) kolaydı (y) bu adamnan (ö)! (KÖ, 74: 7)

TT. Ona nedense bu adamla pek kolaydı!

Orada (yt) vardı (y) iki oda, bir yatak hem vanna odası (ö). (KÖ, 76: 22)

TT. Orada iki oda, bir yatak ve banyo odası vardı.

Büük vanna odasında (yt) doz-dolay (zt) vardı (y) çok ayna (ö). (KÖ, 79: 7)

TT. Büyük banyo odasında çepeçevre çok ayna vardı.

Plita üstündä çüvenciktä (yt) vardı (y) dolma biber (ö). (KÖ, 82: 24)

TT. Ocağın üstündeki tencerede biber dolması vardı.

İlk katta (yt), öbür tarafta (yt), vardı (y) çıkış (ö) dooru bazinä (yt). (KÖ, 82: 26)

TT. İlk katta, diğer tarafta, havuza doğru çıkış vardı.

Ruslanın sözleri (ö) ona deyni (zt) en paalıydı (y) bu dünnedä! (yt) (KÖ, 83: 25)

TT. Ruslan'ın sözleri onun için bu dünyada en değerlisidi!

-Bendä dä (yt) var (y) sana (yt) bir şefkli haber (ö), Ruslan (cdu)! (KÖ, 85: 22)

TT. Bende de sana sevindirici bir haber var, Ruslan!

6) Papkanın içindä (yt) vardı (y) birkaç yaprak, basılı kirilcä (ö). (OKK-OKK, 92: 27)

TT. Dosyanın içinde Kiril harfleriyle basılı birkaç yaprak/sayfa vardı.

Ev içindä (yt) vardı (y) bir yaamurluk hem bir çift çizmä bobalarından kalma (ö). (OKK-OKK, 92: 27)

TT. Evin içinde bir yağmurluk ve babalarından kalma bir çift çizme vardı.

Ondan sora da (zt) onnar (ö parç.) lääzımdı (y) taa üç kardaşı “eversinnär” (ö parç.) (OKK-OKK, 93: 2)

TT. Ondan sonra da, onların üç kardeşi daha “evlendirmesi” lazımdı.

95: 5) Küü kenarında (yt) vardı (y) çok toprakları hem eski baaları (ö). (OKK-OKK, 95: 5)

TT. Köyün kenarında çok toprakları ve eski bağları vardı.

Kireki (ö) üç yaş (zt) büüktü (y) Sandikadan (yt). (OKK-OKK, 95: 11)

TT. Kireki Sandika'dan üç yaş büyüktü.

Kayet (zt) zordu (y) ilkyazın su getirmää (ö). (OKK-OKK, 96: 5)

TT. İlkbaharda su getirmek çok zordu.

Koropkanın üstündä (yt) resimniydi (y) bir büük kiilä (ö). (OKK-OKK, 108: 7)

TT. Kutunun üstünde büyük bir bit çizilmişti.

Aklı başında Makari (ö) kendi yaptıkları için (yt parç.) kayıldı (y) cevap versin kâr klisedä popazın önündä bilä (yt parç.)! (OKK-OKK,102: 10)

TT. Aklı başında olan Makari kendi yaptıkları için kilisede papazın önünde bile cevap vermeye razıydı!

16) Sergendä (yt) vardı (y) birkaç kalın kitap rumun dilindä (ö). (OKK-OKK, 104: 16)

TT. Rafta Rumen dilinde birkaç kalın kitap vardı.

Küüdä (yt) vardı (y) sade bir tükän (zt). (OKK-OKK, 108: 24)

TT. Köyde sadece bir dükkân vardı.

Bizim insan (ö) alıştı (y) işlemää kendinä (yt). (OKK-OKK, 111: 5)

TT. Bizim insanlar kendine çalışmaya alıştı.

123: 5) Sade (zt) läázım (y) enikunu toplamaa, sallamamaa da damnamasın erä (ö). (KS, 123: 5)

TT. Sadece dikkatli toplamak, yere damlamasın diye sallamamak lazım.

Sakız otunun ortasında (yt) var (y) bir büyük kök, dolayında da birkaç küçüräk (ö). (KS, 123: 7)

TT. Sakız otunun ortasında büyük bir kök, çevresinde de birkaç daha küçürek kök var.

Yazın (zt) läázım (y) nekadara çok meyva imää, zapas vitamin yapmaa, etsin bütün yıla (ö). (KS, 120: 6)

TT. Yazın mümkün olduğu kadar çok meyve yemek, bütün yıla yetecek yedek vitamin depolamak lazım.

Kırcalların aulunda (yt) vardı (y) çok karpuz (ö). (Kİ, 130: 27)

TT. Kırcalların bahçesinde çok karpuz vardı.

Bakışında (yt) yoktu (y) ne ceza şüpesi, ne dâ ölüm korkusu (ö). (A, 56: 14)

TT. Bakışında ne caza şüphesi ne de ölüm korkusu yoktu.

19) Elbetki, (cdu) kariya (ö) kolay diildi (y) bu zor vakıta (zt). (OKK-OKK, 107: 19)

TT. Elbette, kadına bu zor zamanda kolay değildi.

Onnarın da evindä (yt) bütün gün (zt) yoktu (y) kimseylär (ö). (Kİ, 131: 27)

TT. Onların da evinde bütün gün kimse yoktu.

Nasıl (zt) guşter (y) bu (ö)? (ÇG, 88: 19)

TT. Bu nasıl bir kertenkele(dir)?

Başka nasıl (zt) bunun adı (y)? (OKK-OKK, 114: 11)

TT. Bunun adı başka nedir ki?

- E (cdu) neredä (y) dooruluk (ö) ozaman (zt)? (OKK-OKK, 115: 3)

TT. E o zaman doğruluk nerede?

E (cdu) soluk sa (ö) nasıl temiz (y), Dimka (cdu)! (HK, 34: 9)

TT. E, hava da nasıl temiz, Dimka!

-Aman ay-o-ol (cdu), ne käämil (y) çiidemnär (ö)! (ÇMD, 116: 15)

TT. Aman ay-o-ol, ne güzel çiğdemlerdir!

1.1.3. Kurallı Basit Cümleler

1.1.3.1. Olumlu, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

N. Baboglu (ö) sesleyicilerin önündä (yt) divan durardı (y). (GİK, 13: 11)

TT. N. Baboglu dinleyicilerin önünde el pençe dururdu.

Sesindä (yt) bir sevinç hem umut (ö) duyulardı (y). (GİK, 13: 15)

TT. Sesinde bir sevinç ve umut duyuluyordu.

N. Baboglu (ö) gagauz dilinin umutsuzluunu umuda döndürmää (yt) savaşırdı (y). (GİK, 13: 24)

TT. N. Baboglu Gagauz dilinin umutsuzluğunu umuda döndürmeye çalışırdı.

Haksız unutulma ana dilimizi enidän yaşatmaa (zt) ürää yanardı (y). (GİK, 13: 25)

TT. Haksız yere unutilan ana dilimizi yeniden yaşatmak için yüreği yanardı.

O zamandan beeri (zt) köprülär altından çok sular aktı (y). (GİK, 14: 15)

TT. O zamandan beri köprülerin altından çok sular aktı.

Baboglunun kırkına karşı (zt) gördüm bir düş (y). (DG, 15: 15)

TT. Baboglu'nın kırkına karşı gördüm bir rüya.

Kännu (cdu) bän (ö) iştä (yt) gelärdim (y). (DG, 15: 15)

TT. Güya ben işten geliyordum.

Yıllarca (zt) içimdä yorgunnuklar (ö) güüdem (bln) sızladêr (y). (DG, 16: 16)

TT. Yıllarca içimde yorgunluklar bedenimi sızlatıyor.

Bu çirkin düşünmeklär (ö) bana (yt) pek (zt) aar geldi (y). (DG, 16: 22)

TT. Bu kötü düşünceler bana çok ağır geldi.

O titireyän yıldızlardan (yt) suuk sessizlik (ö) eser (y). (DG, 16: 25)

TT. O titreyen yıldızlardan soğuk sessizlik esiyor.

Sora da (zt) cennettä (yt) inanıcıların önündä (yt) yurtluumnan, gagauzluumnan (zt) kabarcam (y). (DG, 17: 4)

TT. Sonra da cennette inananların önünde vatanımla, Gagauzluğumla gururlanacağım.

Bän (ö) bunca vakıt (zt) onnarı (bln) hep (zt) autturdum (y). (DG, 17: 10)

TT. Ben bunca zaman onları hep avuttum.

Yıldızlardan şafk alıp (zt), soydaşlarımnan (zt) uzak sonsuzlaa (yt) varacam (y)! (DG, 17: 11)

TT. Yıldızlardan ışık alıp, soydaşlarımla ebedi sonsuzluğa varacağım!

Bitki umut hem bitki pişmannık (ö) sendä (yt) kalsın (y). (DG, 17: 23)

TT. Son umut ve son pişmanlık sende kalsın.

Beni (bln) sade deniz boyunda sıbıdılma balık (ö) annar (y). (DG, 17: 25)

TT. Beni yalnızca deniz kıyısında atılan balık anlar.

Lafım bitär-bitmâz (zt), Baboglu (ö) elinnän (zt) beni (bln) durguttu (y). (DG, 18: 3)

TT. Sözümler biter bitmez, Baboglu eliyle beni durdurdu.

Bir aralık (ö) oldu (y). (DG, 18: 4)

TT. Bir sessizlik oldu.

Sabaa karşı (zt) çisârdi (y). (DG, 19: 9)

TT. Sabaha karşı yağmur çiseliyordu.

Gökä bakarak (zt), erdä (yt) kederli fikirlerim (ö) başımda (yt) karma-karışık olardılar (y). (DG, 18: 26)

TT. Göğe bakarak, yerdeki kederli düşüncelerim kafamda karmakarışık olurdu...

Yaprak fişirtisından (yt) uyandım (y). (DG, 19: 9)

TT. Yaprak hışirtısına uyandım.

Senin için (zt), Baboglu (cdu), yazacam (y)! (DG, 19: 12)

TT. Senin için, Baboglu, yazacağım!

Etlerim oldu tiken-tiken (y)... (S,20: 7)

TT. Tüylerim oldu diken diken...

Aralarında (yt) diveç baalantı (ö) olêr (y). (S,20: 12)

TT. Aralarında ebedi bir bağ oluyor.

Bän (ö) kala-kaldım (y). (S,22: 23)

TT. Ben kalakaldım.

Aalayacaam çıkardı (y)! (S, 24: 8)

TT. Ağlayacak duruma gelirdim!

Stifanka hem Radion (ö) seftä (zt) yannaşık (zt) oturmuştlar (y). (S, 25: 4)

TT. Stifanka ve Radion ilk defa yan yana oturmuşlardı.

Gecä-gündüz, avşam-sabaa (zt) sevgilin aklından çıkmêr (y). (S, 25: 8)

TT. Gece-gündüz, akşam-sabah sevgilin aklından çıkmıyor...

Kiyatlaşardık (y). (biz: özne) (S, 25: 31)

TT. Mektuplaşardık.

Hep (zt) o (ö) önümdä (yt) durêr (y)!... (S, 26: 12)

TT. O hep önümde duruyor!..

Kanı aka-aka (zt) ölmüş (y). (o: özne) (S, 26: 21)

TT. Kanı aka aka ölmüş...

Ölümün üz-üzä gelmiş (y). (o: özne) (S, 26: 23)

TT. Ölümle yüz yüze gelmiş...

Kanım damarlarımda donardı (y)! (S, 26: 31)

TT. Kanım damarlarımda donardı!

Anası (ö) dayma (zt) kaybedärdi kendini (y). (S, 27: 6)

TT. Annesi daima bayılırdı.

Benim günnerimä (yt) karannık (ö) çöktüydü (y)... (S, 27: 7)

TT. Benim günlerime karanlık çökmüştü...

Can acısından (zt) tä bu kederli erä (yt) gelerim (y). (özne: ben) (S, 27: 8)

TT. Can acısından işte bu kederli yere geliyorum.

Stifankanın lafları (ö) açık ürektän gelärdi (y). (S, 27: 13)

TT. Stifanka'nın sözleri açık yürekli/samimi geliyordu.

Stifanka (ö) sustu (y). (S, 27: 13)

TT. Stifanka sustu.

Onun içi sızlardı (y). (S, 27: 13)

TT. Onun içi sızlardı.

O (ö) aalardı (y). (S, 27: 23)

TT. O ağlardı.

Bulutlar (ö) durardılar dökülmää (y). (S, 28: 3)

TT. Bulutlar yağacak gibiydi.

Yaamur (ö) yavaş-yavaş (zt) hızlanardı (y). (S, 28: 5)

TT. Yağmur yavaş yavaş hızlanırdı.

Bu kademsiz sevgi (ö) bir legendaya (yt) benzeer (y). (S, 28: 9)

TT. Bu uğursuz sevgi bir efsaneye benziyor.

İki gençecik can (ö) – bir sevgi hasretini çekmişlär (y). (S, 28: 9)

TT. İki gencecik can, aynı sevginin hasretini çekmişler.

Er (ö) göklän (yt) birleşmiş (y). (HK, 29: 8)

TT. Yer gökle birleşmiş.

Ortalık (ö) kaybelmiş (y). (HK, 29: 8)

TT. Ortalık cehenneme dönmüş.

Sevinmeliktän (zt) Fedinin gözlerin içi dâ gülardı (y). (HK, 32: 16)

TT. Sevinçten Fedi'nin gözlerinin içi de gülüyordu.

Ana-bobaya, hısımnara (yt) saygı gösterin (y). (siz: özne) (HK, 33: 8)

TT. Anne- babaya, akrabalara saygı gösterin.

Onnar ikisi dâ (ö) şindi (zt) gözäl gençlik ateşindä (yt) yanardılar (y). (onlar: özne) (HK, 33: 27)

TT. Onların ikisi de şimdi güzel gençlik ateşinde yanardılar.

Çıkarıp papuçları (zt), onnar (ö) yalnayak (zt) kaba otluk içindä (yt) sevâ-sevâ (zt) gezinârdilär (y). (HK, 34: 11)

TT. Ayakkabılarını çıkarıp, onlar yalın ayak taze otların içinde sevine sevine gezinirdiler.

Çırçıl sa (ö) toprak içindä (yt), bir küçücük delicektä (yt) saklanêr (y). (HK, 34: 29)

TT. Cırcır böceği ise toprak içinde, küçücük bir delikte saklanıyor.

Sinekleri, malak böceklerini, payakları tutup (zt), çabuk (zt) hepsinin hakından gelir (y). (o: özne) (HK, 35: 14)

TT. Sinekleri, bok böceklerini, örümcekleri yakalayıp, çabucak hepsinin hakından geliyor.

Üülen sıcaklığında (zt) burası (ö) pek (zt) raat (zt) göründü (y)! (HK, 36: 22)

TT. Öğlen sıcaklığında burası çok rahat göründü!

Ayaklarına (yt) yaz ortasında (zt) valenki (bsn) giimiş (y). (o: özne) (HK, 37: 8)

TT. Ayaklarına yaz ortasında keçe çizme giymiş.

Çocuun ürää kırıktı (y). (HK, 37: 10)

TT. Çocuğun/ oğlanın kalbi kırıktı./üzgündü.

32)

Hakına (zt), iişicâ borç (ö) Dimkayı da, manisini dâ (bln) serinnetti (y). (HK, 37:

TT. Gerçekten, ekşi boza Dimka'yı da büyükannesini de serinletti.

Kederli bakışını (bln) bir noktada (yt) durguttu (y). (o: özne) (HK, 38: 13)

TT. Kederli bakışını bir noktada durdurdu.

Dooruluk için (zt) kaya taşı gibi (zt) durardı (o: özne). (y) (HK, 38: 23)

TT. Doğruluk için kaya taşı gibi dururdu.

Burada (yt) onun mimikası (ö) heptân (zt) diişildi (y). (HK, 39: 23)

TT. Burada onun mimiği/ yüz ifadesi hepten/tamamen değişti.

Bu karagöz delikannı (ö) o saat (zt) üreemâ yattı (y). (HK, 39: 26)

TT. Bu esmer delikanlı o an hoşuma gitti.

Sevdadan (yt) ozaman (zt) kabıma sıyımazdım (y)! (ben: özne) (HK, 39: 27)

TT. Sevdadan/ aşktan o zaman(lar) kabıma sığamazdım!

-O vakıt (zt) bân dâ (ö) çiçek açmıştım (y). (HK, 40: 1)

TT. O zaman(lar) ben de çiçek açmıştım.

Bu delikannıylan sa görüştüktân sora (zt) ikimiz dâ (ö) düştüydük alifli sevgiyâ (y). (HK, 40: 11)

TT. Bu delikanlıyla görüştükten sonra ise ikimiz de alevli aşka düşmüştük.

Bütün dünnâ (ö) bizim olduydu (y)! (HK, 40: 12)

TT. Bütün dünya bizim olmuştu!

O (ö) nesâ (bsn) elindâ bir biyaz çıkıylan (zt) getirârdi (y). (HK, 40: 13)

TT. O, elinde beyaz bir çıkınla ne ise/bir şey getiriyordu.

Üülennii (bln) getirerim (y). (ben: özne) (HK, 40: 15)

TT. Öğle yemeğini getiriyorum.

Kurbannık koyunu gibi (zt) besleersiniz (y). (siz: özne) (HK, 40: 17)

TT. Kurbanlık koyunu gibi besliyorsunuz.

Ozaman (zt) büyük laf söylenmişti (y). (HK, 41: 6)

TT. O zaman büyük söz söylenmişti.

Düüncülär (ö) biraz (zt) keflendi (y). (HK, 41: 10)

TT. Düğüncüler (içki içip) biraz keyiflendiler / çakırkeyif oldular.

Seslän dä (zt) gözäl (zt) çalardı (y). (o: özne) (HK, 41: 17)

TT. Sesiyle de güzel şarkı söylerdi.

Naşa– eşi Girgina (ö), pravleniyada (yt) uçötçik (bsn) işlärdi (y). (HK, 41: 20)

TT. Vaftiz annesi, eşi Girgina, idare binasında muhasebeci/sayman olarak çalışıyordu.

Saadıçlan naşa (ö) kadıncayı (bln) käämil (zt) götürärdilär (y). (HK, 41: 23)

TT. Sağdıçla vaftiz annesi kadıncayı güzel oynardılar.

Tudora (ö) kolhozda (yt) öncü zvenevojka (bsn) işlärdi (y). (HK, 41: 29)

TT. Tudora kolhozda grupbaşı/ekip sorumlusu olarak çalışıyordu.

Derin-derin soluunu içinä çekip (zt), babu (ö) yanık kalbini (y parç.) ileri dooru (zt) açardı. (y parç.) (HK, 42: 3)

TT. Derin derin nefesini içine çekip, yaşlı kadın kalbini açmaya devam ederdi.

Üülendän sora sa (zt) hava (ö) kaara (yt) çevirdi. (y) (HK, 42: 6)

TT. Öğleden sonra ise hava kara çevirdi.

Kısa zamanda (zt) çukurlar, hendeklär, bayırcıklar, tarla – heresi (ö) birleşti (y)! (HK, 42: 12)

TT. Kısa sürede çukurlar, hendekler, tümsekler, tarlalar, her yer birleşti!

İnsannarın izleri (ö) o saat (zt) örtülärdi (y). (HK, 42: 13)

TT. İnsanların izleri o an örtülüyordu.

Güveeyi (bln) içindeki duygu (ö) kuşkuya düşürdü (y). (HK, 42: 25)

TT. İçindeki duygu damadı kuşkuya düşürdü.

Tanas (ö) dayma (zt) çöküp (zt) düşärdi (y). (HK, 43: 12)

TT. Tanas daima çöküp düşüyordu.

Saadıcın da (ö) üfkesi çıkmıştı (y). (HK, 43: 16)

TT. Sağdıç da öfkelenmişti.

Girgina (ö) üüsek seslän (zt) boşuna (zt) buazını yırtardı (y). (HK, 43: 23)

TT. Girgina yüksek sesle boşuna boğazını yırtardı.

Yolcular (ö) gücülä (zt) gara merasını (bln) aykırlardılar (y). (HK, 43: 26)

TT. Yolcular güçlükle tren istasyonunu geçerdiler.

Hava (ö) git-gidä (zt) taa (zt) beter olardı (y). (HK, 43: 29)

TT. Hava gitgide daha beter olurdu.

Babucuk (ö) sustu (y). (HK, 44: 10)

TT. Yaşlı kadın sustu.

Susaktan (yt) biriki yudum borç (bsn) aldı (y). (o: özne) (HK, 44: 10)

TT. Susaktan bir iki yudum boza aldı.

Karşı lüzgär (ö) heptän (zt) insanın kuvedini kesärdi (y). (HK, 44: 22)

TT. Karşı rüzgâr hepten insanın kuvvetini/ gücünü keserdi.

Saugun (ö) buazını (bln) tıkardı (y). (HK, 44: 31)

TT. Tipi boğazını tıkardı.

Ortalık (ö) hep ölä alaca karannık (zt) durardı (y). (HK, 45: 3)

TT. Etraf hep öyle alacakaranlık dururdu.

Bu titsi ses (ö) ortalı taa korkunç (bsn) yaptı. (y) (HK, 45: 11)

TT. Bu korkunç ses etrafı daha korkunç yaptı.

İlersi dâ (ö) ölüm yoluna (yt) benzärdi (y). (HK, 45: 13)

TT. İlerisi de ölüm yoluna benziyordu.

Onnar ikisi dâ (ö) dinmiştilär (y). (HK, 45: 24)

TT. Onların ikisi de yorulmuşlular.

Aar yorgunnuk (ö) kesärdi bitki kuvetlerini (y). (HK, 46: 4)

TT. Ağır yorgunluk son güçlerini keserdi.

Şekerli kirezlär (ö) dudaklarında (yt) eridi (y). (HK, 46: 17)

TT. Şekerli kirazlar dudaklarında eridi.

Benim dâ iki ayaamda parmaklarım (ö) donmuştu (y). (HK, 47: 5)

TT. Benim de iki ayağımda parmaklarım donmuştu.

47: 10) Getirdikçâ aklıma bu hatalı kaarı (zt), yaralarımından (yt) kan boşanêr (y). (HK,

TT. Bu hatalı karı aklıma getirdikçe, yaralarımından kan boşanıyor.

Babu (ö) sustu (y). (HK, 47: 13)

TT. Yaşlı kadın sustu.

Kendisini (bln) uz, struna gibi (zt), dikti (y)! (o: özne) (KG,48: 18)

TT. Kendini dümdüz, yay gibi, dikti!

Yattırıp o çirkin suratını kemeñçeyâ (zt), arkuşu (bln) birdân-birâ (zt) çekti (y)! (özne: o) (KG, 48: 20)

TT. O çirkin suratını kemeñçeye yaslayıp, keman yayını birdenbire çekti!

İşidip gümüş strunaların sesini (zt), bu senik insancık (ö) o saat (zt) dirildi (y)! (KG, 49: 6)

TT. Gümüş tellerin sesini duyup, çökmüş olan bu kadıncağz o an canlandı!

Üzü güldü (y)! (KG, 49: 7)

TT. Yüzü güldü!

Avşam imeeni (bln) aylâ (ö) toplu (zt) yapardı (y). (A, 52: 21)

TT. Aile akşam yemeğini toplu(ca) yiyordu.

Altı aaz bir-iki kaşık aldıkça (zt), güveç (ö) çabuk (zt) boşalardı (y). (A, 52: 27)

TT. Altı ağız bir iki kaşık alınca, güveç çabuk boşalırdı.

Bir kerâ sä (zt) sofraları (ö) pek (zt) acılı olduydu (y). (A, 52: 28)

TT. Bir kere ise sofraları pek acılı olmuştu.

Bir minutta (zt) tepsi (ö) boşaldı (y). (A, 52: 30)

TT. Bir dakikada tepsi boşaldı.

Büük kızlar (ö) şansora (zt) yarardılar işä (y). (A, 53: 27)

TT. Büyük kızlar artık işe yarardılar.

1)

O gün (zt), karannık çöktüynän (zt), Nikolay İlyiç (ö) evä (yt) geldi (y). (A, 54:

TT. Nikolay İlyiç, o gün, karanlık çöktüğünde eve geldi.

Ufaklık (ö) çoktan artık (zt) uyuyardı (y). (A, 54: 5)

TT. Ufaklık artık çoktan uyuyordu.

Gecenin bir vakıdında (zt) evin ardında (yt) nesä (ö) trakladı (y). (A, 54: 7)

TT. Gecenin bir vaktinde evin arkasında ne ise (bir şey) tıkırdadı.

Sora (zt) ortalık (ö) sansın (cdu) sus oldu (y). (A, 54: 8)

TT. Sonra ortalık/ etraf sanki sessizleşti.

Şindi dā (zt) yukardan (yt) işidildi (y)! (özne: o) (A, 54: 9)

TT. Şimdi de yukarıdan duyuldu!

Kiriştä (yt) bişey (ö) çıtırdadı (y). (A, 54: 9)

TT. Kirişte bir şey çıtırdadı.

İçindän (y. parç.) bir şüpheli (zt) fikir geçti (y. parç.). (A, 54: 12)

TT. İçinden şüpheli bir fikir/ düşünce geçti...

Hırsızlar (ö) burasını (bln) beş parmaanı gibi (zt) bilärmişlär (y). (A, 54: 27)

TT. Hırsızlar burasını peş parmağı gibi bilirmişler.

İçerdä (yt) Tudora bulü (ö) tutuşturdu lampayı hem feneri (y). (A, 54: 31)

TT. Tudora teyze odada lambayı ve feneri yaktı.

Kapu önündä (yt) bir-iki kerä (zt) tüfek (ö) patladı (y). (A, 55: 5)

TT. Kapının önünde bir iki kere tüfek ateş etti.

Hepsi (ö) beklärdi (y). (A, 55: 10)

TT. Hepsi bekliyordu.

Kapu (ö) açıldı (y). (A, 55: 11)

TT. Kapı açıldı.

Hepsi (ö) şaş-beş oldu (y)! (A, 55: 14)

TT. Hepsi şaşırıp kaldı!

Adamın (y parç) pek (zt) üfkesi çıkmıştı (y parç.). (A, 55: 26)

TT. Adamın pek öfkesi çıkmıştı.

Yanaklarında aurt kemikleri (ö) sinirli (zt) oynardı (y). (A, 55: 26)

TT. Yanaklarındaki avurt kemikleri sinirli oynardı

Petraşku (ö) hep ölä imdatsız (zt) durardı (y). (A,56: 10)

TT. Petraşku öylece çaresiz dururdu.

Onun aazı (ö) kilitliydi (y). (A, 56: 10)

TT. Onun ağzı kilitliydi.

O (ö) kalmıştı (y) bir uşak kadar (zt). (A, 56: 14)

TT. O, bir çocuk kadar kalmıştı.

Canını ortalaa (y parç.) artık (zt) koymuştu (y parç.). (o: özne) (A, 56: 20)

TT. Artık ölmeyi göze almıştı.

25) Petraşkunun solgun bakışı (ö) şimdi (zt) onun buazını (bln) tıkardı (y). (A, 56:

TT. Petraşku'nun solgun bakışı şimdi onun boğazını tıkardı.

Fikirlär (ö) kafasında (yt) biri-birinä (zt) dolaşardı (y). (A, 57: 10)

TT. Düşünceler kafasında birbirine karıştırdı.

6) Stavrozunu sık-sık yaparak (zt), sandın yanına (yt) düştü (y). (o: özne) (A, 58:

TT. İstavrozunu sık sık çıkararak, tabutun yanına düştü.

Yıllar (ö) geçärdi. (y) (KÖ, 59: 15)

TT. Yıllar geçiyordu.

14) Klumbalara (yt), taazä çiçeklerä (yt) düşärdi (y) güneşin ilk okları (ö). (KÖ, 60:

TT. Çiçekliklere, taze çiçeklere güneşin ilk ışınları düşerdi.

Piramida formada çam aaçları (ö) gözäl (zt) sepetlenmiştilär (y). (KÖ, 60: 20)

TT. Piramit şeklinde çam ağaçları güzel sepetlenmiştiler.

Marinanın mayılı gidärdi (y)! (KÖ, 60: 25)

TT. Marina'nın hoşuna gidiyordu!

Koyu gölgelär hem benekli şafklar (ö) gözäl (zt) oynardılar (y). (KÖ, 60: 27)

TT. Koyu gölgeler ve benekli ışıklar güzel oynardılar.

Holda (yt) registraşıya (ö) gidärdi (y). (KÖ, 61: 13)

TT. Holde kayıt yapılıyordu.

Konferenş-zalda (yt) hepsi (ö) hazırđı (y). (KÖ, 61: 20)

TT. Konferans salonunda her şey hazırđı.

Marina (ö) tombarlak masaya da (yt) katıldı (y). (KÖ, 62: 8)

TT. Marina yuvarlak masaya da katıldı.

Bakıp-bakıp Marinaya (zt), o fit suratsız (ö) gülärdi (y)! (KÖ, 63: 10)

TT. O, bakıp bakıp Marina'ya yüzşüz yüzşüz gülüyordu!

Marinanın sa aalayacaa çıkardı (y). (KÖ, 63: 11)

TT. Marina ise ağlayacak duruma gelirdi./ Marina ise ağlamaklı olurdu.

Marina (ö) heptän (zt) erä girdi (y). (KÖ, 63: 22)

TT. Marina hepten yerin dibine girdi.

Şindi (zt) o da (ö) adama (yt) bakardı (y). (KÖ, 64: 9)

TT. Şimdi o da adama bakardı.

Uzun kirpiklerin içindä (yt) maavi gözleri (ö) pek ii (zt) görünärdilär (y). (KÖ, 64: 25)

TT. Uzun kirpiklerin içinde mavi gözleri çok güzel görünüyordu.

Bu baleti (bln) Marina (ö) pek (zt) sevärdi (y). (KÖ, 65: 2)

TT. Bu baleyi Marina çok seviyordu.

Muzıka (ö) gümbürdeer (y)! (KÖ, 65: 14)

TT. Müzik gümbürdüyor!

Etlerin tiken-tiken olardı (y)! (KÖ, 65: 23)

TT. Tüylerin diken diken olurdu!

O da (ö) oynardı (y)! (KÖ, 66: 4)

TT. O da dans ederdi!

Onnar (ö) çatırdardılar (y)! (KÖ, 66: 6)

TT. Onlar çatırdardılar!

“Bolero (ö)” tutuşturardı (y)! (KÖ, 66: 6)

TT. “Bolero” yakardı!

İilik (ö) her zaman (zt) kötülüü (bln) enseer (y)! (KÖ, 66: 7)

TT. İyilik her zaman kötülüğü yeniyor.

Marina (ö) kendini yorgun duyardı (y). (KÖ, 66: 11)

TT. Marina kendini yorgun hissedirdi.

Yaradıcı zaametinä (yt) o (ö) bütün-bütünü (zt) kendini verärdi (y). (KÖ, 66: 26)

TT. O, kendini tamamıyla yaratıcılık sanatına verirdi.

Kataloglardan, tanıtmak kiyatlarından (yt) eni proektleri (bln) kızlarlan bilä (yt) hazırlardı (y). (özne: o) (KÖ, 66: 29)

TT. Kızlarla birlikte katologlardan, tanıtım kitaplarından yeni projeleri hazırlardı.

Üüsek bakallar, vazada meyvalar, buz içindä şampanski (ö) kızları (bln) beklärdilär (y). (KÖ, 67: 19)

TT. Kızları yüksek kadehler, vazoda meyveler, buz içinde şampanya bekliyordular.

Bölä adam (ö) ateşli gecedän sora (zt) sabaalen (zt) aullar içindän (yt) sessiz (zt) sauşêr (y). (KÖ, 68: 19)

TT. Böyle erkek ateşli geceden sonra sabahleyin evlerin bahçelerinden sessizce sivişir.

Marina (ö) şaş-beş oldu (y). (KÖ, 70: 8)

TT. Marina şaşırıp kaldı./ Marina ne yapacağını bilemedi.

Adam (ö) Marınanın elini (bln) kendi elindä (yt) tutardı (y). (KÖ, 70: 10)

TT. Adam, Marina'nın elini kendi elinde tutardı.

Marınanın herbir kletkacı (ö) uykudan kalktı (y). (KÖ, 70: 10)

TT. Marina'nın her bir hücre si uykudan kalktı/ uyandı.

Kesip soluunu (zt), o (ö) duruklandı (y). (KÖ,70: 23)

TT. O, nefesini kesip durakladı.

Günün birindä (zt) yanaamı bilä (bln) öptüydün (y). (sen: özne) (KÖ,70: 26)

TT. Günün birinde yanağımı bile öpmüştün.

4) “Allahçım, (cdu) bän (ö) herbir minutta (zt) aklımı kaybederim (y).” (KÖ, 71:

TT. “Allah'ım, ben her geçen dakikada aklımı kaybediyorum...”

Büük yaşlı çalgıcı (ö) nesä (bsn) dalgın-dalgın (zt) uzadardı (y). (KÖ, 71: 5)

TT. Büyük yaşlı çalgıcı bir şeyi dalgın dalgın uzatıyordu.

Bu renk (ö) göktän (yt) gelärdi (y)! (KÖ, 71: 9)

TT. Bu renk gökten geliyordu!

Marınanın (y parç.) hep taa biraz (zt) başı dönärdi (y parç.) (KÖ, 72: 3)

TT. Marina'nın hep biraz daha / hâlâ biraz daha başı dönüyordu.

Kendimi (bln) dangalak sayardım (y). (ben: özne) (KÖ,72: 14)

TT. Kendimi dangalak sayıyordum.

Ruslanın tatlı lafları (ö), onun parfümü (ö) taa pek (zt) başını (bln) semelettilär (y). (KÖ, 72: 26)

TT. Ruslan'ın tatlı sözleri, onun parfümü daha çok başını sersemleştirdiler.

İkisi dä (ö) birdän (zt) güldülär (y). (KÖ,73: 20)

TT. İkisi de birden güldüler.

Marınanın logıkası (ö) bu avşam (zt) param-parça oldu (y). (KÖ,73: 21)

TT. Marina'nın mantığı bu akşam paramparça oldu.

Marinanın gözleri doldu (y). (KÖ, 73: 30)

TT. Marina'nın gözleri doldu.

Onnar (ö) dayma (zt) buluşardılar (y). (KÖ, 73: 31)

TT. Onlar daima buluşurdular.

İştä (yt) ona (yt) günnär (ö) yıl kadar (zt) uzanardılar (y). (KÖ, 74: 5)

TT. İşte ona günler yıl kadar uzuyordu.

Kırnaklı (bln) sever (y). (o: özne) (KÖ, 75: 24)

TT. Temizliği seviyor.

Marinayı (bln) turşu suyu aldı (y). (KÖ, 76: 24)

TT. Marina'yı ter bastı...

Edi yıl (zt) bän (ö) korporaŋıyanın direktörü (bln) çalışêrım (y). (KÖ, 77: 7)

TT. Ben yedi yıldır şirketin müdürü olarak çalışıyorum.

Marina (ö) gülümsedi (y). (KÖ, 77: 12)

TT. Marina gülümsedi.

Ruslan (ö) taa (zt) yaklaştı (y). (KÖ, 77: 23)

TT. Ruslan daha da yaklaştı.

Duygularını (bln) braktı serbestlää (y). (o: özne) (KÖ, 78: 2)

TT. Duygularını serbest bıraktı/ akışına bıraktı.

Marina (ö) annadı (y). (KÖ, 78: 11)

TT. Marina anladı...

Onun dadı hem parfümu (ö) Marinanın duygularınnan (zt) karma-karışık (zt) oldular (y). (KÖ, 78: 17)

TT. Onun tadı ve parfümü Marina'nın duygularıyla karışmışlardır.

Mutluluktan (zt) Ruslan (ö) başını (bln) Marinanın güüsünä (yt) yattırdı (y). (KÖ, 79: 1)

TT. Mutluluktan Ruslan başını Marina'nın göğsüne yasladı.

Marina (ö) uyuyar yaptı kendisini (y). (KÖ, 79: 12)

TT. Marina kendini uyuyor gibi yaptı.

- Bölä (ö) herkerä (zt) olacek (y). (KÖ, 79: 17)

TT. - Böyle, her zaman olacak.

Yıkanmış saçlarını (bln) annisinden (yt) bir yana (yt) atmış (y). (KÖ, 79: 20)

TT. Yıkanmış saçlarını alnından bir yana atmış.

Tıraşlı üzü (ö) güler (y). (KÖ, 79: 21)

TT. Tıraşlı yüzü gülüyor.

O (ö) şimdi (zt) Ruslanın kalbini (bln) genä (zt) titiredärdi (y). (KÖ, 80: 2)

TT. O, şimdi Ruslan'ın kalbini yine titretirdi.

13) Ozamandan beeri (zt) o (ö) Kostiyän (yt) her gün (zt) buluşardı (y). (KÖ, 80:

TT. O zamandan beri o, Kosti'yle her gün buluşurdu.

Sade (zt) evdä (yt) bobasına (yt) annattı (y). (o: özne) (KÖ, 80: 25)

TT. Sadece evde babasına anlattı.

10) Bu gecedän sora (zt) aralarında (yt) karşılıklı annaşmak (ö) olardı (y). (KÖ,81:

TT. Bu gecedan sonra aralarında karşılıklı anlaşma olurdu.

- Gözäl kızlarlda (yt) ölä (ö) olêr (y). (KÖ, 81: 23)

TT. - Güzel kızlarda öyle oluyor.

Sän (ö) beni (bln) afet (y). (KÖ, 81: 23)

TT. Sen beni affet.

Ruslan (ö) oyalanardı (y). (KÖ, 81: 27)

TT. Ruslan oyalanırdı.

Aynalı dolap, büyük yatak, iki kadifä koltuk, alçak dolapçık (ö) uygun (zt) erleşikti (y). (KÖ, 81: 28)

TT. Aynalı dolap, büyük yatak, iki kadife koltuk, alçak dolap uygun/ düzgün bir şekilde yerleştirilmişti.

Erdä kaba kilim üstündä (yt) ayakların (ö) batardı (y). (KÖ, 81: 30)

TT. Yerde yumuşak kilim üstüne ayakların batardı.

Gitti (y). (o: özne) (KÖ, 82: 12)

TT. Gitti.

Aşaada (yt) mancalar (ö) beklärdilär (y). (KÖ, 82: 20)

TT. Aşağıda yemekler beklerdi.

23) Ekmek, çinilär, iki bakal, meyva suyu, karpuz – hepsi (ö) hazırđı (y). (KÖ, 82:

TT. Ekmek, tabaklar, iki kadeh, meyve suyu, karpuz, hepsi/ her şey hazırđı.

Bizim eni yaşamamız (ö) başlêêr (y). (KÖ, 83: 13)

TT. Bizim yeni hayatımız başlıyor.

Buluşmamız (ö) masal gibi (zt) oldu (y). (KÖ, 83: 28)

TT. Buluşmamız masal gibi oldu.

İsläa (zt) karannık bastıydı (y). (KÖ, 84: 5)

TT. İyice karanlık çökmüştü.

Yaklaşp diräa (zt), bişey (ö) orada (yt) çıtırdattı (y). (KÖ, 84: 18)

TT. Direğe yaklaşp, orada bir şey çıtırdattı.

Bazin dolayında (yt) çeşitli fenerciklär (ö) tutuştular (y). (KÖ, 84: 20)

TT. Havuzun etrafında çeşitli fenerler yandı.

Şafk oynannarı (ö) pek efektli (zt) gözükärdilär (y). (KÖ, 84: 22)

TT. Işık oyunları çok etkili gözükürdü.

Ardından da (zt) Ruslan (ö) onu (bln) etişti (y). (KÖ, 84: 24)

TT. Ardından da Ruslan ona yetiştı.

84: 25) Çeşitli şıaklar (ö) gecä karannında (zt) renk cümbüşü (bln) yapardılar (y)! (KÖ,

TT. Çeşitli ışıklar gece karanlığında renk cümbüşü yapardılar!

- Bizim olacak uşacımız (y)! (KÖ, 85: 24)

TT. Bizim çocuğumuz olacak!

Onun kalbi atladı (y)! (KÖ, 85: 26)

TT. Onun kalbi çarptı!

Seni (bln) pek (zt) severim (y)! (ben: özne) (KÖ,86: 3)

TT. Seni çok seviyorum!

“Nani-nani” (cdu) onu (bln) beşiktä (yt) uyudacam (y)! (ben: özne) (KÖ,86: 6)

TT. “Eee eee” onu beşikte uyutacağım!

Kırlarda, açıklı erlerdä (yt) kızgın güneş (ö) otları (bln) heptän (zt) yakmıştı (y). (ÇG, 87: 2)

TT. Kızgın güneş kırlarda, açık olan yerlerde otları tamamen yakmıştı.

3) Sade (zt) aaçlarda hem baalarda (yt) yapraklar (ö) eşil (zt) durardı (y). (ÇG, 87: 3)

TT. Sadece ağaçlarda ve bağlarda yapraklar yeşil dururdu.

Ansızdan (zt) Mitruşun mamusu (ö) kıpıttı (y). (ÇG,87: 20)

TT. Ansızın Mitruş’un annesi korktu.

23) Korkudan (zt) insanın (y parç.) sansın (zt) dili dâ tutulmuştu (y parç.). (ÇG,87: 23)

TT. Korkudan kadının sanki dili de tutulmuştu.

Alçak boylu sa (ö) hep ölecä kıpırtısız (zt) yatardı (y). (ÇG, 88: 26)

TT. Alçak boylu ise hep öylece kıpırtısız yatıyordu.

Aklımızı aldı (y)! (o: özne) (ÇG, 89: 2)

TT. Aklımızı aldı!

Tafta (ö) onun bel kemiini (bln) islää (zt) dayardı. (y) (ÇG, 89: 23)

TT. Tahta onun bel kemiğini iyi dayardı.

Biz dâ (ö) bu şımarık guştercää (yt) artık (zt) sınaşardık (y). (ÇG, 89: 30)

TT. Biz de bu şımarık kertenkeleye artık alışırdık.

Şıralı tabiat giyinişi (ö) tepedän tırnaa kadar (zt) ona (yt) pek (zt) yakışardı (y). (ÇG, 90: 2)

TT. Doğanın renkli elbisesi ona tepeden tırnağa çok yakışardı.

Kendi bölgesini (bln) dört gözlän koruyardı (y). (ÇG, 90: 6)

TT. Kendi bölgesini dört gözle koruyordu.

Yaklaştıynan çiçeklerin yanına (zt), karı (ö) onu (bln) elindän (yt) kaçırdı (y). (ÇG, 90: 13)

TT. Çiçeklerin yanına yaklaştığında, kadın onu elinden düşürdü...

Kendinä geldi (y)! (o: özne) (ÇG, 90: 14)

TT. Kendine geldi!

Mitruşun üzü gülardı (y)! (ÇG, 90: 22)

TT. Mitruş'un yüzü gülüyordu!

Yanıma (yt) şindi dä (zt) bir dädu (ö) geldi (y). (OKK-OKK, 92: 1)

TT. Yanıma şimdi de bir yaşlı adam geldi.

Bu tema (ö) imiimdä (yt) bir fikir uyandırdı (y). (OKK-OKK, 92: 13)

TT. Bu konu kafamda bir fikir uyandırdı.

Çekmecimdä (yt) o papka (ö) hep taa (zt) durêr (y). (OKK-OKK, 92: 14)

TT. O dosya çekmecemde hâlâ duruyor.

Sizä (yt) sevgi için (bsn) annadacam (y). (ben: özne) (OKK-OKK, 92: 18)

TT. Size sevgi hakkında anlatacağım.

Makarinin anası (ö) beş tayna çocuk (bsn) yalnız (zt) büyüttü (y). (OKK-OKK, 92: 25)

TT. Makari'nin annesi beş tane çocuk yalnız büyüttü.

Bobaları (ö) aar hastalıktan (zt) genç yaşta (zt) ölmüş (y). (OKK-OKK, 92: 25)

TT. Babaları genç yaşta ağır hastalıktan ölmüş.

Aylä (ö) fukaralıkta yaşardı (y). (OKK-OKK, 92: 26)

TT. Aile yoksulluk içinde yaşardı.

Çocuklar (ö) taman-taman (zt) kalkınardılar (y). (OKK-OKK, 92: 26)

TT. Çocuklar tam büyüyordu.

Batüsundan sora (zt) çizmelär yaamurluklan (ö) kaldıydı (y) Makariyä (yt). (OKK-OKK, 93: 1)

TT. Ağabeyinden sonra yağmurlukla çizmeler Makari'ye kalmıştı.

Bütün ayla (ö) şindi (zt) Makarinin elinä bakardı (y). (OKK-OKK, 93: 3)

TT. Bütün aile şimdi Makari'nin eline bakardı.

Makari - ondokuz yaşında, orta boylu, geniş kemikli delikannı (ö), popazda (yt) çıraklık edärdi (y). (OKK-OKK, 93: 5)

TT. On dokuz yaşında, orta boylu, geniş kemikli bir delikanlı olan Makari, papaza çıraklık ederdi.

Kırda (yt) balaban ekinnär (ö) deniz gibi (zt) dalgalanardılar (y). (OKK-OKK, 93: 10)

TT. Kırdan uzun boylu ekinler deniz gibi dalgalanırdılar.

Aar başaklar (ö) çiftçi çorbacıyı (bln) beklärdilär (y). (OKK-OKK, 93: 10)

TT. Ağır başaklar çiftçisini beklerdiler.

Kıvradıp birkaç uzun sap (zt), Makari (ö), çakı gibi hızlı (zt), demetlärdi (y). (OKK-OKK, 93: 17)

TT. Birkaç uzun sap kıvrıttıp, Makari, çakı gibi hızlı demetlerdi.

Anız üstünä (yt) sıkı demetlär (ö) birär-birär (zt) yıkıldılar (y). (OKK-OKK, 93: 18)

TT. Sıkı demetler birer birer anızın üstüne yığılırdılar.

Bir buçuk yaşında (zt) onun mamusu (ö) ölmüş (y). (OKK-OKK, 93: 27)

TT. Bir buçuk yaşındayken annesi ölmüş.

Bir yıldan sora (zt) bobası (ö) evlenmiş (y). (OKK-OKK, 93: 28)

TT. Bir yıl sonra babası evlenmiş.

Allaa (ö) onnara (yt) bir dä melek gibi uçacık (bsn) verdiydi (y). (OKK-OKK, 94: 5)

TT. Allah onlara bir de melek gibi çocuk vermişti.

Sarıp uşaa (zt), Dina (ö) onu (bln) Tumarvaya (yt) geçirmää (yt) gitti (y). (OKK-OKK, 94: 9)

TT. Çocuğu sarıp, Dina onu Tumarva'ya uğurlamaya gitmişti.

Sora (zt) haberlär (ö) kesildi (y). (OKK-OKK, 94: 27)

TT. Sonra haberler kesildi.

Birdän birä (zt) bu umut ta (ö) elindän alındı (y). (OKK-OKK, 94: 28)

TT. Birdenbire bu umut da elinden alındı.

Onu (bln) Dina (ö) pek (zt) kocasına (yt) benzedärdi (y). (OKK-OKK, 95: 1)

TT. Dina onu kocasına çok benzetirdi.

Bir dilim ekmek (bsn) Çalkuya da (yt) verärdilär (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 95: 9)

TT. Çalku'ya da bir dilim ekmek verirdiler.

Kirekinin kızlılı (ö) bu evdä (yt) geçärdi (y). (OKK-OKK, 95: 24)

TT. Kireki'nin kızlığı bu evde geçerdi.

Kışın (zt) oturmaklarda (yt) kendisinä (yt) çiiiz (bsn) hazırlardı (y). (o: özne) (OKK-OKK, 95: 27)

TT. Kışın akşam oturmalarında kendisine çeyiz hazırlardı.

Kukaylan da, şişlän dä (zt) örärdi (y). (o: özne) (OKK-OKK, 95: 30)

TT. Tıgla da şişle de örerd.

Makariylän Kireki (ö) biri-birini (bln) bilärdilär (y). (OKK-OKK, 96: 25)

TT. Makari ile Kireki birbirini tanırdılar.

Makari (ö) kıza (yt) gelärdi (y) serioz hem akıllı bir çocuk (zt) (OKK-OKK, 96: 25)

TT. Makari kıza ciddi ve akıllı bir oğlan gibi gelirdi.

Kışın (zt) oturmaklara (yt) çocuklarlan (yt) pençereyä (yt) gelärdi (y). (o: özne) (OKK-OKK, 96: 28)

TT. Kışın akşam oturmalarına oğlanlarla pencereye gelirdi.

Garip seslän (zt) insanı (bln) aalatsınnar (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 97: 19)

TT. Hüzünlü sesle insanları ağlatsınlar.

Kos-koca adam (ö) kâr (cdu) kıza da (yt) bir gün (zt) aynaştıydı (y). (OKK-OKK, 97: 12)

TT. Hatta koskoca adam kıza da bir gün yanaşmıştı...

Ozamandan beeri (zt) dâdu (ö) başka (zt) aazını açmadı (y). (OKK-OKK, 97: 15)

TT. O zamandan beri yaşlı adam bir daha ağzını açmadı.

Kendisi sä (ö) gözlerini (y parç.) bir tarafa (yt) kaydirmıştı (y parç.). (OKK-OKK, 97: 19)

TT. Kendisi ise gözlerini bir tarafa kaydirmıştı.

Hepsi (ö) susardı (y). (OKK-OKK, 97: 23)

TT. Herkes susardı.

Bu taşı (y parç) şindi, (zt) neçinsä (zt). dâdu (ö) kıza (yt) attıydı (y parç). (OKK-OKK, 97: 23)

TT. Yaşlı adam bu taşı şimdi, nedense, kıza atmıştı.

Kırda (yt) papşoy kesmää (ö) az (zt) kaldıydı (y). (OKK-OKK, 97: 28)

TT. Tarlada mısır kesmeye az kalmıştı.

Herbir bakışta (zt) bulutlar (ö) diişilärdilär (y). (OKK-OKK, 98: 21)

TT. Her bakışta bulutlar değişirdi.

Sıcak lüzgercik (ö) acı pelin kokusunu (bln) getirärdi (y). (OKK-OKK, 99: 11)

TT. Sıcak rüzgârcık acı pelinin kokusunu getirirdi.

Kirekinin önünä (yt) karannık çöktü (y)! (OKK-OKK, 99: 20)

TT. Kireki'nin önüne karanlık çöktü!

Kireki (ö) taa şindi (zt) kendini topladı (y). (OKK-OKK,99: 23)

TT. Kireki ancak şimdi kendini topladı.

Nallı beygirlär (ö) Kirekiyi (bln) götürärdilär (y). (OKK-OKK,99: 28)

TT. Nallı atlar Kireki'yi götürürdüler.

O türkülerdä hem maanilerdä (yt) onun gençecik kahırları (ö) açıldadı (y). (OKK-OKK, 99: 30)

TT. O türkülerde ve manilerde onun gencecik üzüntüleri anlatılırdı.

Dina Sandikaylan (ö) kala-kaldılar (y). (OKK-OKK, 100: 9)

TT. Dina Sandika'yla kalakaldılar.

- Olmalı (cdu), şu kalik Makari (ö) kavradı (y). (OKK-OKK, 100: 10)

TT. Herhâlde, şu sefil Makari kaçırdı.

O (ö) çoktan (zt) bizim aylemizä (yt) göz koydu (y). (OKK-OKK, 100: 10)

TT. O çoktan bizim ailemize göz koydu.

Kirekinin kalbinä (yt) damnadı (y). (o: özne) (OKK-OKK, 100: 21)

TT. Kireki'nin kalbine doğdu.

Girip içeri (zt), Makari (ö) saat (zt) hayat kapusuna (yt) rezeyi (bln) sürdü (y). (OKK-OKK, 100: 25)

TT. İçeri girip, Makari o an koridor kapısını sürgüledi.

Biz dâ (ö), aalem gibi (zt), bir sıcak (zt) yuva düzelim (y). (OKK-OKK, 101: 16)

TT. Biz de başkaları gibi, sıcak bir yuva kuralım.

Seninnän yaşamaa (bsn) isteerim (y). (ben: özne) (OKK-OKK, 101: 21)

TT. Seninle yaşamak istiyorum.

Sevdası onun (ö) içindä (yt) saklı (zt) durardı (y). (OKK-OKK, 102: 1)

TT. Sevdası onun içinde saklı dururdu.

Ölä adet (ö) eveldän (zt) kalmış (y). (OKK-OKK, 102: 16)

TT. Öyle âdet eskiden kalmış.

Sofi (ö) uşak (bsn) duudurdu (y). (OKK-OKK, 102: 22)

TT. Sofi çocuk doğurdu.

Dokunulmadık kızı (bln) ilk kerä (zt) öptü (y). (özne: o) (OKK-OKK, 103: 7)

TT. Dokunulmamış kızı ilk kez öptü...

15) -Herbir öpüştä (yt) daada (yt) bir karaca (ö) kuzularmış (y)! (OKK-OKK, 103: 7)

TT. Her bir öpüşte ormanda bir karaca kuzularmış!

16) Makarinin (y parç.) sevinmeliktän (zt) üzü gülärdi (y parç.)! (OKK-OKK, 103:

TT. Makari'nin sevinçten yüzü gülerdi!

O (ö) sevgilisinin kalbini (bln) kazandı (y)! (OKK-OKK, 103: 26)

TT. O, sevgilisinin kalbini kazandı!

103: 28) Ertesi günü (zt) Makari (ö) Kirekiyi (bln) evinä (yt) götürdü (y). (OKK-OKK,

TT. Ertesi gün Makari Kireki'yi evine götürdü.

Sokak hem evin önü (ö) taazä (zt) süpürülmüştü (y). (OKK-OKK, 103: 28)

TT. Sokak ve evin önü yeni süpürülmüştü.

Gençlär (ö) adetçä (zt) çorbacıkanın elini öptülär (y). (OKK-OKK, 104: 2)

TT. Gençler âdete göre ev sahibinin elini öptüler.

Eni gelin (ö) kayınnanın eşini (bln) seftä (zt) aykırladı (y). (OKK-OKK, 104: 2)

TT. Yeni gelin kaynananın eşini ilk kez geçti.

Yavaş-yavaş (zt) hepsi (ö) olacek (y). (OKK-OKK, 104: 12)

TT. Yavaş yavaş hepsi olacak.

104: 14) Üç tayna pençerä (ö) bu büyük odayı (bln) aydınnık yapardı (y). (OKK-OKK,

TT. Üç pencere bu büyük odayı aydınlatırdı.

- Bu blezik (ö) taa anamdan (yt) kaldı (y). (OKK-OKK, 104: 31)

TT. Bu bilezik ta annemden kaldı.

Korudum (y)! (ben: özne) (OKK-OKK, 104: 31)

TT. Sakladım!

Ertesi pazar (zt) Sandikanın da düünü (ö) oldu (y). (OKK-OKK, 105: 12)

TT. Ertesi Pazar Sandika'nın da düünü oldu.

Kırnak, açık ürekli, utancak, maaleli karagözka (ö) o saat (zt) onun üreenä yattı (y). (OKK-OKK, 105: 13)

TT. Temiz, açık yürekli, utangaç mahalledeki esmer kız o an onun hoşuna gitti.

O (ö) onun kolayını (y parç.) tez (zt) aldıydı (y parç.). (OKK-OKK, 105: 17)

TT. O, çabuk onun önlemini almıştı. / O, onunla çabuk anlaşmıştı.

Yavaş-yavaş (zt) kocasına da (yt) alışardı (y). (o: özne) (OKK-OKK, 105: 18)

TT. Yavaş yavaş kocasına da alışıyordu.

Sevgidän (yt) gözäl (zt) uşak (ö) olarmış (y). (OKK-OKK, 106: 2)

TT. Sevgiden güzel çocuk olurmuş.

10) Kışa kadar (zt) duvarları da (bln) kaldırdılar (y). (özne: onlar) (OKK-OKK, 106: 10)

TT. Kışa kadar duvarları da ördüler.

Bir gün (zt) Makari (ö) kardaşlarınnan (zt) sundurmada (yt) dinnenärdi (y). (OKK-OKK, 106: 12)

TT. Bir gün Makari kardeşleriyle sundurmada dinleniyordu.

Ona da (yt) uşak (ö) havezlän (zt) gitti. (y) (OKK-OKK, 106: 16)

TT. Çocuk ona da hevesle gitti.

İçerlerdä iş (ö) taa çok Kirekinin üstünä (yt) yıvıladı (y). (OKK-OKK, 106: 24)

TT. Odalardaki iş daha çok Kireki'nin üstüne yığılırdı.

Kireçtän (zt) parmakları (ö) delinärdi (y). (OKK-OKK, 106: 26)

TT. Kireçten parmakları delinirdi.

Makari dä (ö) kardaşlarınnan (zt) evin üstündä (yt) örtü işlerini (bln) bitirärdi (y). (OKK-OKK, 106: 26)

TT. Makari de kardeşleriyle evin üstünde çatı işlerini bitiriyordu.

Vakit (ö) geçärdi (y). (OKK-OKK, 106: 28)

TT. Vakit geçerdi.

28) Çizmelär yaamurluklan (ö) çocukları (bln) “everärdilär” (y). (OKK-OKK, 106: 28)

TT. Yağmurlukla çizmeler oğlanları “evlendirirdiler”.

Oollar (ö) birär-birär (zt) gelin (bsn) getirärdilär (y). (OKK-OKK, 106: 29)

TT. Oğullar birer birer gelin getirirdiler.

Ozamannar (zt) Makariyi dä (bln) konçentrariyaya (yt) aldılar (y). (OKK-OKK, 107: 18)

TT. O zamanlar Makari'yi de toplama kampına aldılar.

Sora da (zt) beygirlerä (yt) alaf (bsn) istedi (y). (o: özne) (OKK-OKK, 107: 30)

TT. Sonra da atlara saman istedi.

Ertesi günü (zt) çin-sabaalen (zt) askerlär (ö), koşup taligayı (zt), gittilər (y). (OKK-OKK, 108: 12)

TT. Ertesi gün sabah erkenden askerler, atları arabaya koşup gittiler.

Burada (yt) küüyün yaşaması (ö) her gün (zt) kaydardı (y). (OKK-OKK, 108: 30)

TT. Burada, köyün hayatı her gün hareketliydi.

Karıyı hem kocayı (bln) gecä (ö) uzlaştırmış (y). (OKK-OKK, 109: 23)

TT. Kadını ve kocayı gece barıştırmış.

Gecenin bir vakıdında (zt) kimsä (ö) kapuya (yt) urmuş (y). (OKK-OKK, 110: 17)

TT. Gecenin bir vaktinde biri kapıya vurmuş.

Zavallı karı (ö) alatlan (zt) karannıkta (yt) fistanını bilä (bln) tersinä giimiş (y). (OKK-OKK, 110: 20)

TT. Zavallı kadın karanlıkta aceleyle fistanını bile tersine giymiş.

Damdan (yt) inää (bln) çalmışlar (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 110: 21)

TT. Ahırdan ineği çalmışlar.

O gecä (zt) kaarcaaz (ö) yaamış (y). (OKK-OKK, 110: 22)

TT. O gece kar yağmış.

Varlıklı çorbacıları (bln) Sibirä, Kazahstana (yt) kaldırdılar (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 111: 6)

TT. Varlıklı aileleri Sibirya'ya, Kazakistan'a gönderirdiler/ sürerdiler.

70-inci yıllarda (zt) çoyu kolhozlar (ö) olduydular milioner (y). (OKK-OKK, 111: 8)

TT. 70'li yıllarda kolhozların çoğu milyoner olmuşlardır.

Yaşamak (ö) küüdä (yt) düzelärdi (y). (OKK-OKK, 111: 10)

TT. Hayat köyde düzeliyordu.

Yıl-yıldan (zt) kahırlar, acılar (ö) dinärdilär (y). (OKK-OKK, 112: 3)

TT. Yıldan yıla üzüntüler, acılar dinerdiler.

Onnar (ö), yannaşıp, ikisi (zt) gidärdilär (y). (OKK-OKK, 112: 4)

TT. Onlar, yan yana ikisi (birlikte) giderdiler.

Her yılın (zt) rayonda (yt) güzün (zt) büyük yarmarkalar (ö) olardı (y). (OKK-OKK, 112: 5)

TT. Merkezde her yıl sonbaharda büyük pazarlar kurulurdu.

Koşup taligayı (zt), ikisi (ö) geziyä (yt) yollanardılar (y). (OKK-OKK, 112: 8)

TT. At arabasını koşup, ikisi geziye giderdiler.

Kireki (ö) Makaruşkasınnan (zt) pek (zt) kabardı (y). (OKK-OKK, 112: 9)

TT. Kireki Makaruşka'sıyla pek gururlanırdı.

Kocası (ö) taliga içindä (yt) herkerä (zt) Kirekiyi (bln) kafesli şallan (zt) örtärdi (y). (OKK-OKK, 112: 10)

TT. Kocası at arabasının içinde her seferinde Kireki'yi kareli şalla örterdi.

Bän (ö) iyelerimi (bln) korudum (y). (OKK-OKK, 113: 6)

TT. Ben eğelerimi korudum.

Üzümä bakarkan, (zt) canımın sesini (bln) işidärdin (y). (sen: özne) (OKK-OKK, 113: 18)

TT. Yüzüme bakarken, kalbimin sesini duyardın.

Örüşümdän (yt) kefimi (bln) annardın (y). (sen: özne) (OKK-OKK, 113: 21)

TT. Yürüyüşümden keyfimi anlardın.

8) Kusurlarına (bln) görmäz kendimi yapardım (y). (ben: özne) (OKK-OKK, 114: 8)

TT. Kusurlarını görmezden gelirdim.

Uşaklar (ö) büüdülär (y). (OKK-OKK, 114: 18)

TT. Çocuklar büyüdüler.

19) Kızlar (ö) ana-boba yuvasından (yt) çoktan (zt) daaldılar (y). (OKK-OKK, 114:

TT. Kızlar anne baba yuvasından çoktan dağıldılar.

Ool (ö) teknikumdan sora (zt) küüdä (yt) ekonomist (bsn) işlärdi (y). (OKK-OKK, 114: 21)

TT. Oğlan meslek okulundan sonra köyde iktisatçı olarak çalışıyordu.

Altmış yaşında Makari (ö) kalp hastalından (zt) ansızın (zt) geçindi (y). (OKK-OKK, 114: 23)

TT. Altmış yaşında Makari kalp rahatsızlığından ansızın vefat etti.

Birdän-birä (zt) evin dirää (ö) yıkıldı (y). (OKK-OKK, 114: 24)

TT. Ansızın evin direği yıkıldı...

Kuvet, akıl, saburluk (ö) sana (yt) verdim (y). (OKK-OKK, 115: 2)

TT. Kuvvet, akıl, sabır sana verdim.

– Kirekinin yaşları (ö) çıktı (y). (OKK-OKK, 115: 3)

TT. Kireki'nin gözyaşları aktı.

Sän (ö) artık (zt) borcunu (bln) tamannadın (y)! (OKK-OKK, 115: 5)

TT. Sen artık borcunu tamamladın!

Şindi (zt) sade (zt) yaşa! (y) (OKK-OKK, 115: 5)

TT. Şimdi sadece yaşa!

Kireki (ö) Makaridän sora taa irmi yıl (zt) yaşadı (y). (OKK-OKK, 115: 7)

TT. Kireki Makari'den sonra yirmi yıl daha yaşadı.

O (ö) hepsinnän (zt) prost olduydu (y). (OKK-OKK, 115: 11)

TT. O, herkes ile helalleşmişti.

Ne gözäl (zt) açmışlar (y)! (onlar: özne) (ÇMD, 116: 15)

TT. Ne güzel açmışlar!

Sän (ö) bir hatırlık, büyük saygılık gösterdin (y). (ÇMD, 117: 8)

TT. Sen nezaket (ve) büyük bir saygı gösterdin.

Bu çiidemneri koktukça (zt), için (ö) ilkyaz taazeliinnän (zt) dolêr (y)! (ÇMD, 117: 11)

TT. Bu çiğdemleri kokladıkça, için ilkbahar tazeliğiyle doluyor!

Vladinin ürecii (y parç.) heptän (zt) kırıldı (y). (ÇMD, 117: 18)

TT. Vladi'nin kalbi hepten kırıldı.

Çiidemnär (ö) tutundular (y). (ÇMD, 118: 3)

TT. Çiğdemler tuttular.

Her yılın (zt) başçada (yt) ilkin (zt) onnar (ö) uyanêrlar (y). (ÇMD, 118: 3)

TT. Her yıl bahçede önce onlar uyanıyorlar.

Asker rubaları (ö) onu (bln) yapardılar (y) taa balaban hem taa yakışıklı (zt). (ÇMD, 119: 1)

TT. Asker kıyafetleri onu daha uzun boylu ve daha yakışıklı yapardılar.

Kurtulmuşlar! (y) (onlar: özne) (ÇMD, 119: 17)

TT. Kurtulmuşlar!

Yazın (zt) o sütlü boncuklar (ö) çabuk (zt) kuruyardılar (y). (KS, 121: 17)

TT. Yazın o sütlü boncuklar çabuk kuruyordular.

-Serin erdä (yt) tutardık (y). (biz: özne) (KS, 121: 24)

TT. Serin yerde tutardık.

Biz (ö) kış için dâ (zt) sakız (bsn) hazırlardık (y). (KS, 121: 25)

TT. Biz kış için de sakız hazırlardık.

Koyup sakızı kamış kalemin içinä (zt), biraz da tuzlayıp onu, bozulmasın (zt), kaldırdık tavana (y). (biz: özne) (KS, 121: 25)

TT. Sakızı kamış kaleminin içine koyup, onu biraz da bozulmasın diye tuzlayıp, tavana kaldırdık.

Gözümä (yt) bir gübürcük (ö) girdi (y). (KS, 122: 11)

TT. Gözüme (ufak) bir çöp girdi...

Onu (bln) sän (ö) şansora (zt) kendin dâ (zt) tanıyacan (y). (KS, 122: 28)

TT. Onu sen artık kendin de tanıyacaksın.

Sütlär (ö) şindi (zt), bir-iki minuttan sora (zt), tutulaceklar (y). (KS, 123: 6)

TT. Sütler şimdi, bir iki dakikadan sonra, tutacak.

Kimi kelebek (ö) diiyär-diimäz çiçäân yapraklarına (zt), iplik gibi burnucuunna (zt) taa yukardan (yt) dadını çıkarardı (y). (KS, 123: 21)

TT. Kimi kelebekler çiçeğin yapraklarına değer değmez, iplik gibi burnuyla en yukarıdan tadını çıkarırdı.

Sütlü sakızların kokusu (ö) havezini uyandırardı (y). (KS, 124: 1)

TT. Sütlü sakızların kokusu iştahını uyandırardı.

Beendi (y)! (o: özne) (KS, 124: 8)

TT. Beğendi!

-Ne evciman (zt) unukam (ö) büüyey (y). (KS, 124: 19)

TT. Ne evcimen torunum büyüyor.

Onnarın sırtı (ö) herkerä (zt) dufiyä (yt) kokardı (y). (BT, 126: 15)

TT. Onların sırtı her zaman parfüm kokardı.

Bän (ö), aynaya bakıp (zt), o saat (zt) uslandım (y). (BT, 127: 12)

TT. Ben, aynaya bakıp, o an sakinleştim.

Bölä ufak-tefek işlär (ö) çabuk (zt) geçärdi (y). (BT, 127: 13)

TT. Böyle ufak tefek şeyler çabuk geçirdi.

Kızlar (ö) kayıl oldular (y). (BT, 127: 18)

TT. Kızlar razı oldular.

Sevinmeliktän (zt) yukarı (yt) atlardım (y). (ben: özne) (BT, 127: 30)

TT. Sevinçten yukarı zıplardım.

Benim üreciim (ö) bittiydi (y). (BT, 129: 3)

TT. Benim yüreğim bitmişti.

Benim o kakucuum (ö), sansın (zt) çürük erä bastı (y). (BT, 129: 20)

TT. Benim o ablacığım sanki çürük tahtaya bastı.

Ölä (zt) beni (bln) bobacıım (ö) o gün (zt) kurtardıydı. (y) (BT,129: 21)

TT. Babacığım beni öyle o gün kurtarmıştı.

Şımarıklımnan (zt) taa çok problema (bsn) ona (yt) bän (ö) yapardım (y). (BT, 129: 23)

TT. Yaramazlığımla, ona ben daha çok problem yapardım.

Lafımız hem aklımız (ö) Maşkuylan (yt) pek (zt) uyardı. (y) (Kİ, 130: 1)

TT. Sözümüz ve fikrimiz Maşku'yla pek uyardı.

Annaşmak (ö) aralarında (yt) artık çoktan (zt) olmuş (y). (Kİ, 130: 8)

TT. Aralarında anlaşıma artık çoktan olmuş(tu).

Benim dā (ö parç.), nicā bir kızçaazın (zt), önümdā gözāl masallı yaşamam (ö parç.) serilärdi (y). (Kİ, 130: 18)

TT. Benim de, her kız gibi, önümde güzel masalsı hayatım serilirdi.

Onun elindän herbir iş gelärdi (y). (Kİ, 131: 8)

TT. Onun elinden her iş gelirdi.

Yarım küü (ö) fiçı (bsn) ona (yt) yaptırardı (y). (Kİ, 131: 14)

TT. Köyün yarısı ona fiçı yaptırırdı.

-Maşku (ö) bana (yt) dik-dik (zt) komanda verdi (y). (Kİ, 131: 31)

TT. Maşku bana dik dik emir verdi.

Bän dā (ö) ona (yt) bakardım (y). (Kİ, 132: 7)

TT. Ben de ona bakardım.

Karı bizim bayırcı çıkınca (zt), bän (ö) hemen (zt) evin ardına (yt) saklandım (y). (Kİ,132: 24)

TT. Kadın bizim yokuşu çıkınca, ben hemen evin arka tarafına saklandım.

Kulaamda (yt) brınnardılar (y). (onlar: özne) (Kİ, 133: 17)

TT. Kulağımda vızıldardılar.

Ortalık (ö) sus oldu (y). (Kİ, 133: 23)

TT. Ortalık sessizleşti.

Kör sineklär (bsn) benim körpā kanımı (bln) sansın pompaylan (zt) çekärdilär (y). (Kİ, 133: 24)

TT. Hatta at sinekleri benim taze kanımı sanki pompayla çekerdiler.

Sora (zt) neredänsä (yt) yarasa kuşları da (ö) peydalandı (y). (Kİ, 133: 25)

TT. Sonra bir yerden yarasalar da peydahlandı.

Onnardan (yt) pek (zt) korktuydum (y). (ben: özne) (Kİ, 133: 27)

TT. Onlardan çok korkmuştum.

Ölecä dä (zt) sızmışım (y). (ben: özne) (Kİ, 133: 30)

TT. Öylece de sızmışım.

Beni (bln) avşam (zt) pek (zt) kızarttın (y). (sen: özne) (Kİ, 134: 11)

TT. Akşam beni çok utandırdın.

Bana (yt) taa şimdi (zt) tokmak urdu (y). (Kİ, 134: 13)

TT. Bana daha şimdi dank etti.

Kendi aklınnan (zt) yaşa! (y). (sen: özne) (Kİ, 134: 14)

TT. Kendi aklınla yaşa!

Elbetki (cdu), isterim (y). (ben: özne) (Kİ, 131: 30)

TT. Elbette/ tabii ki, istiyorum.

1.1.3.2. Olumsuz, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

Sana (yt) orası (ö) yaraşmaz (y)! (DG, 16: 10)

TT. Sana orası yakışmaz!

İlkyazın (zt) salkım çiçään gözāl kokusuna (yt) doyamazdın (y). (DG, 17: 15)

TT. İlkbaharda salkım çiçeğinin güzel kokusuna doyamazdın.

4) Hiç (zt) geçirmää dä onu geeri askerlää (yt) gidämedim (y). (ben: özne) (S,26: 4)

TT. Onu geri askerliğe yolcu etmeye de hiç gidemedim.

Kocamnan (yt) kötü (zt) yaşamadım (y). (ben: özne) (S, 26: 9)

TT. Kocamla kötü yaşamadım.

Hiç (zt) korunmamış (y). (özne: o) (S, 26: 22)

TT. Hiç korunmamış.

Bu iş (ö) sözlän (zt) annadılmaz (y)! (y) (S, 27: 7)

TT. Bu durum sözle anlatılamaz!

10)

Radionnan tutuşturduu ateşi (bln) bän (ö) yalnız (zt) süündürämedim (y). (S,27:

TT. Radion'un tutuşturduğu ateşi ben yalnız/tek başıma söndüremedim.

Onu (bln) içimdän çıkaramadım (y). (ben: özne) (S,27: 12)

TT. Onu kalbimden çıkaramadım/ unutamadım.

Onun sesi (ö) artık (zt) çıkmazdı (y). (S,27: 15)

TT. Onun sesi artık çıkmazdı.

Stifanka (ö), uzaa (yt) gitmedi (y). (S,27: 19)

TT. Stifanka uzağa gitmedi.

Onnar (ö) aydınnık dünnedä (yt) olamadılar gelin-güvää (y). (S, 28: 12)

TT. Onlar bu dünyada olamadılar gelin-güvey.

Onnarın ateşli sevgisi (ö) diveç (zt) süünmüz (y)! (S, 28: 15)

TT. Onların ateşli sevgisi ebediyen sönmez!

Yordana (ö) çiçeeni (bln) taa (zt) kimseyä (yt) vermemişti. (y) (HK, 31: 30)

TT. Yordana çiçeğini henüz kimseye vermemişti.

Yordana sa (ö) duygusunu (bln) pek (zt) belli etmüzdi (y). (HK, 33: 18)

TT. Yordana ise duygusunu pek belli etmezdi.

Bän (ö) kaçak (zt) gitmäm (y). (HK, 33: 21)

TT. Ben kaçak gitmem.

22)

Anama-bobama sormadaan (zt), bunu (bln) yapmam (y). (ben: özne) (HK, 33:

TT. Anneme- babama sormadan, bunu yapmam.

- Bân (ö) çoktan (zt) kıra (yt) gelmedim! (y) (HK, 34: 8)

TT. Ben çoktandır/ uzun zamandır kıra gelmedim!

Bizim küüdeki çocuklara (yt), neçinsä (zt), pek (zt) bakmazdım (y). (ben: özne)
(HK, 40: 10)

TT. Bizim köydeki erkeklere, nedense, pek bakmazdım.

Aaç ayı (ö) oynamaz (y)! (HK, 40: 25)

TT. Aç ayı oynamaz!

Bişey (ö) görünmâzdi (y)! (HK, 42: 13)

TT. Bir şey görünmezdi!

Onun laflarına (bln) kimsey (ö) alıpsatmadı (y). (HK, 43: 24)

TT. Onun sözlerini kimse dikkate almadı.

Küü sä (ö) hep (zt) görünmâzdi (y). (HK, 45: 26)

TT. Köy ise hâlâ görünmezdi.

Kimsey (ö) içmâzdi (y). (HK, 46: 30)

TT. Kimse içmezdi.

O (ö) kimseyi (bln) tanımazdı (y). (A, 57: 6)

TT. O kimseyi tanımazdı.

O gecä (zt) Nikolay İlyiçi (bln) sabaaya kadar (zt) uyku tutmadı (y). (A,57: 10)

TT. O gece Nikolay İlyiç'i sabaha kadar uyku tutmadı.

Onun akli ermâzdi (y). (KÖ,62: 29)

TT. Onun akli ermezdi.

Yolda (yt) kimseydän (yt) ses çıkmazdı (y). (KÖ,63: 22)

TT. Yolda kimseden ses çıkmazdı.

Arhitektura işlerindän, eni tehnologiyalardan (yt) biz dä (ö) geeri kalmêêrız (y).
(KÖ, 77: 9)

TT. Mimari çalışmalardan, yeni teknolojilerden biz de geri kalmıyoruz.

Gezdirirkän elini Marınanın belindä (zt), ona (yt) engel olmadı (y). (o: özne)
(KÖ, 78: 23)

TT. Elini Marina'nın belinde gezdirirken ona engel olmadı.

Marınanın başına (y parç.) bölä iş (y parç.) taa (zt) gelmediydi (y parç.). (KÖ,
79: 3)

TT. Marina'nın başına böyle bir şey henüz gelmemiştir.

Bir kerä bilä (zt) onun teni (ö) vermäzdi komanda (y). (KÖ, 79: 3)

TT. Onun vücudu bir kere bile emir vermezdi.

İstämedim (y). (ben: özne) (KÖ, 81: 3)

TT. İstemedim.

- Bunu (bln) bän (ö) hiç (zt) beklemäzdim (y). (KÖ, 83: 15)

TT. Bunu ben hiç beklemezdim.

Evlenmäk (ö) benim plannarıma (yt) girmäzdi (y). (KÖ, 83: 15)

TT. Evlenmek benim planlarıma girmezdi.

-Sensiz yaşamaa (bsn) başka (zt) istämeerim. (y) (ben: özne) (KÖ, 83: 17)

TT. Sensiz yaşamak artık istemiyorum.

Avşam serinniini brakmaa (bsn) istemäzdilər (y) (onlar: özne) (KÖ, 84: 6)

TT. Akşam serinliğini bırakmak istemediler.

Şindi sä (zt) bizim kahraman (ö) hiç (zt) solumazdı (y). (ÇG, 90: 9)

TT. Şimdi ise bizim kahraman hiç nefes almazdı.

Guşterin cansız teni (ö) hiç (zt) kımıldamazdı (y). (ÇG, 90: 11)

TT. Kertenkelenin cansız bedeni hiç kımıldamazdı.

Bu fasılca işä (yt) kimsey (ö) alıpsatmadı (y). (OKK-OKK, 91: 15)

TT. Bu garip şeye kimse önemsemedi.

Kıza sa (yt) bişey (bsn) sormadılar (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 96: 24)

TT. Kıza ise bir şey sormadılar.

Acı patlacanı (bln) kraa (ö) haşlamazmış (y). (OKK-OKK, 97: 25)

TT. Acı domatesi kırağı çalmazmış.

Kimseydän (yt) korkmam (y)! (OKK-OKK, 100: 29)

TT. Kimseden korkmam!

Kimseyä dä (yt) seni (bln) vermäm (y)! (ben: özne) (OKK-OKK, 100: 29)

TT. Kimseye de seni vermem!

Nasıl onnarı kullanmaa (bln), o (ö) taa (zt) bilmäzdi (y). (OKK-OKK, 102: 2)

TT. Onları nasıl kullanacağını, o henüz bilmezdi.

Bölä tatlı laf (bsn) Kireki (ö) yaşamasında (yt) taa (zt) işitmediydi (y). (OKK-OKK, 103: 17)

TT. Kireki, böyle tatlı söz hayatında henüz duymamıştı.

-Bän (ö) şindiye kadar (zt) hiç kimseyi (bln) sevmedim (y). (OKK-OKK, 105: 27)

TT. Ben şimdiye kadar hiç kimseyi sevmedim.

Bu enilikleri (bln) taa kimsey (ö) islää (zt) bilmäzdi (y). (OKK-OKK, 108: 21)

TT. Bu yenilikleri henüz kimse iyi bilmezdi.

Sän (ö) boşuna (zt) yaşamadın (y). (OKK-OKK, 115: 2)

TT. Sen boşuna yaşamadın.

Uşakları, unukaları (ö) yanından (yt) ayrılmazdılar (y). (OKK-OKK, 115: 10)

TT. Çocukları, torunları yanından ayrılmazdılar.

Şansora (zt) artık (zt) bişey (bsn) istemäzdi (y). (o: özne) (OKK-OKK, 115: 11)

TT. Bundan sonra artık hiçbir şey istemezdi.

O (ö) ömüründä bilä (zt) çok-çok işlär (bsn) kendisinä (yt) istämedi. (y) (OKK-OKK, 115: 12)

TT. O, hayattayken bile kendine/ kendi için çok şey istemedi.

Bân (ö) seni (bln) asker rubalarinnan (zt) görämeyecâm (y). (ÇMD, 118: 26)

TT. Ben seni asker kıyafetlerinle göremeyeceğim.

En tatlı sözleri ona söylemää (bln) becerämedim. (y) (ben: özne) (BT, 129: 26)

TT. En tatlı sözleri ona söylemeyi beceremedim.

Bân dä (ö) geeri kalmazdım (y). (Kİ, 130: 18)

TT. Ben de geri kalmazdım.

Sarafanım (ö) omuzlarımı, kollarımı, ayaklarımı (bln) hiç (zt) örtmâzdi (y). (Kİ, 133: 17)

TT. Elbisem omuzlarımı, kollarımı, ayaklarımı hiç örtmezdi.

Mamu (ö) sabaayadan (zt) yanımdan (yt) ayrılmamış (y). (Kİ, 134: 1)

TT. Annem sabaha kadar yanımdan ayrılmamış.

Kimseyi (bln) seslâmâ (y)! (sen: özne) (Kİ, 134: 15)

TT. Kimseyi dinleme!

1.1.3.3. Soru, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

Acaba (cdu) ne oldu (y)? (DG, 15: 20)

TT. Acaba ne oldu?

Geçmiş günnerimizi (bln) hiç (zt) mi özlämeyecân? (y) (sen: özne) (DG, 17: 8)

TT. Geçmiş günlerimizi hiç mi özlemeyeceksin?

Bân (ö) sensiz (zt) nâbacam? (y) (DG, 18: 2)

TT. Ben sensiz ne yapacağım?

Ne (cdu) biläsin? (y) (sen: özne) (DG, 19: 1)

TT. Nerden bileceksin?

Ne (cdu) yapayım? (y) (ben: özne) (S, 24: 8)

TT. Ne yapayım?

Acıkmadın mi (y)? (sen: özne) (HK, 40: 16)

TT. Acıkmadın mı?

Nelär (bsn) genä (zt) getirdin (y)? (sen: özne) (HK, 40: 17)

TT. Yine neler getirdin?

Neyä (yt) üfkelenersiniz? (y) (siz: özne) (HK, 43: 21)

TT. Neye öfkeleniyorsunuz/ kızılıyorsunuz?

Nedän (zt) bizim çiftçi halkın başına (yt) açlık (ö) geldi (y)? (A, 57: 13)

TT. Neden bizim çiftçi halkın başına açlık geldi?

Neçin (zt) insan (ö) ömürünnän (zt) mezarlaa gider (y)? (A, 57: 13)

TT. Niçin/neden insanlar mezarlığa canlı giriyor?

Kaç can (bsn) yısıdêrlar (y)? (KÖ, 60: 24)

TT. Kaç can ısıtıyorlar?

Ruslan (cdu,) sän (ö) peet tä mi (bsn) yazêrsın (y)? (KÖ, 75: 10)

TT. Ruslan, sen şiir de mi yazıyorsun?

- Bu güzellik içindä (yt) bıkılır mi (y)? (KÖ, 84: 30)

TT. Bu güzellik içinde bıkılır mı?

Kimdän (yt) düşmüş (y)? (o: özne) (OKK-OKK, 92: 7)

TT. Kimden düşmüş?

Kim (ö) kaybetmiş?(y) (OKK-OKK,92: 7)

TT. Kim kaybetmiş?

Nezaman (zt) üürenmişti (y)? (özne: o) (OKK-OKK, 99: 32)

TT. Ne zaman öğrenmişti?

Kimdän (yt) işitmişti (y)? (özne: o) (OKK-OKK, 99: 32)

TT. Kimden duymuştu?

- Çalku mu (ö) etiştirdi? (y) (OKK-OKK, 101: 1)

TT. Çalku mu yetiştirdi?

Bu kamış aulunu (bln) görersin mi? (y) (sen: özne) (Kİ, 131: 31)

TT. Bu kamıştan çiti görüyor musun?

Neçin (zt) demedim? (y) (BT, 129: 26)

TT. Niçin demedim?

1.1.3.4. Ünlem, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

Sän (ö) yanılêrsın (y)! (DG, 16: 26)

TT. Sen yanılıyorsun!

Ko (cdu) melekklär (ö) kıskansın (y)! (DG, 17: 6)

TT. Bırak melekler kıskansın!

Bunalêrım! (y) (ben: özne) (DG, 17: 24)

TT. Bunalıyorum!

Aralarından (yt) yalın (ö) geçti (y)! (HK, 32: 12)

TT. Aralarından alev geçti!

-Kaçak (ö) olmaz (y)! (HK, 33: 8)

TT. - Kaçırarak olmaz!

-Dimka, (cdu) ya (cdu) sesirgân! (y) (özne: sen) (HK, 34: 19)

TT. -Dimka, ya dinle!

Ya (cdu) seslä (y)! (sen: özne) (HK, 34: 20)

TT. Bak, dinle!

Üfkeli dilencinin torbası (ö) boş kalarmış (y)! (HK, 43: 21)

TT. Öfkeli dilencinin torbası boş kalırmış!

-Keezi (bln) bizä (yt) doorudêrlar (y)! (onlar: özne) (KÖ,69: 31)

TT. - Hedefi / nişanı bize doğrultuyorlar!

– Allaa (ö) korusun (y)! (OKK-OKK, 113: 5)

TT. -Allah korusun!

Aman (cdu), neyä (yt) sarıldık (y)! (biz: özne) (ÇG, 89: 5)

TT. Aman, neye bulaştık!

1.1.3.5. Olumlu, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

Bu (ö) ona (yt) bir ödül (y) tabiattan hem eceldän (yt). (GİK, 13: 9)

TT. Bu ona doğadan ve kaderden bir ödüldür.

Ona deyni (zt) bu (ö) bir zevk, bir hoşluk gibiydi (y). (GİK, 13: 12)

TT. Ona göre bu bir zevk, bir hoşluk gibiydi.

Yanında (yt), saa tarafında (yt), bir mor beygir (ö) vardı (y). (DG, 16: 2)

TT. Yanında, sağ tarafında, kahverengi bir at vardı.

- Oguz-atalardan (yt) selam (ö) var (y). (DG, 17: 10)

TT. Oğuz atalardan selam var.

Yazıcıya (yt) ihlam (ö), soluk gibi (zt), lââzım (y). (DG, 19: 5)

TT. Yazara ilham, nefes gibi, lazım(dır).

Bu aydınnık dünnedä (yt) insanın ömürü (ö) pek (zt) kısa (y). (S, 20: 13)

TT. Bu aydınlık dünyada insanın ömrü çok kısa(dır).

Cannılar hepsi (ö) ölümnü (y). (S, 20: 13)

TT. Canlıların hepsi ölümlü(dür).

Bezbelli (cdu), bu (ö) ona deyni (zt) pek (zt) önemniydi (y). (S, 22: 25)

TT. Herhâlde, bu onun için çok önemliydi...

Radion (ö) – cäzibeli, orta boylu bir delikannı (y). (S, 23: 6)

TT. Radion, cazibeli, orta boylu bir delikanlı.

Onnarda (yt) umut (ö) büyüktü (y). (S, 25: 11)

TT. Onlarda umut büyüktü. / Onların umudu büyüktü.

Ömürü (ö) pek (zt) kısacıkmiş (y). (S, 26: 23)

TT. Ömrü çok kısacıkmiş.

Bu (ö) bir derin kalp acısı (y). (S, 27: 7)

TT. Bu derin bir kalp acısı(dır).

Stifankanın hem Radionun sevgisi (ö) – bir garip türkü (y). (S, 28: 15)

TT. Stifanka'nın ve Radion'un sevgisi, hüznü bir türkü(dür).

Yordana (ö) – 17 yaşında şefteli gibi bir kız (y). (HK, 32: 6)

TT. Yordana, on yedi yaşında şeftali gibi bir kız.

Yordananın hem Fedinin gözleri (ö) sevinç (bsn) doluydu (y). (HK, 33: 27)

TT. Yordana'nın ve Fedi'nin gözleri sevinç doluydu.

Onnar (ö) pek (zt) yufka (y). (HK, 35: 25)

TT. Onlar çok narin.

Türlü-türlü gözâl gergeflär (ö) kanatlarında (y)! (HK, 35: 28)

TT. Türlü türlü güzel desenler kanatlarında!

Üülen vakıdı (ö) yakındı (y). (HK, 36: 16)

TT. Öğle vakti yakındı.

Evceezin pençereleri (ö) küçüktü (y). (HK, 36: 22)

TT. Evceğizin pencereleri küçüktü.

– Geni Mitinin kızıyım (y). (ben: özne) (HK, 37: 17)

TT. Geni Miti'nin kızıyım.

Şindi (zt) tekerleklän onun işi (ö) vardı (y). (HK, 38: 3)

TT. Şimdi tekerlekle onun işi vardı.

Kokulmadık gül gibiydim (y). (ben: özne) (HK, 40: 1)

TT. Koklanmamış gül gibiydim.

Küü kenarı (ö) artık (zt) yakındı (y). (HK, 46: 11)

TT. Köy(ün) kenarı artık yakındı.

Bu süjet (ö) baştan başadan – bir unutulmaz konçertin esintisi (y). (KG,48: 9)

TT. Bu süje/ konu baştan sona unutulmaz bir konserin esintidir.

Bu – Vladesku (ö), restoranın genial adamı (y)! (KG,49: 1)

TT. Bu, Vladesku, restoranın olağanüstü yetenekli adamı!

O (ö) bir ii ürekli, yavaş insandı (y). (A, 50: 21)

TT. O, iyi yürekli, sakın bir insandı.

Kapalı ürekli, kakaval adam (y). (o: özne) (A, 51: 4)

TT. Kapalı yürekli, yabanî adam.(dı)

Karısı Tudora bulü (ö) namuzlu, cana yakın bir insandı (y). (A, 52: 3)

TT. Karısı Tudora teyze namuslu, cana yakın bir insandı.

Pınar (ö) uzaktaydı (y). (A, 53: 27)

TT. Pınar uzaktaydı.

Vakit (ö) artık (zt) gecä yarısına (yt) yakındı (y). (A, 54: 4)

TT. Vakit artık gece yarısına yakındı.

Memleketin kara günnerinin kurbanı! (y) (o: özne) (A, 56: 21)

TT. Memleketin kara günlerinin kurbanı!

İçersi (ö) suuktu. (y) (A, 57: 3)

TT. İçerisi/ oda soğuktu.

Lidacın başı (ö) şalinkaylan (zt) dartılıydı. (y) (A, 57: 4)

TT. Lidacığın başı başörtüsüyle bağlıydı.

Onun evi önü (ö) insan doluydu (y). (A, 58: 1)

TT. Onun evinin önü insan doluydu.

Hayat hem içersi (ö) kalabalıktı (y). (A, 58: 2)

TT. Koridor ve oda kalabalıktı.

Avgustun ilk günnerindä (zt) pek (zt) sıcaktı (y). (o: özne) (A, 58: 3)

TT. Ağustos'un ilk günlerinde çok sıcaktı.

Hepsi (ö) vardı (y). (KÖ, 59: 13)

TT. Her şey vardı.

Burası (ö) pek (zt) tertipliydi! (y) (KÖ, 60: 18)

TT. Burası pek tertipliydi.

İncä belı, gözäl üzü-büstü – hepsi (ö) erindä! (y) (KÖ, 64: 27)

TT. İnce beli, güzel yüzü, göğsü, her şey yerinde!

Bu gözäl hem garip annatma (ö) bir Kuş-Kız için (y). (KÖ, 65: 5)

TT. Bu güzel ve dokunaklı hikâye bir Kuş-Kız için.

Bu ateşli ispankalarlan (zt) o da (ö), aklınca (zt) ştenadaydı (y). (KÖ, 66: 4)

TT. Bu ateşli İspanyol kadınlarla (birlikte) o da hayaliyle sahnedeydi.

İş problemları (ö) ona (yt) en önemniydi (y). (KÖ, 67: 9)

TT. İş sorunları onun için en önemlisiydi.

Masada serviz (ö) dört kişilik (y). (KÖ, 67: 17)

TT. Masada servis dört kişilik(ti).

Karı (ö), gül gibi (zt), gözäl (y). (KÖ, 67: 29)

TT. Kadın, gül gibi güzel.

Adam (ö) tabiattan avcı (y). (KÖ, 68: 16)

TT. Erkek doğuştan/ tabittan avcı.

Onnar (ö) – adamnarın iyeleri (y). (KÖ, 69: 22)

TT. Onlar, erkeklerin kaburgaları(dır).

Gözlerin maavilii (ö) – fit patlamış yıldız (y)! (KÖ, 71: 9)

TT. Gözlerin maviliği, patlamış yıldız gibi!

Boynusunda gerdan (ö) – Marınanın zodiya nışanı (y). (KÖ, 71: 23)

TT. Boynundaki kolye, Marina'nın burcunun işareti(dir).

O (ö) düşündä gibiydi (y). (KÖ, 72: 4)

TT. O rüyada gibiydi.

Bu (ö) bir ii nışan (y). (KÖ, 72: 15)

TT. Bu iyi bir işaret.

Karşılaşmaa kalabalık ortasında, binnärlän insan içindä (ö) – inanılmaz bir iş (y)! (KÖ, 72: 15)

TT. Kalabalık ortasında binlerce insan içinde karşılaşmak, inanılmaz bir şey!

O (ö) benim dostum. (y) (KÖ, 72: 19)

TT. O benim dostum.

Anılmış, talanlı yazıcı (y). (o: özne) (KÖ, 73: 7)

TT. Meşhur, yetenekli yazar(dır).

13)

Bu avşam (zt) sansın (zt) o uursuz-kısmetli günün ötää doorusuydu (y). (KÖ, 73:

TT. Bu akşam sanki o uğursuz kısmetli günün devamıydı.

Marina (ö) akıllı, namuzlu karı (y). (KÖ, 75: 2)

TT. Marina akıllı, namuslu kadın(dı).

O (ö) çoktan (zt) şüpeleydi (y). (KÖ, 76: 4)

TT. O çoktan şüpheliydi.

Marina (ö) gözäldi (y)! (KÖ, 80: 1)

TT. Marina güzeldi!

Bän (ö) biraz (zt) ayı (y). (KÖ, 81: 23)

TT. Ben biraz ayıyım.

Perdelär, duvarlar, mebel – hepsi (ö) bir boyada seçili (y). (KÖ, 81: 30)

TT. Perdeler, duvarlar, mobilya, hepsi aynı renkte seçiliydi.

Sıcakta (zt) burası (ö) pek (zt) islääydi. (y) (KÖ, 83: 4)

TT. Sıcakta burası çok güzeldi.

Marina (ö) kısmetliydi. (y) (KÖ, 85: 12)

TT. Marina mutluydu!

Bizim evladımız (ö) – senin hem benim en büyük başarımız (y)! (KÖ, 85: 31)

TT. Bizim evladımız, senin ve benim en büyük başarımız!

Ensesi hem şkembecii (ö) gözäl sarı boyadaydı. (y) (ÇG, 88: 15)

TT. Ensesi/ boynu ve karnı güzel sarı renkliydi.

O (ö) görmüş-gezmiş guşterdi (y). (ÇG, 88: 18)

TT. O, görmüş geçirmiş kertenkeleydi.

Makari (ö) anasında (yt) ikinci (y). (OKK-OKK, 93: 1)

TT. Makari annesinin ikinci çocuğuydu.

Kireki (ö) – ikizlerin birisiymiş. (y) (OKK-OKK, 93: 28)

TT. Kireki, ikizlerden birisiymiş.

Onun fal taşı kadar gözleri (ö) nazar doluydu (y) (OKK-OKK, 94: 25)

TT. Onun fal taşı kadar gözleri nazar doluydu.

Beygir, öküz (ö) çiftçilikte (yt) lâazımdı. (y) (OKK-OKK, 96: 11)

TT. Beygir (ve) öküz çiftçilikte lazımdı.

Evdä (yt) izmetkär (ö) lâazımdı! (y) (OKK-OKK, 96: 20)

TT. Evde hizmetçi lazımdı!

Ölä biyaz kuzu derisindän kalpak (ö) sade Makaridä (yt) vardı. (y) (OKK-OKK, 96: 29)

TT. Öyle beyaz kuzu derisinden kalpak sadece Makari'de vardı.

İnsanın tabiatı (ö), bezbelli (cdu), ölä. (y) (OKK-OKK, 97: 8)

TT. İnsanın tabiatı, herhâlde, öyle(dir).

Onun üsüz türküleri (ö) kendisi içindi (y). (OKK-OKK, 100: 3)

TT. Onun öksüz türküleri kendisi içindi.

Kireki (cdu), bu (ö) bizim ilk soframız (y). (OKK-OKK, 101: 22)

TT. Kireki, bu bizim ilk soframız.

Kızlı (ö) бүünkü гүнә kadmış (y). (OKK-OKK, 102: 13)

TT. Kızlığı bugünkü güne kadmış.

Çok laf (ö) dermendä. (y) (OKK-OKK, 103: 23)

TT. Çok söz değirmende(dir).

Saalcaklan (zt) taşı (y)! (sen: özne) (OKK-OKK, 104: 31)

TT. Sağlıcakla taşı!

Bir yorgan, bir döşek, iki yastık – bunnar (ö) Kirekinin çiiizleriydi (y). (OKK-OKK, 105: 9)

TT. Bir yorgan, bir döşek, iki yastık, bunlar Kireki'nin çeyizleriydi.

Bölä gelincik ev içindä (ö) – bүүк kismet (y). (OKK-OKK, 105: 15)

TT. Böyle gelinin evin içinde olması, büyük kismet.

Kolhozun tarlaları sa (ö) ortaktı (y). (OKK-OKK, 111: 6)

TT. Kolhozun tarlaları ise ortaktı.

O (ö) haliz evin çorbacısıydı (y)! (OKK-OKK, 111: 21)

TT. O, gerçek bir aile reisiydi!

Kirekinin Makaruşkası (ö) sevinçtä dä, kahırda da, herkerä (zt) yanındaydı (y). (OKK-OKK, 112: 20)

TT. Kireki'nin Matruşka'sı mutlulukta da üzüntüde de her zaman yanındaydı.

İsläa koca (ö) Allahtanmış (y). (OKK-OKK, 112: 21)

TT. İyi koca Allah'tanmış.

Beş uşamız (ö) – en paalı bizim yaratmamız (y)! (OKK-OKK, 113: 16)

TT. Beş çocuğumuz, bizim en değerli eserimiz!

Çiidemnär (ö) – käämil, kıymetli bir baaşış (y). (ÇMD, 117: 8)

TT. Çiğdemler, güzel, kıymetli bir hediye(dir).

Çiidemnär (ö) – kayet siirek çiçeklär (y). (ÇMD, 117: 14)

TT. Çiğdemler, çok nadir çiçekler(dir).

Onnar (ö) – ana topraan kokuları (y)! (KS, 122: 4)

TT. Onlar, ana toprağın kokuları!

Kırda (yt) soluk (ö) ter-temiz (y). (KS, 123: 16)

TT. Kırda hava tertemiz.

Burası (ö) onnara deyni (zt) – bir çiçekli cennet! (y) (KS, 123: 26)

TT. Burası onlar için, çiçekli bir cennet!

Te (cdu) bu (ö) haliz tabiat sakızı! (y) (KS, 124: 15)

TT. İşte bu gerçek tabiat sakızı!

Natural sakız (y) (o: özne) (KS, 124: 16)

TT. Doğal sakızdır!

Onnarın dudaklarında pomadanın rengi (ö) taa gözäldi! (y) (BT, 126: 28)

TT. Onların dudaklarında(ki) rujun rengi daha güzeldi!

Taa (zt) pembäydi! (y) (BT, 126: 29)

TT. Daha pembeydi!

Bütün dünneä (yt) en islää (y) bobacım (ö)! (BT, 129: 21)

TT. Bütün dünyada en iyisi babacığımıdır!

Vançu daykanın kızınnan biz (ö) akrandık (y). (Kİ, 130: 1)

TT. Vançu dayının kızıyla biz yaşittık.

Sokak uşaklarından (yt) betersin (y)! (sen: özne) (Kİ, 134: 11)

TT. Sokak çocuklarından betersin!

1.1.3.6. Olumsuz, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

O (ö) diildi yabancı (y). (GİK, 11: 23)

TT. O yabancı değildi.

Ona (yt) bu (ö) diildi iş (y). (GİK, 13: 12)

TT. Ona için bu bir iş/görev değildi.

Aalamaa (ö) diil günaa (y). (DG, 15: 9)

TT. Ağlamak günah değil(dir).

İşlemää inek firmasında (ö) diildi kolay (y). (S, 23: 24)

TT. İnek çiftliğinde çalışmak kolay değildi.

Bu (ö) diildi sıradan küü babusu (y)! (HK, 39: 31)

TT. Bu sıradan bir köyün yaşlı kadını değildi!

-O cumertesi günü sabaalendän (zt) bişey (ö) yoktu (y). (HK, 42: 6)

TT. O cumartesi günü sabahtan bir şey yoktu.

- Yannişlık (ö) yok (y)! (HK, 44: 7)

TT. - Yanlışlık yok!

Kin dā tutmaa (ö) Nikolay İlyiçin tabeetindä (yt) yoktu (y). (A, 56: 29)

TT. Kin tutmak da Nikolay İlyiç'in tabiatında yoktu.

İlerdän dā (zt) diildi kolay (y). (özne: o) (A, 57: 11)

TT. Önceden de kolay değildi.

Gözäl, pak teninä çok grim (ö) diildi läüzüm (y). (KÖ, 64: 24)

TT. Güzel, temiz tenine çok makyaj lazım değildi.

-Bu (ö) hiç (zt) diil zor (y). (KÖ, 70: 7)

TT. Bu hiç zor değil(dir).

Üzünüz (ö) yabancı diil (y). (KÖ, 70: 25)

TT. Yüzünüz yabancı değil.

- Bu (ö) diil peet (y). (KÖ, 75: 11)

TT. Bu şiir değil.

Ondan taa islää kimsey (ö) yok (y)! (KÖ, 85: 11)

TT. Ondan daha iyi kimse yok!

Yaamur (ö) çoktan (zt) yoktu. (y) (ÇG, 87: 1)

TT. Yağmur çoktan yoktu.

Bizim dost (ö) diildi o korkaklardan (y). (ÇG, 88: 12)

TT. Bizim dost o korkaklardan değildi.

Bu uzun kuyruklu (ö) diildi körpä yavrulardan (y). (ÇG ,88: 17)

TT. Bu uzun kuyruklu, genç yavrulardan değildi.

Ekmek eldän, su göldän diildi (y). (OKK-OKK, 95: 8)

TT. Ekmek elden su gölden değildi.

O maaleyä (yt) Kireki (ö) hiç (zt) yoktur gittii (y). (OKK-OKK, 100: 17)

TT. O mahalleye Kireki'nin hiç gitmişliği yoktu.

Duyguları (ö) taa (zt) diildi pek uyanık (y). (OKK-OKK, 102: 2)

TT. Duyguları henüz pek uyanık değildi.

Son sonunda (zt) fisirti bilä (ö) diildi lââzım (y). (OKK-OKK, 106: 5)

TT. En sonunda fısıltı bile lazım değildi.

Makarinin evi (ö) selsovettän (yt) diildi uzak (y). (OKK-OKK, 110: 28)

TT. Makari'nin evi köy meclisinden uzak değildi.

Sıcak yuvandan, uşaklarından hem sevgili eşindän (yt) bu dünnedä (yt) önemni bişey yok (y)! (OKK-OKK, 113: 25)

TT. Bu dünyada sıcak yuvandan, çocuklarından ve sevgili eşinden önemli bir şey yok(tur)!

Küsü bişey (ö) yoktu (y). (BT, 127: 12)

TT. Gücenecek/ küsülecek bir şey yoktu.

1.1.3.7. Soru, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

6) -E (cdu) bu kaavi mal (ö) senin «Kulilär» annatmandan birisi mi (y)? (DG, 16: 6)

TT. - E bu güçlü hayvan senin “Taylar” hikâyenden birisi mi?

Kos-koca dünnä (ö) dar mı (y)? (DG, 16: 11)

TT. Koskoca dünya dar mı?

-Bu mu (y)? (HK, 34: 21)

TT. Bu mu?

Neçin (zt) diil kırmızı, ya da maavi (y)? (HK, 34: 26)

TT. Niçin değil kırmızı, ya da mavi?

- Raametli Pareşka bulünun kız ı mı? (y) (HK, 37: 18)

TT. Rahmetli Pareşka teyzenin kız ı mı?

Boban (ö) evdä mi (y)? (A, 50: 7)

TT. Baban evde mi?

Kimdä kabaat? (y) (A, 57: 15)

TT. Kimde kabahat?

-Nasıl mı? (y) (KÖ, 68: 16)

TT. Nasıl mı?

- Pek erken diil mi (y)? (KÖ,83: 21)

TT. - Çok erken değil mi?

1.1.3.8. Ünlem, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

O (ö) artık (zt) bizimdi! (y) (GİK, 12: 1)

TT. O artık bizimdi!

Nekadar (zt) gözäl (y) bizim dilimiz (ö)! (GİK, 14: 8)

TT. Ne kadar güzel bizim dilimiz!

Gözäl! (y) (DG, 19: 4)

TT. Güzel!

Yazık! (y) (DG, 19: 11)

TT. Yazık!

Ah, (cdu) o duygular! (y) (S, 25: 6)

TT. Ah, o duygular!

Allahçım Panaiyacım! (y) (S, 26: 31)

TT. Aman Allah'ım!

Okadar (zt) gözälsin! (y) (HK, 32: 15)

TT. O kadar güzelsin!

Daadan gelmä soysuz diilsiniz! (y) (HK, 33: 9)

TT. Dağdan gelme soysuz değilsiniz!

Bravo! (y) (HK, 35: 3)

TT. Bravo!

Burada (yt) onnara (yt) yaşamak! (y) (HK, 35: 11)

TT. Burada onlara hayat!

– Dooru! (y) (HK, 36: 5)

TT. Doğru!

Şaşılacak iş (y)! (HK, 39: 31)

TT. Şaşılacak şey!

Zın karanık (y)! (KÖ, 65: 14: 13)

TT. Zifirî karanlık!

– Ne gözâl! (y) (KÖ, 75: 10)

TT. - Ne kadar güzel!

Fantastika! (KÖ, 83: 29)

TT. Fantastik!

Güpä-gündüz! (y) (ÇG, 87: 14)

TT. Güpegündüz!

–Bereketli olsun! (y) (OKK-OKK, 101: 23)

TT. - Afiyet olsun!

– Şefkinä! (OKK-OKK, 101: 28)

TT. Şerefine!

1.1.4. Devrik Basit Cümleler

1.1.4.1. Yüklemin Başta Bulunduğu Devrik Cümleler

1.1.4.1.1. Olumlu, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

Gelärdi (y) sıcaklık (ö) o taraftan (yt). (GİK, 12: 4)

TT. Gelirdi sıcaklık o taraftan.

29) Annattı (y) o (ö) masalı (bln) bir kusursuz-pülüzsüz, haliz ustayca (zt). (GİK, 13:

TT. O, masalı kusursuz, pürüzsüz anlattı, gerçek bir usta gibi.

Olduydu (y) hepsimizä (yt) unutulmaz, faydalı bir urok-örnek (ö) şannı yazıcıdan (yt). (GİK, 13: 31)

TT. Hepimize unutulmaz, faydalı bir ders-örnek olmuştu ünlü yazardan.

İilderim (y) başımı (bln)! (ben: özne) (GİK,14: 20)

TT. Eğerim başımı!

Sesettilär (y) kaavileştirmää ışıkların keskinniini. (zt) (özne: onlar) (DG, 16: 13)

TT. Işıkların keskinliğini güçlendirmek için ses ettiler/seslendiler.

Suudum (y) erimdä (yt). (özne: ben) (S, 20: 7)

TT. Durduğum yerde buz kestim.

Daldım derin düşünmeklerä (y). (ben: özne) (S, 20: 8)

TT. Daldım derin düşüncelere.

İçimi (bln) acıdêr (y) çoktankı, unutulmaz kahırlar (ö)... (S, 21: 22)

TT. Canımı acıtıyor eski, unutulmaz kahırlar...

İstärdi (y) alsın toom herbirinden evä (bsn). (o: özne) (S, 22: 8)

TT. Her birinden birer tohum eve almak istiyordu.

Oldu (y) bir fasılca aralık (ö). (S, 25: 21)

TT. Tuhaf/ acayip bir ara oldu.

Slujbasını yapardı (y) Sovet Birliinin üülen tarafından graniņasında (yt). (özne: o) (S, 25: 30)

TT. Askerliğini yapardı Sovyetler Birliği'nin güney sınırında.

Yasak ettiydilär (y) bana (yt) görüşmää sevgilimnän (bln). (onlar: özne) (S,26: 3)

TT. Sevgilimle görüşmeyi yasaklamıştılar bana.

Gözledärdilär (y) herbir benim adımımı (bln). (S, 26: 4)

TT. Benim her bir adımımı gözetliyordular.

- Tut kendini (y), Stifanka (cdu). (sen: özne) (S, 26: 27)

TT. Tut kendini, Stifanka.

30)

Getirdilär (y) onu (bln) küüyä (yt) kapalı țink tabutta (zt). (özne: onlar) (S,26:

TT. Onu köye kapalı bir ținko tabutta getirdiler.

Gelmişti (y) onun komandiri hem asker kafadarları (ö). (S, 27: 1)

TT. Gelmişti onun komutanı ve asker arkadaşları.

Duruklandı (y) bir tertipli, bakılmış mezarın önündä (yt). (özne: o) (S, 27: 20)

TT. Durakladı düzenli, bakımlı bir mezarın önünde.

Aalardı (y) sessiz (zt). (özne: o) (S, 27: 23)

TT. Ağlardı sessiz.

Yaadı (y) iki gün (zt). (S, 28: 7)

TT. Yağdı iki gün.

Kalêr (y) sade çiçeklerin kokuları hem diveç sevgi (ö). (S,28: 20)

Sadece çiçeklerin kokuları ve sonsuz sevgi kalır.

Yıvmış (y) kaarları (bln) ev boyunca (zt). (HK, 29: 3)

TT. Karları ev boyunca yığmış.

Yaklaşardı (y) Kolada (ö). (HK, 30: 14)

TT. Yaklaşırdı Kolada bayramı.

Yaşêırım (y) bobamnan hem kardaşımnan bilä (zt) (HK, 33: 24)

TT. Babamla ve kardeşimle birlikte yaşıyorum.

Yaşêêrlar (y) kendi tarlasında (yt). (HK, 35: 5)

TT. Kendi tarlasında yaşıyorlar.

Dalmış gibi oldu (y) uzaklara, çoktan geçmiş zamannara (yt). (HK, 38: 14)

TT. Dalmış gibi oldu uzaklara, çoktan geçmiş zamanlara.

Yaşardık (y) fukaaralık içindä. (zt) (HK, 39: 16)

TT. Fakirlik içinde yaşırdık.

- Barsacın inceldi (y) olmalı (cdu). (sen: özne) (HK, 40: 25)

TT. Çok acıktın, herhâlde.

Geçti (y) gerää gibi vakıt (ö). (HK, 43: 25)

TT. Epey zaman geçti.

Çözdü (y) karagöz çemberini (bln). (HK, 44: 10)

TT. Koyu renkli başörtüsünü çözdü.

Yıvıydı (y) artık belädän (zt). (HK, 45: 4)

TT. Artık bele kadar yığılmıştı.

Uluyardı (y) sade deli boran (ö). (HK, 45: 7)

TT. Sadece deli boran uluyordu.

Dinmeyecek (y) daymaların daymalarında (zt). (HK, 45: 28)

TT. Sonsuza kadar dinmeyecek.

17) Slujbasını yapmış (y) Romıniyada, Zimniça kasabasında (yt). (o: özne) (A, 51:

TT. Askerliğini Romanya’da, Zimniça kasabasında yapmış.

Geçardı (y) moda haftası “İlkyaz – Yaz” sezonu (ö). (KÖ, 61: 20)

TT. Moda haftası “İlkbahar-Yaz” sezonu yapılıyordu.

Kondu (y) buz gibi mermer basamak üstünä (yt)! (KÖ, 62: 20)

TT. Buz gibi mermer basamağın üstüne düştü!

Yaklaşardı (y) Marınanın duuma günü (ö). (KÖ, 67: 10)

TT. Marina’nın doğum günü yaklaşırdı.

Geçtilär (y) ortalaa (yt). (onlar: özne) (KÖ, 70: 9)

TT. Ortaya yere geçtiler.

Bitirmiş (y) institutu (bln) zaoçno (zt). (o: özne) (KÖ, 75: 21)

TT. Enstitüyü uzaktan (açıktan) bitirmiş.

İşlemiş (y) duvarcı, taşçı, brigadir, prorab (zt). (KÖ, 75: 22)

TT. Duvarcı, taşçı, ustabaşı, inşaat ustası (olarak) çalışmış.

Açtı (y) şokoladı (bln). (o: özne) (KÖ, 77: 18)

TT. Çikolatayı açtı.

Zaabitlik edärdi (y) her zaman (zt) aklı, aydın kafası (ö). (KÖ, 79: 4)

TT. Her zaman aklı, aydın kafası yönetirdi.

Ruslanın canı çekärdi (y) zevk duysun herbir saat (bsn). (KÖ, 80: 4)

TT. Ruslan'ın canı her an zevk duymak isterdi.

Geçärdi (y) vakıt (ö). (KÖ, 81: 14)

TT. Vakıt geçerdı.

83: 6) Yattılar (y) o patlara (yt) güneşlenmää hem kurunmaa (zt). (özne: onlar) (KÖ,

TT. O sedirlere güneşlenmek ve kurulanmak için yattılar.

-Severim (y) seni (bln), ayol (cdu)! (özne: ben) (KÖ, 83: 12)

TT. - Seviyorum seni, ayol!

Kabul et (y) beni (bln) canına (yt)! (sen: özne) (KÖ, 83: 20)

TT. Beni kalbine kabul et!

Yapmışın (y) buralarını (bln) kâr Edem (zt)! (sen: özne) (KÖ,84: 30)

TT. Buraları cennet gibi yapmışsın!

Kaybetmiştilär (y) saadın kaçmasını (bln). (özne: sen) (KÖ, 85: 1)

TT. Zamanın nasıl geçtiğini fark etmemiştiler.

Geçti (y) üç ay (ö). (KÖ, 85: 13)

TT. Üç ay geçti.

- Hazırla (y) valizaları (bln). (özne: sen) (KÖ, 85: 18)

TT. Valizleri hazırla.

-Marinanın gözleri yanardı (y), yıldız gibi (zt). (KÖ,85: 22)

TT. Marina'nın gözleri yıldız gibi parlardı.

Çalacam (y) ona (yt) sallangaç türküsünü (bln)! (özne: ben) (KÖ, 86: 5)

TT. Ona beşik ninnisini söyleyeceğim!

Tozattı (y) dooru bizim baa içinä! (yt) (özne: o) (ÇG, 90: 16)

TT. Doğru bizim bağın içine koştı!

Bitirmiş (y) dört klas(bsn) romın şolasında (yt). (özne: o) (OKK-OKK, 93: 6)

TT. Rumen okulunda dört sınıf bitirmiş.

Bekledi (y) dört yıl (zt). (o: özne) (OKK-OKK, 94: 30)

TT. Dört yıl bekledi.

Geeridä kalardı (y) onun kızlıı (ö). (OKK-OKK, 99: 29)

TT. Onun kızlığı arkada kalırdı.

Kalardı (y) oturmaları, türküleri, maanileri (ö). (OKK-OKK, 99: 29)

TT. Akşam oturmaları, türküleri, manileri (geride) kalıyordu.

Geldi (y) evä (yt) dädu (ö) taa karannıkta (zt). (OKK-OKK, 100: 12)

TT. İhtiyar/yaşlı adam eve ta karanlıkta geldi.

Bakın (y) bana (yt) islää, dikkatlı (zt). (siz: özne) (OKK-OKK, 101: 17)

TT. Bana iyi, dikkatli bak.

3) Duuduracan (y) bana (yt) bir pat gözäl uşak (bsn)! (sen: özne)(OKK-OKK, 106:

TT. Bana bir sedir dolusu güzel çocuk doğuracaksın!

Koydular temeli (y). (onlar: özne) (OKK-OKK, 106: 9)

TT. Temeli attılar.

Geldiydi (y) Sovet kuvedi (ö). (OKK-OKK, 107: 14)

TT. Sovyet iktidarı gelmişti.

Başladıydı (y) eni yaşamak (ö). (OKK-OKK, 108: 18)

TT. Yeni hayat başlamıştı.

Yapardı (y) hepsinä birär çörek pita, edi tayna pita – hepsinä birär (bsn). (o: özne) (OKK-OKK, 110: 26)

TT. Hepsine birer çörek pide, yedi tane pide yapardı, hepsine birer tane.

26) Koyalım (y) onnarı (bln) bölecä (zt) toprak içinä (yt). (biz: özne) (ÇMD, 117:

TT. Onları böylece toprağın içine koyalım.

Geldi (y) hısımnar, musaafirlär, Vladinin dostları, kızlar (ö). (ÇMD, 118: 17)

TT. Akrabalar, misafirler, Vladi'nin dostları, kızlar geldi.

- Saa olasın (y), Vladi (cdu). (ÇMD, 118: 25)

TT. - Sağ olasın, Vladi.

Beklä (y) beni (bln)! (sen: özne) (ÇMD, 118: 29)

TT. Bekle beni!

18) Siiredärdilär (y) kelebeklerin meraklı oyunlarını (bln). (özne: onlar) (KS,123: 18)

TT. Kelebeklerin ilginç oyunlarını seyrederdiler.

Aşaaladılar (y) insanı (bln)! (onlar: özne) (BT, 127: 8)

TT. Aşağıladılar insanı!

İşidildi (y) benim adım (ö). (Kİ, 133: 12)

TT. Benim adım duyuldu.

Çöktüydü (y parç.) islää (zt) karannık(y parç.). (Kİ, 133: 16)

TT. İyice karanlık çökmüştü.

1.1.4.1.2. Olumsuz, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

- Olmaz tutmaa (y), çocuum (cdu)! (sen: özne) (HK, 35: 25)

TT. Yakalayamazsın, oğlum!

Olmaz yoketmä (y) kelebekleri! (bln) (HK, 35: 26)

TT. Kelebekler yok edilemez/ ödürülemez.

Görünmüzdi (y) ne gümä, ne çotuk, ne aaç, ne direk – bişey (ö)! (HK, 43: 5)

TT. Ne bir dal, ne bir kütük, ne bir ağaç, ne bir direk, hiçbir şey görünmezdi.

-Kapama (y) gözellii (bln)! (sen: özne) (KÖ,79: 27)

TT. Kapatma güzelliği!

Doyamêersın (y) onnarı kokmaa (yt)! (ÇMD, 117: 12)

TT. Onları koklamaya doyamıyorsun!

- Aalamêêrım (y), çocuum (cdu). (ben: özne) (KS, 122: 11)

TT. - Ağlamıyorum, oğlum.

1.1.4.1.3. Soru, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

Aymadınız mı taa (y), geniş gırtaklılar (cdu)? (HK, 43: 23)

TT. Ayılmadınız mı daha, geniş boğazlılar?

Bıkmadın mı (y) üzmää (yt), benim Rusalim (cdu)? (KÖ, 84: 28)

TT. Yüzmekten bıkmadın mı, benim denizkızım?

1.1.4.1.4. Olumlu, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

Var (y) kır çırcılı hem ev çırcılı (ö). (HK, 35: 3)

TT. Kır çırcır böceği ve ev çırcır böceği vardır./ Hem kır çırcır böceği hem de ev çırcır böceği vardır.

Vardı (y) sade bir fistancım dört gücüdän (ö). (HK, 39: 19)

TT. Sadece dört iplik dokumadan bir fistancığım vardı.

Korkunçtu (y) yabancı kırlarında (yt) kış gecesi (ö). (HK, 45: 11)

TT. Kurt kırlarında kış gecesi korkunçtu.

Buydu (y) onların ilk eni evli öpüşü (ö). (HK, 46: 18)

TT. Onların ilk yeni evli öpücüğü buydu.

Vardı (y) taa bir odaları (ö) - suuk soba (cdu). (A, 53: 24)

TT. Bir odaları, soğuk oda, daha vardı.

Var (y) çok işim (ö). (KÖ, 73: 18)

TT. Çok işim var.

İlk katta (y) hayat, büyük hol hem kufnä (ö). (KÖ, 76: 21)

TT. İlk katta(dır) koridor, büyük hol ve mutfak.

Evin çorbacısıydı (y) şimdi (zt) kaynata (ö). (OKK-OKK, 95: 1)

TT. Kaynata şimdi evin reisiydi.

Vardı (y) bir çırakları da (ö). (OKK-OKK, 95: 6)

TT. Bir çırakları da vardı.

Onun adıymış (y) Alik (ö). (Kİ, 130: 8)

TT. Alik, onun adıymış.

1.1.4.1.5. Olumsuz, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

-Diil yıl, (y) çocuum (cdu). (HK, 35: 32)

TT. - Yıl değil, oğlum.

Yoktu (y) bir kuytu, bir sapa er (ö). (HK, 44: 24)

TT. Bir kuytu, bir sapa yer yoktu.

Günaasız (y) sade melekler (ö). (KÖ, 79: 29)

TT. Sadece melekler günahsız(dır).

Yoktu (y) bir dâ bulutçuk (ö) gök üzündä (yt). (ÇG, 87: 1)

TT. Gökyüzünde (hiç) bir de bulut yoktu.

1.1.4.2. Yüklemin Ortada Bulunduğu Devrik Cümleler

1.1.4.2.1. Olumlu, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

İlerdä, (yt) masa önündä (yt), oturardı (y) 5-6 kişi jüri azaları (ö). (GİK, 11: 12)

TT. İleride, masanın önünde, otururdu 5-6 jüri üyesi.

12) Ştenada (yt) olimpiadacılara karşı (zt) durardı (y) bir itibarlı adam (ö). (GİK, 11: 12)

TT. Sahnede olimpiyatçılara karşı dururdu itibarlı bir adam.

Bütün duruşu bu adamın (ö) urgulardı (y) onun zarifliini hem derin saygılıını (bln). (GİK, 11: 15)

TT. Bu adamın bütün duruşu vurgulardı onun zarifliğini ve derin saygınlığını.

Bu dolgun yanaklı adamı (bln) benzettim (y) tatar soylarına, onnarın tamızlıına (yt) (GİK, 11: 21)

TT. Bu dolgun yanaklı adamı benzettim Tatar ırkına, onların soyuna.

Bu (ö) annaşıldı (y) o saat (zt)! (GİK, 12: 1)

TT. Bu o saat anlaşıldı!

Ştenadan (yt) urardı (y) güneş okları (ö) dooru gözümüzä (yt). (GİK, 12: 4)

TT. Sahneden güneş ışınları doğru/tam gözümüze vururdu.

Sora (zt) jüri azaları (ö) yardım ettilär (y) vermää uşaklara baaşışları (yt). (GİK, 12: 8)

TT. Sonra jüri üyeleri çocuklara ödülleri(ni) vermeye yardım ettiler.

Bän (ö) annadacam (y) sizä (yt) bir masal (bsn). (GİK, 12: 13)

TT. Ben anlatacağım size bir masal.

Laf ustası (ö) gagauz dilini (bln) kullanardı (y) ilin, akar çöşmedän su gibi (zt). (GİK, 12: 19)

TT. Söz ustası Gagauz dilini kullanırdı rahat, çeşmeden akan su gibi.

Cömert annadıcı (ö) o gözäl gagauzçasını (bln) daadardı (y) kucak dolusu (zt). (GİK, 12: 20)

TT. Cömert anlatıcı o güzel Gagauzcasını kucak dolusu dağıtırdı.

Gagauz folklorcusu (ö) annadardı (y) o masalı (bln) cümbüşlü, duygulu, bir profesyonel aktör gibi (zt). (GİK, 12: 27)

TT. Gagauz folklorcusu anlatırdı o masalı eğlenceli, duygulu, bir profesyonel aktör gibi.

Personajların lafetmesi (ö) olardı (y) renkli, güldürücü halk dilindä (zt). (GİK, 12: 30)

TT. Karakterlerin konuşması olurdu renkli, güldürücü halk dilinde.

Sora (zt) uslu, bir yavaş seslän (zt) sölärdi (y) avtorun sözlerini (bln). (GİK, 12: 31)

TT. Sonra sakın, alçak bir sesle söylerdi yazarın sözlerini.

Bu sıkı ilişiklii, kontaktı (bln), sesleyicilärlän (zt) o (ö) tutardı (y) herkerä (zt), ikidä-birdä atıp o keskin gözünü bizim tarafa (zt). (GİK, 13: 2)

TT. Dinleyicilerle olan bu sıkı ilişkiyi ve teması, her defasında kurardı, ikide birde o keskin gözünü bizim tarafa atıp.

Hepsimiz (ö) seslärdik (y) meraklı (zt) masalcıyı (bln), küçük uşaklar gibi (zt). (GİK, 13: 6)

TT. Hepimiz merakla masalcıyı dinlerdik, küçük çocuklar gibi.

O (ö) misiyasını (bln) götürärdi (y) büyük havezlän (zt). (GİK, 13: 11)

TT. O, görevini yapardı büyük hevesle.

Onun gözäl annatmasını (bln) hepsi (ö) seslärdi (y), soluunu almadaan (zt). (GİK,13: 14)

TT. Onun güzel hikâyesini hepsi/ herkes nefes almadan dinlerdi.

Cümlelär, sözlär, çeşitli laf kırıntıları – hepsini (bln) yazıcı (ö) kullanardı (y) üüsek literatura uurunda (zt). (GİK,13: 15)

TT. Cümlelerin, sözlerin ve çeşitli söz kırıntılarının tamamını, yazar yüksek edebi seviyede kullanırdı.

N. Baboglu (ö) büyük (zt) saygı gösterärdi (y) olimpiadacılara (yt), onların hem kendisinin dâ gururlu gagauzluuna (yt). (GİK,13: 20)

TT. N. Baboglu olimpiyat yarışmacılarına, onların ve kendisinin de gururlu Gagauzluğuna büyük saygı gösterirdi.

Ştenadan (yt) N. Baboglu (ö) görünärdi (y) bizä (yt) balaban, üüsek boylu, monumental (zt). (GİK,14: 1)

TT. Sahneden N. Baboglu görünürdü bize cüsseli, uzun boylu, anıtsal.

Göz önündä (yt) bizä (yt) geniş (zt) serdi (y) gagauz dilinin güzelliini, lââzımnını hem zenginini (bln). (GİK,14: 5)

TT. Bize, gözümüzün önünde/ apaçık, geniş bir şekilde serdi Gagauz dilinin güzelliğini, lazımlığını ve zenginliğini.

Gagauz literatura klasiini Nikolay Babogluyu (bln) bän (ö) seslediydim (y) Kişinövda (yt) 90-cı yılların başlantısında (zt). (GİK,14: 14)

TT. Gagauz edebiyatının klasiklerinden Nikolay Baboglu'yu ben dinlemiştim Kişinev'de 90'lı yılların başlarında.

Kalbimin en kuytu köşesindä (yt) saklı (zt) korudum (y) bu küçücük, ama bana deyni pek paalı süjetçii (bln). (GİK,14: 16)

TT. Kalbimin en kuytu köşesinde gizli korudum bu küçücük, ama benim için çok değerli hikâyeyi.

Büük açıp gözlerimi hem kaldırıp kaşlarımı (zt), şaşardım (y) onun fasıl soruşuna (yt). (DG, 15: 3)

TT. Gözlerimi kocaman açıp ve kaşlarımı kaldırıp, şaşırdım onun garip/ tuhaf sorusuna.

Baboglu (ö) durardı (y) sessiz (zt). (DG, 16: 9)

TT. Baboglu duruyordu sessizce.

Sade (zt) çevirdi (y) gözlerini (bln) göklerä dooru (yt). (DG, 16: 9)

TT. Yalnızca gözlerini çevirdi göğe doğru.

Büün (zt) bitti (y) o kısacık mutluluumuz (ö). (DG, 17: 22)

TT. Bugün bitti o kısacık mutluluğumuz.

Bän (ö) suudum (y) erimdä (yt). (DG, 18: 8)

TT. Ben donakaldım yerimde.

Elimdä (yt) buldum (y) kalemi (bln). (DG, 19: 11)

TT. Kalemi elimde buldum.

Şindi tä (zt), sakınarak (zt), üürenerim (y) onu tutmaa (bln). (DG, 19: 11)

TT. Şimdi de, sakınarak, onu tutmayı öğreniyorum.

Kişinövda (yt), Ayoş Lazarın adına mezarlıkta (yt), gözümä ilişti (y) bir mermer anıt taşı (ö). (S,20: 1)

TT. Kişinev’de, Aziz Lazar’ın adına olan mezarlıkta, gözüme ilişti bir mermer anıt taşı.

Biraz (zt) aklımı başıma toplayıp (zt), hesapaldım (y) bu yazıları (bln). (S,20: 8)

TT. Biraz aklımı başıma toplayıp, düşündüm bu yazıları.

Bu imeklärlän hem bir şişä şaraplan (yt) giderlär (y) mezarlaa (yt) ölüleri anmaa (zt) (S, 21: 6)

TT. Bu yemeklerle ve bir şişe şarapla mezarlığa ölüleri anmaya gidiyorlar.

İlkyazın (zt) mezarlıkta (yt) gözäl (zt) açmıştı (y) zambaklar (ö). (S,21: 6)

TT. İlkbaharda mezarlıkta zambaklar güzel açmıştı.

Kimisinä (yt) baaşlêêrlar (y) çölmecik ya da bir çini mezäylän (bsn) raametlilerin cannarı için. (zt) (S,21: 8)

TT. Kimisine rahmetlilerin ruhları için maşrapa ya da mezeyle dolu bir porselen tabak hediye ediyorlar.

İlkyazın (zt) mezarlıkta (yt) gözäl (zt) açmıştı (y) zambaklar (ö). (S, 21: 17)

TT. İlkbaharda mezarlıkta güzel zambaklar açmıştı.

İçimi (bln) acıdêr (y) çoktankı, unutulmaz kahırlar. (ö) (S,21: 22)

TT. Eski, unutulmaz üzüntüler canımı acıtıyor.

Herzaman (zt), geldikcä bu ayoğlu erä (zt), beni (bln) sarêr (y) hem kederli, hem kabaatlı gibi duygular (y). (S, 21: 21)

TT. Bu aziz yere geldikçe, her zaman, beni hem kederli hem suçlu gibi duygular sarıyor.

Ana-bobamızın mezarında (yt) biyazıyardılar (y). sedeflär gibi, inci çiçekleri. (ö) (S, 21: 27)

TT. Anne babamızın mezarında inci çiçekleri sedefler gibi beyazlaşıyordu.

Anacım (ö) pek (zt) sevârdi (y) çiçek (bsn)! (S,22: 6)

TT. Anneciğim pek severdi çiçek!

10) İşçiliinnän, insannınnan (zt) sevdirârdi (y) kendisini (bln) Radion (ö). (S, 23: 10)

TT. İşçiliğiyle, insanlığıyla Radion kendini sevdirdiyordu.

Bän sä (ö) ozaman (zt) geçârdim (y) praktikayı (bsn) firmada (yt). (S, 23: 12)

TT. Ben ise o zaman çiftlikte staj yapıyordum.

Praktika (ö) geçârdi (y) üç ay (zt) yazın kanikulda (zt). (S, 23: 15)

TT. Staj yapardı üç ay yazın, yaz tatilinde.

Hayvan (ö) yaklaştırmazdı (y) beni (bln) yanına (yt). (S, 24: 5)

TT. Hayvan yaklaştırmazdı beni yanına.

Büük havezlän (zt) gecelärlän (zt) geç vakıda kadar (zt) yapardık (y) kara-biyaz patret (bsn). (S, 24: 32)

TT. Büyük hevesle gecelerce geç vakte kadar basardık/ çıkarırdık siyah-beyaz fotoğraf.

Önümüzä sä (yt) durardı (y) bir yaşlı karı (ö). (S, 25: 14)

TT. Önümüzde ise yaşlı bir kadın dururdu.

24) Nesä (ö) pek (zt) acıtmıştı (y) onu (bln) bu karma-karışık yaşamakta (yt). (S, 25: 24)

TT. Bir şey çok incitmişti onu bu karmakarışık hayatta.

Kiyatlarını (bln) saklı (zt) alardım (y) poştadan (yt). (S, 25: 31)

TT. Mektuplarını gizlice postaneden alırdım.

Bir yıldan sora (zt) geldi (y) otpuskaya (y). (o: özne) (S, 25: 31)

TT. Bir yıl sonra izne gelmişti.

6) Bir aydan sora (zt) beni (bln) zorlan (zt) everdilär (y) bir varlı çocaa. (yt) (S, 26:

TT. Bir ay sonra beni zorla varlıklı/zengin bir oğlanla evlendirdiler.

Bir pençereciğän (yt) gözükärdi (y) onun sap-sarı üzü (ö). (S, 26: 32)

TT. Küçük bir pencereden onun sapsarı yüzü gözüküyordu.

Büük onurlan (zt) gömüldü (y) Radion (ö). (S, 27: 2)

TT. Büyük onurla Radion gömüldü/ defnedildi.

Beş soldat avtomatlarlan (zt) on kerä (zt) kurşum (ö) attılar (y) gökâ dooru (yt). (S, 27: 2)

TT. Beş asker tüfekleriyle on kere gökyüzüne doğru ateş ettiler.

4) Radionun komandiri (ö) söledi (y) alifli sözlär onun geroyluu için (bsn). (S,27:

TT. Radion'un komutanı onun kahramanlığı ile ilgili sevgi dolu sözler söyledi.

Bobasına (yt) verdi (y) medalisini “Za otvagu» hem nişanını «Otliçnıy pograniçnik» (bln). (S, 27: 5)

TT. Babasına “Cesaret” madalyasını ve “ Üstün başarılı sınır askeri” nişanını verdi.

Bizim gözlerimiz kaldı (y) onda (yt). (S, 27: 20)

TT. Bizim gözlerimiz onda kaldı.

Büük bir yıldızlı anıt taşında (yt) kara ramkadan (yt) bakardı (y) asker rubalarına giyimni, ateş gibi Radion (ö). (S, 27: 30)

TT. Büyük bir yıldızlı anıt taşında siyah çerçeveden üzerinde asker kıyafeti olan, ateş gibi Radion bakardı.

Göz yaşlarımız (ö) düşärdilär (y) erä (yt) birär-birär (zt). (S, 28: 1)

TT. Gözyaşlarımız birer birer yere düşüyordu.

İnsannar (ö) akışardılar (y) aşaa mezarlıktan (yt). (S, 28: 4)

TT. İnsanlar aşağıdaki mezarlıktan gelirdiler.

Örtülär (ö) gömülmüş (y) kürtünnük içindä (yt). (HK, 29: 4)

TT. Çatılar kar yığının içine gömülmüş.

Adamnar (ö) zar-zor (zt) savaşırmışlar (y) açmaa yol eşiktän aul içinä, dama, kümesä, kilerä (zt). (HK, 29: 5)

TT. Adamlar eşikten avlu içine, dama, kümese, kilere zar zor yol açmaya çalışmışlar.

Dübüdüz (zt) küüyü (bln) kaplamış (y) biyaz sessizlik (ö). (HK, 29: 8)

TT. Beyaz sessizlik tamamen köyü sarmış.

Kurnadan (yt) su (ö) akardı (y), incecik sicim gibi (zt). (HK, 29: 20)

TT. Kurnadan, incecik sicim gibi su akardı.

Yordana (ö) istärdi (y) inansın (bsn). (HK, 30: 11)

TT. Yordana inanmak istiyordu.

Kızlar (ö) oturardılar (y) masanın dolayında uzun skemnelerdä, döşeli parça palaylan (yt). (HK, 30: 21)

TT. Kızlar masanın etrafındaki kilimle döşeli uzun iskemlelerde otururdular.

Masa üstündä (yt) yanardı (y) iki-üç gaz lampası (ö). (HK, 30: 23)

TT. Masanın üstünde yanardı iki üç gaz lambası.

Delikannı çocuklar (ö) gelärdilär (y) pençereyä (yt). (HK, 30: 27)

TT. Delikanlı gençler pencereye/ pencerenin yanına geliyordular.

Ev saabisi (ö) kabledärdi (y) onnarı (bln) içeri (yt). (HK, 30: 27)

TT. Ev sahibi onları içeri alıyordu.

Kız da (ö) çiçeeni (bln) verärdi (y) sade beendii çocaa (yt). (HK, 31: 16)

TT. Kız da çiçeğini yalnızca beğendiği oğlana veriyordu.

Ötää dooru (zt) çocuk (ö) kabledärdi (y) sevgilisindän bir gözäl kitka kıvırcık kalpaana deyni kolada gezmää (bsn). (HK, 31: 20)

TT. Bunun devamında oğlan, sevgilisinden Kolada gezmesinde kıvırcık kalpağı için güzel bir çiçek alıyordu.

Kız (ö) baaşlardı (y) yavklusuna (yt) dufili basma, kenarları boncuklan tantela örülü (bsn). (HK, 31: 22)

TT. Kız, yavuklusuna kenarları boncukla işlemeli, parfümlü mendil hediye ederdi.

Basmada (yt) çeşitli bürüncük ipliinnän (yt) yazılardı (y) kızın hem çocuun adlarının baş bukvaları (ö). (HK, 31: 23)

TT. Mendilde çeşitli ipek ipliğiyle kızın ve oğlanın adlarının baş harfleri yazılırdı.

Bölä delikannılar (ö) küüdä (yt) geçirärdilär (y parç.) kışın (zt) vakıdı (y parç.). (HK, 31: 31)

TT. Delikanlılar, köyde kışın böyle vakit geçirirdiler.

Yordana hem Fedi (ö) buluştular (y) komşularda (yt). (HK, 32: 1)

TT. Yordana ve Fedi komşularda buluştular.

Çıkıp aul içindän (zt), Yordana (ö) osaat (zt) atıverdi gözünü (y) Maşu bulunun evinä (yt). (HK, 32: 1)

TT. Evin avlusundan çıkıp, Yordana o an Maşu teyzenin evine gözünü atıverdi.

Sundurmada, dirään yanında, (yt) durardı (y) bir yabancı delikannı (ö). (HK, 32: 2)

TT. Sundurmada, direğin yanında, bir yabancı delikanlı dururdu.

Üstündä dimidän rubalar, başında kara kalpak, bu olan (ö) dört gözlän aarardı (y) beklenän kızı (bln). (HK, 32: 4)

TT. Üzerinde (ev dokuması) çuhadan elbiseler, kafasında siyah kalpak olan bu oğlan beklediği kızı dört gözle arardı.

Şüpä (ö) daaldı (y), sabaa dumanı gibi (zt). (HK, 32: 3)

TT. Şüphe sabah dumanı gibi dağıldı.

Eşil gözlär, pembä yanaklar (ö) açardı (y) onun gençecik üzünü (ö). (HK, 32: 6)

TT. Yeşil gözler, pembe yanaklar onun gencecik yüzünü açardı.

İçin (ö) dolardı (y) serin taazeliklän (zt)! (HK, 34: 16)

TT. İçin serin tazelikle dolardı!

Buna (yt) Yordananın akli ermäzdi (y) hiç bir dram (zt). (HK, 32: 22)

TT. Buna Yordana'nın akli bir gram bile ermezdi.

Önündä sä (yt) durardı (y) bir apollon (ö)! (HK, 32: 25)

TT. Önünde ise bir Apollon dururdu!

Fedi (ö) istârdi (y) osaat kızın kalbini kazansın. (bsn) (HK, 33: 18)

TT. Fedi, o an kızın kalbini kazanmak isterdi.

Bir haftadan sora (zt) Gümüşlü Fedi (ö) yolladı (y) dünürçüleri (bln) Çavdar Yordanaya (yt). (HK, 33: 29)

TT. Bir hafta sonra Gümüşlü Fedi dünürçüleri Çavdar Yordana'ya yolladı.

Pazar günü (zt) Dimka (ö) manisinnän (zt) çıktılar (y) küü kenarına (yt) biraz havalanmaa (zt) (HK, 34: 6)

TT. Pazar günü Dimka büyükannesiyile köyün kenarına biraz hava almaya çıktılar.

Topraktan, kekliklerdän, sakızlardan (yt) incecik esinti (bsn) getirârdi (y) tatlı kokular (ö). (HK, 34: 15)

TT. Tatlı kokular, topraktan, kekliklerden, sakızlardan incecik esinti getiriyordu.

Bän (ö) gördüm (y) onu (bln) Peticiin aulunda (yt). (HK, 34: 21)

TT. Ben onu Peticik'in avlusunda gördüm.

-Sän (ö) çok işlär (bsn) bilersin (y), çocuk (cdu). (HK, 35: 3)

TT. Sen çok şeyler biliyorsun, genç.

4) Kırdakılar (ö) doyunêrlar (y) ufacık böceciklän, körpä otçaazlan (yt). (HK, 35: 7)

TT. Kırdakiler ufacık böcekle, taze otlâ doyuyorlar.

Kuytu erdä (yt) hazırlêêrlar (y) kendilerine yuvacık (bsn). (HK, 35: 7)

TT. Kuytu yerde kendilerine küçük bir yuva hazırlıyorlar.

Karnıyı doyurup (zt), ii keflän (zt) gecä (zt) çırcıl (ö) çâlêr (y) türküsünü (bln). (HK, 35: 12)

TT. Karnını doyurup, gece cırcır böceği güzel keyifle türküsünü söylüyor.

Çırçıla (yt) deerlär (y) gecä kemeñçecisi (bln). (HK, 35: 12)

TT. Cırcır böceğine gece kemeñçecisi diyorlar.

Ozaman (zt) koru (y), çocuun (cdu) bereketi (bln)! (HK, 35: 16)

TT. O zaman koru, oğlum, bereketi!

Yannarında kelebeklär (ö), içektän çiçää konup (zt), çekärdilär (y) ballı özü (bln). (HK, 35: 21)

TT. Yanlarındaki kelebekler, çiçekten çiçeğe konup, ballı özü ekerdiler.

Bayırcıktan (yt) islää (zt) görünärdi (y) küü (ö). (HK, 36: 10)

TT. Tepeden köy iyi görünüyordu.

İncecik duman içindän (zt) Dimkaylan manisi (ö) siiredärdilär (y) büyük şkolayı, eni kliseyi, evleri, aaçları hem baaları (bln). (HK, 36: 10)

TT. İncecik sis içinden Dimka ile büyükannesi büyük okulu, yeni kiliseyi, evleri, ağaçları ve bağı seyrediyordular.

Çok eşillik içindä (yt) bulunardı (y) onnarın küüyü (ö). (HK, 36: 12)

TT. Onların köyü çok yeşillik içinde bulunurdu.

Yukarcıkta, aaçlar arasında (yt) gözükärdi (y) bir kırmızı keremetli evcääz (ö). (HK, 36: 17)

TT. Yukarıda, ağaçlar arasında, bir kırmızı kiremitli evceğiz gözüküyordu.

Tokatıktan (yt) görünärdi (y) otluklu evin önü (ö). (HK, 36: 19)

TT. Giriş kapısından otlu evin önü görünüyordu.

Budaklı direklär (ö) gücülä (zt) tutardılar (y) tavan aarlını (bln). (HK, 36: 23)

TT. Budaklı direkler güçlkle tavanın ağırlığını tutardılar.

Evin saa tarafından (yt) ıktı (y) bir ihtär insancık (ö). (HK, 37: 7)

TT. Evin sağı tarafından bir ihtiyar kadın ıktı.

Zabun omuzlarına (yt) geçirmiş (y) bir maavi kofta, üstünä dä yapaa jiletka (bsn). (HK, 37: 7)

TT. Zayıf omuzlarına mavi bir hırka, üstüne de yün yelek geçirmiş.

Manisi (ö) baktı (y) ocaa (yt). (HK, 37: 10)

TT. Büyükannesi baktı oğlana.

Babucuun yalpaklı (ö) sevindirdi (y) Dimkayı (bln). (HK, 37: 22)

TT. Yaşlı kadıncağızın nazikliği sevindirdi Dimka'yı.

Hoşlanıp babunun konukluunnan (zt), çocuk (ö) kopetti (y) oynamaa zerdali aacının altına (yt). (HK, 38: 1)

TT. Yaşlı kadının misafirliğinden hoşlanıp, oğlan zerdali ağacının altında oynamaya gitti.

Eşimnän (zt) yaşadık (y) bu evlerdä (yt) kırk üç yıl (zt). (HK, 38: 9)

TT. Eşimle bu evlerde kırk üç yıl yaşadık.

Babucuk (ö) çıktı (y) lafçı bir insan (y). (HK, 38: 25)

TT. Yaşlı kadın konuşkan bir insan çıktı.

Yatıp otlar içinä (zt), geç vakıda kadar (zt) siiredärdi (y) yıldızları (bln). (HK, 38: 29)

TT. Otların içine yatıp, geç vakte kadar yıldızları seyrediyordu.

İnsancık (ö) indirdi gözlerini (y) aşaa (yt). (HK, 39: 8)

TT. Kadın gözlerini aşağı indirdi.

Bobam (ö) yazı-kışı (zt) işlärdi (y) demir yolunda (yt). (HK, 39: 16)

TT. Babam yaz kış demir yollarında çalışıyordu.

Garipli kahırlar (ö) bir anda (zt) döndü (y) şafklı sevinmeklerä (yt). (HK, 39: 28)

TT. Tuhaf üzüntüler bir anda ışıltılı sevinçlere dönüştü.

Aul içinä (yt) girdi (y) bir karı (ö). (HK, 40: 13)

TT. Avluya bir kadın girdi.

O (ö) getirmişti (y) piliç mancasını, pesmet hem birkaç dilim kaun (bsn). (HK, 40: 21)

TT. O, tavuk yemeği, ekmek ve birkaç dilim kavun getirmişti.

Bu kademsiz düün (ö) Allahtan (yt) yazılmıştı, (y) bezbelli (cdu). (HK, 41: 8)

TT. Bu uğursuz düğün Allah tarafından yazılmıştı, herhalde.

Kız gecesindä pelii örärkän (zt), onun üüsüz türküleri (ö) düüncüleri (bln) aaladardı (y) bangır-bangır (zt). (HK, 41: 17)

TT. Kız gecesinde örgü örerken, onun öksüz türküleri düğüncüleri hüngür hüngür ağılatırdı.

Kukoneskunun kemeñesi (ö) çalardı (y) yolculuk havasını (bln). (HK, 42: 9)

TT. Kukonesku'nun kemeñesi yolculuk havasını çalardı.

10) Çıkıp kızın evindän (zt), bu edi kişi (ö) yollandı (y) öbür küüyä (yt). (HK, 42:

TT. Kızın evinden çıkıp, bu yedi kişi öbür köye yol aldı.

Sora da (zt) koptu (y) bir çirkin saurgun (ö). (HK, 42: 11)

TT. Sonra da şiddetli bir tipi başladı.

Arkadan (yt) düüncülär (ö) gelärdi (y) biri-biri ardınca (zt). (HK, 43: 2)

TT. Arkadan düğüncüler art arda geliyordu.

İnsannarın önündä (yt) hep (zt) durardı (y) bir büyük biyaz saplık (ö) yukardan aşaaan (zt). (HK, 43: 4)

TT. İnsanların önünde yukarıdan aşağıya kadar hep bir büyük beyaz saplık dururdu.

Kaar (ö) olmuştu (y) diz boyunca (zt). (HK, 43: 29)

TT. Kar diz boyu olmuştu.

İnsannar sa (ö) henez (zt) savaşırdılar (y) çıkmaa Ketennä. (yt) (HK, 44: 13)

TT. İnsanlar ise hâlâ Ketenlik'e ulaşmaya çalışırdılar.

Poyrazdan (yt) davrandı (y) bir zehirli lüzgär (ö). (HK, 44: 14)

TT. Kuzeyden zehirli/ güçlü bir rüzgâr çıktı.

19) Nasıl-nicä kalkıp, (zt) savaşırdılar (y parç) ileri (yt) örümä (y parç). (HK, 44:

TT. Bir şekilde kalkıp, ileri (doğru) yürümeye çalışırdılar.

Zar-zor (zt) insannar (ö) düülärdilär (y) kürtünnüktä (yt). (HK, 44: 27)

TT. İnsanlar güçlkle kar yığnında çırpınırdılar.

Bitki kuvedinnän (zt) çalışırdılar (y parç) birtürlü (zt) cannarını (bsn) kurtarmaa (y parç). (HK, 44: 28)

TT. Son güçleriyle bir şekilde canlarını kurtarmaya çalışırdılar.

Savaşırken korunmaa (zt), bükülüp iki kat (zt), düüncülär (ö) kalardılar (y) lüzgâr altına (yt). (HK, 44: 32)

TT. Korunmaya çalışırken, iki kat bükülüp, düğüncüler rüzgârın altında kalırdılar.

Gelinnän güvää (ö) gidärdilär (y) ileri (yt). (HK, 45: 5)

TT. Gelinle damat ileri doğru giderdiler.

Ne uzun, ne bitmâz yol oldu (y) bu kör biyazlık (ö)! (HK, 45: 13)

TT. Bu kör beyazlık, ne uzun, ne bitmez bir yol oldu.

Saugun (ö) çalışardı (y) bütün dünneyi gömsün kaar altına (yt)! (HK, 45: 14)

TT. Tipi, bütün dünyayı kar altına gömmeye çalışırdı!

Bu iki can (ö) düülärdi (y) birliktä (zt), birtakım (zt). (HK, 45: 21)

TT. Bu iki kalp birlikte, aynı şekilde atardı.

Güvää (ö) kendi soluunnan (zt) yısıdardı (y) gelinin sızlayan parmaklarını, ellerini (bln). (HK, 45: 22)

TT. Damat kendi nefesiyle gelinin sızlayan parmaklarını, ellerini ısıtırdı.

Sıkıp dişlerini (zt), çalışardılar tutmaa (y) kendilerini (yt). (HK, 45: 25)

TT. Dişlerini sıkıp, kendilerini tutmaya çalışırdılar.

Saugun (ö) sürtecek (y) aylarlan! (zt) Yıllarlan (zt)! (HK, 45: 28)

TT. Tipi sürecek aylarca! Yıllarca!

Bölä nışannı gündä (zt) onnarın kaderi (ö) denärdi (y) ikisini dä (bln) dayanıklaa hem saalıklaa (yt). (HK, 46: 8)

TT. Böyle bir gündä onnarın kaderi ikisini dä dayanıklık ve sağlık yönünden sınıyordu.

Zar-zor (zt) etişildi (y) Üükä (yt). (HK, 46: 11)

TT. Zar zor (güçlülle) Üük'e ulaşıldı.

Duyguları (ö) başını döndürdü (y) içkidän beter (zt). (HK, 46: 17)

TT. Duyguları, içkiden beter başını döndürdü.

Erä kadar (zt) iilerim (y) önündä! (yt) (ben: özne) (HK, 46: 20)

TT. Yere kadar önünde eğiliyorum!

Evdä ses, şennik (ö) işidilärdi (y) taa aul içindän (yt). (HK, 46: 25)

TT. Evdeki ses, şenlik ta avlunun içinden duyuluyordu.

Fedinin (ö parç.) donmuştu (y) saa elindä üç parmaa (ö parç). (HK, 47: 4)

TT. Fedi'nin sağ elindeki üç parmağı donmuştu.

Onnar (ö) tıkırdardılar (y), cevız gibi (zt). (HK, 47: 4)

TT. Onlar, ceviz gibi tıkırdardılar.

Sora da (zt) yayıldı (y) bütün zalın içinä (yt). (KG,48: 22)

TT. Sonra da bütün salonun içine yayıldı.

Varçi– edi yaşında kızçaaz (ö), dayma (zt) gelärdi (y) Lidacaa, Kostikanın kızkardaşına (yt). (A,50: 16)

TT. Varçi, yedi yaşında kızcağız, daima Lidacık'a, Kostika'nın kız kardeşine gelirdi.

Koli batünün evi (ö) durardı (y) Koçancılara karşı aul aşırı (zt). (A, 51: 10)

TT. Koli ağabeyin evi Koçancılar'a karşı bir avlu ötesinde dururdu.

Yaamur-çamur, yazı-kışı (zt) o (ö) aşırıdan (yt) getirärdi (y) mal (bsn) bu üç küüyün tükennerinä (yt) (A,51: 23)

TT. O, yağmur çamur, yaz kış (demeden), bu üç köyün dükkânlarına dışarıdan mal getiritiyordu.

Haftada ikiüç kerä (zt) kasadan (yt) paraları (bln) götürärdi (y) banka (yt). (özne: o) (A, 51: 24)

TT. Haftada iki üç defa kasabadan paraları bankaya götürüyordu.

Avşamnen (zt) ikidä-birdä (zt) o (ö) patladardı (y) tufää (bln) havaya (yt). (A,51: 30)

TT. O, akşamleyin ikide birde tüfeği havaya sıkardı.

Bütün maaledä (yt) işidilärdi (y) tüfek sesi (ö). (A,51: 31)

TT. Bütün mahallede tüfek sesi duyuluyordu.

En büyük kızını da (bln) üüretmişti (y) tetii çekmää (bln) (A,51: 32)

TT. En büyük kızına da tetiği çekmeyi öğretmişti.

Un bittiktän sora (zt) Tudora bulü (ö) papşoy bulgurundan hem kepektän (bsn parç.) pişirärdi(y) edi tayna pita boy-boy (bsn parç.) – büklerä hem küçüklerä (yt). (A, 52: 10)

TT. Tudora teyze, büklerä ve küçüklere, un bitince mısır bulgurundan ve kepekten boy boy yedi tane ekmek pişirirdi.

Nikolay İlyiç (ö) kimi sıra (zt) iyärdi (y) stolovada (yt). (A, 52: 17)

TT. Nikolay İlyiç kimi zaman yemekhanede yedi.

Plita üstündä (yt) herkerä (zt) hazırdı (y) sıcak su (ö). (A, 52: 21)

TT. Ocak üstünde her zaman sıcak su hazırdı.

28) Tudora bulü (ö) yapmıştı (y) fırında (yt) malay, tatlılı çukundurlan (bsn). (A, 52: 28)

TT. Tudora teyze fırında şeker pancarından çörek yapmıştı.

1) Her avşam (zt) Nikolay İlyiç (ö) yapardı (y) selponun otçötünü (bln). (y) (A, 53: 1)

TT. Nikolay İlyiç her akşam dükkânların raporunu hazırlardı.

Herbir kupüraları (bln) koyardı (y) üzär-üzär (zt). (özne: o) (A, 53: 3)

TT. Her bir kâğıt parayı yüzer yüzer koyardı.

Bükäk kızlarına da (yt) verärdi (y) saysınar kapeykaları (zt) (A, 53: 5)

TT. Bükäk kızlarına da saymaları için kuruşları verirdi.

O yıllar (zt) bir paçka sırnık (ö) tutardı (y) bir kapeyka (zt). (y) (A,53: 8)

TT. O yıllarda bir kutu kibrit bir kuruş ederdi.

Bir kapeyka (ö) çekärdi (y) bir gram (zt). (A,53: 8)

TT. Bir kuruş bir gram çekerdi.

Predsedatelin aylesi (ö) yaşardı (y) iki odada (yt). (A, 53: 21)

TT. Müdürün ailesi iki odada yaşardı.

Bir camal (ö) yısıdardı (y) iki içeri (bln). (A, 53: 21)

TT. Bir soba iki odayı ısıtırdı.

Küçük içerdä (yt) dinnenärdi (y) ana-boba (ö). (A, 53: 23)

TT. Anne baba küçük odada dinlenirdi.

Hayatta, bakırlıkta (yt), asılıydı (y) iki kazan içmää suylan (ö). (A, 53: 26)

TT. Koridorda, çengelde, içme suyuyla iki kova asılıydı.

Öleliklän (zt) pınardan (yt) çekilärdi (y) kofaylan su (ö). (A, 53: 30)

TT. Öylelikle pınardan kovayla su çekiliyordu.

Merdiven basamaklarını ikişär-ikişär aşıp (zt), o sessiz (zt) sıyılıverdi (y) tavana (yt). (A, 54: 19)

TT. Merdiven basamaklarını ikişer ikişer çıkıp, o sessizce tavana sığınıverdi.

Bir nedän sora (zt) Lençaylan Tamara (ö), alıp tüfää hem feneri (zt), çıktılar (y) dışarı (yt). (A, 55: 4)

TT. Bir süre sonra Lentsa'yla Tamara, tüfeği ve feneri alıp, dışarı çıktılar.

Kızlar (ö) girdilär (y) içeri (yt). (A, 55: 8)

TT. Kızlar içeri girdiler.

Tavandan (yt) işidilärdi (y) Koli batünün sert sesi (ö). (A, 55: 9)

TT. Tavandan Koli ağabeyin sert sesi duyuluyordu.

İçerdekilär (ö) dikmiştilär korku dolu bakışlarını (y) dooru kapuya (yt). (A, 55: 9)

TT. İçeridekiler korku dolu bakışlarını kapıya doğru dikmiştiler.

Ardından (zt) çorbacı (ö) kapadı (y) kapuyu (bln). (A, 55: 13)

TT. Ardından ev sahibi kapıyı kapadı.

İçersini (bln) kapladı (y) çirkin sessizlik (ö). (A, 55: 13)

TT. İçerisini / odayı kötü bir sessizlik sardı.

O (ö parç.) çıktı (y) en yakın komşu – Petraşku Koçancı (ö parç.)! (A, 55: 15)

TT. O, en yakın komşu, Petraşku Koçancı çıktı!

Ortalık (ö) olduydu (y) pek korkunç (zt). (A,56: 2)

TT. Etraf çok korkunç olmuştu.

Gözleri (ö) batmıştı (y) derin kafa kemiinin içinä (yt). (A, 56: 12)

TT. Gözleri kafa kemiğinin içine derin batmıştı.

O (ö) kalmıştı (y) bir uşak kadar (zt). (A,56: 14)

TT. O, bir çocuk kadar kalmıştı.

O (ö) bıkmıştı (y) bölä yaşamaa (yt). (A,56: 16)

TT. O, böyle yaşamaktan bıkmıştı.

Nikolay İlyiçin önündä (yt) durardı (y) zavallı bir kurban (ö). (A,56: 21)

TT. Nikolay İlyiç'in önünde zavallı bir kurban dururdu.

Tudora bulü (ö) verdi (y) kocasına (yt) bir çölmek su içsin (zt). (A,56: 26)

TT. Tudora teyze kocasına içmesi için bir çömlek su verdi

-Petraşku (cdu), seslä (y) beni (bln)! (sen: özne) (A, 56: 31)

TT. Petraşku, dinle beni!

Evdä (yt) bobasını (bln) beklärdi (y) Kostika hem Lidacık (ö). (A, 57: 3)

TT. Kostika ve Lidacık evde babasını bekliyordu.

Uşaklar (ö) yatardılar (y) giyimni (zt). (A, 57: 4)

TT. Çocuklar giyimli yatardılar.

On yıldan sora (zt) Petraşku Koçancı (ö) oolunan (zt) döndü (y) evinä (yt). (A, 57: 24)

TT. On yıl sonra Petraşku Koçancı oğluyla evine döndü.

Patredi (ö) durardı (y) şannı taftada pravleniyanın önündä (yt). (A, 57: 26)

TT. Fotoğrafi, idari binanın önündeki şanlı panoda dururdu.

Nikolay İlyiç (ö) hep (zt) işlärdi (y) selpoda predsdatel (zt). (A, 57: 28)

TT. Nikolay İlyiç hâlâ köy mağzalarının başkanı olarak çalışıyordu.

Hepsi (ö) gelmişti (y) predsdateli bitki yoluna geçirmää (yt). (A, 58: 1)

TT. Başkanı son yolculuğuna uğurlamaya herkes gelmişti.

Marina hem Kosti (ö) henez (zt) bitirdiydilər (y) orta şkolayı (bln). (KÖ, 59: 4)

TT. Marina ve Kosti ortaokulu henüz bitirmiştiler.

Marina (ö) pek (zt) istärdi (y) baari bir uşacı olsun (bsn). (KÖ, 59: 15)

TT. Marina, hiç değilse bir çocuğunun olmasını çok istiyordu.

Zarifliinnän (yt), balaban boyunnan (yt) Marina (ö) benzeer (y) top-modelä (yt). (KÖ, 59: 23)

TT. Marina, zarifliğiyle, uzun boyuyla top modele benziyor.

İçip sabaalen kafesini hem düzüp incecik makiyajını (zt), Marina (ö) ii keflän (zt) çıktı (y) evdän (yt). (KÖ, 60: 1)

TT. Marina, sabahleyin kahvesini içip ve hafif makyajını yapıp, keyifli evden çıktı.

Parkta (yt) sevärdi (y) doyurmaa guguşları bu kolay sınaşan kuşları (bsn). (özne: o) (KÖ, 60: 6)

TT. Parkta güvercinleri, bu kolay alışan kuşları, doyurmayı seviyordu.

Gök üzündä (yt), şılı taraftan (yt), yavaşacık (y) kayardı (y) tombarlak güneş (ö). (KÖ, 60: 13)

TT. Gökyüzünde, ışıkl/ aydınlık taraftan, yuvarlak güneş yavaşça kayardı.

Klumbalara (yt), taazä çiçeklerä (yt) düşärdi (y) güneşin ilk okları (ö). (KÖ, 60: 14)

TT. Çiçekliklere, taze çiçeklere güneşin ilk ışınları düşerdi.

Marina (ö) yaklaştı (y) bu saraya (yt) sol taraftan (yt). (KÖ, 60: 16)

TT. Marina bu hükümet binasına / saraya sol taraftan yaklaştı.

Gümüşlü çamnar (ö) çimenniktä (yt) durardılar (y) bütün gözelliklän (zt)! (KÖ, 60: 19)

TT. Gümüşlü çamlar tüm güzellikleriyle yeşillik içinde dururdular.

Onnar (ö) durardılar (y) gururlu hem pek donaklı (zt). (KÖ, 60: 21)

TT. Onlar gururlu ve pek süslü dururdular.

Bu aristokrat aaçları (ö) yaşarmışlar (y) altüz-sekizüz yıla kadar (zt). (KÖ, 60: 23)

TT. Bu aristokrat ağaçlar altı yüz - sekiz yüz yıla kadar yaşarmış.

Pançalı dallar arasından iineli yapraklara (yt) güneş urardı (y) benek-benek (zt). (KÖ, 60: 26)

TT. Pençeli dallar arasından iğneli yapraklara benek benek güneş vururdu.

Bosonojkileri (bln) o (ö) getirdiydi (y) aşırıdan geçän komandirovkadan (yt). (KÖ, 61: 6)

TT. O, sandaletleri geçen görevli olduğu yerden getirmişti.

Koca bir markettä (yt), vitrinada (yt), Marina (ö) beenmişti (y) onnarı (bln). (KÖ, 61: 7)

TT. Büyük bir mağazada, vitrinde, Marina onları beğenmişti.

Marina da, yazılıp (zt), geçti (y) kolonanın ardına aynaya bakınmaa (zt). (KÖ, 61: 14)

TT. Marina da, kaydolup, sütunun arkasına aynaya bakmaya geçti.

On-onbeş maneken (ö) moda örneklerinnän (zt) durardılar (y) saa tarafta (yt). (KÖ, 61: 21)

TT. On, on beş manken model örnekleriyle sağ tarafta dururdular.

Sora (zt) ikinci sırada (zt) moda örneklerinnän (yt) çıktılar (y) adamnar hem uşaklar (ö). (KÖ, 62: 3)

TT. Sonra ikinci sırada model örnekleriyle erkekler ve çocuklar çıktılar.

Bitkidä (zt) teklif edildilär (y) bu sezon için türlü modeldä ayak kapları, çeşitli çantalar, pläj hem deniz için paraliyalar (ö). (KÖ, 62: 4)

TT. Sonunda bu sezon için çeşitli modellerdeki ayakkabılar, çantalar, plaj ve deniz şapkaları sunuldu.

On santimetralık ökçelär (ö) fırlamıştılar (y) merdivendän (yt) taa birinci kata (yt). (KÖ, 62: 21)

TT. On santimlik topuklar merdivenden ta birinci kata fırlamıştılar.

Bölä sayıklarkan biyaz basamak üstündä (zt), Marina (ö) bir dā (zt) gözünü attı (y) sol tarafına (yt). (KÖ, 62: 31)

TT. Beyaz basamak üstünde böyle sayıklarken, Marina bir de sol tarafına gözünü attı.

Şoför (ö) beklärdi (y) yolcuyka borcunu ödesin (zt). (KÖ, 64: 1)

TT. Şoför, yolcu kadının borcunu ödemesini bekliyordu.

Yakışıklı (zt) göründü (y) Marinaya (yt). (KÖ, 64: 12)

TT. Marina'ya yakışıklı göründü.

Şoför (ö), gözünü ayırmadaan Marinadan (zt), parmaannan (yt) gösterdi (y) saada (yt). (KÖ, 64: 16)

TT. Şoför, Marina'dan gözünü ayırmadan, parmağıyla saati gösterdi

Kosmetikayı (bln) o (ö) kullanardı (y) pek az (zt). (KÖ, 64: 24)

TT. O, makyaj malzemelerini çok az kullanırdı.

Giiyip teatru için gözâl fistanını (zt), Marina (ö) alatladı (y) çıkmaa (zt). (y) (KÖ, 64: 28)

TT. Tiyatro için güzel elbisesini giyip, Marina çıkmak için acele etti.

Teatruda (yt) gidardı (y) balet “Kuğu gölü” (ö). (KÖ, 65: 1)

TT. Tiyatroda “Kuğu gölü” balesi oynuyordu.

Marina (ö) sevardı (y) genial P. Çaykovskiyn muzıkasını (bln). (KÖ, 65: 6)

TT. Marina olağanüstü P. Çaykovskiy'in müziğini seviyordu.

Büük havezlân (zt) seçardı (y) onnarın seslerini (bln). (özne: o) (KÖ, 65: 7)

TT. Onların seslerini, büyük hevesle seçiyordu.

Bu (ö) pek (zt) benzeer (y) kuş havasına (yt)! (KÖ, 65: 10)

TT. Bu kuş havasına pek benziyor!

Derin, dalgalı düşünmeklär (ö) geçerlär (y) dramatik umutsuzluuna (yt). (KÖ, 65: 11)

TT. Derin, heyecanlı düşünceler dramatik umutsuzluğa dönüşüyor.

Enidän (zt) işidiler (y) kederli hem düşündürücü türkölär (ö). (KÖ, 65: 17)

TT. Yeniden kederli ve düşündürücü türküler duyuluyor.

Muzıka (ö) diişildi (y) sevinç finallan (yt). (KÖ, 65: 18)

TT. Müzik, mutlu finalle değişti.

Muzıkada (yt) yaşêêr (y) kızın süreti, onun ateşli duyguları hem temiz sevdası (ö). (KÖ, 65: 20)

TT. Müzikte kızın sureti, onun ateşli duyguları ve temiz sevdası yaşıyor.

Tüü gibi (zt) balerina (ö) parmacıkların ucunda (zt) durardı (y) partnörün tepesindä (yt). (KÖ, 65: 21)

TT. Balerin, tüy gibi parmacıklarının ucunda partnerinin tepesinde duruyordu.

Açıp geniş kanatlarını (zt), o (ö) göklere (zt parç.) hazırdı (y) uçmaa (zt parç.)!
(KÖ, 65: 22)

TT. Geniş kanatlarını açıp, o, göklere uçmak için hazırdı!

Zal (ö) patladı (y) şamar düümelerindän! (yt) (KÖ, 65: 23)

TT. Salon alkıştan patladı!

Kompozitor (ö) koymuş (y) muzıkaya (yt) ispan halk instrumentini –
kastanyetaları (bln). (KÖ, 66: 5)

TT. Besteci, müziğe İspanyol halk müzik aletini, kastanyetleri, koymuş.

Odeta hem Prinç (ö) biri-birinä (yt) emin ettilär (y) ölünce sevdaya (yt). (KÖ, 66:
8)

TT. Odeta ve Prens birbirine sonsuz sevdaya yemin ettiler.

Yattı erindä (yt) o (ö) “geeri çevirärdi” (y) büünkü günün lentasını (bln). (KÖ,
66: 13)

TT. O, yattığı yerde bugünkü günün filmini “geri sarıyordu”.

İş problemleri (ö) kafasında (yt) dolaşardılar (y) geçti günün olaylarının (yt).
(KÖ, 66: 14)

TT. İş problemleri geçen günün olaylarıyla kafasında karışıyordu.

Ministruyu (bln) evä götürdüktän sora (zt) şoförün da imiindä kaldı (y) bu gözäl,
genç karı (ö). (KÖ, 66: 22)

TT. Bakanı eve götürdükten sonra şoförün de aklında bu güzel, genç kadın kaldı.

Onun keskin gözü (ö) bunu (bln) hesapladıydı (y) taa ilktän (zt). (KÖ, 66: 24)

TT. Onun keskin gözü bunu daha ilk anda hesap etmişti.

Onnarın hatırı için (zt) Marina (ö) teklif etti (y) gitsinnär restorana (bln). (KÖ,
67: 11)

TT. Marina onların hatırı için restorana gitmeyi teklif etti.

O gün işän sora (zt) sınırladılar (y) masa (bsn) bir eni restoranda (yt). (KÖ, 67:
12)

TT. O gün işten sonra yeni bir restoranda masa ayırttılar.

Musaafirleri (bln) taa dışardan (yt) konukladı (y) gözäl fasad – restoranın üzü
(ö). (KÖ, 67: 13)

TT. Misafirleri dışarıdan girerken hemen restoranın güzel girişi karşıladı.

Saksofon sesi (ö) doldurardı (y) bütün zalı (bln). (KÖ, 67: 16)

TT. Saksafon sesi tüm salonu doldururdu.

Geniş interyer, fil dişi boyada duvarlar, kristal lüstralar, püsküllü perdelär – hepsi (ö) yapılydı (y) uygun modern stilindä (zt). (KÖ, 67: 14)

TT. Geniş giriş, fildişi boyalı duvarlar, kristal avizeler, püsküllü perdeler, hepsi modern stile uygun yapılydı.

11) Musaafirlär gittiktän sora (zt) kırdı-döktü (y) çinileri hem hepsini (bln). (KÖ, 69: 11)

TT. Misafirler gittikten sonra tabakları ve her şeyi kırıp döktü.

- Allaa (ö) yaratmış (y) karıyı (bln) Adamın iyesindän (yt). (KÖ, 69: 18)

TT. Allah kadını Âdem'in kaburgasından yaratmış.

69: 26) Ofiñiant (ö) getirdi (y) sıcak manca kuzu etindän hem bir şişä şarap (bsn). (KÖ, 69: 26)

TT. Garson kuzu etinden sıcak yemek ve bir şişe şarap getirdi.

Bu sefer (zt) Marina kendi (ö) döktü (y) hepsinä (yt) yarımsar bakal kırmızı şarap (bsn). (KÖ, 69, 27)

TT. Bu sefer Marina kendi, herkese yarımsar kadeh kırmızı şarap doldurdu.

Zalın dibindän (yt) hep (zt) gelärdi (y) gözäl saksofon sesi (ö). (KÖ, 69: 28)

TT. Salonun dibinden sürekli güzel saksafon sesi geliyordu.

Yaklaşp kızların masasına (zt), o (ö) merak edän (bln parç) teklif etti (y) Marinayı (bln parç) tañta (yt). (KÖ, 70: 3)

TT. Kızların masasına yaklaşp, o, merak eden Marina'yı dansa davet etti.

O (ö) soluyardı (y) dooru Marınanın saçlarına (yt). (KÖ, 70: 15)

TT. O, Marina'nın saçlarına doğru soluyordu.

Marina da (ö) dyuardı (y) adamın sinirli tenini (bln). (KÖ,70: 16)

TT. Marina da adamın kaslı vücudunu hissediyordu.

Marınanın bütün teni (ö) titirärdi (y) sıtmaya tutulmuş gibi (zt). (KÖ,70: 22)

TT. Marina'nın bütün vücudu sıtmaya tutulmuş gibi titriyordu.

Onnar (ö) oynardılar (y) usulunnan muzıkaya görä (zt). (KÖ, 71: 5)

TT. Onlar müziğe uygun dans ederdiler.

Kara dekolteli fistanı (ö) ona (yt) pek (zt) yaraşıydı (y) bu romantik avşamda (zt). (KÖ, 71: 22)

TT. Bu romantik akşamda siyah dekolteli elbisesi ona çok yakışmıştı.

Halka-halka sırma saçları (ö) ortärdilär (y) biyaz hem düz omuzlarını (bln). (KÖ, 71: 25)

TT. Halka halka sırma saçları beyaz ve düz omuzlarını örterdiler.

Torttan sora (zt) kızlar (ö) başladılar (y) daalışmaa evlerinä (yt). (KÖ, 72: 4)

TT. Yaş pastadan sonra kızlar evlerine dağılmaya başladılar.

Ruslan (ö) teklif etti (y) Marinayı (bln) biraz havalanmaa (bsn). (KÖ, 72: 6)

TT. Ruslan Marina'ya biraz hava almayı teklif etti.

Gecä serinnii (ö) artık (zt) kaplamıştı (y) bu kuytulu eri (bln). (KÖ, 72: 8)

TT. Gece serinliği artık bu kuytu yeri kaplamıştı.

Yarım ay (ö) tunuk (zt) şıladardı (y) çiçekleri, aaçları hem onnarın skemnesini (bln). (KÖ, 72: 10)

TT. Yarım ay, ayçiçekleri, ağaçları ve onların iskemlesini bulanık aydınlatırdı.

- Bän (ö) ozaman (zt) salt üç gün (zt) getirip-götürdüydüm (y) onu (bln), şoför kendinä bulunca (zt). (KÖ, 72: 18)

TT. Ben onu o zaman sadece üç gün, kendine şoför buluncaya kadar, getirip götürmüştüm.

Gözelliin (ö) aklımı durgudêr (y), Marina (cdu)! (KÖ, 72: 20)

TT. Güzelliğin aklımı durduruyor, Marina!

-Ruslan (ö), yaklaşıp (zt), dudaklarınnan (zt) buldu (y) onun dudaklarını (bln). (KÖ, 72: 20)

TT. Ruslan yaklaşıp, dudaklarıyla onun dudaklarını buldu.

Taa bir kerä (zt) isterim (y) seni öpmää (bsn) sormadan (zt)! (KÖ, 73: 19)

TT. Sormadan bir kere daha seni öpmek istiyorum.

Taazä pembä güllerdä (yt) sabaa çiiyi (ö) taa (zt) durardı (y) boncuk-boncuk (zt). (KÖ, 73: 25)

TT. Taze pembe güllerde sabah çiyi daha boncuk boncuk duruyordu.

Marina (ö) sepettä (yt) saydı (y) irmi edi gül (zt)! (KÖ, 73: 28)

TT. Marina sepette yirmi yedi gül saydı!

Çoyu avşamnarı (zt) onnar (ö) geçirädilär (y) bilä (zt) hep o restoranda (yt). (KÖ, 74: 2)

TT. Çoğu akşamları onlar birlikte hep o restoranda geçiriyorlardı.

Marina (ö) yavaş-yavaş (zt) sınaşardı (y) Ruslana (yt). (KÖ, 74: 5)

TT. Marina Ruslan'a yavaş yavaş alışıyordu.

Bu kokuyu (bln) o (ö) duyacak (y) şansora (zt) su altından da (yt)! (KÖ, 74: 11)

TT. O, bu kokuyu artık su altından da duyacak!

O (ö) becerärdi (y) insanı seslemää (bln). (KÖ, 75: 15)

TT. O, insanları dinlemeyi iyi biliyordu.

Ruslan (ö) annadardı (y) kendi yaşamasını (bln). (KÖ, 75: 19)

TT. Ruslan kendi hayatını anlatırdı.

Ruslan (ö) durguttu (y) maşinasını (bln) bir üüsek demir portanın yanında (yt). (KÖ, 76: 13)

TT. Ruslan arabasını yüksek bir demir kapının yanında durdurdu.

Girip aul içinä (zt), Ruslan (ö) götürdü (y) köpää (bln) erinä (yt). (KÖ, 76: 14)

TT. Evin önüne girip, Ruslan köpeği yerine götürdü.

İkikathı ev (ö) durardı (y) bir çiçeklik içindä (yt). (KÖ, 76: 20)

TT. İki katlı ev bir çiçekli bahçe içinde duruyordu.

Bu ev (ö) benzärdi (y) eni yapılara jurnaldan “Kasaba arhitekturası”. (yt) (KÖ, 76: 20)

TT. Bu ev “Şehir mimarisi” dergisindeki yeni yapılara benzerdi.

Burma merdiven (ö) götürärdi (y) ikinci kata (yt). (KÖ, 76: 22)

TT. Dönmeli merdiven ikinci kata götürürdü.

Ruslan (ö) durguttu (y) Marinayı (bln) yatak odasında (yt). (KÖ,76: 24)

TT. Ruslan, Marina'yı yatak odasında durdurdu.

Pek (zt) yaraştın (y) evimä (yt), Marina! (cdu) (sen: sen) (KÖ, 77: 10)

TT. Pek yakıştın evime, Marina!

Ruslan (ö) ateşli (zt) öpärdi (y) gözäl kızın yanaklarını, gözlerini, kirpiklerini (bln). (KÖ, 77: 25)

TT. Ruslan güzel kızın yanaklarını, gözlerini, kirpiklerini ateşli öpüyordu.

Sıcak dalga (ö) dökülärdi (y) Marınanın genç teninä (yt). (KÖ, 77: 27)

TT. Marina'nın genç tenine sıcak dalga dökülüyordu.

Ruslanı da (bln) delärdi (y) bir havezli felç (ö). (KÖ, 77: 31)

TT. Ruslan'ı da bir hevesli felç deliyordu.

Onda da (yt) artardı (y) gerginnik (ö). (KÖ, 77: 31)

TT. Onda da gerginlik artıyordu.

Onun büstü (bln) kımıldanardı (y) ipek materiya altından (yt). (KÖ, 78: 8)

TT. Onun göğsü ipek kumaşın altından (yt) kıpırdardı.

Marina (ö) sessiz (zt) indirdi (y) ellerini (bln). (KÖ, 78: 9)

TT. Marina sessizce ellerini indirdi.

Ateşli teni (ö) yakardı (y) Marinayı (bln) baştan tırnaadan (zt). (KÖ, 78: 14)

TT. Ateşli vücudu Marina'yı baştan ayağa yakıyordu.

Çözüp kolanı (zt). Ruslan (ö) çıkarıverdi (y) fıstanı (bln) Marınanın kızgın tenindän (yt). (KÖ, 78: 16)

TT. (Elbisenin) ipini çözüp, Ruslan Marina'nın ateşli vücudundan elbiseyi çıkarıverdi.

Marina da (ö) öpärdi (y) onu (bln). (KÖ, 78: 17)

TT. Marina da onu öpüyordu.

Allaa (ö) yaratmış (y) seni benim olasın (zt)! (KÖ, 78: 28)

TT. Allah seni benim olman için yaratmış!

Sora (zt) Marina (ö), sarınıp çarşafa (zt), gitti (y) vannaya suuk suylan serinnesin. (yt) (KÖ, 79: 6)

TT. Sonra Marina, çarşafa sarınıp, banyoya soğuk suyla serinlemeye gitti.

Sergendä (yt) durardı (y) türlü parfümnar (ö). (KÖ,79: 8)

TT. Rafta çeşitli parfümler duruyordu.

Bu gecedän sora (zt) Marina (ö) utanırdı (y) bakmaa Ruslanın gözünä (zt). (KÖ, 79: 14)

TT. Bu geceden sonra Marina Ruslan'ın gözüne bakmaya utanırdı.

Balkon pençeresindän (yt) güneş urardu (y) uz yataa (yt). (KÖ,79: 18)

TT. Balkon penceresinden yatağa doğru güneş vururdu.

Marinaya (yt) bu sabaa (zt) Ruslan (ö) göründü (y) taa yakışıklı (zt). (KÖ,79: 19)

TT. Bu sabah Ruslan Marina'ya daha yakışıklı göründü.

Sabaa kafesindän sora (zt) Ruslan (ö), dayanıp dirseenä (zt), yan geldi (y) onun yanına (yt). (KÖ, 79: 24)

TT. Sabah kahvesinden sonra Ruslan, dirseğine yaslanıp onun yanına uzandı.

Marina (ö) koydu (y) ellerini (bln) önünä (yt). (KÖ,79: 26)

TT. Marina ellerini önüne koydu.

-Tatlı günäa (ö) verilmiş (y) ikimizä dä (yt). (KÖ,79: 29)

TT. İkimize de tatlı günah verilmiş.

Brakıp papuçlarını eşiktä (zt), Marina (ö) gidärdi (y) büyük evä (yt) maamilä uyumaa (yt). (KÖ,80: 14)

TT. Ayakkabılarını eşikte bırakıp, Marina büyük eve sözde uyumaya gidiyordu.

Marina (ö) indirdi (y) gözlerini (bln). (KÖ,81: 5)

TT. Marina gözlerini indirdi.

Ay-aydın yaz geceleri (zt) onnar (ö) gezinärdilär (y), çıkıp taa küü kenarına, sora da geeri (zt). (KÖ, 80: 16)

TT. Apaydın yaz geceleri onlar köyün kenarına çıkıp sonra da geri gelerek dolaşırdılar.

Ruslan (ö), alıp Marinanın ellerini (zt), öpärdi (y) auçlarını, parmakların uçcaazlarını (bln). (KÖ, 81: 18)

TT. Ruslan, Marina'nın ellerini alıp avuçlarını, parmaklarının uçlarını öperdi.

Ruslan (ö) indi (y) aşaa kufneyä (yt). (KÖ, 81: 26)

TT. Ruslan aşağıya mutfığa indi.

Başı ucunda iki duvar şamdalcı (ö) tunuk (zt) şıladılar (y) bütün gecä (zt). (KÖ, 81: 31)

TT. Başucunda iki duvar şamdanı bütün gece loş ışıldadılar.

Çıkarıp gardiroptan bir gölmek (zt), verdi (y) Marinaya (yt). (KÖ, 82: 8)

TT. Gardiroptan bir gömlek çıkarıp Marina'ya verdi.

- Lelü (ö) hazırlamış (y) bizä (yt) gözäl imeklär (bsn). (KÖ, 82: 10)

TT. Hala/ teyze bize güzel yemekler hazırlamış.

Sora (zt), kaldırıp (zt), saurttu (y) birkaç kerä (zt). (KÖ, 82: 16)

TT. Sonra, kaldırıp birkaç kere havada döndürdü.

Masada (yt) kapaklı (y) durardı (y) tencerä çorbaylan (ö). (KÖ, 82: 22)

TT. Masada tencere çorbayla kapaklı duruyordu.

Evi (bln) doz-dolay (zt) sarardı (y) balaban tementli aullar (ö). (KÖ, 82: 25)

TT. Evin etrafını yüksek çimentolu çitler sarardı.

Biyaz kafel basamaklar (ö) indirärdilär (y) dörtköşeli bazinä (yt). (KÖ, 82: 27)

TT. Beyaz fayans basamaklar kare havuza indirirdiler.

Sol tarafta (yt) durardı (y) iki şezlong (ö). (KÖ, 82: 29)

TT. Sol tarafta iki şezlong duruyordu.

İlkin (ö parç) çıktı (y) Marina, ardından da Ruslan (ö parç). (KÖ, 83: 5)

TT. Önce Marina ardından da Ruslan çıktı.

Bän (ö) çok (zt) düşündüm (y), Marina (cdu). (KÖ, 83: 17)

TT. Ben çok düşündüm, Marina.

Sana (yt) dua ederim (y), Marina (cdu)! (KÖ, 83: 20)

TT. Sana dua ediyorum, Marina!

- Bän dä (ö) seni (bln) severim (y), Ruslan (cdu). (KÖ, 83: 26)

TT. Ben de seni seviyorum, Ruslan.

Senin kokuların (ö) beni (bln) sarfoş ederlär (y) şarapsız (zt). (KÖ, 83: 27)

TT. Senin kokuların beni şarapsız sarhoş ediyor.

Yaşamak (ö) verilmiş (y) sevgi için (zt). (KÖ, 84: 7)

TT. Hayat sevgi için verilmiş.

Şindi dä (zt) siiredärdilär (y) yıldızları (bln). (KÖ, 84: 7)

TT. Şimdi de yıldızları seyrediyordular.

Ölä çimçirik gibi çabuk (zt) diişildi (y) Marınanın yaşaması (ö). (KÖ, 85: 8)

TT. Böylece Marina'nın hayatı yıldırım gibi çabuk değişti.

-Sana (yt) getirdim (y) bir sevinmelik (bsn), gözäl karıcım (cdu)! (ben: özne)
(KÖ, 85: 15)

TT. Sana bir mutluluk getirdim, güzel karıcığım!

-Ruslan (ö) elindä (yt) tutardı (y) iki konvert. (bsn) (KÖ, 85: 16)

TT. Ruslan elinde iki zarf tutardı.

Üç gündän sora (zt) uçaklan (zt) gideriz (y) dinnenmää (yt). (KÖ, 85: 18)

TT. Üç gün sonra uçakla tatile gidiyoruz.

Ruslan (ö) kucakladı (y) karısını (bln). (KÖ, 86: 3)

TT. Ruslan karısını kucakladı.

Bizim baa içindä kimi erlerdä (yt) peydalanardı (y) yarım metradan taa derin
fasıl deliklär (ö). (ÇG, 87: 4)

TT. Bizim bağ içinde kimi yerlerde yarım metreden derin tuhaf delikler
oluşurdu.

Bizim içeri (yt) girmiş (y) bir büyük guşter (ö). (ÇG, 87: 13)

TT. Bizim odaya büyük bir kertenkele girmiş.

Parmaklarında sivri tırnakları (ö) burulmuştu (y), kırığa gibi (zt). (ÇG, 88: 17)

TT. Parmaklarında(ki) sivri tırnakları çengel gibi kıvrılmıştı.

Korkudan (yt) o (ö) görünürdü (y) koca bir varan (zt). (ÇG, 88: 19)

TT. Korkudan o, koca bir komodo ejderi (gibi) görünürdü.

Köşedâ (yt) durardı (y) şvabra (ö). (ÇG, 88: 31)

TT. Köşede paspas sopası duruyordu.

Biraz duruklanıp (zt), o (ö) hep (zt) hazırlardı (y) taa başka, eni manövra (bsn). (ÇG, 89: 14)

TT. Biraz duraklayıp, o hep daha farklı yeni manevralar hazırlardı.

Bunu (bln) o (ö) yapardı (y) pek çemrek hem becerikli (zt). (ÇG, 89: 15)

TT. Bunu o, çok çevik ve becerikli yapardı.

Guşter (ö) kıpırdamayarak (zt) durardı (y) tafta esirliindâ (yt). (ÇG, 90: 9)

TT. Kertenkele kıpırdamayarak tahtanın esaretinde dururdu.

10) Mitruşun mamusu (ö) koydu (y) o pistiya şvabayı (bln) bir tarafa (yt). (ÇG, 90: 9)

TT. Mitruş'un annesi o lanet paspası bir tarafa koydu.

Yıldırım gibi (zt) yardı (y) otları, çiçekleri, biberleri, karıkları (bln). (ÇG, 90: 15)

TT. Otları, çiçekleri, biberleri, arıkları yıldırım gibi yardı.

Büük havezlân (zt) üürenârdi (y) ufak hayvancıkların yaşamasını, onların marfetlerini (bln). (ÇG, 90: 23)

TT. Büyük hevesle ufak hayvanların hayatını, onların marifetlerini öğreniyordu.

Salonda (yt) işidilârdi (y) türk muzıkası (ö). (OKK-OKK, 91: 2)

TT. Otobüsün salonunda Türk müziği duyuluyordu.

Garip (zt) çalardı (y) Sezen Aksu (ö). (OKK-OKK, 91: 3)

TT. Hüzünlü söylerdi Sezen Aksu.

Açıksaçık sarafanı (ö) belli edârdi (y) onun taazâ güneşlenmiş tenini (bln). (OKK-OKK, 91: 11)

TT. Açık saçık elbisesi onun yeni bronzlaşmış tenini belli ediyordu.

Etışincä evä (zt), aklımdan (y parç.) hiç (zt) çıkmadı (y parç.) o buluntu (ö). (OKK-OKK, 92: 12)

TT. Eve ulaşınca kadar, o buluntu aklımdan hiç çıkmadı.

İçip bir çay (zt), sabursuz (zt) oturdum (y) okumaa (zt). (OKK-OKK, 92: 12)

TT. Bir çay içip, sabırsızca okumaya oturdum.

O gündän beeri (zt) geçti (y) iki yıldan zeedä (ö). (OKK-OKK, 92: 14)

TT. O günden beri iki yıldan fazla (zaman) geçti.

Batüsundan sora (zt) çizmelär yaamurluklan (ö) kaldıydı (y) Makariyä (yt). (OKK-OKK, 93: 1)

TT. Ağabeyinden sonra yağmurlukla çizmeler Makari'ye kalmıştı.

Gölmeksiz, belä kadar çıplak (ö parç), güneştän, terdän (yt) yalabıyardı (y) omuzları hem arkası (ö parç.) (OKK-OKK, 93: 12)

TT. Gömleksiz, bele kadar çıplak, omuzları ve sırtı güneşten, terden parlıyordu.

14) Makari (ö) boodayı (bln) biçärdi (y) kolay, büük raabetlän (zt). (OKK-OKK, 93: 14)

TT. Makari buğdayı büyük bir istekle kolay(ca) biçerdi.

Ondan sora (zt) Kirekiyi (bln) ikinci kerä (zt) aaretlik almış (y) o karının kızıkardeşı (ö). (OKK-OKK, 93: 30)

TT. Ondan sonra Kireki'yi o kadının kız kardeşi ikinci kez evlatlık almış.

Şamata, kalabalık (ö) haydadı (y) Dinayı (bln) erä (yt). (OKK-OKK, 94: 15)

TT. Şamata, kalabalık Dina'yı yere düşürdü.

21) Basamaklar yanında (yt) durardı (y) bir genç çingenäyka (ö). (OKK-OKK, 94: 21)

TT. Basamakların yanında bir genç çingene kadın dururdu.

Karı (ö) beklärdi (y) eşindän mektup saalı için (bsn). (OKK-OKK, 94: 27)

TT. Kadın, eşinden sağlığı ile ilgili mektup beklerdi.

Kahırlı fikirlär (ö) zeetlärdilär (y) kariyı (bln). (OKK-OKK, 94: 29)

TT. Kederli düşünceler kadına eziyet ederdi.

Bir ayledä (yt) yaşardılar (y) kırk iki yaşında kaynata, onun gelini Dina, unukası Sandika hem aaretlik kızçaaz Kireki (ö). (OKK-OKK, 95: 2)

TT. Bir ailede, kırk iki yaşındaki kaynata, onun gelini Dina, torunu Sandika ve evlatlık kızcağız Kireki yaşardı.

İş (ö) etişardı (y) kaynataya da, gelinä dä (yt). (OKK-OKK, 95: 6)

TT. İş, kaynataya da geline de yeterdi.

Ozaman (zt) şkolada (yt) uşakları (yt) üüredärdilär (y) romın dilindä (zt). (OKK-OKK, 95: 12)

TT. O zamanlar okulda çocuklara Rumen dilinde eğitim verirdiler.

İinäylän (yt) uygun (zt) örärdi (y) incecik boşça, yastık üzü, yatak örtüsü (bsn). (OKK-OKK, 95: 28)

TT. İğneyle güzel incecik bohça, yastık kılıfı, yatak örtüsü örerd.

Körpä kız (ö) derä boyunda (yt), çıkarıp terliklerini hem yapaa çoraplarını (zt), yalnayak (zt) geçärdi (y) dereleri (bln). (OKK-OKK, 96: 13)

TT. Genç kız, dere kıyısında, terliklerini ve yün çoraplarını çıkarıp, yalın ayak dereleri geçerd.

Bir kerä (zt) Kirekiyi (bln) kavradıydı (y) bir delikannı (ö). (OKK-OKK, 96: 18)

TT. Bir keresinde Kireki'yi bir delikanlı kaçırmıştı.

Makari (ö) kıza (yt) gelärdi (y) serioz hem akıllı bir çocuk (zt). (OKK-OKK, 96: 25)

TT. Makari kıza ciddi ve akıllı bir oğlan gibi gelirdi.

Kireki (ö) tanıyardı (y) onu (bln) biyaz kalpaandan (zt). (OKK-OKK, 96: 29)

TT. Kireki onu beyaz kalpağından tanıyordu.

Bir gün (zt) Kireki (ö) işitti (y) dädunun hem Dinanın yalpaklı lafetmesini (bln). (OKK-OKK, 97: 6)

TT. Bir gün Kireki yaşlı adamın ve Dina'nın nazik konuşmasını duydu.

O (ö) hepsini (bln) yanına (yt) çaardı (y) prost olmaa (zt), evdekilerinä son sözünü söylemää (zt). (OKK-OKK, 97: 16)

TT. O, herkesi helalleşmek, evdekilere son sözünü söylemek için yanına çağırdı.

Üşek paşoylar ikişär-üçär koçannan (ö) beklärdilär (y) çiftçi saabisini (bln). (OKK-OKK, 98: 3)

TT. İkişer üçer koçanlı yüksek boylu mısırlar, çiftçisini beklediler.

Kız (ö) kaldı (y) sade (zt) çukmannan (zt). (OKK-OKK, 98: 12)

TT. Kız sadece yünlü elbisesiyle kaldı.

Genişçä, kaskılı çukmannan (zt parç.) incecik Kireki (ö) gözükärdi (y) biraz doluca (zt parç.). (OKK-OKK, 98: 14)

TT. İncecik Kireki geniş, yünlü elbisesiyle biraz doluca gözüküdü.

Fistanın boyası (ö) pek (zt) uygun gelärdi (y) onun mor gözlerinä (yt). (OKK-OKK, 98: 15)

TT. Fistanın rengi onun kahve gözlerine pek yakışıyordu.

Güneşä karşı biyaz boynusunda (yt) yalabıyardı (y) bir dizi sedef hem vaatizlik stavrozçuu (ö). (OKK-OKK, 98: 18)

TT. Güneşe karşı beyaz boynunda bir dizi sedef ve vaftiz haçı parlıyordu.

İçip testidän biraz su (zt), gözünü attı (y) sinkalı gök üzünä (yt). (OKK-OKK, 98: 19)

TT. Testiden biraz su içip, mavi gökyüzüne göz attı.

Kireki (ö) ilerdän (zt) hiç (zt) alıpsatmazdı (y) bu tabiat güzelliinä (yt). (OKK-OKK, 98: 22)

TT. Kireki önceden bu tabiat güzelliğine hiç dikkat etmezdi.

Şindi sä (zt) haseetlän (zt) mayıl olardı (y) bu serbest hem gamsız bulutlara (yt). (OKK-OKK, 98: 22)

TT. Şimdi ise bu özgür ve gamsız bulutlara hasetle/kıskançlıkla hayran olurdu.

İyecää zaman (zt) sevärdi (y) bir filcan turna gözü dibi kuru süzmää (bln). (OKK-OKK, 98: 29)

TT. (Yemek) yiyeceği zaman bir fincan turnagözü şarabı dibine kadar içmeyi severdi.

Sora (zt), boz bıyını kıvrıdarak (zt), dädu (ö) pindi (y) arabaya (yt). (OKK-OKK, 99: 5)

TT. Sonra, gri bıyığını kıvrıtarak yaşlı adam arabaya bindi.

Alıp kamçıyı elinä (zt), hızlı (zt) çıktı (y) auldan (y). (OKK-OKK, 100: 12)

TT. Eline kamçıyı alıp, hızlıca avludan çıktı.

Aul içindä (yt) durardı (y) küçürek bir evcääz (ö). (OKK-OKK, 100: 23)

TT. Avlu içinde küçük bir ev duruyordu.

Makari (ö) çıktı (y) dışarı (yt) köpää vermää hem tokatçı kapamaa (zt). (OKK-OKK, 102: 12)

TT. Makari köpeğe (yemek) vermek ve kapıyı kapamak için dışarı çıktı.

Bu (ö) sayılardı ayıp (y) bütün küüyä (yt)! (OKK-OKK, 102: 24)

TT. Bu, bütün köyde ayıp sayılırdı!

Kırmızı zaybir (ö) biraz (zt) gevşetti (y) Makariyi (bln). (OKK-OKK, 103: 2)

TT. Kırmızı zayber şarabı Makari'yi biraz gevşetti.

Makarinin (y parç.) biraz (zt) dili dolaşardı (y parç.) taa çok duygularından, nekadar şaraptan (zt). (OKK-OKK, 103: 12)

TT. Makari'nin dili şaraptan ziyade duygularından daha çok dolaşırdı.

Kireki dâ (ö) biraz (zt) şennendi (y) onun romantik lafetmesindän (yt). (OKK-OKK, 103: 17)

TT. Kireki de onun romantik konuşmasından biraz neşelendi.

Taa kapudan (yt) gözäl (zt) kokardı (y) pişmiş ekmää (ö). (OKK-OKK, 103: 29)

TT. Pişmiş yemek ta kapıdan güzel kokardı.

Ortalıkta (ö parç.) yukardan erädän (zt) tavanı (bln) tutardı (y) bir direk (ö parç.). (OKK-OKK, 104: 17)

TT. Orta yerde bulunan bir direk yukardan aşağıya kadar tavanı tutardı.

Sora (zt) şımarıklık için (zt) herkez (ö) kabledärmiş (y) “payını” (bln). (OKK-OKK, 104: 21)

TT. Sonra şımarıklık için/ yüzünden herkes “payını” almış.

Makari dâ (ö) maazadan (yt) getirdi (y) bir oka şarap (bsn). (OKK-OKK, 104: 25)

TT. Makari de bodrumdan bir sürahi şarap getirdi.

Kayınna (ö) çabuk (zt) sevdi (y) Kirekiyi (bln). (OKK-OKK, 105: 13)

TT. Kaynana Kireki'yi çabuk sevdi.

O (ö) sevdi (y) onu (bln) kendi kızını gibi (zt). (OKK-OKK, 105: 14)

TT. O, onu kendi kızı gibi sevdi.

Şindi sä (zt) buldum (y) hem kendimi, hem seni, hem dä kısmetimi (bln). (OKK-OKK, 105: 29)

TT. Şimdi ise hem kendimi, hem seni, hem de kısmetimi buldum.

Onnar (ö), ancak bakıp biri-birinä (zt), hepsini (bln) annardılar (y) lafsız (zt). (OKK-OKK, 106: 5)

TT. Onlar, sadece birbirine bakıp her şeyi lafsız anlardılar.

Kalan işlär (ö) kaldıydı (y) yaza (zt). (OKK-OKK, 106: 10)

TT. Kalan işler yaza kalmıştı.

Kireki (ö) çıkmıştı (y) uşaklan (zt) dışarı (yt). (OKK-OKK, 106: 13)

TT. Kireki çocukla dışarı çıkmıştı.

31) Gelinnär dä (ö) üürenärdilär (y) kayınnanın karakterini (bln). (OKK-OKK, 106: 31)

TT. Gelinler de kaynananın karakterini öğrenirdiler.

Bir yıldan sora (zt) başladı (y) İkinci Dünnä cengi (ö). (OKK-OKK, 107: 14)

TT. Bir yıl sonra 2. Dünya Savaşı başladı.

Front (ö) geçtiydi (y) Besarabiyadan (yt). (OKK-OKK, 107: 15)

TT. Besarabya'dan cephe geçmişti.

Bizim insan (ö), biraz Sovetlerdä bulunup (zt), şindi (zt) genä (zt) düştü (y) romın çıraklına (yt). (OKK-OKK, 107: 16)

TT. Bizim insan, biraz Sovyetlerde yaşayıp şimdi yüne Rumen çıraklığına düştü.

19) Kireki (ö) dört uşaklan (zt parç) kaldıydı (y) yalnız (zt parç). (OKK-OKK, 107: 19)

TT. Kireki dört çocukla yalnız/ tek başına kalmıştı.

Bir gün (zt), avşam üstü (zt), aul içinä (yt) çekildi (y) bir taliga üç soldatlan (ö). (OKK-OKK, 107: 27)

TT. Bir gün, akşamüstü, evin avlusuna üç askerli atlı bir araba çekildi.

Onnar (ö) istärdilär (y) sade gecelemää (bsn). (OKK-OKK, 107: 28)

TT. Onlar sadece geceleme istiyordular.

Uşaklar (ö) oturardılar (y) camal boyunda (yt), pisi gibi (zt). (OKK-OKK, 108: 1)

TT. Çocuklar sobanın kenarında kedi gibi otururdular.

Komandir – sarı frezal, maavi gözlü nemtä (ö) pek (zt) baktı (y) karıya (yt). (OKK-OKK, 108: 1)

TT. Sarı perçemli, mavi gözlü Alman komutan, kadına çok baktı.

Çok kerä sora (zt) Kireki uşaklarlan (ö) annadardılar (y) Makariyä (yt) nemtä askerlerini hem o cömert komandiri (bln). (OKK-OKK, 108: 14)

TT. Daha sonra birçok kez Kireki çocuklarla Makari'ye Alman askerlerini ve o cömert komutanı anlatırdılar.

Şkolalar (ö) geçtiydilär (y) rus dilinä (yt). (OKK-OKK, 108: 17)

TT. Okullar Rus diline geçmişti.

Raypotrebsoyuzda (yt) Makariyi (bln) ayırdılar (y) baş önderci Bayırküüyün kooperatıya işlerinä (yt). (OKK-OKK, 108: 20)

TT. Bölge Tüketici Birliği'nde Makari'yi Bakırköy'ün kooperatif işlerinin baş yöneticisi olarak seçtiler.

Kooperatıyanın başı (ö) çalışardı (y) produkçıyanın, malların asortimenti çeşitli hem kaliteli olsun (zt). (OKK-OKK, 108: 26)

TT. Kooperatifin müdürü, ürünlerin, malların çeşitlerinin zengin ve kaliteli olması için çalışırdı.

Uşakların duuması (ö) yazılardı (y) bir küçücük ikonacın ardında (yt). (OKK-OKK, 109: 1)

TT. Çocukların doğum günü küçücük bir ikonun arkasına yazılırdı.

Güzün (zt) Kirekinin (ö parç.) olduydu (y) taa bir kızçaazı (ö parç.). (OKK-OKK, 109: 1)

TT. Sonbaharda Kireki'nin bir kızı daha olmuştu.

Boba (ö) nışannadı (y) beşinci uşaan adını hem duuma gününü (bln). (OKK-OKK, 109: 2)

TT. Baba, beşinci çocuğun adını ve doğum gününü işaretledi.

Uşak (ö) manisinä (yt) benzeer (y), senin anana (yt)! (OKK-OKK, 109: 27)

TT. Çocuk büyükannesine, senin annene benziyor!

Makari (ö) karısını (bln) sayardı (y) islää çorbacıyka hem örnek gibi haliz ana (bsn). (OKK-OKK, 109: 32)

TT. Makari karısını iyi bir ev hanımı ve örnek, gerçek bir anne sayardı.

İkisi dä (ö) uşaklarına (yt) verärdilär (y) bütün can sıcaklığını hem derin duygularını (bln). (OKK-OKK, 110: 5)

TT. İkisi de çocuklarına tüm sıcaklığını ve derin duygularını verirdiler.

Sabaalen (zt) bulmuşlar (y) ikisini dä (bln) kan içindä (zt). (OKK-OKK, 110: 20)

TT. Sabahleyin ikisini de kanlar içinde bulmuşlar.

Selsovetin beygir ahırlarından (yt parç.) köpek (ö) dadanmıştı (y) taşımaa tezek parçalarını (yt parç.). (OKK-OKK, 110: 28)

TT. Köy meclisinin at ahırlarından tezek parçalarını taşımaya köpek dadanmıştı.

Cömert Layka (ö) kardaşça (zt) paylaşardı (y) kendi üülenniini (bln). (OKK-OKK, 110: 29)

TT. Cömert Layka kardeşçe kendi öğle yemeğini paylaşırdı.

4) Taa sora da (zt) başladıydı (y) çiftçilik kolektivizasyonu (ö). (OKK-OKK, 111: 4)

TT. Daha sonra da tarımın kolektivizasyonu başlamıştı.

Bu diişilmeklär dä (ö) ilktän (zt) zor geldi (y) insana (yt). (OKK-OKK, 111: 4)

TT. Bu değişimler de önce insanlara zor geldi.

İnsan (ö) sora (zt) sınaştıydı (y) kolhoza (yt). (OKK-OKK, 111: 10)

TT. Sonra insanlar kolhoza alışmıştı.

Makari kendisi dä (ö) uşaklardan (yt) üürenärdi (y) dooru yazmaa rus dilindä yazavleniya, doverennost, şçöt-faktura hem başka dokumentleri (bln). (OKK-OKK, 111: 16)

TT. Makari kendisi de çocuklardan Rus dilinde dilekçe, vekâletname, fatura ve diğer belgeleri doğru yazmayı öğreniyordu.

Makari (ö), yola çıkarkan (zt), herkerä (zt) sımarlardı (y) karısına korusun kendini hem uşakları (bln). (OKK-OKK, 111: 25)

TT. Makari yola çıkarken, her seferinde karısına kendini ve çocuklarını korumasını tembihlerdi.

Büün (zt) onu (bln) iilendirärdi (y) bu kefli tema (ö). (OKK-OKK,113: 13)

TT. Bugün onu bu keyifli konu eğlendiriyordu.

Makariyi (bln) karısınnan (zt) dayma (zt) çaarardılar (y) konuşkalara, düünnerä (yt). (OKK-OKK, 112: 3)

TT. Makari'yi karısıyla (birlikte) daima eğlençelere, düğünlere çağırırdılar.

Kireki (ö) Makariyä (yt) giidirärdi (y) eni kostüm, eni gölmek (bsn). (OKK-OKK, 112: 6)

TT. Kireki Makari'ye yeni takım elbise, yeni gömlek giydirirdi.

O (ö) beenärdi (y) onun sıcak koltuuna girmää, yanında yısınmaa (bln). (OKK-OKK, 112: 9)

TT. O, onun sıcak koltuğunun altına girmeyi, yanında ısınmayı severdi.

Makari (ö) hep (zt) korkardı (y) ilkin Kireki ölmesin (zt). (OKK-OKK, 112: 15)

TT. Makari önce Kireki'nin ölmesinden hep korkardı.

29) Makari (ö) annattı (y) eveldän kalma bir kısacık fikra (bsn). (OKK-OKK, 112: 29)

TT. Makari eskiden kalma kısacık bir fikra anlattı.

28) Sendän bunu işitmää (bsn) isteirim (y), sevgili karıcım (cdu). (OKK-OKK,113: 28)

TT. Senden bunu duymak istiyorum, sevgili karıcığım.

Sora (zt) sustu (y), bir noktaya uzun-uzun bakarak (zt). (OKK-OKK, 114: 3)

TT. Sonra bir noktaya uzun uzun bakarak sustu.

-Kireki (ö) kıstı (y) omuzlarını (bln). (OKK-OKK, 114: 11)

TT. Kireki omuzlarını kaldırdı.

Onnar (ö parç.) oturardılar (y) ikisi dâ (ö parç.) patta (yt) sessiz (zt). (OKK-OKK, 114: 16)

TT. Onlar, ikisi de sedirde sessizce oturuyordular.

Ölä sessizcä dä (zt), nicä bu avşam (zt), geçärdi (y) Kirekinin hem Makarinin kismetli yılları (ö). (OKK-OKK, 114: 16)

TT. Kireki'nin ve Makari'nin mutlu yılları da bu akşam gibi, öyle sessizce geçirdi.

En küçük kızları (ö) henez (zt) bitirdiydi (y) institutu (bln). (OKK-OKK, 114: 20)

TT. En küçük kızları enstitüyü henüz yeni bitirmişti.

Karı (ö) savaşırdı (y) üreklendirmää hem birtürlü temizä çıkarmaa bu usluca çocu (yt). (ÇMD, 117: 21)

TT. Kadın, bu uslu oğlanı yüreklendirmeye ve bir şekilde temize çıkarmaya çalışırdı.

Vladi hem manisi (ö) haşladılar (y) çiidemneri (bln) kapu önünä, laalelerin yanına (yt). (ÇMD, 117: 29)

TT. Vladi ve büyükannesi çiğdemleri kapının önüne, lalelerin yanına diktiler.

Çıktıkça kapu önünä (zt), Vladinin manisi (ö) mayıl olardı (y) bu ufacık ilkyaz habercilerinä (yt). (ÇMD, 118: 10)

TT. Kapının önüne çıktıkça Vladi'nin büyükannesi bu ufacık ilkbahar habercilerine hayran olurdu.

O güzün (zt) Vladi (ö) hazırlanardı (y) askerlää gitmää (zt). (ÇMD, 118: 14)

TT. O sonbaharda Vladi askerliğe gitmeye hazırlanırdı.

Bir nedän sora (zt) yavaşacık (zt) mamusunnan bilä (ö parç) girdi (y) hasta manisi (ö parç.) (ÇMD, 118: 21)

TT. Bir süre sonra yavaşça annesiyle birlikte hasta büyükannesi girdi.

Vladi (ö) öptü (y) manisinin elini (bln). (ÇMD, 118: 23)

TT. Vladi, büyükannesinin elini öptü.

İçindä (yt) yollamıştın (y) ilk asker patredini (bln). (özne: sen) (ÇMD, 119: 8)

TT. İçinde ilk asker fotoğrafını yollamıştın.

Kaar altında uyanıp (zt), fırlamışlar (y) güneşä (yt). (onlar: özne) (ÇMD, 119: 17)

TT. Karın altında uyanıp, güneşe fırlamışlar.

Ko (cdu) çiidemnär (ö) açsınnar (y) her yılın (zt), ömür boyunca (zt)! (ÇMD, 119: 19)

TT. Bırak çiğdemler her yıl, ömür boyunca açsınlar!

Yazın (zt) onu (bln) getirerlär (y) küüyä (yt) manisinä (yt). (KS, 120: 1)

TT. Yazın onu köye büyükannesine getiriyorlar.

İkidä-birdä (zt) hep (zt) isteer (y) alsınnar (y) ona (yt) çips, “Fanta”, sakız hem taa başka faydasız işlär (bsn). (KS, 120: 2)

TT. İkide birde ona hep cips, “Fanta”, sakız ve daha başka yararsız şeyler alsınlar istiyor.

Romka (ö) sevärdi (y) pinmää aacın taa tepesinä, üüsek dallardan koparmaa en olmuşlarını, en güzellerini (bln). (KS,120: 9)

TT. Romka ağacın en tepesine çıkmayı, yüksek dallardan en olmuşlarını, en güzellerini koparmayı severdi.

Kıra (yt) gidärdik (y) sakız toplamaa (zt). (KS, 121: 3)

TT. Kıra, sakız toplamaya giderdik.

-Elbetki, (cdu) kırdä (yt) büüyey (y) sakız otu (ö). (KS, 121: 5)

TT. Elbette, sakız otu kırdä büyüyor.

Onun köklerindän (yt) çıkêr (y) birär damna sütçääz (ö). (KS, 121: 5)

TT. Onun köklerinden birer damla(cık) süt çıkıyor.

– Bir demettän (yt) çıkardı (y) büyük bir sakız (ö). (KS, 121: 16)

TT. Bir demetten büyük bir sakız çıkardı.

Üülenä kadar (zt) toplardık (y) iki-üç demet (ö). (KS, 121: 16)

TT. Öğlene kadar iki üç demet toplardık.

Kalemin üstünä (yt) kakum (ö) yazardı (y) adımızı (bln). (KS, 121: 27)

TT. Kalemin üstüne ablam adımızı yazardı.

Gözäl, pembä boyada olsun deyni (zt), sakıza katardık (y) kırmızı çiğeciin ufacık yapraklarını (bln). (KS, 121: 27)

TT. Güzel, pembe renkte olsun diye, sakıza kırmızı çiçeğin ufacık yapraklarını katardık.

O çiçää (yt) deyärdik (y) “kuzu göbecii” (bln). (özne: biz) (KS, 121: 29)

TT. O çiçeğe “kuzugöbeği” diyorduk.

Gözäl, tatlı sakız kokusu (ö) daalardı (y) bütün içersinä (yt)! (KS, 122: 1)

TT. Güzel, tatlı sakız kokusu bütün odaya dağılırdı!

Kır sakızı (ö) kokardı (y) yar boyunda otlara, çiçeklerä, maavi-ergivan kekliklerä (yt). (KS, 122: 3)

TT. Kır sakızı yar kıyısındaki otlara, çiçeklere, mavi-erguvan kekliklere kokardı.

O kokular (ö) kaldı (y) benim burnumda (yt) büünkü günä kadar (zt). (KS,122: 5)

TT. O kokular benim burnumda bu güne kadar kaldı.

Romka (ö) istärdi (y) kendi gözünnän görsün, kendi elinnän toplansın o “üünülmüş, pek faydalı sakızı” (bsn). (KS, 122: 13)

TT. Romka, o “övülmüş, çok faydalı sakızı” kendi gözüyle görmek, kendi eliyle toplamak isterdi.

Bir gün (zt), taa sıcak çıkmadıynan (zt), Romka manisinnän (ö) yollandılar (y) kıra (yt). (KS, 122: 20)

TT. Bir gün, henüz sıcak olmadan, Romka büyükannesiyle kıra yola çıktılar.

Uzun saplı sakızlar (ö) görünärdilär (y) taa uzaktan (yt). (KS, 122: 21)

TT. Uzun saplı sakızlar ta uzaktan görünürdüler.

Sakızlar (ö) ayrılardılar (y) öbür otlardan (yt). (KS, 122: 24)

TT. Sakızlar diğer otlardan ayrılırdılar.

Herbir kökçeezdän (yt) çıktı (y) birär damna sütçääz (ö), boncuk gibi (zt). (KS, 123: 8)

TT. Her bir kökten boncuk gibi birer damla süt çıktı.

Te bu “biyaz boncuklar” (ö) kuruduktan sora (zt) olêrlar (y) mor şokolat boyasında (zt). (KS, 123: 9)

TT. İşte bu “beyaz boncuklar” kuruduktan sonra kahve çikolata rengine oluyorlar.

Onnardan (yt) yapılêr (y) sakız (ö). (KS, 123: 10)

TT. Onlardan sakız yapılıyor.

Sakızçılar (ö) topladılar (y) birär kucak sakız otu (bsn). (KS, 123: 13)

TT. Sakızçılar birer kucak sakız otu topladılar.

Romka manisinnän (ö) büük havezlän (zt) gezinärdilär (y) çiçeklerin hem otların içindä (yt). (KS, 123: 16)

TT. Romka büyükannesiyile (birlikte) çiçeklerin ve otların içinde büyük hevesle dolaşırdılar.

Onnarı (bln) sansın (cdu) magnitlän (yt) çekärdi (y) tatlı bal özü (ö)! (KS, 123: 20)

TT. Tatlı bal(ın) özü onları sanki mıknatısla çekerdi!

Sora (zt), sıkıp kanatlarını (zt), kelebeklär (ö) gamsız (zt) uçardılar (y) genä iilenmää bu serbest meydannıkta (zt). (KS, 123: 24)

TT. Sonra, kelekler kanatlarını sıkıp yine eğlenmek için bu serbest meydanlıkta gamsız uçardılar.

Onnar (ö) beklärdilär (y) kendi saabilerini (bln). (KS, 124: 2)

TT. Onlar kendi sahiplerini beklerdiler.

Romka da (ö), manisinä bakıp (zt), onun ardından (yt parç.) çalışardı (y) tekrarlamaa (yt parç.). (KS, 124: 6)

TT. Romka da büyükannesine bakıp onun ardından tekrarlamaya çalışırdı.

Romka (ö) pek (zt) beendi (y) tatlı kır sakızını (bln). (KS, 124: 15)

TT. Romka tatlı kır sakızını çok beğendi.

Küüdä (yt) açıldıydı (y) bir ev üüsüz uşaklar için – detdom (ö). (BT, 125: 8)

TT. Köyde öksüz çocuklar için bir ev, yetimhane, açılmıştı.

Onnar (ö) gezärdilär (y) stroylan (zt), ikişär-ikişär (zt). (BT, 125: 14)

TT. Onlar, sırayla, ikişer ikişer gezerdiler.

Bir gün (zt) bän (ö) sataştım (y) kızlara (yt) boyasınnar benim dâ dudaklarımı (zt). (BT, 126: 24)

TT. Bir gün ben kızlara benim de dudaklarımı boyasınlar diye sataştım.

Bän dâ (ö) kızçaaz gibi (bsn parç) istärdim (y) gözäl olmaa (bsn parç)! (BT, 127: 7)

TT. Ben de kızcağız gibi güzel olmak isterdim!

Bän (ö) yaptıydım (y) birkaç kerä (zt), dinnenä-dinnenä (zt). (BT, 127: 28)

TT. Ben birkaç kere, dinlene dinlene yapmışım.

Pençerä sırçaları (ö) tuz-buz oldu (y) sundurmada (yt). (BT, 128: 5)

TT. Pencerenin camları sundurmada tuz buz oldu.

Şindi (zt) beni dä (bln) beklärdi (y) ceza (ö)! (BT, 128: 25)

TT. Şimdi beni de ceza beklerdi!

İştän (yt) geldi (y) boba (ö). (BT, 128: 26)

TT. Babam işten geldi.

28) Mamunun yanına (yt) oturmuştu (y) raatsızlı çekän kakucuum (ö). (BT, 128: 28)

TT. Rahatsızlığı çeken ablam, annemin yanına oturmuştu.

Buka elindä (zt) boba (ö) gezdirdi gözlerini (y) hepsimizdä (yt). (BT, 129: 11)

TT. Babam bir parça ekmek elinde hepimizde gözlerini gezdirirdi.

O (ö) üürenärdi (y) ortalın psikologik durumunu (bln). (BT, 129: 12)

TT. O, ortamın psikolojik durumunu öğreniyordu.

O (ö) beklärdi (y) sudu (bln)! (BT, 129: 14)

TT. O, mahkemeyi beklerdi!

Boba (ö), neçinsä (cdu), vazgeçärdi (y) beni takazalasın (yt). (BT, 129: 23)

TT. Babam, nedense, bana kızmaktan vazgeçerdi.

O (ö) ayaklı dikmää maşınada (yt) dikärdi (y) gölmek, terlik, yastık üzü hem başka läüzimni işlär (bsn) aylesinä (yt). (Kİ, 131: 9)

TT. O, ayaklı dikiş makinesinde gömlek, terlik, yastık kılıfı ve ailesine başka gerekli şeyler dikerdi.

Pek (zt) becerärdi (y) fiçıcılık işlerini düzmäa (bln). (Kİ, 131: 10)

TT. Fiçıcılık işlerini yapmayı pek becerirdi.

131: 15) Aaçlar (ö parç.) durardılar (y) hepsi (ö parç.) erekli, tertipli, sıralarda (yt). (Kİ, 131: 15)

TT. Ağaçların hepsi kazıklı, tertipli sıralarda dururdular.

Aul aşırı (yt) yaşardılar (y) Kırallar (ö). (Kİ, 131: 25)

TT. Kırallar avlunun diğer tarafında yaşardılar/ otururdular.

- Ozaman (zt) gel (y) ardıma (yt). (Kİ,131: 31)

TT. O zaman arkamdan gel.

Doyduktan sora (zt) başladıldık (y) karpuzların içini oymaa, kofacık yapmaa (yt). (Kİ, 132: 10)

TT. Doyduktan sonra karpuzların içini oymaya, badya yapmaya başlamıştık.

Öteedä (yt) yarım aulu (bln) kaplardı (y) papşoyluk (ö). (Kİ, 132: 12)

TT. Ötede mısırlar bahçenin yarısını kaplardı.

Sora (zt) geçtim (y) Tivçu batünün auluna (yt). (Kİ, 132: 25)

TT. Sonra Tivçu ağabeyin bahçesine geçtim.

Yatıkça (zt) saplık tepesindän (yt) islää (zt) görünärdi (y) bizim tokat (ö). (Kİ, 132: 30)

TT. Bizim evin giriş kapısı samanlığın tepesinden yatık şekilde iyi görünürdü.

Beni (bln) başladıldı (y parç) sivri sineklär (ö) imää (y parç). (Kİ, 133: 16)

TT. Beni sivrisinekler yemeye başlamıştı.

Sabaalen (y) boba, (ö) işä gidärkän (zt), uuradı (y) annasın saalımı (zt). (Kİ, 134: 3)

TT. Sabahleyin babam, işe giderken, sağlık durumumu anlamak için uğradı.

Omuzların üstündä kafan (ö) olsun (y), diil boş susak (ö)! (Kİ, 134: 14)

TT. Omuzlarının üstünde boş susak değil, kafan olsun!

O evdä (yt) şimdi (zt) yaşêêr (y) unukaları (ö). (Kİ, 134: 19)

TT. O evde şimdi torunları yaşıyor.

1.1.4.2.2. Olumsuz, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

Ak ceerlerinä (yt) etişmäzdi (y) soluk (ö). (HK, 44: 22)

TT. Akciğerlerine nefes yetmezdi.

Ne ilerdän, ne arkadan (yt) gelmäzdi (y) kimsey (ö). (HK, 45: 14)

TT. Ne önden ne de arkadan kimse gelmezdi.

Hiç (zt) özenmâzdi (y) kaçmaa bilä, kendi derisini kurtarmaa (yt). (A, 55: 18)

TT. Kaçmaya, kendi postunu / canını kurtarmaya bile hiç yeltenmezdi.

Onun kuru güdesi (ö) hiç (zt) doldurmazdı (y) yamalı surtuunu (bln). (A, 56: 13)

TT. Onun kuru/ zayıf bedeni yamalı ceketini hiç doldurmazdı.

O (ö) istemâzdi (y) baaşlasınnar ona kalan günlerini (bln). (A, 56: 16)

TT. O, ona kalan günlerini bağışlamalarını istemezdi.

Marina (ö) yalnayak (zt) asfalt üstündä (yt) hep (zt) kıyışmazdı (y), ellerindä çantası hem o kutsuz import ayak kapları (bln). (KÖ, 64: 7)

TT. Marina asfalt üstünde yalın ayak, ellinde çantası ve o bahtsız yabancı marka ayakkabıları ile yine cesaret etmezdi.

O (ö) benzemâzdi (y) sade şoföra (yt). (KÖ, 64: 12)

TT. O sadece şoföre benzemezdi.

İrmi edi yıl içindä (zt) bir adam bilä (ö) ona (yt) baaşlamadı (y) bu kadar çok gül (bsn). (KÖ, 73: 29)

TT. Yirmi yedi yıl zarfında bir erkek bile ona bu kadar çok gül hediye etmedi.

- Bana (yt) taa kimsey (ö) getirmediydi (y) kafä (bsn) döşemä (yt). (KÖ, 79: 15)

TT. Bana henüz kimse yatağıma kahve getirmemişti.

Ruslan (ö) hiç (zt) düşünmâzdi (y) bilä dönmää (bln). (KÖ, 82: 13)

TT. Ruslan dönmeyi hiç düşünmezdi bile.

Gençlär (ö) bazın içindän (yt) istemâzdilär (y) çıkmaa (bsn). (KÖ, 84: 26)

TT. Gençler havuzun içinden çıkmak istemездiler.

Bu çaarılmadık musaafirlär (ö) bizi dâ (bln parç.) unutmamışlar (y) dolaşmaa (bln parç.). (ÇG, 87: 7)

TT. Bu davetsiz misafirler bizi de ziyaret etmeyi unutmamışlar.

Bundan sora (zt) ona (yt) evlenmeyecek (y) bir dâ delikanlı çocuk. (ö) (OKK-OKK, 102: 24)

TT. Bundan sonra hiçbir delikanlı oğlan onunla evlenmeyecek.

O (ö) istemâzdi (y) ihtärlıkta (zt) kalsın Kirekisiz (bsn). (OKK-OKK, 112: 15)

TT. O, yaşlılıkta Kireki'siz kalmak istemezdi.

Kireki (ö) hep (zt) unudamazdı (y) o maalä karılarının çii laflarını. (bln) (OKK-OKK, 112: 26)

TT. Kireki o mahalle kadınlarının çiğ laflarını hiç unutamazdı.

-Şüpän (ö) olmasın (y), Kireki (cdu)! (OKK-OKK, 113: 6)

TT. Şüphen olmasın, Kireki!

-Kireki (ö) raada brakmardı (y) kocasını (bln). (OKK-OKK, 113: 13)

TT. Kireki kocasını rahat bırakmazdı.

-Sän dä (ö) saa olasın (y), mani (cdu). (ÇMD,118: 29)

TT. Sen de sağ olasın, büyükanne.

Kış vakıdında (zt) o boz renktä rubalarlan (zt) uşaklar (ö parç.) annaşılmazdılar (y), angısı kız, angısı çocuk (ö parç.). (BT, 125: 11)

TT. Kışın, o gri renkteki kıyafetlerle, çocukların hangisi kız hangisi erkek anlaşılmazdı.

Detdomcuları (bln) brakmazdılar (y) gezsinnär küü içindä kendi başına (zt). (BT, 125: 14)

TT. Yetimhanedekileri köyün içinde tek başına gezmelerine izin vermezdiler.

Terbiyeciykalar (ö) susturamazdılar (y) bu inat uşaa (bln). (BT, 127: 4)

TT. Öğretmenler bu inatçı çocuğu susturamazdılar.

1.1.4.2.3. Soru, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

Angı sıcak lüzgercik (ö) getirmişti (y) bu anılmış yazıcıyı (bln) bizim tarafa (yt)? (GİK, 11: 2)

TT. Hangi sıcak rüzgârcık getirmişti bu meşhur yazarı bizim tarafa?

Nasıl (zt) yaşayacan (y) bunnarsız (zt)? (DG, 17: 16)

TT. Nasıl yaşayacaksın bunlarsız?

14) – Anan (ö) seni (bln) sade gül balınnan mı (zt) doyurdu (y), ne (cdu)? (HK, 32: 14)

TT. Annen seni sadece gül balıyla mı doyurdu, nedir?

- Nezaman (zt) ekskursiyaya (yt) gidecez (y), ma (cdu)? (HK, 34: 3)

TT. Ne zaman geziye gideceğiz, büyükanne?

Kimin sesi (ö) bölä gözäl (zt) öter (y) sabaalen (zt)? (HK, 34: 19)

TT. Sabahları kimin sesi böyle güzel öter?

– Kimi (bln) bana (yt) büün (zt) Allaa (ö) yolladı (y) acaba (cdu)? (HK, 37: 15)

TT. Bana bugün Allah kimi yolladı acaba?

Kim (ö) cuvap edecek (y) bu insansızlaa (yt)? (A,57: 15)

TT. Bu insansızlığa kim cevap verecek?

Şindi (zt) näpsın (y) o (ö)? (ÇG, 87: 20)

TT. Şimdi o, ne yapsın?

Neredän (yt) almıştı (y) o (ö) onnarı (bln)? (OKK-OKK, 99: 31)

TT. O, onları nereden almıştı?

-Fikirini (bln) nereyi (yt) attın (y), Makaruşka (cdu)? (sen: özne) (OKK-OKK, 109: 27)

TT. - Aklını nereye attın, Makaruşka?

Dokuza kadar saymaa (bln) bilersin mi (y), tovarişç naçalnik (cdu)? (OKK-OKK, 109: 28)

TT. Dokuza kadar saymayı biliyor musun, sayın müdürüm?

- Kimi (bln) genä (zt) sesledin (y), mari Eva (cdu)? (OKK-OKK, 112: 28)

TT. Kimi yine dinledin, mari Havva?

- Ne okadar çok (zt) düşündün (y), mari Kireki (cdu)? (OKK-OKK, 114: 4)

TT. - Ne o kadar çok düşündün, mari Kireki?

-Neçin (zt) aalêersın (y), ma mani (cdu)? (KS, 122: 10)

TT. Niçin ağlıyorsun, büyükanne?

– E (cdu) kim (ö) istemäz (y) karpuz (bsn) bu sıcakta (zt)? (Kİ, 131: 30)

TT. E bu sıcakta karpuz kim istemez?

1.1.4.2.4. Ünlem, Fiil Cümlesi Şeklinde Olanlar

– O (ö) heptän (zt) azıttı (y), bä (cdu)! (ÇG, 89: 20)

TT. O hepten azıttı, be!

1.1.4.2.5. Olumlu, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

Bu adamda (yt) vardı (y) güneşli enerjiya hem şaşılacak bir harizma (ö). (GİK, 12: 5)

TT. Bu adamda güneş ışığı ve şaşılacak bir karizma vardı.

Bu (ö) ona (yt) bir ödül (y) tabiattan hem eceldän (yt). (GİK, 13: 9)

TT. Bu ona doğadan ve kaderden bir ödüldür.

Onu (ö parç.) lääzımdı (y) sıcacık suylan tertiplemää, pak, kuru bezlän silmää (ö parç.). (S, 24: 6)

TT. Onu sıcacık suyla temizlemek, temiz, kuru bezle silmek lazımdı.

Çatada (yt) vardı (y) 7-8 delikannı (ö). (HK, 31: 2)

TT. Grupta yedi sekiz delikanlı vardı.

-Onnarın (ö parç.) var (y) altı bacaa, bir dä uzun burnusu (ö parç.). (HK, 36: 3)

TT. Onların altı bacağı, bir de uzun burnu var.

Suvalı sundurmada (yt), kapu önündä (yt), döşeliydi (y) papurdan bir iprak hasır, yapılması öbür üzyıllıktan. (ö) (HK, 36: 23)

TT. Sıvalı sundurmada, kapının önünde geçen yüzyılda yapılmış, kamıştan bir yıpranmış hasır döşeliydi.

E, (cdu) senin (ö parç.) var (y) büün (zt) musaafirin (ö parç.). (HK, 40: 16)

TT. E, bugün senin misafirin var.

-Vakıda görä (zt) lääzımdı (y) şansora yarı yol geçilsin (ö). (HK, 44: 13)

TT. Zamana göre artık yolun yarısının geçilmesi lazımdı.

Aleksandr Vertinskiyin (ö parç.) var (y) bir küçücük poema gibi “Sarasatenin konçerti” (ö parç.). (KG, 48: 1)

TT. Aleksandr Vertinskiy’in bir küçük poem gibi “Sarasaten’in konseri” var.

Kostika (ö) dört yaş taa büüktü (y) Lidacıktan (yt). (A, 51: 5)

TT. Kostika, Lidacık’tan dört yaş daha büyüktü.

O (ö) kayıldı (y) kâr şindi koysun kafasını kurban taşına (yt). (A, 56: 19)

TT. O, tam şu anda kafasını kurban taşına koymaya razıydı.

O (ö) hasretti (y) bir dilim mamaligaya da (yt). (A, 57: 12)

TT. O bir dilim mamaliga da hasretti

Bu gün (zt) agentliktä (yt) vardı (y) konferențiya (ö). (KÖ, 60: 1)

TT. Bugün ajansta konferans vardı.

Toplantıya kadar (zt) vardı (y) taa vakıt (ö). (KÖ,60: 3)

TT. Toplantıya kadar daha vakit vardı.

Sabaa saatlarında (zt) kasabada (yt) raat (y) gezinmää (ö). (KÖ,60: 12)

TT. Sabah saatlerinde şehirde dolaşmak rahat(tır).

Ortada uzun masa (ö) örtülüydü (y) biyaz boşçaylan, kaskılı doz-dolay geniş aborkalarlan (zt). (KÖ, 61: 22)

TT. Ortadaki uzun masa, etrafı geniş dantelli beyaz örtüyle örtülüydü.

Konferențiyanın bitkisinä kadar (zt) vardı (y) taa yarım saat (ö). (KÖ, 62: 11)

TT. Konferansın bitmesine daha yarım saat vardı.

Hepsinin (ö parç) vardı (y) kendi işi (ö parç.). (KÖ, 66: 31)

TT. Hepsinin / herkesin kendi işi vardı.

Pek (zt) küçüktü (y) distanțiya aralarında (ö). (KÖ, 70: 14)

TT. Aralarında(ki) mesafe çok küçüktü.

- Sizi (bln) neredesä (ö parç.) vardır (y) gördüüm (ö parç.)! (KÖ, 70: 25)

TT. Sizi neredeyse/bir yerde görmüşlüğüm vardır!

Bu (ö) şans (y), Marina! (cdu). (KÖ, 72: 16)

TT. Bu (bir) şans(tır) Marina!

Tezdä (zt) Marina (ö parç.) genä (zt) lääzımdı (y) gitsin sınır aşırı komandirovkaya (ö parç.) (KÖ,74: 16)

TT. Yakında Marina'nın yine şehir dışındaki iş seyahatine gitmesi lazımdı.

Ona (yt) neçinsä (cdu) pek (zt) kolaydı (y) bu adamnan (ö)! (KÖ, 74: 7)

TT. Ona nedense bu adamla pek kolaydı!

Orada (yt) vardı (y) iki oda, bir yatak hem vanna odası (ö). (KÖ, 76: 22)

TT. Orada iki oda, bir yatak ve banyo odası vardı.

Büük vanna odasında (yt) doz-dolay (zt) vardı (y) çok ayna (ö). (KÖ, 79: 7)

TT. Büyük banyo odasında çepeçevre çok ayna vardı.

Plita üstündä çüvenciktä (yt) vardı (y) dolma biber (ö). (KÖ, 82: 24)

TT. Ocağın üstündeki tencerede biber dolması vardı.

İlk katta (yt), öbür tarafta (yt), vardı (y) çıkış (ö) dooru bazinä (yt). (KÖ, 82: 26)

TT. İlk katta, diğer tarafta, havuza doğru çıkış vardı.

Ruslanın sözleri (ö) ona deyni (zt) en paalıydı (y) bu dünnedä! (yt) (KÖ, 83: 25)

TT. Ruslan'ın sözleri onun için bu dünyada en değerlisiydi!

–Bendä dä (yt) var (y) sana (yt) bir şefkli haber (ö), Ruslan (cdu)! (KÖ, 85: 22)

TT. Bende de sana sevindirici bir haber var, Ruslan!

Onun boyu (ö parç) vardı (y) 20-25 santimetraya kadar (ö parç.). (ÇG, 88: 18)

TT. Onun boyu 20-25 santimetre kadar vardı.

6) Papkanın içindä (yt) vardı (y) birkaç yaprak, basılı kirilcä (ö). (OKK-OKK, 92: 27)

TT. Dosyanın içinde Kiril harfleriyle basılı birkaç yaprak/sayfa vardı.

Ev içindä (yt) vardı (y) bir yaamurluk hem bir çift çizmä bobalarından kalma (ö). (OKK-OKK, 92: 27)

TT. Evin içinde bir yağmurluk ve babalarından kalma bir çift çizme vardı.

Ondan sora da (zt) onnar (ö parç.) lääzımdı (y) taa üç kardaşı “eversinnär” (ö parç.) (OKK-OKK, 93: 2)

TT. Ondan sonra da, onların üç kardeşi daha “evlendirmesi” lazımdı.

5) Küü kenarında (yt) vardı (y) çok toprakları hem eski baaları (ö). (OKK-OKK,95: 11)

TT. Köyün kenarında çok toprakları ve eski bağları vardı.

Kireki (ö) üç yaş (zt) büyüktü (y) Sandikadan (yt). (OKK-OKK,95: 11)

TT. Kireki Sandika'dan üç yaş büyüktü.

Kayet (zt) zordu (y) ilkyazın su getirmää (ö). (OKK-OKK,96: 5)

TT. İlkbaharda su getirmek çok zordu.

Koropkanın üstündä (yt) resimniydi (y) bir büük kiilä (ö). (OKK-OKK,108: 7)

TT. Kutunun üstünde büyük bir bit çizilmişti.

Aklı başında Makari (ö) kendi yaptıkları için (yt parç.) kayıldı (y) cuvap versin kâr klisedä popazın önündä bilä (yt parç.)! (OKK-OKK, 102: 10)

TT. Aklı başında olan Makari kendi yaptıkları için kilisede papazın önünde bile cevap vermeye razıydı!

Sergendä (yt) vardı (y) birkaç kalın kitap rumun dilindä (ö). (OKK-OKK,104: 16)

TT. Rafta Rumen dilinde birkaç kalın kitap vardı.

Küüdä (yt) vardı (y) sade bir tükän (zt). (OKK-OKK,108: 24)

TT. Köyde sadece bir dükkân vardı.

Bizim insan (ö) alışıktı (y) işlemää kendinä (yt). (OKK-OKK, 111: 5)

TT. Bizim insanlar kendine çalışmaya alıştı.

Sade (zt) lääzım (y) enikunu toplamaa, sallamamaa da damnamasın erä (ö). (KS, 123: 5)

TT. Sadece dikkatli toplamak, yere damlamasın diye sallamamak lazım.

Sakız otunun ortasında (yt) var (y) bir büük kök, dolayında da birkaç küçüräk (ö). (KS, 123: 7)

TT. Sakız otunun ortasında büyük bir kök, çevresinde de birkaç daha küçürek kök var.

Yazın (zt) lääzım (y) nekadar taa çok meyva imää, zapas vitamin yapmaa, etsin bütün yıla (ö). (KS, 120: 6)

TT. Yazın mümkün olduğu kadar çok meyve yemek, bütün yıla yetecek yedek vitamin depolamak lazım.

Kırcalların aulunda (yt) vardı (y) çok karpuz (ö). (Kİ, 130: 27)

TT. Kırcalların bahçesinde çok karpuz vardı.

1.1.4.2.6. Olumsuz, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

Evdekilerin haberindä bilä yoktu (y), ne olardı dışarda (ö). (HK, 46: 28)

TT. Dışarıda ne olduğundan, evdekilerin haberi bile yoktu.

Bakışında (yt) yoktu (y) ne ceza şüpesi, ne dâ ölüm korkusu (ö). (A, 56: 14)

TT. Bakışında ne caza şüphesi ne de ölüm korkusu yoktu.

Marinanın (ö parç.) yoktu (y) vakıdı düşünsün bölä sentimental işlerä (ö parç.). (KÖ, 64: 22)

TT. Marina'nın böyle duygusal şeyleri düşünmeye vakti yoktu.

– Benim (ö parç.) yok (y) inancaam bölä masallara (ö parç.). (KÖ,68: 24)

TT. Benim böyle masallara inanasım yok.

Elbetki, (cdu) kariya (ö) kolay diildi (y) bu zor vakıta (zt). (OKK-OKK,107: 19)

TT. Elbette, kadına bu zor zamanda kolay değildi.

Onnarın da evindä (yt) bütün gün (zt) yoktu (y) kimseylär (ö). (Kİ,131: 27)

TT. Onların da evinde bütün gün kimse yoktu.

1.1.4.2.7. Soru, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

Senin (ö parç.) var mı (y) annaman gök muzıkasından ya da meleklerin türkülerindän (ö parç.)? (DG, 17: 1)

TT. Sen gök müziğinden ya da meleklerin türkülerinden anlıyor musun?

Nasıl (zt) guşter (y) bu (ö)? (ÇG, 88: 19)

TT. Bu nasıl bir kertenkele(dir)?

Başka nasıl (zt) bunun adı (y)? (OKK-OKK,114: 11)

TT. Bunun adı başka nedir ki?

– E (cdu) neredä (y) dooruluk (ö) ozaman (zt)? (OKK-OKK,115: 3)

TT. E o zaman doğruluk nerede?

1.1.4.2.8. Ünlem, İsim Cümlesi Şeklinde Olanlar

E (cdu) soluk sa (ö) nasıl temiz (y), Dimka (cdu)! (HK, 34: 9)

TT. E, hava da nasıl temiz, Dimka!

– Aman ay-o-ol (cdu), ne käämil (y) çiideknär (ö)! (ÇMD,116: 15)

TT. Aman ay-o-ol, ne güzel çiğdemlerdir!

1.2. BİRLEŞİK CÜMLELER

1.2.1. Şartlı Birleşik Cümleden Oluşanlar

Yıldızların yanına (yt) sokulsam (y), süünük canımı (bln) biraz (zt) ısıtsam (y).
(DG, 16: 14) (zt)

TT. Yıldızların yanına sokulsam, sönük canımı biraz ısıtsam...

Angı peetlerindän (yt) gelirsän (y) – gel (y)! (DG, 19: 17)
(zt)

TT. Hangi şiirlerinden gelersen, gel!

Eer (cdu) birisi (ö) sokulursa (y), güreş olur (y). (HK, 35: 5)
(zt)

TT. Eğer birisi sokulursa, mücadele olur.

Nekadar da (zt) örüsän (y), onun içinä (yt) hiç (zt) girilmäzdi (y). (HK, 43: 5)
(zt)

TT. Ne kadar da yürüsen, onun içine hiç girilmezdi.

Hesap etti (y), eer (cdu) oturursa (y) bitkiyâ kadar (zt), etiştirämeyecek. (y) (KÖ, 62: 13) (zt)

TT. Düşündü, eğer oturursa bitimine kadar, yetişemeyecek.

Kaç kerä (zt) onu (bln) siiretsä dä (y), herkerä (zt) mayıl olardı (y) artistlerin talantlı oyununa (yt) (KÖ, 65: 3) (zt)

TT. Kaç kere onu seyretse de, her seferinde sanatçıların yetenekli oyununa hayran olurdu.

Kär (cdu) birisi (ö) dokunursa (y parç.) da (cdu) canına (y parç.), bu akılsızlaa onun vakıdı (ö) yoktu (y) (KÖ, 67: 8) (zt)

TT. Kalbine birisi dokunursa bile, bu akılsızlığa onun vakti yoktu.

Eer (cdu) avcı (ö) başarılı (zt) tamannarsa (y) koyduu neetini (bln) da (cdu) kala (zt)

verilirsä, (y) o (ö) islää (zt) strateg (y) sevda cenklerindä (yt). (KÖ, 68: 17)

TT. Eğer avcı niyet ettiğini başarılı bir şekilde tamamlarsa ve kale düşerse, (o zaman) o, aşk savaşında iyi bir stratejist.

Telefonu (bln) nekadar da (zt) kızartsan (y), onu (bln) bulmayacan (y) – mumnan aara! (y) (KÖ, 68: 20) (zt)

TT. Telefonu ne kadar da çaldırsan, onu mumla ara, bulamayacaksın!

Kär (cdu) bir başka adam (ö) geçirsä (y) yanından da (yt) urarsa (y) ona (yt) bölä
(zt)

kokuda bir dalga (ö), Marina (ö) aklına getirecek (y) Ruslanı (bln). (KÖ, 74: 10)

TT. Hatta başka bir erkek yanından geçerse ve ona böyle kokuda bir dalga vurursa, Marina Ruslan'ı aklına getirecek.

Sevmäydim (y), burada (yt) hiç (zt) olmayaceydım (y). (KÖ, 83: 26)
(zt)

TT. Sevmeseydim, burada hiç olmayacaktım.

- Elbetki (y), eer (cdu) bakarsan (y) çok-çok (zt). (KÖ, 84: 11)
(zt)

TT. Tabii, eğer çok çok bakarsan.

Evliliktä (yt) varsa (y) sevgi hem annaşmak (ö) – bu (ö) büyük kısmet (y)! (KÖ, 85: 11)

(zt)

TT. Evlilikte sevgi ve anlaşmak varsa, bu büyük bir mutluluktur!

Taa çok-çok (zt) sayıklarsan (y), şimdi (zt) gözün önündä (yt) yok olacek (y). (ÇG, 87: 22)
(zt)

TT. Daha çok düşünürsen, şimdi gözünün önünden yok olacak.

Eer (cdu) sevmää (bln) becerirsän (y), kısmetli olacez (y)! (OKK-OKK, 106: 2)
(zt)

TT. Eğer sevmeyi becerirsen, mutlu olacağız!

Sän (ö) sevineceydin mi (y), eer (cdu) bilmäydin (y) aalamaa (bln)? (OKK-OKK, 114: 29)
(zt)

TT. Eğer ağlamayı bilmeseydin, sevinecek miydin?

Nekadar zehirli hava (ö) olsa da (y), nekadar (zt) dondursa da (y) – çiidemnerä
(ö) (zt)

zarar olmaz (y)! (ÇMD, 119: 14)

TT. Ne kadar soğuk hava olsa da, ne kadar dondursa da, çiğdemlere zarar gelmez!

Eer (cdu) dikkatli (zt) sesirgenirsän (y), kulaana (yt) etişär (y) türlü kuş hem
böcek sesi (ö). (KS, 123: 25) (zt)

TT. Eğer dikkatli dinlersen, kulağına türlü/çeşitli kuş ve böcek sesi gelir.

Eer (cdu) beni (bln) vakıdında (zt) dooru (zt) cezalaydılar (y), bendän (yt) vardı
(zt)
nicä olsun (y) herbir taraftan çok bilgili, garmoniyalı bir insan (ö). (BT, 125: 5)
TT. Eğer beni vaktinde doğru cezalandırsaydılar, benden her yönlü çok bilgili,
uyumlu bir insan olabilirdi.

Elbetki (cdu), eer (cdu) o minutlarda (zt) kafamız işlesäydi (y) makar birazcık,
(zt)
ne bizi yapardı, olmayacaydı (y) bu zararlık (ö). (Kİ, 132: 15)
TT. Tabii, eğer o dakikalarda, yaptığımızla ilgili kafamız, hiç olmazsa, birazcık
çalışsaydı, bu kötülük olmayacaktı.

Gitsäm (y) küüyä (yt), vallaa, (cdu) alıp birkaç karpuz (zt), götürecäm (y)
(zt)
uşaklara (yt). (Kİ, 134: 21)
TT. Köye gidersem, vallahi, birkaç karpuz alıp çocuklara götüreceğim.

1.2.2. İç İçe Birleşik Cümleden Oluşanlar

Nikolay Baboglu (ö) dayma (zt) bana (yt) sorardı: (y)
- Anku (cdu), sän (ö) aalayacan mı (y), bän öldüynän (zt)? (DG, 15: 1)
(bsn)

TT. Nikolay Baboglu daima bana sorardı:
- Anku, ben öldüğümde, sen ağlayacak mısın?

Sora (zt) deyärdi (y):
- Aalama (y) çok (zt)! (DG, 15: 4)
(bsn)

TT. Sonra diyordu:
- Ağlama çok!

- Neçin (zt) girmişin (y) bu çirkin teknä içinä (yt), Nikolay (cdu)? – kırık üreklän
(zt) (bsn)
sordum (y) bän (ö). (DG, 16: 5)

TT. - Neden girmişsin bu çirkin teknenin içine, Nikolay? kırık kalple sordum
ben.

- Sän (ö) “oralı” diilsin (y), canım (cdu)! – dedim (y). (DG, 16: 10)
(bsn)

TT. - Sen “oralı” değilsin, canım! dedim.

9) Gitmä (y), kal (y) evdä (yt)! – yavaşacık (zt) yalvarardım (y) bän (ö). (DG, 17:
(zt)

TT. Gitme, evde kal! diye sessizce yalvarırdım ben.

Tutsak etmä (y) beni (bln) başka (zt)! – iiricä-iiricä (zt) attı (y) bana (yt)
Baboglu (ö). (DG, 17: 12) (bsn)

TT. - Tutsak etme/ tutma beni artık! eğri eğri baktı bana Baboglu.

Salver (y) beni (bln), ayol (cdu)! Salver, etecek oldu (y)! – darsık yolcu (ö) git-
(zt)
gidä (zt) sertleşärdi (y). (DG, 17: 26)

TT. Salıver / bırak beni, ayol! Salıver/bırak, yeter artık! (diyerek) kederli yolcu gitgide sertleşirdi.

20) -Unutmam (y)! Unudamam (y)! – gözlerim (ö) o saat (zt) nemnendi (y). (DG, 18:
(bsn)

TT. - Unutmam! Unutamam! gözlerim o an nemlendi.

Deyärdi (y): “Bu çiçeciklär (ö) klumbalarda (yt) okadar gözäl (zt) açmışlar (y),
sansın (cdu) bakêrlar (y)!” (S, 22: 8) (bsn)

TT. “Bu çiçecikler çiçekliklerde o kadar güzel açmışlar, sanki bakıyorlar!” diyordu.

– Bän (ö) Haydarlı Stifankayım (y), – ekledi (y) o (ö). (S, 22: 21)
(bsn)

TT. – Ben Haydarlı Stifanka’yım, ekledi o.

Beni sä (bln) beklärdi (y) dayma (zt) yaklaşayım da suazlayım onun arkasını. (S,
24: 17) (zt)

TT. Beni sık sık yaklaşayım ve onun sırtını okşayayım diye beklerdi.

“Nelär (bsn) acaba (cdu) geçirdi başından (y) bu kurgaf insancık (ö) ?”, –
(bsn)
düşündüm (y) bän (ö) kendi-kendimä (zt), bakarak onun yorgun üzünä (zt). (S, 25: 15)

TT. “Acaba neler yaşayıp geçirdi bu zayıf kadıncağыз?” onun yorgun yüzüne bakarak kendi kendime düşündüm ben.

Dönäydi geeri... (y) bekim... (cdu) – ayıflanardı (y) garip Stifanka (ö), açarak ellerini (zt). (S, 26: 24) (zt)

TT. Dönseydi geri... belki..., üzüntülü Stifanka ellerini açarak hayıflanırdı.

Olmaz (y) ölä (zt), – savaştı (y parç) kakum (ö) onu (bln) raatlandırmaa (y parç). (S, 26: 27) (zt)

TT. Olmaz öyle, ablam onu rahatlatmaya çalıştı.

“Buncak yıl (ö) geçmiş (y), Stifanka (ö) artık (cdu) ana, mani olmuş (y), ama (cdu) sevgi duygularını (bln) bu ufacık insancık (ö) o büyük canında (yt) korumuş (y). Tatlı sancılarını (bln) içindä (yt) taşımış (y) şindiyä kadar! (zt)” – şaştım (y) bän (ö) bu insana (yt). (S, 27: 26) (zt)

TT. “Bunca yıl geçmiş, Stifanka artık anne, büyükanne olmuş, ama bu ufak kadıncağız sevgi duygularını o kocaman yüreğinde korumuş. Tatlı acılarını bugüne kadar içinde taşımış!” ben bu kadına hayret ettim.

- Yordana kaku (cdu), seninnän (zt) istärmış buluşmaa (y) bir çocuk komşu küüyündän (ö), gidäsin (y) Maşu bulülara (yt). Beni (bln) yolladılar (y) sana (yt) sesleneyim (y), haberin olsun (y)! – bir solukta (zt) söledi (y) Lenka (ö), etişip kakusunu (bsn)

sokakta (zt). (HK, 29: 10)

TT. Yordana abla, seninle komşu köyden bir oğlan buluşmak istemiş, Maşu teyzelere gitmelisin. Beni yolladılar sana söyleyeyim, haberin olsun! sokakta ablasına yetişip, Lenka bir nefeste söyledi.

- Aklımı aldın (y), mari kız (cdu)! Ne (zt) gezersin (y) ardımdan (yt), koduk gibi (zt)? (zt)

– Yordana (ö) maamilä (zt) dargınnandı (y). (HK, 29: 14)

TT. Aklımı aldın, mari kız! Niye arkamda geziyorsun, sığa gibi? - Yordana yalandan sinirlendi.

– Gözlerim kaldı yolda (y)! Şindi dä (zt) onnarı (bln) sendän (yt) ayıramêêrım (y), Yordana (cdu)! – dedi (y) Fedi (ö), çekilip bir adım geeri (zt). (HK, 32: 13) (bsn)

TT. - Gözlerim yolda kaldı! Şimdi de onları senden ayıramıyorum, Yordana! dedi Fedi bir adım geri çekilip.

Ananın karnısında (yt) dokuz ay (zt) nasıl durabilmişin (y)? – şakadan aldı (y) o (ö). (HK, 33: 7) (zt)

TT. Annenin karnında dokuz ay nasıl durabilmişsin? o, şakaya vurdu.

Adam (ö) bölä “politikayı” (bln) kabletmedi (y), doorudan (zt) fikrini (bln) söyledi (y):

- Bän (ö) bakêrım (y), kardaş (cdu), sän (ö) pek dar (zt) ürekliysin (y). (HK, 33: 6) (bsn)

TT. Adam böyle “düşünceyi” kabul etmedi, doğrudan fikrini söyledi:

- Ben bakıyorum, kardeş, sen pek tez canlısın.

- Yordana (cdu)! Seni almaa, senin olmaa (zt) geldim (y)! – Fedi (ö) o saat (zt) (zt)

üreeni açtı (y). (HK, 33: 14)

TT. - Yordana! Seni almaya, senin olmaya geldim! - Fedi o an yüreğini açtı.

Sän (ö) genä (zt) unuttun (y), – takılardı (y) manisinä (yt) altı yaşında Dimka (ö). (HK, 34: 3) (zt)

TT. Sen yine unuttun, takılardı büyükannesine altı yaşındaki Dimka.

- Allahım (cdu), ne islää (y) burası (ö)! – dedi (y) manisi (ö) gideräk (zt). (HK, 34: 8) (bsn)

TT. - Allah’ım, ne güzel burası! dedi yürüyerek büyükannesi.

- Ay, çekirgä-çekirgä, sivri butlu çekirgä! – şen-şen (zt) kırdı kendisini (y) manisi (ö). (HK, 34: 24) (zt)

TT. Ay, çekirge-çekirge, sivri butlu çekirge! büyükannesi cilve yaparak neşeli söyledi.

Bölä “çalgıcılardan” (yt) lääzım kurtulasın (y) ne kadar taa tez (zt)! – nasaatlardı (y) manisi (ö). (HK, 35: 19) (bsn)

TT. Böyle “çalgıcılardan” çok çabuk kurtulmalısın! nasihat etti büyükannesi.

Yazık (cdu), ani (cdu) kelebeklerin ömürü (ö) pek kısacık (y)! – acıylan (zt) dedi (y) manisi (ö). (HK, 35: 29) (bsn)

TT. Ne yazık, ki kelebeklerin ömrü çok kısacık! acıyla dedi büyükannesi.

– Kaç yıl (y)? – meraklandı (y) Dimka (ö). (HK, 35: 31)
(bsn)

TT. - Kaç yıl? merak etti Dimka.

– Kelebeklär (ö) hiç (zt) uyumêêrlar (y), – ekledi (y) Dimka (ö). (HK, 36: 3)
(bsn)

TT. - Kelebekler hiç uyumuyorlar, ekledi Dimka.

– Mani, nereyi biz girdik, ma? Kim burada yaşêêr? Cumaa Babusu mu? – Dimka
(bsn)

(ö) yavaşacık (zt) fisirdedi (y) manisinin kulaana (yt). (HK, 37: 1)

TT. - Büyükanne, biz nereye girdik? Kim burada yaşıyor? Gulyabani mi? Dimka yavaşça büyükannesinin kulağına fisıldadı.

– Geçin, geçin, köpek yok burada, – yalpak seslän (zt) teklif etti (y) o (y),
(bsn)

yaklaşarak onnara (zt). (HK, 37)

TT. - Geçin, geçin, köpek yok burada, o, onlara yaklaşarak nazik bir sesle davet/buyur etti.

– Bän Genilerdänim, – dedi (y) manisi. (ö) (HK, 37: 17)
(bsn)

TT. - Ben Genilerdenim, dedi büyükannesi.

– Pek mi zor (zt) yaşadın (y)? – bozup sessizlii (zt), sordu (y) manisi (ö). (HK, 38: 16)
(bsn)

TT. - Çok mu zor yaşadın? sessizliği bozup, sordu büyükannesi.

– Kavak boylu, kırmızı çiiireli, esmer, bıyıklı – üzündän su içäsin! – uzun-uzun
(bsn)

(zt) büük havezlän (zt) babu (ö) sıraladı (y) çocuun saygılarını (bln). (HK, 39: 24)

TT. - Uzun boylu, kırmızı çehreli, esmer, bıyıklı, yüzünden su içersin! yaşlı kadın büyük hevesle oğlanın özelliklerini uzun uzun sıraladı.

Gelän-geçän (ö), duruklanıp yanımda (zt), deyärdi (y): “Bu kızda (yt) var (y) bir çiçek taazelii”(ö). (HK, 40: 2)
(bsn)

TT. Gelen geçen, yanımda durup, “Bu kızda bir çiçek tazeliği var.” diyordu.

- Gelin (ö) gelir (y) – yalın (ö) gelir (y)! – aazından kaçırdı (y) babu (ö). (HK, 40: 14) (bsn)

TT. - Gelin geliyor, alev geliyor! yaşlı kadın ağzından kaçırdı.

- Neçin yalın, ma? – işidip (zt), aarlandı (y) gelin (ö). (HK, 40: 15) (zt)

TT. -Neden alev, büyükanne? duyup, zor duruma düştü gelin.

-E, (cdu) görerim (y), anı (cdu) taşmışın (y)! – şakalaştılar (y) gelinnän kayınna (ö). (HK, 40: 19) (zt)

TT. - E, görüyorum, ki dolmuşsun! gelinle kaynana şakalaştılar.

- Yaklaşın (y) masaya (yt), sakınmayın (y), – teklif etti (y) gelin (ö). (HK, 40: 23) (bsn)

TT. - Yaklaşın masaya, çekinmeyin, gelin buyur etti.

- Gel (y), çocuum (cdu), ekmek iyelim (y), – çaardı (y) babu (ö) Dimkayı da (bln). (HK, 40: 24) (zt)

TT. Gel, oğlum, yemek yiyelim, yaşlı kadın Dimka'yı da çağırdı.

- Şansora (zt) çatı sarıldı (y), gelin (cdu). Dünneyä (yt) direk kalmayacez (y), – (bsn)

garip seslän (zt) dedi (y) babu (ö). (HK, 40: 31)

TT. Artık ömür tükendi, gelin. Dünyaya kazık çakmayacağız, hüznü sesle dedi yaşlı kadın.

Boşuna (zt) kalmamış (y) bu söyleyiş: “Yaamurdan (yt) kaçtım (y), toluya (yt) tutuldum (y), – salladı (y) kafasını (bln) babucuk (ö). (HK, 41: 6) (bsn)

TT. “Yağmurdan kaçarken, doluya tutuldum” atasözü boşuna kalmamış, yaşlı kadın kafasını salladı.

Saadıç koltuu Tanas Düvenci hem eşi Tudora (ö) adetä görä (zt) keskin (zt) baarardılar (y): “İ-hi-hu-u-u-!!!” (HK, 41: 28)

(bsn)

TT. Sağdıçın arkadaşı Tanas Düvenci ve eşi Tudora âdete göre keskin bağırdılar: “İ-hi-hu-u-u-!!!”

Duruk fikirli hem cana yakın adam (ö), o insannara (yt) faydalı (zt) nasaat verdi (y): “Svatular (cdu), hava durumu (ö) kötü (y). Boran (ö) kaavileşer (y), oyalanmaa (ö) olmaz (y)! Kapın (y) bizim ardımızı (bln) da (cdu) geeri kalmayın (y)!” (HK, 42: 26)
(zt)

TT. Temiz düşünceli ve cana yakın adam, o insanlara faydalı nasihat verdi: “Dünürler, hava durumu kötü. Tipi kuvvetleniyor, oyalanmak olmaz! Bizi takip edin/ arkamızdan gelin ve geri kalmayın!”

– Kay-be-le-ri-i-i-m (y), bey (cdu)! Canım çıkêr! (y) – baarardı (y) Tudora (ö).
(HK, 43: 31) (bsn)

TT. Kay-bo-lu-yo-ru-u-u-m, bey! Canım çıkıyor! bağıırdı Tudora.

5) – Yannışlık oldu, ablasını... dooru gitmeeriz! - süüyardı (y) saadıç (ö). (HK, 44: 5)
(zt)

TT. - Yanlışlık oldu, ablasını... doğru gitmiyoruz! sövüyordu sağdıç.

“Kaynamış (y)!” – dedi (y). (HK, 44: 11)
(bsn)

TT. “Kaynamış!” dedi.

“Şansora (zt) küü (ö) yakın (y), say (y), ani (cdu) evdäyız (y). Dayan (y), piliççiim (cdu), pek az kaldı (y)”, – güvää (ö) hep (zt) ürek verärdi (y). (HK, 45: 18)
(zt)

TT. “Artık köy yakın, say, ki evdeyiz. Dayan, piliççiğim, çok az kaldı” (diyerek), damat hep yüreklendirirdi.

– Allahçım! Acı bizi! Kıyma! – genä (zt) yavaşacık (zt) duasını okudu (y) gelin (ö). (HK, 46: 1) (zt)

TT. Allah’ım! Acı bize! Kıyma! yine sessizce gelin duasını okudu.

– Saa olasın (y), Fedi (cdu)! Korudun (y) beni (bln), Allaa (ö) gördü (y)! –
(bsn)

Yordananın olmuştu iki gözü – iki çöşmä (y). (HK, 46: 23)

TT. - Sağ olasın, Fedi! Korudun beni, Allah gördü! (deyip) Yordana’nın iki gözü iki çeşme olmuştu.

Görüp kapuda gençleri (zt), bir yırtık ses (ö) karşıladı (y) gelinnän güveeyi (bln):

– Hoş geldiniz (y)! Sol elimiz (ö) bekleer (y)! (HK, 46: 25)
(zt)

TT. Gençleri kapıda görüp, yırtık bir ses gelinle damadı karşıladı:

- Hoş geldiniz! Sol elimiz bekliyor!

- Gelmeyecek (y), orada (yt) kalacak (y), – gücenik seslän (zt) dedi (y) Varçi (ö).
(bsn)

(A, 50: 10)

TT. Gelmeyecek, orada kalacak, gücenik sesle Varçi dedi.

-E (cdu), bak (y) islää (zt), yalan söylärsän (y), yanacın patlayacak (y)! –
(zt)

parmaanı sallayarak (zt), korkuttu (y) Kostika. (ö) (A, 50: 11)

TT. E, iyi bak, yalan söylersen yanacığın patlayacak! parmağını sallayarak, Kostika korkuttu.

Dayma (zt) deyärdi (y): “İnsan (ö) belli (y) işlerinnän (yt)”. (A, 52: 5)
(bsn)

TT. Daima “İnsan çalışmalarıyla belli(dir)”, diyordu.

Karı (ö) sesirgendi (y): “Ne olsun (y) bu (ö)?” (A, 54: 8)
(zt)

TT. “Bu ne olabilir?” (diye) kadın dinledi.

-Koli (cdu), kalk (y)! Tez (zt) kalk (y)! Hırsız (ö) tavanda (yt) gezer (y)! –
(zt)

sarsaladı (y) o (ö) kocasını (bln). (A, 54: 16)

TT. Koli, kalk! Çabuk kalk! Hırsız tavanda geziyor! sarstı o, kocasını.

İkisi dâ (ö) korkudan (zt) çıvdırık (zt) baarardı (y): “Karaul! Karaul!” (A, 55: 6)
(zt)

TT. İkisi de korkudan çığlık atardı: “Nöbetçi! Nöbetçi!”.

Koli batü (ö) Petraşkuyu (bln) omuzundan (zt) döndürdü (y) pattakılarına dooru (yt):

- Bak (y)! Bak (y), benim beş uşaam (ö) var (y)! Onnarın aazından bitki bukalarını (bln) gelmişin almaa (y)? Adamsın mı (y) sän (ö)? (A, 55: 19)
(bsn)

TT. Koli abi, Petraşku’yu omzundan sedirdekilere doğru döndürdü/ çevirdi ve “Bak! Bak, benim beş çocuğum var! Onların ağzından son lokmalarını almaya

gelmişsin? Sen adam mısın? (dedi).

–Sölä (y), năbayım (y) bân (ö) seni (bln) şindi (zt)? – o (ö) hep (zt) dişlerini
(zt)
gıcırdadardı (y). (A, 55: 28)

TT. Söyle, ben seni şimdi ne yapayım? o hep dişlerini gıcırdatırdı.

–Yap (y), ne istärsän (ö)! Yap (y), ne istärsän! (ö)” – klisä çannarı (ö) düülärdi
(zt)

(y) Nikolay İlyiçin ruhunda (yt). (A, 56: 24)

TT. “Yap, ne istersen! Yap, ne istersen!” Nikolay İlyiç’in ruhunda kilise çanları çalardı.

Orada (yt) sän (ö) uşaklarını da (bln), kendi canını da (bln) kurtaracan (y), –
(bsn)
yımışak seslän (zt) dedi (y) Nikolay İlyiç (ö) da (cdu) çıktı (y) geçirmää komşuyu (yt).
(A, 56: 31)

TT. Orada sen çocuklarını da, kendi canını da kurtaracaksın, yumuşak sesle Nikolay İlyiç dedi ve komşuyu geçirmeye çıktı.

Atıp bir serioz bakış Marinaya (zt), adam (ö) sordu (y):

–Neredä yaşêêrsın (y), gözelim (cdu)? (KÖ, 63: 17)
(bsn)

TT. Adam, Marina’ya ciddi bir bakış atıp “Nerede yaşıyorsun/ oturuyorsun, gözelim? sordu.

–İon Kränga sokaanda (yt), diil uzakta (y)! – sansın (cdu) pioner raportu verdi
(y) Marina (cdu). (KÖ, 63: 19) (bsn)

TT. İon Krenga sokağında, uzakta değil! Marina sanki izci raporu verdi.

Marina (ö) hep (zt) sayıklardı (y): “Aalemin kocasını (bln) duygusuz nasıl (zt)
öpäsin (y)? (KÖ, 64: 13) (bsn)

TT. Başkasının kocasını duygusuzca nasıl öpersin? Marina hep sayıklardı.

–Bu (ö) haliz incäzanaat (y)! Üüsek incäzanaat (y)! – dedi (y) kulaana (yt)
Marina (ö). (KÖ, 65: 29) (bsn)

TT. Bu tam bir sanat! Yüksek sanat! dedi Marina kulağına.

“Bölä kısmet (ö) olêr (y) sade masallarda (yt). Yaşamakta da ölâ olsa... Çünkü (cdu) insan (ö) gelir bu dünneyä (y) kısmetli olmaa (zt), ama (cdu) kısmet (ö) herbirinä (yt) gülümsämeer (y)”, – aklından geçirdi (y) Marina (ö). (KÖ, 66: 8)

(bsn)

TT. Böyle mutluluk sadece masallarda oluyor. Hayatta da (keşke) öyle olsa... Çünkü insan bu dünyaya mutlu mesut olmak için gelir, ama şans herkese gülümsemiyor”, aklından geçirdi Marina.

–Ne dâ olsa (cdu), kızlar (cdu), ama (cdu) ilkin (zt) gözünä ilişer (y) güzellik (ö)

(bsn)

- dedi (y) Marina (ö), gezdireräk yalabık gözlerini zalda (zt). (KÖ, 67: 24)

TT. Ama ne de olsa kızlar, önce gözüne güzellik takılır, dedi Marina parlak gözlerini salonda gezdirerek.

–A-h-a, (cdu) monaşkanın kostümü (bsn) taman (zt) gidecek (y), – attı

(zt)

ironiyasını (y) Lena (ö), koyup bakalı masaya (zt). (KÖ, 68: 1)

TT. A-h-a, rahibenin elbisesi tam yakışacak, kadehi masaya koyup, Lena, alay etti.

–Kızlar, herbir insan läâzım bilsin, ne ona yaraşêr, ne dâ yaraşmêêr. Angı erlerini göstêrsin hem onnarlan kabarsın, angı erlerini dâ saklasın, – dedi (y) Marina (ö). (KÖ, 68: 3)

(bsn)

TT. Kızlar, her insan ona ne yakışıp ne yakışmadığını, nerelerini göstermesi ve onlarla gururlanmasını, nerelerini de saklamasını bilmesi lazım, dedi Marina.

–Karı (ö) nekadar taa az ruba (bsn) üstünä (yt) giyer (y), okadar gözäl (zt) görüner (y) hem dâ (cdu) şefklendirer (y), – maanalı (zt) baktı (y) hepsinin gözlerinä

(zt)

(yt) Nataşa (ö). (KÖ, 68: 6)

TT. Kadın ne kadar daha az elbise üstüne giyerse, o kadar güzel görünür hem de hevesini arttırır (deyip), Nataşa herkesin gözlerine anlamlı baktı.

– Bu (ö) adamnarın teoriyası (y), – kestirdi (y) Marina (ö). (KÖ, 68: 8)

(zt)

TT. Bu, erkeklerin teorisi (deyip) Marina sözünü kesti.

Karıda (yt) var (y) gözellik (y), adamda da (yt) – kuvet (ö), tabiatta (yt) balans olêr (y), – uzattı lafını (y) Vera. (ö) (KÖ, 68: 11)

(zt)

TT. Kadında güzellik var, erkekte de güç, tabiatta denge olur (deyip), lafını uzattı Vera.

Koru (y) saalını (bln), kızım (cdu), hem (cdu) o sevgi tırmının üstünä (yt) başka (bsn)

(zt) basma (y), – dedi (y) doorudan (zt) (bsn) Nataşa (ö), angısının kafasına sarfoş edici şampanski (ö) artık (zt) pinmişti. (y) (KÖ, 68: 21)

TT. Sağlığını koru, kızım, hem o sevgi tırmığının üstüne bir daha basma, dedi, sarhoş edici şampanyanın artık kafasına vuran Nataşa.

–Aman (cdu), bırakın (y) şu adamnarı (bln)! – darsıdı (y) Marina (ö). (KÖ, 69: 1)
(zt)

TT. Aman, bırakın şu erkekleri! Marina öfkeleni.

–Elbetki (cdu), ne para, ne karyera, ne dostlar (ö) aylä kadar önemni diil (y). Ama (cdu) benim yaşamamı (bln) kıskançlık (ö) öldürer (y), – dürdü kaşlarını (y) Lena (ö). (bsn) (KÖ, 69: 8)

TT. Elbette ki, ne para, ne kariyer, ne de dostlar aile kadar önemli değildir. Ama benim hayatımı kıskançlık öldürüyor, kaşlarını çatı Lena.

- Şuka (ö) denizdä (yt) ne iş için läüzım (y)? –Karas (ö) uyuklamasın deyni (y)! – bitirdi (y) söyleyişi (bln) Nataşa. (ö) (KÖ, 69: 13)
(zt)

TT. Turna balığı denizde niçin lazım? Sazan (balığı) uyuklamasın diye! tamamladı Nataşa atasözünü.

–Kızlar (cdu), ya (cdu) durun (y) uz (zt)! – kuşkulandırdı (y) hepsini (bln) Nataşa (ö). (KÖ, 69: 30)
(zt)

TT. Kızlar, ya düzgün durun! Nataşa hepsini kuşkulandırdı.

–Bän (ö) oynamêêrım (y), – dedi (y) Marina (ö). (KÖ, 70: 5)
(bsn)

TT. Ben dans etmiyorum, dedi Marina.

– Oldu bişey mi (y)? – sordu (y) adam. (ö) (KÖ, 70: 24)
(bsn)

TT. -Bir şey mi oldu? sordu adam.

– Yok nasıl olsun (y)! – şaştı (y) o (ö). (KÖ, 70: 28)
(zt)

TT. - Olamaz! şaştı o.

- O gün (zt) Siz (ö) gösterdiniz (y) kendinizi haliz bir centlmen gibi (zt), –
Marina (ö) bulamadı (y) başka ne desin (bln). (KÖ, 70: 30) (bsn)

TT. Siz o gün kendinizi gerçek bir centilmen gibi gösterdiniz, (dedi ve) Marina başka ne diyeceğini bulamadı.

Ruslan (ö) getirdi (y) Marinayı (bln) erinä (yt):

- Brakêım (y) seni (bln) kızlara (yt), ama (cdu) diil çok vakıda (y). (KÖ, 71: 30)
(bsn)

TT. Ruslan, Marina'yı yerine getirdi (ve) seni kızlara bırakıyorum, ama çok uzun süreliğine değil, (dedi).

Üstündä (yt) yazılıydı: (y) “MARİNA (cdu), seni (bln) buldum (y)!” (KÖ, 72: 2)
(bsn)

TT. Üstünde “MARİNA, seni buldum!” yazılıydı.

- Düşüm (ö) gerçekleşti (y)! – dedi (y) Ruslan. (ö) (KÖ, 72: 12)
(bsn)

TT. Rüyam gerçekleşti! dedi Ruslan.

- Bütün dâ (zt) gezdirdiniz mi (y) ministruyu (bln) – Marina (ö) diıştirdi lafı. (y)
(KÖ, 72: 17) (zt)

TT. Bugün de bakanı gezdirdiniz mi? Marina lafı değiştirdi.

– Olur mu (y) bölä... sormadan (zt)? – fişirdedi (y) Marina (ö). (KÖ, 72: 22)
(zt)

TT. Böyle olur mu...sormadan? fısıldadı Marina.

Ruslan (ö) genä ölä (zt) teklif etti (y):

- Atla (y) maşınaya! (yt) (KÖ, 73: 11)
(zt)

TT. Ruslan yine öyle, Atla arabaya! (diye) teklif etti.

–Vallaa (cdu), dooru söylemiş (y) Gabriel Garsiya Markes (ö), ani (cdu) en islää işlär (ö) olarmış ansızın (y), açan (cdu) onnarı (bln) hiç (zt) beklämeersin (y),– düşünüp (zt), dedi (y) Marina. (ö) (KÖ, 72: 29) (bsn)

TT. - Vallahi, Gabriel García Márquez doğru söylemiş ki/ hani en güzel şeyler ansızın, onları hiç beklemediğinde olurmuş, düşünüp Marina dedi.

–Saa olasınız (y)! Başladınız (y) bana (yt) bütün bir gözäl avşam (bsn), – şükür etti (y) Marina (ö). (KÖ, 73: 14) (zt)

TT. Sağ olasınız! Bugün bana güzel bir akşam başışladınız, teşekkür etti Marina.

–Biz (ö) yaarin (zt) avşam ekmeeni (bln) bilä (zt) iyäbiliriz mi? (y) – sordu (y) Ruslan. (ö) (KÖ, 73: 16) (bsn)

TT. Biz yarın akşam yemeğini birlikte yiyebilir miyiz? sordu Ruslan.

Açıp kapuyu (zt), bir genç izmetçi (ö) sordu(y): –Siz mi (y) Marina Romanovna (ö)? (KÖ, 73: 23) (bsn)

TT. Kapıyı açıp genç bir hizmetçi, Siz Marina Romanovna mısınız? sordu.

Çekip içinä (zt) onların gözäl kokularını (bsn), Marina (ö) güllär arasında (yt) buldu (y) bir kartela, angısında (cdu) yazılıydı (y): “Kutlêêrım (y)! Sabursuz (zt) avşamı (bln) bekleerim (y)!” (KÖ, 73: 26)

(bsn)

TT. Onların güzel kokularını içine çekip Marina güllerin arasında bir kart buldu, kartta “Kutluyorum! Sabırsız, akşamı bekliyorum!” yazılıydı.

–Bän (ö) burasını (bln) pek (zt) beenerim (y), – attı lafı (y) Marina (ö) başka tarafa (yt). (KÖ, 74: 22) (bsn)

TT. Ben burasını pek beğeniyorum, Marina lafı değiştirdi.

Bu restoranı hem taa birkaç bina (bsn) kasabada (yt) yaptı (y) bizim kompaniyamız (ö), – dedi (y) Ruslan (ö). (KÖ, 74: 27) (bsn)

TT. Bu restoranı ve şehirdeki birkaç binayı bizim şirketimiz yaptı, dedi Ruslan.

Ruslan, (cdu) mecaz (zt) lafetmä (y)! – gülümseyerek (zt) takıldı (y) Marina (ö). (KÖ, 76: 3) (zt)

TT. Ruslan, mecazî konuşma! Marina gülümseyerek takıldı.

Bir avşam restorandan sora (zt) Ruslan (ö) teklif etti (y) Marinaya (yt):

- İsteerim (y) olasin benim musaafirim, göräsin bordeyimi, neredä geçer yalnızlım (bsn). (KÖ, 76: 7) (bsn)

TT. Bir akşam restorandan sonra Ruslan Marina'ya "Benim misafirim olmanı, yalnızlığımın geğtiğı kulübeyi görmeni istiyorum, dedi.

- Korkma (y), o (ö) benim yanımda (yt) dokunmaz (y). O (ö) islää bir çoban köpää (y), sän (ö) dostlaşacan (y) onunnan (zt), – yalpak seslä (zt) dedi (y) Ruslan (ö). (KÖ, 76: 18) (bsn)

TT. Korkma, o benim yanımda dokunmaz. O, iyi bir çoban köpeğı, sen arkadaş onunla olacaksın, nazik sesle dedi Ruslan.

- Bu mu (y) senin bordeyin (ö)? – soruşuna (yt) soruşlan (yt) cuvap etti (y) Marina (ö). (KÖ, 76: 27) (bsn)

TT. Bu mu senin kulüben? sorusuna soruyla cevap verdi Marina.

Çıkarıp jaketini (zt), o (ö) astı (y) gardıroba (yt) hem (cdu) sordu (y):

- Beenersin mi (y) burasını (bln)? (KÖ, 76: 26) (bsn)

TT. Ceketini çıkarıp o, gardıroba astı ve Burasını beğeniyor musun? sordu.

- Bu evi (bln) bän (ö) üç yıl geeri (zt) bitirdim (y),– dedi (y) Ruslan, (ö) köpüklü şarabı filcannara dökeräk (zt). (KÖ, 77: 5) (bsn)

TT. Bu evi ben üç yıl önce bitirdim, dedi Ruslan, köpüklü şarabı kadehlere dökerek.

- Sevinmelik (ö) gormonu (y)! – ikramnadı (y) Ruslan (ö). (KÖ, 77: 19) (zt)

TT. Sevinç hormonu! Ruslan ikramda bulundu.

- "Bu (ö) pak (zt) akılsızlık (y)!"– urdu Marınanın fikirinä (y). (KÖ, 78: 19) (ö)

TT. "Bu tam bir akılsızlık!" düşündü Marina.

- Sän (ö) benimsin (y), tatlı kızçaazım (cdu)! – taa hep sık-sık (zt) soluyardı (y) Ruslan (ö). (KÖ, 78: 27) (zt)

TT. Sen benimsin, tatlı kızcağızım! hep daha sık sık soluyordu/ nefes alıyordu Ruslan.

- Uyandın mı (y), kuzucuum (cdu)? – sordu (y) Ruslan (ö). (KÖ, 79: 13)
(bsn)

TT. Uyandın mı, kuzucuğum? sordu Ruslan.

Ne tatlı kafa (bsn) yapmışın (y), – incecik sesinnän (zt) metetti (y) Marina (ö).
(KÖ, 79: 15) (zt)

TT. Ne güzel kahve yapmışsın, incecik sesiyle övdü Marina.

“Birtürlü harizma (bsn) var (y) bu genç adamda” (yt), – bakışınan (zt) incelärdi
(y) Marina (ö). (KÖ, 79: 22) (zt)

TT. “Bu genç adamda başka türlü karizma var”, Marina bakışıyla incelerdi.

- Olmaz (y) – günaa (y)! – şakalaştı (y) Marina. (ö) (KÖ, 79: 28)
(zt)

TT. Olmaz, günah! Marina şakalaştı.

26) - Sän (ö) onu (bln) şansora (zt) zapedämäzsın (y)! – kızdı (y) adam (ö). (KÖ, 80:
(zt)

TT. Sen onu artık zapt edemezsin! kızdı adam.

- Bölä kismet (bsn) bän (ö) kendimä (yt) istämedim (y), – dedi (y) Marina (ö).
(KÖ, 80: 31) (bsn)

TT. Ben böyle bir kismet kendime istemedim, dedi Marina.

- Biraz acım (ö) var (y), – Marina (ö) nazlandı. (y) (KÖ, 81: 22)
(zt)

TT. Biraz ağrım var, Marina nazlandı.

Sanki (cdu) onun hakı (bln) mutlulaa (yt) yok mu? (y) – kendi-kendinä (zt) sordu
(y) Marina. (ö) (KÖ, 82: 6) (bsn)

TT. Sanki onun mutlu olmaya hakkı yok mu? kendi kendine sordu Marina.

- Lelün (ö) mu burada (y)? – kuşkulu (zt) sordu (y) Marina (ö). (KÖ, 82: 11)
(bsn)

TT. Halan/ teyzen mi burada? kuşkulu sordu Marina.

–Dön (y) ardını (bln), bakma (y)! – utandı (y) Marina (ö). (KÖ, 82: 13)
(zt)

TT. Dön arkanı, bakma! utandı Marina.

Haliz adam (ö) gördü (y), sevdi (y), evlendi (y), – açık (zt) dedi (y) Ruslan (ö).
(KÖ, 83: 22) (bsn)

TT. Adam olan gördü, sevdi, evlendi, Ruslan açıkça dedi.

31) –Bunu da (bln) düşünmüşün (y), Ruslan (cdu), – şaşıtı (y) Marina (ö). (KÖ, 82:
(zt)

TT. Bunu da düşünmüşün, Ruslan, şaşırdı Marina.

Bizim sevgimiz (ö) Allahtan (y), – dedi (y) Ruslan (ö). (KÖ, 84: 1)
(bsn)

TT. Bizim sevgimiz Allah’tan, dedi Ruslan.

Ruslan (ö) sarmaştı (y) Marınanın incâ belinâ (yt):

- Sän (ö) gecä taa gözäl (zt) görünersin (y), ayol! (cdu) (KÖ, 84: 27)
(bsn)

TT. Ruslan, Marina’nın ince beline sarıldı, Sen gece daha güzel görünüyorsun, ayol! (dedi.)

–İspaniya, – açtı (y) büyük gözlerini (bln) Marina. (ö) (KÖ, 85: 17)
(zt)

TT. İspanya, Marina büyük gözlerini açtı.

Ya (cdu) sölä (y) taa bir kerä (zt)! – Ruslan (ö) bütün aul içinä (yt) baardı (y).
(KÖ, 85: 25) (zt)

TT. Ya bir kere daha söyle! Ruslan bütün bahçeye bağırırdı.

Sora (zt) kafasında bir fikir aydınlandı (y): “Te (cdu) şindi (zt) benim yaşamam (ö) başka bir hakikat maana (bsn) kazanêr (y). Var (y) kimin için yaşamaa, düşünmää hem çalışmaa.” (ö) (KÖ, 85: 26) (zt)

TT. Sonra kafasında bir fikir aydınlandı, işte şimdi benim hayatım gerçekten farklı bir anlam kazanıyor, (artık) var kimin için yaşayayım, düşüneyim ve çalışayım.”

Sora (zt) fikrini (bln) açık (zt) söyledi (y);

–Marinacık, canım (cdu)! Biz seninnän (ö) etiştik (y) en kısmetli günnerimizä (yt) (KÖ, 85: 28) (bsn)

TT. Sonra fikrini açıkça söyledi:

-Marinacık, canım! Biz seninle yetiştik en mutlu günlerimize.

Marina da (ö), yaşlar gözlerindä (zt), sade (zt) ekledi (y):

- Lelek (ö) kanatlarında (zt) bizä dä (yt) uşacık (bsn) getirecek (y)! (KÖ, 86: 4)
(bsn)

TT. Marina da, gözlerinde yaşlar, sadece ekledi:

-Leylek kanatlarında bize de çocuk getirecek!

Biraz toplayıp kendini (zt), o (ö) titirek sesini (bln) gücülä çıkardı (y):

- Mitruş (cdu), tez (zt) burayı (yt) ge-el (y)! (ÇG, 87: 23)
(bsn)

TT. Biraz kendini toplayıp, o, titreyen sesini güçlkle çıkardı:

- Mitruş, çabuk buraya ge-el!

-Guşter, guşter! Ver (y) te o süpürgeyi (bln) çabuk (zt)! – yavaşacık (zt) dişleri
(zt)

arasından süzdü (y) mamusu (ö). (ÇG, 88: 8)

TT. Kertenkele, kertenkele! Ver çabuk süpürgeyi! yavaşça dişleri arasından annesi dedi.

- Mamucuk (cdu), sade öldürmä (y), ko (y) atsin (y) kuyruunu (bln)! – fisirdedi
(y) anasının kulaana (yt) Mitruş (ö). (ÇG, 88: 21) (bsn)

TT. Anneciim, sakın öldürme, bırak kuyruğunu atsin! fisıldadı annesinin kulağına Mitruş.

- Bu yası kurbaa (ö) taa çok mu (zt) oynadacak (y) bizi (bln) önündä (yt),
maymun gibi (zt), bä Mitruş (cdu)? – gülümseyerek (zt), mamusu (ö) dürdü kaşlarını
(zt)

(y). (ÇG, 89: 18)

TT. Bu yassı kurbağa daha çok mu oynatacak bizi önünde, maymun gibi, be Mitruş? gülümseyerek annesi kaşlarını çattı.

Adnan Şenses (ö) dargın-dargın (zt) ayıflanardı (y): “Gönlümde fırtınaları
koparan (ö) - sen miydin?”(y) (OKK- OKK, 91: 3) (zt)

TT. Adnan Şenses dargın dargın hayıflanırdı: “Gönlümde fırtınaları koparan, sen miydin?”

Makari (ö) dayma (zt) deyardı (y): “Bu (ö) çiftçinin ekmää hem kısmeti (y)!”
(OKK-OKK, 93: 22) (bsn)

TT. Makari daima “Bu çiftçinin ekmeği ve kısmeti(dir)!” derdi.

Sade Rafet hem Ezoy – sevdalı bir çift,(ö) biri-birinä (yt) emin edärdilär (y):
“Ama (cdu) bän (ö) seni (bln) ço-o-k, çok (zt) sevdim”(y)! (OKK-OKK, 91: 6)
(zt)

TT. Sadece Rafet ve Ezoy, sevdalı bir çift, birbirine yemin ederdiler: “Ama ben seni ço-o-k, çok sevdim!”

–Bän (ö), nestä, (cdu) taa bir dönüş yapınca (zt), sän (ö) bitirirsin (y) o papşoycukları (bln), – peltekledi (y) dādu (ö). (OKK-OKK, 99: 4)
(bln)

TT. Ben, hmm, bir dönüş daha yapınca, sen o mısırcıkları bitirirsin, peltek dedi yaşlı adam.

– Sän (ö) bendän (yt) korkma (y), Kireki (cdu)! Hepsi (ö) islää olacek (y)! – dedi
(bsn)

(y) Makari (ö) kızın kulaana (yt), kaavi ellerinnän onu tutarak kucaanda (zt). (OKK-OKK, 99: 22)

TT. Sen benden korkma, Kireki! Her şey güzel olacak! güçlü elleriyle kucağında tutarak Makari kızın kulağına dedi.

– Kireki (ö) kabını (bln) atmış (y), – dedi (y) üfkeli dādu (ö) evdekilerinä (yt),
(bsn)

basedip kızın kürkünü sundurmaya (zt). (OKK-OKK, 100: 8)

TT. Kireki üstünü atmış, dedi evdekilere öfkeli yaşlı adam, kızın kürkünü sundurmaya fırlatıp.

Ya (cdu) bän (ö), gidip geeri (zt), getireyim (y) o mamaliga kızı (bln), –
sölenärdi (y) dādu. (ö) (OKK-OKK, 100: 11) (zt)

TT. Ya ben geri dönüp o sünepe kızı getireyim, söylenirdi ihtiyar.

–“Büün kavramazsan (zt) – kaçıracan (y) kızı (bln)!”, – bildirdi (y) Çalku (ö).
(OKK-OKK, 101: 2) (bsn)

TT. “Bugün kaçırmazsan, elinden kaçıracaksın kızı!”, bildirdi Çalku.

– İsteerim (y) duygularımnan kucaana dalmaa (bsn), sana (yt) taa yakın olmaa
(bsn)

(bsn) – ürekli (zt) dedi (y) Makari (ö). (OKK-OKK, 103: 4)

TT. Duygularımla kucağına dalmak, sana daha yakın olmak istiyorum, cesurca Makari dedi.

“Ev, neredä kokêr sıcak ekmää (ö) – mutlu ev (y)”, – düşündü (y) kendi-kendinä
(bsn)

(zt) Kireki (ö). (OKK-OKK, 103: 30)

TT. “Sıcak yemeğin koktuğu ev, mutlu ev(dir)”, düşündü kendi kendine Kireki.

Zorun ardından kolay gelärmış, – inannı seslän (zt) dedi (y) Makari. (ö) (OKK-OKK, 104: 12) (bsn)

TT. Zorun ardından kolay gelirmış, inançlı bir sesle dedi Makari.

–Allaa (ö) saalık hem kısmet (ö) sizä (yt) versin (y)! – dedi (y) en büyüü. (ö) (OKK-OKK, 105: 5) (bsn)

TT. Allah size saalık ve kısmet versin! dedi en büyüü.

– İiliktä (zt) yaşayın(y)! – ikincisi (ö) kaldırdı (y) filcanı (bln). (OKK-OKK, 105: 6) (zt)

TT. İyilik içinde yaşayın! ikincisi kadehi kaldırdı.

–Yardım edecez (y)! – adadı (y) en küçüü (ö). (OKK-OKK, 105: 7) (bsn)

TT. Yardım edeceğiz, en küçüü söz verdi.

– Sän (ö) sade (zt) sev (y) beni (bln), kızçaazım (cdu), – suazladı Makari onun saçlarını. (OKK-OKK, 105: 32) (zt)

TT. Sen sadece beni sev, kızcağızım, okşadı Makari onun saçlarını.

Sora (zt) Petar da (ö) istedi (y):

- A (cdu) gel (y) bana da (yt), gel (y) çicuya (yt)! (OKK-OKK, 106: 15) (bsn)

TT. Sonra Petar da istedi:

-A bana da gel, amcaya gel!

Üçüncü kardeşi Koli da (ö) uzattı (y) ellerini (bln):

– A (cdu) bana da (yt) gel (y)! Gel (y) çicuya (yt)! (OKK-OKK, 106: 17) (bsn)

TT. Üçüncü kardeşi Koli de ellerini uzattı, A bana da gel! Gel amcaya! (dedi)

“Romın (ö) gitti (y) – rus (ö) geldi (y)!”– deyärdi (y) insan (ö). (OKK-OKK, 107: 12) (bsn)

TT. “Rumen gitti, Rus geldi!” diyordu insanlar.

Kireki (ö) taa bir kerä (zt) özendi (y) şakaya almaa (yt):

– Kara inään ak buzaası da (ö) olur (y)! (OKK-OKK, 109: 11)
(zt)

TT. Kireki bir kere daha şakaya almaya yeltendi, Kara ineğin ak buzağısı da olur!

Sade (zt) bunu (bln) dedi (y) karısına (yt):

– Lenkanın laflarına (yt) pek (zt) utandım (y). Afet (y). (OKK- OKK, 109: 24)
(bsn)

TT. Karısına, sadece Lenka’nın sözlerine çok utandım, affet, dedi.

Can darsıklımdan (yt) o (ö) bir gün (zt) Ecelinä (yt) sordu (y):

– Neçin (zt) okadar zor çetelä (ö) bana (yt) attın? (y) (OKK-OKK, 114: 26)
(bsn)

TT. O, bir gün can sıkıntısından Ecel’ine, Niçin bana o kadar zor bir kura çektirdin? (diye) sordu.

Ardından (zt) bir yavaşacık ses (ö) geldi (y):

– Kısmet (ö) kahırsız olur mu (y)? (OKK-OKK, 114: 28)
(zt)

TT. Ardından yavaşça bir ses geldi, “Mutluluk kedersiz olur mu?”

Kireki (ö) taa bir kerä (zt) sordu (y):

– E (cdu) neçin (zt) duumamdan beeri hep (zt) çektirersin (y)? (OKK-OKK, 114: 31)
(bsn)

TT. Kireki bir kere daha sordu:

-E neden doğduğumdan beri hep çektiriyorsun?

Baygın benizli, bu ergivan tomburuklar (ö) çancaaz gibi (zt) sesederlär (y):
“İlkyaz (ö) gelir (y), haberiniz olsun (y)! Biz (ö) kışı (bln) atlattık (y), alın görün (y)!”
(ÇMD, 118: 5) (zt)

TT. Baygın renkli, bu erguvan tomurcuklar “İlkbahar geliyor, haberiniz olsun! Biz kışı atlattık, alın görün!” küçük çan gibi seslenirdiler.

– Romkacık (cdu), herersi meyva (ö) dolu (y), – dedi (y) manisi (ö). (KS, 120: 4)
(bsn)

TT. Romkacık, her yer meyve dolu, dedi büyükannesi.

– E te (cdu), siz (ö) gidärmışiniz (y), beni sä (bln) brakmêêrsın (y), – pirelendi (y) o saat (zt) Romka (ö), şişirip dudacını (zt). (KS, 121: 1) (zt)

TT. E te, siz gidermişsiniz, beni ise bırakmıyorsun, o an Romka dudağını şişirip kızdı.

– E (cdu) sora (zt) nasıl olardı (y) o sakız (ö)? – git-gidä (zt) Romka (ö) kızışardı (zt)

(y) annasın bu fasıl sakızın teknolojiasını. (zt) (KS, 121: 18)

TT. E, sonra o sakız nasıl olurdu? Romka gitgide bu tuhaf sakızın teknolojisini anlamaya çalışırdı.

– Dooru (zt) koydun soruşu (y), – metetti (y) manisi (ö) çocu (bln). (KS, 121: 24) (zt)

TT. Soruyu doğru sordun, büyükannesi oğlanı övdü.

– Onnar (ö) yalpak (zt) sesederlär (y): “Biz (ö) buradayız (y)! Alın görün (y)!” (KS, 122: 30) (zt)

TT. Onlar nazikçe seslenirler, “Biz buradayız! Alın görün!”

– Mani (cdu), akêr (y)! Akêr (y) sütler!(ö)! – baardı (y) birdän-birä (zt) çocuk, (ö) sevineräk. (zt) (KS, 123: 3) (zt)

TT. Büyükanne, akıyor! Sütler akıyor! birdenbire bağırdı oğlan sevinerek.

– Mani (cdu), hadi (cdu) sabaa (zt) genä (zt) gelelim (y), kış için dā (zt) çok-çok (bsn)

(zt) sakız (ö) hazırlayalım (y), – dedi (y) bitkidä (yt) Romka (ö). (KS, 124: 17)

TT. Büyükanne, hadi yarın yine gelelim, kış için de çok sakız hazırlayalım, dedi sonunda Romka.

Siiredicilär (ö) korkardılar (y) solumaa (zt): “Aman, (cdu) düşmesin! (y) Aman (cdu) birersini (bln) kırmasın! (y) Kopmasın (y) o incecik beli! (ö)” (BT, 126: 9) (zt)

TT. İzleyiciler, “Aman, düşmesin! Aman bir yerini kırmasın! O incecik beli kopmasın!” (diye) nefes almaya korkardılar.

Pindim (y) genä (zt) sundurmaya (yt), dedim (y), uzaa (yt) gitmeyim (y),
buracıkta (yt) yapıvereyim (y). (BT, 128: 3) (bsn)

TT. Yine sundurmaya bindim, uzağa gitmeyeyim, buracıkta yapıvereyim, dedim.

O kakum (ö) dirsäännän (zt) dürttü (y) mamuyu (bln):

– Hadi (cdu) sölesänä (y), ma (cdu)! Sölesänä (y)! (BT, 128: 30)
(zt)

TT. O ablam, dirseğiyle Hadi söylesene, anne! Söylesene! (diye) dürttü annemi.

– Karpuz (bsn) isteersin mi (y)? – sordu (y) Maşku (ö). (Kİ, 131: 29)
(bsn)

TT. Karpuz istiyor musun? sordu Maşku.

Bütün gecä (zt) hep (zt) söylenmişim (y): “Jandarlar! Jandarlar!..” (Kİ, 133: 32)
(zt)

TT. Bütün gece Jandarmalar! Jandarmalar!” diye söylenmişim.

1.2.3. ani’li (ki / aniki) Birleşik Cümleden Oluşanlar

Düşündüm (y), ani (cdu) dejurstva (ö) taa faydalı (zt) olur (y) benim
vatandaşlarımla beraber (zt). (GİK, 11: 8) (bsn)

TT. Düşündüm, ki nöbet, vatandaşlarımla beraber daha faydalı olur.

–Kulaama çalındı (y) bir haber (ö), ani (cdu) en üstün, en käämil yaratıcılar, en
talantlı türkücülär (ö) oradaymış (y). (DG, 16: 28)
(bsn)

TT. Kulağıma bir haber çalındı ki en üstün, en mükemmel yaratıcılar, en yetenekli türkücüler oradaymış.

Aklımıza getiririz (y) anamızı, bobamızı, onların ii işlerini (bln), ani (cdu)
büütmüşlär (y) bizi, (bln) beş kızı, (bln) üüretmişlär (y). (S, 21: 11)
(bsn)

TT. Annemizi, babamızı, onların güzel şeylerini aklımıza getiriyoruz ki bizi büyütmüşler, beş kızı okutmuşlar.

O çimen-eşillik hem koyu ergivan çiçek boyaları (ö) okadar keskin sıralıydı (y),
ani (cdu) gözlerin kamaşardı (y) bakmaa (zt)! (S, 21: 19)
(zt)

TT. O yeşil çimen ve koyu erguvan çiçek renkleri o kadar keskin renkliydi ki bakmaktan gözlerin kamaşırdı!

Şaştım (y), ani (cdu) buncak yıldan sora (zt) bu yaşlı insan (ö) getirmiş aklısına (y) bölä bir küçük, olur-olmaz işi (bln). (S, 22: 23)
(yt)

TT. Bunca yıldan sonra bu yaşlı kadının böyle küçük, olur olmaz bir şeyi aklına getirmesine şaşırdım.

Annaşılardı (y), ani (cdu) onnar, (ö) iki guguş gibi (zt), pek (zt) sevârdilär (y) biri-birini (bln). (S, 25: 5) (ö)

TT. Onların iki güvercin gibi, birbirini çok sevdikleri anlaşılırdı.

Annadık (y), ani (cdu) onu (bln) nesä (ö) zeetlärđi (y). (S, 25: 23)
(bsn)

TT. Onu bir şeyin üzdüğünü/ canını sıktığını anladık.

Yan aazlılar (ö) etiştirmişlär (y) benim anama-bobama (yt), ani (cdu) bän (ö) buluşarmışım (y) Radionnan (yt). (S, 26: 1)
(bsn)

TT. Dedikoducular, Radion'la buluştuğumu annemle babama yetiştirmişler.

Bilersiniz (y), ani (cdu) üülen granişasında slujba yapmaa (ö) pek (zt) korkunçtu (y). (S, 26: 16) (bsn)

TT. Güney sınırında askerlik yapmak çok korkunç olduğunu biliyorsunuz.

Belliydi (y), ani (cdu) bu paalı eri (bln) o (ö) dayma (zt) dolaşêr (y). (S, 27: 18)
(ö)

TT. Onun bu değerli yeri sık sık ziyaret ettiği belliydi.

Yaayardı (y) bir gözäl ilkyaz yaamuru (ö), ani (cdu) pek (zt) lääızımdı (y) şındı (zt) çiftçilerä (yt). (S, 28: 6)

TT. Şu anda çiftçilere çok lazım olan güzel bir ilkbahar yağmuru yağırdı.

Kızlara (yt) düşärđi (y) baksınnar önünä (ö), gösterrinnär (y), ani (cdu) onnar (ö) iş başında (yt). (HK, 31: 12)
(bsn)

TT. Kızların iş başında olduklarını göstermeleri için önüne bakmaları gerekirdi.

Yoktu (y) bir hava delii bilä (ö), ani (cdu) insan (ö) biraz (zt) soluunu (bln) düzeltsin (y). (HK, 44: 23) (ö)

TT. İnsanların biraz nefesini düzeltmeleri için bir hava deliği bile yoktu.

Komşunun kulaana çalınmıştı (y), ani (cdu) Fedi (ö) neetinä koymuş (y) bu gecä kaçak gelini getirsin (bsn). (HK, 33: 4) (bsn)

TT. Komşunun kulağına Fedinin bu gece gelin kaçırıp getirmeye niyet ettiği çalınmıştı.

İncecik yolcaaz (ö) götürürdi (y) yufka tokatçaa (yt), ani (cdu) ötää-beeri asılı (zt) durardı (y) bir enserdä (yt). (HK, 36: 18) (yt)

TT. İncecik yol, bir çivide asılı sallanıp duran zayıf kapıya götürüyordu.

Orada (yt) o (ö) görmüştü (y) eski-püskü bir çıkırık (bsn), ani (cdu) çoktan (zt) sıbıdılma (zt) durardı (y). (HK, 38: 2) (bsn)

TT. O, orada çoktan/uzun zaman önce terkedilmiş eski püskü duran bir çıkırık görmüştü.

Ondan sora (zt) annadım (y), ani (cdu) dünneyn rengi (ö) onsuz (zt) soluk (y). (HK, 38: 10) (bsn)

TT. Ondan sonra dünyanın renginin onsuz soluk olduğunu anladım.

Ona gelärdi, ani (cdu) taa ii bu tarlalardan, bu maavi göklerden dünnedä bişey (ö) yok (y). (HK, 38: 28) (bsn)

TT. Ona, dünyada bu tarlalardan, bu mavi göklerden daha güzel bir şey olmadığı gelirdi.

O (ö) sanardı (y), ani (cdu) gecä (zt) onun zarzavatlarına (yt) yıldızlardan (yt) serpilärdi (y) altın yaamurlar (ö). (HK, 39: 1) (bsn)

TT. O, gece onun zerzevatlarına yıldızlardan altın yağmurun yağdığını sanırdı.

Dayma (zt) sölärdi (y), ani (cdu) çeşitli eşillik (ö) bu toprakta (yt) hiç bitmāz (y)! (HK, 39: 4) (bsn)

TT. Çeşitli yeşilliklerin bu toprakta hiç bitmeyeceğini daima söylerdi.

Ölä (zt) gelärdi, (y) ani (cdu) bu uzun yol (ö) hiç (zt) bitmeyecek (y). (HK, 45: 27) (ö)

TT. Öyle gelirdi ki bu uzun yol hiç bitmeyecek.

Sora saledip (zt), ölä hızlı (zt) bulardı (y) onu (bln) kulaan ardında (yt), ani (cdu) parmakları (bln) görünmâzdi (y). (A, 53: 14)
(zt)

TT. Sonra el atıp, kulağının arkasında onu öyle hızlıca bulurdu ki parmakları görünmezdi.

19) Kendisi dâ (ö) sevinârdi (y), ani (cdu) gelirâ (yt) genç kuşak büüyey (y). (A, 53: 19)
(zt)

TT. Gelecek için genç kuşakların yetiştiğine kendisi de seviniyordu.

Tudora bulü sa (ö) gündüz (zt), pinip tavana (zt), şüplenârdi (y), ani (cdu) kızlar (ö) genâ (zt) daatmışlar (y) o boodaycı (bln). (A, 54: 29)
(yt)

TT. Tudora teyze ise gündüz, tavana çıkıp, kızların yine o buğdaycığı dağıttıklarından şüpheleniyordu.

Ertesi günü (zt) işidildi (y), ani (cdu) sabaaya karşı (zt) Lidacık (ö) ölmüş (y). (A, 57: 19)
(ö)

TT. Ertesi gün Lidacık'ın sabaha karşı öldüğü duyuldu.

28) O (ö) açıkladı (y), ani (cdu) konferentiya (ö) geçecek iki kısımda (y). (KÖ, 61: 28)
(bsn)

TT. O, konferansın iki bölümden oluşacağını açıkladı.

Ölä (zt) utanırdı (y), ani (cdu) olaydı kolayı er içinä girsın. (y) (KÖ, 62: 29)

TT. Öyle utanıyordu ki yerin dibine girebilirdi.

O (ö), ani (cdu) gülmektän erä yatardı (y), göründü (y) kapuda (yt). (KÖ, 63: 12)
(bsn)

TT. Onun gülmekten yere yattığı kapıdan göründü.

Marina (ö) tezicik (zt) ilikledi (y) yukarkı kopçacını (bln), ani (cdu) inadına gibi (zt), koftacında (ö) açılmıştı (y). (KÖ, 64: 3)
(bsn)

TT. Marina, inadına açılan bluzunun yukarıdaki düğmesini çabucak ilikledi.

Bölä (zt) kompozitor (ö) döker (y) muzikasını (bln) annatmanın özünä (yt), ani (cdu) yol haliz kismetä hem sevdaya (ö) – çalılı bir yol (y). (KÖ, 65: 19)
(bsn)

TT. Besteci müziğini hikâyenin özüne böyle döküyor ki gerçek mutluluğa ve aşka giden yol, dikenli bir yoldur.

Söz veriydi (y) kendi-kendinâ (zt), ani (cdu) sevgiyâ (yt) başka kurban (ö)
olmaz (y). (KÖ, 67: 5) (bsn)

TT. Kendi kendine söz vermişti ki aşka bir daha kurban olmayacak.

–Psihologlar (ö) deerlär (y), ani (cdu) kabaat (ö) burada (yt) tabiattaymış (y).
(KÖ, 68: 27) (bsn)

TT. Psikologlar, buradaki kabahatin tabiatla olduğunu söylerler.

Bu açıkgöz kız (ö) çoktan (zt) denemiş (y), ani (cdu) bir maavi kostümnu erif (ö)
onnardan (yt) göz düşürmeer (y). (KÖ, 70: 1)
(bsn)

TT. Bu açıkgöz kız, mavi takım elbiseli bir herifin onlardan göz düşürmediğini çoktan fark etmiş.

Meraklı (y), ani (cdu) yazıcı (ö) almış hem bobasının laabını hem anasının (y).
(KÖ, 73: 5) (bsn)

TT. İlginçtir ki yazar hem babasının hem de annesinin soyadını almış.

Ona (yt) gelärdi (y), ani (cdu) sade (zt) Ruslanda (yt) var (y) ölä parfüm (zt).
(KÖ, 74: 9)

TT. Ona öyle gelirdi ki böyle parfüm sadece Ruslan’da vardır.

Biraz (zt) çekildiydi (y) Marina (ö), baktıkça aynaya (zt), sevinärdi (y), ani (cdu)
beli (ö) taa birkaç santimetra (zt) incelmış (y). (KÖ, 74: 14)
(yt)

TT. Marina biraz zayıflamıştı, aynaya baktıkça belinin birkaç santimetre daha inceldiğine sevinirdi.

Ruslan kendisi dâ (ö) annardı (y), ani (cdu) o (ö) Marınanın esirliinâ (yt) artık
(zt) düştü (y). (KÖ, 75: 3) (bsn)

TT. Ruslanın kendisi de artık Marina’nın esaretine düştüğünü anlardı.

Marina (ö) düşündü (y), ani (cdu) sevgili adamın (ö), bezbelli (cdu) yaratmak
kanatları (ö) büyüyey (y). (KÖ, 75: 12) (bsn)

TT. Marina sevdiği adamın, galiba, yaratma kanatlarının büyüdüğünü düşündü.

Bu bir saygı hem hatır (y) adama (yt), ani (cdu) o (ö) duygularını (bln) onunnan (yt) paylaşêr (y). (KÖ, 75: 18)

TT. Duygularını onunla paylaşan adama karşı bu bir saygı ve sevgidir.

Durardı (y) dalda ürkük kuş gibi (zt), ani (cdu) avcıdan (yt) korkar (y). (KÖ, 77: 14)

TT. Dalda avcıdan korkan ürkek kuş gibi dururdu.

Ruslanın elleri (ö), ani (cdu) sarılmıştırlar (y) Marınanın belinâ (yt), brakmazdırlar (y) korku kaplasın onun aklını hem tenini (yt). (KÖ, 77: 21)

TT. Marina'nın beline sarılan Ruslan'ın elleri, korkunun onun aklını ve vücudunu sarmasına izin vermezdi.

Marina (ö) annadı (y), ani (cdu) şimdi (zt) onun yok hakı (y) vazgeçtirsın onnarın istediindän. (yt) (KÖ, 78: 21)

TT. Marina anladı ki şimdi onların isteğinden vazgeçirmeye hakkı yoktu.

Onda (yt) kâr (cdu) vardı (y) ölä bir çeki (ö), ani (cdu) Marınanın (y paç.) pek (zt) hesabına gelârdi (y parç.). (KÖ, 79: 23)

TT. Onda Marina'nın düşüncesine pek uygun olan bir çekicilik vardı.

Ani (cdu) var (y) bir laf (ö), tıpkı tenindän hem kanından (yt), diil (y) antik ustasının yaptı skulptura (ö). (KÖ, 80: 3)

TT. Hani bir laf var(dır), tıpkı teninden ve kanından(dır), antik ustasının yaptığı heykel değil(dir).

Yanıkım (y) sade bir işä (yt), ani (cdu) yok (y) uşaaam (bsn). (KÖ, 81: 5)
(yt)

TT. Sadece çocuğumun olmadığına üzgünüm.

Annadım (y), ani (cdu) sensiz başka (zt) yaşayamayacam (y). (KÖ, 81: 16)
(bsn)

TT. Sensiz artık yaşayamayacağımı anladım.

Yalnızça (zt) Marina (ö) gezdirärdi gözlerini (y) bu gözäl yatak odasında (yt), ani (cdu) yapılıydı (y) sade dinnenmâk için (zt). (KÖ, 81: 27)

TT. Marina tek başına, sadece dinlenmek için yapılan bu güzel yatak odasında gözlerini gezdirirdi.

Marina (ö) şindi (zt) sayıklardı (y), ani (cdu) gençlii (bln) geçer (y), o sa (ö) hep (zt) yalnız (y). (KÖ, 82: 2) (bsn)

TT. Marina şimdi gençliğinin geçtiğini, kendisinin ise hep yalnız olduğunu düşünürdü.

Annadı (y), ani (cdu) zaamettän kaarä (ö parç.), bu dünnedä (yt) var (y) taa başka da önemni işlär (ö parç.). (KÖ, 82: 5) (bsn)

TT. Anladı ki bu dünyada işten başka daha farklı önemli şeyler de var.

O (ö) annardı (y), ani (cdu) Ruslan (ö) şansora (zt) – onun yaşaması (y). (KÖ, 83: 24) (bsn)

TT. O, artık Ruslan'ın onun hayatı olduğunu anladı.

İşidilärdi (y), ani (cdu) bölä kurakta (yt) yılannar, türlü ufak sürünän hayvannar (ö) daalırılmışlar (y) küü içinä (yt). (Ç.G.-87: 5) (bsn)

TT. Duyuluyordu ki böyle kuraklıkta yılanlar, türlü ufak sürüngen hayvanlar köy içine dağılırlarmış.

Belliydi (y), ani (cdu) bu serin esinti (ö) onun hoşuna gitti (y). (Ç.G.-88: 26) (ö)

TT. Bu serin esintinin onun hoşuna gitiği belliydi.

Sinirli bacakları (ö) gösterärdi (y), ani (cdu) onnarın saabisi (ö) kayet (zt) ayaa çabuk (y). (Ç.G.-90: 3) (bsn)

TT. Kaslı bacaklar, sahibinin ayağının gayet çabuk olduğunu gösterirdi.

– Aman (cdu), şükür (y) Allaha (yt), ani (cdu) kurtuldu (y)! (ÇG, 90: 19)

TT. Aman, Allah'a şükür ki kurtuldu!

Kirekiyi (bln) bilärdilär (y), ani (cdu) o işçi hem yavaş bir kız (y). (OKK-OKK, 93: 25) (zt)

TT. Kireki'yi çalışkan ve yumuşak huylu bir kız olarak bilirdiler.

Dinanın kocası (ö) cenktän (yt) yazardı (y), ani (cdu) nemțelerä karşı (zt) düüşärmış (y). (OKK-OKK, 94: 26) (bsn)

TT. Dina'nın kocası savaştan, Almanlara karşı savaştığını yazardı.

Öbür taraftan da (zt) aklına gelärdi (y), ani (cdu) göl (ö) açılırkan (zt) kokularmış (y). (OKK-OKK, 97: 1)
(bsn)

TT. Diğer taraftan da gül açarken koklandığı aklına gelirdi.

Kireki (ö) artık (zt) duyardı (y), ani (cdu) onların arasında nesä (ö) var (y). (OKK-OKK, 97: 7)
(bsn)

TT. Kireki artık onların arasında bir şeylerin olduğunu hissederdi.

Sora (zt) bir kerä (zt) Kireki (ö) denemişti (y), ani (cdu) karı (ö) gecä (zt) yanına (yt) iyyi aldı (y). (OKK-OKK, 97: 9)
(bsn)

TT. Sonra bir kere(sinde) Kireki kadının gece yanına iyeyi aldığını fark etmişti.

O güz sabaası (zt) düşmüştü (y) ölä bir koyu duman (ö), ani (cdu) on-onbeş adımdan ötää bişey (ö) görünmädzi (y). (OKK-OKK, 97: 27)

TT. O güz sabahı öyle koyu bir sis düşmüştü ki on-on beş adım ilerisinde bir şey görünmezdi.

Deyärdi (y), ani (cdu) kuvedini getirärmış (y). (OKK-OKK, 98: 30)
(bsn)

TT. Güç/kuvvet verdiğini söylerdi.

Güneş (ö) urardı (y) ona (yt) ölä keskin (zt), ani (cdu) erdän (yt parç.) o (ö) şindi benzemädzi (y) o boz tarla kuşcaazına (yt parç.). (OKK-OKK, 99: 8)

TT. Güneş ona öyle keskin vururdu ki şimdi o, yerden o gri tarla kuşcağızına benzemezdi.

O (ö) görünärdi (y) bir altın yıldızcık gibi (zt), ani (cdu) gök üzündä (yt) sade (zt) titirärdi (y). (OKK-OKK, 99: 10)
(zt)

TT. O, gökyüzünde titreyen bir altın yıldızcık gibi görünürdü.

Makarinin sa (ö) taa (zt) inancaa gelmärdi (y), ani (cdu) neetinä koyduu işi (bln) o (ö) yapıverdi (y). (OKK-OKK, 100: 21)
(yt)

TT. Makari ise, niyetine koyduğu işi yaptığına, hâlâ inanamazdı.

İkisinä dä (yt) fasılca (zt) gelärdi (y), ani (cdu) onnar (ö) şindi (zt) bir odada (yt) kaldılar (y). (OKK-OKK, 101: 12)
(bsn)

TT. Onların şimdi aynı odada kaldıkları, ikisine de tuhaf gelirdi.

Kirekinin annaması (ö) taa (zt) yoktu, (y) ani (cdu) bu fasıl ad (ö) ona (yt) olacek en sevgili, en paalı ad (y) onun yaşamasında (zt). (OKK-OKK, 102: 31)
(bsn)

TT. Bu tuhaf adın onun için hayatında en sevilen, en değerli ad olacağından Kireki'nin henüz haberi yoktu.

O sakınmak (ö), ani (cdu) ilktän (zt) vardı (y), yavaş-yavaş (zt) geçärdi. (y)
(OKK-OKK, 103: 2)

TT. Önceden olan o çekingenlik/ utangaçlık yavaş yavaş geçärdi.

– E (cdu) kim (ö) deer (y), ani (cdu) kolay (y)? (OKK-OKK, 104: 11)
(bsn)

TT. E, kim diyor ki kolay?/ E, kim kolay olduğunu söylüyor?

Kayınna (ö) pek (zt) sevindi (y), ani (cdu) Kireki (ö) düştü ooluna gelin (y).
(OKK-OKK, 104: 32) (yt)

TT. Kireki'nin oğluna gelin geldiğine kaynana pek sevindi.

İlkyazın 1945-inci yılda (zt) belli olduydu (y) artık (zt), ani (cdu) cenk (ö) sonuna gelir (y). (OKK-OKK, 107: 24)

(bsn)

TT. 1945 yılın ilkbaharında savaşın sonu geldiği artık belli olmuştu.

O (ö) annardı (y), ani (cdu) bu (ö) – onun hem Kirekinin yaşamasında (yt) en büyük kısmet (y). (OKK-OKK, 110: 8)
(bsn)

TT. O, bunun kendi ve Kireki'nin hayatında en büyük mutluluk olduğunu anlardı.

Makari Kirekiylän (ö) sevinirdilär (y) uşaklarına (yt), ani (cdu) şkolada (yt) islää (zt) üürenirdilär (y). (OKK-OKK, 111: 11) (yt)

TT. Kireki'yle Makari çocukları okulda iyi okudukları için sevinirdiler.

Ona (yt) türlü (bsn) deydirdilär (y), ani (cdu) Makari (ö) aşırıya gidärmış (y), kimsä (ö) orada (yt) onda (yt) varmış (y). (OKK-OKK, 111: 28)
(bsn)

TT. Ona, Makari'nin şehir dışına gitmesi, orada birinin olmasından kaynaklıdır, diydordular.

Ertesi günü (zt) çok pişmandım (y), ani (cdu) seni (bln) genä (zt) gücendirdim (y). (OKK-OKK, 113: 22) (yt)

TT. Ertesi gün, seni yine gücendirdiğime çok pişmandım.

Yanılêr (y) onnar (ö), kim (ö) sayêr (y), ani (cdu) dünnedä en paalı iş hem para (ö). (OKK-OKK, 113: 24) (bsn)

TT. Dünyada işin ve paranın en değerli şey olduğunu düşünenler yanılıyor.

Manisi (ö) pek (zt) sevindi (y) bu ilk taazä çiçeklerä (yt), ani (cdu) artık (zt) açmışlar (y). (ÇMD, 117: 6)

TT. Büyükannesi açmış olan bu ilk canlı çiçeklere çok sevindi.

O (ö) istemäzdi (y) lekelemää bu hatır güdän çocucaa (bln), ani (cdu) ii neetinnän (zt) getirmişti (y) manisinä (yt) kaar içindän (yt) bir gözäl sevinmelik (bsn). (ÇMD, 117: 20)

TT. Karın içinden büyükannesine iyi niyetle güzel bir mutluluk getirdiği için o, bu hatır sayan çocuğu kötü duruma düşürmek istemezdi.

– Meyvalar (ö) zengin (y) vitaminnän (zt), ani (cdu) çocuklara (yt) pek (zt) lääzım (y) saallıklı, kaavi büüsünnär deyni (zt). (KS, 120: 5)

TT. Meyveler, çocuklara sağlıklı, güçlü büyümeleri için lazım olan vitamin(ler)le zengindir.

Çocuun aklısından çıkmazdı (y) o şokolat gibi boncuklar (ö), ani (cdu) kırda (yt) varmış (y) bir tepä (ö). (KS, 122: 15)

TT. Kırda bir yığın olan o çikolata gibi boncuklar oğlanın aklından çıkmazdı.

Annadı (y), ani (cdu) kır sakızının dadı (ö) var (y)! (KS, 124: 8) (bsn)

TT. Kır sakızının tadı olduğunu anladı!

Bana (yt) gelärdi (y), ani (cdu) bu iki rus kızı (ö) pek (zt) gözäldilär (y). (BT, 126: 22)

TT. Bana bu iki Rus kızının çok güzel olduğu gelirdi.

İkisi dä (ö) başladılar demää (y), ani (cdu) onnarda (yt) yokmuş (y) ölä pomada (ö), ani (cdu) onnar (ö) boyamışlar (y) dudaklarını suratalarında (yt). (BT, 126: 31) (bsn)

TT. İkisi de, yüzlerindeki dudaklarını boyadıkları rujdan onlarda olmadığını söylemeye başladılar.

Sandılar (y), ani (cdu) benim (ö parç.) hiç (zt) yok (y) annamam güzelliğän (ö parç.)! (BT, 127: 8) (bsn)

TT. Benim güzelliğten hiç anlamadığımı sandılar.

Bak (y), avşama kızlar geldiynän (zt), pek (zt) istärdim (y) kabarmaa (y), ani (cdu) onnarın harcadı zaametleri (ö) boşuna geçmedi (y). (BT, 127: 24)

TT. Bak, akşam kızlar geldiğinde, onların harcadığı emeklerin boşa gitmediği için, çok gururlanmak isterdim.

Bän (ö) hiç (zt) getirämeerim aklıma (y), ani (cdu) anam-bobam (ö) makar bir samar ursunnar bana (bln). (BT, 128: 17) (bsn)

TT. Ben annem ve babamın bana bir tokat bile atıklarını hatırlamıyorum.

Maşku (ö) deyärdi (y), ani (cdu) büüdüyän (zt), o (ö) evleneceymiş (y) bir lötçää (yt). (Kİ, 130: 7) (bsn)

TT. Maşku, büyüdüğünde bir pilotla evleneceğini söylüyordu.

Ölä emeni (ö) vardı (y) oçitilkada (yt), ani (cdu) bizdä (yt) yaşardı (y). (Kİ, 130: 22) (yt)

TT. Öyle ayakkabı bizde yaşayan öğretmende vardı.

-Kamışları (ö parç.) läüzüm (y) ölä aralamaa da girmää bostana (ö parç.), ani (cdu) hiç belli olmasın (y). (Kİ, 131: 32) (zt)

TT. Kamışları öyle aralayıp bostana girmek lazım ki hiç belli olmasın.

Hiç kimsey (ö) annamasın (y), ani (cdu) biz (ö) oradaydık (y). (Kİ, 132: 1) (bsn)

TT. Bizim orada olduğumuzu hiç kimse anlamasın.

Belliydi (y), ani (cdu) o (ö) çalışardı (y) dil sevgisini haşlamaa bu körpā uşakların cannarına (yt). (GİK, 13: 21) (ö)

TT. Onun bu körpe çocukların kalplerine dil sevgisini aşılamaaya çalıştığı belliydi.

Bän (ö) saadım (y) on inaä (bln), bunu da (bln), ani (cdu) seftä (zt) buzaalamış (y), braktım (y) bitkiyä (zt). (S, 24: 4) (bln)

TT. Ben on ineği sağdım, ilk defa buzağlamış olanı da, sona bıraktım.

-Kafadarları (ö) yazmışlar (y) Radiona (yt), ani (cdu) bän (ö) evlendim (y). (S, 26: 14) (bsn)

TT. Arkadaşları Radion'a benim evlendiğimi yazmışlar.

İçinä girärdi (y) bir sıcacık umut (ö), ani (cdu) şindi (zt) kızın canını (bln) yısıdardı (y). (HK, 30: 1) (ö)

TT. Şimdi kızın içini ısıtan sıcacık bir umut içine giriyordu.

O arsız şüpeyi (bln), ani (cdu) ansızdan (zt) peydalandı (y), Yordana (ö) tezicik (zt) yoketti (y). (HK, 30: 11) (bln)

TT. Ansızın peydahlanan o arsız şüpheyi Yordana çabucak yok etti.

Çiçek vermää delikannı çocaa (ö) – bu bir evelki gagauz adeti (y), ani (cdu) gençlerin arasında (yt) bundan sora (zt) başlêêr (y) yavkluluk (bsn). (HK, 31: 19)

TT. Delikanlı bir oğlana çiçek vermek, eski Gagauz âdetine göre, bundan sonraki süreçte gençlerin arasında nişanlılık başlıyor demektir.

Yordana sa (ö) etiştirämedi (y) üfkelenmää bilä (yt) bu kayet ürekli olana (yt), ani (cdu) sakırğa gibi (zt) sardı (y) kızı (bln) birdän-birä (zt). (HK, 32: 16) (yt)

TT. Yordana ise kene gibi birdenbire onu saran bu pek yürekli oğlana öfkelenmeye bile fırsat bulamadı.

Onun içindän (yt) bişey (ö) kopardı (y), ani (cdu) ona deyni büyük önemi (ö) vardı (y). (HK, 38: 15) (bsn)

TT. Onun için büyük önemi olan bir şey içinden kopardı.

Kızılımda (zt) horuya (yt) siirek (zt) gidärdim (y), utanardım (y), ani (cdu) yoktu (y) rubam (ö). (HK, 39: 18) (zt)

TT. Gençliğimde horaya seyrek giderdim, elbisem olmadığı için utanırdım.

Türlü duygular (ö), ani (cdu) yıllarlan kökleşmiş içindä (yt), şindi (zt) biri-birinä (ö)

(yt) karışardılar (y). (HK, 39: 11)

TT. Yıllarca içinde kökleşen çeşitli duygular, şimdi birbirine karışardılar.

Yaşadım kısmetli günnerimä (bln) borçluyum (y) raametli eşimä hem bu kurbannara (yt) ani, (cdu) elleri (ö) kitlendi (y) ayakça (zt). (HK, 47: 8)
(yt)

TT. Yaşadığım kısmetli günlerimi, elleri ayakta kilitlenen (donan) rahmetli eşime ve bu kurbanlara borçluyum.

Ani (cdu) dokuz kila sıra unu (bln) ona (yt) verilärdi (y), karısı (ö) o uncaazı
(bsn)

(bln) savaşırdı uzatmaa (y) nekadar taa çok vakıda (zt). (A, 52: 8)

TT. Verilen dokuz kilo sıra ununu, karısı mümkün olduğunca daha uzun süre kullanmaya çalışırdı.

İlkin (zt) göründü (y) çıplak kafalı bir adam (ö), ani (cdu) soyuk kalpaanı (bln) kıstırmıştı koltuuna (y). (A, 55: 11) (ö)

TT. Önce derisi soyulmuş kalpağını koltuğuna kıstıran kel kafalı bir adam göründü.

O (ö) açıkladı (y), ani (cdu) konferentiya (ö) geçecek (y) iki kısımda (yt). (KÖ, 61: 28) (bsn)

TT. O, konferansın iki bölümden oluşacağını açıkladı.

Pek (zt) yaraşıydı (y) onun büünkü durumuna (yt) biyaz gipürdän koftacı (ö), ani (cdu) belli edärdi (y) Marinanın zarifliini (bln). (KÖ, 61: 3)
(ö)

TT. Marina'nın zarifliğini belli eden beyaz dantel bluzu onun bugünkü durumuna çok yakışmıştı.

Bän (ö) çok kerä (ö parç.) vardır işittiim (y) bu olayı (bsn) kendindän, Varvara Nikolaevnadın (yt), o Varçidän (yt), ani (cdu) küçüklüündä (zt) Lidacıklan (yt) oynardı (y). (A, 58: 9) (yt)

TT. Benim birçok kez bu olayı kendisinden, Varvara Nikolaevna'dan, küçüklüğünde Lidacık'la oynayan o Varçi'den duymuşluğum vardır.

Şindi (zt) Ruslanın mayılı gidärdi (y) bu utancak kıza (yt), ani (cdu) üzü (bln) hep ölä kızır-bızır (zt) durardı (y). (KÖ, 71: 17) (yt)

TT. Şimdi Ruslan'ın içi, yüzü hep böyle kızarıp (bozarıp) duran bu utangaç kıza gidiyordu.

–Pek (zt) pişmandım (y), ani (cdu) o gün (zt) alatladım (y). (KÖ, 72: 13)
(zt)

TT. O gün acele ettiğim için çok pişmandım.

Sevindim (y), ani (cdu) geldin (y). (KÖ, 77: 10)
(yt)

TT. Geldiğine sevindim.

Sora (zt), açıp gözlerini (zt), mayıl olardı (y) kızın süt-biyaz teninâ (yt), ani (cdu) üz kat taa zarıftı (y) en paalı ipektân, en yımışak kadifedân (yt). (KÖ, 79: 31)
(yt)

TT. Sonra, gözlerini açıp en pahalı ipekten, en yumuşak kadifeden yüz kat daha zarif olan kızın süt beyaz tenine hayran olurdu.

Onnar (ö) hiç (zt) istemâzdlâr (y) geeri kalmaa o işlerdân (bsn), nelâr olardı (y) gençlerin aralarında (yt), ki (cdu) ertesi günü (zt) olsun ne lafetmää bütün maaledâ (y). (HK, 30)
(zt)

TT. Onlar, ertesi gün bütün mahallede konuşma malzemesi olacak gençlerin aralarındaki şeylerden mahrum kalmak istemezdi.

Bizâ (yt) sorardı (y), nekadar şarap girecek (y) filan fıçıya (yt parç), açan (cdu) genişlii bu kadar, ortası hem üüseklii bu kadar (yt parç) (Kİ, 131: 11)
(bsn)

TT. Genişliği bu kadar, ortası ve yüksekliği de bu kadar olan falanca fıçıya ne kadar şarap girecek, bize sorardı.

Bana (yt) gelir (y), ayazlar (ö) basêr (y) maasuz (zt), ki (cdu) insan (ö) ev sığaannan (yt) yısınsın (y). (OKK-OKK, 112: 23)
(zt)

TT. Bana göre, insanlar ev sıcaklıkla ısınsın diye ayazlar mahsus bastırıyor.

1.2.4. Sıralı Cümleden Oluşanlar

O gün (zt) başıma devlet kuşu kondu (y), seftâ gördüm (y) N. Babogluyu (bln)! (GİK, 11: 1)

TT. O gün başıma devlet kuşu konmuştu, ilk defa gördüm N. Babogluyu!

Boz elegant kostümnan giyimni, gözâl boylu, kefi erindâ, (zt) o (ö) götürârdi (y) toplantıyı (bln). (GİK, 11: 13)

TT. Boz renkli zarif takım elbise giymiş, güzel boylu, keyfi yerinde, o sürdürürdü toplantıyı.

Hiç (zt) şüpâm kalmadı (y), bu (ö) vardı nasıl olsun (y) sade Nikolay Baboglu (bsn)! (GİK, 12: 6)

TT. Hiç şüphem kalmadı, bu sadece Nikolay Baboglu olabilirdi!

N. Baboglu (ö) o saat (zt) sesleyicilerdän (yt) simpatiya kazandı (y), beendirdi (y) kendini (bln). (GİK, 12: 22)

TT. N. Baboglu, o an dinleyicilerden sempati kazandı, beğendirdi kendini.

Gözlerimi ayırmadaan (zt), bakardım (y) onun üzünä (yt), savaşırdım (y) hiç bişeycik kaçırmamaa. (yt) (GİK, 12: 25)

TT. Gözlerimi ayırmadan, bakardım onun yüzüne, hiçbir şey kaçırmamaya çalışırdım.

N. Baboglu (ö) gagauz dilini (bln) taa temeldän (zt) kapmış (y), içmiş (y). (GİK, 13: 8)

TT. N. Baboglu Gagauz dilini temelden kavramış, öğrenmiş, yalayıp yutmuş.

Talantlı yazıcı (ö) duyardı (y) kendini serbest, sıkıntısız (zt): “At (ö) eşkin, (y) kılıç (ö) keskin (y)!” (GİK, 13: 5)

TT. Yetenekli yazar hissedirdi kendini serbest, sıkıntısız: “ At eşkin, kılıç keskin!”

Bitkidä (zt) sana (yt) çok (zt) yalvaracam: (y) en tatlı erindä (yt) uykumu (bln) böl! (y) (DG, 19: 16)

TT. Sonunda sana çok rica edeceğim, uykumu en tatlı yerinde böl!

N. Baboglu (ö) masalın başından sonuna kadar (zt) yapmadı (y) hiç bir dâ söz sürçmesini (bln) birerdä (yt) kestirmedi lafını (y). (GİK, 13: 28)

TT. N. Baboglu masalın başından sonuna kadar hiçbir yerde sözünü kesmedi, hiç dil sürçmesi de yapmadı.

O (ö) bir masalcıktan (zt) bu fantaziyalı janrada (yt), verdi (y) bizä (yt) taazä impuls (bsn), gerdi bir sıcak kanat (y). (GİK, 14: 3)

TT. O, bir masalcıkla, bu fantezili janrda, bize yeni tepi/istek verdi, bir sıcak kanat gerdi.

Folklor araştırmacısı N. Baboglu (ö) ne kadar engin bilgilär (ö) edenmiş (y), toplamış (y), kepeçlemiş (y) tükenmâz halk kaynaklarından (yt)! (GİK, 14: 10)

TT. Folklor araştırmacısı N. Baboglu ne kadar engin bilgiler edinmiş, toplamış, kepeçlemiş, tükenmez halk kaynaklarından!

Kalbimä damnadı: (y) bu nallı dostunnan (yt) o (ö) nereyisä (yt) hazırda gitmää. (y) (DG, 16: 4)

TT. Kalbime damladı: o, bu nallı dostuyla bir yere gitmeye hazırda.

Büümüş (y), gözäl at (ö) olmuş (y). (DG, 16: 7)

TT. Büyümüş, güzel at olmuş.

Yanêr içim (y), serbestlik (bsn) isteer (y)! (DG, 16: 18)

TT. İçim yanıyor, özgürlük istiyor!

Kaarlı bulutlar (ö) su (bsn) olur (y), selä (yt) dönär. (y) (DG, 16: 24)

TT. Karlı bulutlar su olur, sele dönüşür.

Maavi uzaklarda (yt) sän (ö) sıcaklı (bln) bulamazsın (y), canını (bln) yısıdamazsın (y). (DG, 16: 25)

TT. Mavi uzaklarda sen sıcaklığı bulamazsın, ruhunu ısıtamazsın.

Yukardan (yt), kuş bakışından (yt), siiredecäm (y) vatandaşlarımı (bln), mayıl olacam (y) tatlı uşaklara, kuzulara, testä-testä boodaylara (yt). (DG, 17)

TT. Yukarıdan, kuş bakışından, seyredeceğim vatandaşlarımı, hayran olacağım tatlı çocuklara, kuzulara, deste deste buğdaylara.

Küüyä gidärkän (zt), çöşmenin yanında (yt) oyalanardın (y), akan suyun sesini (bln parç.) sevârdın (y) seslemää (bln parç.). (DG, 17: 14)

TT. Köye giderken, çeşmenin yanında oyalanırdın, akan suyun sesini dinlemeyi severdin.

Çok (zt) gezdim (y), çok (zt) yol yaptım (y). (DG, 17: 20)

TT. Çok gezdim, çok yol yaptım.

İndirdi (y) gözlerini (bln) aşaa (yt), uzun-uzun (zt) düşünârdi (y), erä (yt) bakardı (y). (DG, 18: 5)

TT. İndirdi gözlerini aşağı, uzun uzun düşünürdü, yere bakardı.

– Sän (ö) suuk mermerdä diilsin (y), sän (ö) damna-damna benim gözümdäysin (y). (DG, 18: 20)

TT. Sen soğuk mermerde değilsin, sen damla damla benim gözümdesin.

Baboglu (ö) hep ölä şen (zt) sallardı (y) elini (bln), ayırıldardı (y), bu sefer bitki kerä (zt). (DG, 18: 23)

TT. Baboglu hep öyle neşeli sallardı elini, bu sefer son defa ayrılıyordu.

Maavi gök üzündä (yt) bir kara nokta (ö) kaybeldi (y), eridi (y). (DG, 18: 24)

TT. Mavi gökyüzünde bir kara nokta kayboldu, eridi.

Gülümseyän yanaanda o uçuk (ö) yazdırêr (y), körpä filizlerä (yt) umut verer (y). (DG, 19: 14)

TT. Gülümseyen yanağındaki o uçuk yazdırıyor, genç filizlere umut veriyor.

Dünneyin kurulmasından beeri (zt) diri tabiat (ö) yaşêêr (y), ilerler (y) zakonlarına görä (zt). (S, 20: 10)

TT. Dünyanın kurulmasından beri canlı tabiat yaşıyor, kanunlarına göre ilerliyor/ devam ediyor.

Zor vakıtlarda (zt), açlıkta (zt), aazından buklarını vermişlär (y) bizä (yt), korumuşlar (y) sudan-ateştän (yt). (S, 21: 13)

TT. Zor zamanlarda, açlıkta, ağızından lokmalarını bize vermişler, sudan, ateşten korumuşlar.

Hepsimizä (yt) etişmiş (y) onnarın can sıcaklı (ö), hepsimizä (ö) vermişlär (y) en ii, en tatlı duygularını (bln), olalım biz dä aarif insan deyni (zt). (S, 21: 14)

TT. Hepimize yetmiş/kâfi gelmiş onların can sıcaklığı/sevgisi, biz de okumuş/akıllı insan olalım diye, hepimize vermişler en iyi, en tatlı duygularını.

Bu serin sessizliktä (zt), nedänsä (zt), benim soluum tutulêr (y), zavallı kalbim (ö) başlêêr (y) taa hızlı (zt) düülmää (ö parç.). (S, 21: 23)

TT. Bu serin sessizlikte, nedense, benim nefesim tutuluyor, zavallı kalbim daha hızlı çarpmaya başlıyor.

İnsannar (ö) gelerlär (y), dolaşêrlar (y) bu ayoğlu topra (bln) – ölülerin karşısında (yt) biz (ö) diveç (zt) borçluyuz (y). (S, 21: 26)

TT. İnsanlar geliyorlar, bu aziz toprağı ziyaret ediyorlar, biz ölülerin karşısında ebediyen borçluyuz.

Onnarı (bln) pek (zt) benzettim (y) göz yaşına: (yt) sedefli çiçekciklär (ö) sansın (cdu) aalardılar. (y) (S, 22: 2)

TT. Onları pek benzettim gözyaşına: sedefli çiçekcikler sanki ağlardı.

-Elbetki (cdu), Kati (ö), benim kızkardeşim (y), – kabarır gibi oldu (y) kakum (ö). (S, 22: 17)

TT. Elbet ki, Kati, benim kız kardeşim, gururlanır gibi oldu ablam.

Onnar (ö) akrandılar (y), işlärdilär (y) firmada (yt). (S, 22: 27)

TT. Onlar yaşıtılar, çalışırdılar çiftlikte.

Stifanka (ö) gözäldi (y) bir temiz çiçek gibi (zt), pek (zt) utancaktı (y). (S, 23: 1)

TT. Stifanka temiz bir çiçek gibi güzeldi, pek utangaçtı.

Lafedärkän (zt), üzü gülärdi (y), yanaklarında (yt) olardı (y) iki gözäl çukurcuk (ö) – onnar (ö) ona (yt) pek (zt) yaraşırdı (y)! (S, 23: 2)

TT. Konuşurken, yüzü gülüyordu, yanaklarında iki güzel gamze olurdu, onlar ona çok yakışırdı!

Usluydu (y), pek (zt) işçiydi (y). (S, 23: 8)

TT. Usluydu/terbiyeliydi, çok çalışkandı.

İzmetçi işlerini (bln) becerikli (bsn) yapardı (y), sevärdi (y) kendi zanaatını (bln). (S, 23: 8)

TT. Mesleğini beceri ve ustalıkla yapardı, severdi kendi zanaatını.

Başka işlär dä (ö) elindän gelärdi (y), hepsinä (yt) yardımcı olardı (y). (S, 23: 9)

TT. Başka işler de elinden gelirdi, herkese yardımcı olurdu.

İneciimin sä elini (ö) şişmişti (y), tulum olmuştu (y). (S, 24: 5)

TT. İneciğimin ise yelini şişmişti, tulum olmuştu.

Onnar kendilär dä (ö) kıyışamazdılar (y) bakmaa biribirinin gözlerine (yt), kızarı-bızar olardılar (y). (S, 24: 28)

TT. Onlar kendileri de birbirlerinin gözlerine bakmaya cesaret edemezdi, kızarıp bozarırlardı.

İkisi dä (ö) gençtilär (y), duyguları da (ö) gözäldi hem temizdi (y). (S, 25: 11)

TT. İkisi de gençtiler, duyguları da güzeldi ve temizdi.

O (ö) bana (yt) pek (zt) paalı (y), sade (zt) o (ö) kaldı (y). (S, 25: 20)

TT. O benim için çok değerli(dir), sadece o kaldı.

Stifanka (ö) duruklandı (y), lafı kesildi (y). (S, 25: 21)

TT. Stifanka durakladı, sözü kesildi.

9) Var (y) üç oolum, bir dâ kızım (ö), unukalarım da (ö) etişti (y) artık (zt). (S, 26:

TT. Var üç oğlum, bir de kızım, torunlarım da büyüdü artık.

12) Hasrettân (yt) yanêrım (y), kaç yıl (zt) sevda sancısını (bln) çekerim. (y) (S, 27:

TT. Hasretten yanıyorum, kaç yıldır sevda acısı/aşk acısı çekiyorum.

Yaklaştık (y) biz dâ (ö) o mezarın yanına (yt), yavaşacık (zt) özendik (y) bakmaa (yt). (S, 27: 29)

TT. Biz de o mezarın yanına yaklaştık, yavaşça bakmaya çalıştık.

Onun kıvrıcık saçları (ö) çıkmıştı (y) kozoroktan (yt) dışarı (yt), üzü sä (ö) pek (zt) gücenikti (y). (S, 27: 31)

TT. Onun kıvrıcık saçları asker kepinden dışarı çıkmıştı, yüzü ise çok gücenikti.

Sora sa (zt) birdân-birä (zt) kesiler (y), daalêr (y) uzaklara, dup-duruk göklere (yt). (S, 28: 19)

TT. Sonra ise birdenbire kesiliyor, uzaklara, berrak göklere dağılıyor.

Hayazdan girip sıcak odaya (zt), onnar (ö) taa (zt) güzelleşärdilär (y) – yanaklarından (yt) kan damnardı (y)! (HK, 30: 28)

TT. Ayazdan sıcak odaya girince, onlar daha da güzelleşirdiler, yanaklarından kan damlardı!

Çocuklar (ö) gözäl (zt) çalardılar (y) kolada türkülerini (bln), hazırlanardılar (y) kolada gezmää (yt). (HK, 30: 29)

TT. Erkekler Kolada türkülerini güzel söylediler, Kolada gezmeye hazırlanırdılar.

İlkin (zt) başlardı (y) çalmaa (yt) iki çocuk (ö), onnara (yt) denärdi (y) birinci stannik (bsn). (HK, 31: 2)

TT. Önce iki erkek çocuk söylemeye başlardı, onlara birinci stannik denirdi.

Görüp kız (zt) Fedi (ö) annadı: (y) bu (ö) Yordana (y)! (HK, 32: 10)

TT. Kızı görünce, Fedi anladı: bu Yordana!

Dili dönmedi (y) – döndü başı (y)! (HK, 32: 20)

TT. Dili dönmedi – başı döndü!

Onun duygulu cancaazı (ö) başladıydı yımışamaa (y), sora da (zt) heptân (zt) eridi (y), kaar gibi (zt). (HK, 32: 22)

TT. Onun duygusal kalbi yumuşamaya başlamıştı, sonra da tümünden kar gibi eridi.

Utancak Yordana (ö) lââzımını laf (bsn) bulamazdı (y), o (ö) sade (zt) kızarırdı (y). (HK, 32: 29)

TT. Utangaç Yordana gerekli söz bulamazdı, o sadece kızarırdı.

Oturdular (y), buyurdular (y). (HK, 33: 4)

TT. Oturdular, yiyip içtiler.

- Baaşlêırım (y) sana (yt) canımı (bln) – senin olsun (y)! (HK, 33: 15)

TT. Sana canımı bağışlıyorum, senin olsun!

Sözlerin (ö) bana (yt) umut verdi (y), sevindirdi (y). (HK, 33: 26)

TT. Sözlerin bana umut verdi, sevindirdi.

Arkadan (yt) işidilârdı (y) bir böceciin keskin sesi (ö), o (ö) durmamayca hep birtakım türkücüünü (bln) çalardı (y). (HK, 34: 17)

TT. Arkadan bir böceğin keskin sesi duyulurdu, o durmaksızın hep aynı şarkıyı söylerdi.

- Dooru (zt) söyledin (y), Dimka (cdu), sän (ö) akıllı çocuksun (y). (HK, 34: 25)

TT. Doğru söyledin, Dimka, sen akıllı gençsin/ oğlansın.

Suuklar bastıynan (zt), dışarı (yt) çıkmêêrlar (y), bişey (bsn) imeerlär (y), ölä yuvada (yt) kışlêêrlar (y). (HK, 35: 8)

TT. Soğuklar bastırınca, dışarı çıkmıyorlar, bir şey yemiyorlar, öylece yuvada kışı geçiriyorlar.

Dimka (ö) kopetti (y), elinnän (zt) birisini (bln) ürküttü (y). (HK, 35: 23)

TT. Dimka zıpladı, eliyle birisini ürküttü.

Onnar (ö) yaşêêrlar (y) hererdä (yt), sade (zt) Antarktidada (yt) yaşamêêrlar (y). (HK, 36: 1)

TT. Onlar her yerde yaşıyorlar, sadece Antartika'da yaşamıyorlar.

Çiçekli kırdä (yt) kelebeklär (ö) dikkatını çekärdilär (y), kendi gözellinnän (zt) büülärdilär (y)! (HK, 36: 7)

TT. Çiçekli kırdä kelekler dikkatini çekerdiler, kendi güzellikleriyle büyülerdiler!

-Yazın (zt) o (ö) bizdä (yt) yaşêêr (y), özleeriz (y) onu (bln). (HK, 38: 5)

TT. Yazın o bizde yaşıyor, özlüyoruz onu.

-Hepsi uşaklar (ö) sevgili (y), hepsi (ö) ana-boba (bsn) evladı. (y) (HK, 38: 7)

TT. Bütün çocuklar sevilir, hepsi anne-baba evladı.

- Benim dâ üç çocuum (ö parç.) var (y) hem altı da unukam (ö parç.), – üündü (y) babu (ö). (HK, 38: 6)

TT. - Benim de üç oğlum ve altı da torunum var, övündü yaşlı kadın.

Babucuk (ö) çevirdi (y) eşil gözlerini (bln) evä dooru (yt), gezdirdi (y) onnarı (bln) baştan-baş (zt) bu fakir yapıda (yt). (HK, 38: 12)

TT. Yaşlı kadın yeşil gözlerini eve doğru çevirdi, onları baştan sona bu fakir yapıda gezdirdi.

Kocam (ö) sıcak ekmek gibiydi (y), beni (bln) hiç (zt) kırmadı (y), sevdi (y). (HK, 38: 18)

TT. Kocam sıcak ekmek gibiydi, beni hiç kırmadı, sevdi.

Kuş gibi (zt) düzdük (y) onunnan bir sıcacık yuva (bsn), ev kaldırdık (y), uşakları (bln) büyüttük (y). (HK, 38: 18)

TT. Kuş gibi onunla bir sıcacık yuva kurduk, ev yaptık, çocukları büyüttük.

Brigadir-zarzavatçı (bsn) işlärdi (y), gölün yanında (yt) başçıvancılık edärdi (y), trudenneri (bln) dooru (zt) koyardı (y). (HK, 38: 20)

TT. Zerzevat şefi olarak çalışıyordu, gölün yanında bahçıvanlık yapardı, günlük işleri düzgün belirlerdi.

İnsanı (bln) hiç (zt) gücendirmedi (y), acıdı (y). (HK, 38: 21)

TT. İnsanları hiç gücendirmedi, acıdı.

Çelik karakteri (ö) vardı (y), iilmâzdi (y), bükülmâzdi (y) bürokratların önündä (yt). (HK, 38: 22)

TT. Çelik gibi karakteri vardı, bürokratların önünde eğilmezdi, bükülmezdi.

Mayılı gidârdi (y) trufanda eşilliklerä (ö), sevinârdi (y) çiçek burnusunda salatalara, olgun patlacannara, biberlerä – hepsinä (yt). (HK, 39: 2)

TT. Turfanda yeşillikler hoşuna giderdi, çiçeğin ucundaki salatalıklara, olgun domateslere, biberlere – hepsine sevinirdi.

Beşinci klastan sora (zt) beni (bln) şkolaya (yt) brakmadılar (y), kıra (yt) yolladılar (y). (HK, 39: 17)

TT. Beşinci sınıftan sonra beni okula göndermediler, tarlaya yolladılar.

Kâr (cdu) şindi hemen (zt) ihtârka (ö) getirârdi aklısına (y) türlü olmuş-geçmiş belaları (bln), aalamaa (yt) özenârdi (y), sora sa (zt) evelki kısmetli anmaklar (ö) üreeni şennendirdi (y). (HK, 39: 28)

TT. Hatta şu anda yaşlı kadın çeşitli olmuş-geçmiş belaları aklına getirirdi, ağlamaklı olurdu, sonra ise eski mutlu anılar yüreğini neşelendirdi.

Utancaktım (y), çocuklarlan (yt) sokaklarda (yt) lafa durmazdım (y), ayıptı (y). (HK, 40: 9)

TT. Utangaçtım, sokaklarda erkeklerle konuşmazdım, ayıptı.

İhtârka (ö) genä (zt) acıylan (zt) o süretä (yt) girdi (y), annatmanın öteesinä (yt) genä (zt) kahrılı (zt) daldı (y). (HK, 41: 1)

TT. Yaşlı kadın yine acıyla o şekle girdi, hikâyenin devamına yine hüznü daldı.

Kızın evindä (yt) düüncülerä (yt) masa koyuldu (y), suvatulara (yt) ikram yapıldı (y). (HK, 41: 9)

TT. Kızın evinde düğündeki misafirlere masa hazırlandı, dünürlere ikram yapıldı.

Bilârdi (y) islää (zt) gagauzça (bsn), güldürücü (zt) lafetmesi (bln) vardı (y). (HK, 41: 15)

TT. İyi Gagauzca biliyordu, güldürücü/komik konuşması vardı.

Kukonesku (ö) gelmişti (y) bizim küüyä bir Prut küüyündän (yt), evlenmişti (y) bir genç kariya (yt) (HK, 41: 13)

TT. Kukonesku bizim köye bir Prut köyünden gelmişti, genç bir kadınla evlenmişti.

Cümbüş (bsn) annadardı (y), şennik yapardı (y), bir avşamda (zt) doksan dokuz (zt) yalan patladardı. (y) (HK, 41: 15)

TT. Fıkra anlatırdı, şenlik yapardı, bir akşamda doksan dokuz yalan söylerdi.

Vardı (y) iki kızları (ö), ikisi dä (ö) kukla gibi (zt) gözäldi (y). (HK, 41: 21)

TT. İki kızları vardı, ikisi de bebek gibi güzeldi.

Düündä kemeñä sesi (ö) ötärdi (y), içini doldurardı (y) gururlu duygularlan (zt). (HK, 41: 22)

TT. Düğünde kemeñe sesi öterdi, gururlu duygularla içini doldururdu.

Onnar (ö), karşı-karşıya gelip (zt), biri-birinä (yt) baygın (zt) bakışlar atardılar (y), erindä dönärdilər (y), bir o, bir bu parmaklarını (bln) çıtladardılar (y). (HK, 41: 24)

TT. Onlar, karşı karşıya gelip, birbirlerine baygın bakışlar atardılar, yerinde dönerdiler, bir o, bir bu parmaklarını şaklatırdılar.

Saadıç (ö), dizlerini büküp (zt), usulca (zt) çökärdi (y) naşanın önündä (yt), auçlarını (bln) urardı (y), sora da tüü gibi (zt) atlardı (y). (HK, 41: 25)

TT. Sağdıç, dizlerini büküp, usulca çökerdi vaftiz annenin önünde, alkışlardı, sonra da tüy gibi zıplardı.

Nasıl-nicä (zt) düüncülär (ö) etiştir (y) Tavukçulara (yt), girdilər (y) firmaya (yt) biraz yısınmaa (zt). (HK, 42: 22)

TT. Bir şekilde düğüncüler Tavukçular'a yetiştir/ulaştılar, biraz ısınmak için çiftliğe girdiler.

Orada da (yt) onnara (yt) döktülär (y), gençlerin kısmeti için (zt) buyurdular (y). (HK, 42: 23)

TT. Orada da onlara içki verdiler, gençlerin kısmeti için kadeh kaldırdılar.

Gelin-güvää (ö) aazına bir damna bilä (zt) almadılar (y), onnara (yt) düşmäzdi (y) içmää (ö). (HK, 42: 23)

TT. Gelin ve damat ağzına bir damla bile almadılar, onlar içemezdi.

Sade (zt) yaptı bojisini (y) üç kerä (zt), dua etti (y) Allaha (yt) ilik versin (zt)! (HK, 42: 31)

TT. Sadece üç kere haç çıkardı, Allah'a iyilik vermesi için dua etti!

Güvää (ö) aldı (y) gelini (bln) koltuuna (yt), sardı (y) onu (bln) sol kolunna (yt), öbürünnän dä (yt) valizayı (bln) tutardı (y). (HK, 42: 32)

TT. Damat gelini koltuğuna aldı, onu sol koluyla sardı, diğeriyle de valizi tutardı.

Kimisi (ö) gücülä (zt) ayaklarını sürüklärdi (y), kimisi (ö) sendellärdi (y), geeri kalardı (y). (HK, 43: 10)

TT. Kimisi güçlkle ayaklarını sürüklerdi, kimisi sendelerdi, geri kalırdı.

Onu (bln) Tudora (ö) hep (zt) kaldırdı (y), çuval gibi (zt) dikärdi (y) ayakça (zt), çalışardı (y) kocasını koltuklamaa da (yt) gitsin ileri (zt). (HK, 43: 12)

TT. Tudora onu hep kaldırırdı, çuval gibi dik koyardı, ileri doğru devam etmesi için kocasını koltuklamaya/ koltuğun altına almaya çalışırdı.

İnsannarın rubaları (ö) buz tutmuştu (y), üstünä dä (yt) taa hep (zt) kaar (ö) yapışardı (y). (HK, 43: 26)

TT. İnsanların kıyafetleri buz tutmuştu, üstüne de hâlâ daha kar yapışardı.

Tanas ta (ö) genä (zt) batmış (y) öbür tarafta (yt), kaar yıvınınna (zt) bir olmuş (y). (HK, 43: 32)

TT. Tanas da diğr tarafta yine batmış, kar yığınıyla aynı boyda olmuş.

Saadıç (ö), kaavi adam (y), dönüp geeri (zt), yardım etti (y) kaldırmaa ilkin Tudorayı (yt), sora da (zt) kocasını (bln) çıkardı (y). (HK, 44: 2)

TT. Sağdıç, güçlü adam(dır), geri dönüp, önce Tudora'yı kaldırmaya yardım etti, sonra da kocasını çıkardı.

Karılar (ö) geeri kalardılar (y), fit (zt) dinmiştilär (y), (HK, 44: 26)

TT. Kadınlar geri kalırdılar, hepten yorulmuşlular.

Furtuna sa (ö) hep (zt) dinmäzdi (y), hep (zt) saurdardı (y). (HK, 44: 29)

TT. Fırtına ise hiç dinmezdi, hep tipi vardı.

İnsan (ö) döndürärdi (y) arkasını poyraza (yt), çevirärdi (y) üzünü (bln) üülen tarafına (yt). (HK, 44: 31)

TT. İnsanlar sırtını kuzeye (doğru) döndürürdi, yüzünü güneşe doğru çevirirdi.

Gençlər (ö) Ketennii (bln) geçtilär (y), etisärdilär (y) Üükä (yt). (HK, 45: 17)

TT. Gençler Ketennik'i geçtiler, Üük'e yetiştirdiler.

Güvää (y) valizayı (bln) elindän (yt) salverdi (y), çevirdi (y) kızı (bln) kendinä dooru (yt). (HK, 46: 16)

TT. Damat valizi elinden bıraktı, kızı kendine doğru çevirdi.

Saçlarına (yt) sürmüş (y) yaa (bsn), küçük parmaanda (y) bir üzük yalancı brilliantları (ö) annisinden sa (yt) ter-su (ö) döküler (y). (KG, 48: 18)

TT. Saçlarına yağ sürmüş, sahte pırlantadan bir yüzük küçük parmağında(dır), alnından ise ter dökülüyor.

Sevgi gösterän kadınnar (ö) verärdilär (y) çiçek (bsn), sıbıdardılar (y) buketleri (bln) ştenaya (yt). (KG, 48: 22)

TT. Sevgi gösteren kadınlar çiçek verirdiler, buketleri sahneye atardılar.

Düşüp sevdaya Vladeskunun kemeñesinä (zt), o (ö) bırakmış (y) kariyerasını (bln), yıldızı onun (bln) süünmüş (y). (KG, 49: 11)

TT. Vladesku'nun kemeñesinin sevdasına düşüp, o kariyerini bırakmış, onun yıldızı sönmüş.

Bu annatma (ö) diil yalan (y), diil uydurma da (y). (A, 50: 1)

TT. Bu hikâye yalan değil, uydurma da değil(dir).

Onnar (ö) akrandılar (y), bilä (zt) şkolaya (yt) gidärdilär (y), bilä dä (yt) oynardılar (y). (A, 50: 17)

TT. Onlar yaşittılar, beraber okula giderdiler, beraber de oynardılar.

Analari, Savku bulü (ö), diil çoktan (zt) öldü (ö), taa kırkı (ö) yoktu (y). (A, 50: 21)

TT. Anneleri, Savku teyze, yakın zamanda öldü, daha kırkı yoktu.

Uşaklarını (bln) sevârdi (y), aylesini (yt parç.) zar-zor (zt) çalışardı (y) bakmaa (yt parç.). (A, 50: 22)

TT. Çocuklarını severdi, ailesine zar zor bakmaya çalışırdı.

Üörenmää onun havezi (ö) pek (zt) yoktu (y), klasta (yt) sade (zt) görünârdi (y), oturup bir-iki urok (zt), sora (zt) şkoladan (yt) kaçardı (y). (A, 51: 6)

TT. Onun okumaya hevesi/ isteği pek yoktu, sınıfta sadece görünürdü, bir iki ders oturup sonra okuldan kaçardı.

Sokaklarda (yt) başıboş gezârdi (y), dilenârdi (y). (A, 51: 8)

TT. Sokaklarda başıboş gezerdi, dilenirdi.

Romında (yt) bitirmiş (y) beş klas (bsn), üörenmiş (y) sade 9-a hem 10-a (zf) (A, 51: 14)

TT. Romanya'da beş sınıf bitirmiş, sadece 9 ve 10 notlarıyla okumuş.

Pek islää (zt) romın dilini (bln) bilârdi (y), sora (zt) Rusçayı da (bln) çabuk (zt) üürendi (y). (A, 51: 17)

TT. Rumen dilini çok iyi biliyordu, sonra Rusçayı da çabuk öğrendi.

Karı da (ö) can acısından (yt) paylaşardı (y) neceezi vardı (bln), boş ellân (y parç.) insanı (bln) çevirmâzdi (y parç.). (A, 52: 19)

TT. Kadın da can acısından (elinde) olanlarla paylaşırdı, insanları eli boş çevirmezdi.

Tudora bulü (ö) imeeyi (bln) bobaya (yt) koyardı (y) ayırı bir çanaa (yt), kızlara sa (yt) kotarardı (y) bir güvecâ (yt). (A, 52: 26)

TT. Tudora teyze, babaya yemeği ayırı bir tabağa koyardı, kızlara ise bir güvece kotarırdı/ boşaltırdı.

Sora (zt) sarardı (y) onnarı (bln) bir kiyat şiridinnân (zt), yapıştırardı (y) tutkallan (yt), daalması (zt), üstünâ dâ (yt) gözâl (zt) yazardı (y) sumayı (bln). (A, 53: 3)

TT. Sonra onları bir kâğıt şeridiyle sarardı, dağılmaması için tutkalla yapıştırırdı, üstüne de güzel(ce) meblağsını yazardı.

Birlikleri (bln) hiç (zt) saymazdı (y), onnarı (bln) kantara (yt) koyardı (y). (A, 53: 7)

TT. Birlikleri (bir kuruşları) hiç saymazdı, onları kantara koyardı.

Onnarı da (bln) ellişär-ellişär (zt) sarardı (y) bir biyaz kiyada (yt) – yapardı (y) fişek (zt), üstünä dä (yt) genä (zt) nişannardı (y) sayısını (bln) (A, 53: 6)

TT. Onları da ellişer ellişer bir beyaz kağıda sarardı, fişek (gibi) yapardı, üstüne de yine sayısını işaretlerdi.

Otçötu (bln) Nikolay İlyiç (ö) yazardı (y) düpä-düz sivridilmiş himiçeskiy karandaşlan (yt), altına da (yt) kopırka (bsn) koyardı (y). (A, 53: 9)

TT. Nikolay İlyiç, raporu, ucu iyice sivrileştirilmiş kurşun kalemle yazardı, altına da karbon kâğıdı koyardı.

Karandaş (ö) hiç (zt) düşmäzdi (y), durardı (y) orada (yt) lâázım olunca (zt). (A, 53: 13)

TT. Kurşun kalem hiç düşmezdi, lazım oluncaya kadar orada dururdu.

Adam (ö) döşektän (yt) o saat (zt) fırladı (y), geçirip bişey üstünä (zt), çıktı (y) hayada (y). (A, 54: 18)

TT. Adam o an döşekten fırladı, üstüne bir şey geçirip, koridora çıktı.

Hepsi (ö) titirärdi (y), hepsi (ö) korku içindä (zt) durardı (y). (A, 55: 1)

TT. Hepsi titriyordu, hepsi korku içinde duruyordu.

Girip içeri (zt), o saat (zt) çöktü (y) erä (yt), ölecä dizçä dä (zt) kaldı (y). (A, 55: 12)

TT. İçeri girip, o an yere çöktü, öylece dizüstü de kaldı.

Hırsız (ö) diildi aşırıdan (y), diildi yabancı da. (y) (A, 55: 14)

TT. Hırsız uzaktan değildi, yabancı da değildi.

Petraşku (ö) zayıf güüdesinnän (yt) sinmişti (y), başını (bln) aşaa (yt) indirmişti (y). (A, 55: 16)

TT. Petraşku zayıf bedeniyle sinmişti, başını aşağı indirmişti.

O (ö) artık (zt) verilmişti (y), benzärdi (y) düülmüş köpää (yt). (A, 55: 17)

TT. O artık teslim olmuştu, dövülmüş köpeğe benziyordu.

- Sölä, (y) susma (y)! (A, 55: 29)

TT. Söyle, susma!

Üfkesi (y parç.) çabuk (zt) çıkardı (y parç), sora (zt) çabuk ta (zt) dönardı (y). (A, 56: 6)

TT. Öfkesi çabuk çıkardı, sonra çabuk da dönerdi.

Biraz soluklanıp (zt), adam (ö) sildi (y) annısını (bln) oturdu (y) patın kenarına (yt). (A, 56: 27)

TT. Biraz soluklanıp, adam alnını sildi, sedirin kenarına oturdu.

O küçüü (ö) geliverdi (y) bobasına (yt), sarıldı (y) ensesinä (yt) kaydı (y) dizinä (yt). (A, 56: 28)

TT. O küçük olan, babasına geliverdi, boynuna sarıldı, dizine (doğru) kaydı.

İnsan (ö) çalışardı (y) kolhozda (yt), kazanardı (y) trudoden (bsn), yıl bitkisindä (zt) para da (bsn) kabledardı (y). (A, 57: 23)

TT. İnsanlar kolhozda çalışırdı, iş günü kazanırdı, yılın sonunda para da alırdı.

Her gün (zt) gidardı (y) kolhoza (yt), islää (zt) çalışardı (y), öncü kolhoznik olduydu (y). (A, 57: 25)

TT. Her gün çiftliğe giderdi, iyi çalışırdı, öncel/ lider kolhoz işçisi olmuştu.

Kızlar (ö) büüdülär (y), şkolalarını (bln) bitirdilär (y). (A, 57: 28)

TT. Kızlar büyüdüler, okullarını bitirdiler.

Varvara Nikolaevna (ö) üürendi (y), oldu islää, namuzlu bir buhalter (y). (A, 58: 11)

TT. Varvara Nikolaevna okudu, iyi, namuslu bir sayman oldu.

Otuz dokuz yıl (zt) çalıştı (y) selpoda (yt) baş buhalter (bsn), oradan da (yt) sora (zt) pensiyaya çıktı (y). (A, 58: 12)

TT. Otuz dokuz yıl köy mağazalarının baş saymanı olarak çalıştı, sonra da oradan emekliliğe ayrıldı.

Marina, (ö) alıp başını (zt), gitti (y) kasabaya (yt), girdi (y) universitetä (yt). (KÖ, 59: 9)

TT. Marina, başını alıp şehre gitti, üniversiteye girdi.

Çok (zt) işlärdi (y), islää (zt) kazanardı (y). (KÖ, 59: 12)

TT. Çok çalışırdı, iyi kazanırdı.

İşini (bln) beenardı (y), dayma (zt) aşırıya (yt) gidardı (y), vardı (y) ilişkisi büyük kasabalarla (ö). (KÖ, 59: 11)

TT. İşini beğenirdi, daima şehir dışına gidiyordu, büyük şehirlerle bağlantısı vardı.

Vardı (y) onu sevän dä (ö), vardı (y) isteyän dä (ö). (KÖ, 59: 13)

TT. Onu seven de vardı, isteyen de vardı.

Allaa (ö) Marinayı (bln) herbir taraftan (zt) baaşlamış: (y) aklı da (ö) erindä (y), gözelli dä (ö) üzündä (y), ürää dä (ö) islää (y). (KÖ, 59: 16)

TT. Allah Marina'yı her yönden ödüllendirmiş: aklı da yerinde, güzelliği de yüzünde, yüreği de güzel.

Kulaca saçlarını (bln) uygun (zt) boyêêr (y) taa sarı, taa açık renktä (zt), çinimaavi gözlerini (bln) sürmeli (yt) düzer (y), taa bүүcäk gözüksün (zt). (KÖ, 59: 19)

TT. Açık renkteki saçlarını daha sarı, daha açık renkte boyuyor, masmavi gözlerini daha büyütüp gözükmesi için sürmeyle süslüyor.

Yaz günlerinde (zt) hava (ö) açık (y), soluk (ö) temiz (y), sokaklar (ö) pak (y). (KÖ, 60: 12)

TT. Yaz günlerinde gökyüzü açık, hava temiz, sokaklar pak.

Derin alıp soluunu (zt), duruklandı (y), gözlerini (bln) geniş (zt) açtı (y) (KÖ, 60: 17)

TT. Soluğunu derin alıp, durakladı, gözlerini geniş açtı.

Beendii modelleri (bln) aldı hesaba (y), nişannadı (y) bloknotuna (yt), kimisini (bln) çıkardı patredä (y). (KÖ, 62: 7)

TT. Beğendiği modelleri inceledi, not defterine işaretledi, kimisinin fotoğrafını çekti.

Birisi sä (ö) ayırı (y), üzünnän (yt) Marinaya dooru (yt), karşıda (yt) durardı. (y) (KÖ, 63: 7)

TT. Birisi ise ayırdı, yüzüyle Marina'ya doğru, karşıda dururdu.

O (ö) artık (zt) yıllarla (zt) unutmuş (y) adam kokusunu (bln), şimdi sä (zt) birdän-birä (zt) git (y) tä (cdu)öp (y) bu yabancı yakışıklı erifi (bln)! (KÖ, 64: 13)

TT. O artık yıllardır unutmuş erkek kokusunu, şimdi ise birdenbire git de öp bu yabancı yakışıklı herifi.

Marina (ö) adamı (bln) oyalamasın deyni (zt), sessiz (zt) yaklaştı (y), parmaklarına basarak (zt) kaldırttı (y) kendini (bln), traşlı yanaanı (bln) öptü. (y) (KÖ, 64: 17)

TT. Marina adamı oyalamasın diye, sessizce yaklaştı, parmaklarına basarak kendini yükseltti, tıraşlı yanağını öptü.

Doluca dudakları (ö) azıcık (zt) yalabıyardılar (y), onnar da (ö) pek diildi boyalı (y). (KÖ, 64: 26)

TT. Dolgun dudakları azıcık parlardı, onlar da pek boyalı değildi.

Siiredicilər (ö) kalktılar ayakça (y), “Bravo!” baarardılar (y), karannıkta (yt) sıklık edärdilər (y), patırtı yapardılar (y)! (KÖ, 65: 24)

TT. Seyirciler ayağa kalktılar, “Bravo!” bağırırdılar, karanlıkta ılık çalardılar, gürültü yapardılar!

Vardı (y) islää yardımcıları (ö), onnarı (bln) o (ö) sevärdi (y) çalışkannı için (zt). (KÖ, 66: 30)

TT. İyi yardımcıları vardı, o, onları çalışkanlıklarından dolayı severdi.

O (ö) hep ölä (zt) suuk tutardı kendisini (y) kimseyi (bln) yaklaştırmazdı. (y) (KÖ, 67: 6)

TT. O, hep öyle soğuk dururdu, kimseyi yaklaştırmazdı.

Servirovka gözäl, krokmalalı salfetkalar (ö) çinilär üstündä (yt) dik (zt) durardılar. (y) (KÖ,67: 18)

TT. Masa donatımı güzel, kolalı peçete/peşkirler tabakların üstünde dik (zt) dururdular (y).

Ofiñiant (ö), tutup şişä tıvacını (zt), yavaşacık (zt) patlattı (y) şampanskiyi (bln), döktü (y) biyaz şarabı (bln) bakallara (yt). (KÖ, 67: 20)

TT. Garson, şişenin tıvacını tutup, şampanyayı yavaşça patlattı, beyaz şarabı kadehlere döktü.

Kıvılcınnı şampanski (ö) o saat (zt) urdu kafaya (y), taa kef (bsn) ekledi (y), sora da (zt) çekti (y) onnarı (bln) “filosofiyaya” (yt). (KÖ, 67: 22)

TT. Kıvılcımlı şampanya o an kafasına vurdu, biraz daha keyif ekledi, sonra da onları “felsefeye” (yapmaya) çekti.

– Hepsi onnar (ö) birtakım (y), hepsi (ö) bir anadan duuma (y). (KÖ, 69: 2)

TT. Onların hepsi aynı, hepsi bir anadan doğma.

Onun elleri (bln) Marınanın belinä (yt) yavaşacık (zt) kaydılar (y), sora (zt) enikunu (zt) yattılar (y) çantıların kıvrımına (yt). (KÖ, 70: 13)

TT. Onun elleri Marina’nın beline yavaşça kaydı, sonra yavaşça kalçaların kıvrımına uzandılar.

Gümüşlü saksofon sesi (ö) temiz (zt) sızılardı (y), götürürdi (y) ikisini dâ (bln) yukarı uzaklara (yt). (KÖ, 71: 6)

TT. Gümüşlü saksafon sesi berrak bir şekilde çalıyordu, ikisini de yukarı, uzaklara götürürdü.

O (ö) bilärdi (y) çok karı (bsn), diildi çocuk (y). (KÖ, 71: 11)

TT. O, çok kadın tanırdı, küçük çocuk değildi.

Etään kesii (ö) aşaaadan (yt) düzärdi (y) Marınanın boyunu (bln), yapardı (y) onu (bln) taa balabanca (zt). (KÖ, 71: 26)

TT. Eteğin yırtmacı Marina’nın boyunu aşağıya kadar süslerdi, onu daha uzun boylu yapardı.

Bir nedän sora (zt) peydalandı (y) Ruslan (ö), elindä (yt) getirärdi (y) bir çiçekli tort (bsn). (KÖ, 72: 1)

TT. Bir süre sonra Ruslan ortaya çıktı, elinde çiçekli bir yaş pasta getiriyordu.

– Bilerim (y), severim (y) ispan literaturasını hem kulturasını (bln). (KÖ, 73: 2)

TT. Biliyorum, İspanyol edebiyatını ve kültürünü seviyorum.

Garsiya (ö) – bobasının laabı (y), Markec sä (ö) – anasının laabı (y). (KÖ, 73: 6)

TT. Garsiya, babasının soyadı, Markec ise, annesinin soyadıdır).

Aklından çıkmazdı (y) Ruslan (ö), kafasında (yt) dönüşärdi (y) hep (zt) onun lafları (ö). (KÖ, 74: 6)

TT. Ruslan aklından çıkmazdı, kafasında hep onun sözleri dönüp dururdu.

Ruslan (ö) süündürdü (y) şamdalları (bln), açtı (y) perdeyi (bln). (KÖ, 79: 18)

TT. Ruslan şamdanları söndürdü, perdeyi açtı.

Geç vakıda kadar (zt) Marınanın uykusu gelm zdi (y), d   n rdi (y), kimi sıra (zt) taa sabaaya kar  ı (zt) uykuya daldardı (y). (K , 74: 13)

TT. Ge  vakte kadar Marina'nın uykusu gelmezdi, d   n rd , kimi zaman ta sabaha kar  ı uykuya daldardı.

Yımı ak tabeetli,  ekinek insan (y), bunnan (yt) o ( ) Ruslanı (bln) azar-azar (zt) «b   l rdi». (y) (K , 75: 2)

TT. Yumu ak huylu,  ekingen kadın(dı), o bunlarla Ruslan'ı yava  yava  “b   lerdi.”

K pek ( ) bauladı (y), kalın sesinn n (yt) kar  ıladı (y)  orbacısını (bln). (K , 76: 14)

TT. K pek havladı, kalın sesiyle sahibini kar  ıladı.

Bir k   k masacıkta (yt) durardı (y) iki   sek ayaklı filcan, vazada    m,  efteli, erik hem  okolat – hepsi bunnar ( ) andırardı (y) bir g z l nat rmort (bsn). (K , 76: 31)

TT. K   k bir masada iki y ksek ayaklı kadeh, vazoda    m,  eftali, erik ve  okolata dururdu, bunların hepsi g zel bir nat rmortu andırırdı.

Ruslan ( ) bakardı (y) Marınanın g zlerin  (yt), okuyardı (y) onun fikirlerini (bln). (K , 77: 16)

TT. Ruslan, Marina'nın g zlerine bakardı, onun d   ncelerini okuyordu.

O ( ) yakla tırdı (y) koltuu (bln) Marinaya (yt),  zendi (y) yatı tırsın biraz sıkıntılı (yt). (K , 77: 17)

TT. O, koltu u Marina'ya yakla tırdı, sıkıntılı havayı biraz yatı tırmaya  alı tı.

Marınanın tutuldu soluu (y), aklı sa ( ) hept n (zt) brakmı tı (y)  orbacıykasını. (bln) (K , 78: 7)

TT. Marina'nın nefesi tutuldu, aklı ise hepten sahibini bırakmı tı/ terk etmi tı.

 l  d  sessiz (zt) Ruslan ( ) aldı (y) onun ellerini kendi ellerin  (yt), sardı (y) boynusuna (yt). (K , 78: 10)

TT.  yle de sessizce Ruslan onun ellerini kendi ellerine aldı, boynuna sardı.

 emreyip  ar afın ucunu (zt), a tı (y) Marinayı (bln), sokuldu (y). (K , 79: 25)

TT.  ar afın ucunu katlayıp, Marina'yı a tı, sokuldu.

Canın dibindä (yt) Marina (ö) taşıyardı (y) bir fendi (bsn), onu (bln) o (ö) raat brakmazdı (y). (KÖ, 80: 7)

TT. Kalbinin derinliğinde Marina bir sır taşıyordu, onu o rahat bırakmazdı.

Marina (ö) döşeeni (bln) hazırlamış (y), yastık üstünä (yt) koymuş (y) bir kukla (bsn), yorgannan da (yt) kabaca (zt) örtmüş (y). (KÖ, 80: 19)

TT. Marina yatağını hazırlamış, yastığın üzerine bir bebek koymuş, yorganla da yumuşakça örtmüş.

Gençlär (ö) gezinmektän sora (zt) geldilär (y), tokadın yanında skemnecää (yt) oturdular (y). (KÖ, 80: 22)

TT. Gençler dolaştıktan sonra geldiler, giriş kapısının yanındaki iskemleye oturdular.

Onnar (ö) sarmaşıp (zt) guguşlanardılar (y), sessiz (zt) oturardılar (y), öpüşärdilär (y). (KÖ, 23)

TT. Onlar sarılıp okşanırdılar, sessizce otururdular, öpüşürdüler.

Mamusu (ö) baktı-baktı (y) bu uşaklara (yt), indirdi (y) sopasını (bln), deyämedi (y) bişey (bsn). (KÖ, 80: 24)

TT. Annesi bu çocuklara baktı baktı, sopasını indirdi, bir şey diyemedi.

Bir ayın içindä (zt) evlendilär (y), yaptılar (y) düün (bsn). (KÖ, 80: 28)

TT. Bir ayın içinde evlendiler, düğün yaptılar.

Burada (yt) üürendim (y), burada da (yt) kaldım (y). (KÖ, 81: 2)

TT. Burada okudum, burada da kaldım.

Evliliktän (yt) vazgeçtim (y), altı yıl (zt) kimseyi (bln) bilmedim (y). (KÖ, 81: 3)

TT. Evlilikten vazgeçtim, altı yıl kimseyi bilmedim.

1) Onnar (ö) hiç (zt) engel etmäzdilär (y), merak (bsn) uyandırardılar (y). (KÖ, 82:

TT. Onlar hiç engel olmazdılar, merak uyandırırdılar.

Geldi (y) Ruslan (ö), teklif etti (y) üülennii yapmaa (bln). (KÖ, 82: 8)

TT. Ruslan geldi, öğle yemeğini yemeyi teklif etti.

O (ö) gelir (y) haftada üç kerä (zt), yardım eder (y). (KÖ, 82: 12)

TT. O haftada üç kere geliyor, yardım ediyor.

Sora (zt) bir girdi (y) hayada (yt), bir çıktı (y) pembelär içindä (zt). (KÖ, 82: 31)

TT. Sonra koridora bir girdi pembeler içinde çıktı.

O maavimsi suyu (bln) onnar (ö parç.) yarardılar (y) ikisi dä (ö parç.) bu ucundan öbür ucunadan (yt), çırpınardılar (y), dönärdilär geeri (y), sora (zt) daldardılar (y), su altında (yt) buluşardılar (y), sarıldılar (y) biri-birinä (yt), baa çıbu gibi (zt). (KÖ, 83: 2)

TT. O mavimsi suyu, onların ikisi de bir ucundan diğer ucuna yarardılar, çırpınırdılar, geri dönerdiler, sonra daldardılar, su altında buluşurdular, birbirine salkım çubuğu gibi sarılırdılar.

Yazılacez (y), evlenecez (y), uşak (bsn) bana (yt) duuduracan (y). (KÖ, 83: 13)

TT. İmza atacağız, evleneceğiz, bana çocuk doğuracaksın.

Bakêrsın (y) bana gülümseyeräk (zt), bän sä (ö) kısmettän (yt) eriyerim (y). (K.Ö.-83: 18)

TT. Bana gülümseyerek bakıyorsun, ben ise mutluluktan eriyorum.

Sana (yt) yaşamamı (bln) inanêrım (y), sevdamı (bln) vererim (y). (KÖ, 83: 19)

TT. Sana hayatımı emanet ediyorum, sevgimi veriyorum.

Bir sümä saç (ö) düştü (y) Marınanın üzünä (yt), Ruslan (ö) onu (bln) parmaannan (yt) çekti (y) zülüfünä (yt) ilişti (y) kulaana (yt). (KÖ, 84: 3)

TT. Bir tutam saç Marina'nın yüzüne düştü, Ruslan onu parmağıyla zülfüne çekti, kulağına tutturdu.

Onnar (ö) hep (zt) oturardılar (y), sokulmuşdılar (y) biri-birinä (yt), (KÖ, 84: 5)

TT. Onlar hâlâ otururdular, birbirine sokulmuşdular.

Şafklar (ö) daaldılar (y), parça-parça oldular (y). (KÖ, 84: 25)

TT. Işıklar dağıldılar, parça parça oldular.

Ruslan (ö) su içindän (yt) çıktı (y), peşkirä (yt) sarındı (y). (KÖ, 85: 2)

TT. Ruslan suyun içinden çıktı, havluya sarındı.

Marina (ö) taa biraz (zt) çırpındı (y), doyamazdı (y) üzmää (yt). (KÖ, 85: 2)

TT. Marina biraz daha çırpındı, yüzmeye doyamazdı.

Bir gün (zt), iştan geldiktän sora (zt), Ruslan (ö) yaklaştı (y) Marinaya (yt), sarmaştı (y) belinä (yt), öptü (y). (KÖ, 85: 13)

TT. Bir gün işten geldikten sonra, Ruslan Marina'ya yaklaştı, beline sarıldı, öptü.

-Ne (bsn) dedin (y), ne (bsn) dedin? (y) (KÖ, 85: 25)

TT. Ne dedin, ne dedin?

O (ö) durardı (y) eşil arkasınnan kapuya dooru (zt), nemni döşemä pol üstünä (yt) raat-raat (zt) erleşmişti (y). (ÇG, 87: 17)

TT. O yeşil sırtıyla kapıya doğru dururdu, nemli döşeme yerde rahat rahat yerleşmişti.

Mitruş (ö) uzattı (y) süpürgeyi (bln), sokuldu (y) mamusunun koltuuna (yt), gözlerini sä dikti (y) bu musaafirä (yt). (ÇG, 88: 10)

TT. Mitruş süpürgeyi uzattı, annesinin koltuğuna sokuldu, gözlerini ise bu misafire dikti.

O hep ölecä (zt) serindä (yt) yatardı, (y) buradan da (yt) kırlamaa (yt) hiç (zt) hazırlanmazdı (y). (ÇG, 88: 11)

TT. O hep öylece serinde yatardı, buradan da gitmeye hiç niyetlenmezdi.

Koyu-eşil derisi (ö) pütürücekliydi (y), sırtı da (ö) ufacık kara benecik (bsn) doluydu (y). (ÇG, 88: 14)

TT. Koyu yeşil derisi pütürlüydü, sırtı da ufacık kara benecik doluydu.

Sora nasıl oldu da (y) guşter (ö) sinä-sinä (zt) sokuldu (y) duvar boyuna (yt), karı da (ö) o saat (zt) onu (bln) orada (yt) bastırıverdi (y). (ÇG, 89: 21)

TT. Sonra nasıl olduysa kertenkele sine sine duvarın kenarına sokuldu, kadın da o an onu orada bastırıverdi.

O (ö) ölä şen-şen (zt) kaçınardı (y), türlü şakalar yapardı (y), bizi (bln) iilendirärdi (y). (ÇG, 89: 31)

TT. O, çok neşeli koştururdu, türlü şakalar yapardı, bizi eğlendirirdi.

23) Mitruş (ö) geçtiydi (y) 2-ci klasi (yt), pek (zt) sevdi (y) tabiatı (bln). (ÇG, 90: 23)

TT. Mitruş ikinci sınıfa geçmişti, tabiatı/ doğayı çok sevdi.

Bän (ö) dayanamadım (y), teksti (bln) latin grafikasına (yt) geçirdim (y), sora da (zt) kompyuterda (yt) korudum (y). (OKK-OKK, 92: 15)

TT. Ben dayanamadım, metni Latin alfabesine geçirdim, sonra da bilgisayarda muhafaza ettim.

Elbetki (cdu), zenginnii (ö) yoktu (y), yoktu (y) üz domuzu da (ö) baltada (yt). (OKK-OKK, 92: 23)

TT. Elbette, zenginliği yoktu, sazlıkta yüz domuzu da yoktu.

O yılın (zt) çok (zt) yaamur (ö) yaadıydı, (y) bereketli yıl oldu. (y) (OKK-OKK, 93: 9)

TT. O yıl çok yağmur yağmıştı, bereketli bir yıl olmuştu.

Harman zamanında (zt) Makari (ö) çin-sabaalen (zt) kıra (yt) çıkardı (y), geç vakıda kadar (zt) işlardi (y). (OKK-OKK, 93: 11)

TT. Makari harman zamanında sabah erkenden kıra çıkardı, geç vakte kadar çalışırdı.

Büük havezlän (zt) bu çocuk (ö) ekincilik edärdi (y), mayıl olardı (y) zengin bereketä (yt). (OKK-OKK, 93: 21)

TT. Bu oğlan büyük hevesle ekincilik yapardı, zengin mahsule hayran olurdu.

Makari hem Kireki (ö) akrandılar (y), yaşardılar (y) bir maaledä (yt). (OKK-OKK, 93: 24)

TT. Makari ve Kireki yaşittılar, aynı mahallede yaşardılar.

Kocası da (ö) sevindi (y), kabletti (y) Kirekiyi (bln) aylesinä (yt), sora da (zt) sevdi (y) onu (bln), kendi uşaanı gibi (zt). (OKK-OKK, 94: 1)

TT. Kocası da sevindi, Kireki'yi ailesine kabul etti, sonra da onu kendi çocuğu gibi sevdi.

Dina (ö) evliydi (y) iki yıl (zt), düştüydü (y) bir varlıklı ayleyä (yt). (OKK-OKK, 94: 3)

TT. Dina iki yıldır evliydi, varlıklı bir aileye düşmüştü.

Kocası (ö) evciman (zt) adamdı (y), evi (bln) çevirärdi (y) becerikli (zt). (OKK-OKK, 94: 3)

TT. Kocası evcimen adamdı, evi iyi çevirirdi.

Bollukta yaşardılar (y), islää (zt) annaşardılar (y). (OKK-OKK, 94: 4)

TT. Varlık içinde yaşardılar, iyi anlaşırdılar.

Koyup skemnä üstünä uşaa (zt), Dina (ö) sarmaştı (y) eşinä (yt) bitki kerä (zt), duygulandı (y). (OKK-OKK, 94: 11)

TT. Çocuğu sandalyenin üstüne koyup, Dina eşine son bir kez sarıldı, duygulandı.

O (ö) hep (zt) umut edärdi (y), inanmazdı (y). (OKK-OKK, 94: 30)

TT. O, hep umutlanırdı, inanmazdı.

O (ö) ahırları (bln) tertiplärdi (y), damı (bln) kürüyärdi (y), tezgeräylän (zt) fışkıları (bln) atardı (y), döşärdi (y) hayvannarın altına saman (bsn). (OKK-OKK, 95: 7)

TT. O, ahırları tertiplerdi, damı temizlerdi, teskereyle dışkıları atardı, hayvanların altına saman döşerdi.

Däduyu hem Dina bulüsünü (bln) o (ö) seslärdi (y), içerdä, evin dolayında işleri yapmaa (yt) yardım edärdi (y). (OKK-OKK, 95: 24)

TT. O, dedeyi ve Dina teyzesini dinlerdi, evin etrafındaki işleri yapmaya yardım ederdi.

Taa küçüktän (zt) Dina bulüsünden (yt) üürendiydi (y) dikmää, örmää (bln) – o (ö) hepsini (bln) çabuk (zt) kapardı (y). (OKK-OKK, 95: 26)

TT. Daha küçükken Dina teyzesinden dikiş dikmeyi ve örgü örmeyi öğrenmişti, o her şeyi çabuk kapardı.

Sora (zt) onnarı (bln) çeşitli yapaa ipliinnän (zt) cicilärdi (y), kenarlarına (yt) türlü renkli püsküllär (bsn) asardı (y) – olardı (y) gözäl (zt). (OKK-OKK, 95: 29)

TT. Sonra onları çeşitli yün iplikleriyle süslerdi, kenarlarına türlü renkli püsküller asardı, güzel olurdu.

Kireki (ö) diildi balaban kız (y), ufak boyluydu (y), kurgaftı (y). (OKK-OKK, 96: 4)

TT. Kireki uzun boylu bir kız değildi, ufak boyluydu, zayıftı.

Küü içindän iki sokak sel (ö) geçärdi (y), götürärdi (y) dalları, çıbıkları, gübürleri (bln). (OKK-OKK, 96: 7)

TT. Köyün içinden iki sokak sel geçärdi, dalları, çubukları, çöpleri götürürdü.

Dädu (ö) o günnerdä (zt) hayvannarı (bln) sulamaa (yt) haydamazdı (y), korkardı (y) buzda bacaklarını kırmasınar (yt). (OKK-OKK, 96: 9)

TT. Yaşlı adam o günlerde hayvanları sulamaya götürmezdi, buzda bacaklarını kırmalarından korkardı.

O (ö) herkerä (zt) durardı (y) bir tarafta (yt), sade (zt) siiredärdi (y). (OKK-OKK, 96: 27)

TT. O, her zaman bir tarafta dururdu, sadece seyrederdi.

Günün birindä (zt) dädu (ö) hastalandı (y), günnerini (bln) sayardı (y). (OKK-OKK, 97: 15)

TT. Günün birinde yaşlı adam hastalandı, günlerini sayardı.

Kız (ö) çözdü (y) batiini (bln), kara sülük saçlarını toplayıp (zt), ardından (zt) baaladı (y). (OKK-OKK, 98: 16)

TT. Kız başörtüsünü çözdü, saçlarını kara sülük (şeklinde) toplayıp, arkadan bağladı.

Bakına kaldı (y): kaar biyaz bulutlar (ö) enikunu (zt) kayardılar (y), sora (cdu) daalıp (zt), gidärdilär (y). (OKK-OKK, 98: 20)

TT. Bakakaldı: kar beyaz bulutlar yavaşça kayardılar, sonra dağılıp giderdiler.

Geldi (y) dädu (ö), kesilmiş papşoyları (bln) taşıdılar (y) arabaya (yt), tepelemä (zt) üklettilər (y), sora da (zt) oturdular (y) üülennii yapmaa (yt). (OKK-OKK, 98: 27)

TT. Yaşlı adam geldi, kesilmiş mısırları arabaya taşıdılar, tepeleme yüklediler, sonra da öğle yemeğini yemeye oturdular.

Dädu (ö) cöbündän (yt) şişeciini (bln) çıkardı (y), o (ö) herkerä (zt) onu (bln) kira (yt) alardı (y). (OKK-OKK, 98: 28)

TT. Yaşlı adam cebinden şişeciğini çıkardı, o her seferinde onu kira getirirdi.

Şarapçıın ardından da (zt) sızırmacıklan (bln parç.) beenärdi (y) tuzlanmaa (bln parç.) – cancaazını (yt) bakardı (y). (OKK-OKK, 98: 31)

TT. Şarapçığin ardından da kavurmayla tuzlamayı beğenirdi, kendine bakardı.

Bir tarla kuşu (ö), yukarı kalkarak (zt), hep (zt) çalardı (y) türküsünü (bln), hep (zt) çıkardı (y) taa üüsää (yt). (OKK-OKK, 99: 7)

TT. Bir tarla kuşu, yukarı çıkarken, hep türküsünü söylerdi, hep daha yükseğe çıkardı.

Taliga taa gidärkän (zt), bir kişi (ö) atladı (y), kaçarak (zt) dooru kıza (zt) hızlandı (y), kucakladı (y), taligaya (yt) oturttu (y), sora (zt) kendisi dâ (ö) piniverdi (y). (OKK-OKK, 99: 17)

TT. Atlı araba hâlâ hareket hâlindeyken, bir kişi atladı, koşarak doğru kıza atıldı, kucakladı, atlı arabaya oturttu, sonra kendisi de biniverdi.

Çiftä taliga (ö) hızlı (zt) gidärdi (y), aşardı (y) tarlaları, kısımnarı (bln), geçärdi (y) yolları, sokakları (bln). (OKK-OKK, 99: 27)

TT. Çifte araba hızlı giderdi, tarlaları, bölgeleri aşardı, yolları, sokakları geçerdi.

Dädu (ö) bakındı (y) dört tarafına (yt), baardı (y), çaardı (y). (OKK-OKK, 100: 5)

TT. Yaşlı adam dört tarafına bakındı, bağırdı çağırdı.

Stepu (ö) taligayı (bln) haydamadı (y) evä (yt), haydadı (y) uzaa, senselelerä (yt). (OKK-OKK, 100: 16)

TT. Stepu arabayı eve sürmedi, uzağa akrabalara sürdü.

Sincirdä köpek (ö) bir kerä (zt) bauladı (y), sora (zt) sustu (y), sade (zt) kuyruunu (bln) salladı (y). (OKK-OKK, 100: 23)

TT. Zincirli köpek bir kere havladı, sonra sustu, sadece kuyruğunu salladı.

Kireki (ö) gücülä (zt) geldi kendinä (y), sora da (zt) istedi (y) biraz taazelensin (bsn). (OKK-OKK, 101: 5)

TT. Kireki güçlkle kendine geldi, sonra da biraz serinlemek istedi.

Makari (ö) oturttu (y) kızı (bln) yanına (yt), döndü (y) ona dooru (zt). (OKK-OKK, 101: 14)

TT. Makari kızı yanına oturttu, ona doğru döndü.

Kireki (ö) susardı (y), iiltmişti (y) kafasını (bln), kabaatlı gibi (zt). (OKK-OKK, 101: 20)

TT. Kireki susardı, kabahatli gibi başını eğmişti.

21) -Te, (cdu) tuz-ekmek (ö) önümdä (y) – seni (bln) severim (y)! (OKK-OKK, 101: 21)

TT. İşte, tuz ekmek önümde, seni seviyorum!

Kireki (ö) dooradı (y) pilici (bln), kesti (y) piiniri hem bir dilim ekmek (bsn). (OKK-OKK, 101: 26)

TT. Kireki pilici doğradı, peynir ve bir dilim ekmek kesti.

Gamsız günneri (ö) bitti (y), ürecii dä bittiydi (y). (OKK-OKK, 102: 14)

TT. Gamsız günleri bitti, yüreği de tükenmişti.

Kötü bişey (bsn) yapmadı (y), üzünü hem aylesini (bln) lekelämedi (y). (OKK-OKK, 102: 17)

TT. Kötü bir şey yapmadı, yüzünü ve ailesini lekelemedi/kirletmedi.

Bir üüredici (ö) gözäl kızı (bln) günaaya sokmuş (y), emin etmiş (y) evlenmää (yt), sora da (zt) vazgeçmiş (y). (OKK-OKK, 102: 19)

TT. Bir öğretmen, güzel kızı günaha sokmuş, evlenmeye yemin etmiş, sonra da vazgeçmiş.

Tumarva garasında (yt) yalancı romın (ö) üklü insanı (bln) brakmış (y), pinip trenä (zt) Romıniyaya (yt) kaçmış (y). (OKK-OKK, 102: 20)

TT. Yalancı Romanyalı Tumarva garında hamile kadını bırakmış, trene binip Romanya'ya kaçmış.

Makari (ö) yaklaştı (y) sevgilisinä (yt), o (ö) büyük ellerinnän (yt) sarıldı (y) belinä (yt). (OKK-OKK, 103: 6)

TT. Makari sevgilisine yaklaştı, o, büyük elleriyle beline sarıldı.

Geldi (y) üç kardaş (ö), seläm verdilär (y), oturdular (y) sofraya (yt). (OKK-OKK, 105: 3)

TT. Üç kardeş geldi, selam verdiler, sofraya oturdular.

Makari (ö) doldurdu (y) filcannarı (bln), verdi (y) çocuklara (yt). (OKK-OKK, 105: 3)

TT. Makari doldurdu fincanları, oğlanlara verdi.

Kireki (ö) sınaşardı (y) yaşamaa kalabalık içindä (yt), seslärdi (y) kayınnayı (bln). (OKK-OKK, 105: 16)

TT. Kireki kalabalık içinde yaşamaya alışıyordu, kaynanayı dinliyordu.

Çocuklarlan da (zt) bir dil (bsn) bulduydu (y), ii (zt) annaşardı (y). (OKK-OKK, 105: 17)

TT. Oğlanlarla da ortak dil bulmuştu, iyi anlaşıyordu.

Çalışardı (y) onun sevgisinä karşılık vermää (yt), üürenärdi (y) hatır gütmää hem eşini sevmää (bln). (OKK-OKK, 105: 18)

TT. Onun sevgisine karşılık vermeye çalışıyordu, hatrını saymayı ve eşini sevmeyi öğreniyordu.

O (ö) sevärdi (y) Makariyi (bln) utanarak (zt), sesleyici kızçaaz gibi (zt), sevärdi (y) sevinçlän (zt). (OKK-OKK, 105: 21)

TT. O, Makari'yi utanarak severdi, söz dinleyen kızcağız gibi sevinçle severdi.

Kardaşlar, komşular, hısımnar (ö) meciyä (yt) gelärdilär (y), yardım edärdilär (y) çamur karmaa, lampaç kesmää (yt). (OKK-OKK, 106: 8)

TT. Kardeşler, komşular, akrabalar, yardıma gelirdiler, çamur karmaya, kerpiç kesmeye yardım ederdiler.

Büüyärdi (y) kızı (bln), hepsi (ö) sevärdilär (y) onu (bln), kucak alardılar (y). (OKK-OKK, 106: 11)

TT. Kızı büyüyordu, herkes severdi onu, kucağına alırdı.

Lenkacık (ö) beş-altı aylıcağı (y), tanıyardı (y) artık (zt) çiçularını (bln). (OKK-OKK, 106: 13)

TT. Lenka'cık beş altı aylıktı, artık amcalarını tanıyordu.

Genç gelinciklär (ö) hepsini (bln) pek (zt) bilmäzdi (y), kimi işleri (bln) sorardılar (y) Kirekiyä (yt). (OKK-OKK, 106: 32)

TT. Genç gelincikler hepsini pek bilmezdi, kimi işleri Kireki'ye sorardılar.

Eltiykalar (ö) biri-birinä (yt) gelip-gidärdilär (y), kayınnayı da görmää (yt) gelärdilär (y). (OKK-OKK, 107: 4)

TT. Eltiler birbirine gelip giderdiler, kaynanayı da görmeye gelirdiler.

Büücäk kızları (ö) artık (zt) şkolaya (yt) gidärdilär (y), yardım edärdilär (y), göz-kulak olardılar (y) küçüklerä (yt). (OKK-OKK, 107: 10)

TT. Büyücek kızları artık okula giderdiler, yardım ederdiler, küçüklere göz kulak olurdular.

Nemţä askerleri (ö) dönärdilär (y) geeri (yt), geçärdilär (y) bizim küülerdän (yt). (OKK-OKK, 107: 25)

TT. Alman askerleri geri dönerdiler, bizim köylerden geçerdiler.

Kireki (ö) onnarlan (zt) islääliklän (zt) annaşardı (y), istärdi (y) çaarılmadıkonaklık ii bitsin (bsn). (OKK-OKK, 107: 30)

TT. Kireki onlarla güzel anlaşırdı, davetsiz misafirliğin iyi bitmesini isterdi.

O (ö) soldatlara (yt) gösterdi (y) onnarın odalarını (bln), yısıttı (y) su (bsn) yıkanmaa deyni (zt) sora da (zt) imää koydu (y). (OKK-OKK, 107: 31)

TT. O, askerlere odalarını gösterdi, yıkanmak için su ısıttı, sonra da yemek koydu.

Kireki (ö) üklüydü (y), beklärdi (y) beşinci uşaanı (bln). (OKK-OKK, 108: 2)

TT. Kireki hamileydi, beşinci çocuğunu bekliyordu.

Kireki (ö) tuttu aklısında (y) sade bir laf «kinder» (bsn) sora (zt) o da (ö) kaldırdı (y) gözlerini (bln) soldata (yt). (OKK-OKK, 108: 4)

TT. Kireki sadece “kinder” (çocuk) sözünü aklında tuttu, sonra o da askere gözlerini kaldırdı.

Kızın gözleri (ö) maaviydi (y), saççaazları da (ö) sarıydı (y). (OKK-OKK, 109: 4)

TT. Kızın gözleri maviydi, saçları da sarıydı.

Makari (ö) durardı (y) erindä (yt), dargın-dargın (zt) bakardı (y) karısına (yt). (OKK-OKK, 109: 13)

TT. Makari yerinde dururdu, dargın dargın bakardı karısına.

Evi (bln) temiz tutardı (y), imää (bln) yapardı (y), Makariyi (bln) işä geçirärdi (y), iştän (yt) karşılardı (y). (OKK-OKK, 110: 2)

TT. Evi temiz tutardı, yemek yapardı, Makari’yi işe geçirirdi, işten (gelince) karşılardı.

Cana yakın Kireki (ö) uşaklarını (bln) sevdi (y), saallıklarını (bln) koruyardı (y). (OKK-OKK, 110: 3)

TT. Cana yakın Kireki çocuklarını seviyordu, saallıklarını koruyordu.

İnsannar (ö) uykudan kalkmışlar (y), lampayı bilä (yt parç.) etiştirmemişlär (y) tutuşturmaa (yt parç.). (OKK-OKK, 110: 17)

TT. İnsanlar uykudan kalkmışlar, lambayı bile tutuşturmaya yetişememişler.

Açlıkta (zt) Makarinin dä aylesi (ö) zorluk çekti (y), yaa-bal içindä yaşamadı (y) (OKK-OKK, 110: 24)

TT. Açlıkta Makari'nin de ailesi zorluk çekti, yağ bal içinde yaşamadı.

Kireki (ö) kayada (yt) papşoy (bsn) çekardı (y), bulgura (yt) katardı (y) kepek, fasülä – ne bulardı tavanda (bsn). (OKK-OKK, 110: 25)

TT. Kireki kayada mısır çekerdi, bulgura kepek, fasülye, tavanda bulduğunu katardı.

İşçi insan (ö) trudoden yapardı (y), islää (zt) kazanardı (y). (OKK-OKK, 111: 9)

TT. İşçiler gündelik yapardı, iyi kazanırdı.

Geçirkän şkola yanından (zt) uurardı, (y) alıp izin üüredicidän (zt), oturardı (y) uroklarda (yt). (OKK-OKK, 111: 14)

TT. Okulun yanından geçerken uğardı, öğretmenden izin alıp derslerde otururdu.

Sora (zt) Kireki (ö) her gün (zt) yola (yt) bakardı (y), beklardı (y) kocasını (bln). (OKK-OKK, 111: 26)

TT. Sonra Kireki her gün yola bakardı, kocasını beklerdi.

Kireki (ö) Makariyi (bln) giidirardı (y) islää (zt), üstünü-başını (bln) düzardı (y). (OKK-OKK, 111: 30)

TT. Kireki Makari'yi güzel giydirirdi, üstünü başını süslerdi.

Yakışıklı adam (ö), bezbelli (cdu), karıların bakışlarını (bln) çekardı (y), sora da (zt) düşündürardı (y). (OKK-OKK, 111: 31)

TT. Yakışıklı adam, herhâlde, kadınların dikkatlerini çekerdi, sonra da düşündürdü.

Kimi kerä (zt) aşırıdan (yt) Makari (ö) karısına (yt) ucuzça baaşışlar (bsn) getirirdi (y), uşaklarını (bln) türlü tatlılıklarla (zt) sevindirirdi (y). (OKK-OKK, 111: 32)

TT. Makari kimi zaman şehir dışından karısına ucuzca hediyeler getirirdi, çocuklarını çeşitli şekerlerle sevindirdi.

Kireki (ö) bütün yaşaması (zt) hep birtakım (zt) durdu (y), tıyannamadı (y). (OKK-OKK, 112: 12)

TT. Kireki, hayatı boyunca aynı durdu, şişmanlamadı.

Kurgaf karıcık (ö), kimi kerä (zt) suuklardı (y), sora da (zt) hastalanardı (y). (OKK-OKK, 112: 13)

TT. Zayıf kadıncağız, kimi zaman üşütürdü, sonra da hastalanırdı.

Makari (ö) sarmaştı (y) karısına (yt), baktı (y) gözünä (yt). (OKK-OKK, 113: 7)

TT. Makari karısına sarıldı, gözüne baktı.

Karı (ö) adamın düşünmeklerini (bln) zar-zor (zt) uyandırdı (y), sora da (zt) çekti (y parç.) onu (bln) lafa (y parç.) (OKK-OKK, 113: 14)

TT. Kadın, kocasının düşüncelerini zar zor uyandırır, sonra da onu konuşturdu.

Evlendik (y), aylä (bsn) kurduk (y), ev (bsn) düzdük (y). (OKK-OKK, 113: 16)

TT. Evlendik, aile kurduk, ev yaptık.

Pençeredä (yt) dirseklerin (ö) acardı (y) – beni (bln) beklärdin (y). (OKK-OKK, 113: 20)

TT. Pencerede dirseklerin ağrırdı, beni beklerdin.

Biz seninnän (yt) bir yastıkta (zt) ihtärladık (y), babu-dädu (bsn) olduk (y). (OKK-OKK, 113: 27)

TT. Biz seninle aynı yastıkta ihtiyarladık, nine dede olduk.

Sora (zt) o da (ö) açtı fikrini (y), saklamadı (y) bişey (bsn). (OKK-OKK, 113: 32)

TT. Sonra o da fikrini söyledi, bir şey saklamadı.

– Dur, (y) şaşırtma! (y) (OKK-OKK, 114: 6)

TT. Dur, şaşırtma! Dur, kafamı karıştırma!

Elbetki (cdu), ilktän (zt) sana (yt) şınaşardım (y), üürenärdim (y) seni (bln) herbir taraftan (zt) görärdim (y) ii işlerini (bln), kıymetli yaptıklarını (bln). (OKK-OKK, 114: 6)

TT. Elbette, önce sana alışıyordum, seni her yönlü tanımaya çalışıyordum, iyi şeylerini, kıymetli yaptıklarını görüyordum.

O (ö) evdä (yt) kaldıydı (y), o da (ö) evliydi (y), vardı (y) iki çocu (ö). (OKK-OKK, 114: 21)

TT. O, evin içinde kalmıştı, o da evliydi, iki oğlu vardı.

Hep kara rubalarlan (zt) gezärdi (y), dayma (zt) mezarlaa (yt) gidärdi (y). (OKK-OKK, 114: 25)

TT. Hep siyah kıyafetle gezerdi, daima mezarlığa giderdi.

Bitki günnerdä (zt) o (ö) pek (zt) yufkalandıydı (y), taa çok (zt) yatardı (y). (OKK-OKK, 115: 8)

TT. Son günlerde o, çok güçten düşmüştü, daha çok yatardı.

O (ö) yatardı (y) hep duvara karşı (zt), zabunca güdesini (bln) katlamıştı (y), yumak gibi (zt). (OKK-OKK, 115: 9)

TT. O, hep duvara karşı yatardı, zayıf vücudunu yumak gibi katlamıştı.

Vladi – altı yaşında bir çocuk (ö), şkolaya (yt) taa (zt) gitmüzdi (y), kalarđı (y) manisinnän (zt) evdä (yt). (ÇMD, 116: 6)

TT. Vladi, altı yaşında bir erkek çocuğu, okula henüz gitmezdi, büyükannesiyle evde kalırdı/yaşardı.

Vladi (ö) iiltti (y) kafasını (bln), kızardı (y), gözlerini (bln) sık-sık (zt) açıp kapardı (y) – ne kaldı aalasın (y). (ÇMD, 117: 17)

TT. Vladi kafasını eğdi, kızardı, gözlerini sık sık açıp kapardı, az kalsın ağlayacaktı.

Manisi (ö) yaklaştı (y) unukasına (yt), suazladı (y) onun terli saçlarını (bln). (ÇMD, 117: 19)

TT. Büyükannesi torununa yaklaştı, onun terlemiş saçlarını okşadı.

Kurtaralım (y) çiidemneri (bln), verelim (y) onnara ikinci yaşamak (ö). (ÇMD, 117: 25)

TT. Çiğdemleri kurtaralım, onlara ikinci bir hayat verelim.

Vladi (ö) kayıl oldu (y), sevindi (y), saat (zt) getiriverdi (y) bel küreeni (bln) kendisi (ö), hiç kimsey (ö) kulaana (yt) fisirdämedi (y) bilä (zt)! (ÇMD, 117: 28)

TT. Vladi razı oldu, sevindi, o an kendisi bel küreğini getiriverdi, hiç kimse kulağına fisildamadı bile!

Geçti (y) yıllar (ö), Vladi (ö) büyüdü (y), bitirdi (y) şkolayı (bln), oldu büyük çocuk (y). (ÇMD, 118: 8)

TT. Yıllar geçti, Vladi büyüdü, okulu bitirdi, büyük oğlan oldu.

Çiidemnär (ö) her yılın (zt) gözäl (zt) açardılar (y), gözünü (bln) sevindirärdilər (y). (ÇMD, 118: 9)

TT. Çiğdemler her yıl güzel açardılar, gözünü sevindirirdiler.

Sevärđi (y) gezmää başçada (bln), oyalanardı (y) çiidemnerin yanında (yt). (ÇMD, 118: 11)

TT. Bahçede dolaşmayı severdi, çiğdemlerin yanında oyalanırdı.

Atıp onnara tatlı-tatlı bakışlarını (zt), o (ö) gülümsärđi (y), siiredärđi (y) nazlı çiçekikleri (bln). (ÇMD, 118: 12)

TT. Onlara tatlı tatlı bakışlarını atıp, o gülümserdi, nazlı çiçekleri seyrederdi.

Aul içindä (yt) bir büyük çadır (bsn) düzdülär (y), koydular (y) masaları, skemneleri (bln), astılar (y) kilimneri (bln). (ÇMD, 118: 14)

TT. Avlu içinde büyük bir çadır yaptılar, masaları, sandalyeleri koydular, kilimleri astılar.

Büümüş (y), gözäl delikannı çocuk olmuş (y). (ÇMD, 119: 1)

TT. Büyümüş, güzel delikanlı oğlan olmuş.

Açın (y), açın (y), çiidemnär – umut verän çiidemnär (ö)! (ÇMD, 119: 21)

TT. Açın, açın, çiğdemler, umut veren çiğdemler!

Romka (ö) yaşêêr (y) Kişinövda (yt), gider (y) uşak başçasına (yt). (KS, 120: 1)

TT. Romka Kişinev’de yaşıyor, kreşe gidiyor.

14) E (cdu) bu iiri biyaz dutlar sa (ö) tatlılanmışlar (y) – bal olmuşlar (y). (KS, 120: 14)

TT. E, bu iri beyaz dutlar ise tatlılaşmışlar, bal olmuşlar.

Te ſindi d  (zt), doldurup sepedi  eſitli meyvaylan (zt), manisi ( ) bazin yanında (yt) yıkadı (y) onnar  (bln), koydu (y) bir g z l vazaya (yt). (KS, 120: 10)

TT. İſte ſimdi de,  eſitli meyvelerle sepeti doldurup, b y kannes  kuyunun yanında onlar  yıkadı, bir g zel vazoya koydu.

O ( ) pek siirek (zt) bulunardı (y),  at-pat (zt) kırd  (yt) b  y rd  (y). (KS, 121: 29)

TT. O pek seyrek bulunurdu,  at pat yetiſiyordu.

Hepsi ( ) bu d nned  (yt) onnardan (yt)  ekeder (y), onnardan da (yt) biter (y),  ocuum (cdu). (KS, 122: 6)

TT. Bu d nyada her ſey onlarla baſlar, onlarla da biter, o lum.

Yavaſacak (zt) u larını (bln) g md l r (y) kum i in  (yt), k klerini (bln) diktil r (y) g neſ  karſ  (zt), kendileri d  ( ) gittil r (y) havalanmaa (yt). (KS, 123: 13)

TT. U larını yavaſ a kumun i ine g md ler, k klerini g neſe do ru diktiler, kendileri de hava almaya gittiler.

Kimisi s  ( )  i   n i ind  (yt) ger   gibi (zt) oyalanardı (y), incecik gagac nnan (zt)  ek rd  (y) ſıral  nektarı (bln) doyunca (zt). (KS, 123: 22)

TT. Kimisi ise  i e in i inde epey oyalanırd , incecik gagas yla tatlı nektarı doyas ya  ekerdi.

Sana (yt) bak ım (y) – oolumu (bln) g rerim (y), - may l olardı (y) manisi ( ). (KS, 124: 19)

TT. Sana bakıyorum, o lumu g r yorum, b y kannes  hayran olurdu.

K   kl  md  (zt) yaramaz uſakm ſ m (y), zarardan zarara (zt) gez rm ſ m (y). (BT, 125: 1)

TT. K   kl   md  yaramaz  ocukmuſ m, zarardan zarara gezermiſ m.

Yaptıklar m i in (zt) anam-bobam ( ) takaza etm zmiſ l r (y) – k rp  sinir sistemam  (bln) korumuſ lar (y). (BT, 125: 2)

TT. Yaptıklar m i in annem babam kızmazm ſ lar, gen  sinir sistemimi korumuſ lar.

O da ( ) biz  (yt) pek (zt) yakınd  (y), yol (bsn) aſırd  (y). (BT, 125: 9)

TT. O da bize  ok yakınd , yolun karſ sındaydı.

O (ö) pek (zt) cambazlı (bln) becerirdi (y), kolay (zt) bükülürdü (y), başaşa (zt) durardı (y) parmaklar üstündä (zt), kıvrılırdı (y), yılan gibi (zt). (BT, 126: 6)

TT. O, cambazlığı pek becerirdi, kolay bükülürdü, parmaklarının üstünde baş aşağı dururdu, yılan gibi kıvrılırdı.

Onnar (ö) gözäl (zt) giinärdilär (y), uygun (zt) erleştirärdilär (y) saçlarını (bln), boyardılar (y) dudaklarını (bln). (BT, 126: 14)

TT. Onlar güzel giyinirdiler, saçlarını güzel tarardılar, dudaklarını boyardılar.

Bu kızlar (ö) dayma (zt) alardılar (y) beni (bln) onnarın odasına (yt), verärdilär (y) bana (yt) bakmaa (zt) fotoalbomnarını, artistlerin patretlerini (bln). (BT, 126: 18)

TT. Bu kızlar sık sık beni onların odasına alırdılar, bana, bakmak için fotoğraf albümlerini, sanatçıların fotoğraflarını verirdiler.

Bän (ö) başladım (y) seslän (zt) aalamaa (yt), iki sıra yaş (ö) yanaklarımdan (yt) akardı (y), çıvdırık (zt) baardım (y) – taş (bsn) dikärdim (y)! (BT, 127: 3)

TT. Ben sesli ağlamaya başladım, iki sıra gözyaşı yanaklarımdan akardı, çıldırır gibi bağırdım, taş dikerdim!

Biraz orada da atlayıp (zt), kafama girdi (y) bir yapışkan fikir (ö): gidip, genä (zt) tekrarlayım (y) taa bir kerä bukva “T”-yı (bln). (BT, 128: 32)

TT. Biraz orada da zıplayıp, bir yapışkan fikir aklıma girdi, gidip bir kere daha “T” harfini tekrarlayayım.

Cancaazım (ö) düülärdi (y), sandım (y), fırlayacak (bsn). (BT, 129: 10)

TT. Kalbim küt küt atardı, fırlayacak sandım.

Öbürlär hepsi (ö) iyärdilär (y), bakardılar (y) çanak içinä (yt). (BT, 129: 14)

TT. Diğerlerinin hepsi yemek yerdiler, tabağın içine bakardılar.

İşimizi bitirdiktän sora (zt) oynardık (y) kuklacık, beşkacık (bsn), biri-birimizä (yt) türlü masallar hem yalannar (bsn) kurardık (y). (Kİ, 130: 5)

TT. İşimizi bitirdikten sonra bebek ve beşka oyunu oynardık, birbirimize çeşitli masallar ve yalanlar kurardık.

O (ö) aşırıdan (yt) getirärdi (y) türlü alma fidanı (bsn), edenärdi (y) çeşitli sort (bsn). (Kİ, 131: 15)

TT. O, şehir dışından çeşitli elma fidanları getirirdi, çeşitli cinsler edinirdi.

Olmuş karpuzları (bln) biz (ö) kemirärdik (y), pembeleri (bln) basedärdik (y) bir tarafa (yt). (Kİ, 132: 8)

TT. Olmuş karpuzları biz kemirirdik, pembeleri (ise) bir tarafa fırlatırdık.

Bizim aula (yt) yaklaşırdı (y) bir zabunca karı (ö), elindä (yt) tutardı (y) bir büyük sopa (bsn). (Kİ, 132: 22)

TT. Bizim evin bahçesine zayıfça bir kadın yaklaşırdı, elinde büyük bir sopa tutardı.

Samannar (ö) batardılar (y) kollarıma (yt), tırmıklardılar (y) ayaklarımı (bln). (Kİ, 133: 9)

TT. Samanlar kollarıma batardılar, ayaklarımı tırmıklardılar.

Beni (bln) kimsey (ö) aaramadı (y), kimsey dä (ö) bulmadı (y). (Kİ, 133: 23)

TT. Beni kimse aramadı, kimse de bulmadı.

Bän (ö) kaldım (y) saplık üstündä (yt), erä (yt) inämedim (y). (Kİ, 133: 24)

TT. Ben samanlık üstünde kaldım, yere inemedim.

Onnar (ö) uçuşardılar (y), yakın-yakın (zt) geniş kanatlarını (bln) üstümdä (yt) yayardılar (y). (Kİ, 133: 26)

TT. Onlar uçuşurdular, geniş kanatlarını üstüme yakın yayardılar.

Susardım (y), kabaatlıydım (y). (Kİ, 134: 13)

TT. Susardım, kabahatliydim.

Kimsey (ö) kımıldamazdı (y), hepsi (ö) seslärdi (y) ştenadaki masalcıyı (bln). (GİK, 12: 16)

TT. Kimse kımıldamazdı, hepsi sahnedeki masalcıyı dinlerdi.

Liramın sesi (ö) pek (zt) yavaşdı (y), ruhumun çiçekleri (ö) heptän (zt) soldu (y). (DG, 16: 15)

TT. Lirin sesi çok yavaşladı/alçaldı, ruhumun çiçekleri tümünden soldu.

Sän (ö) er kadınıysın (y), sana (yt) dünnä nazları (bln) yaraşır (y). (DG, 17: 23)

TT. Sen yer kadınısın, sana dünya nazları yakışır.

Mezarcıklar (ö) tertipli (y), stavrozlar, aulcuklar (ö) taazä boyalı (y). (S, 21: 25)

TT. Mezarcıklar tertipli/ düzenli, haçlar, tahta çitler yeni boyalı.

Firmada da (yt) herersi insan (y), orada (yt) lâazımdı (y) işinâ bakasın, çemrek dönäsin (ö). (S, 23: 23)

TT. Çiftlikte de her yer insan, orada lazımdı işine bakasın, çevik/ atik olasın.

Şkolada (yt) vardı (y) fotodernek (ö), bizä dä kakumnan (yt) bobam (ö) aldıydı (y) fotoaparat «Smena» (bsn), islää üürenärdik deyni (zt). (S,24: 31)

TT. Okulda resim kursları vardı, iyi okuyoruz diye, babam bize de ablamla fotoğraf makinesi “Smena” almıştı.

Üzü (bln) diişilmişti (y), o karalı rubalar (ö) onu (bln) taa ihtar (zt) gösterärdi (y). (S, 25: 14)

TT. Yüzü değişmişti, o siyah elbiseler onu daha yaşlı gösteriyordu.

Bu haber (ö) ona (yt) pek (zt) aar gelmiş (y), kaybetmiş (y) havezini yaşamaa ileri dooru (bln). (S, 26: 14)

TT. Bu haber ona çok ağır gelmiş, gelecekteki yaşama hevesini kaybetmiş.

Pek çok insan (ö) toplanmıştı (y), yarım küü (ö) gelmişti (y parç) onu (bln) geçirmää (y parç) bitki yola (yt). (S, 27: 3)

TT. Pek çok insan toplanmıştı, köyün yarısı onu son yolculuğuna uğurlamaya gelmişti.

Soluk (ö) etişmäzdi (y), zordu (y) lafetmää (ö). (S, 27: 15)

TT. Nefesi yetmezdi, konuşmak zordu.

Baktım (y) kakuma (yt) – onun gözleri (bln) taşmıştı (y). (S, 27: 32)

TT. Baktım ablama, onun gözleri dolmuştu.

Sabaalendän (zt) serindi (y), gök (ö) dürüktü (y). (S, 28: 3)

TT. Sabahtan serindi, gökyüzü kapalıydı.

Kimisi (ö) mulin ipliinnän (zt) dikärdi (y) çarşaf, daroşka, yastıcak (bsn), kimisi dä (ö) tantela (bsn) örärdi (y). (HK, 30: 17)

TT. Kimisi muline ipliğiyle çarşaf, nakış, yastık işlerdi; kimisi de dantel örürdü.

Sora (zt) türküyü (bln) tutturardı (y) ikinci stannik (ö), taa sora da (zt) katıldılar (y) öbürler (ö). (HK, 31: 3)

TT. Sonra türküyü ikinci stannik söylemeye devam ederdi, daha sonra da diğerleri katıldılar.

Afet (y), sözlerim, duygularım (ö) şimdi (zt) darmadaan (y). (HK, 33: 16)

TT. Affet, sözlerim, duygularım şimdi darmadağın.

Afet (y), gözäl (zt) durmaz (y). (HK, 33: 23)

TT. Affet, iyi olmaz.

Yapışkannar (ö) ilişärdilär (y), sarı sarmaşıklar (ö) parmaklarına (yt) dolaşardılar (y). (HK, 34: 12)

TT. Yapışkan otlar ilişirdiler, sarı sarmaşıklar parmaklarına dolaşırdılar.

Bak (y), ne çeşitli (y) onnar (ö)! (HK, 35: 28)

TT. Bak, onlar ne kadar çeşitli(dir)!

- Taman (zt) borç (ö) küptä (yt) iışidiydi (y), geçennerdä (zt) kurduydum (y) onu (bln). (HK, 37: 28)

TT. Tam boza küpte ekşimişti, geçenlerde kurmuştum onu.

Düündä (yt) kemençä sesi (ö) ötärdi (y), içini (bln) doldurardı (y) gururlu duygularla (zt). (HK, 41: 22)

TT. Düğünde kemençe sesi öterdi, gururlu duygularla içini doldururdu.

Yol (ö) artık (zt) görünmâzdi (y), kaar (ö) yolu (bln) kapamıştı (y). (HK, 42: 11)

TT. Yol artık görünmezdi, kar yolu kapamıştı.

Zordu (y) adımnamaa (y), insannarın örüyüşleri (ö) oya olardı (y). (HK, 42: 21)

TT. Adımlamak/adım atmak zordu, insanların yürüyüşleri yavaşlardı.

Şüpeniz olmasın (y), biz (ö) dooru (zt) gideriz (y)! (HK, 44: 7)

TT. Şüpheniz olmasın, biz doğru gidiyoruz!

Yalvarêım (y), biri-birinizä (yt) yardım elini (bln) uzadın (y)! (HK, 44: 9)

TT. Yalvarıyorum, birbirinize yardım eli uzatın!

Saugun (ö) durmamayca (zt) hep (zt) esärdi (y), kaar yıvınnarı (ö) hep (zt) büyüardı (y). (HK, 45: 3)

TT. Tipi durmaksızın hep esiyordu, kar yığınları hep büyüyordu.

Can (ö) cana (yt) yakın (y), onnar (ö) işidärdilär (y) kalplerin düülmesini (bln). (HK, 45: 21)

TT. Can cana yakın(dır), onlar kalplerinin atışını duyardılar.

Onun aylesi (ö) büyüktü (y) – beş uşaa (bln) vardı (y). (A, 51: 10)

TT. Onun ailesi büyüktü, beş çocuğu vardı.

Yollar (ö) uzak (y), vakıtlar (ö) zor hem korkunç (y). (A, 51: 26)

TT. Yollar uzak, zamanlar zor ve korkunç(tu).

Yıkandıktan sora (zt) aylä başı (ö) oturardu (y) skemnecäa (yt), kalanı da (ö) doz-dolay sofrayı (bln parç.) sarardılar (y) erdä (bln parç.). (A, 52: 22)

TT. Yıkandıktan sonra aile reisi iskemleye otururdu, kalanı da yerdeki sofranın etrafını sarardılar.

Gözäl (zt) kokardı (y) pideyä (ö), hepsi (ö) açtı (y). (A, 52: 29)

TT. Pide güzel kokardı, herkes açtı.

Büük içerdä (yt) camal boyunda (yt) durardı (y) çamurdan bir geniş pat (ö), döşeli hasırlan (zt), onda (yt) yatardı (y) kızlar (ö). (A, 53: 22)

TT. Büyük odada, sobanın yanında hasırla döşeli çamurdan bir geniş sedir dururdu, kızlar onda yatardı.

Yorgunnuktan (zt) adam (ö) o saat (zt) daldı uykuya (y), Tudora bulü sä (ö) taa (zt) uyumazdı (y). (A, 54: 5)

TT. Yorgunluktan adam o an uykuya daldı, Tudora teyze ise henüz uyumazdı.

Çorbacı (ö) kaptı (y) beräänkısını (bln) bacandan (yt) – hırsız (ö) o saat (zt) yıkıldı (y), çürük örtü gibi (zt). (A, 54: 23)

TT. Ev sahibi beri taraftakini bacağından yakaladı, hırsız o an çürük çatı gibi yıkıldı.

Üfkä (ö) sauşardı (y), kızgınnık (ö) başladıydı suumaa (y). (A, 56: 28)

TT. Öfke savuşurdu, kızgınlık soğumaya başlamıştı.

Geçti (y) yıllar (ö), yaşamak (ö) düzeldi (y). (A, 57: 23)

TT. Yıllar geçti, hayat düzeldi.

29) Kimisi (ö) evlendi (y), kimisi (ö) gitti (y) taa ileri dooru üürenmää (yt). (A, 57:

TT. Kimisi evlendi, kimisi okumaya devam etti.

Var (y) zariflii (ö), üstünü-başını (yt) ii (zt) bakêr (y). (KÖ, 59: 18)

TT. Zarifliği var, üstüne başına iyi bakıyor.

Marinaya (ö parç.) meraklıydı (y) bölä profesional olaylar (ö parç), o (ö) çok işlär (bsn) buldu (y) kendi zaameti için (zt). (KÖ, 62: 5)

TT. Marina için böyle profesyonel olaylar ilgi çekiciydi, o, kendi işi için çok şeyler buldu.

Çok (zt) geçmedi (y), izmetçi kapusu (ö) açıldı (y). (KÖ, 63: 12)

TT. Çok geçmedi, hizmetçi kapısı açıldı.

O (ö) gülmesini (bln) gücülä (zt) tutardı (y), üzü (ö) hep taa (zt) kırmızıydı (y). (KÖ, 63: 13)

TT. O, gülüşünü güçlkle tutardı, yüzü hâlâ kırmızıydı.

Kara bulutlar (ö) karışêrlar (y) – çirkin, sert (zt) öter (y) trombonnar (ö). (KÖ, 65: 12)

TT. Kara bulutlar karışıyor, korkunç, sert trombonlar ötüyor.

Çimçirik çaker (y) – gök (ö) çatlêêr (y)! (KÖ, 65: 14)

TT. Şimşek çakıyor, gök çatlıyor!

Yandan yana (zt) dönärdi (y), uykusu (y parç.) geç vakıda kadar (zt) gelmäzdi (y parç.) (KÖ, 66: 12)

TT. Sağdan sola dönerdi, geç vakte kadar uykusu gelmezdi.

Yaarın (zt) işä gitmää (ö) yoktu (y), Marina (ö) artık (zt) uykusunu alacak (y) doyunca (zt). (KÖ, 66: 15)

TT. Yarın işe gitmek yoktu, Marina artık doyasıya uykusunu alacak.

Vakit (ö) geçärdi (y), Marina (ö) işinä (yt) bakardı (y). (KÖ, 66: 26)

TT. Vakit geçerdı, Marina işine bakardı.

Birisi (ö) suya (yt) bakar (y) – çamuru (bln) görär (y), öbürü sä (ö) – yıldızları (bln) görär (y). (KÖ, 67: 26)

TT. Birisi suya bakar, çamuru görür, öbürü ise yıldızları görür.

Kimisi (ö) ikişär-ikişär (zt) oynardı (y), kimi muzıkacılar sa (ö) mutluca (zt) seslärdilär (y). (KÖ, 69: 28)

TT. Kimisi ikişer ikişer oynardı, kimi müzisyenler ise mutluca dinlerdiler.

Ruslanın ellerindän (yt) Marınanın belinä (yt) sıcak enerjiya (ö) gelärdi (y), kanı kaynardı (y). (KÖ, 71: 3)

TT. Ruslan'ın ellerinden Marina'nın beline sıcak enerji geliyordu, kanı kaynıyordu.

Karılar (ö) sevärdilär (y) onu (bln), o (ö) bunu (bln) bilärdi (y). (KÖ, 71: 12)

TT. Kadınlar onu severdi, o (da) bunu bilirdi.

Yalabık saksofon (ö) sustu (y), tañt (ö) bitti (y). (KÖ, 71: 28)

TT. Parlak saksafon sustu, dans bitti.

On yaşında (zt) kalmış bobasız (y), anası (ö) onu hem kızkardaşını (bln) büütmüş (y) zor (zt). (KÖ, 75: 20)

TT. On yaşında babasız kalmış, annesi onu ve kız kardeşini zor büyütmüş.

Hererdä (yt) eni mebel (y), herersi (ö) donaklı (y). (KÖ, 76: 23)

TT. Her yerde yeni mobilya(dır), her yer süslü(dür).

Haftada edi gün (y), o (ö) sekiz sarfoş (zt) gezärdi (y). (KÖ, 81: 1)

TT. Hafta yedi gün(dür) o, sekiz gün sarhoş gezerdi.

Bana (yt) bişey (ö) diil lääzım (y), yaşamak için (ö parç.) bendä (yt) hepsi (ö parç) var (y). (KÖ, 81: 4)

TT. Bana bir şey lazım değil, bende yaşamak için her şey var.

Buluşardık (y), görärdim (y) gözäl üzünü (bln), o büüleyici gözlerini (bln), işidärdim (y) gülüşünü (bln). (KÖ, 81: 14)

TT. Buluşurduk, güzel yüzünü, o büyüleyici gözlerini görürdüm, gülüşünü duyardım.

Söleerim (y) dooru (zt), yattın üreemä (y). (KÖ, 83: 27)

TT. Doğru söylüyorum, hoşuma gittin.

Mamusu (ö) taa bir kerä (zt) özendi (y) sesetmää (yt), gözünü sä (bln) guşterdän (yt) hiç (zt) ayırmazdı (y), bir kıpımda (zt) hiç (zt) bilinmâz (y) ne olur, ne olmaz (bsn). (ÇG, 88: 2)

TT. Annesi bir kere daha seslenmeye çalıştı, gözünü ise kertenkeleden hiç ayırmazdı, bir anda ne olacağını hiç bilinmez.

– Mitruş (cdu), tez (zt) kapuları (bln) kapa (y), baari öbür içerlerä (yt) girmesin (y)! (ÇG, 89: 4)

TT. Mitruş, çabuk kapıları kapat, öbür odalara bari girmesin!

- Hiç (zt) korkma (y), oolum (cdu), bişey (ö) ona (yt) olmaz (y)! (ÇG, 89: 27)

TT. Hiç korkma, oğlum, ona bir şey olmaz!

O (ö) başka guşterleri (bln) kendi topraklarına (yt) hiç (zt) yaklaştırmaz (y) – kavga (ö) olur (y). (ÇG, 90: 6)

TT. O, başka kertenkeleleri kendi topraklarına hiç yaklaştırmaz, kavga olur.

Alıp kuyruundan (zt) bu garip geziciyi (bln), mamusu (ö) çıktı (y) dışarı (yt), Mitruş ta (ö) alat-kıpıt (zt) ardından (zt) gidärdi (y). (ÇG, 90: 12)

TT. Bu garip gezeni kuyruğundan alıp, annesi dışarı çıktı, Mitruş da ardından acele giderdi.

Bu lafçı yolcuyka (ö) hiç (zt) susmadı (y), başladıydı (y) biraz (zt) taketmää canıma (yt). (OKK-OKK, 91: 20)

TT. Bu konuşkan kadın yolcu hiç susmadı, biraz canıma tak etmeye başlamıştı.

Erleşirkän (zt), koltukta (yt) nesä (ö) fişirdadı (y), sora da (zt) çıkardı (y) oradan (yt) bir incecik papkacık (bsn). (OKK-OKK, 92: 1)

TT. Yerleşirken, koltukta bir şey fişirdadı, sonra da oradan bir incecik dosya çıkardı

Dolgun başaklar (ö) sıra-sıra (zt) erä (yt) düşärdilär (y), tınazlar (ö) çabuk (zt) büüyärdilär (y). (OKK-OKK, 93: 16)

TT. Olgun başaklar arka arkaya yere düşerdiler, yığınlar çabuk büyüdüler.

Dünürçülüklän (zt) islää olmadı (y), annaşamadılar (y). (OKK-OKK, 93: 24)

TT. Dünürçülükle işler iyi gitmedi, anlaşılmadılar.

Taa küçüktän (zt) Kirekinin yaşaması (bln) zor (zt) başlamış (y), eldän elä (zt) onu (bln) vermişlär (y). (OKK-OKK, 93: 26)

TT. Daha küçükken Kireki'nin hayatı zor başlamış, elden ele onu vermişler.

Geçirennär (ö) birdän (zt) atıldılar (y) çıkışa (yt), insan (ö) karma-karışık oldu (y). (OKK-OKK, 94: 14)

TT. Geçirenler birden çıkışa koştular, insanlar karmakarışık oldu.

Neçin (zt) döşektä (yt) ona (yt) o boş ii (ö) läüzüm olmuş (y), kız (ö) taa (zt) annamardı (y). (OKK-OKK, 97: 9)

TT. Niçin yatakta ona o boş iye lazım olmuş(tu), kız henüz anlamazdı.

Ertesi sabaası sa (zt) zavallı Dina bulusu (ö) benizini atmıştı (y), ölü rengindä (zt) yorgan-döşek yatardı (y). (OKK-OKK, 97: 10)

TT. Ertesi sabah ise zavallı Dina teyzesinin benzi atmıştı, ölü renginde yorgan döşek yatardı.

Harman vakıdı (ö) çoktan (zt) bittiydi (y), şindi dä (zt) birkaç gün (zt) papşoyları (bln) toplardılar (y). (OKK-OKK, 97: 26)

TT. Harman zamanı çoktan bitmişti, şimdi de birkaç gün mısırları toplardılar.

– Sandika (ö) kalacek (y) ev işlerindä (yt), biz dä (ö) Kirekiylän (yt) kıra (yt) çıkacez (y). (OKK-OKK, 97: 31)

TT. Sandika ev işleri için kalacak, biz de Kireki ile kıra gideceğiz.

Bilenmiş oraklar (ö) papşoyları (bln) kolay (zt) kesärdilär (y), tepelär (ö) çabuk (zt) büüyärdilär (y). (OKK-OKK, 98: 4)

TT. Bilenmiş oraklar mısırları kolay keserdiler, tepeler çabuk büyüdüler.

Üülenä dooru (zt) duman (ö) daaldı (y), ortalık (ö) açıldı (y). (OKK-OKK, 98: 8)

TT. Öğlene doğru sis dağıldı, etraf açıldı.

Sora (zt) kız (ö) kucaklan (zt) getirirdi (y) papşoyarı (bln), dādu da (ö), ükledip arabayı (zt), evā (yt) taşıyardı (y). (OKK-OKK, 98: 6)

TT. Sonra kız mısırları kucaklayıp getirirdi, yaşlı adam da arabaya yükleyip eve taşırdı.

Dokuma fistanını (bln) Dina bulūsu (ö) ceviz kabınnan (zt) boyamıştı (y), olmuştu (y) gözāl (zt) kestenā rengindā (zt). (OKK-OKK, 98: 13)

TT. Dina teyzesi dokuma fistanını ceviz kabuğu ile boyamıştı, güzel kestane renginde olmuştu.

Şarap (ö) dādunun yanaklarını (bln) kızarttı (y), kendisini dā (bln) yımışattı (y). (OKK-OKK, 98: 32)

TT. Şarap yaşlı adamın yanaklarını kızarttı, kendisini de yumuşattı.

– Az (zt) kaldı (y) – maraz (ö) kaldı (y). (OKK-OKK, 99: 5)

TT. Az kaldı, fakat işin zor kısmı kaldı.

Avşama kadar (zt) taa (zt) vardı (y), gün (ö) islāā (zt) şılardı (y). (OKK-OKK, 99: 7)

TT. Akşama (kadar) daha vardı, güneş iyi parlardı.

Kuşçaazın sesi (ö) kesildi (y), ortalık (ö) sus oldu (y). (OKK-OKK, 99: 11)

TT. Kuşçağızın sesi kesildi, ortalık sessizleşti.

O (ö) korkudan ses bilā (bsn) çıkarmadı (y), cancaazı sa (ö) küt-küt (zt) düülardı (y), nicā tutulmuş göcencik (zt). (OKK-OKK, 99: 24)

TT. O, korkudan sesini bile çıkarmadı, kalbi ise yakalanmış tavşancık gibi küt küt atardı.

Çok (zt) geçmedi (y), papşoylaa (yt) çekildi (y) araba (ö). (OKK-OKK, 100: 5)

TT. Çok geçmedi, araba mısır tarlasına çekildi.

Orak (ö) bir tarafa (yt) sıbıdılmış (y), papşoy sırası da (ö) yarım kalmış (y). (OKK-OKK, 100: 6)

TT. Orak bir tarafa atılmış, mısır sırası da yarım kalmış.

Sakınma (y), yalvarêım (y). (OKK-OKK, 101: 25)

TT. Utanma, yalvarıyorum.

Evdän (yt) kimsey (ö) çıkmadı (y), kimsey (ö) karşılamadı (y). (OKK-OKK, 100: 24)

TT. Evden kimse çıkmadı, kimse karşılamadı.

Kireki (ö) karşı koydu (y), tırnaa (bln) ilişiverdi (y) çocuun kulaana (yt). (OKK-OKK, 103: 8)

TT. Kireki karşı koydu, tırnağı oğlanın kulağına ilişiverdi.

Ozaman (zt) söz dä (ö) lääzımsız (y), lafin sırası da diil (y). (OKK-OKK, 103: 22)

TT. O zaman söz de lüzumsuz, lafin sırası da değil(dir).

Bän (ö) – saalıkı adam (y), kolum-ayaam (ö) var (y), çalışacam (y). (OKK-OKK, 104: 11)

TT. Ben, sağlıklı adamım, elim ayağım var, çalışacağım.

Yukarda (yt) köşedä (yt) ikona (ö) asılıydı (y), altında da (yt) bir kandilcik (ö) yanardı (y). (OKK-OKK, 104: 15)

TT. Yukarıda köşede ikon asılıydı, altında da bir kandilcik yanardı.

Bir haftadan sora (zt) Dina bulüsu däduylan (ö) prost ettilär (y) gençleri (bln), sora da (zt) düün yaptılar (y). (OKK-OKK, 105: 8)

TT. Bir hafta sonra dedeyle Dina teyzesi gençleri affettiler, sonra da düğün yaptılar.

Bir gülüş (y parç) çocuklardan (yt) koptu (y parç), alışksız bobayı (bln) kızarttılar (y). (OKK-OKK, 106: 22)

TT. Oğlanlardan bir kakhaha koptu, alışkın olmayan babayı utandırdılar.

Kayınna (ö) eni gelinneri (bln) denärdi (y), yaptıklarını (bln) gözdän geçirärdi (y). (OKK-OKK, 106: 29)

TT. Kaynana yeni gelinleri incelerdi, yaptıklarını gözden geçirirdi.

Onun elindän (y parç) hepsi (ö) gelärdi (y parç), hepsinä dä (yt) yardım edärdi (y). (OKK-OKK, 107: 1)

TT. Onun elinden her şey gelirdi, herkese de yardım ederdi.

Yavaş-yavaş (zt) çocuklara hepsinä (yt) ev (bsn) yaptıydılar (y), hepsinin (ö parç.) vardı (y) uşakları (ö parç.). (OKK-OKK, 107: 7)

TT. Yavaş yavaş oğlanların hepsine ev yapmıştılar, hepsinin çocukları vardı.

Topraksız insan (ö) gidärdi (y) işlemää romın boyarlarına (yt), genç adamnarı sa (bln) alardılar askerlää (y). (OKK-OKK, 107: 17)

TT. Toprağı olmayan kadınlar Rumen zenginlerine çalışmaya giderdi, genç erkekleri ise askerliğe alırdılar.

Dünnedä (yt) bombalar (ö) patlardı (y), kabaatsız genç cannar (ö) kaybelärdilär (y), karıların da yaşları (ö) kurumazdı (y). (OKK-OKK, 107: 22)

TT. Dünyada bombalar patlardı, suçsuz genç canlar kaybolurdular, kadınların da gözyaşları kurumazdı.

Küülär (ö) dirilärdilär (y), düzülärdi (y) selsovet (ö), selpo (ö), seçilärdi (y) rayon başları (bln). (OKK-OKK, 108: 18)

TT. Köyler canlanırdı, köy meclisi kurulurdu, dükkânlar açılırdı, bölge yöneticileri seçilirdi.

Makarinin üfkesi (ö) geçmişti (y), uzatmaa da (bsn) istemäzdi (y). (OKK-OKK, 109: 23)

TT. Makari'nin öfkesi geçmişti, uzatmak da istemezdi.

1946-1947 yıllarda (zt) oldu (y) büyük kıtlık (ö), kırdä (yt) bişey (ö) büyümedi (y). (OKK-OKK, 110: 10)

TT. 1946-1947 yıllarında büyük kıtlık oldu, tarlada hiçbir şey büyümedi/yetişmedi.

Pek zor vakıtlar (bsn) ozaman (zt) çekti (y) bizim halk (ö), binnän insan, uşak (ö) aaç (zt) öldü (y). (OKK-OKK, 110: 14)

TT. Bizim halk, o zaman çok zor zamanlar geçirdi, binlerce insan, çocuk aç(lıktan) öldü.

Çorbacı (ö) açmış (y) kapuyu (bln), nacaklan (zt) ilkin onu, sora da karısını (bln) kesmişlär (y). (OKK-OKK, 110: 18)

TT. Ev sahibi kapıyı açmış, küçük baltayla önce onu sonra da karısını kesmişler.

Düşün (y), düşünmä (y), binin yarısı (ö) beş üz (y). (OKK-OKK, 114: 4)

TT. Düşün, düşünme, binin yarısı beş yüzdür.

Kireki (ö) gecelärcä (zt) uyumazdı (y), aklına (y parç.) fikirlär biri-birindän çeşitli (ö) gelärdi (y parç.). (OKK-OKK, 111: 29)

TT. Kireki gecelerce uyumazdı, birbirinden çeşitli düşünceler aklına gelirdi.

Artık (zt) yaşlandıydılar (y), saalıkları (bln) pek (zt) yoktu (y). (OKK-OKK, 112: 11)

TT. Artık yaşlanmıştılar, sağlıkları pek yoktu.

Dayma (zt) ayaklarından (yt) aalaşardı (y), evelki dertlär (ö) etişärdilär (y). (OKK-OKK, 112: 14)

TT. Daima ayaklarından şikâyetçiydi, eski dertler ortaya çıkardı.

18) Sevgi (ö) gelip-gider (y), hatırlık sa (ö) yıllarca (zt) kalêr (y). (OKK-OKK, 112: 18)

TT. Sevgi gelip gidiyor, saygı ise yıllarca kalıyor.

19) Üç kızları (ö) artık (zt) evliydi (y), vardı (y) uşakları da (ö). (OKK-OKK, 114: 19)

TT. Üç kızı artık evliydi, çocukları da vardı.

Çatı (ö) sarılardı (y), Kirekinin dâ yolu (ö) kısılardı (y). (OKK-OKK, 115: 7)

TT. Hayat geçiyordu, Kireki'nin de yolu kısılıyordu.

Kış bitär-bitmâz (zt), bakêrsın (y) – kaar altından (yt) artık (zt) çiidemnär (ö) açmışlar (y) taa yanvarda (zt). (ÇMD, 118: 4)

TT. Kış biter bitmez, bakıyorsun, çiğdemler ta ocak ayında karın altından artık açmışlar.

Adamnar (ö) kesärdi (y) kuzuları (bln), aşçıykalar (ö) hazırlardı (y) imekleri (bln). (ÇMD, 118: 16)

TT. Erkekler kuzuları keserdi, aşçı kadınlar yemekleri hazırlardı

Bir yıldan sora (zt) Vladi (ö) evlendi (y) bir gözäl hem akıllı kıza (yt), yaptılar (y) düün (bsn). (ÇMD, 119: 9)

TT. Bir yıl sonra Vladi güzel ve akıllı bir kızla evlendi, düğün yaptılar.

Vladi (ö) oldu becerikli bir usta tehnika zanaatında (y) – elleri altın keser (y). (ÇMD, 119: 11)

TT. Vladi yetenekli bir teknisyen oldu, elleri altın kesiyor.

Manisi (ö) dayma (zt) çocaa (yt) annadardı (y) masal hem kendi küçüklüğünü (bln), çocuk ta (ö) açık aazlan (zt) seslärdi (y). (KS, 120: 18)

TT. Büyükannesi oğlana sık sık masal ve kendi küçüklüğünü anlatırdı, oğlan da ağzı açık dinlerdi

Manisi (ö) çıkardı (y) birkaç sakız otu (bsn), çatallı köklerden (yt) o saat (zt) peydalandı (y) boncuk-boncuk birer damna sütçääz (ö). (KS, 123: 1)

TT. Büyükannesi birkaç sakız otu kopardı, o an çatallı köklerden boncuk boncuk birer damla süt çıktı.

– Akmaz (y), korkma (y)! (KS, 123: 5)

TT. Akmaz, korkma!

Tenä-tenä onun sakızı (ö) oldu bir büyük bomboni kadar (y), manisinin sä biraz taa küçüktü (y). (KS, 124: 10)

TT. Onun tane tane sakızı büyük bir bonbon şekeri kadar oldu, büyükannesinin ise biraz daha küçüktü.

Dragayka almaları da (ö) etişmiş (y) – mayılın gidär (y)! (KS, 120: 14)

TT. Dragayka elmaları da olgunlaşmış, için gider!

Onnar (ö) garip seslän (zt) çalardılar (y), insannar (ö) yaşlarını (bln) tutamazdılar (y). (BT, 126: 1)

TT. Onlar hüzünlü sesle söylediler, insanlar gözyaşlarını tutamazdılar.

Nelär (bsn) yapardı (y) o (ö) ştenada (yt), insanın aklı alınardı (y). (BT, 126: 9)

TT. O, sahnede neler yapardı, insanın aklı giderdi.

Kıçı (ö) olmuştu yara (y), kayışın tokası (ö) daji (cdu) belli edärdi (y). (BT, 128: 22)

TT. Poposu yara olmuştu, hatta kemerin tokası belli ederdi.

Mamu (ö) sofrayı koyardı (y), hepsi (ö) hazırlanardı (y) ekmek imää (yt). (BT, 128: 26)

TT. Anne(m) sofrayı kurardı, herkes yemek yemeğe hazırlanırdı.

Başladılar (y) imää (yt), benim sä buazımda (yt) bir sert düünük (ö) aykırı durardı (y). (BT, 128: 29)

TT. Yemeğe başladılar, benim ise boğazımda sert bir düğüm dururdu.

Boba (ö) her zaman (zt) oturardı (y) skemnecää (yt), biz sä (ö) erdä doz-dolay (bln parç.) sarardık (y) üçayaklı sofrayı (bln parç.) . (BT, 128: 27)

TT. Baba(m) her zaman sandalyeye otururdu, biz ise yerdeki üç ayaklı sofranın etrafını sarardık.

Biz (ö) taa (zt) ahmacıktık (y), aklımız ermäzdi (y). (Kİ, 131: 6)

TT. Biz henüz ahmaktık, aklımız ermezdi.

Bän (ö) Vançu daykayı (bln) benzedärdim (y) Miçurinä (yt), onun da (ö parç.) vardı (y) olä kara paralıyası (ö parç.). (Kİ, 131: 22)

TT. Ben Vançu dayıyı Miçurin'e benzetirdim, onun da öyle siyah şapkası vardı.

Boba (ö) iştä (yt) taa (zt) gelmemişti (y), kalanı da kimsey (ö) bana (yt) bişey (bsn) sormadı (y), bän dä (ö) kimseyä (yt) bişey (bsn) çıtlatmadım (y). (Kİ, 132: 20)

TT. Babam işten henüz gelmemişti, diğerleri de bana bir şey sormadı, ben de kimseye bir şey çıtlatmadım.

Orada (yt) vardı (y) bir dik saplık (ö), yanında da (yt) merdiven (ö) dayalıydı (y). (Kİ, 132: 26)

TT. Orada dik bir samanlık vardı, yanında da merdiven dayalıydı.

Köpek (ö) salardı (y), Kırçalka (ö) tokat yanında (yt) duruklandı (y), bakındı (y), köpektän (yt) sakındı (y). (Kİ, 132: 31)

TT. Köpek havlardı, Kırçalka kapının yanında durdu, bakındı, köpekten sakındı.

Köpek (ö) kesärdi (y) onun çirkin sesini (bln), o (ö) genä (zt) baarardı (y), çaarardı (y) mamuyu (bln). (Kİ, 133: 2)

TT. Köpek, onun kötü sesini keserdi, o yine bağırırdı, annemi çağırırdı.

Mamu (ö) yaklaştı (y) tokat yanına (yt), üfkeli karı (ö) iiri-iiri nesä (bsn) annadardı (y), sesini (bln) çirkin yapardı (y). (Kİ, 133: 4)

TT. Annem kapının yanına yaklaştı, öfkeli kadın bir şeyler anlatırdı, sesini kötü yapardı.

Bana (yt) saplıkta (yt) üzükoynu durmaa (ö) hiç (zt) yakışmazdı (y), bän (ö) korkardım (y) kımıldamaa hem düşmää erä (zt). (Kİ, 133: 8)

TT. Samanlıkta yüzüstü durmam hiç rahat değildi, ben kımıldamaktan ve yere düşmekten korkardım.

Sivri sineklär (ö) çıplak etlerimi (bln) dalardılar (y), sora da (zt) erleri (bln) pek (zt) gidişardı (y). (Kİ, 133: 18)

TT. Sivrisinekler çıplak etlerimi ısırırdılar, sonra da yerleri çok kaşınırdı.

Sivrilär (ö) beni (bln) şişirdiydilər (y), ayaklarım, kollarım (ö) tutuştu (y). (Kİ, 133: 19)

TT. Sivrililer beni şişirmiştiler, ayaklarım, kollarım yanmıştı.

Onnar (ö) – Vatan kokuları (y), küçüklüğümün kokuları (y). (KS, 122: 6)

TT. Onlar, vatan kokularıdır, küçüklüğümün kokuları(dır).

Sözümü tuttum (y): çok istediin kitabın (ö) dünneyi gördü (y). (DG, 19: 13)

TT. Sözümü tuttum, çok istediğin kitabın dünyayı gördü.

Sora (zt) yaklaştı, (y) kötü neetinnän (zt) dikildi önünä (y). (OKK-OKK, 94: 22)

TT. Sonra yaklaştı, kötü niyetiyle önüne dikildi.

Evlatboyları (ö) durmamayca hep (zt) diişiler: (y) biri (ö) geçiner, (y) onun erinä (yt) başka (ö) duuêr. (y) (S, 20: 11)

TT. Nesiller durmadan sürekli değişiyor: biri ölüyor, onun yerine başka biri doğuyor.

İnsannar (ö) hazırlanêrlar (y) bu ayoğlu gün için: (zt) yapêrlar (y) paska, kovrik, türlü-türlü imeklär, (bsn) sarma sarêrlar, (y) yımırta (bsn) boyêrlar (y). (S, 21: 4)

TT. İnsanlar hazırlanıyorlar bu aziz gün için: yapıyorlar paskalya çöreği, kovrik, türlü türlü / çeşitli yemekler yapıyorlar, sarma sarıyorlar, yumurta boyuyorlar.

Buldum (y) bir sapa er: (bsn) firmanın ardında (yt) vardı (y) bir uzun samannık (ö). (S, 24: 25)

TT. Buldum bir sapa yer: çiftliğin arkasında vardı bir uzun samanlık.

Onnar (ö) sevârdilär (y) gagauzça: (zt) namuzlu, dayanarak, saburlu olarak (zt). (S, 25: 12)

TT. Onlar severdiler Gagauzca: namuslu, dayanarak, sabırlı olarak.

Bir yıldan sora (zt) bobam (ö) evlendi (y) bir karıya iki uşaklan (zt): kızı (ö) dokuz yaşındaydı (y), çocu da (ö) altı yaşında (y). (HK, 39: 14)

TT. Bir yıl sonra babam evlendi iki çocuklu bir kadınla: kızı dokuz yaşındaydı, oğlu da altı yaşında.

Kayet (zt) zordu (y) gitmää bu dik lüzgerä karşı (ö): ne burnuylan, ne dä aazlan (zt) soluk alınmazdı (y). (HK, 44: 29)

TT. Bu dik rüzgâra karşı gitmek gayet zordu: ne burunla, ne de ağızla nefes alınmazdı.

Muzıka fonunda (zt) balaban, uzun ayaklı kızlar (ö) gösterdilär (y) ruba kolektiyasını: fistannar, sarafannar, bluzalar, şortalar (bln). (KÖ, 62: 1)

TT. Müzik eşliğinde uzun boylu, uzun bacaklı kızlar elbise koleksiyonunu gösterdiler: elbiseler, uzun ve kolsuz elbiseler, bluzlar, şortlar.

O (ö) bükülmüştü (y) iki kat: (zt) bir elinnän (yt) tutardı (y) üreeni, (bln) öbürünnän dä –(yt) ıgarasını. (bln) (KÖ, 63: 9)

TT. O iki kat bükülmüştü: bir eliyle karnını tutuyordu, diğeriyle de sigarasını.

Aul içindä (yt) varlıkları (bln parç.) büyüktü (y): iki beygir, iki öküz, inek, domuz, bir sürü koyun hem kuş (bln parç.). (OKK-OKK, 95: 4)

TT. Evin içindeki varlıkları büyüktü: iki beygir, iki öküz, inek, domuz, bir sürü koyun ve kümes hayvanı.

Taa sora (zt) başka işleri dä (bln) üürendiydi (y): yapaa işlemää, iplik boyamaa, düzen çözmää, pala-kilim dokumaa – hepsini (bln) o küçücük ellerinnän (zt) becerärdi (y). (OKK-OKK, 96: 1)

TT. Daha sonra başka şeyler de öğrenmişti: yün eğirmek, iplik boyamak, halı-kilim dokumak, hepsini o küçücük elleriyle becerirdi.

İçerdä (yt) Makari (ö) masayı (bln parç.) hazırlamıştı (y): güveçtä süüş güzka, yanında bir dilim piinir hem çölmektä şarap (bln parç.). (OKK-OKK, 101: 11)

TT. Makari içeride masayı hazırlamıştı: güveçte söğüş kaz, yanında bir dilim peynir ve çömlekte şarap.

Kayınna (ö) kaçınardı (y) gelini konuklamaa (zt): fırından (yt) çıkardı (y) çüveni (bln) - sarmalardan (yt) gözäl koku (ö) daaldı (y) bütün içeri (yt), kotardı (y) güveçä (yt), kırdı (y) sıcak ekmek (bsn). (OKK-OKK, 104: 23)

TT. Kaynana gelini ağırlamak için koşuştururdu: fırından tencereyi çıkardı, sarmalardan bütün odaya güzel koku dağıldı, güvece koydu, sıcak ekmek parçaladı.

1.2.5. Bağlı Cümleden Oluşanlar

1.2.5.1. “ama” ile Bağlı Cümleler

Biz (ö) meraklandık (y), elbetki (cdu), bakıp biri-birimizä kakumnan (zt), ama (cdu) kıyışamadık (y) soruşturmaa bişey (yt). (S, 25: 22)

TT. Ablamla birbirimize bakıp meraklandık, elbette, ama bir şey sormaya cesaret edemedik.

Havada (yt) hayaz (ö) vardı (y), ama (cdu) kaar (ö) taa (zt) yaamadıydı (y). (HK, 30: 14)

TT. Havada ayaz vardı, ama kar henüz yağmamıştı.

Anam (ö) ikinci (y), ama (cdu) hatır güderim (y) ona da (yt). (HK, 33: 21)

TT. Annem üvey(dir), ama ona da hatır sayarım.

Çok kuvedimiz (ö) yok (y), ama (cdu) bir düüncäöz (bsn) uşaklara (yt) kaldırırsız (y). (HK, 33: 31)

TT. Çok gücümüz yok, ama çocuklara küçük bir düğün yaparız.

Çırçılar (ö) ot iyici böceklär (y), ama (cdu) büyük havezlän (zt) iyerlär (y) düşmanı da ensemektän sora (zt). (HK, 35: 6)

TT. Cırcır böcekleri ot yiyici böcekler, ama büyük hevesle düşmanı da yendikten sonra yiyorlar.

Evcäöz (ö) ömürünü (bln) artık çoktan (zt) tamannamıştı (y). Ama (cdu) kimsä (ö) korumuş (y) onu (bln) yıkılmasın (zt). (HK, 36: 27)

TT. Evceğiz/ küçük ev ömrünü artık çoktan tamamlamıştı. Ama birileri onu yıkılmasın diye korumuş.

Bu insan (ö) fasılca (zt) göründü (y), ama (cdu) masaldakısına (yt) o (ö) benzemäzdi (y). (HK, 37: 9)

TT. Bu kadın tuhaf göründü, ama masaldakine o benzemezdi.

Yaşêêrım (y) küçük oolumnan bilä (zt) büyük evdä (yt), ama (cdu) yazın (zt) burayı (yt) çeker (y), eski duvarlara (yt). (HK, 38: 7)

TT. Küçük oğlumla birlikte büyük evde yaşıyorum, ama yazın burası, eski duvarlar (beni) çekiyor.

Kocam (ö) üç yıl geeri (zt) geçindi (y), ama (cdu) taa (zt) inanamêêrım (y). (HK, 38: 9)

TT. Kocam üç yıl önce vefat etti, ama henüz inanamıyorum.

Eni ruba almaa bana deyni (zt) para (ö) yoktu (y), ama (cdu) karının kızına (yt) vardı (y). (HK, 39: 19)

TT. Bana yeni elbise almak için para yoktu, ama karısının kızına vardı.

Bu sıcakta (zt) imää (ö) pek (zt) çekmâzdi (y), ama (cdu) sofradan aldılar (y). (HK, 40: 26)

TT. Bu sıcakta canı yemek pek istemezdi, ama yine de biraz yediler.

O (ö) çalardı (y) notasız (zt), çingenä gibi (zt), ama (cdu) keskin kulaa (ö) vardı (y). (HK, 41: 13)

TT. O notasız çalardı, çingene gibi, ama keskin kulağı vardı.

Saugun (ö) git-gidä (zt) hızlanardı (y). Ama (cdu) yolcular (ö) bunu (bln) hesaba almadılar (y). (HK, 42: 14)

TT. Tipi gitgide hızlanırdı. Ama yolcular bunu hesaba katmadılar.

Gelinin dâ kalbinä damnadı (y) bişey (ö), ama (cdu) ses çıkarmaa (yt) kıyıışmadı (y). (HK, 42: 30)

TT. Gelinin de bir şey kalbine doğdu, ama sesini çıkarmaya cesaret edemedi/ çekindi.

Yutkunup (zt), buruşturdu (y) kendisini (bln), ama (cdu) annatmanın ip ucunu (bln) kaçırmadı (y). (HK, 44: 11)

TT. Yutkunup, buruşturdu kendini, ama hikâyenin ucunu kaçırmadı.

Adamnar (ö), direşip (zt), çalışardılar (y) geeri kalmamaa güveedän (zt), ama (cdu) lüzgâr (ö) onnarı da (bln) ensârdı (y). (HK, 44: 24)

TT. Erkekler, direnip, damattan geri kalmamaya çalışırdılar, ama rüzgâr onları da yenerdi.

O (ö) hep taa (zt) umut edârdı (y), ama (cdu) geeri kalan düüncülerdän (yt) ses (y parç.) başka (zt) gelmâzdi (y parç.). (HK, 45: 6)

TT. O hâlâ umut ediyordu, ama geri kalan düğüncülerden artık ses gelmezdi.

Kuvetsizdilär (y), ama (cdu) umutsuz diildilär (y)! (HK, 46: 5)

TT. Güçsüzdüler, ama umutsuz değildiler!

Yıllar (ö) geçti (y), ama (cdu) canımda (yt) yaralar (ö) kaldı (y). (HK, 47: 9)

TT. Yıllar geçti, ama yüreğimde yaralar kaldı.

İhtâr insancın sesi (ö) heptän (zt) yavaşdı (y). Ama (cdu) bu yavaşacık ses (ö) içini yarardı (y). (HK, 47: 12)

TT. İhtiyar kadının sesi hepten yavaşladı./alçaldı. Ama bu alçak ses içini yarardı.

Yıllarca (zt) beklemiş (y) olsun baari bir çocu (bsn), ama (cdu) Allaa (ö) vermiş (y) beşini dâ kız (bsn). (A, 51: 11)

TT. Yıllarca bari bir erkek çocuğunun olmasını beklemiş, ama Allah beşini de kız vermiş.

Orada (yt) durardı (y) bir büyük dolap (ö), bir fıçı turşuyulan (ö), bir dâ derin sandık Tudora bulünün çiiizinnän (ö), ama (cdu) o da (ö) azar-azar (zt) boşalardı (y). (A, 53: 24)

TT. Orada bir büyük dolap, turşuyla dolu bir fıçı, bir de Tudora teyzenin çeyizi olan derin bir sandık dururdu, ama o da azar azar boşalırdı.

En küçüü (ö) gez-gezinärdi (y) o çırpı bacacıklarinnan (yt) ba (cdu) kakularına (yt), ba (cdu) mamusuna (yt). Ama (cdu) bu iki yaşında uşaa (bln) kimsey (ö) kucaa (yt) almazdı (y). (A, 55: 3)

TT. En küçüğü, o çırpı bacaklarıyla bir ablalarına bir annesine gidip geliyordu. Ama bu iki yaşındaki çocuğu kimse kucağına almazdı.

Nikolay İlyiç (ö) bir alifli, sıcak kannı adamdı (y), ama (cdu) taş ürekli diildi (y). (A, 56: 5)

TT. Nikolay İlyiç hararetili, sıcakkanlı bir adamdı, ama taş yürekli değildi.

Kendi-kendinâ (zt) soruşları (bln) adam (ö) koyardı (y), ama (cdu) cevap (ö) onnara (yt) bulamazdı (y). (A, 57: 15)

TT. Adam kendi kendine sorular sorardı, ama onlara cevap bulamazdı.

Bu prostluu (bln) o (ö) bir kerä (zt) yaptıydı (y), ama (cdu) ozaman (zt) pek (zt)gençti (y). (KÖ, 59: 2)

TT. Bu kötülüğü o, bir kere yapmıştı, ama o zaman çok gençti.

Modadan (yt) geeri kalmêêr (y), ama (cdu) taa çok (zt) tutêr (y) klasik örneklerini (bln). (KÖ, 59: 22)

TT. Modadan geri kalmıyor, ama daha çok klasik örnekleri takip ediyor.

Marina (ö) bu paalı işlerä (yt) geräâ gibi (zt) para saymıştı (y), ama (cdu) şimdi (zt) o (ö) hiç (zt) yanmazdı (y). (KÖ, 61: 10)

TT. Marina bu değerli şeylere epey para saymıştı, ama şimdi o hiç yüzülmezdi.

Bakındı (y) yannarına (yt) – koridorda (yt) yoktu (y) kimsey (ö). Ama (cdu) aşıada, çıkışa yakın (yt), oturardı (y) kapucu (ö). (KÖ, 62: 26)

TT. Etrafına bakındı, koridorda kimse yoktu. Ama aşağıda, çıkışa yakın, kapıcı otururdu.

Libretoya görä (zt) millet rubalarlan (yt) artistkalar (ö) oynadılar (y) macar, rus, neapolitan oyunlarını (bln). Ama (cdu) Marina (ö) sabursuz (zt) beklärdi (y) en sevgilisini (bln). (KÖ, 66: 1)

TT. Libretto'ya göre millî kıyafetlerle kadın oyuncular Macar, Rus, Napoliten oyunlarını oynadılar. Ama Marina sabırsızlıkla en sevdiğini bekliyordu.

Geçti (y) artık otuz yıldan zeedä (zt). Ama (cdu) bizim başçada (yt), kapu önündä (yt), hep (zt) açêr (y) soluk-soluk ergivan çiidemnär (ö). (ÇMD, 119: 13)

TT. Artık otuz yıldan fazla (zaman) geçti. Ama bizim bahçede, kapının önünde, hep soluk soluk erguvan renginde çiğdemler açıyor.

Görüşärdik (y) hep saklı aalemin gözlerindän (zt). Ama (cdu) küüdä (yt) bu işleri (bln) saklayamayacan (y) çok vakıda (zt). (S, 26: 1)

TT. Hep el âlemde gizli görüşüyorduk. Ama köyde bu şeyleri uzun süre saklayamazsın.

O (ö) pek (zt) sevmäzdi (y) bölä konuşları (bln), ama (cdu) kızlar (ö) artık (zt) sataşardı (y). (KÖ, 67: 10)

TT. O, böyle eğlenceleri pek sevmezdi, ama kızlar artık isterdiler.

Utanmaktan (zt) hiç (zt) gözlerini bilä (bln) kaldırmadı (y), ama (cdu) erindän (yt) yavaşacık (zt) kalktı (y). (KÖ, 70: 9)

TT. Utançtan hiç gözlerini bile kaldırmadı, ama yerinden yavaşça kalktı.

Olduydu (y) romanı iki kızlan (ö), ama (cdu) aylä kurmaa (bsn) canı çekmedi (y). (KÖ, 71: 11)

TT. İki kızla ilişkisi olmuştu, ama aile kurmak istemedi.

Çoyu (ö) hazır (y) taa бүүн gitsin onunnan feneç altına (yt). Ama (cdu) ölä karı onun üreenä görä (ö) taa (zt) yoktu (y). (KÖ, 71: 13)

TT. Birçoğu hemen bugün onunla evlenmeye hazır. Ama onun yüreğine göre/uygun öyle bir kadın henüz yoktu.

- Dooru (y), ama (cdu) onun yaratmaları (ö) yazılı (y) ispanca (zt). (KÖ, 73: 5)

TT. Doğru, ama onun eserleri İspanyolca yazılı.

Herkerä (zt) Ruslan (ö) getirärdi (y) Marinaya çiçek, bir suvenir ya bir yımışak oyuncak (bsn). Ama (cdu) bu ufak-tefek işlär hepsi (ö) maanalı hem original seçiliydi (y). (KÖ, 74: 1)

TT. Ruslan her seferinde Marina'ya çiçek, bir hediyelik eşya ya da bir pelüş oyuncak getiriyordu. Ama bu ufak tefek şeylerin hepsi anlamlı ve orijinal seçiliydi.

İlerdän (zt) büyük havezlän (zt) gidärdi (y), ama (cdu) şindi (zt) onu (bln) pek (zt) çekmädzi (y). (KÖ, 74: 17)

TT. Daha önceleri büyük hevesle giderdi, ama şimdi onun canı pek istemezdi.

O (ö) sevmädzi (y) üünmää (bln), ama (cdu) şindi (zt) taman eriydi (y) tanıştırsın Marinayı biraz kendi zanaatınnan (ö). (KÖ, 74: 28)

TT. O övünmeyi sevmezdi, ama şimdi Marina'yı biraz kendi işiyle tanıştırmamanın tam yeri idi.

Kimi Ruslanın fikirinnän (zt) Marina (ö) diildi pek kayıl (y), ama (cdu) o (ö) onnarı da (bln) kabledärdi (y). (KÖ, 75: 17)

TT. Marina, Ruslan'ın bazı fikirleriyle ters düşüyordu, ama o, onları da kabul ediyordu.

– Sana (yt) var (y) bir soruşum (ö), ama (cdu) korkêrım (y) cuvaptan (yt). (KÖ, 76: 1)

TT. Sana bir sorum var, ama cevaptan korkuyorum.

Marina (ö) ikiliktä (yt) durardı (y), ama (cdu) sora (zt) kayıl oldu (y) gitsin (yt). (KÖ, 76: 12)

TT. Marina ikilemde kalırdı, ama sonra gitmeye razı oldu.

İşidildi (y) karı sesi (ö), ama (cdu) sora (zt) tez (zt) kesildi (y). (KÖ, 81: 26)

TT. Kadın sesi duyuldu, ama sonra çabuk kesildi.

Sevgililär (ö) biraz (zt) kapsımıştılar (y), ama (cdu) aaçlı (bln) hiç (zt) duymazdılar (y). (KÖ, 82: 20)

TT. Sevgililer biraz acıkmıştı, ama açlığı hiç hissetmezdi.

Marina (ö) sertçä (zt) baktı (y) onun mor gözlerinä (yt), ama (cdu) Ruslan (ö) o saat (zt) kapadı (y) onun aazını (bln) dudaklarınnan (zt). (KÖ, 83: 10)

TT. Marina sertçe onun kahve gözlerine baktı, ama Ruslan o an onun ağzını dudaklarıyla kapattı.

Marina (ö), elbetki (cdu), sevindi (y) bu eni haberä (yt), ama (cdu) o (ö) dayanamazdı (y) sölesin Ruslana taa bir sevinç (zt). (KÖ, 85: 20)

TT. Marina, elbette, bu yeni habere sevindi, ama o Ruslan'a sevinçli bir haber daha söylemek için dayanamazdı.

Uşak (ö) hep (zt) beklardı (y) gevrek kuyruk düşsün (bsn), ama (cdu) guşter (ö) neçinsä (zt) vazgeçti (y) bunu yapmaa (yt). (ÇG, 89: 28)

TT. Çocuk hep gevrek kuyruğun düşmesini beklerdi, ama kertenkele nedense bunu yapmaktan vazgeçti.

İlk bakışta (zt) guşter (ö) bizä (yt) çirkin (zt) göründüydü (y), ama (zt) sora (zt) git-gidä (zt) o (ö) kendini (bln) başladydı beendirmää (y). (ÇG,89: 29)

TT. İlk bakışta kertenkele bize çirkin görünmüştü, ama sonra gittikçe o kendini sevdirmeye başlamıştı.

Yakından (yt) onun eşil teni (ö) fasılca (zt) görünärdi (y), ama (cdu) gözümüzü (bln) doldurardı (y). (ÇG, 90: 1)

TT. Yakından onun yeşil derisi tuhaf görünürdü, ama gözümüzü doldururdu.

Avtobus “Valkaneş – Kişinöv” (ö) çin-sabaalen (zt) dolu diildi (y), ama (cdu) şoför (ö) ötää dooru (yt) yolcuları (bln) topladı (y). (OKK-OKK, 91: 1)

TT. Valkaneş-Kişinev seferli otobüs sabahleyin dolu değildi, ama şoför ileri doğru yolcuları topladı.

Ayakları (ö) sora (zt) bütün gecä (zt) sızlardılar (y), ama (cdu) birisinin umurunda yoktu (y). (OKK-OKK, 96: 16)

TT. Sonra bütün gece ayakları sızlardı, ama hiç kimsenin umurunda değildi.

- Kireki (ö) seftä (zt) sesini çıkardı (y), ama (cdu) kendi sä (ö) ürkük kuş gibi (zt) durardı (y). (OKK-OKK, 100: 27)

TT. Kireki ilk kez sesini çıkardı/konuştu, ama kendi de ürkek kuş gibi dururdu.

Bütün gün (zt) kolladım (y) yalnız kalasın (bsn), ama (cdu) dädun senin (ö) mekik dokudu (y). (OKK-OKK, 101: 3)

TT. Bütün gün yalnız kalmanı kolladım, ama senin ihtiyar mekik dokudu.

Göktän yıldız indirmää (bln) adamêırım (y), ama (cdu) faydam olur (y). (OKK-OKK, 101: 16)

TT. Gökten yıldız indirmeyi vaat etmiyorum, ama faydam olur.

Sän (ö) beni (bln) ayırdın (y), ama (cdu) bän (ö) o gün (zt) kaybettiydim kendimi (y). (OKK-OKK, 105: 28)

TT. Sen beni seçtin, ama ben o gün kendimi kaybetmişim.

Makari (ö) islää (zt) bilärdi (y) romın dilini (bln), ama (cdu) dayma (zt) bakardı (y) şkolacıların tefterlerinä hem kitaplarına (yt). (OKK-OKK, 111: 12)

TT. Makari Rumen dilini iyi bilirdi, ama sık sık öğrencilerin defterlerine ve kitaplarına da bakardı.

Onnarın duyguları (ö) artık (zt) diildi, nicä gençliktä (y), ama (cdu) herbir taraftan (yt) biri-birinä (yt) saygı gösterärdilär (y). (OKK-OKK, 112: 17)

TT. Onların duyguları artık gençlikteki gibi değildi, ama her yönden birbirine saygı gösterirdiler.

Dışarda (yt) kaar (ö) taa(zt) hererdä (yt) erimemişti (y), ama (cdu) havada (yt) ilkyaz kokusu (ö) vardı (y). (ÇMD, 116: 8)

TT. Dışarıda kar henüz her yerde erimemişti, ama havada ilkbahar kokusu vardı.

Bitki sözlerin maanasını (bln) küçük Romka (ö) pek (zt) annayamadı (y), ama (cdu) denedi (y) manisinin nemni gözlerini (bln). (KS, 122: 8)

TT. Küçük Romka son sözlerin anlamını çok anlayamadı, ama büyükannesinin nemli gözlerini fark etti.

Herbir kökçääz (ö) dolmuş-taşmış (y) sütlän (yt), ama (cdu) akmamış (y). (KS, 123: 29)

TT. Her bir kök sütle dolup taşmış, ama akmamış.

Verärdilär (y) elimä (yt) bomboni, oyuncak, taa başka işlär (bsn), ama (cdu) benim gözümdä (y parç.) hep o pembä pomada (ö) uçardı (y parç.). (BT, 127: 5)

TT. Elime bonbon şekeri, oyuncak, daha başka şeyler verirdiler, ama benim gözümde hep o pembe ruj uçardı.

Rusça (bsn) bilmäzdim (y), ama (cdu) her gün (zt) kızlardan (yt) kapardım (y) birkaç eni laf (bsn). (BT, 127: 13)

TT. Rusça bilmezdim, ama kızlardan her gün birkaç yeni kelime kapardım.

O (ö) hep ölä (zt) gıjgırdı (y), ama (cdu) bişey (bsn) yapmazdı (y). (BT, 128: 9)

TT. O hep öyle kızardı, ama bir şey yapmazdı.

Biz (ö) taa (zt) şkolaya (yt) gitmäzdik (y), ama (cdu) güzä (yt parç.) hazırlanardık (y) gitmää (yt parç.). (Kİ, 130: 2)

TT. Biz henüz okula gitmezdik, ama sonbaharda gitmeye hazırlanırdık.

Maşku (ö) rusça lafları (bln) pek (zt) uyduramazdı (y), ama (cdu) peltek-peltek (zt) çalardı (y). (Kİ, 130: 15)

TT. Maşku Rusça sözleri pek uyduramazdı, ama peltek peltek söylerdi.

O çeşitli umutlar (ö) bizdän (yt) pek (zt) uzaktılar (y), ama (cdu) gözäldilär (y). (Kİ, 131: 7)

TT. O çeşitli umutlar bizden pek uzaktılar, ama güzeldiler.

Karpuz (ö) vardı (y) çok (zt), ama (cdu) hepsi (ö) taa (zt) olmamıştı (y). (Kİ, 132: 5)

TT. Çok karpuz vardı, ama hepsi henüz olmamıştı.

– Koca kızsın (y) şansora (zt), ama (cdu) ne zaman (zt) akıl edenecän (y)? (Kİ, 134: 10)

TT. Koca kızsın artık, ama ne zaman akıllanacaksın?

Sevindim (y), ama (cdu) üzüm (y parç.) pek (zt) kızardı (y parç.). (Kİ, 134: 20)

TT. Sevindim, ama yüzüm çok kızardı.

Tanas (ö) ii bir dülgerdi (y) küüdä (yt), islää (zt) kapu-pençerä ustasıydı (y). Ama (cdu) kimikerä (zt) biraz (zt) kendini (bln) içkiyâ kaçırardı (y). (HK, 42: 2)

TT. Tanas köyde iyi bir dülgerdi, iyi kapı, pencere ustasıydı. Ama kimi zaman kendini biraz içkiye kaptırırdı.

Genç karı (ö) uşak elindä (zt) dul kaldı (y), başka da (zt) evlenmedi (y). Ama (cdu) duyguları kocasına (ö) hep taa yavaşacık (zt) tütärdilär (y). (OKK-OKK, 94: 31)

TT. Genç kadın çocuğu elinde dul kaldı, bir daha da evlenmedi. Ama kocasına olan duyguları (köz gibi) hâlâ yavaşça tütüyordu.

Mamu (ö) geçirärdi (y) o bulüyü (bln) aşaa (yt). Ama (cdu) o (ö) hep ölä okunarak (zt) gidärdi (y). (Kİ, 133: 22)

TT. Annem, o teyzeyi aşağı geçirirdi. Ama o hep öyle söylenerek giderdi.

İlktän (zt) olmazdı (y), yannardım (y) saaya-sola (yt). Ama (cdu) sora (zt) kolayını aldıydım (y). (BT, 127: 29)

TT. Başta olmazdı, sağa sola yanlardım. Ama sonra kolayını bulmuştum.

Çok yıl (ö) geçti (y) ozamandan beeri. (zt). Ama (cdu) bobamın ayoğlu lafları (ö) imiin derinniinä (yt) saplandılar (y). (Kİ, 134: 16)

TT. O zamandan beri çok yıl geçti. Ama babamın kutsal sözleri beynimin derinliğine saplandılar.

1.2.5.2. “da / dā” ile Bağlı Cümleler

O (ö) neylänsä (yt) kendisinä çekärdi (y) da (cdu) olardı pek yakın (y) bizä (yt). (GİK, 11: 23)

TT. O bir şeyle kendine çekerdi ve bize pek yakın olurdu.

Dokuz katlı evimizdän (yt) o kayak (ö) fırladı (y) dikinä (zt) da (cdu) uçup-gitti.(y) (DG, 18: 22)

TT. Dokuz katlı evimizden o kayak yukarı fırladı ve uçup gitti.

Her yılın (zt) bän (ö) giderim (y) duuma küüyümä (yt) da (cdu) Varu kakumnan (zt) biz dā (ö) yapêrız (y) bu adeti (bln). (S,21: 10)

TT. Ben her yıl doğduğum köye gidiyorum ve Varu ablamla biz de bu âdeti yapıyoruz.

Ufacık, kertikli tomburuklar (ö) usulca (zt) titirärdilär (y), da (cdu) eşil yaprakların üstünä (yt) damnardı (y) boncuk-boncuk (zt) sabaa çiiyi (ö). (S, 21: 28)

TT. Ufacık, çentikli tomurcuklar/goncalar usulca titrerdi ve yeşil yaprakların üstüne boncuk boncuk sabah çiyi damlardı.

Kapamıştılar (y) kadifä yapracıklarını (bln) da (cdu) garip-garip (zt) sallanardılar (y) mezarın başı ucunda (yt). (S, 22: 4)

TT. Kapamıştılar kadife yapracıklarını ve mezarın başucunda hüzünlü sallanırdılar.

Gök üzü gibi maavi gözleri (ö) düzärdilär (y) onun esmer üzünü (bln) da (cdu) yapardılar (y) onu (bln) kayet yakışıklı (zt). (S, 23: 6)

TT. Gökyüzü gibi mavi gözleri onun esmer yüzünü süslerdiler ve onu gayet yakışıklı yapardılar.

Adamnar (ö) diirennärlän (zt) dolduruverärdilär (y) büyük çitenneri (bln) da (cdu) taşıyardılar (y) kendi ineklerinä (yt) geräa gibi alaf (bsn). (S, 23: 26)

TT. Erkekler dirgenlerle büyük sepetleri dolduruverirdiler ve kendi ineklerine epeyce saman taşırdılar.

Bu işi (bln) denemiş (y) zootehnik (ö) da (cdu) hemen (zt) geldi (y) yanıma (yt). (S, 24: 14)

TT. Bunu hayvan uzmanı görmüş de hemen yanıma geldi.

Sora (zt) benim Manikam (ö) oldu bir uslu inecik (y) da (cdu) verärdi (y) çok süt (bsn). (S, 24: 16)

TT. Sonra benim Manika'm oldu uslu bir inecik ve çok süt verirdi.

Bän (ö) sora (zt) başardım (y) institutu (bln) da (cdu) işlärdim (y) Kisinövda (yt). (S, 24: 20)

TT. Ben sonra enstitüyü bitirdim ve Kişinev'de çalışırdım.

Sakına-sakına (zt) oturdular (y) yanaşık (zt), da (cdu) çıkardım (y parç) onnari (bln) patredä (y parç). (S, 24: 29)

TT. Çekine çekine yan yana oturdular ve onların fotoğrafını çektim.

Bir gecä (zt) razgelmişlär (y) bir narkobandasına Afganistan tarafından (yt), da (cdu) o düüşmektä (yt) Radionu (bln) duşmannar (ö) kurşuma urmuşlar (y). (S, 26: 18)

TT. Bir gece Afganistan tarafındaki bir uyuşturucu çetesine rastlamışlar ve o kavgada düşmanlar Radion'u kurşuna dizmişler.

Allaa (ö) versin (y) saalık (bsn) ta (cdu) düünü (bln) başa çıkaralım (y)! (HK, 33: 32)

TT. Allah sağlık versin de düğünü tamamlayalım!

Diiştirip suacıyı öbür omuzuna (zt), o (ö) biraz (zt) topladı kendini (y) da (cdu) aldı yolcaazını (y) çöşmeyä dooru (yt). (HK, 29: 18)

TT. Suvacıyı diğer omzuna değiştirip, o biraz kendini topladı ve çeşmeye doğru yol aldı.

Öldürücü kurşum yarası (ö) pek (zt) derinmiş (y), da (cdu) Radion (ö) saat (zt) erä (yt) cansız (zt) yıkılmış (y). (S, 26: 20)

TT. Öldürücü kurşun yarası çok derinmiş ve Radion'un o an ölü olarak yere yığılmış.

Vani batü (ö) çıkardı (y) maazadan (yt) bir çölmek şarap (bsn) da (cdu) teklif etti (y) musaafirleri (bln) sofraya (yt). (HK, 33: 3)

TT. Vani ağabey mahzenden bir çömlek şarap çıkardı ve misafirleri sofraya buyur etti.

Bir kısa vakıda kadar (zt) brakalım (y) gençleri (bln) da (cdu) geçelim (y) suuk kıştan güneşli yaz günnerinä (yt). (HK, 34: 1)

TT. Kısa bir süreliğine bırakalım gençleri ve soğuk kıştan güneşli yaz günlerine geçelim.

5) - Tã (cdu) bitirelim (y) işimizi (bln) da (cdu) gidãriz (y), çocuum (cdu)! (HK, 34: 5)

TT. Te, bitirelim işimizi de gideriz, çocuğum!

Soluyêrsın (y), da (cdu) canın (ö) seviner (y)! (HK, 34: 9)

TT. Nefes alıyorsun da canın seviniyor!

Kaavi, balaban aaçlar (ö) doz-dolay (zt) sarmıştılar (y) evceezi (bln) da (cdu) bu gözãl çimennik (ö) korunmuş (y) güneştãn (yt). (HK, 36: 20)

TT. Güçlü, uzun boylu ağaçlar evin etrafını sarmıştılar ve bu güzel çimenlik güneşten korunmuştu.

Oturtturup hasır üstünã (zt) bu aşaaan gelmä yolcuları (bln), insancık (ö) indi (y) maazaya (yt) da (cdu) bir ayaan üstündã (zt) döndü (y). (HK, 37: 26)

TT. Aşağıdan gelen bu yolcuları hasır üstüne oturtup, kadıncağız mahzene indi ve çabuk geri döndü.

Tã (cdu) geçelim (y) Ketennii (bln) da (cdu) yolumuz (ö) kısılêr (y)! (HK, 44: 8)

TT. Te geçelim Kenennik'i de yolumuz kısalyor!

Karı (ö) kufnedãn (yt) çıkardı (y) üçayaklı sofrayı (bln) da (cdu) koydu (y) onu (bln) sundurmaya (yt). (HK, 40: 20)

TT. Kadın mutfaktan üç ayaklı sofrayı çıkardı ve onu sundurmaya koydu.

İdiktãn sora (zt) çocuk (ö) heptãn (zt) yımışatmıştı (y) kendisini (bln), da (cdu) gelin (ö) götürdü (y) onu (bln) içeri uyutmaa (yt). (HK, 40: 26)

TT. Yedikten sonra oğlan hepten mayışmıştı ve gelin onu içeri uyutmaya götürdü.

O (ö) ayak kaplarını (bln) kaybetmişti (y) Allaa bilir neredã da (cdu) şindi (zt) onnarı (bln) yoklardı (y). (HK, 44: 1)

TT. O, ayakkabılarını Allah bilir nerede kaybetmişti de şimdi onları yoklardı/arardı.

Karıların geniş konçlu botlarına (yt) kaar (ö) tıkışardı (y), da (cdu) ayaklar (ö) buz içindã (zt) durardı (y). (HK, 42: 20)

TT. Kadınların geniş konçlu botlarına kar dolardı ve ayakları buz içinde kalırdı.

Onnar (ö) sokuldular (y) biri-birinä (yt) dä (cdu) ölecä (zt) yolu aldılar (y). (HK, 43: 1)

TT. Onlar birbirine sokuldular ve öylece yol aldılar/ ilerlediler.

Aararkan şapkaları (zt), adamnar (ö) daalışardılar (y) her tarafa (yt) da (cdu) kendileri dä (ö) sora (zt) kürtünnüktä (yt) görünmädilär (y). (HK, 44: 17)

TT. Şapkaları ararken, erkekler etrafa dağılırdılar ve kendileri de sonra kar yığnında görünmezdiler.

Bu üzerä (cdu) çirkin lüzgär (ö) şaşırtmış (y) onnarı (bln) da (cdu) haydamış (y) bir başka tarafa (yt). (HK, 45: 1)

TT. Bunun üzerine şiddetli rüzgâr onları yanıltmış ve başka bir yöne doğru yönlendirmiş.

Acaba (cdu) insana (yt) karezi mi (ö) vardı (y) da (cdu) bölä (zt) yapardı (y)? (HK, 45: 15)

TT. Acaba insanlara garazı mı vardı da böyle yapardı?

Bobaları (ö) kalktı (y) da (cdu) çıktı (y). (A, 52: 31)

TT. Babaları kalktı ve çıktı.

Hakına (cdu), gelin (ö) piliççik gibi sessiz (zt) sokulmuştu (y) kendi kurtarıcısına (yt) da (cdu) cıvıdamaa bilä (yt) halı yoktu (y). (HK, 45: 19)

TT. Gerçekten, gelin piliççik gibi sessiz sokulmuştu kendi kurtarıcısına ve cıvıdamaya bile hâli yoktu.

Vakit (ö) sansın (zt) durgutmuştu (y) kaçmasını (bln) da (cdu) durardı (y) erindä (yt). (HK, 45: 26)

TT. Zaman sanki ilerlemesini durdurmuştu ve yerinde dururdu.

Bitki vakıt (zt) o (ö) kayet (zt) çökmüştü (y) da (cdu) kafayı (bln) hiç (zt) kaldırmazdı (y). (A, 51: 4)

TT. Son zamanlarda o aşırı çökmüştü ve başını hiç kaldırmazdı.

Koli batü (ö) almıştı (y) ona (yt) dikmäâ maşına “Zinger” (bsn), da (cdu) Tudora bulü (ö) giidirärdi (y) bütün aylesini (bln). (A, 52: 6)

TT. Koli ağabey ona “Zinger” dikiş makinesi almıştı ve Tudora teyze bütün ailesini giydirdi.

Brezent çantasından (yt) çıkarardı (y) paraları (bln), vıruçkayı (bln), da (cdu) başlardı (y) saymaa (yt). (A, 53: 1)

TT. Yelken bezinden dokunmuş çantasından paraları, hasılatı, çıkarırdı ve saymaya başlardı.

Öbürü sä (ö), sıbıdıp elindän bişey (zt), tıdı (y) dooru kedäa (yt) da (cdu) merdivendän (yt) başaşaa (zt) üzdü (y) lumbur-tumbur (zt) kaar içinä (yt). (A, 54: 24)

TT. Öbürü ise, elinden bir şey atıp, gediğe doğru tüydü ve merdivenden başaşağı kar içine paldır küldür düştü.

Onnar (ö) hanidän (zt) dadanmışlar (y) bu “emnik erä” (yt) da (cdu) dayma (zt) azar-azar (zt) bir konserva tenekisinnän (zt) terekä (bsn) taşıyarmışlar (y). (A, 54: 27)

TT. Onlar, çoktan bu “yemlik yere” dadanmışlar ve sürekli bir konserve tenekesiyle azar azar tahıl taşıyormuşlar.

Sat (y) inää (bln) da (cdu) git (y) Rusiyaya (yt). (A, 56: 31)

TT. İneği sat ve Rusya’ya git.

Günün birindä (zt) Nikolay İlyiç (ö) hastalandı (y) da (cdu) operatıyaya (yt) dayanamadı (y). (A, 57: 31)

TT. Günün birinde Nikolay İlyiç hastalandı ve ameliyata dayanamadı.

Bal gibi sözlär (ö), çiçekli-şokolatlı buluşmaklar (ö) başını döndürdülär (y), da (cdu) kız (ö) kayıllık verdi (y). (KÖ, 59: 3)

TT. Bal gibi sözler, çiçekli çikolatalı buluşmalar başını döndürdüler ve kız razı oldu.

Bir yıl (zt) Marina (ö) dayandı (y), da (cdu) bitki-bitkiyä (zt) ayrıldılar (y). (KÖ, 59: 7)

TT. Marina bir yıl dayandı ve eninde sonunda ayrıldılar/ boşandılar.

Beş yıldan sora (zt) oldu dizayner uzmanı (y) da (cdu) işlärdi (y) bir prestijli salon-studiyada (yt). (KÖ, 59: 9)

TT. Beş yıl sonra tasarım uzmanı oldu ve saygın bir atölyede çalışırdı.

Biyaz laklı üüsek ökçeli bosonojkilär (ö) tamannardılar (y) bütün ansambliyi (bln) da (cdu) bitkidä (zt) koyardılar bir nokta (y). (KÖ, 61: 4)

TT. Beyaz parlak yüksek topuklu ayakkabılar bütün ambiyansı tamamlardılar ve son bir nokta koyardılar.

Marina (ö) avşama (zt) gidärdi (y) teatruya (yt) da (cdu) läüzımdı (y), evä gidip, diiştirsın rubalarını (ö). (KÖ, 62: 12)

TT. Marina akşam tiyatroya gidecekti ve eve gidip elbiselerini değıştirsi lazımdı.

Yukardan aşaağan (zt) o duvar (ö) sırçadandı (y) da (cdu) dışardan (yt) hepsi (ö) görünärdi (y). (KÖ, 63: 1)

TT. O duvar, yukarıdan aşaağıya kadar camdandı ve dışarığan her şey görünürdü.

O (ö) denemişti (y) bu güldürücü-ayıplı ştenayı (bln) baştan-başaağan (zt) da (cdu) şindi (zt) gülmektän bayılardı (y)! (KÖ, 63: 8)

TT. O, bu gülünç ve utanç sahneyi baştan sona görmüştü ve şimdi gülmekten kırılırdı!

–Topla (y) ökçeciklerini (bln) da (cdu) atla (y) maşınaya (yt)! (KÖ, 63: 21)

TT. Topuklarını topla ve arabaya atla!

Kızlar (ö) kutladılar (y) Marinayı (bln) da (cdu) buyurdular (y) onun saalı için (zt). (KÖ, 67: 21)

TT. Kızlar Marina’yı kutladılar ve onun sağılığı için kadeh kaldırdılar.

Sade (zt) al (y) beni (bln) elimdän (yt) da (cdu) gel (y) ardıma (yt). (KÖ, 70: 7)

TT. Sadece elimden tut ve arkamdan gel.

Ruslan (ö) yavaşacık (zt) attı (y) Marınanın omuzlarına jaketini (bln), da (cdu) onnar (ö) oturdular (y). (KÖ, 72: 9)

TT. Ruslan, Marina’nın omuzlarına yavaşça ceketini attı ve onlar oturdular.

Ruslan (ö) aldı (y parç.) onu (bln) kaavi kollar arasına (y parç.) da (cdu) şindi (zt) kucaandan (yt) salvermäzdi (y). (KÖ, 72: 24)

TT. Ruslan onu güçlü kollarının arasına aldı ve şimdi kuçağından bırakmazdı.

Çekti (y) maşınayı (bln) garağa (yt) da (cdu), uzadıp elini (zt), yardım etti (y) Marinaya inmää (yt). (KÖ, 76: 15)

TT. Arabayı garağa çekti ve elini uzatıp, Marina’ya inmeye yardım etti.

Ruslan (ö) getirdi (y) kazancıkta buzlan bir řiřä şampanski (bsn) da (cdu) oturdu (y). (KÖ, 77: 3)

TT. Ruslan kovada buzla bir şişe şampanya getirdi ve oturdu.

Ruslan (ö) sabursuz (zt) sıyırırverdi (y) kızın belindän rizinkayı (bln) da (cdu) tantelalı bikini (ö) uçtu (y) bir tarafa (yt). (KÖ, 78: 20)

TT. Ruslan sabırsızca kızın belinden lastik bağı sıyırırverdi ve dantelli bikini bir tarafa uçtu.

Sabaalen (zt) Ruslan (ö) hazırlamıştı (y) iki çölmek kafe (bsn) da (cdu) tepsidä (yt) getirdi (y). (KÖ, 79: 11)

TT. Sabahleyin Ruslan iki fincan kahve hazırlamıştı ve tepside getirdi.

Gün ziyaları (ö) düşärdi (y) dooru Ruslana (zt) da (cdu) koyu mor gözlerini (bln) gözäl (zt) yaldızlardılar (y). (KÖ, 79: 21)

TT. Gün ışıkları Ruslan'a doğru düşerdi ve koyu kahve gözlerini güzel parlatırdılar.

Alıp bir pardı (zt) üfkedän (zt), karı (ö) indi (y) baa içinä (yt) da (cdu) aulun beräändan (yt) beklärdi (y) «kabaatlı kızını» (bln). (KÖ, 80: 20)

TT. Öfkeden bir sopa alıp, kadın bağ içine indi ve çitlerin diğer tarafında “suçlu kızını” beklerdi.

Bıktıydım (y) onun sarfoşluuna hem arşaklına (yt), da (cdu) ayrıldık (y). (KÖ, 81: 1)

TT. Onun sarhoşluğundan ve huysuzluğundan bıkmıştım ve ayrıldık.

Onnarın başları döndü (y) da (cdu) ikisi dâ (ö) düştülär (y) yatak üstünä (yt). (KÖ, 82: 16)

TT. Onların başları döndü ve ikisi de yatağın üstüne düştüler.

Ruslan (ö) aldı (y) Marinanın elini (bln), da (cdu) girdilär (y) bazinä (yt). (KÖ, 82: 32)

TT. Ruslan Marina'nın elini aldı ve havuza girdiler.

Ruslan (ö) sarmaştı (y) da (cdu) uzun-uzun (zt) öptü (y) sevgili eşini (bln). (KÖ, 86: 10)

TT. Ruslan sarıldı ve uzun uzun öptü sevgili eşini.

Guşter (ö) yatardı (y) ortalıkta (yt) da (cdu) hiç (zt) erindän (yt) kımıldamazdı (y). (ÇG,87: 16)

TT. Kertenkele orta yerde yatıyordu ve yerinden hiç kımıldamazdı.

Bu aarılmadı  konak ( ) taman (zt) bizim içersini (bln) g z n  kestirmiş (y) da (cdu) şindi (zt) kendi evind  gibi (zt) mutluca (zt) dinnen rdi (y). (G,87: 18)

TT. Bu davetsiz misafir bizim odayı g z ne kestirmiş ve şimdi (de) kendi evinde gibi mutluca dinlenirdi.

Uzadı  elini (zt), karı ( ) ekiverdi (y) onu (bln) kendin  dooru (zt) da (cdu) erd  (yt) iki-  ker  (zt) onunnan (yt) takırdattı (y). (G,88: 31)

TT. Elini uzatıp, kadın onu kendine doğru ekiverdi ve yerde iki   kere onunla tıkırdattı.

Sora (zt) birkaç adım yapıp ileri (zt), sindi (y) masa altına (yt) da (cdu) oradan (yt) bakardı (y). (G,89: 2)

TT. Sonra birkaç adım ileri gidip, masa altına sindi/pustu ve oradan bakardı.

ocuk ( ) kapadı (y) kapuları (bln), da (cdu) onnar ( ) giriŐtil r (y parç) bu inat malı (bln) haydamaa (y par.) dışarı (yt). (G,89: 6)

TT. Oğlan kapadı kapıları ve onlar bu inat hayvanı dışarı kovmaya giriŐtiler.

Sıcaa sa çıkmaa (bln) guşter ( ) kes n-kes (zt) istem zdi (y) d  (cdu) okadar (y)! (G, 89: 16)

TT. Sıcağa ise ıkamak kertenkele kesinlikle istemezdi ve işte o kadar!

Ona (yt) yaptılar (y) bir ev ( ) da (cdu) o ( ) aylesinn n (zt) ayırı (zt) yaşardı (y). (OKK-OKK, 93: 1)

TT. Ona bir ev yaptılar ve o ailesiyle ayrı yaşardı.

Sofrada (yt) ona deyni (zt) bir erc  z ( ) bulunmamıŐ (y), da (cdu) onu (bln) aaretlik vermiŐl r (y). (OKK-OKK, 93: 29)

TT. Sofrada onun için k  k bir yer bulunmamıŐ ve onu evlatlık vermişler.

Skeleyi kaldırınc  (zt), bir izmetçi adam ( ) kalabalık arasından (yt) hızlı (zt) ıktı (y) da (cdu) uzattı (y) Dinaya (yt) uşaa (bln). (OKK-OKK, 94: 18)

TT.  skeleyi kaldırınc , g revli bir adam kalabalık arasından hızla çıktı ve Dina'ya çocuğu uzattı.

O ( ) g zlerini (bln) evirmiŐti (y) dooru Dinaya (yt) da (cdu) uzun-uzun (zt) bakardı (y). (OKK-OKK, 94: 21)

TT. O, g zlerini Dina'ya doğru çevirmişti ve uzun uzun bakardı.

Doldurup iki bakır su (zt), ükledärdi (y) omuzlarına (yt) suacıyı (bln) da (cdu) genä (zt) geeri (zt) geçärdi (y) o buzlu selleri (bln). (OKK-OKK, 96: 15)

TT. İki bakraç su doldurup, suvacıyı omuzlarına yüklerdi ve yine o buzlu sulardan geri geçerdi.

Damda (yt) Çalku (ö) taman kaşaacaklan (zt) hayvannarı (bln) tertiplärdi (y) da (cdu) bunnarı hepsini (bln) işitti (y). (OKK-OKK, 98: 1)

TT. Çalku ahırda tam o sırada kaşağı ile hayvanları temizlerdi/ tımarlardı ve bunların hepsini duydu.

Kirekiylän dädu (ö) aldılar (y) sıraları (bln) önnerinä (yt), da (cdu) iş (ö) gitti (y). (OKK-OKK, 98)

TT. Kireki'yle yaşlı adam mısır sıralarını önlerine aldılar ve iş devam etti.

Gülümseyip kabarık bulutlara (zt), Kireki (ö) genä (zt) aldı (y) elinä (yt) oraa (bln) da (cdu) gerää gibi (zt) papşoy (ö) kesti (y). (OKK-OKK, 98: 24)

TT. Kabarık bulutlara gülümseyip, Kireki yine orağı eline aldı ve epeyce mısır kesti.

Yan gelip koçannar üstünä (zt), o (ö) obaltmıştı gözlerini (y) da (cdu) kukumäu gibi (zt) kıza (yt) bakardı (y). (OKK-OKK, 99: 1)

TT. Koçanların üstüne uzanıp o, gözlerini fal taşı gibi açmıştı ve baykuş gibi kıza bakardı.

Taligacı (ö) kamçıladı (y) beygirleri (bln), da (cdu) onnar (ö) hızlı (zt) tozattılar (y)! (OKK-OKK, 99: 19)

TT. Arabacı atları kamçıladı ve onlar hızla koştular!

Makari (ö) Kirekiyi (bln) indirdi (y) taligadan (yt) da (cdu) sora (zt) kızı (bln) elindän hiç (zt) brakmadı (y). (OKK-OKK, 100: 17)

TT. Makari, Kireki'yi arabadan indirdi ve sonra kızı elinden hiç bırakmadı.

O (ö) dadını almıştı (y) da (cdu) taa bir kerä (zt) uzun-uzun (zt) kızı (bln) öptü (y). (OKK-OKK, 103: 14)

TT. O tadını almıştı ve bir kere daha uzun uzun kızı öptü.

Makari (ö) denedi (y) Kirekinin bakışını (bln) da (cdu) annattı (y) bu direk için (bsn). (OKK-OKK, 104: 18)

TT. Makari Kireki'nin bakışını gördü ve bu direk hakkında anlattı.

Küçükkän (zt) onnar, beş çocuk (ö), tutunarmışlar (y) bu direktän (yt) da (cdu) dolayında (yt) biri-biri ardı (zt) dönärmişlär (y), içerdä toz-duman kalkınca (zt). (OKK-OKK, 104: 19)

TT. Küçükken onlar, beş oğlan, bu direktan tutunurmuşlar ve odada toz duman kalkıncaya kadar çevresinde arka arkaya dönermişler.

Sora (zt) karı (ö) cöbündän (yt) çıkardı (y) bir sarı blezik (bsn), cicili biyaz-kırmızı cafoyır taşınnan gibi (zt) dä (cdu) gelinin koluna (yt) taktı (y). (OKK-OKK, 104: 28)

TT. Sonra kadın cebinden beyaz kırmızı elmas taşıyla süslenmiş gibi sarı bir bilezik çıkardı ve gelinin koluna taktı.

Kimi kerä (zt) onnar (ö) sade (zt) fisirdärdilär (y) da (cdu) taa yakın olardılar (y). (OKK-OKK, 106: 4)

TT. Kimi zaman onlar sadece fisıldaşırdılar ve daha yakın olurdular.

Yakışıklı nemtä (ö) torbasından (yt) çıkardı (y) bir kalup sabun hem bir küçük koropka (bsn) da (cdu) uzattı (y) onnarı (bln) insancaa (yt). (OKK-OKK, 108: 5)

TT. Yakışıklı Alman, torbasından bir kalıp sabun ve küçük bir kutu çıkardı ve onları kadına uzattı.

Cenktan sora (zt) Besarabiya (ö) kablettiydi eni ad «Moldaviya» (y) da (cdu) girärdi (y) Sovetlerin 15 respublikasının arasına (yt). (OKK-OKK, 108: 16)

TT. Savaştan sonra Besarabya, yeni isim, “Moldova”, almıştı ve Sovyetler’in on beş Cumhuriyetin arasında yer alırdı.

“Ekzameni” (bln) başarılı (zt) verdi (y) da (cdu) öndercili (bln) irmi yıl (zt) kullandı (y). (OKK-OKK, 108: 23)

TT. “Sınavı” başarılı geçti ve yirmi yıl yöneticilik yaptı.

Tezek (ö) gözäl (zt) kokardı (y) kaurulmuş şemiçkaya (yt), da (cdu) uşaklar (ö) biraz (zt) gevşenärdilär (y). (OKK-OKK, 110: 30)

TT. Tezek, kavrulmuş ayçiçeği çekirdeğine güzel kokardı ve çocuklar biraz gevşerdiler.

Yaşa (y) da (cdu) yaşa (y)! (OKK-OKK, 114: 22)

TT. Yaşa ve yaşa!

Manisi (ö) çıkardı (y) bisey (bsn) çöbündän (yt) da (cdu) saklı (zt) koydu (y) Vladinin aucuna (yt), gagauz adetinä görä (zt). (ÇMD, 118: 22)

TT. Büyükanesi cebinden bir şey çıkardı ve Gagauz âdetine göre Vladi'nin aucuna gizlice koydu.

Saalıcaklan (zt) yapasın slujbanı (y) da (cdu) saaseläm (zt) dönäsin (y) evä (yt). (ÇMD, 118: 25)

TT. Sağlıcakla askerliğini yapasın ve sağ salim eve dönesin.

Vladi (ö) geçirdi (y) askerliini (bln) Kaluga kasabasında (yt) da (cdu) saalıcaklan (zt) geldi (y) evä (yt). (ÇMD, 118: 30)

TT. Vladi askerliğini Kaluga şehrinde yaptı ve sağ salim eve geldi.

Hadi (cdu), çocuum (cdu), getir (y) sepedi (bln) da (cdu) girelim (y) meyvalaa (yt). (KS, 120: 7)

TT. Hadi, oğlum, sepeti getir de meyveliğe girelim.

O damnacık (ö) günä karşı (zt) kuruyêr (y) da (cdu) olêr mor (y), şokolat gibi (zt). (KS, 121: 6)

TT. O damlacık güneşe karşı kuruyor ve kahve(rengi), çikolata gibi oluyor.

Onnar (ö) büümüştülär (y) uz yukarı (zt) da (cdu) benzärdilär (y) şaşmak nışannarına (yt). (KS, 122: 21)

TT. Onlar yukarı doğru büyüştüler ve şaşırtıcı işaretlere benzerdiler.

Güneş (ö) onnarı (bln) o saat (zt) kavramış (y) da (cdu) islää (zt) tutturmuş (y). (KS, 123: 29)

TT. Güneş onları o an yakalamış ve iyi tutturmuş.

Küçük-büük boncuklar – hepsi (ö) kurumuş (y) da (cdu) olmuş (y) şokolat benizindä (zt). (KS, 123: 30)

TT. Küçük büyük boncukların hepsi kurumuş ve çikolata renginde olmuş.

Birazdana (zt), bezbelli (cdu), benim keskin sesim (ö) biktırdıydı (y) onnarı (bln), da (cdu) kızın birisi (ö), çıkarıp çantasından sevdii pomadayı (zt), boyadı (y) dudaklarımı (bln). (BT, 127: 10)

TT. Birazdan, herhâlde, benim keskin sesim onları biktırmıştı ve kızlardan birisi çantasından sevdiği ruju çıkarıp, dudaklarımı boyadı.

Bu işi (bln) artık (zt) islää (zt) üürenmişim (y) da (cdu) su gibi (zt) yapardım (y). (BT, 127: 30)

TT. Bu işi artık iyice öğrenmişim ve su gibi yapardım.

O (ö) dikmişti gözlerini (y) bana dooru (zt) da (cdu) uzun-uzun (zt) bakardı (y). (BT, 128: 11)

TT. O, bana doğru gözlerini dikmişti ve uzun uzun bakardı.

Yaralar bitişincä (zt), kakum (ö) birkaç gün (zt) kuliyä (yt) pinämediydi (y) da (cdu) kuli yanında (yt) yayan (zt) gidärdi (y). (BT, 128: 22)

TT. Yaralar iyileşinceye kadar, ablam birkaç gün taya binememişti ve tayın yanında yayan giderdi.

- Akrobatika yaparkan (zt), razgelmiş (y) pençerä uuruna (yt) da (cdu) kırmış (y) şişeleri (bln). (BT, 129: 8)

TT. Akrobasi yaparken, pencere tarafına denk gelmiş ve camları kırmış.

Dayka hem Kiğa bulü (ö) işä (yt) gidärdilər (y) da (cdu) beni (bln) Maşkuya kafadar (zt) brakardılar (y). (Kİ, 130: 3)

TT. Dayı ve Kitsa teyze işe giderdiler ve beni Maşku'ya arkadaşlık etmek için bırakırdılar.

Maşku (ö) koparardı (y) büücäk karpuzçukları (bln) da (cdu), urup dizinä (zt), çemrek (zt) kırardı (y) onnari (bln). (Kİ, 132: 6)

TT. Maşku büyücek karpuzları koparırdı ve dizine vurup, onları hızlıca kırardı.

Maşku (ö) kırdı (y) birkaç ta koğan sütlü papşoy (bsn), da (cdu) sora, genä (zt) o kediktän çıkıp (zt), biz (ö) kamışları (bln) islää (zt) dooruttuk (y). (Kİ, 132: 12)

TT. Maşku birkaç da sütlü mısır koğanı kırdı/ kopardı ve sonra yine o geçitten çıkıp biz kamışları iyice düzelttik.

1.2.5.3. “hem” ile Bağlı Cümleler

Saygılı ministru yardımcısı (ö) adcasına (zt) metetti (y) olimpiadacıları (bln), onnarın üüredicilerini (bln) hem (cdu) gözäl (zt) kutladı. (y) (GİK, 12: 7)

TT. Sayın bakan yardımcısı isim isim olimpiyatçıları, onların öğretmenlerini methetti/ övdü ve güzelce kutladı.

Bän (ö) doyamazdım (y) onu seslemää (yt) hem (cdu) istemäzdim (y) masal bitsin (bsn). (GİK, 13: 30)

TT. Ben onu dinlemeye doyamazdım ve masalın bitmesini istemezdim.

Uyandırdı (y) bizim olduumuzu (bln) hem (cdu) cannandırdı (y) bakılmadık gagauzluumuzu (bln). (GİK, 14: 4)

TT. Bizim varoluşumuzu uyandırdı ve sahip çıkılmayan Gagauzluğumuzu canlandırdı.

Beni (bln) sän (ö) annamazsın (y) hem (cdu) yok neredän dä annayasın (y). (DG, 17: 24)

TT. Beni sen anlamazsın hem nereden de anlayacaksın (ki).

Bölä dolaşık fikirlär (ö) benim kafamda (yt) kaynaşardılar (y) hem dä (cdu) düşündürärdilər (y) annamaa bu diveç ömürün filosofiyasını (zt). (S, 20: 20)

TT. Böyle karmaşık düşünceler benim kafamda dolaşırdılar hem de bu ebedî ömrün felsefesini anlamak için düşündürdüler.

Gelän-geçän insana (yt) ikram ederlär (y) bir filcän sarap (bsn) hem (cdu) üleştirerlär (y) bir dilim paska, kırmızı yumurta, sarma (bsn). (S, 21: 7)

TT. Gelen geçen insanlara bir fincan şarap ikram ediyorlar ve bir dilim paskalya çöreği, kırmızı yumurta, sarma veriyorlar.

Yordanayı o sevindirdi hem dä fasılca öryüşünü şaşırttı. (HK, 29: 17)

TT. Yordana'yı o sevindirdi hem de garip bir şekilde yürüyüşünü değiştirdi.

Camal boyunda (yt), patta (yt), çorap (bsn) örärdilər (y) hem (cdu) yapaa (bln) didärdilər (y) kulak kasan babular (ö). (HK, 30: 23)

TT. Kulak asan yaşlı kadınlar sobanın yanında, sedirde, çorap örürdüler ve yün diderdiler.

Onnarın gür sesleri (ö) kaldırdı (y) bütün evi (bln) hem (cdu) işidilärdi (y) taa sokaktan (yt). (HK, 31: 4)

TT. Onların gür sesleri bütün evi ayağa kaldırırdı ve ta sokaktan duyulurdu.

Sora (zt) en ürekli palavracı (ö), birkaç yalan patladıp (zt), babuların uykusunu açardı (y) hem (cdu) onnarı (bln) şennendirärdi (y). (HK, 31: 8)

TT. Sonra en yürekli palavracı, birkaç yalan atıp, yaşlı kadınların uykusunu açardı ve onları şenlendirirdi.

Mayılın gidärdi (y) hem (cdu) doyamazdın (y) siiretmää bu büülü tabiat güzelliini (yt)! (HK, 36: 8)

TT. Hoşuna giderdi ve bu büyü tabiat güzelliğini seyretmeye doyamazdın!

Dimka (ö) biraz (zt) terlemişti (y) hem (cdu) susamıştı (y). (HK, 36: 16)

TT. Dimka biraz terlemişti ve susamıştı.

Güvää (ö) ikidä-birdä (zt) sesirgenärdi (y) hem (cdu) sesedärdi (y). (HK, 45: 5)

TT. Damat ikide birde kulak verirdi/ dinlerdi ve seslenirdi.

Bu anadan duuma alfons (ö) çok sekretlär (bsn) biler (y) hem (cdu) kadinnardan zero yapmaa (bln) becerer (y). (KG, 49: 16)

TT. Bu anadan doğma jigolo birçok sır biliyor ve kadınlardan zero yapmayı beceriyor.

Benim tarafımdan (zt) bän (ö) sade (zt) kimisinin adını (bln) diıştirdim (y) hem (cdu) aazdan annatmaya (yt) verdim (y) bir yazılı forma (bsn). (A, 50: 4)

TT. Ben, sadece kimisinin adını değıştirdim ve ağızdan (anlatılan) hikâyeyi yazıya geçirdim.

Lampadan (yt) gölgä urardı (y) onun sap-sarı üzünä (yt) hem (cdu) belli edärdi (y) fit çökük kara yanaklarını (bln). (A, 56: 11)

TT. Lambadan onun sapsarı yüzüne gölge vururdu ve tam çökmüş kara yanaklarını belli ederdi.

Marina da (ö) siiredärdi (y) bu küçük düüşçüleri (bln) hem (cdu) seslärdi (y) onnarın fasıl guldurdamalarını (bln). (KÖ, 60: 10)

TT. Marina da bu küçük dövüşçüleri seyrederdi ve onların garip guguklamalarını dinlerdi.

Hepsi bu donaklar (ö) gerciklärdilär (y) burasını (bln) hem (cdu) yapardılar (y) ortalı (bln) yortu hesabı (zt). (KÖ, 61: 25)

TT. Bu süslerin hepsi burasını güzelleştirirdiler ve etrafı bayram gibi yapardılar.

Sevärdi (y) hem (cdu) vardı (y) annaması instrumentlerdän dä (ö). (KÖ, 65: 7)

TT. Severdi ve enstrümanlardan da anlaması vardı.

Ruslan (ö) bakardı (y) Marinanın gözlerine (yt) hem (cdu) mayıl olardı (y) onnarın renginä (yt). (KÖ, 71: 7)

TT. Ruslan, Marina'nın gözlerine bakardı ve onların rengine hayran olurdu.

Kendini Ruslan sayardı haliz etişkin adam. Hem sade haliz karı da (ö) vardı nicä (y parç) onun canını (bln) kazansın (y parç). (KÖ, 71: 15)

TT. Ruslan kendisini gerçek yetişkin bir adam sayardı. Hem sadece gerçek bir kadın da onun kalbini kazanabilirdi.

Kızlar (ö) soruşturdılar (y) hem (cdu) sevinirdilär (y) Marinanın ii kefinä (yt). (KÖ, 71: 31)

TT. Kızlar soru sorardılar ve Marina'nın güzel keyfine sevinirdiler.

Kocasından sora (zt) o (ö) başkasını (bln) bilmedi (y) hem (cdu) istämedi (y) bilmää dä (bln). (KÖ, 80: 9)

TT. O, kocasından sonra başkasını bilmedi ve bilmek de istemedi.

Şkolada (yt) bitki avşamda (yt) Marina (ö) sade onunnan (zt) oynadı (y) hem (cdu) o avşam (zt) pek (zt) şendi (y). (KÖ, 80: 12)

TT. Okulda son akşam Marina sadece onunla dans etti ve o akşam çok neşeliydi.

Kayıl ol (y) hem (cdu) de (y) bana (yt) “da” (bsn)! (KÖ, 83: 14)

TT. Razi ol ve bana “evet” de.

Onnar (ö) iilenirdilär (y) hem (cdu) uşak gibi (zt) oynardılar (y). (KÖ, 85: 1)

TT. Onlar eğlenirdiler ve çocuk gibi oynardılar.

Onun üreklilii (ö) taa üzündän (yt) belliydi (y) hem (cdu) vardı (y) neresinä bakmaa da (yt). (ÇG, 88: 13)

TT. Onun yürekliliği/ cesareti yüzünden belliydi ve bakılacak yeri de vardı.

Kireki (ö), nazlı çiçek gibi (zt), kendini tutardı (y) hem dä (cdu) biraz (zt) titirärdi (y). (OKK-OKK, 103: 5)

TT. Kireki, nazlı bir çiçek gibi, dururdu hem de biraz titrerdi.

Makari dä (ö) gurbettä (yt) aylä hasretini (bln) çekärdi (y) hem (cdu) bıardı (y) o sert romın muştrasına (yt). (OKK-OKK, 107: 21)

TT. Makari de gurbette aile hasretini çekerdi ve o sert Rumen nöbetçisine bıardı.

Makari (ö) saburlu (zt) üürendi (y) hem (cdu) çok zaamet koydu (y) düzmää bu işi (zt). (OKK-OKK, 108: 22)

TT. Makari sabırla öğrendi hem bu işi yapmak için çok emek verdi.

Makari (ö) insannara (yt) hatır güdardı (y) hem (cdu) kendisi dā (ö) küülülerdān (yt) saygı kabledardı (y). (OKK-OKK, 108: 31)

TT. Makari insanlara hatır güderdi ve kendisi de köylülerden saygı görürdü.

Annardı (y) hem (cdu) dayanardı (y). (OKK-OKK, 111: 25)

TT. Anlardı ve dayanırdı/sabrederdi.

– Kır sakızı (ö) şokolattan taa tatlı hem pek saallıklı (y). (KS, 121: 9)

TT. Kır sakızı çikolatadan daha tatlı ve çok saallıklı.

Kendinä (yt) sandıktan (yt) çıkarardı (y) püsküllü ipek şalçisini (bln), tutmalık fıstanını (bln) hem (cdu) takardı (y) koluna (yt) kayınnanın baaşışını – blezii (bln). (OKK-OKK, 112: 6)

TT. Sandıktan kendine püsküllü ipek şalını, bayramlık elbisesini çıkarırdı ve koluna kaynananın hediyesi olan bileziği takardı.

– Bān (ö) sana (yt) buncak yıl (bsn) baaşladım (y) hem (cdu) taa da (zt) ekleyecām (y). (OKK-OKK, 115: 1)

TT. Ben sana bunca yıl bahşettim ve daha da ekleyeceğim/vereceğim.

Sakızlar (ö) kaplamıştılar (y) bütün yar boyunu (bln) hem (cdu) yayılmıştılar (y) taa ham tarlaya (yt). (KS, 122: 22)

TT. Sakızlar bütün yar kıyısını kaplamıştılar ve daha ekilmeyen tarlaya kadar yayılmıştılar.

O (ö) sevinardı (y) hem (cdu) yukarı (yt) atlardı (y). (KS, 124: 14)

TT. O sevinirdi ve yukarı zıplardı.

Bān dā (ö) şaş-beş kaldım (y) hem (cdu) açık aazlan (zt) bakardım (y) bu fenomen kızın yaptıklarına (yt). (BT, 126: 11)

TT. Ben de şaşırp kalırdım ve ağzı açık/ hayranlıkla bu fenomen kızın yaptıklarına bakardım.

Kimi avşam (ö) oynardık (y) domino (bsn) hem (cdu) onnar da (ö) benimnān (zt) iilenārdilār (y). (BT, 126: 20)

TT. Bazı akşamlar domino oynardık ve onlar da benimle eğlenirdiler.

8) Vançu dayka (ö) mukayetli çorbacıydı (y) hem (cdu) islää adamdı (y). (Kİ, 131: 8)

TT. Vançu dayı çalışkan ev sahibiydi ve iyi adamdı.

Plan annaşıldı (y) hem (cdu) düşünmedään (zt) kabledildi (y). (Kİ, 132: 3)

TT. Plan anlaşıldı ve düşünmeden kabul edildi.

Ölä-ölä (zt) biz (ö) gerää gibi karpuz (bsn) kopardık (y) hem (cdu) islää (zt) çiinedik (y) bostanı (bln). (Kİ, 132: 11)

TT. Bu şekilde biz epey karpuz kopardık ve bostanı iyice çiğnedik.

Benim saçlarıma (yt) yapıştıydı (y) payacımlar (bln) hem (cdu) pek (zt) sıçana (ö) kokardı (y). (Kİ, 133: 10)

TT. Benim saçlarıma örümcek ağları yapışmıştı ve çok fareye kokardı.

O (ö) hep (zt) stavrozunu yaparmış (y) hem (cdu) duasını (bln) okuyarmış (y). (Kİ, 134: 1)

TT. O hep istavrozunu yaparmış ve duasını okurmuş.

Bän (ö) doydıydım (y) uykuma (yt) hem (cdu) duyardım kendimi (y) islää (zt). (Kİ, 134: 4)

TT. Ben uykumu almıştım ve kendimi iyi hissedirdim.

O (ö) becerärdi (y) insanı seslemää (bln). Hem (cdu) o (ö) savaşırdı (y) halizdän (zt) annasın Ruslanın herbir fikrini, herbir lafın kıymetini (yt). (KÖ, 75: 16)

TT. O, birini/ insanları dinlemeyi iyi biliyordu. Hem o gerçekten Ruslan'ın her bir fikrini, her bir sözün kıymetini anlamaya çalışırdı.

1.2.5.4. “ba... ba...” ile Bağlı Cümleler

Dayma (zt) diıştirärdi (y) intonatsiyasını (bln) ba (cdu) üüsek babunun sesinä (yt), ba (cdu) kalınnadardı (y) onu (bln) dädunun tutnuk sesinä görä (yt). (GİK, 12: 28)

TT. Ses tonunu sürekli ya yaşlı kadının gür sesine göre değıştirirdi, ya da yaşlı adamın kısık sesine göre kalınlaştırırdı.

1.2.5.5. “hem... hem / hem dä” ile Bağlı Cümleler

Gelinnän güvää (ö) hem (cdu) annadardılar (y), hem dä (cdu) ürekleri kopardı (y). (HK, 46: 29)

TT. Gelinle damat hem anlatırdılar hem de yürekleri parçalanırdı.

22) O (ö) hem (cdu) yanaklarını (bln) silärdi (y), hem (cdu) sevinärdi (y)! (ÇG,90: 22)

TT. O hem yanaklarını silerdi hem sevinirdi!

1.2.5.6. “baari” ile Bağlı Cümleler

Ona (yt) gelärdi (y) ursun erä onnarı (bln), baari (cdu) hiç (zt) olmasınar (y). (KÖ, 64: 8)

TT. Onları yere vurası gelirdi, keşke hiç olmasaydılar.

–Mitruş (cdu), tez (zt) kapuları (bln) kapa (y), baari (cdu) öbür içlerä (yt) girmesin (y)! (ÇG,89: 4)

TT. -Mitruş, çabuk kapıları kapat, bari/hiç olmazsa öbür odalara girmesin!

1.2.5.7. “beki / bekim” ile Bağlı Cümleler

Bekim, (cdu) yıldızlar (ö) göz kıptı (y) yazıcıya, (yt) indirsin en büyük yıldızını? (y) Bekim dä (cdu), ihtärka-çingenäyka (ö), atıp teneleri (zt), lülesinnän (yt) onu (bln) büyüledi (y)? Bekim dä (cdu), al karanfil gibi (zt), ilk sevdası tantela basmasınan (zt) elini (bln) uzattı (y)? (DG, 18: 28)

TT. Belki, yıldızlar, yazara en büyük yıldızını indirsin diye göz kıptı? Belki de, yaşlı çingene kadın, taneleri atıp lülesiyle onu büyüledi? Belki de, kırmızı karanfil gibi, ilk sevdası dantel elbisesiyle elini uzattı?

Bekim dä, (cdu) o iki yanık ürää (bln) bülbül türküsü (ö) yısıttı, (y) sora da (cdu) kavuşturdu? (y) Bekim (cdu), peetçi (ö) o kızın saçları arasına (yt) bir ayva çiçää (bln) taktı (y)? Bekim (cdu), genç sevdasına (yt) o (ö) baaşladı (y) en tatlı sözlerini, en derin duygularını (bln)? (DG, 19: 1)

TT. Belki de, o iki yanık yüreği bülbül türküsü ısıttı, sonra da kavuşturdu? Belki, şair o kızın saçlarının arasına bir ayva çiçeği taktı? Belki, genç sevdasına o bağışladı en tatlı sözlerini, en derin duygularını?

Bekim dä (cdu), ona (yt) ölä (zt) geldi (y)...(A, 54: 8)

TT. Belki de, ona öyle geldi...

Te o (ö) sayfalar (y), sizi dä onnarlan tanıştırmaa (bsn) isteirim (y). Bekim (cdu), kismetimizä (yt), yazan kişi dä (ö) üzä çıkar (y)? (OKK-OKK, 92: 17)

TT. İşte o sayfalar, sizi de onlarla tanıştırmak istiyorum. Belki, kismetimize, yazan kişi de açığa çıkar? / Belki, şansımıza, yazan kişi de ortaya çıkar?

18) Bekim (cdu), ozaman (zt) onun yaşaması (ö) diişileceydi (y)? (OKK-OKK, 96: 18)

TT. Belki, o zaman onun hayatı değişecekti?

Sän (ö) çabuk (zt) bana (yt) sınaşacan (y). Bekim (cdu), sora (zt) bän dä (ö) karşılık (bsn) kazanacam (y). Bekim (cdu), sevgiylän dä (yt) beni (bln) baaşlayacan (y)... (OKK-OKK, 101: 18)

TT. Sen çabuk bana alışacaksın. Belki, sonra ben de karşılık(ğımı) alacağım. Belki, sevgiyle de beni bağışlayacaksın...

Bu sevgidän (yt), bekim dä (cdu), taa paalı, taa önemni (y). (OKK-OKK, 112: 19)

TT. Bu, sevgiden, belki de daha değerli, daha önemli.

Hadi (cdu), yardım et (y) bana (yt), Vladi (cdu), bekim (cdu), çiidemnär tutunaceklar (y) kismetimizä görä (yt). (ÇMD, 117: 26)

TT. Hadi, bana yardım et, Vladi, belki, çiğdemler şansımıza tutacaklar.

1.2.5.8. “çünkü” ile Bağlı Cümleler

Kış geceleri dä (ö) boşuna uzun olmamış (y), çünkü (cdu) insan (ö) biri-birinä (yt) çok işlär (yt parç.) etiştirsin (y) söylemää (yt parç.). (OKK-OKK, 112: 24)

TT. Kış geceleri de boşuna uzun olmamış, çünkü insanlar birbirine çok şey söylemeye yetiştirmeli

1.2.5.9. “neçinki” ile Bağlı Cümleler

Radion hem Stifanka (ö) pek (zt) kismetliydlär (y), neçinki (cdu) sevärdilär (y). (S,25: 10)

TT. Radion ve Stifanka çok mutluydular, çünkü severdiler.

O (ö) herkerä (zt) ölä (zt) yapardı (y), neçinki (cdu) sakınardı (y) ilerletmää candan gelän bu delikat temayı (zt). (KÖ, 74: 23)

TT. O, her seferinde böyle yapardı, çünkü yürekten gelen bu ince konuyu devam ettirmekten çekinirdi.

Detdomcular (ö) ayırıldılar (y) bizdän (yt), neçinki (cdu) onların abaları, çepiçleri, şapkaları (bln) birtakımdı (y). (B. T.-125: 10)

TT. Yetimhanedekiler bizden ayrıldılar, çünkü onların paltoları, ayakkabıları, şapkaları aynıydı.

A (cdu) o kakuma sa (yt) bir kerä (zt) boba (ö) çıkardıydı (y) kayışını (bln), neçinki (cdu) o gün (zt) istemäzdi (y) gitmää kuliye otlatmaa (bsn). (BT, 128: 18)

TT. Ama o ablama ise babam bir kere kemerini çıkarmıştı, çünkü o gün tayı otlatmaya gitmek istemezdi.

1.2.5.10. “onuştan” ile Bağlı Cümleler

Gerçektän (zt), bölä gözäl, bizimcä gagauz dilini (bln) bän (ö) çoktan (zt) işitmediydim (y), onuştan (cdu) bu käämil masalcıyı (bln) seslärdim (y) açık aazlan (zt). (GİK, 12: 22)

TT. Ben, gerçekten, Gagauz dilini bu kadar güzel bir şekilde, çoktan duymamıştım, bundan dolayı bu güzel masalcıyı ağzım açık dinlerdim.

O acı (ö) pek (zt) derin (y), onuştan (cdu) aalêêrız (y). (DG, 15: 9)

TT. O acı çok derin, bundan dolayı ağlıyoruz.

– Çekirgä (ö) otlar içindä (yt) yaşêêr (y), onuştan (cdu) da eşil (y). (HK, 34: 29)

TT. Çekirge otlar içinde yaşıyor, bundan dolayı da yeşil(dir).

Kemençeci Saveli Kukonesku (ö) gözäl (zt) çalardı (y) gagauz havalarını (bln), onuştan (cdu) onu (bln) dayma (zt) çaarardılar (y) düünnerä (yt), konuşkalara (yt). (HK, 41: 11)

TT. Kemençeci Saveli Kukonesku Gagauz havalarını güzel çalardı, bundan dolayı onu daima düğünlere, eğlencelere çağırırdılar.

1.2.5.11. “osa” ile Bağlı Cümleler

O fasıl karı köpeciinnän mi (y) osa (cdu) başkası mı (y)? (OKK-OKK, 92: 7)

TT. Köpeği olan o tuhaf kadın mı yoksa başkası mı?

Sevgi mi (y) bu (ö), diil mi (y), osa (cdu) alışmak mı (y)? (OKK-OKK, 114: 10)

TT. Bu, sevgi mi(dir), değil mi, yoksa alışmak mı(dır)?

1.2.5.12. “sansın / sanki” ile Bağlı Cümleler

Beygirin geniş, besli arkası (ö) yalap-yalap edärdi (y), sansın (cdu) laklan (bsn) sürmüşlär. (y) (DG, 16: 2)

TT. Atın geniş, besili sırtı parlardı, sanki cila sürmüşler.

Sora (zt) gamsız (zt) uçuşardılar (y) bu meydannıkta (yt), sansın (cdu) alaca sarafancıklar (ö) havada (yt) tañt oynardılar (y)! (HK, 35: 22)

TT. Sonra bu meydanda gamsız uçuşurdular, sanki alacalı/rengli elbiseler havada dans ederdi.

Babu (ö) bu yabancı insannara (yt) hiç (zt) şaşmadı (y), sansın (cdu) beklärmiş (y) çaarılı musafirleri (bln). (HK, 37: 12)

TT. Yaşlı kadın bu yabancı insanlara hiç şaşırmadı, sanki davetli misafirleri beklermiş.

Dört taraftan (yt) akın-akın (zt) dökülardı (y), sansın (cdu) göklär (ö) boşanmış (y). (HK, 43: 28)

TT. Dört bir taraftan akın akın dökülüyordu, sanki gökyüzü boşanmış.

Sert lüzgär (ö) onnarı (bln) yıkardı (y), sansın (cdu) biçardı (y). (HK, 44: 26)

TT. Sert rüzgâr onları devirirdi, sanki biçardı.

Bir anda (zt) şamar düümeleri (ö) patladı (y), sansın (cdu) gök (ö) gürüldedi (y)! (KG, 48: 21)

TT. Bir anda alkışlar patladı, sanki gök gürledi!

Gözlerin içi bilä (ö) şıladı (y) narkotik şafkınnan (yt), sansın (cdu) almış bir porţiya kokain (y). (KG, 49: 8)

TT. Uyuşturucu etkisiyle gözlerinin içi bile parlardı, sanki bir ölçü kokain almış gibi.

Marinanın bakışını (bln) çekärdilär (y), sansın (cdu) büülärdilär (y). (KÖ, 60: 19)

TT. Marina'nın dikkatini çekerdiler, sanki büyüldiler.

Canı düülardı (y), sansın (cdu) kaçmış (y) altmışmetrova (bsn). (KÖ, 78: 9)

TT. Kalbi çarpardı, sanki 60 metre koşmuş.

İçindä (yt) su (ö parç.) durardı (y) açık maavi renktä (ö parç.), sansın (cdu) bazın içinä (yt) deniz (ö) düşmüş (y) ! (KÖ, 82: 27)

TT. İçinde açık mavi renkte su dururdu, sanki havuzun içine deniz düşmüş!

“İşitmäz” guşter (ö) birdän-birä (zt) kendini (bln) atıverdi (y) yukarı (yt), sansın (cdu) top (ö), çüüdü (y)! (ÇG,88: 32)

TT. “Duymayan” kertenkele birdenbire kendini yukarı atıverdi, sanki top zıpladı.

O (ö) gelardı (y) doorudan (zt), tikenniktän, pıtraklıktan (yt), sansın (cdu) onu (bln) birkimsey (ö) koolardı (y). (OKK-OKK, 99: 15)

TT. O, dikenlikten, pıtraklıktan düz gelirdi, sanki onu birileri kovalardı.

– Kireki (cdu), gençliimiz (ö) ölä hızlı (zt) gitti (y), sansın (cdu) ekspres-tren (ö) geçti (y)! (OKK-OKK, 113: 15)

TT. Kireki, gençliğimiz öyle hızlı geçip gitti, sanki ekspres-tren geçti!

Allaa (ö) verdi (y) onnara (yt) bir melek gibi kızçaaz, bir dâ çocuk (bsn) – sansın (cdu) bobasının kafasını (bln) koparmışlar (y)! (ÇMD, 119: 10)

TT. Allah onlara melek gibi bir kız, bir de oğlan verdi, sanki babasının kafasını koparmışlar (gibi)!

Şen-şen (zt) durêrlar (y), sansın (cdu) gülerlär (y). (ÇMD, 119: 18)

TT. Neşeli duruyorlar, sanki gülüyorlar.

Onnarın eşil boyaları da (ö) taa başka türlüydü (y), sansın (cdu) tabiat (ö) bu tatlı otları (bln) seçmiş (y), kaçırmış (y) onnara (yt) hem eşil boyadan zeedecä, hem dâ maavidän (yt). (KS, 122: 24)

TT. Onların yeşil renkleri de daha farklıydı, sanki tabiat bu güzel otları seçmiş, onlara hem yeşil hem de mavi renkten fazlaca kaçırmış.

Bana (yt) geldi (y), sansın (cdu) on saat (ö) geçti (y)! (BT, 129: 10)

TT. Bana on saat geçti gibi geldi!

Düünü getirdikçä aklıma (zt), içimä (yt) sansın (cdu) bir kılıç (ö) saplanêr (y). (HK, 41: 8)

TT. Düğünü aklıma getirdikçe, sanki içime bir kılıç saplanıyor.

Marinanın üstünä (yt) sansın (zt) bir kazan (zt) su attılar (y). (KÖ, 70: 27)

TT. Marina'nın üzerine sanki bir kova su attılar.

O (ö) sansın diildi kendindä (y). (A, 56: 1)

TT. O sanki kendinde değildi.

Bu kız (ö) sansın (cdu) kemiksizdi (y)! (BT, 126: 5)

TT. Bu kız sanki kemiksizdi!

Bakışımnan (yt) yapıştırılmışım (y) ona (yt), sansın kenä (zt). (GİK, 12: 26)

TT. Bakışım ile yapıştırılmışım ona, kene gibi.

1.2.5.13. “zerä” ile Bağlı Cümleler

Kızlar sa (ö) utanardılar (y) kafa kaldırmaa (zt), çocuklara göz dikmää (zt), zerä (cdu) merak edennär (ö) hepsini (bln) kertärdilär (y). (HK, 31: 10)

TT. Kızlar ise kafalarını kaldırmaya ve erkeklere bakmaya utanırdılar, çünkü merak edenler her şeyi anlardılar.

1.2.5.14. “açan” ile Bağlı Cümleler

Olimpiadanın son günüydü (y), açan (cdu) aktovıy zalda (yt) yapıları analiz olimpiada işlerinä (y). (GİK, 11: 5)

TT. Spor salonunda olimpiyat işleriyle ilgili analiz yapıldığında, olimpiyatın son günüydü.

Açan (cdu) gülümsardı (y), onun yanakları (bln) tombarlaşardı (y), iki alma gibi (zt). (GİK, 11: 20)

TT. Gülümsediğinde onun yanakları iki elma gibi yuvarlaklaşdı.

Ana dilini (bln) emmiş (y) ana südünnän bilä (zt), açan (cdu) taa kundaktaymış (y). (GİK, 13: 8)

TT. Daha kundaktayken ana dilini ana sütüyle beraber emmiş.

Açan (cdu) biz (ö) yakınlarımızı (bln) kaybederiz (y), üreemizdä (yt) silinmäs bir acı kalër (y), (DG, 15: 8)

TT. Biz yakınlarımızı kaybettiğimizde yüreğimizde silinmez bir acı kalıyor.

Açan (cdu) gelärdi (y) bana (yt) Kişinöva (yt) da gezinärdik (y) onunnan (yt) parkta (yt), pek (zt) mayıl olardı (y) o käämil tabiatın gözelliklerinä (yt). (S, 22: 6)

TT. Kişinev’e bana geldiğinde ve onunla parkta dolaştığımızda, o mükemmel tabiatın güzelliklerine bayılırdı.

– Tutêrsın mı aklında (y), açan (cdu) sän (ö) çıkardıydın (y parç.) beni (bln) patredä (y parç.) firmada (yt) yärimnän bilä (zt)? (S, 22: 21)

TT. Sen çiftlikte sevgilimle birlikte benim fotoğrafımı çektiğini hatırlıyor musun?

Stifanka hem Radion (ö) istenirdilär (y), açan (cdu) henez (zt) doldurmuşılardı (y) 17 yaşını (bln). (S, 22: 26)

TT. Stifanka ve Radion henüz on yedi yaşını doldurdıklarında istenirdiler.

Açan (cdu) gördüm (y) seni (bln), vallaa (cdu), kafam sarfoş oldu (y). (HK, 33: 15)

TT. Seni gördüğüm zaman, vallahi, sersemledim.

Açan sa (cdu) yaz (ö) gelir (y), çırcılar (ö) osaat (zt) güneşä (yt) çıkêrlar (y). (HK, 35: 16)

TT. Yaz gelince de, çırcır böcekleri o an güneşe çıkıyorlar.

Açan sa (cdu) onu (bln) gördüm (y) – dilim tutuldu (y)! (HK, 39: 26)

TT. Onu gördüğümde ise, dilim tutuldu!

Açan (cdu) tuç (ö) koyuldu (y) sofraya (yt), uşaklar (ö) sardılar (y) onu (bln). (A, 52: 30)

TT. Tava sofraya konulunca, çocuklar onu sardılar.

Açan (zt) baktı (y) ayaklarına (yt), bosonojkilerin ökçeleri (ö) yoktu (y)! (KÖ, 62: 20)

TT. Ayaklarına baktığında, ayakkabıların topukları yoktu!

Açan (cdu) iki kız (ö), elpezä ellerindä (zt), kara-kırmızı geniş fistannarlan (zt) saurdardılar (y) oyunu ispanca (bln), Marınanın kalbi (ö) durur gibi oldu (y). (KÖ, 66: 2)

TT. İki kız, yelpaze ellerinde, siyah-kırmızı geniş elbiselerle İspanyolca dans ederken, Marina'nın kalbi durur gibi oldu.

Açan (cdu) o (ö) kısmetli (zt), gözleri (bln) yanêr (y), içi dâ güler (y). (KÖ, 68: 10)

TT. O mutlu olduğunda, gözleri parlar, içi de güler.

Karı (ö) ozaman (zt) gözäl (y), açan (cdu) o (ö) istenän hem sevän bir karı (y). (KÖ, 68: 9)

TT. Bir kadın istendiği ve sevildiği zaman, güzel kadındır.

Açan (cdu) karı (ö) bütün ürektän (zt) sever (y) sade birisini (bln), sade ona (yt) verir (y) sevdasını hem güzelliini (bln). (KÖ, 68: 10)

TT. Bir kadın, bütün kalbiyle birini sevdiğinde, sadece ona sevgisini ve güzelliğini verir.

Kara yalabık “Volga” (ö) çekildi (y) Marınanın yanına (yt), açan (cdu) şafk aldı (y) gözlerini (bln). (KÖ, 73: 9)

TT. Gözlerini ışık aldığında, Marina'nın yanına siyah parlak “Volga” çekildi.

Ertesi günü (zt), açan (cdu) Marina (ö) sabaalen (zt) geldi (y) işä (yt), kimsä (ö) urdu (y) kapuya (yt). (KÖ, 73: 22)

TT. Ertesi gün, sabah, Marina işe gelince, birisi kapıyı çaldı.

Açan (cdu) bakardı (y) o geniş yataa, üklü çeşitli yastıkların üç taraftan da (yt), onu (bln) biraz (zt) korku alardı (y). (KÖ, 77: 13)

TT. Üç yanı da çeşitli yastıklarla dolu geniş yatağa baktığında, onu biraz korku alırdı.

Açıp üreeni (zt), o (ö) annattı (y) Ruslana (yt) kendi alat-kıpıt evliliini (bln), açan (cdu) Marina Kostiyân (ö) verdiydilär ekzamenneri (y). (KÖ, 80: 10)

TT. Yüreğini açıp, o, Ruslan’a Kosti’yle sınavları geçtiklerinde alelacele yapılan evliliğini anlattı.

Açan (cdu) o da (ö) süzülerek (zt) pinardı (y) basamaklara (yt), Ruslan (ö) hazırlamıştı (y) bir mahrovıy halat (bsn parç) ona (yt) laana yapraa benizindä (bsn parç.). (KÖ, 85: 3)

TT. O da basamaklara süzülerek çıktığına, Ruslan ona lahana yaprağı (açık yeşil) renginde bir bornoz hazırlamıştı.

Ne mutlu (y) iştan sora evä dönmää (ö), açan (cdu) seni (bln) sevgili eşin (ö) bekler (y)! (KÖ, 85: 9)

TT. Sevgili eşin seni beklerken, işten eve dönmek çok güzeldir.

Bân (ö) deyəmedim (y) bişey (bsn), açan (zt) gözümä ilişiverdi (y) büyük bukvaların başlık (ö) “OLAN KIZI KAVRAMIŞ – ORAK KIRDA KALMIŞ...” (y). (OKK-OKK, 92: 4)

TT. Büyük harflerle “Oğlan Kızı Kavramış - Orak Kırdı Kalmış” başlığı gözüme ilişiverince, ben bir şey diyemedim.

Açan (cdu) ilkin (zt) çimçirik çaker (y), sora da (zt) urêr (y)! Diil (y)! (OKK-OKK, 92: 20)

TT. Önce şimşegin çıktığı sonra da vurduğu zamanı değil!

Uşak (ö) üç aylıaktı (y), açan (cdu) Dinanın kocasını (bln) aldılar (y) İlk dünnä cenginä (yt). (OKK-OKK, 94: 8)

TT. Dina’nın kocasını I. Dünya Savaşı’na aldıklarında çocuk üç aylıaktı.

Açan (cdu) Kireki (ö) doldurdu edi yaşını (y), onu (bln) yazmıştılar (y) şkolaya (yt). (OKK-OKK, 95: 11)

TT. Kireki yedi yaşını doldurduğunda, onu okula kaydetmiştiler.

Kahırlanardım (y), açan (cdu) kefsizlenärdin (y). (OKK-OKK, 114: 8)

TT. Keyifsizlendiğinde üzüldüm.

Açan (zt) yaklaştı (y) papşoyluun uuruna (yt), Kirekinin ayakları kesildi (y). (OKK-OKK, 99: 16)

TT. Mısırların yanına yaklaşıncı, Kireki'nin ayakları kesildi.

Birkaç yıl (ö) geçtiydi (y), açan (cdu) Sofiyi kızınnan (bln) aldıydı (y) bir dul adam (ö). (OKK-OKK, 102: 25)

TT. Dul bir adamın, Sofi'yi kızıyla aldığından birkaç yıl geçmişti.

Açan (cdu) birisi (ö) hastalanardı (y), o da Makari dâ (ö) hasta gibi (zt) gezârdilâr (y). (OKK-OKK, 110: 4)

TT. Birisi hastalanınca, o da Makari de hasta gibi gezerdiler.

Özlârdim (y), açan (cdu) yanımda diildin (y). (OKK-OKK, 114: 9)

TT. Yanımda olmadığında özlerdim.

Açan (cdu) onnar (ö) döndülâr geeri (y), sakızlar (ö) artık (zt) kurumuştular (y). (KS, 123: 28)

TT. Onlar geri döndüğünde, sakızlar artık kurumuştı.

Bir gün (zt), açan (cdu) yoktu (y) kimsey (ö) evdâ (yt), bân (ö) giriştim (y) bu işâ kendimi alıştırmâa (yt). (BT, 127: 23)

TT. Bir gün, evde kimse yokken, ben kendimi bu işe alıştırmak için giriştim.

Taman istârdim (y) çevirtmâa topuklarımı bukva “T” gibi (zt), açan (cdu) ortalıkta (yt) işidildi (y) çirkin bir “cangır-cungur-r!” (bsn). (BT, 128: 4)

TT. Tam topuklarımı “T” harfi gibi çevirmek istdiğimde etrafta kötü bir “çangır çungur-r!” (sesi) duyuldu.

Açan (cdu) başladık (y) doyunmaa (yt), aarardık (y) sade kan içli (bsn). (Kİ, 132: 9)

TT. Doymaya başlayınca, sadece kan içli (karpuz) arardık.

Alaca karannıktı (y), açan (cdu) köpek (ö) bauladı (y). (Kİ, 132: 22)

TT. Köpek havladığında alacakaranlıktı.

Hiç (zt) duymadım (y), açan (cdu) bobam (ö) kucaanda (zt) indirmiş (y) beni (bln) samannık tepesindân (yt). (Kİ, 133: 31)

TT. Babam samanlığın tepesinden beni kucağında indirdiğinde hiç hissetmedim.

1.2.5.15. “angısı /angıları” ile Bağlı Cümleler

Kaaviydi (y) o fikirlär (ö), angılar (cdu) pembä düş gibi (zt) şindi (zt) fıyıldeşardılar (y) gençecik kızın kafasında (yt). (HK, 30: 12)

TT. Şimdi gencecik kızın kafasında dolaşan o pembe rüya gibi düşünceler güçlüydü.

Ayıp gelärdi (y) o (ö) kıza (yt), angısının (cdu) çiçää (ö) kalarđı (y) asılı (zt) perdedä (yt). (HK, 30: 20)

TT. Çiçeği perdede asılı kalan kız utanırdı.

Çocuk (ö) yollardı (y) içeri (yt) dostunu (bln) istesin çiçek o kızdān (zt), angısı (cdu) yatmış üreenä (y). (HK, 31: 15)

TT. Oğlan, beğendiği kızdān çiçek istemesi için dostunu içeri yollardı.

Bu da (ö) bir ii nişandı (y), angısı (cdu) gençlerä (yt) gelecektä (zt) umut verärdi (y). (HK, 31: 25)

TT. Bu da, gençlere gelecekte umut veren iyi bir işaretti.

O burnu (ö) läüzım oldukça (zt) döner (y) gagacaa (yt), angısınnan (cdu) o (ö) doyunêr (y) nektarlan (yt). (HK, 36: 5)

TT. O burun, lazım olduğunda, nektarla beslendiği gagaya dönüşüyor.

Masal (ö), angısını (cdu) o büyük umutlan (zt) düzärdi kafacında (y), boşa çıktı (y). (HK, 37: 11)

TT. O, büyük umutlarla kafasında yarattığı masal, boşa çıktı.

İki genç (ö) üzärdi (y) bu uçsuz-kenarsız biyaz denizdä (yt), angısı (cdu) istärdi (y) onnarı kavrasın da yutsun (bsn). (HK, 46: 3)

TT. İki genç, kendilerini yakalamasını ve yutmasını istedikleri bu uçsuz bucaksız beyaz denizde yüzüyordu.

Kabarardı (y) deridän biyaz çantasınnan (yt), angısını (cdu) şindi (zt) omuzuna (yt) asmıştı (y). (KÖ, 61: 2)

TT. Şimdi omzuna asmış olduğu beyaz deri çantasıyla gururlanırdı.

Teatru hem balet sarayında (yt) onu (bln) beklärdilär (y) kızlar (ö), angılarının (yt) o (ö) barabar (zt) çalışardı (y). (KÖ, 64: 29)

TT. Tiyatro ve bale sarayında onu beraber çalıştığı kızlar bekliyordu.

Marina (ö) gördü (y) Ruslanın güneştan esmer güdesini (bln), angısında (cdu) bir gram bilä zeedä (ö) yoktu (y). (KÖ, 78: 6)

TT. Marina, Ruslan'ın güneşten esmerleşen bir gram fazlası bile olmayan vücudunu gördü.

Makari (ö) dayma (zt) gidärdi (y) türlü toplantılara (yt), angıları (cdu) baalıydı (y) onun işinnän (zt) hem (cdu) angıları (cdu) küüyün dışanda (yt) olardı (y). (OKK-OKK, 111: 22)

TT. Makari daima köyün dışında olan ve işiyle ilgili olan çeşitli toplantılara giderdi.

Vardı (y) çok görän dä (ö), angıları (cdu) istärdi (y) yıkılsın bu sıcak yuva (ö). (OKK-OKK, 111: 27)

TT. Bu sıcak yuvanın yıkılmasını isteyen kıskanç olanlar da çok vardı.

Yannarında (yt) vardı (y) terbiyedicikyka (ö), angısı (cdu) göz-kulak olardı (y) dişiplinaya (yt). (BT, 125: 15)

TT. Yanlarında disipline göz kulak olan öğretmenleri vardı.

Bizdä (yt) oturardılar (y) iki genç terbiyedicikyka (ö), angıları (cdu) işlärdilär (y) detdomda (yt). (BT, 126: 13)

TT. Bizde yetimhanede çalışan iki genç kadın öğretmen otururdu.

Bakışını (bln) durguttu (y) o amazçı kızında (yt), angısı (cdu) buruk (zt) çevirmişti (y) ensesini (bln) da (cdu) bakardı (y) bobanın gözünä (yt). (BT, 129: 12)

TT. Bakışını, boynunu büken ve babasının gözüne bakan o ispiyoncu kızda durdurdu.

Alacam (y) kendimä (yt) üüsek ökçeli emeni (bsn), angıları (cdu) gezärkän (zt) mutlak (zt) gıcırdasınnar (y). (Kİ, 130: 21)

TT. Kendime, gezerken mutlaka ses çıkaran yüksek topuklu ayyakabı alacağım.

Bakardı (y), angısı kırmızı (yt), onu (bln) iyärdi (y). (Kİ, 132: 7)

TT. Hangisi kırmızı bakardı, onu yerdı.

Masalda (yt) vardı (y) çok arhaizma – evelki laflar (ö), angıları (cdu) çoktan (zt) çıkmış bizim aktiv sözlüktän (y). (GİK, 13: 17)

TT. Masalda çok arkaik sözler vardı, bunlar uzun zaman önce bizim aktif kullandığımız söz varlığından çıkan eski sözlerdir.

Kelebek (ö) yaşêêr (y) pek az: angısı birkaç ay, angısı sa sadece birkaç güncäöz (zt)! (HK, 35: 32)

TT. Kelebek yaşıyor pek az: kimisi birkaç ay kimisi ise sadece birkaç gün!

1.2.5.16. “kim” ile Bağlı Cümleler

Onnarı (bln) kızlar (ö) hazırlardılar (y) çocuklara (yt), kim (cdu) istardı (y) yavkluluk etmää (bsn). (HK, 30: 19)

TT. Kızlar, onları nişanlı olmak isteyen gençlere hazırlardılar.

1.2.5.17. “nasıl” ile Bağlı Cümleler

Bän (ö) bakardım (y), nasıl (cdu) onnar (ö) bendän (yt) uzaklaşardı (y). (DG, 18: 23)

TT. Onların benden nasıl uzaklaştığına bakardım.

Ardından (yt) görünärdi (y), nasıl (cdu) Stifankanın zabunca omuzları (ö) sarsardı (y). (S, 27: 22)

TT. Arkasından Stifanka'nın zayıf omuzlarının nasıl sarstığı görünürdü.

Kuru topraä (bln) kandırdı (y) bol-bol (zt), nasıl (cdu) akardı (y) Stifankanın yaşları (ö) Radionun topracına (yt). (S,28: 7)

TT. Stifanka'nın gözyaşları Radion'un topracığına aktığı gibi (yağmur da) kuru toprağı bol bol ıslattı.

–Benim dä anam (ö) yok (y), oldu (y) beş yıl (ö), nasıl (cdu) geçindi (y). (HK, 33: 24)

TT. Benim de annem yok, öleli beş yıl oldu.

Olduydu üç yıl (y), nasıl (cdu) Nikolay İlyiç (ö) predsdatellik edardı (y). (A, 51: 21)

TT. Nikolay İlyiç, mağaza müdürlüğü yapalı üç yıl olmuştu.

Nikolay İlyiç (ö), otçöt işlerini bitirip (zt), nasıl da (cdu) yapardı (y) her zaman (zt), geçti (y) dinnenmää (yt). (A, 54: 3)

TT. Nikolay İlyiç, rapor işlerini bitirip, her zaman yaptığı gibi, dinlenmeye geçti.

Da te şimdi (zt) tabiatın zakonnarı (ö) koydular (y parç.) onu (bln) erinä (y parç.), nasıl (cdu) sıradan bir temsilciykayı insan tamızlında (yt). (KÖ, 79: 5)

TT. İşte şimdi tabiatın kanunları onu insan soyunun sıradan bir temsilcisi gibi yola getirdiler.

Yakın (zt) gel (y) dā (cdu) parala (y) bu kaniskayı (bln), nasıl (cdu) bilersin (y). (OKK-OKK, 101: 24)

TT. Yakın gel de bu pişmiş tavuğu bildiğin gibi parçala.

Kireki (ö) bilmäzdi (y), nasıl (cdu) Makaruşkasız (zt) yaşayacak (y). (OKK-OKK, 114: 24)

TT. Kireki Makaruşka'sız nasıl yaşayacağını bilmezdi.

Gösterärdi (y), nasıl (cdu) lääzım haşlamaa (y) fidannarı (bln). (Kİ, 131: 16)

TT. Fidanların nasıl aşılınması lazım gösterirdi.

Bu büüleyici muzıka (ö) henez (zt) başlamıştı (y) kanatlanmaa, güzelleşmää (yt), nasıl (cdu) ilkyazın (zt) başçalar (ö) çiçeklener (y). (S, 28: 18)

TT. İlkbaharda bahçeler nasıl çiçekleniyorsa/çiçek açıyorsa, bu büüleyici müzik de yeni kanatlanmaya, güzelleşmeye başlamıştı.

1.2.5.18. “nicä” ile Bağlı Cümleler

Kaarlan karışık lüzgär (ö) düüyärdi (y) üzünü (bln), nicä (cdu) binnärlän iinä (bsn) saplardı (y). (HK, 44: 21)

TT. Karla karışık rüzgâr, yüzünü, binlerce iğne saplar/battırır gibi dövüyordu.

İkisi dā (ö) duyardı (y), nicä (cdu) onnarın damarları (bln) dolardı (y) ruh kuvedinnän (zt). (HK, 46: 14)

TT. Onlar, damarlarının yaşama gücüyle nasıl dolduğunu, ikisi de hissedirdi.

Bu koku (ö) ona (yt) yapardı (y) haliz bir gipnoz (bsn), nicä (cdu) yılan oynadıcının düdüü (bsn)! (KÖ, 70: 17)

TT. Bu koku ona, yılan oynatıcısının düdüğü gibi gerçek bir hipnoz yapardı.

Evciman (ö), musaafirleri (bln parç.) sever (y) karşılamaa (bln parç.) nicä (cdu) düşer (y), masada (yt) imää-içmää (ö) olsun (y), kızarmasın (y). (KÖ, 75: 23)

TT. Evcimen, misafirleri gerektiği gibi karşılamayı sever, masada yemek içmek olsun, yüzü kızarmasın/ utanmasın.

Onun önündä (yt) gerçek bir kariydı (y), nicä (cdu) o (ö) istärdi (y). (KÖ, 80: 2)

TT. Onun önünde istediği gibi gerçek bir kadındı.

Nicä (cdu) sän, bän dä ölä (zt) giderim (y) başka devletlerä simpoziumnara, forumnara (yt). (KÖ, 77: 7)

TT. Senin gibi, ben de öyle başka devletlere sempozyumlara, forumlara gidiyorum.

Marina (ö) duyardı (y) onun gerginniini (bln), görärdi (y), nicä (cdu) ensesindä (yt) Ruslanın damarı (ö) çarpardı (y). (KÖ, 78: 15)

TT. Marina onun gerginliğini hissederdı, Ruslan'ın boynunda damarın nasıl atıldığını görürdü.

O (ö) görärdi (y), nicä (cdu) Marinaya (yt) zordu (y) bunnarı sölemää (ö). (KÖ, 81: 7)

TT. O, Marina için bunları söylemenin ne kadar zor olduğunu görüyordu.

Marina (ö) kızardı, (y) nicä (cdu) pişmiş engeç (zt). (KÖ, 81: 24)

TT. Marina pişmiş yengeç gibi kızardı.

Kara gök üzü (ö), nicä bir şatra (cdu), serilmişti (y) onnarın üstünä (yt). (KÖ, 84: 6)

TT. Kara gökyüzü, bir çadır gibi, onların üstüne serilmişti.

Üreendä başlayan cana (yt) sän (ö) yaşamak verersin (y), nicä (cdu) bizä (yt) analar-bobalar (ö) vermişlär (y). (KÖ, 86: 1)

TT. Karnında başlayan cana, bize annelerin babaların verdiği gibi, sen de hayat veriyorsun.

Şindi dä (zt) genä (zt) eceli (ö) onu (bln) haydardı (y), nicä lüzgär çorlanı (zt). (OKK-OKK, 100: 3)

TT. Şimdi de yine eceli, rüzgârın devedikenini sürüklediği gibi, onu da sürüklerdi.

Kirekinin sevgisi (ö) açıktı (y), taazäydi (y), nicä çiçekli fidanın soluu (ö) (OKK-OKK, 105: 20)

TT. Kireki'nin sevgisi açıktı, çiçekli fidanın nefesi gibi tazeydi.

Kireki (ö) çıktı (y) islää bir karı (ö), nicä (cdu) Makari (ö) istärdi (y). (OKK-OKK, 110: 1)

TT. Kireki, tam Makari'nin istediği gibi iyi bir kadın çıktı.

Nicä (cdu) inäa çıkarmışlar (y), ölä dä (zt) hayvanın izleri (ö) aul içindä (yt) kalmış (y). (OKK-OKK, 110: 22)

TT. İneği nasıl çıkardıkları, bahçenin içinde kalan hayvanın ayak izlerinden bellidir.

Manisi (ö), çöküp otlar üstünä (zt), saburlu (zt) gösterärdi (y), nicä (cdu) sakız (ö) yapılêr (y). (KS, 124: 5)

TT. Büyükanesi, otların üstüne çöküp sakızın nasıl yapıldığını sabırla gösterirdi.

Açıkgöz Romka (ö) başarılı (zt) yapardı (y) sakızı (ö) ölä (zt), nicä (cdu) manisi (ö) gösterärdi (y). (KS, 124: 9)

TT. Açıkgöz Romka sakızı, büyükanesinin gösterdiği gibi iyi yapardı.

Kızlarda pelik yoktu, onnarın saçları kırkıktı, nicä çocukların. (BT, 125: 12)

TT. Kızlarda saç örgüsü yoktu, onların saçları erkek çocuklarınıninki gibi kesilmişti.

Bu sa (ö) pek (zt) istärdi (y) görsün (y), nicä (cdu) şindi (zt) boba (ö) benim canımı alacak (y)! (BT, 129: 15)

TT. Bu ise, şimdi babamın benim canımı nasıl alacağını çok görmek isterdi.

İkisinin dä gözleri (bln) şıldadı, (y) nicä yıldız böceci gecä (zt). (S, 25: 4)

TT. İkisinin de gözleri ışıldadı, geceleyin ateş böceği gibi.

Babunun laflarında (yt) vardı (y) aarif fikirlär, bir genişlik (ö), nicä bu uçsuz-kenarsız göklär (zt). (HK, 39: 10)

TT. Yaşlı kadının sözlerinde hikmetli düşünceler, uçsuz bucaksız gökler gibi bir genişlik vardı.

O (ö) şindi (zt) gülmäzdi (y), gözlerini (bln) gezdirärdi (y) baştan ayaadan (zt) nicä (cdu) soyundurardı (y). (KÖ, 64: 1)

TT. O şimdi gülmezdi, gözlerini baştan ayağa soyundurur gibi gezdiriyordu.

1.2.5.19. “ne” ile Bağlı Cümleler

Onun gözlerindä (yt) enidän (zt) yazılıydı (y) hepsi, (ö) nelär o (ö) şindi hemen (zt) annattı (y). (HK, 47: 13)

TT. Şu anda anlattığı her şey yeniden onun gözlerinde yazılıydı.

1.2.5.20. “neredä” ile Bağlı Cümleler

Bän (ö) işlärdim (y) şkolada (yt), neredä (cdu) ilkyazın (zt) kanikullarda (zt) geçärdi (y) gagauz dili hem literatūra olimpiadası (ö). (GİK, 11: 4)

TT. İlkbaharda okul tatillerinde Gagauz dili ve edebiyat olimpiyatlarının geçtiği okulda, çalışıyordum.

Benim dejurstvam (ö) bahtıma (zt) razgeldi (y) taman 4-cü katta (yt), neredä (cdu) bulunardı (y) bu zal (yt). (GİK, 11: 6)

TT. Benim nöbetim, şansıma, tam da bu salonun bulunduğu 4. Kata denk geldi.

Bu üzerä (zt) bän (ö) bulundum (y) firmada (yt), neredä (cdu) işlärdi (y) bu iki sevdalı genç (ö). (S,23: 17)

TT. Bu amaçla ben bu iki sevdalı gencin çalıştığı çiftlikte bulundum.

Üzlärlän göz (ö) dikili (y) dooru ştenaya (yt), neredä (cdu) şaşılacak işlär (ö) olardı (y). (KÖ, 65: 26)

TT. Şaşılacak şeylerin olduğu sahneye doğru yüzlerce göz dikiliydi.

Çıkıp dışarı (zt), onnar (ö) girdilər (y) restoranın başçasına (yt), neredä (cdu) vardı (y) birkaç örmä skemnä (ö). (KÖ, 72: 6)

TT. Dışarı çıkıp, onlar birkaç örme sandalyenin olduğu restoranın bahçesine yeregirdiler.

Kendisi sä (ö) yavaşacık atlayıp pençeredän (zt), baa içindän (yt) çıkardı (y) soka (yt), neredä (cdu) onu (bln) Kosti (ö) beklärdi (y). (KÖ, 80: 15)

TT. Kendisi ise pencereden yavaşça atlayıp, bağ içinden Kosti'nin beklediği sokağa çıkardı.

İnsan (ö) isläälıklän (zt) gösterärdi (y), neredä çıkış (ö), suratsız guşter sä (ö) orasını (yt) hiç (zt) yoktu gözü görsün (y). (Ç. G.-89: 9)

TT. Kadın güzellikle çıkışın nerede olduğunu gösterirdi, yüz­süz kertenkele ise orayı görmek istemezdi.

Mitruş (ö) süpürgeylän (zt) dürtärdi (y) onun kuyruunu (bln), guşter (ö) çabucacık (zt) geçärdi (y) o erä (yt), neredä (yt) onu (bln) hiç (zt) bekle­mädin (y). (ÇG,89: 10)

TT. Mitruş süpürgeyle onun kuyruğunu dürterdi, kertenkele ise çabucak hiç beklemediğin yere geçerdi.

Makari (ö) gösterdi (y), neredä (cdu) su (bsn) hem (cdu) verdi (y) bir peşkir (ö). (OKK-OKK, 101: 6)

TT. Makari suyun nerede olduğunu gösterdi ve bir havlu verdi.

Vladi (ö) zar-zor (zt) savaşırdı tırmanmaa(y) yar bayırına (yt), yukarı (yt), neredä (cdu) bir kuytuya (yt) saklanmışlar (y) çiidemnär (ö). (ÇMD, 117: 1)

TT. Vladi, çiğdemlerin kuytuya gizlendiği yere, yukarıya, yarın tepesine zar zor tırmanmaya çalışırdı.

Atlayarak (zt) indim (y) aşaa (yt), derä boyuna (yt), neredä (cdu) kakularım (ö) mamuyulan (yt) lampaç yapardılar (y). (BT, 127: 31)

TT. Zıplayarak aşağı, annemle ablalarımın kerpiç yaptıkları derenin boyuna indim.

1.2.5.21. “nereyi” ile Bağlı Cümleler

Büük devlet binası (ö), nereyi (cdu) şimdi (zt) Marina (ö) gidärdi (y), bulunardı (y) merkez sokakta (yt). (KÖ, 60: 15)

TT. Şimdi Marina’nın gittiği büyük devlet binası, ana sokakta bulunurdu.

Sän (ö) açtın (y) kapuları (bln) cennetä (yt), nereyi (cdu) yoktur girdiim (y)! (KÖ, 83: 29)

TT. Sen hiç girmedığım cennete kapıları açtın!

Herbir yortuya (yt) onnar (ö) hazırlardılar (y) konşert (bsn), nereyi (cdu) bizi dä (bln) brakardılar (y) girmää (yt). (BT, 125: 19)

TT. Onlar her bayram bizim de girmemize izin verilen konser hazırlardılar.

Adamnarın başından kalpaklarını (bln) uçurdardı (y) nereyi olursa (HK, 44: 16).

TT. Erkeklerin kafasındaki kalpaklarını bir yerlere uçururdu.

1.2.5.22. Birden Fazla Bağlaçla Bağlı Cümleler

Bölä aar işän ezilärdik. Onuştan (cdu), bekim dä (cdu), bölä ufak boylu (y parç.) biz (ö) kalmışık (y parç.)... (S, 23: 32)

TT. Böyle ağır işten eziliyorduk. Onun için, belki de, biz böyle ufak boylu kalmışız...

Bu sessizlikte (yt) benim (y parç) sansın (zt) içim kanêêr (y parç), ama (cdu) aaladıynan (zt), biraz (zt) uslanêr (y). (S, 27: 9)

TT. Bu sessizlikte benim sanki içim kanıyor, ama ağlayınca, biraz sakinleşiyor.

1946–1947 yıllarda, (zt) o büyük kıtlıkta, (zt) hepsi insan (ö) açlık çekardı (y). Ama (cdu) çok (zt) hırsızlık ta (ö) olardı (y). Bu üzerä (cdu) predsdatelä (yt) vermiştilär (y) kullansın bir tüfek (zt). (A, 51: 28)

TT. 1946-1947’li yıllarda, o büyük kıtlıkta, insanların hepsi/tamamı açlık çekerdi. Ama çok hırsızlık da olurdu. Bundan dolayı başkana kullanması için bir tüfek vermiştiler.

O (ö) düşardı kızlık sertliinnän onun esmer üzünü biraz kızartsın, nicä (cdu) o (ö) yapardı (y) bölä yapışkannara (yt). Ama (cdu) bu sefer (zt), neçinsä (zt), vazgeçti (y). (HK, 32: 19)

TT. O, böyle yapışkan olanlara yaptığı gibi, onun da kız sertliği ile esmer yüzünü biraz kızartması gerekirdi. Ama bu defa, nedense, vazgeçti.

Delikannılar (ö), tutuşup (zt), yanardılar (y) sevgi ateşindä (yt) da (cdu) tez (zt) evlendilär (y). Ama (cdu) çürükmüş (y) kısmetleri (ö). (KÖ, 59: 6)

TT. Delikanlılar, aşk ateşinde tutuşup yanardılar ve çabuk evlendiler. Ama bahtları çürükmüş.

O dördündän birisini (bln) gözü almış (y) da (cdu) şindi (zt) hep (zt) bakêr (y) onnara (yt). Hem (cdu) nesä (bsn) kantarlêêr. (y) (KÖ, 70: 3)

TT. O dördünden birini gözüne kestirmiş ve şimdi hep onlara bakıyor. Ve bir şey düşünüyor.

Açan (cdu) tenneri (ö) kauştı (y), ikisi dâ (ö) sansın (zt) düştülär (y) er tepremenin epişentrasına (yt)! (KÖ, 78: 24)

TT. Vücutları kavuştuğunda, ikisi de, sanki, deprem merkez üssüne düştüler!

Derin-derin soluunu içinä çekip (zt), babu (ö) yanık kalbini (y parç.) ileri dooru (zt) açardı (y parç.). Ama (cdu) taa çok (zt) o (ö) ayıflanardı (y), sansın (cdu) düüncülerin başına büyük bela yaklaşırdı (y). (HK, 42: 4)

TT. Derin derin nefesini içine çekip, yaşlı kadın kalbini açmaya devam ederdi. Ama o, daha çok hayıflanırdı, sanki düğüncülerin başına büyük bela yaklaşırdı.

İltän (zt) sade çat-pat (zt) atıştırardı (y) da (cdu) kaar (ö) o saat (zt) eriyardı (y), ama (cdu) sora (zt) çabuk (zt) aarıtı (y) topraa (bln). (HK, 42: 7)

TT. Önce sadece çat pat atıştırırdı ve kar o an eriyordu, ama sonra toprağı çabuk ağarttı/ beyazlattı.

Kendisi (ö) üsük kadardı (y), ama (cdu) elindän herbir iş gelardı (y) hem (cdu) hepsini (bln) kırnak, uygun (bln parç.) sevardı (y) yapmaa (bln parç.). (A, 52: 3)

TT. Kendisi yüksük kadardı, ama elinden her iş gelirdi ve hepsini temiz, uygun yapmayı seviyordu.

Kakularım (ö) topladılar (y) şişä kırıklarını (bln), süpürdülär (y) da (cdu) mamuyulan (yt) gittilär (y) aşaa (yt). Ama (cdu) orta kakum (ö) oyalandı (y). (BT, 128: 11)

TT. Ablalarım şişe kırıklarını topladılar, süpürdüler ve annemle aşağıya gittiler. Ama ortanca ablam oyalandı.

Dooru Marinaya (zt) dikmişti kulaklarını (y) dana kadar bir ovçarka (ö), ama (cdu) bakışı onun (ö) yımışaktı (y) hem (cdu) akıllıydı (y). (KÖ, 76: 16)

TT. Marina'ya doğru dana kadar bir Alman köpeği, kulaklarını dikmişti ama onun bakışı yumuşaktı ve akıllıydı.

Onnarın şafkları (ö) düşärdilär (y) dooru bazinä (yt) da (cdu) düz su üstündä (yt) sansın (zt) yanardı (y) taa bir sıra fener (ö). (KÖ, 84: 21)

TT. Onların ışıkları havuza doğru düşerdi ve düz suyun üzerinde sanki taa bir sıra fener yanıyordu.

Kirekinin buazından (y parç.) bişey (ö) geçmäzdi (y parç.), ama (cdu) birkaç yudum şarap (bsn) içti (y) hem (cdu) sofradan aldı (y). (O.K.K. O.K.K.-101: 29)

TT. Kireki'nin boğazından bir şey geçmezdi, ama birkaç yudum şarap içti ve yemekten yedi.

Eni evin içindä (yt) taa çok iş (bsn) vardı (y), ama (cdu) iki oda (ö) hazırды (y), da (cdu) Makari (ö) aylesinnän (zt) çıktıydı evinä (y). (OKK-OKK, 106: 23)

TT. Yeni evin içinde daha çok iş vardı, ama iki oda hazırды ve Makari ailesiyle evine çıkmıştı.

Makari (ö) yaşardı (y) uşakların hem aylesinin yaşamasınnan (yt). Hem (cdu) bir o sade (ö) çalışardı (y) da (cdu) buuk aylesinä (yt) etiştirärdi (y). (OKK-OKK, 111: 20)

TT. Makari çocukların ve ailesinin hayatıyla yaşardı. Hem sadece tek o çalışardı ve büyük ailesine bakardı.

Bunnarı (bln parç.) bän (ö) hepsini (bln parç.) kertärdim (y) hem (cdu) istärdim (y) bän dā taa çabuk büyük kız olayım (bsn). Ama (cdu) çok vakıt (ö parç.) lääzımdı (y) beklemäa (ö parç.), bän sä (ö) taa beş-altı yaşındaydım (y). (BT, 126: 17)

TT. Bunların hepsini incelerdim ve ben de daha çabuk büyük/ yetişkin bir kız olmak isterdim. Ama uzun süre beklemek lazımdı, ben ise daha beş-altı yaşındaydım.

Bän (ö) basamaklardan (yt) alat-kıpıt (zt) tırmandım (y) saplın üstünä (yt) dä (cdu) üzükoyunu ölä dā (zt) kaldım (y). Ama (cdu) bitki basamaktan sora (zt) ayaam (bsn) ilişti (y) merdivenä (yt), da (cdu) merdiven (ö) düştü (y). (Kİ, 132: 28)

TT. Ben basamaklardan alelacele samanlığın üstüne tırmandım ve yüzüstü öyle de kaldım. Ama son basamaktan sonra ayağım merdivene takıldı ve merdiven düştü.

Sesini (bln) ba (cdu) baygın-baygın (zt) inceldärdi (y), kaldırıp onu taa yukarı, taa üüsäa (zt); ba (cdu) kalınnadardı (y) onu (bln), indirip aşaa (zt) da (cdu) uzun-uzun (zt), taa garipli (zt) anırdardı (y). (HK, 45: 8)

TT. Sesini, daha yukarı daha yükseğe yükseltip ya baygın baygın inceltirdi, ya da alçaltıp kalınlaştırdı ve uzun uzun, daha tuhaf anırırdı.

Ruslan denärdi, nicä Marina benzemäzdi başka karılara, angıları düşkündü paraya, paalı import maşinalara, zenginnä. (KÖ, 74: 30)

TT. Ruslan, Marina'nın paraya, pahalı yabancı arabalara, zenginliğe düşkün olan diğer kadınlara benzemediğini görüyordu.

1.2.6. Karışık Birleşik Cümleden Oluşanlar

Bän yavaşcak girdim, katıldım olimpiadacıların arasına da büyük meraklan seslärdim, ne olardı orada. (GİK, 11: 9)

TT. Ben yavaşça girdim, katıldım olimpiyatçıların arasına ve oradan ne olduğunu büyük merakla dinlerdim.

Hesapaldım bir işi, ani onun pek gözäl gagauzça lafetmesi var, stili yalpak, toplu. (GİK,11: 16)

TT. Düşündüm ki onun çok güzel Gagauzca konuşması var, üslubu nazik, düzenlidir.

Şaştım, ki bu adam artık yaşını almış, ama süt-pembä benizini kaçırmamış. (GİK, 11: 19)

TT. Şaşırdım ki bu adam artık yaşını başını almış, ama süt-pembe yüzünü yitirmemiş/ kaybetmemiş.

Taa baştan, bir-iki cümleiyi söyleyincä, ani dädunun evi tuzdanmış, babunun da mercimektänmiş, N. Baboglu o saat kapladı bütün auditoriyayı, sansın büyüledi o sesleyicileri. (GİK, 12: 14)

TT. Daha baştan, bir iki cümleyi söyleyince, - yaşlı adamın evi tuzdanmış yaşlı kadının da mercimektenmiş-, N. Baboglu o an etkiledi bütün konferans salonunu, sanki büyüledi o dinleyicileri.

Annadarkan masalı, göz-kulak olardı auditoriyanın karşılına da bu üzerä “koyulaştırardı boyaları”, aniki masal olsun taa gözäl, taa canlı. (GİK,12: 32)

TT. Anlatırken masalı, göz kulak olurdu salonda oturanlara, bundan dolayı “koyulaştırardı boyaları”, ki masal olsun daha güzel, daha canlı.

Dayma uydurardı epitetleri, kimi erdä eklärdi kendindän – bunu da o yapardı gözäl, literatura ustalınnan. (GİK,13: 3)

TT. Daima uydururdu epitetleri kimi yerde eklerdi kendi, bunu da o yapardı güzel, edebiyatçı ustalığıyla.

Sesi diildi kaavi, yımışaktı, kadifä gibi, ama ii işidilärdi. (GİK,13: 13)

TT. Sesi güçlü değildi, yumuşaktı, kadife gibiydi, ama iyi işitiliyordu./ duyuluyordu.

Yaklaşardım artık evin önünə, açan kaldırdım gözlerimi– girişin yanında Baboglu durardı. (DG, 15: 16)

TT. Yaklaşardım artık evin önüne, gözlerimi kaldırdığımda girişin yanında Baboglu duruyordu.

Yazık, ani sormadım, şimdi pek pişmanım... (DG, 15: 14)

TT. Ne yazık ki sormadım, şimdi çok pişmanım...

Karannık gecelerdä çaldım türkülerimi, baardım gitsin daalara-taşlara bu saar avşamnarım, ama işidilmedik kaldım. (DG, 16: 17)

TT. Karanlık gecelerde söyledim türkülerimi, bağırdım dağlara taşlara bu sağır akşamlarım gitsin diye, ama duyulmadık kaldım.

Sora döndü o batal dostuna, ani bütün varlınnan saabisinä baalıydı hem dā ani komandayı beklardı. (DG, 18: 8)

TT. Sonra bütün varlığıyla sahibine bağlı olan ve emir bekleyen o battal boylu dostuna döndü.

Uyku semesi saat kapadım gözlerimi, ama renkli düşün ucunu tutamadım – kaçmış. (DG, 19: 9)

TT. Uykü semesi o an kapadım gözlerimi, ama renkli rüyanın ucunu tutamadım, kaçmış.

İnsan yaşarken derin duygularlan, sevgiylän, büyük havezlän çalışêr, yaradêr enilikleri – yaşamak gider ileri kendi kurallarına görä. (S, 20: 17)

TT. İnsan derin duygularla, sevgiyle yaşarken, büyük hevesle çalışıyor, yenilikler yaratıyor; hayat devam ediyor kendi kurallarına göre.

Yaklaştıynan bizä, seläm verdi, attı bakışını benim tarafıma da sordu: – Varu, bu Kati mi ? (S, 22: 14)

TT. Yaklaşica bize, selam verdi, bakışını attı benim tarafıma da sordu: - Varu, bu Kati mi?

Bän annadım, ani bu “bizim insan”, ama saat gelmedi aklıma, kim o. (S, 22: 19)

TT. Ben anladım ki bu “bizim insan”, ama o an kim olduğu aklıma gelmedi.

Bitirmiştilär sekiz klas hem kursaları: Stifanka öğrenmişti kullanmaa saamak agregatlarını, Radion da kazanmıştı teknik izmetçisi zanaatını bu eni aparatlara. (S, 22: 27)

TT. Sekiz sınıf ve kursları okuyup bitirmişlerdi: Stifanka sağma makinelerin kullanılmasını öğrenmişti, Radion da bu yeni makineler için teknisyen ustalığını almıştı.

Bizim «kısmetimizä» düştü 11 klas bitirmää hem kazanmaa bir zanaat: çocuklar – çiftçilik mehanii, kızlar da – hayvancı-mehanizator üüsek kvalifikasiyada. (S, 23: 12)

TT. Bizim “kısmetimize/şansımıza” on bir sınıf bitirmek düştü ve bir meslek edinmek: erkekler – çiftçilik teknisyeni, kızlar da – yüksek ihtisaslı makinalı tarım uzmanı.

Bän bilärdim, ani onnar pek sevärdilär biri-birini, ama sakınardılar görüşmää hem lafa durmaa (yt). (S, 23: 21)

TT. Ben biliyordum, onlar çok severdiler birbirini, ama çekinirdiler görüşmeye ve konuşmaya. / Ben onların birbirini çok sevdiklerini biliyordum, ama onlar çekinirdiler görüşmeye ve konuşmaya.

Ne çektiydim bän, bu “büük zanaatı” kazanınca, açan benim grupamda vardı bir dä inek, ani seftä buzaalamış. (S, 24: 1)

TT. Ne çekmiştim ben, bu “büyük zanaatı” kazanıncaya kadar, benim grubumda bir de ilk defa buzağılayan inek vardı.

Suazlardım onun sırtını, ama zavallı hayvan kendinä er bulamazdı, gez-gezinärdi ordan-orayı. (S, 24: 13)

TT. Sıvazlardım/ okşardım onun sırtını, ama zavallı hayvan kendine yer bulamazdı, oradan oraya gezip duruyordu.

Baaladı buynuzlarını dirää, payvantladı bacaklarını, da öleliklän bän saadım, ilinnendirdim hayvancı (bln). (S, 24: 15)

TT. Bağladı boynuzlarını direğe, bağladı ayaklarını da öylelikle ben sağdım, rahatlattım hayvancığı.

Düşündüm, ani burada onnari kimsey görmeyecek, zerä ikisi dä pek utancaktılar, sakın, bir laf çıkmasın onnarın üstünä. (S, 24: 26)

TT. Düşündüm ki burada onları kimse görmeyecek, çünkü ikisi de pek utangaçtılar, sakın, onların hakkında bir laf çıkmasın.

Afedämeerim kendimi büünkü günä kadar, ani çıkamadım anabobamın hatırından da tutmadım sözümü beklemää Radionu (yt)... (S, 26: 7)

TT. Annemin ve babamın hatırından çıkamadığım ve Radion’u bekleme sözünü tutmadığım için kendimi hiç affetmiyorum./ bugüne kadar kendimi affetmedim.

Bölä düşünärkän, Stifanka genä o çoktankı iş için lafını devam etti:

- O patretçii, Kati, şindiyä kadar koruyêrım, saklı tutêrım, görmesinnär. (S, 25: 17)

TT. Böyle düşünürken, Stifanka yine o eski olay ile ilgili sözüne devam etti:

-O fotoğrafçığı, Kati, bu zamana kadar koruyorum, gizli tutuyorum, görmesinler.
/ O fotoğrafçığı, Kati, bu zamana kadar koruyorum, görmesinler diye gizli tutuyorum.

Hepsi islää, ama can erimdä hep Radion kaldı, onu hiç unudamadım. (S,26: 10)

TT. Herkes iyi, ama yüreğimde/ kalbimde hep Radion kaldı, onu hiç unutamadım.

İşidildi, ani o kahırdan (yt) hiç istemäzmiş korumaa kendini da gidärmiş en riskli asker üklerinä. (S, 26: 17)

TT. Duyulmuştu ki o, üzüntüden hiç kendini korumak istemezmiş ve en riskli askeri görevlere gidermiş.

Onun gözleri doluydu yaşlan, o attı benizini, da, düşmesin deyni, bän biraz koltukladım onu. (S, 26: 25)

TT. Onun gözleri yaşla doluydu, benzi attı ve düşmesin diye ben onun koltuğuna girdim./ koltuğuna girip biraz yardım ettim.

Bir nedän sora o topladı kendini biraz da genä ileri dooru içini döktü:

– Radionu gömdülär nicä geroyu. (S, 26: 28)

TT. Bir süre sonra o biraz topladı kendini ve yine içini döktü: / yine içini dökmeye devam etti:

- Radion’u bir kahraman gibi gömdüler.

Kesilmişti kuvedi, durmuştu ayakları artık da o çöküverdi dizçä mezarın baş ucuna. (S, 27: 21)

TT. Gücü kesilmişti, ayakları durmuştu artık ve o diz üstü çöküverdi mezarın baş ucuna.

O bir incecik fleyta sesi gibi sıcacık suazlêêr kulanı, yatêr can erinä, dalgalandırêr en derin duygularını da sora koparêr üreeni! (S,28: 16)

TT. O incecik bir flüt sesi gibi sıcacık okşar kulağı, işler yüreğine, heyecandırır en derin duygularını ve sonra da parçalar yüreğini!

–Varçı, ya gel, sana bişey soracam, – Kostika el etti kızçaaaza evin ardında da şüpele-şüpele bakındı yannarına. (A,50: 6)

TT. -Varçı, gelsene, sana bir şey soracağım, Kostika kızcağıza evin arkasında el etti ve şüpheli şüpheli etrafına bakındı.

Gözəl yazması vardı hem original yazılardı: imzasını ölä kıvrardardı, ani bitkidä olardı haliz bir orak. (A, 51: 18)

TT. Güzel yazısı vardı ve orijinal yazılardı: imzasını öyle kıvırtırdı, ki, sonunda gerçek bir orak olurdu.

Dayma olardı ölä, ani taman Tudora bulü bitirmiş pişirmää o pitacıkları, gelärdi birisi: ya Bıdık dădu aul aşırı geçmiş istemää kızlardan gazeta mahorkasını sarmaa, ya da başkası uuramış. (A, 52: 12)

TT. Daima şöyle olurdu, tam Tudora teyze o pidecikleri/ekmekleri pişirmeyi bitirmişken, birisi gelirdi: ya sigara sarmak için gazete istemeye diğər avludan Bıdık dede geçmiş ya da başkası uğramış.

Tudora bulü musaafirä verärdi kendi pitasını, sora da kızlar kırdılar birär parça kendi payından da verärdilər mamusuna. (A, 52: 15)

TT. Tudora teyze misafire kendi pidesini veriyordu, sonra da kızlar kendi payından birer parça (pide) koparırdılar ve annesine verirdiler.

Bobaları tatlı bakışını gezdirärdi kızlarında, sora sertçä gülümsärdi bıyık altından: “Seslediniz mi büün mamunuzu? Kiyatlarınızı açtınız mı osa sade beşkacık mı oynadınız?” (A, 52: 23)

TT. Babaları, kızlarında tatlı bakışını gezdiriyordu, sonra sertçe bıyık altından gülümsüyordu: “Bugün annenizi dinlediniz mi? Kitaplarınızı açtınız mı yoksa sadece beşlik mi oynadınız?”

Meraklıydı siiretmää, nasıl o karandaşını kullanardı: geçirip hesaplarını tefterä, o karandaşı koymazdı masa üstünä, ama çabucacık iliştirärdi saa kulaanın ardına. (A, 53: 11)

TT. O, kurşun kalemini nasıl kullandığını seyretmeye meraklıydı: deftere hesaplarını geçirip kurşun kalemi masanın üstüne koymazdı, (ama) çabucacık sağ kulağının arkasına iliştiriyordu/takıyordu.

“Eer taa bişey işidilirsä, – düşündü o, – uyandıracam çorbacıyı, makarki o derin uykuda”. (A, 54: 12)

TT. “Eğer bir şey daha duyulursa, düşündü o, derin uykuda olmasına rağmen ev sahibini uyandıracağım.

Ölä gelärdi, ani eer bir kıvılcın bir erdän çıkaydı, bütün ev tutuşaceydı. (A, 56: 2)

TT. Öyle geliyordu ki eğer bir kıvılcım bir yerden çıksaydı, bütün ev tutuşacaktı.

Sora Lența taa bir kerä patlattı, ama suuk gecedä kimsey işitmedi, kimsey dä gelmedi. (A, 55: 7)

TT. Sonra Lentsa bir kere daha sıktı, ama soğuk gecede hiç kimse duymadı, hiç kimse de gelmedi.

Bilinmäzdi, ne olaceydı o gecä, eer hırsız kaçmaa özenäydi, ya da karşı koyaydı... (A, 56: 3)

TT. Eğer hırsız kaçmaya yeltenseydi ya da karşı koysadı, o gece ne olacaktı, bilinmezdi....

Karısı bilärdi onun barut karakterini, onuştan hiç bir kerä bilä “yangına körüklän gitmäzdi”. Hem Tudora bulü islää annardı, ani kocası bu işi yapmayacak – eli kalkmaz! (A, 56: 6)

TT. Karısı onun barut karakterini bilirdi, bundan dolayı hiç bir kere bile “yangına körükle gitmezdi”. Hem Tudora teyze iyi bilirdi ki kocası bu işi yapmayacak, eli kalkmaz!

“Nekadar açlık beni azar-azar kemirecek, taa ii diil mi birdän-birä... da çektirmesin baari...” – sansın yazılıydı onun gözlerindä. (A, 56: 17)

TT. “Açlık beni ne kadar daha azar azar kemirecek, daha iyi değil mi birdenbire... de çektirmesin bari...” sanki onun gözlerinde yazılıydı.

Onun yanacıkları kızarmıştı, ama o kırmızılık hastalıklıydı: kızcaaz sessiz yanardı ölüm atindä. (A, 57: 5)

TT. Onun yanakları kızarmıştı, ama o kızarıklık hastalıklıydı: kızcağız ölüm döşeginde sessizce yanardı.

Kara canavar durmamayca yapardı kendi çirkin işini: emärdi hem çıkarardı Lidacın yaşamasını onun küçücük tenindän. (A,57: 6)

TT. Kara canavar durmaksızın kendi çirkin işini yapardı: Lidacığın hayatını onun küçük teninden emerdi ve çıkarırdı.

O başını erä urardı hem düülärdi, nicä kurşuma urulmuş bir kuş... (A, 58: 7)

TT. O, başını yere vururdu ve kurşuna vurulmuş bir kuş gibi dövünürdü.

Brakmış zengin kocasını, harcamış bütün varlığını sade ani gezsın bu tamah kırçma Paganinin ardından, angısı onu kullanarmış, nicä bir sündük köpecii... (KG, 49: 13)

TT. Bırakmış zengin kocasını, onu arsız bir köpek gibi kullanan bu açgözlü meyhaneci Pagani’nin peşinde gezmek için bütün varlığını harcamış.

1954-üncü yılda fevralın ilk günnerində Çukurküüdä büyük saurgun olmuş: dört gün hem dört gecä sıravardı okadar çok kaar yaamış, ani insan içerdän çıkamamış. (HK, 29: 1)

TT. 1954 yılında Şubat'ın ilk günlerinde Çukurköy'de büyük fırtına olmuş: arka arkaya dört gün ve dört gece o kadar çok kar yağmış, ki insan evden çıkamamış.

Meraktan Yordana yanardı hem kendi-kendinə dua edärdi: “Ver, Allahım, ver! Bekim, benim dä pençeremä güneş duuar? Bekim, benim dä kısmetim çıkar? Ne biläsin? Gelärmış o kör hafta, ama neçin “kör” denmiş? Baari olsa aklı başında hem biraz dä gözalcä, ani onunnan olsun aalem arasına çıkmama...” (HK, 30: 2)

TT. Meraktan Yordana yanardı ve kendi kendine dua ederdi: “Ver, Allah'ım ver! Belki, benim de pencereme güneş doğar? Belki, benim de kısmetim çıkar? Ne bileceksin / Bilemezsin? Gelirmiş o “kara” hafta, ama neden “kara” denmiş? Bari olsa aklı başında ve biraz da yakışıklı, ki onunla el âlem arasına çıkılabilinsin...”

Türküyü tamannardı kuyrukta oturan keskin seslän:

- Mäu! Vanicik isin kuş! – küçük uşaan adı bildirilärdi, ana-boba evinä hem bütün ayleyä saygı gösterilärdi. (HK, 31: 5)

TT. Türküyü en sonda oturan keskin sesle tamamlardı:

- Meu! Vanicik yesin kuş! küçük çocuğun adı bildirilirdi, anne – baba evine ve bütün aileye saygı gösterilirdi.

Kabledip kızıdan çiçää, delikanrı takardı onu şapkasına da pençeredän gösterärdi içerdekilerinä, ani çiçek eldän elä gönderildi. (HK, 31: 17)

TT. Kızıdan çiçeği alıp, delikanlı onu şapkasına takardı ve pencereden içerdekilere gösterirdi, çiçek elden ele gönderildi.

Eer ileri dooru devam edirsä duygulu dostluk, gelirsä büyük sevda onnara, sevgililär (ö) istenirlär da düün yaparlar. (HK, 31: 27)

TT. Eğer duygulu dostluk gelecekte devam ederse, onlara büyük sevda gelirse, sevgililer istenirler ve düğün yaparlar.

- Sefa buluştuk! – aldı selemi Fedi da kurtardı kızını. (HK, 32: 29)

TT. - Hoş bulduk! aldı selamı Fedi de kurtardı kızını.

Yordana şimdi sakına-sakına geçärdi soka, ayakları sa titirärdi hem saabiykasını hiç seslemäzdilär. (HK, 32: 7)

TT. Yordana şimdi sakına sakına sokağı geçiyordu, ayakları ise titriyordu ve onu (sahibini) hiç dinlemezdiler.

“Neyä gücenmää, – gülümsedi kendi-kendinä Yordana, – açan bu käämil çocuun bir kabaatçı yok?” (HK, 32: 23)

TT. “Neye güceneyim, gülümsedi kendi kendine Yordana, bu muhteşem gencin bir kabahati yok ki.”

Sora Maşu bulü kıptı gözünü kocasına:

- Hadi brakalım gençleri biraz ikisi dilleşinnär, bizim işimiz var, - da büüklär çıktılar içerdän. (HK, 33: 11)

TT. Sonra Maşu teyze kırptı gözünü kocasına:

- Hadi bırakalım gençleri biraz ikisi konuşsunlar, bizim işimiz var, (ve) büyükler odadan çıktılar.

Sabaa çiiyi taa boncuk-boncuk durardı otlar üstündä, nemnedärdi ayaklarını da fasılca tabannarını gıdıklardı. (HK, 34: 13)

TT. Sabah çiyi hâlâ boncuk boncuk dururdu otların üstünde, nemlendirirdi ayaklarını ve tuhaf bir şekilde tabanlarını gıdıklardı.

O çekirgeyä benzeer, ama diil eşil, onun sırtı mor! (HK, 34: 22)

TT. O çekirgeye benziyor, ama yeşil değil, onun sırtı mor!

Eer kanatlarını ellärsän da ezärsän, – o kelebek başka uçamaz, o ölür. (HK, 35: 25)

TT. Eğer kanatlarını ellersen ve ezersen, o kelebek bir daha uçamaz, o ölür.

Dooru, ani “Tatlı dil yılanı deliindän çıkarır”. (HK, 37: 22)

TT. “Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır” sözü doğru(ymuş).

Borç sizin susuzluunuzu geçirär sudan taa islää, – dedi babucuk, da gözäl akıttı susaktan o sarı borcu bir stalinskiy stakana. (HK, 37: 29)

TT. Boza sizin susuzluğunuzu sudan daha iyi geçirir, dedi yaşlı kadın ve o sarı bozayı susaktan Stalin döneminden kalma bardağa döktü.

Borç olmuştu keskin, burnuna urardı hem gözäl kokardı çibriṭaya. (HK, 37: 30)

TT. Boza olmuştu keskin, kekik kokusu burnuna gelirdi ve güzel kokardı.

-Hertürlü oldu, kızım: zorluk ta çektim, iiliktä dä yaşadım. (HK, 38: 17)

TT. - Her türlü oldu, kızım, zorluk da çektim, güzellikte de yaşadım.

23) Sertti iş için, ama gülardı yaşlan, sevardı uşakları – “sütlü papşoyları”. (HK, 38:

TT. İş konusunda sertti, ama gülerdi yaşla, severdi çocukları “sütlü mısırları”.

Onun ürää ansızdan anmaklarlan doluverdi:

-Raametli sevardı Bucaan semiz topraklarını, ama bu toprakta doyunca yaşayamadı. (HK, 38: 25)

TT. Onun yüreği ansızın hatıralarla doluverdi:

- Rahmetli severdi Bucak’ın bereketli topraklarını, ama bu toprakta yeteri kadar yaşayamadı.

Kukonesku kemeñesini koynusuna saklamıştı, koruyardı onu, sanardı, ani bu paalı instrument ona taa läázım olacek. (HK, 42: 15)

TT. Kukonesku kemeñesini koynuna saklamıştı, koruyordu onu, sanırdı, ki bu değerli müzik aleti ona daha lazım olacak./ bu değerli müzik aletinin ona daha lazım olacağını düşünüyordu.

O şimdi sıklık çalardı, şennik yapmaa çalışardı, ama sora kesildi onun da türküsü. (HK, 42: 17)

TT. O şimdi ıslık çalardı, neşelendirmeye çalışırdı, ama sonra onun da türküsü kesildi.

İnsannarın üzü-gözü dolardı kaarlan, o girärdi yakalarına, tıkardı burnuyu da solumaa zorladardı. (HK, 42: 19)

TT. İnsanların yüzü gözü karla dolardı, o yakalarına / yakalarının altına girerdi, burunlarını tıkardı ve nefes almayı zorlaştırırdı.

Güvää hep kuşku içindä bulunardı, ama gidärdi dooru, uuru kaybetmäzdi. (HK, 43: 6)

TT. Damat hep şüphe içindeydi, fakat düz giderdi, yönünü kaybetmezdi.

Yolun bir çıkımı ancak geçildi, ama düüncülär artık farıdılar, aar soluyardılar. (HK, 43: 9)

TT. Yolun bir kısmı ancak geçilmişti, ama düğüncüler artık yoruludular, zor nefes alırdılar.

Tanas hep zivirdärdi, kızmıştı, neçinki gözlerini açamazmış, gidärmış körlemeyä. (HK, 43: 14)

TT. Tanas hep cıvıttırdı, kızmıştı, çünkü gözlerini açamazmış, gözü kapalı gidiyormuş.

O okadar keskin esärdi, ani girärdi içinä, etlerinä taa kemäädän, sansın insannarın rubaları delim-deşikti. (HK, 44: 15)

TT. O kadar keskin/güçlü esiyordu ki içine, ta kemiklerine kadar giriyordu, sanki insanların elbiseleri delik deşikti.

Onnar islää annardılar, ani bu seremceyi mutlak läázım ensesinnär da kazansinnar en paalı ödülü – yaşamayı! (HK, 46: 6)

TT. Onlar iyi anlardılar ki bu serencamı mutlaka yenmeleri ve en değerli ödülü, hayatı, kazanmaları lazım.

Birkaç günün içindä, açan evdän uzaklaşardı, Marina özlärdi kasabasını, neredä yaşardı, geniş sokakları, kestenä aaçlarının gölgeli aleyalarını. (KÖ,60: 4)

TT. Marina, evden uzaklaştığında, birkaç gün içinde yaşadığı şehrini/kasabasını, geniş sokakları, kestane ağaçlarının gölgeli yolunu özlerdi.

Açan Marina atardı güvercinnerä semiçka, serbezli kuşlar toplaşardı yanına, konardılar ellerinä, kimisi biri-birinnän düüşärdi. (KÖ,60: 7)

TT. Marina güvercinlere çekirdek attığında, kavgacı kuşlar yanına toplaşırdılar, ellerine konardılar, kimisi birbiriyle dövüşürdü.

Marina şimdi kanatlanardı, ani kefi erindä hem ani gözäl eni rubalara giyimni. (KÖ, 60: 30)

TT. Marina şimdi keyfi yerinde olduğu için ve güzel yeni elbiselerle giyimli olduğu için çok sevinirdi.

Birkaç günün içindä, açan evdän uzaklaşardı, Marina özlärdi kasabasını, neredä yaşardı, geniş sokakları, kestenä aaçlarının gölgeli aleyalarını. (KÖ, 60: 4)

TT. Marina, evden uzaklaştığında, birkaç gün içinde yaşadığı şehrini/kasabasını, geniş sokakları, kestane ağaçlarının gölgeli yolunu özlerdi.

Bakıp saada, o taa çabuk yaptı adımnarını, pindi basamaklardan da girdi o büyük binaya. (KÖ, 61: 12)

TT. Saate bakıp, o daha çabuk adımlarını attı, basamaklardan çıktı ve o büyük binaya girdi.

Biraz pomadaylan dudaklarını tazeledi, düzeltti saçlarını da çıktı üçüncü kata. (KÖ, 61: 15)

TT. Rujla dudaklarını biraz tazeledi, saçlarını düzeltti ve üçüncü kata çıktı.

O açıkladı kendi bakışını, ani bölä konferençiyalar pek lââzımnı, faydalı hem şükür etti organizatorlara. (KÖ, 62: 8)

TT. O, böyle konferansların gerekli ve faydalı olduğu düşüncesini açıkladı ve organizatörlere teşekkür etti.

Açan Marina biraz geldi kendinä, onun kafasında geçti ilk fikir: “Acaba birisi görmedi mi?” (KÖ, 62: 24)

TT. Marina biraz kendine gelince, onun aklından geçen ilk fikir: “Acaba birisi gördü mü?”/ Marina biraz kendine gelince, onun aklından “Acaba birisi gördü mü?” düşüncesi geçti.

Dört-beş adam bir halkada tıgara içärdilär, ikidä-birdä saada bakardılar: büyük strelka gösterärdi onbeş minutsuz altı. (KÖ,63: 5)

TT. Bir halkada dört beş adam sigara içiyordu, ikide birde saate bakardılar: büyük yelkovan altıya on beş dakika kala gösteriyordu.

“Allahım, sade bu bana etişmäzdi!” – düşündü Marina da dedi:

–Şakasız, söyleyin, nekadar? Bän ödeyecäm, param var. (KÖ,63: 28)

TT. “Allah’ım, sadece bu eksikti!” Marina düşündü ve dedi:

- Şakasız, söyleyin ne kadar? Ben ödeyeceğim, param var.

-Bir öpüş! – saat dedi, sansın hazırmış. (KÖ, 63: 27)

TT. - Bir öpücük! o an dedi, sanki hazırmış.

-Bir ö-pü-üş, – genä ölä usulca, gözünä bakarak bastı o, ama bastı yımışak... (KÖ, 63: 30)

TT. - Bir ö-pü-cük, o, yine öyle usulca/yavaşça, gözüne bakarak dedi, ama yumuşak dedi.

Adam bakardı hem şaşardı, ani önündä durêr etişmiş bir kız, da neçin okadaradan o ölä sakınêr? (KÖ, 64: 5)

TT. Adam bakardı ve şaşırırdı, çünkü önünde yetişmiş bir kız duruyor(du) ve niçin/neden o, bu kadar öyle sakınıyor/çekiniyor(du)?

- Ortalık kaybeler! – dedi sol tarafından Vera da, yaklaşıp Marinaya, sokuldu koltuuna. (KÖ, 65: 15)

TT. - Kıyamet kopuyor! sol taraftan Vera dedi ve Marina’ya yaklaşıp koltuğuna sokuldu.

– Te bu talant! Sansın kemikleri hiç yok! – şaştı Lena, ani Marinaya yanaşık oturardı. (KÖ,65: 27)

TT. İşte bu yetenek! Sanki kemikleri hiç yok! şaştı Marina’yla yan yana oturan Lena.

Derindän çıkıverdi bir dä taazä fikir, bolay şindi vardı Marinanın vakıdı sayıklasın: «Sanki evli mi o öpüşçü erif, ani ölä uzun-uzun bakardı? İstärdi açıp görsün yanık canımı mı, ani kısmetim olmadı? Ne vardı onun bakışında? Olmalı evli... Bölä adamın yok nasıl olmasın karısı... Baari adını soraydım...» (KÖ, 66: 16)

TT. Derinliklerden bir de yeni fikir çıkıverdi, öyle ki şimdi Marina’nın bolca hayal etmek için vakti vardı: “Uzun uzun bakan ve öpen o herif acaba evli mi? Kısmetim olmadı diye yanmış canımı açıp görmek mi istiyordu,? Ne vardı onun bakışında? Evli herhâlde... Böyle adamın karısı nasıl olmaz... Bari adını sorsaydım...”

Hesaba alasın, ani müşterinin istedii beenilsin da sımarlayan genä gelsin (y). (KÖ, 67: 3)

TT. Düşünesin ki müşterinin istediği beğenilsin ve sipariş veren yine gelsin.

Okadar mı yok annaman? – sertçä dedi Lena da aldı biraz salattan. (KÖ, 68: 25)

TT. O kadar mı anlamam yok? / Hiç mi anlamıyorsun? Lena sertçe dedi ve biraz salatadan aldı.

O sansın adamın kulaana yavaşacık fisirdärmiş: “Eer vazgeçirsän avcılıktan, hem kendi av adetlerini kaybedecän, hem dä aaç kalacan”. (KÖ, 68: 28)

TT. O sanki adamın kulağına yavaşça fısıldıyormuş: “Eğer avcılıktan vazgeçersen, hem kendi av adetlerini kaybedeceksin hem de aç kalacaksın”.

Adrenalin, ani avcı kabledärmiş hayınnıkta, benzärmiş narkotiklerä,– açık-saçık söledi Nataşa. (KÖ, 68: 30)

TT. Avcının hainlikte aldığı adrenalin, narkotiklere benziyormuş, açık açık söyledi Nataşa.

Gerçek, sizin var mı haberinizdä, ani Adamın ilk karısıymış Lilit? Eva– onun ikinci karısı. Okuyun, iilendirici bir istoriya çıkêr, – lafını bitirip, teklif etti Marina. (KÖ, 69: 22)

TT. Gerçi, sizin haberiniz var mı, ki Lilit, Adem’in ilk karısıymış? Havva ise onun ikinci karısı. Okuyun, eğlenceli bir hikâye çıkıyor, lafını bitirip Marina teklif etti./önerdi.

-Bän süsmeerim,– dedi adam da yaklaştırdı Marinayı kendinä. (KÖ, 70: 12)

TT. - Ben süsmüyorum, dedi adam ve Marina’yı kendine yaklaştırdı.

Açan restoranda Marina söledi, ani ayrılacaklar birkaç vakıda, Ruslanın da ürää kırıldı. (KÖ, 74: 18)

TT. Marina restoranda bir süreliğine ayrılacaklarını söylediğinde Ruslan'ın da kalbi kırıldı.

Ruslan herkerä geçirärdi Marinayı evä, bir-iki öpüşärdilär da sora “herkez evinä, sıçan da deliinä”. (KÖ,75: 26)

TT. Ruslan her seferinde Marina'yı eve bırakırdı, bir iki öpüşürdüler ve sonra “herkes evine, sıçan da deliğine”.

– Otur, Marina, – Ruslan gösterdi koltuklara hem koydu onun çantasını dolapçık üstünä. (KÖ, 76: 29)

TT. - Otur, Marina, Ruslan koltukları gösterdi ve onun çantasını dolabın üstüne koydu.

Açan bakışları göz-gözä geldilär, Ruslan, kucaklayıp Marinayı, götürdü yataa, salverdi yastıkların arasına:

– Benim mayılım, bu gecä bizim! (KÖ,78: 2)

TT. Bakışları göz göze geldiğinde, Ruslan, Marina'yı kucaklayıp yatağa götürdü, yastıkların arasına bıraktı:

- Sevgilim, bu gece bizim!

İçimdä büyüardı hem kaavileşardı bir duygu, ani ilerdän bendä ölä bişey yoktu. (KÖ, 81: 15)

TT. Bir duygu içimde büyüyordu ve güçleniyordu ki önceden bende böyle bir şey yoktu.

–Serin oldu, gii bunu, – dedi Ruslan da attı omuzlarına haladı. (KÖ, 85: 6)

TT. -Serin oldu, giy bunu, dedi Ruslan ve bornozu omuzlarına attı.

Onun fikiri aykırı gidärdi, canı sa kayıldı, ama o genä kendini autturardı. (KÖ, 81: 24)

TT. Onun düşüncesi ters düşerdi, canı ise razıydı, ama o yine de kendini avuturdu.

- Senin pek gözäl tenin, – dedi Ruslan da çözdü bretelkayı ensesindän, açıp doluca güüsünü. (KÖ, 83: 7)

TT. -Senin tenin çok güzel, dedi Ruslan ve dolgun göğsünü açıp boynundaki mayonun ipini çözdü.

Ko yaşamamız da rayda gibi olsun! – sakınarak dedi Marina hem yavaşacık öptü Ruslanı. (KÖ, 83: 30)

TT. Bırak hayatımız da cennette gibi olsun! sakınarak dedi Marina ve yavaşça Ruslan'ı öptü.

Eer o moment neetlârsân kismetini, gerçeklenârmış, – sayıklamalara dalmıştı Marina. (KÖ, 84: 15)

TT. Eğer o an şans dileğini niyet edersen/tutarsan, gerçekleştirmiş, hayallere dalmıştı Marina.

Çocuun anası tertiplemiş odaları, yıkamış polları da brakmış kapuları ardına kadar açık. (ÇG, 87: 10)

TT. Çocuğun annesi odaları düzenlemiş, yerleri yıkamış ve kapıları ardına kadar açık bırakmış.

Gelmiş, tırmanmış tement sundurmaya da sokulmuş taa içeri – o heptân kalınnatmış üzünü! (ÇG, 87: 14)

TT. Gelmiş, çimento sundurmaya tırmanmış ve odaya kadar sokulmuş, o hepten yüzşüzleşmiş.

-A-a, olur mu guşteri öldürmää, oolum? Guşteri öldürürsân, – başına büyük bela gelir! – dedi karı da saurttu o süpürgeyi birkaç kerä guşterin üstündä. (ÇG, 88: 23)

TT. A-a, kertenkeleyi öldürmek olur mu, oğlum? Kertenkeleyi öldürürsen, başına büyük bela gelir! dedi kadın ve o, süpürgeyi birkaç kere kertenkelenin üstüne savurdu/salladı.

Bu serbest hayvancın varmış kismetini, – dedi mamusu da açıkladı çocaa bir önemni sekret: şvabranın ortas içä dooru büküktü... (ÇG, 90: 19)

TT. Bu özgür hayvancığın kismetini varmış, dedi annesi ve oğluna önemli bir sır açıkladı: paspasın ortası içe doğru büküktü...

Bizim hayvancık şimdi bulunardı beklemäk pozasında: o kollardı olsun bir uygun kıpım, elä geçirsın bir kolaylık da ansızdan yapsın bizä panika, kaldırsın bir poträ. (ÇG, 88: 27)

TT. Bizim hayvancık şimdi bekleme pozisyonunda bulunuyordu: o uygun bir anın olmasını kollardı ki bir fırsat ele geçirsın ve ansızın bizi panikletsın, etrafı telaşlandırısın.

Karı palicıklân lafedärdi, nicä uşaklan, danışardı ona: «Culi! Culi!» (OKK-OKK, 91: 17)

TT. Kadın, köpecikle çocukla konuşur gibi konuşuyordu, derdi ona: “Culi! Culi!”

Kucaanda tutardı bir küçücük cıbacık köpecii, angısının sivri zotkacı kaşık kadardı, iki dâ büyük göz, nicâ kara kopça, sansın hiç uymazdı onun ufacık boycaazına. (OKK-OKK, 91: 12)

TT. Kaşık kadar sivri yüzü, ufacık boycağızına hiç uymayan siyah düğme gibi iki de büyük gözü olan küçücük (ufacık) bir köpeciği kucağında tutardı.

– Unutmuşunuz! – dedi dâdu da verdi o papkayı elimâ. (OKK-OKK, 92: 3)

TT. -Unutmuşsunuz! dedi yaşlı adam ve o dosyayı elime verdi.

Çıkışta şoförü haberledim hem braktın telefonumu, eer kaybın saabi çıkırsa, arasın beni. (OKK-OKK, 92: 10)

TT. Eğer kaybın sahibi çıkarsa arasın beni diye çıkışta şoföre haber verdim ve telefonumu bıraktım. / Çıkışta şoföre haber verdim ve eğer kaybın sahibi (ortaya) çıkarsa beni araması için telefonumu bıraktım.

Makariyâ istedii kızı vermedilär, bir lafsız dünürçüleri kapudan çevirdilär: çocuk (ö) fukaraymış, azmış topraa. (OKK-OKK, 92: 22)

TT. Makari'ye istediği kızı vermediler, tek kelime söylemeden dünürçüleri kapıdan çevirdiler: çocuk fakirmiş, toprağı azmış.

Popaz onu pek metedärdi: “Makaridâ diil sade kuvet, ama kafa da var. Bölâ çocaa canım acıamaz aylını da üüseltmää”. (OKK-OKK, 93: 7)

TT. Papaz onu çok methederdi: “Makari de sadece kuvvetli değil, zekâ da var. Böyle oğlana maaşını yükseltmeye de canım acıamaz.” “Makari'de sadece kuvvet değil, kafa da var.

Ko bilâ büüsünnär! –dedi Dina, açan kendi kızçaazına bir kakucuk getirdi. (OKK-OKK, 93: 32)

TT. Kendi kızına bir abla getirdiğinde bırak birlikte büyüsünler! dedi Dina.

Sora, nicâ dastandan bir pelivan, damarlı kollarınnan demetleri kaldırdı da üç sıra onnarı dikärdi - yapardı dokurcun. (OKK-OKK, 93: 19)

TT. Sonra, destandan bir pehlivan gibi, kaslı kollarıyla demetleri kaldırırdı ve üç sıra (şeklinde) onları dikerdi, ot yığını yapardı.

Açan kendinâ geldi:

– Uşak! Uşak kaldı parahotta! Verin kundakta sarılı uşacımı, yalvarêrım! – karı hem baarardı, hem aalardı. (OKK-OKK, 94: 16)

TT. Kendine geldiğinde, Çocuk! Çocuk vapurda kaldı. Kundakta sarılı çocuğumu verin, yalvarıyorum! kadın hem bağırırdı hem ağlardı.

Kireki beenärdi şkolaya gitmää, taman yazmaa-okumaa başladıydı, ama brakmadılar kızı üürensın. (OKK-OKK,95: 20)

TT. Kireki okula gitmeyi seviyordu, tam yazmaya ve okumaya başlamıştı, ama kızı devam etmeye bırakmadılar. / ancak kızın okumasına izin vermediler.

- Üüren ev işlerini yapmaa! Onnar sana taa çok läázım olacek, nekadar şkola! – dedilär evdekilär, da şkola okadar oldu. (OKK-OKK, 95: 22)

TT. Ev işlerini yapmayı öğren! Okuldan ziyade, onlar sana daha çok lazım olacak! dediler evdekiler ve okula o kadar gitti okul konusu kapandı/ okula gitmesi o kadar oldu.

Kuvetçii pek yoktu, ama çalışkandı, bütün gün izmet edärdi. (OKK-OKK, 96: 4)

TT. Gücü pek yoktu, ama çalışkandı, bütün gün hizmet ederdi. / çalışırdı.

Açan bayırdan kaar, şeker gibi, eriyärdi, su sarı köpüklän gürüldärdi - sel olardı. (OKK-OKK, 96: 6)

TT. Tepeden kar, şeker gibi eridiğinde, su sarı köpükle gürülderdi, sel olurdu.

O çoktan işidärdi, ani Kireki çemrek, işçi hem islää bir kız – bu en önemniydi kayınnaya. (OKK-OKK, 105: 1)

TT. O çoktan Kireki'nin becerikli/kıvrak, çalışkan ve iyi bir kız olduğunu duyardı, bu kaynana için en önemlisiydi.

– Dädu, sän ne tatula mı idin? – da kız o saat onu arsız nazından vazgeçtirdi. (OKK-OKK, 97: 14)

TT. - Dede, sen aklını mı oynattın / çıldırdın mı? (dedi) ve kız o an onu arsız nazından vazgeçirdi.

Dädu gidip-gelincä küüdän, Kireki kesti bir tepä papşoy, terledi da yaptı bir aralık. (OKK-OKK, 98: 9)

TT. Yaşlı adam köyden gidip gelince, Kireki bir tepe mısır kesti, terledi ve bir mola verdi.

Açan Makari yolladı dünürçüleri sevgilisinä, däduylan Dina çok lafetmedilär:

– Evermää kızımız yok! Çıraanıza gelin başka erdä aarayın! (OKK-OKK, 96: 21)

TT. Makari dünürçüleri sevgilisine yolladığında, yaşlı adamla Dina çok konuşmadılar:

- Evlendirmek için kızımız yok! Çırağınıza başka yerde gelin arayın!

Kireki açan attı bir sert bakış kartlamaya, dādu tezicik (zt) erindān başladı kalkınmaa, alatladı yola çıkmaa. (OKK-OKK, 99: 2)

TT. Kireki, ihtiyara sert bir bakış attığında, yaşlı adam çabucak yerinden kalkmaya başladı, yola çıkmaya acele etti.

Kireki may kolayladıydı o papşoyları, kaldıydı bitki sıra, açan öbür taraftan birdān-birā göründü bir taliga, ardından brakarak bir uzun kuyruk toz-duman. (OKK-OKK,99: 13)

TT. Kireki, o mısırları neredeyse kolaylamıştı, diğer taraftan ise birdenbire arkasında uzun kuyruk gibi toz duman bırakarak, atlı bir araba görüldüğünde son sıra kalmıştı.

Açan garip sesinnān çalardı o üsüz türkülerini, gözün önündā peydalanardı evdān evā gezān bir küçük kızçaaaz büyük umutlan, ani “burada o erleşecek”. (OKK-OKK,100: 1)

TT. Kederli sesiyle o öksüz türkülerini söylediğinde, gözünün önünde “buralarda yerleşeceği” umuduyla evden eve gezen küçük bir kızcağız peydahlanırdı/ortaya çıkardı.

Yok bişey, aklın başına gelecek, dilber kızçaaazım, ama geç olacek! – dādunun gözleri ateş püskürdü... (OKK-OKK, 100: 14)

TT. - Olsun, önemli değil, aklın başına gelecek, dilber kızcağızım, ama geç olacak! ihtiyarın gözleri ateş püskürdü...

Kız kapandı odaca, kafası sa şindi döndü: “Allahçım, neyā bān sarıldım? Yandım!” (OKK- OKK, 101: 6)

TT. Kız küçük odaya kapandı, başı ise şimdi döndü: “Allah’ım, ben neye sarıldım? Yandım!”

–Hepsi işlār ilk kerā olacek, Kireki! Buyur! – Makari verdi onun elinā filcanı, uruşturdu. (OKK-OKK, 101: 27)

TT. -Bütün şeyler ilk kez olacak, Kireki! Buyur! Makari onun eline fincanı verdi, tokuşturdu.

Küülü çırak Makari, ani auçları iştān kabarcık doluydu, neredān bulardı bu sözleri da Kirekinin cancaazını eridārdı, bal mumu gibi? (OKK-OKK,103: 18)

TT. Avuçları çalışmaktan kabarcıkla dolu olan köylü çırak Makari, bu sözleri nereden bulurdu da Kireki’nin yüreğini bal mumu gibi eritirdi?

– Aç islāā o mor gözlerini da bak, nasıl bān severim. (OKK-OKK,106: 1)

TT. - İyice aç o kahve (renkli) gözlerini ve bak, ben nasıl seviyorum.

Kula, maavi gözlü karı şen üzlän içerdän çıktı, karşıladı:

– Sefa geldiniz! Dört gözlän bakêrım! (OKK-OKK, 104: 1)

TT. Kula, mavi gözlü kadın mutlu bir yüzle içeriden/evden çıktı, karşıladı:

- Hoş geldiniz! Dört gözle bekliyorum!

Saburlu olun, aranızda sevgi hem annaşmak olsun, – iisözledi gençleri kayınna, da onnar aldılar filcannarı. (OKK-OKK, 104: 27)

TT. Sabırlı olun, aranızda sevgi ve anlaşma olsun, kaynana gençleri kutsadı ve onlar fincanları aldılar.

Bir gün o şen-şen dedi: – Makaruşka! Makaruşka, islää, ani sän beni kavradın! – İslää, ani bän başkasına düşmedim, – da koydu başını onun omuzuna. (OKK-OKK, 105: 24)

TT. Bir gün o neşeli bir şekilde dedi: Makaruşka! Makaruşka! İyi ki sen beni kaçırdın! -İyi ki ben başkasına düşmedim ve başını onun omzuna koydu.

Kızlar sade düşündä görerlär kismet, ama Allaa hepsinä vermeer, – sayıklardı Kireki. (OKK- OKK, 105: 30)

TT. Kızlar sadece rüyasında kismet görüyorlar, ama Allah herkese vermiyor, söylenirdi Kireki.

O dayardı merdiveni duvara da yavaş-yavaş suvardı, kumnardı, kireçlärdi. (OKK-OKK, 106: 25)

TT. O, merdiveni duvara dayardı ve yavaş yavaş sıvardı, kumlardı, kireçlerdi.

Kostaki dedi:

–A gel çıçuya! – da aldı uşaa kucaana. (OKK-OKK, 106: 14)

TT. Kostaki dedi:

-A gel amcaya! ve çocuğu kucağına aldı.

TT. -A gel amcaya! dedi Kostaki ve çocuğu kucağına aldı.

Açan sıra geldi genç bobaya, onun sansın dili dolaştı, o da hep olä dedi:

– Gel çıçuya! (OKK-OKK, 106: 19)

TT. Sıra genç babaya geldiğinde, onun sanki dili dolaştı, o da aynı öyle dedi:

-Gel amcaya!

Asker yalpak lafedardı, yabancı dildä nesä sölärdi hem dayma karıda göz gezdirardı. (OKK- OKK, 108: 3)

TT. Asker kibar konuşuyordu, yabancı dilde bir şeyler söylüyordu ve sık sık kadında göz gezdiriyordu.

Kireki annadı, neresi ne, sevindi dä şükür etti askeri yardım için. (OKK-OKK, 108: 8)

TT. Kireki ne olduğunu anladı, sevindi ve askere yardımı için teşekkür etti.

İnsan burayı gelmärdi sade alış-veriş yapmaa, ama taa çok Makariylän istardı lafetmää yaşamak problemleri için, ondan enilikleri işitmää, bir nasaat almaa hem dä biri-birinnän dilleşmää. (OKK-OKK, 108: 27)

TT. İnsanlar buraya sadece alışveriş yapmak için gelmezdi, daha çok Makari'yle hayat problemleri ile ilgili konuşmak, ondan yenilikleri duymak, bir nasihat almak hem de birbiriyle konuşmak/ sohbet etmek de isterdi.

Bir gün Makari takıldı karısına:

– Kireki mari, biz seninnän ikimiz dä karagözüz, uşaklarımız da hepsi esmer, e bu beşinci neredän çıktı bölä kula? (OKK-OKK, 109: 4)

TT. Bir gün Makari karısına takıldı:

-Kireki mari, biz seninle ikimiz de esmeriz, çocuklarımızın da hepsi esmer, e bu beşinci nereden böyle sarışın çıktı?

Makari neredä ne bulardı getirärdi aylesinä, ama başkalarına da yardım edärdi. (OKK-OKK, 110: 31)

TT. Makari nerede ne bulursa ailesine getirirdi, ama başkalarına da yardım ederdi.

O alıverdi pattan uşaa kucaana, gücenik seslän dedi:

– Altın saçlı kızcaazım, boban bizi inanmêr! – da çıktı. (OKK-OKK, 109: 15)

TT. O, karyoladan çocuğu kucağına alıverdi, gücenik sesle dedi:

-Altın saçlı kızcağızım, baban bize inanmıyor! ve çıktı. // O, sedirden çocuğu kucağına alıverdi, gücenik sesle “Altın saçlı kızcağızım, baban bize inanmıyor!” dedi ve çıktı.

Ertesi günü Makari hayvanın derisini rayona götürmüş, otçotta yazmış, ani beygir geberdi. (OKK-OKK, 111: 2)

TT. Ertesi gün Makari hayvanın derisini merkeze götürmüş, raporda yazmış ki at öldü./ raporda atın öldüğünü yazmış.

Kireki annardı, ani onun Makaruşkası şindi büyük adam oldu hem ani onun ölä izmeti. (OKK-OKK, 111: 23)

TT. Kireki anlıyordu ki onun Makaruşka'sı şimdi büyük adam oldu ve onun görevi de öyle(dir).

– Eer ateşimizin yalnızı geçtiysä, ocaa birkaç odun atarız! – dedi Makari hem şüveli baktı karısına. (OKK-OKK, 112: 27)

TT. - Eğer ateşimizin alevi geçtiyse, ocağa birkaç odun atarız! Dedi Makari ve karısına şüpheli baktı.

Kireki, dikkatli sesleyip bu masalı, hesap etti:

– Sayılêr, her kerä gittikçä karılara Adam birär iiyâ kaybedirsä, bitkidä ne olacek? (OKK-OKK, 113: 1)

TT. Kireki, bu masalı dikkatli dinleyip, düşündü:

- Demek ki, Âdem kadınlara her gidişinde birer eğe kaybederse, sonuçta ne olacak?

Makari bilärdi karıların teorisini, ani adam gündä üz kerä dâ desä “severim!”, üz birinci zeedä olmaz. (OKK-OKK, 113: 10)

TT. Makari kadınların, adam günde yüz kere de “seviyorum” dese, yüz birinci fazla olmaz teorisini biliyordu.

Sana diildi kolay, bilerim, ama sän dayandın, karı gibi, aşaa kaldın. (OKK-OKK, 113: 17)

TT. Sana kolay değildi, biliyorum ama sen kadın gibi dayandın, idare ettin.

Sabaalen şaka-maana sımarlardın: “Eer kırçmayı dolaylarsan, evä tez hem ayık gelecän”. (OKK-OKK, 113: 18)

TT. Sabahleyin şakayla karışık “Eğer meyhanenin etrafında dolanırsan, eve çabuk ve ayık geleceksin.” diye tembihlerdin.

Dooru, ani kıskanardım da, açan uzakta gezärdin. (OKK-OKK, 114: 9)

TT. Doğrudur, uzaklara gittiğinde kıskanırdım da. / Uzaklara gittiğinde kıskanırdığım da doğrudur.

Onunna gecelerim raat, uykum da tatlı! - bitirdi düşünmeklerini Kireki da sokuldu taa yakın Makaruşkasına. (OKK-OKK, 114: 13)

TT. Onunla gecelerim rahat, uykum da tatlı! bitirdi Kireki düşüncelerini ve Matruşka'sına daha yakın sokuldu.

– Mani, bän sana çiçek topladım, – dedi Vladi da gururlu uzattı pembä-ergivan tomburukları manisinä. (ÇMD, 116: 13)

TT. -Büyükanne, ben sana çiçek topladım, dedi Vladi ve pembe-erguvan goncaları büyükannesine gururla uzattı.

O taa bilmäzdi çiidemnerä, nicä deniler, seftä görmüştü onnarı, ama pek beenmişti. (ÇMD, 116: 18)

TT. O, çiğdemlere ne denildiğini henüz bilmezdi, onları ilk defa görmüştü, ama çok beğenmişti.

Hiç yakışmazdı durmaa bu dik bayır tepesindä, ayakları kayardı, da vardı nicä tukurlanmaa aşaa dooru. (ÇMD, 117: 2)

TT. Bu dik dağ tepesinde durmak hiç rahat değildi, ayakları kayardı ve aşağı doğru yuvarlanabilirdi.

Sora yaklaştırdı çiidemneri burnusuna, salladı kafasını, gülümseyerek:

– Ah, ne gözäl kokuları var! (ÇMD, 117: 9)

TT. Sonra çiğdemleri burnuna yaklaştırdı, gülümseyerek kafasını salladı:

- Ah, ne güzel kokuları var!

Hepsi islää, çocuum, ama olmaz çiçekleri kökündän çıkarmaa, yoketmää bu tabiat gözelliklerini. (ÇMD, 117: 12)

TT. Hepsi güzel, oğlum, ama çiçekleri kökünden çıkaramazsın, bu tabiat gözelliklerini yok edemezsin. / Hepsi güzel, oğlum, ama çiçekler kökünden çıkarılamaz, bu tabiat gözellikleri yok edilemez.

Ura-a-a! – baarardı hem atlardı Vladi sevinmeliktän. (ÇMD, 118: 2)

TT. Hur-ra-a! Vladi sevinçten bağırırdı ve zıplardı.

Masalarda tütärdi fırından mancalar, gözäl kokardı hem aazını sulandırardı türlü imeklär. (ÇMD, 118: 18)

TT. Masalarda fırından çıkarılmış yemekler tüterdi, güzel kokardı ve türlü yemekler ağzını sulandırırdı.

Pek yufkalandım, çocuum, – yavaşacık dedi manisi da bastırdı gözünü basmasınan... (ÇMD, 118: 27)

TT. Pek güçten düştüm, oğlum, büyükannesi yavaşça dedi ve gözünü mendiliyle bastırdı...

-Yazık, ani mani etiřämedi bu günä kadar, - ayıflanardı Vladi. (ÇMD, 119: 3)

TT. - Ne yazık ki büyükanne bu güne kadar yetişemedi, Vladi hayıflanırdı.

Bunnar hepsi - vitamin, Romka, – metedärdi manisi çocaa, ki sulansın aazı da açılısın apetiti. (KS, 120: 15)

TT. Bunların hepsi, vitamin Romka, büyükannesi oğlana övüyordu ki ağzı sulansın da iştahu açılısın.

– Kuruduktan sora o şokolat gibi teneleri sıyırdık, toplardık bireri, çiinärdik, da olardı haliz sakız. (KS, 121: 20)

TT. - Kuruduktan sonra o çikolata gibi taneleri sıyırdık, bir yere toplardık, çiğnerdik ve gerçek sakız olurdu.

Çocuk, biraz düşünüp, hesap etti da genä sordu:

– E neredä tutardınız onnarı? (KS, 121: 22)

TT. Oğlan, biraz düşünüp tarttı ve yine sordu:

- E, onları nerede tutardınız?

Manisi adadıydı Romkaya, ani götürecekt onu kıra da gösterecek, neredä büüyey sakızlar. (KS, 122: 12)

TT. Büyükannesi Romka'ya, onu kıra götüreceğine ve sakızların nerede büyüdüğünü göstereceğine söz vermişti.

Sakız otunun kökleri toprak içindä pek derindä, orada kalêr kök, da ertesi yılın genä sakız çıkacak. (KS,123: 11)

TT. Sakız otunun kökleri toprağın içinde çok derinde(dir), orada kök kalıyor ve ertesi yıl yine sakız çıkacak.

Bu tabiat gözellikleri şen-şen uçuşardılar, biri-birini ürküdärdilär: “Bu tarla benim! Çiçeklär dâ benim!” (KS, 123: 18)

TT. Bu tabiat güzellikleri neşeli uçuşurdular, birbirini ürkütürdüler: “Bu tarla benim! Çiçekler de benim!”

Çocuk ilkin denedi diřinä, biraz düşündü, dadını alarak, sora üzü açıldı da birdän gülümsedi. (KS,124: 7)

TT. Oğlan önce dişiyle denedi, tadını alarak biraz düşündü, sonra yüzü açıldı ve birden gülümsedi.

Bezbelli, onuştan da şindi çabuk aarlanêrım, ürääm kırılêr, hem yaşamamda zorluklar altından kolay çıkamêêrım. (BT, 125: 3)

TT. Muhtemelen, bundan dolayı da şimdi güceniyorum, kalbim kırılıyor ve hayatımda zorlukların altından kolayca kalkamıyorum.

Onnar çalardılar türkü, tañ oynardılar, peet sölärdilär, ama bana gelärdi onnarın gözleri hiç diildi şen. (BT, 125: 21)

TT. Onlar şarkı söylediler, dans ederdiler, şiir okurdular, ama bana öyle gelirdi ki onların gözleri hiç mutlu değildi.

Onnar, gülümseyip biri-birinä, boyadılar hem dedilär, ani pek gözäl durarmış. (BT, 126: 25)

TT. Onlar, birbirine gülümseyip boyadılar ve dediler, ki çok güzel durmuş.

Bezbelli, o pomada taa paalıydı, da onuştan düşündülär, ani bana bu da etär. (BT, 127: 2)

TT. Muhtemelen, o ruj daha pahalıydı ve bundan dolayı düşündüler, ki bana bu da yeter.

Bän dä onnarı “üüredärdim” gagauzça lafetmää, onnarın soruşlarına “Что такое?” ya da “Кто такой?” cevap verärdim gagauz dilindä: “Kara kotoy”! (BT, 127: 14)

TT. Ben de onlara Gagauzca konuşmayı “öğretirdim”, onların “Bu ne?” ya da “Bu kim?” sorularına Gagauz dilinde “Kara kedi!” şeklinde cevap verirdim.

Avşamnen içerdä parça palaların üstünä döşärdilär bir yorgan, tutardılar beni belimdän da üüredärdilär yapmaa mostik, şpagat, sora, üzükoynu yatıp, tekerlek gibi sallanmaa. (BT, 127: 19)

TT. Akşamleyin odada kilimin üstüne bir yorgan döşerdiler, beni belimden tutardılar ve köprü, bacak açma yapmayı, sonra yüzükoyun yatıp tekerlek gibi sallanmayı öğretirdiler.

Sundurmada, duvar boyunda, lääzımdı durmaa iki elin üstündä, ayaklarını da duvara dayamaa hem uydurmaa ölä, ani olsun bukva “T”. (BT, 127: 26)

TT. Sundurmada, duvarın kenarında, iki elinin üstünde durmak, ayaklarını da duvara dayamak ve “T” harfi şekli olsun diye denk getirmek lazımdı.

Sora o maamilä dedi: “Zararcıyka! Bän sana bir gün çıkışacam, ama bakalım, ne günü!” (BT, 128: 8)

TT. Sonra o yalandan dedi: “Zararcı kız! Ben sana bir gün çıkışacağım, ama bakalım, hangi gün!”

Kakularım topladılar şişe kırıklarını, süpürdüler da mamuyulan gittilər aşaa. Ama orta kakum oyalandı. (BT, 128: 11)

TT. Ablalarım şişe kırıklarını topladılar, süpürdüler ve annemle aşağıya gittiler. Ama ortanca ablam oyalandı.

O sevinir gibi olmuştu hem bakışından annadım, ani o nesä bir kötülük neetlenärdi yapmaa. (BT, 128: 12)

TT. O, sevinir gibi olmuştu ve bakışından anladım ki o, bir kötülük yapmaya niyetlenirdi.

Boba işitti bu fisirtiyi da dedi annatsınnar ona da “enilikleri”, o da istärmiş bilsin bizim evdeki işlerimizi. (BT, 129: 1)

TT. Baba bu fıslıtyı duydu ve ona da “yenilikleri” anlatsınlar dedi, o da bizim evdeki işlerimizi bilsin istermiş.

Mamu iiltmişti gözlerini aşaa da, bakmadaan bobanın üzünä, küsülü dedi:

– E sän ne bilmeersin Ankunun marfetlerini mi? (BT, 129: 3)

TT. Annem gözlerini aşağı eğmişti ve babamın yüzüne bakmadan, gücenik dedi:

- E sen bilmez misin Anku’nun marifetlerini?

Biz kuşlara atardık, köpeklän kediyi doyurardık hem yalaa su dökärdik. (Kİ, 130: 4)

TT. Biz kuşlara (yem) atardık, köpekle kediyi doyururduk ve yalağa su dökerdik.

Deyärdim, ah, büüsäm bir kerä, olacam artistka da giyenecäm gözäl yalabık fistannara. (Kİ, 130: 19)

TT. Diyordum, (ki) ah, bir büyüsem, sanatçı olacağım ve güzel parlak fistanlar/ elbiseler giyeceğim.

Formulaları o bilmäzdi, ama bunnarı hesaplardı, fiçıları ustayca uygun yapardı. (Kİ, 131: 13)

TT. Formülleri o bilmezdi, ama bunları hesaplardı, fiçıları ustaca/ustalıkla yapardı.

Keskin çakısınnan kesip diçkanın kabını bir stavroz gibi, alma gözünü uygun koyardı orayı, sora baalardı da çıkarardı eni sort. (Kİ, 131: 17)

TT. Keskin çakısıyla bir istavroz gibi fidanın kabuğunu kesip, oraya elmanın gözünü / tomurcuğunu uygun (bir şekilde) yerleştirirdi, sonra bağlardı ve yeni bir cins/tür elde ederde.

İki komşuyka hiç annaşmazdılar, hep çekişärdilär tauklar için, ani girärmışlär onnara. (Kİ, 131: 25)

TT. İki komşu kadın hiç anlaşılamazdılar, onların tarafına giren tavuklar yüzünden hep kavga ederler.

Biz başladık aralamaa kamışları, yaptık bir kedik da usul-usul girdik komşuların bostanına. (Kİ, 132: 3)

TT. Biz kamışları aralamaya başladık, bir geçit yaptık ve usulca komşuların bostanına girdik.

Artık avşam yakındı, açan benim aklıma geldi, ani lääzım evä gitmää. (Kİ, 132: 19)

TT. Eve gitmem gerektiği aklıma geldiğinde artık akşam olmuştu.

Bän tanıdım Kırçalkayı hem annadım, ani Maşku beni beş kapeykaya sattı. (Kİ, 132: 23)

TT. Ben Kırçalka'yı tanıdım ve anladım ki Maşku beni beş kuruşa sattı.

Bir nedän sora mamu çıktı, gıjgırdı köpää, ama köpek hep salardı, sade biraz baulaması yavaşdıydı. (Kİ, 133: 3)

TT. Bir süre sonra annem çıktı, köpeğe kızdı, ama köpek hâlâ havlardı, sadece biraz havlaması yavaşlamıştı.

Hepsi annaşılmazdı, ama durmamayca çok kerä tekrarlardı: “Sopa düşmanı, primariya, jandar”. (Kİ, 133: 6)

TT. Hepsi anlaşılmazdı, ama çok defa durmadan tekrarlardı: “Sopa düşmanı, belediye başkanlığı, jandarma”.

Karı pek kızmıştı, sert lafedärdi hem ayıflanardı. (Kİ, 133: 7)

TT. Kadın çok kızmıştı, sert konuşurdu ve hayıflanırdı.

Mamu nesä ona sölärdi, ama o lafedärdi mamudan taa hızlı, sopasını urardı portaya, saldırardı köpää, ama gitmäzdi. (Kİ, 133: 14)

TT. Annem bir şeyler ona söylerdi, ama o annemden daha hızlı konuşurdu, sopasını kapıya vururdu, köpeği havlatırdı, ama gitmezdi.

Bilmeerim, ne dedi mamu bitkidä bu üfkeli insana, nasıl annaştı, ama karının sesi artık uzaklaşardı. (Kİ, 133: 20)

TT. Bilmiyorum, annem, bu öfkeli kadına sonunda ne dedi, nasıl annaştı, ama kadının sesi artık uzaklaşırdı.

Bän başladı baarmaa mamuya, aalardım, ama hepsi girmiştilär içeri da işitmäzdilär. (Kİ, 133: 28)

TT. Ben anneme bağırmaya başladım, ağlardım, ama hepsi içeri girmişti ve duymazdılar.

Topladım ayaklarımı, birkaç tutam samannan örtündüm sivrilerdän da kolaççık gibi kıvrıldım. (Kİ, 133: 29)

TT. Ayaklarımı topladım, sivrilerden (korunmak için) birkaç tutam samanla örtündüm ve simit gibi kıvrıldım.

O baktı uzun-uzun bana da sordu:

– Kızım, sän kaç yaşındaysın? (Kİ, 134: 4)

TT. O, uzun uzun baktı bana ve sordu:

-Kızım, sen kaç yaşındasın?

Onnar oturdular dut aacının altına, neredä döşeliydi parça pala, da hem iyärdilär sıralı meyva hem lafedärdilär. (KS, 120: 16)

TT. Onlar kilim döşeli dut ağacının altına oturdular (ve) hem rengârenk meyve yerdiler hem konuşurdular.

- Bilerim, ama olsa görelim yıldız yaamurunu, açan göktän birdän üzlärlän meteorit düşärmış. (KÖ, 84: 13)

TT. Biliyorum, ama keşke gökten aynı anda yüzlerce göktaşının düştüğü yıldız yağmurunu görebilsek.

Kireki bilärdi bunnarı, bekim dä, kocasından taa islää, ama şindi, açan Makarinin aazından taa bir kerä işitti, ürää sansın yaa baaladı. (OKK-OKK, 113: 30)

TT. Kireki bunları, belki de, kocasından daha iyi bilirdi, ama şimdi Makari'nin ağzından bir kere daha duyunca, yüreği sanki yağ bağladı.

Bir gün, üülen üünündän sora, açan bittiydi iş da saacıykalara olduydu bir aralık biraz dinnenmää, bän teklif ettim bu delikannıları patredä çıkarmaa. (S, 24: 23)

TT. Bir gün, öğlen yemeğinden sonra, iş bitiğinde ve sağan kadınların biraz dinlenmek için molası olduğunda, ben bu delikanlıların fotoğrafını çekmeyi teklif ettim.

Dört gündän sora, açan saurgun dindi, adamnar traktorlan aaramışlar insannarı iki komşu küüyün arasında da bulmuşlar düüncüleri don kürtünnük içindä. (HK, 47: 1)

TT. Dört gün sonra, tipi dinince, erkekler, insanları iki köyün arasında traktörle aramışlar ve düğüncüleri donmuş kar yığını içinde bulmuşlar.

Kimi kerä, açan aşırından evä dönmää etiştirilmäzdi, ozaman tüfää patladardı Lența, da bu sayılardı, ani çorbacı evdä. (A, 52: 1)

TT. Bazen, dışarıdan (dolayı köyden) eve dönmediklerinde, Lentsa tüfeği sıkardı ve bu da ev sahibinin evde olduğuna bir işaretti.

Adımnadıkça, o duyardı ipek fişirtisini, açan onun incecik şifon eteklii dalgalanardı da suvazlardı ayaklarını. (KÖ, 60: 31)

TT. Adımladıkça /adım attıkça/ yürüdükçe, incecik şifon eteği dalgalandığında ve ayaklarını okşadığında o, ipek fişirtisini duyardı.

O görmedik gibi bakardı Marinaya da çokçok sayıklamadı, açan yaklaştı da kucakladı, dayadı onu canına. (KÖ, 82: 14)

TT. O, Marina'ya görmemiş gibi bakardı ve çok düşünmeden yaklaştı ve kucakladı, onu kalbine dayadı.

Yaklaşdık Hınçేశä, açan madam birdän-birä kalktı Culi daptur geldi, avtobusu durguttu da bir küü kenarında indi . (OKK-OKK, 91: 22)

TT. Hanımefendi aniden kalktığında (Culi irkildi), Hınçేశ'e yaklaşırdık, otobüsü durdurdu ve bir köyün kenarında indi.

Açan bän gidärdim onnara, dayka geçirärdi beni başçasına onsuz başçaya girmää o brakmazdı kimseyi da büyük havezlän annadardı, angısı güz alması, angısı Dragaykada olêr, angısı iîşi alma, angısı tatlı, angısı iîşi-tatlı. (Kİ, 131: 19)

TT. Ben onlara gittiğimde, dayım beni bahçesine götürürdü (o, onsuz bahçeye girmeye kimseye izin vermezdi) ve büyük hevesle hangisinin Dragayka bayramında olan güz elması, hangisinin ekşi elma, hangisinin tatlı, hangisinin (de) ekşi-tatlı olduğunu anlatırdı.

Kızlar keskin gözlän hepsini kertärdilär hem kabardılar, açan bobaları bölä sorumnu işi onnara inanırdı. (A, 53: 18)

TT. Babaları böyle sorumlu bir işte onlara güvendiği için kızlar dikkatli bir gözle hepsini incelerdiler ve gururlanırdılar.

Açan katılannar oturdular erlerinä, agentliin baş öndercisi açılış sözündä (yt) kutladı (y) kolegalarını moda haftasının (bln) hem bildirdi programayı. (KÖ, 61: 26)

TT. Katılanlar yerlerine oturunca, acentanın baş yöneticisi açılış konuşmasında iş arkadaşlarını kutladı ve programı bildirdi.

Açan karı onu kolay inanêr, sesleer hem herbir adımı lafsız annêr. (KÖ, 71: 19)

TT. Kadının ona kolay inanmasını, onu dinlemesini ve her bir adımını lafsız anlamasını özlemişti.

-Açan bän küçüktüm senin gibi, – başlardı manisi, – biz yazın toplanardık dört-beş kızçaaz da gidärdik sakıza. (KS, 120: 21)

TT. -Ben senin gibi küçükken, büyükannesi başlardı, biz yazın dört beş kızcağız toplanırdık ve sakıza giderdik.

Onnar horuda görüşärdilär, ama yıraktan-yıraa, neçinki Makari oynamazdı. (OKK-OKK, 96: 26)

TT. Onlar horada görüşürdüler, ama uzaktan uzağa, çünkü Makari dans etmezdi.

Marina duyardı, nicä adamı hep taa şişirdärdi gülsün, ama o istemäzdi acılasın kızın ölä dä kırık üreeni. (KÖ, 63: 23)

TT. Marina hissedirdi, adamın nasıl hâlâ gülmek istediğini, ama o, kızın kırılmış olan kalbini incitmek istemezdi.

Marinanın gözleri dumannandı, ama o görärdi, nicä yakın olduydu Ruslanın teni. (KÖ, 77: 23)

TT. Marina'nın gözleri bulanıklaştı, ama o, Ruslan'ın vücudunun ne kadar yakın olduğunu görüyordu.

Mitruş ta kopetti kaçmaa, ama çapkın guşter o saat er içinä daldı, sansın hiç yokmuş! (ÇG, 90: 16)

TT. Mitruş da koşmaya çalıştı, ama yaramaz kertenkele o an yerin içine daldı, sanki hiç yokmuş gibi!

Sora, atlayıp yukarı, konardı erä da bükülärdi iki kat, sansın bel kemii hiç yoktu. (BT, 126: 7)

TT. Sonra, yukarı atlayıp yere konardı ve iki kat bükülürdü, sanki bel kemiği hiç yoktu.

Ekskursiya bitärdi, ama Dimkanın hem manisinin cannarı dolardı gururlu duygularlan, ani bu gözäl küü - onnarın en paalı köşecii er üzündä! (HK, 36: 13)

TT. Gezi biterdi, ama Dimka'nın ve büyükannesinin yürekleri dolardı gururlu duygularla ki bu güzel köy, onların yeryüzünde en değerli köşeciği(dir)!

-Ani öpüşün ateşliydi, onu bilirim, ama isterim adını da bileyim. (KÖ, 71: 1)

TT. Öpüşünün ateşli olduğunu biliyorum, ama adını da bilmek istiyorum.

Hayvancık erlän birdi, ama o da erkekliinnän hodullanardı. Hem vardı hakı kabarsın da! Neçinki o bizim baada bekçilik edärdi. (ÇG, 90: 4)

TT. Hayvancık yerle birdi, ama o da erkekliğiyle gururlanırdı. Hem gururlanmaya hakkı da vardı. Çünkü o bizim bağda bekçilik ederdi.

Kızların ikisinin dâ yoktu yavkluları, beklârdilâr kismetleri çıksın. Ama Kirekinin kismetini geeri urdular. (OKK-OKK, 97: 3)

TT. Kızlarının ikisinin de yavukluları yoktu, kismetleri çıksın diye beklüyordular. / Kızlarının ikisinin de yavukluları yoktu, beklerdiler kismetleri çıksın. Ama Kireki'nin kismetini geri çevirdiler.

O bakardı dooru bana hem gözledârdi, nezaman bân deneyecâm onu. Ama o hep erindâ durardı. (DG, 15: 17)

TT. O bakardı bana doğru ve onu ne zaman fark edeceğimi gözlerdi. Ama o hep yerinde duruyordu.

Çiftçi insanda vardı rezerva terekâ, nasıl-nicâ kıştan çıkaceydı. Ama kalın üzlü agentlâr, nalogları toplarkan, insanın tavannarından, ambarlarından imeelikleri dâ, toomnuqları da – hepsini kürüdülâr. (OKK-OKK,110: 12)

TT. Çiftçi insanlarda tahıl rezervi vardı, kışı bir şekilde geçirecekti. Ama yüz­süz görevliler vergileri toplarken, insanların çatılarından, ambarlarından hepsini, yemeklikleri de tohumlukları da, toplayıp aldılar.

-Buncak yıl bilâ yaşêêrız, taa annamadın mı, ani seni, sade seni sevdim bu dünnedâ, ayol? Hem taa da hep severim. (OKK-OKK, 113: 8)

TT. -Bunca yıl birlikte yaşıyoruz, daha anlamadın mı, bu dünyada seni, sadece seni sevdim, ayol? Hem hâlâ da seviyorum.

Marina sınaşıktı efekt yapmaa bölâ toplantılarda, alıştı kabletmää kompliment hem karılardan, hem dâ adamnardan. Ama bu ufak-tefek işlerâ o hiç alıpsatmazdı. (KÖ, 61: 19)

TT. Marina böyle toplantılarda etkilemeye alıştı, hem kadınlardan hem de erkeklerden iltifat kabul etmeye alışkındı. Ama bu ufak tefek şeylere o hiç ilgi göstermezdi.

Marina biraz yımışamaa başladıydı, titiremâk geçârdi. Ama heptân kendinâ taa gelmediydi. (KÖ, 71: 22)

TT. Marina biraz yumuşamaya başlamıştı, titremesi geçirdi. Ama tam olarak kendine henüz gelmemişti.

-Geç, gör bizim “zenginii”, - şaka dedi Makari, da onnar girdilâr içeri, oturdular pata. Ama bu datsız şaka kayınnanın hesabına pek gelmedi. (OKK-OKK, 104: 5)

TT. -Geç, gör bizim “zenginliği” Makari şakayla dedi ve onlar içeri girdiler, sedire oturdular. Ama bu tatsız şaka kaynananın pek işine gelmedi.

Kireki soldatlara döşedi öbür içerdä, kendisi sä, yan gelip uşakların yanında, bütün gecä korku içindä durdu. Ama zarar, fenalık bişey yapmadılar. (OKK-OKK, 108: 11)

TT. Kireki askerlere öbür odada yatak hazırladı, kendisi ise çocukların yanında uzanıp, bütün gece korku içinde durdu. Ama (hiç) bir şey, ne zarar ne de kötülük, yapmadılar.

En büyük ool Stepu çizmeleri yaamurluklan evlenincä taşıdı, açan horuya hem kızlara oturmaklara gidärdi. Ama Stepu artık evliydi. (OKK-OKK, 92: 28)

TT. En büyük oğlu Stepu, yağmurlukla çizmeleri evleninceye kadar horaya ve kızlara oturmaya giderken giydi. Ama Stepu artık evliydi.

İlk bakıştan Makarinin görüşü biraz sertçä gözükdü, nicä küülü bir delikanlı, angısının saalı erindä hem kolları iştän sinirli. Ama tabiattan o duygusal, namuzlu çocuktu. (OKK-OKK, 101: 31)

TT. İlk bakışta Makari'nin görünüşü biraz sertçe gözükdü, sağlığı yerinde ve işten/ çalışmaktan kolları kaslı köylü bir delikanlı gibi(ydi). Ama yaradılıştan o duygusal, namuslu gençti.

İnsan yaşarken derin duygularlan, sevgiylän, büyük havezlän çalışêr, yaradêr enilikleri – yaşamak gider ileri kendi kurallarına görä. Bu üzerä topraan üzündä edeniler ölümsüzlük, diveç ömür hem ölmäz sevgi. (S, 20: 19)

TT. İnsan, derin duygularla yaşarken, sevgiyle, büyük hevesle çalışıyor, yenilikleri yaratıyor, hayat, kendi kurallarına göre ileriye gidiyor. Böylece yeryüzünde elde ediliyor/ediniliyor ölümsüzlük, ebedî ömür ve ölümsüz sevgi.

Gülümsedim ona, ani karı takmış hayvanca pampers. Hem uydurmuş taman onun zarifliinä görä (zt). (OKK-OKK, 91: 14)

TT. Kadının hayvancığa bez taktığına gülümsedim! Hem / ve tam onun zarifliğine göre uydurmuş. Hem / ve tam onun zarifliğine göre uydurmuş.

Tombarlak üzlü, beyaz tenni Sandikacık artık kafacını çetin tutardı, gülärdi o dişsiz aazcaazınnan, açan anası-bobası onunnan lafedärdilär. Ama cenk ayırdı onların mutluluunu. (OKK-OKK, 94: 5)

TT. Yuvarlak yüzlü, beyaz tenli Sandikacık artık kafacığını dik tutardı, anne babası onunla konuşunca, o dişsiz ağzıyla gülerdi. Ama savaş onların mutluluğunu bozdu.

Vladi bilärdi, ani onun manisi pek sever çiçek. Onuştan o koydu neetinä versin onnarı sade manisinä. (ÇMD, 116: 20)

TT. Vladi, büyükannesinin çiçekleri çok sevdiğini bilirdi. Bundan dolayı o, onları sadece büyükannesine vermeyi niyet etti.

Bir gün Vladi gitti oynamaa da geldi evä üstü-başı daanık, laana gibi: kurtkacının kopçaları çözülü, başkabak, şapkacı cöbündä, çizmeçikleri sä konçlarına kadar çamur dolu. Ama (cdu) elindä getirärdi (y) bir tutam ufacık çiçecik çamurunnan, köklerinän-neyinnän. (ÇMD, 116: 9)

TT. Bir gün Vladi oynamaya gitti ve eve üstü başı lahana gibi dağınık geldi: montunun düğmeleri açık, başı kabak, şapkası cebinde, çizmeleri ise konçlarına kadar çamur dolu. Ama elinde çamuruyla, kökleriyle, her şeyiyle birlikte bir tutam ufak çiçek getiriyordu.

– O gün, açan geçirärdik manini bitki yola, – küsülü dedi mamusu, – yanvarın onsekizindä başçada artık çiideknär açmışılar. Hem dä mezarlıktan sora poştar getirdi sendän bir mektup. (ÇMD, 119: 5)

TT. - O gün büyükannenini son yolculuğa uğurlarken, annesi kırıgın dedi, ocağın on sekizinde bahçede artık çiğdemler açmışılar. Hem de mezarlıktan sonra postacı senden bir mektup getirdi.

-Yaban gülüm! – gülümsedi Makari, - tırmalasan da, tırmalamasan da biz şansora kaderimizi baaladık. Ama bän kayılım senin çalılarına da, ayol! (OKK-OKK, 103: 10)

TT. –Yaban gülüm! Makari gülümsedi, tırmalasan da tırmalamasan da biz artık kaderimizi bağladık. Ama ben senin dikenlerine de razıyım, ayol!

Bän ona dört gözlän bakardım, sevinärdim hem şaşardım! (GİK, 12: 2)

TT. Ben ona dört gözle bakardım, sevinirdim ve şaşardım!

Kolay bükülärdim, yapardım hepsini, ne gösterärdilär. Ama taa çok bän istärdim duvar boyunda bukva “T” yapmaa. (BT, 127: 22)

TT. Kolay kıvrılırdım, gösterdikleri her şeyi yapardım. Ama ben daha çok duvar kenarında “T” harfi yapmak isterdim.

Folklorcu (ö) bu evelki eskilikleri dä (bln) çabuk (zt) bulardı (y), koyardı (y) onnarı (bln) erinä (yt), uydurup taman orayı, nereyi lääzım (zt). (GİK, 13: 18)

TT. Folklorcu bu evvelki eskilikleri de çabuk bulurdu, onları lazım olan yere/ gerekli yerlere uydurup koyardı.

Vardı karılar da kaavi - onnar bir ayaan üstündä dönärdilär. Ama biz sä taa kaavileşmediydik, henez başladıydık kalkınmaa. (S, 23: 29)

TT. Güçlü kadınlar da vardı, onlar bir ayağının üstünde dönerdiler. Ama biz daha güçlenmemiştik, henüz gelişmeye başlamıştık.

O sa teper, kuyruunna, bir kamçıylan gibi, sardırêr neremâ razgelirsä, brakmêêr saamaa. (S, 24: 7)

TT. O ise tepiyor, kuyruğuyla, sanki bir kamçıyla vuruyor ne tarafıma rast gelirse, sağmaya izin vermiyor.

Bir damna yaşıcaaz şıladı kirpiklerindä, sora yavaşacık yuvarlandı yanaandan, düştü damarlı elinä da yalabıdı, briliant gibi. (HK, 39: 8)

TT. Bir damla gözyaşı kirpiklerinde ışıldadı, sonra yavaşça yanağından yuvarlandı, kaslı eline düştü ve pırlanta gibi parladı.

Tumarvada bizä yaptılar amputatsiya. Onuştan yazı-kış gezerim valenkiylän, onnarlan taa kolay örümä. (HK, 47: 6)

TT. Tumarva'da bize amputasyon yaptılar. Bundan dolayı yaz kış keçe çizmeyle geziyorum, onlarla yürümek daha kolay.

Bobaları, Koçancı Petraşku, şindi yas tutardı, sakal brakmıştı, gezinärdi aul içindä dürük, kara bulut. Ama o ilerdän dä hep böläydi, insan üzünä pek bakmazdı (y), az (zt) lafedärdi, selamı bilä almazdı. (A, 51: 2)

TT. Babaları, Koçancı Petraşku, şimdi yas tutardı, sakal bırakmıştı, evin bahçesinde çatık kaşlı, kara bulut (gibi) gezinirdi. Ama o önceden de hep böyleydi, insanların yüzüne pek bakmazdı, az konuşurdu, selamı bile almazdı.

Marina diildi sınaşık bölä işlerä, o bilmäzdi adamnarlan lafetmä bilä, onuştan dili dönmäzdi. (KÖ, 80: 8)

TT. Marina böyle şeylere alışık değildi, o erkeklerle konuşmayı bile bilmezdi, bundan dolayı dili dönmezdi.

Tatlı dalgalar, genä kaplayıp, örttülär onnarı baştan ayaadan, attılar yukarı, çıkardılar en üsää da, yapıp onnarın tennerini tüü gibi, birdän indirdilär. (KÖ, 82: 17)

TT. Güzel duygular, yine sarıp, onları baştan ayağa örttüler, yukarı attılar, en yükseğe çıkardılar ve onların bedenlerini tüy gibi yapıp birden indirdiler.

Kızlar bilä büüyärdilär, sevärdilär biri-birini, nicä öz kızıkardeşlar. (OKK-OKK, 95: 10)

TT. Kızlar birlikte büyüyordu, birbirlerini öz kardeş gibi severdiler.

Dädu sandıydı, ani son saadı geldi. Ama dädu ozaman ölmedi, alıştı. (OKK-OKK, 97: 24)

TT. Yaşlı adam son saatinin geldiğini sanmıştı. Ama yaşlı adam o zaman ölmedi, iyileşti.

Aklından taa bir kerä geçirdi olduunu, annadı, ani artık tutuldu hem ani şansora yok năpmaa. Ama bu fikirä o taa sınaşmadı, akıl da erdirämedi. (OKK-OKK, 101: 9)

TT. Bir kere daha ne olduğunu aklından geçirdi, anladı ki artık yakalandı ve bundan sonra yapılacak bir şey yok. / Bir kere daha ne olduğunu (ne olup bittiğini) aklından geçirdi (ve) artık yakalandığını hem bundan sonra yapılacak bir şeyin olmadığını anladı. Ama bu fikire o henüz alışmadı, akıl da erdiremedi.

Bilmäzdi, nesoy kızın önündä açılınsın. Onuştan o da biraz sıkıntı çekärdi. Ama Kireki duyardı Makarinin sıcaklığını, annardı onun yalpak laflarını. (OKK-OKK, 102: 4)

TT. Kızın önünde nasıl açılacağını, bilmezdi. Bundan dolayı o da biraz sıkıntı çekerdi Ama Kireki, Makari'nin sıcaklığını hissedirdi, onun nazik sözlerini anlardı.

Makarinin biraz dili dolaşardı taa çok duygularından, nekadardır şaraptan. Ama o herbir sözünü ölçärdi, kendini saygılı götürärdi. (OKK-OKK, 103: 13)

TT. Makari'nin dili şaraptan ziyade duygularından biraz dolaşırdı. Ama o, her bir sözünü ölçerdi, saygılı davranırdı.

O bilmäzdi tatlı sözleri söylemää, sınaşık diildi birinä sokulmaa. Ama onun canı artık ekliydi kocasına, o bunu annardı islää. (OKK-OKK, 105: 23)

TT. O, tatlı sözler söylemeyi bilmezdi, birine sokulmaya alışık değildi. Ama onun kalbi artık kocasına bağlıydı, o bunu iyi anlardı.

Yanık ürää kopardı, parçalanardı onun için, kim yatardı bu topraan altında, kimin için o okadar öldürärdi kendisini... (S, 27: 23)

TT. Yanık yüreği kopardı, parçalanırdı onun için, kim yatardı bu toprağın altında, kimin için o, kendini o kadar harap ediyordu.

Hiç yakışmazdı durmaa bu dik bayır tepesindä, ayakları kayardı, da vardı nicä tukurlanmaa aşaa dooru. Ama Vladi bir elinnän tutunardı bildirkı otlardan, öbürünnän dä uzanardı etişsin koparmaa çiçekikleri. (ÇMD, 117: 4)

TT. Bu dik dağ tepesinde durmak hiç rahat değildi, ayakları kayardı ve aşağı doğru yuvarlanabilirdi. Ama Vladi bir eliyle geçen seneki otlardan tutunurdu, öbürüyle de koparacağı çiçeklere yetişmek için uzanırdı.

Olaydı onun vakıdı, o taa kim nekadardır iilendireceydi canını! Ama vakıt azdı, şakanın sırası diildi. (KÖ, 63: 15)

TT. Onun vakti olsaydı, kim bilir daha ne kadar o canını eğlendirecekti! Ama vakti azdı, şakanın sırası değildi.

Buazında durardı bir sert düünük da şindi o buuardı, tıkardı onu. (S, 27: 14)

TT. Boğazında sert bir düğüm dururdu ve şimdi o onu boğardı, bunaltırdı.

Buluşup hem selemneşip, onnar meraktan biri-birinin laflarını kesärdilär, doyamazdılar lafetmää. Ama zil çingırdadı, çaardı girsinnär zala. (KÖ, 64: 30)

TT. Buluşup ve selamlaşip, onlar meraktan birbirlerinin sözlerini keserdiler, konuşmaya doyamazdılar. Ama zil çingırdadı, salona girmeleri için çağırdı.

Okudum birkaç sıra, başlantısı beni kapıverdi, meraklı göründü. Ama artık etişärdik Kişinöva, çok-çok sayıklamaa yoktu vakıdım. (OKK-OKK, 92: 9)

TT. Birkaç satır okudum, başı beni sarıverdi, ilginç geldi. Ama artık Kişinev'e yaklaştık, düşünmeye çok vaktim yoktu.

Bilsän, nekadar ozaman azarlandıydım, arkama sansın bir bıçak saplandıydı. Ama kendi-kendimä emin ettiydim: "Eer istediim kızı almarsam – adam diilim!" (OKK-OKK, 100: 30)

TT. Bilsen, o zamanlar ne kadar azarlanmışım, sırtıma sanki bir bıçak saplanmıştı. Ama kendi kendime yemin etmişim: "Eğer istediğim kızı almazsam, adam değilim!"

Ko raametlilär sevinennär, ani er üzündä kaldı insannar, angıları sevärdilär onnarı hem tutêrlar onnarı aklında. Ama çok aalarkan, biz salvermäzmişik onnarı ayırılsinnar bizdän da geçsinnär öbür dünneyä. (DG, 15: 10)

TT. Bırak rahmetliler sevinenler ki yeryüzünde onları seven ve akıllarında tutan insanlar kaldı. Ama çok ağladığımızda, onların bizden ayrılmalarına ve öbür dünyaya göçmelerine izin vermezmişiz.

Kimisini boyardık mamunun yapaa iplik için boyalarınnan da sora daadardık kızlara, çocuklara, kimi çıkarmışık patredä. (S, 25: 1)

TT. Kimisini annemin yün iplik için boyalarıyla boyardık ve sonra fotoğrafını çektiğimiz kızlara, erkeklere dağıtırdık.

Stifanka başka bişey söyleyemedi, sade indirdi gözlerini aşaa da sessiz aldı önünä incecik yolcaazını zambaklar arasından. (S, 27: 16)

TT. Stifanka başka bir şey söyleyemedi, sadece gözlerini aşağıya indirdi ve zambaklar arasındaki ince yoldan sessizce yürümeye başladı.

Adamnar zar-zor savaşırmışlar açmaa yol eşiktän aul içinä, dama, kümesä, kilerä. Ama atınca birkaç kürek kaar, ardından üstünä yıkılanmış bir üüsek duvar, da adam kalarmış kaar altında, nicä tunel içindä. (HK, 29: 6)

TT. Adamlar eşikten avlu içine, dama, kümese, kilere zar zor yol açmaya çalışmışlar. Ama birkaç kürek kar atınca, arkadandan üstüne bir yüksek duvar yıkılmış ve adam tünelin içinde gibi, karın altında kalmış.

Orada karannıktı. Ama kırıştı birkaç keremet sklyd, da o kedik şimdi şıladardı iki karartıyı, nic tılsımnarı. (A, 54: 20)

TT. Orada karanlıktı. Ama kırışte birkaç kiremit sklyd ve o gedik şimdi iki karartıyı, tılsım gibi ışıldatırdı.

Satıcı yabancı dild açıkladı, ani onun ls yok, teklif etti birkaç çift başka modeld. Ama Marina indirtti vitrinadan o açık stl ayak kaplarını da deşti tkenciyln. (K, 61: 8)

TT. Satıcı, onun numarasının olmadığını yabancı dilde açıkladı (ve) birkaç çift başka model teklif etti. Ama Marina vitrinden o st açık ayakkabıları indirtti ve dkkn sahibiyile deşti.

Hesap etti, eer oturursa bitkiy kadar, etiştirmeyecek. Onuştan bir uygun aralıkt yavaşacak çıkıverdi zaldan da hodul-hodul rd uz mermer basamaklara. (K, 62: 14)

TT. Dşnd, eğer oturursa bitimine kadar, yetişemeyecek. Bundan dolayı uygun bir zamanda yavaşça salondan çıkıverdi ve gururlu bir şekilde mermer basamaklara doğru yrd.

Arada-sırada onun tabiat inatlı karşı koyardı o biotoklara, angıları Ruslandan gelrdilr da gerdilr Marinaya. Ama nezaman duygular logikaylan birlikt yaşamışlar da şimdi d annaşsınlar? (K, 77: 30)

TT. Arada sırada onun doğal inatçılığı, Ruslan'dan gelen ve Marina'ya geçen o biyoelektriklere karşı koyuyordu. Ama ne zaman duygular mantıkla birlikte yaşamışlar da şimdi de anlaşsınlar?

Su altında taa buz vardı, kayardı, da zordu dereleri gem, şmey gitm. (OKK-OKK, 96: 8)

TT. Suyun altında hl buz vardı, kayardı ve dereleri geçmek, şmeye gitmek zordu.

A.Vertinskiy ilerdn d bilrmiş bu adam marfetleri için, angılarına, inadına gibi, dşkn en nazlı kadınnar. Ama bu sefer resim kayet gzn arpr hem pek duygulandırr. (KG, 49: 18).

TT. A. Vertinskiy, nceden de bu adamın, en nazlı kadınların inadına dşkn olduğu marifetleri biliyormuş. Ama bu sefer resim çok gzne çarpıyor ve çok duygulandırıyor.

O evd yaptı ılıcacak bir duş, erleştirdi saçlarını hem biraz dzd makiyajını. (K, 64: 23)

TT. O, evde ılık bir duş aldı, saçlarını dzelitti ve biraz makyaj yaptı.

- Görmeerim problema, - dedi Ruslan. Ama o seslärdi hem duygulanardı Marınanın kalp acısına. (KÖ, 81: 6)

TT. Sorun olarak görmüyorum, dedi Ruslan. Ama o dinlerdi ve Marina'nın kalp acısına duygulanırdı.

O ilk tatlı zeetlär, angılar ansızdan geler senin naşına. Açıan onnar brakmêêrlar urokları yapmaa, imää, raat uyumaa. (S, 25: 7)

TT. Ansızın başına gelen o ilk tatlı sıkıntılar. Çünkü onlar dersleri yapmaya, yemek yemeye, rahat uyumaya izin vermiyorlar.

Karı, gül gibi, gözäl. Hem onun güzelli taa meraklı ozaman, açıan o güzellik ruba altında saklı. (KÖ, 67: 29)

TT. Kadın, gül gibi güzel. Hem onun güzelliği elbise altında gizli olduğu zaman daha çok merak uyandırmaktadır.

Bir kıpım o savaştı inandırısın kendini, ani yanılêr. Ama açıan bir kerä taa gözünü attı, şüpelär daalıp-gittilär. (KÖ, 70: 20)

TT. Bir süredir o, kendini yanıldığına inandırmak istedi. Ama bir kere daha gözünü attığında, şüpheler dağılıp gitti.

Silkip palaları dışarda, o taman getirärdi onnarı döşemää. Ama açıan yaklaştı kapu yanına, eşiktä şaş-beş oldu, palaları da elindän düşürdü. (ÇG, 87: 12)

TT. Dışarıda yollukları silkip o, tam onları sermeye getiriyordu. Ama kapının yanına yaklaştığında, eşikte şaşırıp kaldı, yollukları da elinden düşürdü.

Açıan Marina aynaya bakındı, kendi-kendinä gülümsedi: aynadan bakardı bir kısmetli karı! (KÖ, 79: 9)

TT. Marina aynaya baktığında, kendi kendine gülümsedi: aynadan mutlu bir kadın bakardı!

Bu gözäl seslär arasında, oturduu erimdä, gözlerimi dinnendirärdim, içim dä tatlı-tatlı gevşärdi. Ama bu raatlık kesildi, açıan yanıma oturdu bir şen karı. (OKK-OKK, 91: 8)

Bu güzel sesler arasında, oturduğum yerde, gözlerimi dinlendirirdim, içim de tatlı tatlı sakinleşirdi. Ama yanıma neşeli bir kadın oturunca, bu rahatlık kesildi.

Hep ölä gözäl, nicä o gün, açıan küçük Vladicik baaşladıydı bir top çiidem sevgili manisinä! (ÇMD, 119: 19)

TT. Küçük Vladicik'in sevgili büyükannesine bir demet çiğdem hediye ettiği o gün gibi güzeldi! / Küçük Vladicik sevgili büyükannesine hediye ettiği bir demet çiğdem o günkü gibi (hep öyle) güzeldi!

Sarı-kırmızı laaleleri dâ lüzgercik enikunu kıpırdadardı, ama onnar da hiç şen diildilär, düřüktülär. (S, 22: 3)

TT. Sarı-kırmızı laleleri de rüzgâr yavaşça kıpırdatırdı, ama onlar da hiç neşeli değildiler, somurtkandılar.

Hakına, ansızdan o daptur geldi, ama istämedi göstereyin, nekadar önemniydi ona deyni bu sefalı haber. (HK, 29: 16)

TT. Gerçekten, aniden, o irkildi, ama onun için bu güzel haberin ne kadar önemli olduğunu göstermek istemedi.

Onun konşertini, bekim dâ, sevmeerlär, ama bölä kvartirant taa çok fayda getirer, nekadar zarar. (HK, 35: 13)

TT. Onun konserini, belki de, sevmiyorlar, ama böyle kiracı zarardan çok fayda getirir.

Marina kırdı bir parça şokolat, istedi versin ona da, ama o almadı, ancak uzattı çenesini, kız koysun “gormonu” dişleri arasına. (KÖ, 77: 19)

TT. Marina bir parça çikolata kırdı, ona da vermek istedi, ama o almadı, sadece kız “hormonu” dişlerinin arasına koyması için çenesini uzattı.

Bu detdom bizim küüdä çok durmadı, ama hatırımda kaldı, nekadar talantlı uşaklar vardı aralarında, ne becerikli işlär yapardılar. (BT, 125: 17)

TT. Bu yetimhane bizim köyde çok kalmadı, ama aralarında çok yetenekli çocukların olduğu, çok becerikli şeyler yaptıkları hafızamda kaldı.

Sevämedilär doyunca, ikisi uşak büüdämedilär. Ama göktä onnar olaceklar bilä, neçinki Allahın önündä onnar ikisi dâ günäasız. (S, 28: 12)

TT. Doyasıya sevediler, ikisi (birlikte) çocuk büyütemediler. Ama gökte onlar beraber olacaklar, çünkü onlar, ikisi de, Allah’ın önünde günahsızdır).

Annattıkların uzun sürttü, ama dooru olduunu inandıramadın, – bän dâ hep “yangına körüklän gidärdim”. (DG, 17: 28)

TT. Anlattıkların uzun sürdü, ama doğru olduğuna inandıramadın, ben de hep “yangına körükle gidiyordum.”

Bölä sayıklarkan, bir dâ meret fikir, näändansa, çıkıverdi: “Acaba Lenka dooru mu söyleer? Bu yaramaz kızı, ani uşaklı artık geçmiş, ama akılcı taa başına etişmemiş, olur mu inanmaa?..” (HK, 30: 8)

TT. Böyle düşünürken, bir de kötü fikir, neredense, çıkıverdi: “Acaba Lenka doğru mu söylüyor? Çocukluğu artık geçmiş, ama akı hâlâ başına gelmemiş bu yaramaz kıza, inanılır mı/inanmak mümkün mü?..”

Bana gelärdi, ani beşimizdän o taa çok beni sevärdi. Ama bän bir kerä bilä demedim: “Seni pek severim, bobacıım!” (BT, 129: 24)

TT. Bana öyle gelirdi ki o, beşimizden beni daha çok severdi. Ama ben bir kere bile “Seni çok seviyorum, babacığım!” demedim.

Yaşamak sonsuz-kenarsız, bizim annamamıza görä, eer, olmarsa bir hatalı tabiat kataklızması. Ya da birkimsey fena neetinnän yapmarsa bir katastrofa da diişilsin bu düzgün, käämil dünnä. (S, 20: 14)

TT. Bizim anlayışımıza göre, hayat uçsuz bucaksız(dır), eğer yanlışlıkla bir doğa felaketi olmazsa. Ya da bir kimse bu düzgün, güzel dünyanın değişmesi için kötü niyetiyle bir felaket yapmazsa.

Garipçä durardı bu eskilik şimdi, 21-ci asirdä, ani kalmış eveldän, nicä muzey eksponatı. (HK, 36: 25)

TT. Bu eskilik, şimdi, 21. asırda, eskiden kalmış bir müze eseri gibi, biraz garip dururdu.

Bu sansın bir artistkaydı, ani kendi ispiyadasını bölä duygulu sölärdi. (HK, 39: 31)

TT. Kendi hikâyesini öyle duygulu söyleyen sanatçı bir kadın gibiydi.

O görärdi, ani Makari benzemäzdi üzsüz çocuklara, angıları düşkün kolay kurbanı. (OKK-OKK, 102: 6)

TT. O, Makari'nin kolayca kurban olan yüzüz oğlanlara benzemediğini görürdü.

Soruşlar öndercilerin saar kulaklarından dönärdi geeri. Ama Nikolay İlyiç bilmäzdi, ani dooru cuvap alınacak taa 20-25 yıldan sora. (A, 57: 17)

TT. Sorular yöneticilerin sağır kulaklarından geri dönüyordu. Ama Nikolay İlyiç doğru cevabın daha 20-25 yıl sonra alınacağını bilmezdi.

Onun duruşunda varmış bir yorgunnuk, sansın büyük umudu yaşamasında boşı çıkmış. Hem onun bütün görünüşü – iprak jaketkısı, eski çantası, üüsek ökçeli emenileri - belli edärmış, ani hepsi bunnar - zengin yaşamının artıkları. (KG, 48: 14)

TT. Onun duruşunda bir yorgunluk varmış, sanki hayatında, büyük umudu boşı çıkmış / gerçekleşmemiş. Hem onun bütün görünüşü - yıpranmış ceket, eski çantası, yüksek topuklu ayakkabıları - belli edermiş ki bunların hepsi, zengin hayatın artıkları(dır).

Onun inancaa gelmäzdi, ani o genç insancık, angısı utanardı kaldırsın gözlerini da bir öpücük kondursun yanaana, şimdi sä te, yanında zararsız melek. (KÖ, 78: 30)

TT. O, gözlerini kaldırmaya ve yanağına bir öpücük kondurmaya utanan o genç kadının şimdi yanında zararsız bir melek gibi olduğuna inanamazdı.

Ruslan annadı, ani onnar ikisi dā sevgi çekerlär. Hem taa bir kerä inandı, ani Marinaya da Ruslan lääzım kār ölä, nicä Marina Ruslana. (KÖ, 81: 8)

TT. Ruslan onların ikisi de sevgi istediğini anladı. Marina Ruslan’a nasıl lazımsa Marina’ya da Ruslan’ın aynı şekilde lazım olduğuna bir kez daha inandı.

Bir gün Mitruş dışarda kumnukta oynardı, mamusu da dayma kapu önündä dönüşardı. Ama birisi görmemiş, ani bizim aul içinä kimsä yabancı girmiş. (ÇG, 87: 8)

TT. Bir gün Mitruş dışarıda kumlukta oynardı, annesi de daima kapının önünde dolaşıp dururdu. Ama bizim bahçeye yabancı birinin girdiğini hiç kimse görmemiş.

Kireki taa istemäzdi evlenmää. Ama bir taraftan da düşünärdi, ani Sandika da şansora topuklarına basêr. (OKK-OKK, 96: 31)

TT. Kireki henüz evlenmeyi istemezdi. Ama bir yandan da Sandika’nın artık kendi ayakları üstünde durduğunu düşünürdü.

Bütün gün biz uşakça yarışardık, kim taa üstün çıkacak bizim pembä düşlerimizdä, ani küçük kızların kafacıklarında uçuşardılar, renkli kelebeklär gibi. (Kİ, 131: 4)

TT. Bütün gün biz, küçük kızların kafalarında renkli kelebekler gibi uçuşan pembe rüyalarımızdan kim daha üstün çıkacak diye çocukça yarışardık.

Yaşa, canım! Hem sevin, her gün sevin, ani yaşêersın! (OKK-OKK, 115: 6)

TT. Yaşa, canım! Hem sevin, her gün sevin ki yaşıyorsun!

İlkyazın mezarlıkta gözäl açmıştı zambaklar. Sansın bir büük eşil kilim döşeliydi bu raametliktä, angısı kaplamıştı mezarlı baştan – başadan (zt). (S, 21: 17)

TT. İlkbaharda mezarlıkta güzel zambaklar açmıştı. Bu rahmetlikte, sanki mezarlığı tamamen kaplayan büyük yeşil bir kilim döşeliydi.

Varçi getirärdi ona kendi oyuncaklarını, âşıklarını, kuklalarını, Lidacık ta sevinärdi hem pek gevrek gülärdi. Ama şimdi Lidacık hastaydı, yatardı döşektä da dışarı hiç çıkmazdı. (A, 50: 18)

TT. Varçi ona kendi oyuncaklarını, âşıklarını, bebeklerini getirirdi, Lidacık da sevinirdi ve pek tatlı gülerdi. Ama şimdi Lidacık hastaydı döşekte yatardı ve hiç dışarı çıkmazdı.

Çapkın guşter onnarlan sansın saklambaçık oynardı. Ama şalver oyuncu hep gözledärdi kaçırmasın o tarafı, neredä kimsey yok. (ÇG, 89: 12)

TT. Yaramaz kertenkele onlarla sanki saklambaç oynardı. Ama kurnaz oyuncu, kimsenin olmadığı tarafı kaçırmamak için hep gözlerdi.

Ruslan denärdi, nicä Marina benzemäzdi başka karılara, angıları düşkündü paraya, paalı import maşinalara, zenginnä. (KÖ, 74: 30)

TT. Ruslan, Marina'nın paraya, pahalı yabancı arabalara, zenginliğe düşkün olan diğer kadınlara benzemediğini görüyordu.

Üçüncü kattan birinciyä kadar vardı hayli basamak. Çünkü irmi-irmi beş basamak inmää genç insana zor diildi. Ama etişär-etişmäz ikinci katın uuruna, Marina kendi dä annamadı, nasıl iki ayaa da birdän-birä kayıverdi ileri, nicä lıjalar, da o oturdu! (KÖ, 62: 15)

TT. Üçüncü kattan birinciye kadar epey basamak vardı. Çünkü yirmi yirmi beş basamak inemk genç insana zor değildi. Ama ikinci katın önüne yetişir yetişmez, Marina kendi de, iki ayağının da birdenbire, kayak gibi öne doğru nasıl kayıverdiğini ve o oturduğunu/ düştüğünü anlayamadı!

Ruslanın duygularına o artık kapılırdı. Ama kalbin düülmesi taa sıklaştı, açan Ruslan onun omuzlarından yavaşacık çekti incecik bretelleri da dudakları ilişti güüsünä. (KÖ, 78: 11)

TT. O artık Ruslan'ın duygularına kapılıyordu. Ama Ruslan onun omuzlarından yavaşça incecik sütyen askılarını çekince ve dudakları göğsüne ilişince kalbinin çarpması daha da sıklaştı.

Kahırdan Dinanın ürää kopardı. Ama çok geçmedi, düdük uuldadı, haber verdi, ani gemi yollanêr. (OKK-OKK,94: 12)

TT. Üzüntüden Dina'nın yüreği parçalandı. Ama çok geçmedi, düdük çaldı, geminin kalkacağını haber verdi.

Büük havezlän üürenärdi ufak hayvancıkların yaşamasını, onnarın marfetlerini. Çünkü Mitruş islää bilärdi, ani onun eşil dostu hiç bir kerä bilä aac kalmayacak: üzümçük, kirezçik hem başka emişçik o bizim baada herkerä bulacek. (ÇG, 90: 24)

TT. Büyük hevesle ufak hayvanların hayatını, onların marifetlerini öğreniyordu. Çünkü Mitruş islää bilärdi, ani onun eşil dostu hiç bir kerä bilä aac kalmayacak: üzümçük, kirezçik hem başka emişçik o bizim baada herkerä bulacek. (ÇG, 90: 25)

Evlenmää bir zengin erä diil zor. Ama aylä bakmaa, ev yapmaa, uşakları kaldırmaa - te bu (ö parç) çok zor. Hem biläsin, ani insanı kısmetli yapêr diil zenginnik, kısmet yapêr insanı zengin, - bir nasaat gibi söledi karı. (OKK-OKK, 104: 7)

TT. TT. Zengin olan bir aileye gelin gitmek zor değildir. Ama aileye bakmak, ev yapmak, çocukları büyütmek, işte bu çok zor(dur). Hem bilmelisin ki insanı kısmetli yapan zenginlik değil, insanı zengin yapan kısmettir, kadın bir nasihat gibi söyledi.

Makari kimi kerä geç gelärdi. Ama açan yaklaşardı uşaklara uyuyurkan, düzeldärdi yorganı, öpärdi burnucuklarını hem yanacıklarını. (OKK-OKK,110: 6)

TT. Makari kimi zaman geç gelirdi. Ama ocuklara uyurken yaklaştığında, yorganı dzeltirdi, burunlarını ve yanaklarını öperdi.

Ortodoks hristiannıkta var eveldn, dedelerdn kalma bir hatırlı adet– Küçük Paskelled dolaşmaa ana-bobaların, hısımnarın, dostların mezarlarını, angılar oyu vakıtsız raametli olmuşlar. (S, 21: 1)

TT.Ortodoks Hristiyanlık'ta evvelden, dedelerden kalma hatırlı bir det var(dır): Küçük Paskalya'da çoğunun zamansız rahmetli olan anne-babalarının, akrabalarının, dostlarının mezarlarını ziyaret etmek.

Evdekilr s suuklarda severlr yapınmaa ocaan yanında, nered var neyln geinm: ırıllar topl  rlar trolaları, piinir kırıntılarını, beenerlr st  z, emişçik. (HK, 35: 9)

TT. Evdekiler ise soğuklarda geçinecek şeylerin olduğu ocağın yanında yaşamayı seviyorlar: Çırcır böcekleri ekmek, peynir kırıntılarını topluyorlar, süt ve yemiş seviyorlar.

Afet, nişan z  n takamadım, ama taa var vakıt!– gv   hep brakmazdı kucaandan gelini. (bln) (HK, 46: 21)

TT. Affet, nişan yz  n takamadım, ama daha vakit var! damat gelini hiç kucağından bırakmazdı.

Petraşku Koçancı yaptı l, nic dedi Nikolay  lyi: sattı in  , alıp başını, oolunnan gitti Mariupol, nereyi oyu gidrdi işlem  . (A, 57: 21)

TT. Petraşku Koçancı Nikolay  lyi'in dediği gibi yaptı: ineği sattı, alıp başını oğluyla çoğunun çalışmaya gittiği Mariupol'a gitti.

Bizim evimiz k  yn ortasındaıdı, onuştan hepsi biz yakındı: şkola, tükün, selsovet, pravleniya, bolnişa. (BT, 125: 7)

TT. Bizim evimiz k  n ortasındaıdı, bundan dolayı hepsi bize yakındı: okul, dkkn, köy meclisi, idare binası, hastane.

şiş duvarın ardında, o k  mil maavimsi çamnar aralarında, nered Marina sabaalen mutluca gezinrdi, şofrlar duruşardılar, beklrdilr ministruları, firmanın ndercilerini. (K , 63: 2)

TT. Cam duvarın arkasında, sabahleyin Marina'nın mutluca dolaştığı o güzel mavimsi amlar aralarında şofrlar dururdu, bakanları, firmanın başkanlarını bekliyordular.

 z çizgileri iiric, sert, angıları pek yaraş r adamnara, gsterrdi onun etin, kırılmaz-bklmz gagauz ruhunu. (G K, 11: 17)

TT. Erkeklerle çok yakışan irice, sert yüz çizgileri, gösterirdi onun etin, kırılmaz, bükülmez Gagauz ruhunu.

Bu iki boya karışmış, nicä resimcinin palitrasında, da olmuş gözäl bir eşil-maavi renk! (KS, 122: 26)

TT. Bu iki renk, ressamın paletindeki gibi karışmış ve güzel yeşil-mavi bir renk olmuş.

- Şindi, açan ikimiz bir döşää paylaştık, Marina, – serioz dedi Ruslan, – taa pek seni sevdim. (KÖ, 81: 12)

TT. - Şimdi, ikimiz bir yatağı paylaşınca, Marina -ciddi bir şekilde dedi Ruslan-seni daha çok sevdim.

1.3. KESİK (EKSİLTİLİ) CÜMLE

Sän olacan ana, bän dä – boba. (olacam.) (KÖ, 86: 2)

TT. Sen anne olacaksın, ben de baba. (olacağım.)

Onnar ötääнна – bu berääнна, onnar orayı – bu karşıya. (geçärdi.) (ÇG, 89: 12)

TT. Onlar diğer tarafa, bu beri tarafa, onlar oraya, bu karşıya. (geçerdi.)

Bir büük, yaşamak kadar, sevgi için. (annadacam) (OKK-OKK, 92: 18)

TT. Bir büyük, hayat kadar, sevgi için. (bir önceki cümleye göre “anlatacağım”).

Patta döşeli kadrela, erdä – parça pala. (döşeli) (OKK-OKK, 104: 14)

TT. Sedirde duvar kilimi döşeli, yerde ise yolluk. (döşeli)

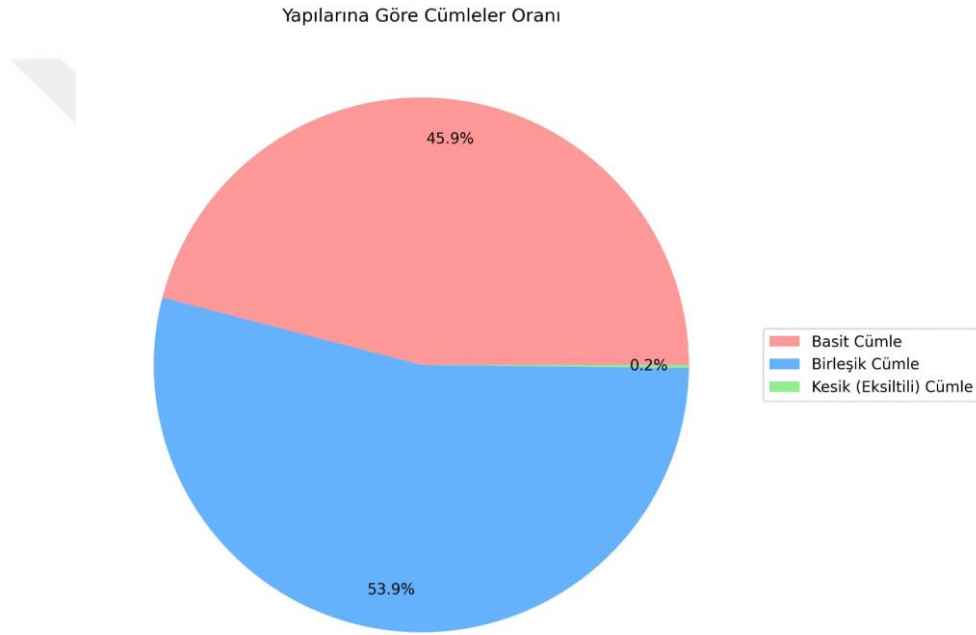
Son şaraatı! (beklärdi) (BT, 129: 14)

TT. Son hükmü! (bir önceki cümleye göre “bekliyordu.”)

SONUÇ

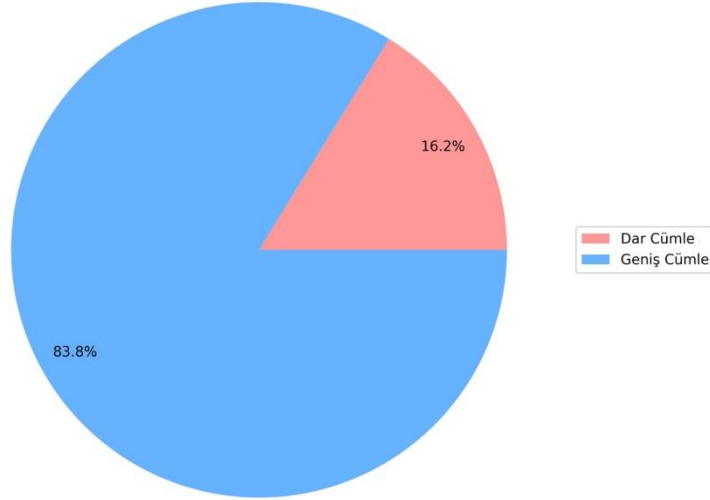
Üzerinde çalıştığımız Anku Boeva'nın *Güllerim Solmasın* adlı eseri toplamda on üç hikâyeden oluşmaktadır. Bu çalışma ile söz konusu eser çerçevesinde Gagauz Türkçesinin cümle yapısı ele alınmıştır.

İncelediğimiz eserde toplamda 2764 cümle tespit edilmiştir. Bu cümleler yapılarına göre “Basit”, “Birleşik” ve “Kesik (Eksiltili)” olmak üzere üç grupta incelenmiştir. Bunlardan 1270 (% 45.9) adeti basit cümleden, 1489 (% 53.9) adeti birleşik cümleden ve 5 (% 0.2) adeti ise kesik (eksiltili) cümlelerden oluşmaktadır. İncelenen cümlelerde en büyük payı birleşik cümlelerin oluşturduğu görülmektedir.



Basit cümleler, yalnızca temel öğelerin bulunduğu (özne ve yüklem) ve temel öğelerin yanında yardımcı öğelerin de (tümleçler) yer alması bakımından “dar cümle” ve “geniş cümle” olmak üzere iki grupta incelendi. Çalışmamızda 206 (%16.2) adet “dar cümle” ve 1064 (%83.8) adet “geniş cümle” tespit edilmiştir. Geniş cümlelerin, dar cümlelerden sayıca fazla olmasının nedeni, bu yapıdaki cümlelerin daha fazla yardımcı öge barındırarak ifadeyi zenginleştirilmesi ve karşı tarafa daha açıklayıcı bilgiler sunmasından kaynakladığı kanısındayız.

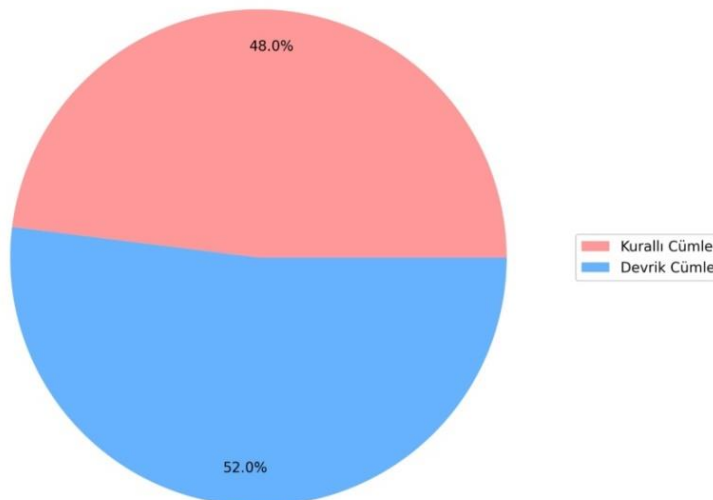
Basit Cümlelerin Dar-Geniş Oranı



Yüklemler türüne göre sadece basit cümlelerde “fiil cümlesi” ve “isim cümlesi” olmak üzere iki grupta incelendi. Yapılan incelemede, basit fiil cümlelerinin sayısı 1052 (% 82.8) olarak belirlenirken, basit isim cümlelerinin sayısı 218 (%17.2) olarak tespit edilmiştir. Söz konusu bu iki cümle türü arasındaki fark oldukça dikkat çekicidir ve *Güllerim Solmasın* adlı eserde, fiil cümlelerinin belirgin bir ağırlık taşıdığını göstermektedir. Yazarın, eserinde eyleme dayalı bir anlatım tarzı benimsediğini söylemek mümkündür.

Çalışmada, basit cümleler, yüklemelerinin yerine göre, kurallı (düz) ve devrik cümle olarak iki grupta incelenmiştir. Eserde geçen kurallı (düz) basit cümlelerin sayısı 610 (% 48) devrik basit cümlelerin sayısı 660 (%52)’tır.

Yüklemin Yerine Göre Cümleler



Gagauz Türkçesinde daha çok devrik yapılı cümlelerin kullanıldığı “Cümle ve Cümle Çeşitleri” bölümünde belirtilmişti. Yukarıdaki grafikte de görüldüğü üzere incelediğimiz eserde, aralarındaki fark az da olsa devrik cümlelerin fazlalıkta olduğu görülmektedir. Yazarın devrik cümleleri fazla kullanmasının nedeni, anlatımında belirli kelimeleri vurgulamak ve anlatıma hareket katmak olduğunu söylemek mümkündür.

Basit cümleler anlamlarına göre “olumlu cümle”, “olumsuz cümle”, “soru cümlesi” ve “ünlem cümlesi” olmak üzere dört grupta incelenmiştir. Kurallı ve devrik cümlelerin toplamında geçen olumlu cümlelerin sayısı 1071, olumsuz cümlelerin sayısı 118, soru cümlelerinin sayısı 49 ve ünlem cümlelerinin sayısı ise 32’dir. Yükleme başta olan devrik fiil cümlelerinde ve isim cümlelerinde *ünlem cümlesi* bulunmamaktadır. Ayrıca yükleme başta olan devrik isim cümlelerinde *soru cümlelerine* de rastlanmamıştır.

Çalışmada, devrik yüklem cümle içinde bir öge olarak ele alınmış ve yüklem konumuna göre cümleler sınıflandırılmıştır. Devrik yüklem, cümlenin sonunda yer alıyorsa cümleler "kurallı basit cümleler" olarak değerlendirilmiş; yüklem cümlenin başında bulunduğu durumlar “yüklem başta bulunan basit devrik cümleler”, yüklem ortada bulunduğu durumlarda ise "yüklem ortada bulunan basit devrik cümleler" şeklinde tasnif edilmiştir.

Gagauz Türkçesinde yükleme olumsuz yapmak için fiile olumsuzluk eki olan “-mA” eki, isme gelen -sız olumsuz eki ya da “yok”, “diil/diyl” gibi olumsuzluk bildiren sözcükler gelmektedir.

Gagauz Türkçesinde soru cümleleri, “-mI” soru ekleriyle veya “ne”, “kim”, “nerä”, “angi,” vb. soru kelimeleriyle oluşturulmaktadır.

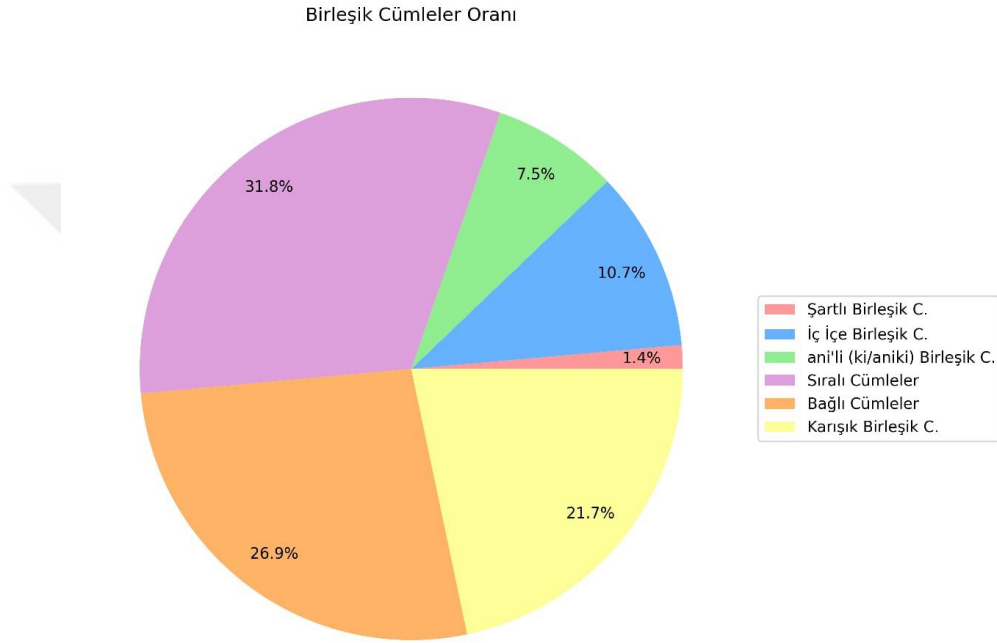
Gagauz Türkçesinde kullanılan ünlemler ise cümlelerin herhangi bir yerinde kullanılacağı gibi bazen de cümlede ünlem ifadesi içeren bir eylem olmasa da kullanılabilir.

İncelenen eserde en fazla paya sahip olan birleşik cümlelerdir. Tespit edilen 1489 adet birleşik cümlenin içerisinde en az yüzdeye sahip olan şartlı birleşik cümlelerdir. Eserde sadece 21 adet şartlı birleşik cümleye rastlanılmıştır. Bu da birleşik cümlelerin içerisinde %1.4’lük bir orana tekabül etmektedir.

Eserde geçen ani’li (ki/ aniki) birleşik cümlelerin sayısı, 112 (% 7.5)’dir. Eserde Gagauz Türkçesine özgü ani’li cümleler çoğunluktadır. Eserde sadece bir adet ki’li birleşik cümleye rastlanmıştır. Sadece “aniki” ile bağlanan cümleler ise tespit

edilememiştir. İç içe birleşik cümlelerin sayısı 160 (%10.7)'dir. En fazla paya sahip olan sıralı cümlelerdir, toplamda 473 (% 31.8) adettir.

Bağlı cümleler, 400 (%26.9) adettir. Son olarak, eserde geçen karışık birleşik cümlelerin sayısı ise 323 (%21.7)'tür. Azımsanamayacak bir yüzdeye sahip olan karışık birleşik cümleler, şartlı birleşik, iç içe birleşik, anı'lı (ki/aniki) birleşik, sıralı cümlelerin ve bağlı cümlelerin bir ya da birden fazlasının bir araya geldiği bir birleşik cümle türüdür.



Çalışmanın sonunda, eserde geçen bilinmeyen kelimelerin sözlüğü hazırlanmıştır. Sözlüğün hazırlanma aşamasında P. Çebotar ve I. Dron'un birlikte hazırladıkları *Gagauzça-Rusça-Romınca Sözlük*'ten yararlanılmıştır.

Sonuç olarak çalışmamızda elde ettiğimiz veriler gösteriyor ki Gagauz Türkçesi, cümle öğeleri, cümle türleri ve cümle yapısı bakımından Türkiye Türkçesi ile büyük ölçüde benzerlik göstermektedir.

SÖZLÜK

-A-

Aaç (I)	: Aç
Aaç (II)	: Ağaç
Aalaşmaa	: Ağlaşmak
Aalem	: 1. Yabancı (el âlem), 2. Dünya
Aar	: Ağır, güç, zor
Aaretlik	: Evlatlık
Aarıtmaa	: Arıtmak, temizlemek
Aarif	: Arif, okumuş, akıllı
Aarlanmaa	: Ağırlaşmak, kötüleşmek, zor duruma düşmek
Aaz	: Ağız
Aba	: Evde dokunmuş basit bir kumaş
Abrikos	: Kayısı
Absolüt	: Kesinlikle
Acı	: İstıraplı, üzüntülü (mec.)
Acılı	: Kederli
Açan	: -dığı zaman
Açıkgöz	: Açıkgöz
Açılmaa	: 1. Açılmak 2. Aydınlanmak
Adamaa	: Vaat etmek, söz vermek
Adcasına	: Adıyla
Adınnamaa	: Adımlamak
Agent	: Ajan, temsilci
Agregat	: Araç
Alaf	: Hayvan yemi olarak ot ve saman
Alat	: Acele
Alatlamaa	: Acele etme
Aldamaç	: Ziyafet, mükâfat
Alıcı	: Alıcı, müşteri
Alışmaa	: 1. Alışmak 2. İyileşmek, sağlığına kavuşmak
Alıştıрмаa	: Alıştırmak, öğretmek,
Alif	: Alev, ateş

Alifli	: 1. Alevli, kızgın, hararetli. 2. Hırçın
Alma	: Elma
Amazç1	: İftiracı, ihbarcı
Ancak	: Anca, yalnızca
Angı	: Hangisi
Anılmış	: Meşhur
Anız	: Anız, biçilmiş tarla
Ani	: Hani
Anmak	: Anma
Annamak	: Anlama, anlayış
Annatma	: Hikâye, anlatılan konu
Annı	: Alnı
Ansambl	: Meclis, toplama
Ansızdan	: Ansızın
Aparat	: Araç gereç
Apetit	: İştah
Arhaizma	: Arkaizm
Arhitektura	: Mimari
Arkuş	: Keman yayı
Artistka	: Kadın artist
Aslı	: Gerçek
Astronomiya	: Astronomi
Aşçıyka	: Kadın aşçı
Aşırı	: Yabancı diyar, dış memleket
Aul	: 1. Ağıl, 2. Çift
Aurt	: Avurt
Autmaa	: Avutmak
Autturmaa	: Avutturmak
Avgust	: Ağustos
Avtobus	: Otobüs
Avtomat	: Otomatik tüfek
Avtor	: Müellif, yazar
Ay-aydın	: Ayın aydınlık hâli
Ayakça	: Ayakta duran

Ayıflanmaa	: Hayıflanmak, üzüntü duymak, pişman olmak
Aykırılamaa	: Kestirmek, kestirerek geçmek
Ayle	: Aile
Ayoz	: Melek, aziz
Ayozlu	: Aziz, mukaddes
Aza	: Üye
Azetmee	: Hoşlanmak, sevmek

-B-

Ba	: Kâh
Baa	: Bağ
Baaşış	: Bahşış, hediye, mükâfat, ödül.
Baaşlamaa	: 1. Bağışlamak, hediye etmek, 2. Affetmek
Babu	: Yaşlı kadın, nine
Bak	: İçin
Bakal	: Kadeh
Bakırlık	: Bakır kovaları asmak için çengel (omuzluk)
Balaban	: Uzun boylu, sağlıklı
Balans	: Denge
Balerina	: Balerin
Balet	: Bale
Basetmee	: Atmak, fırlatmak
Basma	: Mendil
Bastirmaa	: Bastırmak, sıkıştırmak
başa çıkarma	: İş sonuna kadar getirmek
başça	: Bahçe
başçıvancılık	: Bahçıvancılık
başkabak	: Baş örtüsüz, başı çıplak
başlantı	: Başlangıç
başmak	: Ayakkabı; çizme
batal	: Heybetli, dev görünüşlü kişi
batü	: Ağabey
bayırcık	: Küçük bayır
bazinä	: Kuyu, çukur, havuz
bederka	: Atlı araba, kağrı

beenmee	: 1) Beğenmek. 2) Sevmek
bekim	: Belki
berääñki	: Beriki, en yakın olanı
beşka	: Beşlik (oyun)
bet	: Bed (çirkin, kaba, kötü)
beygir	: At
bezbelli	: Herhâlde
bıldır	: Geçen sene
bilä	: İle, de
bilmeycä	: Bilmece
bir lafsız	: Tek kelime söylemeden
bireri	: Birlikte, bir araya gelerek
bitki	: Bitiş; son
bitki bitkiye	: Eninde sonunda
bitkidä	: Bitiminde
biyaz	: Beyaz
boba	: Baba
bolay	: Keşke
bolnița	: Hastane
bomboni	: Bonbon şekeri
booday	: Buğday
boran	: 1. Kuvvetli rüzgâr; 2. Tipi
borç	: Boza
bordey	: Kulübe, baraka
bosonoj	: Ayakkabı, sandalet
boşça	: Bohça
boy	: 1. Boy 2) Kıyı, sahil
boyar	: Bey, asilzade, zengin kişi, aristokrat
boynu	: Boyun
boyuna	: Yanında, yakınında
boz	: Boz
bölä	: Böyle
brakmaa	: 1. Bırakmak 2. İzin vermek
bretelka	: Sütyen

brınnamaa	: Vızıldamak
buaz	: Boğaz
bucak	: Bozkır, Moldova'nın güney kısmı
budaklı	: Budaklı; dallı
buhalter	: Sayman, hesap uzmanı
buka buka	: Lokma lokma, parça parça
buka	: Bir parça (ekmek)
buket	: Demet
bukva	: Harf
bulü	: 1. Ağabey, 2. Teyze, 3. Yaşlı / evli kadına hitap
burulmaa	: Kıvrılmak, bükülmek, dönmek
buzaa	: Buzağı
büücülük	: Büyücülük
bürüncük	: İpek
bütün-bütünä	: Büsbütün
büün	: Bugün

-C-

Cafayır	: Cevahir, kıymetli taş, elmas
Camal	: Soba
Cambaz	: Cambaz
Canavar	: Kurt
canına taketmää	: Canına tak etmek, dayanamaz duruma gelmek
ceer	: Ciğer
cenk	: Savaş, cenk
cıba	: 1. Küçük 2. Kısa
cicili	: Süslü
cicilemee	: Süslemek
civan	: Genç, yiğit
Cuma Babusu	: Mukaddes Cuma günü
Cümbüş	: Cümbüş, eğlence, şaka

-Ç-

Çalgıcı	: Çalgıcı, şarkıcı, solist
Çalmaa	: Çalmak; türkü, şarkı söylemek
Çantı	: Kalça

Çapkın	: Yaramaz
Çata	: Çete, grup
Çatı	: Kısa urgan
Çeketmee	: Başlamak
Çekilmee	: Çekilme (Tartılmak, kurumak)
Çekmee	: Çekmek, canı istemek
Çember	: Baş örtüsü
Çemrek	: Atılğan, çevik
Çemremee	: Sıvamak
Çep	: Tıkaç (Fıçının tıkaçı)
Çepiç	: Ayakkabı
Çıbık	: Çubuk
Çıkım	: Küçük bir arazi parçası
Çırçıl	: Cırcır böceği
Çırpı	: Kuru üzüm asmasının dal budakları
Çıtlatmaa	: Çıtırdatmak
Çıvdırık	: Çıldırılmış
çiçek burnunda:	Henüz yeni
çiçu	: Amca
çii	: Çiğ, çiğ düşmüş
çiiz	: Çeyiz
çimçirik	: Yıldırım, şimşek
çimennik	: Çimenlik
çiten	: Büyük sepet
çocukak	: Küçük erkek çocuğu
çocuk	: Erkek çocuğu
çoktankı	: Uzun zamandan beri
çorbacı	: Sahibi, maliki
çorbacıyka	: Sahibe
çotuk	: Kütük, üzüm asmasının kütüğü
çölmek	: Çömlük, topraktan yapılmış çanak
çöşme	: Çeşme
çukman	: Yünlü ev dokuması
çukundur	: Şeker pancarı

çüven : Kazan

-D-

Da : 1. Dahi, keza, 2. Evet

Daa : Orman

Daalışmak : 1. Bölünme, parçalanma

Daalmaa : Dağılmak

Dädu : Dede

Dalamaa : Isırmak

Dalgalı : Dalgalı, coşkun

Dam : 1. Dam, at ahır 2. Depo, ambar

Damna : Damla

Daptur gel- : Birden sıçrayıp uyanmak, irkilmek

Dargın : 1. Sinirli 2. Küskün, dargın

Daroşka : Nakış

Darsık : Kederli, üzüntülü

Darsımaa : Kederlenmek, üzülmek

Dartılma : Başörtüsüyle başını bağlamak

Dartmaa : Çekmek

Datmaa : Tatmak

Davranmaa : Harekete geçmek

Dayka : Dayı

Dayma : Daima, her zaman, ebediyen

Daymaların daymalarında: Yüzyıllar boyunca, ebediyete kadar

Denemee : Takip etmek, araştırmak, incelemek

Derisini kurtarmaa: Canını kurtarmak

Desert : Tatlı

Detdom : Yetimhane

Deyni : Kelimelerin sonuna ilâve edilen bir edat.

Dikmää : Dikmek (elbise vs.)

Diil : Değil

Diil çoktan : Çoktan değil

Diiren : Dirgen

Diiş : Değişme, değiş tokuş

Diişilmek : Değişilmek; değişme

Diiştirmee	: Değiştirmek
Dimi	: 1. Ev dokuması bez; 2. Ev dokuması pantolon
Dinmee	: Yorulmak
Direktör	: Müdür
Direřkän	: Dirençli, dayanıklı
Direşmee	: Direnmek, gayret göstermek
Diri	: Canlı
Distanııya	: Mesafe
Dişıplina	: Disiplin
Divan durmak	: El pençe durmak
Diveç	: ebediyen
Dizayn	: Tasarım
Dizçä	: Diz üstü (oturmak)
Dokument	: Belge
Dokurcun	: Ot yığını
Dolaşmaa	: Dolaşmak, gezmek
Dolay	: 1. Dolay 2. Çevresinde, yanında
Don	: Pantolon
Donaklı	: Süslü, süslenmiş
Doorutmaa	: Doğrultmak, düzeltmek
Dostlaşmaa	: Dost olmak, arkadaş olmak
Doz-dolay	: Çepeçevre; etrafta
Dönüşmee	: İşsiz güçsüz dönüp dolaşmak
Dram	: Dirhem
dudaklarını şişirmee	: Şişmek, böbürlenmek; gücenmek, kızmak
Dufi	: Kokular, güzel koku
Dufili	: Güzel kokular sürünmüş
Duman	: 1. Duman 2. Sis, buhar
Dup duruk	: Dupduru (çok berrak)
Durgutma	: Durdurmak
Duruklanmaa	: Duraklamak, oyalanmak
Duuma	: 1. Doğmak, dünyaya gelmek. 2. Güneşin doğması
Duymaa	: 1. Duymak, hissetmek. 2. Sezmek (mec.)
Dübüdüz	: 1. Dümdüz. 2. Her yerde

Dünne	: 1. Dünya. 2. Âlem, toplum
Dürtmee	: 1. Dürtmek. 2. Tahrik etmek
Dürük	: Çatık kaşlı; kederli
Düülmee	: 1. Döğölmek. 2. Gayrete gelmek, çaba göstermek
Düümää	: Dövmek
Düün	: Düğün
Düüncü	: Düğün misafiri
Düünük	: Düğüm
Düüş	: Dövüş, kavga
Dürmee	: Kaş çatmak
Düzen çözmää	: Dokuma yapmak
Düzmää	: 1. Tamir etmek. 2. Düzene koymak
Düzülmee	: 1. Tamir edilmiş olmak. 2. Tertibe konulmak, düzenlenmek
Düzünmee	: Süslenmek, tertip edilmek

-E-

Ecel	: 1. Ecel 2. Kader
Edenmee	: Edinmek
Ekonomist	: İktisatçı
Ekzamen	: Sınav
Elbetki	: Elbette ki
Ele	: Yele (atın yelesi)
Emeni	: Ayakkabı
Emiş	: 1. Yemiş, çilek. 2. Üzüm
Emnik	: Yemlik
Engeç	: Yengeç
Enikunu	: Dikkatlice
Enilik	: Yenilik
Ensemee	: Yenmek, galip gelmek
Enser	: Çivi
Epiñentra	: Merkez üssü
Er	: Yer
Ergivan	: Erguvan, leylâk
er tepredi	: Yer sarsıldı, oynadı (Deprem oldu)
erleşmee	: Yerleşmek

erleştirmee	: 1. Yerleştirmek 2. Tertiplemek, nizama koymak
eşkinneme	: Acele etmek (mec.)
etişme	: 1. Yetişmek. 2. Ulaşmak
evermee	: Evermek, evlendirmek
evlatboyları	: Nesiller

-F-

Faktura	: 1. Yapılış. 2. Fatura
Farımaa	: Yorulmak
Fasıl	: Garip, şaşırtıcı
Fenalık	: Kötölük
Fendi	: Gizli
Fevral	: şubat ayı
Fışkı	: Fışkı, dışkı
Fıta	: Önlük
Filcan	: Fincan
Filosofiya	: Felsefe
Firma	: Çiftlik
Fistan	: Kadın elbisesi
Fışırdemee	: Fısıldamak
Fizika	: Fizik
Fleyta	: Flüt
Forma	: şekil
Forum	: Forum (Toplu tartışma)
Fotoalbom	: Fotoğraf albümü
Fotoaparat	: Kamera (Slovence)
Freza	: Erkeklerde bir tür baş tarama şekli
Frezalı	: Perçemli
Front	: Cephe
Fukaralık	: Fakirlik
Furtuna	: Fırtına

-G-

Gagauzka	: Gagauz kadın
Gara	: Gar, tren istasyonu
Garga	: Karga

Garip	: Garip, kederli, hüzünlü
Gelin	: 1. Gelin. 2. Nişanlı
Geniş gırtlaklı	: İçkici, boğazına düşkün
Geräa gibi	: Bayağı
Gercik	: 1.Güzel. 2. Hoş
Geräa gibi	: Gereği gibi
Gerginnik	: Gerginlik
Geroy	: Kahraman
Gidişmek	: Kaşınmak
Giidirmee	: Giydirmek
Gipnoz	: Hipnoz
Goboy	: Obua
Gormon	: Hormon
Gölmek	: Gömlek
Görü	: Manzara, tablo
Granitsa	: Sınır
Grim	: Makyaj
Grupa	: Grup
Guguş	: Güvercin
Guguşlanmaa	: Okşanmak
Guldurdamaa	: Guguklanmak (Güvercinler için)
Guşter	: Kertenkele
Gübür	: Çöp
Gücülä	: Güçlülle, çok zor
Gücülü	: İplik dokumalı
Gülgülü	: Pembe, al, kırmızı; güllü
Gümä	: 1. Küme 2. Buket
Gün	: Güneş
Günä	: Günah
Güüde	: Gövde
Güüs	: Göğüs
Güvää	: Güvey, damat
Güzka	: Kaz

-H-

Haberlemee	: Haber vermek, bilgi vermek
Hakına	: Gerçek, hakiki
Hakikat	: Gerçek
Halat	: Bornoz
Halaza	: Ekin ekme makinesi
Haliz	: Halis, saf, temiz, gerçek
Hanidän	: Çoktan, uzun zamandan
Haseet	: Haset, kıskanç
Haşlamaa	: 1. Yanma, haşlanma 2. Aşılama, çiçek aşısı yapma
Havalanmaa	: Havalanmak, temiz havada dolaşmak, hava almak
Havez	: Heves, dilek, arzu
Hayat	: Koridor, evin çevirmesi
Haydamaa	: Sürmek
Hayınnık	: Hainlik
Hatırlık	: Nezaket, asalet; naziklik
h.b.	: hem benzerleri, ve benzeri.
Hederlez	: Hıdırellez
Hem	: 1. Hem; 2. Ve
Henez	: henüz
Hısım	: Akraba
Himiya	: Kimya
Hodul	: gurur
Hodullanmaa	: Gururlanmak
Horu	: Hora (bir halk oyunu)

-İ-

İçer	: İçerisi, oda
İhtärka	: Yaşlı kadın
İi	: İyi
İi	: İğ (İki ucu sivri bir araç)
İilmee	: Eğilmek
İiltme	: Eğmek
İinä	: İğne
İinti	: Yiyecek

İşi	: Ekşi
İkona	: İkon
İkramnamaa	: İkram etmek
İleri	: 1. İleriden 2. Daha önceleri
İlin	: Hafif
İlinnenmee	: Hafiflenmek
İlişmee	: İlişmek, takılmak
İlkyaz	: İlkbahar
İmdatsız	: Yardımdan mahrum
İmek	: Yemek
İmik	: Beyin
İmport	: İthal
İnsan tamazlı	: İnsan soyu
İnstinkt	: İçgüdü
İnstitut	: Enstitü
İnstrument	: Müzik aleti, enstrüman
İnteryer	: İç mekân
İntonaţiya	: Tonlama
İprak	: Eski, yıpranmış
İroniya	: İroni
İslââ	: 1. İyi, güzel, 2. Pek âlâ (konuşma dilinde)
İspan	: İspanyol
İspanca	: İspanyolca
İspiyada	: Hristiyanlıkta günah çıkartmak
İstoriya	: Tarih
İş	: 1. İş 2. Eşya
İşçi	: 1. İşçi. 2. Çalışkan, çalışmayı seven
İşlâmee	: Çalışmak
İye	: Kaburga kemiği
İzmetkâr	: Hizmetkâr

- J-

Jaketja	: Küçük ceket
Jandar	: Jandarma
Jiletka	: Yelek

Jurnal : Dergi

-K-

Käämil : İyi, güzel, mükemmel

Kaarä : Gayrı

Kaavi : Güçlü, sağlam

Kaba : 1. Kaba, iri 2. Taze

Kabarmaa : Gururlanmak, şişmek (mec.)

Kabinet : 1. Oda, 2. Büro

Kabletmee : 1. Kabul etmek 2. Almak

Kabletmek : Kabul, alma

Kaçarak : Koşarak; çabuk

Kaçınmaa : Kaçışmak; koşuşmak

Kada : Tekne

Kadem : Saadet, mutluluk

Kademsiz : Uğursuz

Kadınca : Bir Gagauz halk oyunu

Kadrela : 1. Dokuma boşlukları 2. Duvar halıcığı

Kafa : 1. Kafa 2. Akıl

Kafa iiltmee : Başını öne eğmek

Kafadar : Dost

Kafe : Kahve

Kafel : Fayans

Kafesli : 1. Kafesli 2. Kafesli dokuma

Kahrır : Keder

Kakaval : İnsanlardan kaçan kişi, yabanî, uğursuz

Kaku : Abla, büyük kız kardeş

Kaldırmaa : 1. Kaldırmak 2. Toplamak 3. Sürmek (mec.)

Kalın : Kaba, kalın

Kalik : Sakat

Kalkınmaa : 1. Kalkmak, yükselmek. 2. Gelişmek, iyileşmek, düzelmek (mec.)

Kaluç : Bir ayakkabı türü, papuk

Kanatlanmaa : Kanatlanmak

Kandırmaa : Kana kana yedirmek, doyurmak

Kanikul : Okul tatil

Kaniska	: Bir nevi düğün hediyesi
Kantar	: Tartı cihazı
Kantarlamaa	: Tartmak
Kapeyka	: Kuruş
Kapsımaa	: Zayıflamak
Kapucu	: Kapıcı
Karagöz	: 1. Karagöz. 2. Esmer
Karagözka	: Esmer kadın, kara gözlü kadın
Karalamaa	: 1. Karalamak. 2. Suçlamak, kötölemek
Karandaş	: Kurşun kalem
Karas	: Sazan balığı
Karaul	: 1. Karakol. 2. Nöbetçi
Karez	: Garaz, kötü niyet
Kart	: Yaşlı, kart
Kartela	: Kart, fiş
Kartofli	: Patates
Kaşaacak	: Kaşığı
Kataklizma	: Afet, felaket
Katastrof	: Felaket
Kaun	: Kavun
Kauşmaa	: Kavuşmak
Kavak boylu	: uzun boylu
Kavramaa	: 1. Kavramak. 2. Kız kaçırmak. 3. Yakalamak
Kaybelmee	: Kaybolmak
Kayet	: Gayet, son derece
Kayıl ol-	: Rız olmak
Kayıl	: Rız
Kayış	: Kemer, kayış
Kazahstan	: Kazakistan
Kedik	: Gedik
Keez	: Nişangâh, hedef
Kef	: Keyif
Kefli	: Keyifli
Kär	: Gerçekten; hatta

Keremet	: Kiremit
Kestirmee	: 1. Kestirmek 2. Kısaltmak, azaltmak 3. Sözü kesmek
Ketennik	: Üzüm bağları
Kıpış	: An, bir anda
Kıpıtmaa	: 1. Kırptırmak, yumdurmak 2. Şaşırmak, korkudan titremek
Kır	: Kır; alan
Kırçma	: Şarap satılan yer, meyhane
Kırkık	: Kırkılmış
Kırliga	: Çengel, kanca
Kırmak	: Kıрма, parçalama
Kırnak	: Temiz
Kısmet	: 1. Kısmet. 2. Kader
Kıvratmaa	: Kıvırtmak
Kıyışmaa	: Cesaret etmek, yiğitlik göstermek, cüret etmek
Kızgın	: 1. Kızgın. 2. Ateşli, hiddetli, ihtirash (mec.)
Kızıışmaa	: 1. Isınmak. 2. Ateşlenmek, alevlenmek (mec.). 3. Sinirlenmek
Kiilä	: Bit
Kıla	: Kilo
Kimi kerä	: Kimi sefer
Kirez	: Kiraz
Kitka	: Çeşitli renkte yün ipliklerinden teşkil edilen buket
Kiyat	: 1. Kâğıt. 2. Kitap. 3. Mektup
Klas	: Sınıf
Kletka	: Hücre
Klumba	: Çiçeklik
Ko	: Koy
Koçan	: Mısır koçanı, mısır döküntüsü
Kofa	: Kova
Kofta	: Bluz
Kolaç	: Simit
Kolektsiya	: Koleksiyon
Kolhoz	: Kollektif çiftlik
Kolhoznik	: İşçi
Komandir	: Komutan

Komandirovka:	Bir yere görevli olarak gönderilme
Kompozitor	: Besteci
Konak	: Misafir
Konçentrariya	: Toplama kampı
Konçert	: Konser
Konuklamaa	: Misafir olarak ağırlanmak, konuk edilmek
Konuşka	: Eğlence, gezinti
Konvert	: Zarf, mektup
Koolamaa	: Kovalamak
Koropka	: Sandık, kutu
Korporaşiya	: Şirket
Kosmetika	: Kozmetik
Kosmos	: Uzay
Kompaniya	: Şirket
Kompyuter	: Bilgisayar
Kopça	: Kopça, düğme
Kopirka	: Karbon kâğıdı
Kosa	: Tırpan
Kostüm	: Takım elbise
Kotarmaa	: Parçalara bölmek
Kovrik	: Kilim, simit
Kör sinek	: At sineği
Körlemeyä	: Körlemeden
Kraa	: Kırığı
Kucak almaa	: Kucağa almak
Kufne	: Mutfak
Kuka	: Şiş, tığ
Kukumäuka	: Baykuş
Kula	: Açık tenli
Kulak kasmaa	: Kulak asmak
Kuli	: Tay
Kultura	: Kültür
Kumnuk	: Kumluk
Kurbaa	: Kurbağa

Kurgaf	: Zayıf, cılız
Kursa	: kurs
Kutsuz	: Bahtsız
Kuvet	: 1. Kuvvet 2. İktidar
Kürtün	: 1. Kar yığını 2. Tipi
Küsü	: Küsme, gücenme
Kvartira	: Apartman dairesi

-L-

Laana	: Lahana
Laap	: 1. Lâkap, soyad 2. Ünvan
Lääzım	: Lazım
Lafçı	: Konuşkan
Lafetmää	: Konuşmak
Lafsız	: Sözsüz
Lak	: Cilâ
Laklı	: Cilâlî
Lampa	: Lamba
Legenda	: Efsane
Lekelemee	: 1. Lekelemek. 2. Rezil etmek, kötü duruma düşürmek (mec.)
Lelek	: Leylek
Lelü	: Hala
Lira	: Lir
Litavra	: Timpani (çalgı)
Lobut	: Dayak
Logika	: Mantık
Lüzger	: Rüzgâr

-M-

Maalä	: Mahalle
Maamilä	: Sahte, yapma, yalancı
Maasuz	: Mahsus, özellikle
Maaza	: 1. Mağaza. 2. Bodrum
Madam	: Hanımefendi
Magnit	: mıknatıs
Makar	: Rağmen; hiç olmazsa

Malak	: Gübre böceği
Malay	: Çörek
Mamaliga	: 1. Kaçamak. 2.Mısır ekmeği
Mamu	: Anne
Manca	: Yemek
Manövra	: Manevra
Maraz kal-	: Az kalmak
Maraz	: Hatalık
Marfet	: Marifet
Mari	: Genç kıza hitap tarzı
Master	: Usta
Master-klas	: Usta sınıfı
Maşina	: Makine, araba
Materie	: Kumaş
May	: Neredeyse
Maya tutmaa	: Zengin olmak
Mayıl	: Sevilme, hayran olma
Mayılım	: Sevgilim, arzu ettiğim
Mebel	: Mobilya
Mecaz	: Mecaz
Medali	: Madalya
Megapolis	: Metropol
Mehanizator	: Makine mühendisi
Meraklı	: 1. Meraklı. 2. Huzursuz, telaşlı
Meret	: İstenmeyen
Meteorit	: Göktaşı
Metetmee	: Methetmek
Minut	: Dakika
Moment	: An
Muzey	: Müze
Muzika	: Müzik

-N-

Näpmaa	: Ne yapmak
Nalog	: Vergi

Narkoban	: Uyuşturuca
Nasaat	: Nasihat, öğüt
Neetinä koymaa:	Niyetlenmek
Neet	: Niyet
Nektar	: Meyvenin özü, bal özü
Nemçe	: Alman, nemçe
Nesä	: 1. Neyse 2. Her ne ise
Nesoy	: Nasıl
Nışan	: 1. Nişan, işaret. 2. İz. 3. Damga
Nışannamak	: Nişanlama, işaret koyma
Nışannı	: Nişanlı, işaretli, damgalı
Nicä	: 1. Nasıl, ne şekilde 2. Gibi
Nicä deniler	: Denildiğine göre
Nota	: Öğrencinin sınavda aldığı not
Nuna	: Vaftiz babası

-O-

Obaltmaa gözlerini:	Gözlerini fal taşı gibi açmak
Ofiñiant	: Garson
Ok	: 1. Ok. 2. Işın
Oka	: Okka
Olmalı	: Herhâlde
Onbeş minutsuz altı:	Altıya on beş kala
Onuştan	: Onun için
Ool	: Oğul
Ortalık	: 1. Orta kısımda bulunan, ortadaki 2. Ortam, çevre
Osa	: Oysa, yoksa
Osaat	: O saat, derhal
Otçöt	: Rapor
Otlıçnik	: Üstün başarılı bir kimse
Otpusk	: İzin
Ovçarka	: Çoban köpeği
Oya	: Uzun süren, yavaş

-Ö-

Ölä	: Öyle, böyle
Önderci	: Yönetici
Örtü	: Çatı
Örümää	: Yürümek, ilerlemek
Örüyüş	: Yürüyüş

-P-

Paalı	: 1. Pahalı. 2. Değerli
Pak	: 1. Pak, temiz. 2. Açık, net
Pali	: Köpek yavrusu
Pança	: Pençe
Panika	: Telaş; panik
Papka	: Dosya
Papşoy	: Mısır
Papur	: Hasır vb. dokumasında kullanılan bir bitkinin adı
Parahot	: Vapur
Paraliya	: Şapka
Pardı	: Sırık
Partnör	: Partner, ortak
Paska	: Yiyecek için kullanılan bir kelimedir. (Poğaça, kek, paskalya çöreği)
Paskelle	: Paskalya (Dini bir kelimedir.)
Pat	: Sedir, karyola
Patefon	: Gramofon
Patlaca	: Domates
Patredä çıkarmaa	: Fotoğraf çekmek
Patret	: portre, fotoğraf
Payak	: 1. Örümcek. 2. Örümcek ağı
Payvantlamaa	: Büyük baş hayvanları kazığa bağlamak.
Peçat	: Mühür
Peet	: Beyit, (Şiirin mısraı), şiir
Peetçi	: Şair
Pelik	: Bir saç örgüsü türü
Pencere	: Pencere
Pensiyaya çıkmak	: emekliye ayrılmak

Pesmet	: 1. Peksimet. 2. Parça, kırıntı. 3. Poğaça
Peşkir	: Havlu
Peydalanmaa	: Ortaya çıkma
Piinir	: Peynir
Pinmee	: 1. Binmek. 2. Oturmak, çıkmak
Pioner	: İzci, öncü
Piramida	: Piramit
Pirelenmee	: Sinirlenmek, hiddetlenmek
Pita	: Pide
Plennik	: Esir
Plita	: Ocak (yemek pişirmek için)
Poema	: Manzume, şiir
Pograniçnik	: Sınır bekçisi veya sınır askeri.
Pol	: Döşeme
Popaz	: Papaz
Port	: Liman
Porta	: Kapı
Pošta	: Posta, postane
Poştar	: Postacı
Poträ	: Telaş
Poträ kaldırmaa	: Etrafı telaşlandırmak
Poyraz	: Kuzey
Poza	: 1. Poz, durum. 2. Fotoğraf
Praktika	: Staj
Pravleniya	: Yönetim, idare
Predsedatel	: Başkan, müdür
Problema	: Problem, sorun
Proekt	: Proje
Profesional	: Profesyonel
Prorab	: Ustabaşı
Prost olmaa	: Bayılmak
Psihologiya	: Psikoloji
Publika	: Halk
Pülüz	: 1. Pürüz. 2. Noksanlık, ziyan

Püskül : 1. Püskül. 2. Mısır püskülü

-R-

Raabet : Arzu, istek, şevk

Ramka : Çerçeve

Rasat : Fidan

Ray : Cennet

Rayon : Bölge, semt, merkez

Raypotrebsoyuz: Bölge tüketici birliği

Raz : Şartlandırma ifadesi (Eğer)

Razgele : Herhangi bir tesadüfen

Razgelmee : Düşmek

Registraţiya : Kayıt

Respublika : Cumhuriyet

Reze sürmee : Sürgülemek

Rifma : Kafiye

Rizinka : Lastik bağları

Romın : Romanyalı, Rumence

Ruba : Elbise, kadın entarisi

-S-

Saa : Sağ taraf

Saabi : 1. Sahibi. 2. Hükümdar, hâkim

Saabiyka : Sahibe

Saacı : Sağıcı

Saalık : Sağlık

Saamak : Sağma

Saar : Sağır

Sabaa : 1. Sabah. 2. Yarın

Saburlu : Sabırlı

Sakırğa : kene

Saletmee : Hatırlamak

Salfetka : Peçete

Sallangaç : 1. Salıncak, beşik.2. Yaylı sandalye

Salmaa : Havlamak

Salt : Sırf, sadece, yalnız

Salvermee	: 1. Salıvermek 2. Serbest bırakmak
Sandık	: 1. Sandık. 2. Tabut. 3. Bavul
Sansın	: Sanırsın, Sanki
Sarafan	: Bir nevi uzun ve kolsuz kadın elbisesi
Saray	: 1. Saray 2. Hükümet binası
Sarp	: 1. Güçlü, kuvvetli. 2. Önemli, olağanüstü
Sarsalamaa	: Sarsmak
Sataşmaa	: 1. Dadanmak. 2. Sataşmak, rahatsız etmek
Saugun	: Tipi, bora, fırtına
Saurtmaa	: Savrultmak
Sauşmaa	: Savuşmak
Savaşmaa	: 1. Savaşmak. 2. Gayret etmek, çabalamak
Sayıklamaa	: 1. Sayıklamak. 2. Hayal kurmak
Sefa geldiniz	: Hoş geldiniz
Seftä	: İlk defa
Selemleşmee	: Selamlaşmak
Selpo	: Dükkân, mağaza
Selsovet	: Köy meclisi
Semeletmee	: Sersemleştirmek, sarhoş etmek
Semiçka	: Çekirdek, ay çiçeği
Semiz	: Verimli, taze
Sergen	: Raf
Sesirgenmee	: Başkasının konuşmasına kulak vermek, ses dinlemek
Sesleyici	: Uysal, söz dinleyen
Sınmaa	: Bir şeye ısınmak, alışmak
Sşena	: Sahne
Senmee	: Solmak
Sensele	: Silsile, aile, sülâle, akraba
Sentimental	: Duygusal
Serbezli	: kavgacı
Seremce	: serencam, akıbet
Serioz	: Ciddi
Sertlenmee	: 1. Sertleşmek. 2. Hiddetlenmek
Servirovka	: Hizmet

Sesetmää	: Seslenmek, sesini duyurmak
Sesirgen	: Ses dinleyen, başkalarının konuşmalarını gizlice dinleyen
Sesirgenmää:	Ses dinlemek, başkasının konuşmasına kulak vermek
Seslemee	: Dinlemek
Sesleyici	: Dinleyici
Sevgili	: 1. Sevgili. 2. Mutlu
Sevinmek	: Sevinış
Sevinmelik	: Sevinç, neşe
Sıbıdılma	: Terk edilmek
Sıbıtmaa	: Atmak
Sıklık	: ıslık
Sınaşma	: Alışmak
Sırnık	: Kibrit
Sıyılmaa	: Sığınmak
Sıyırmaa	: Soymak, çıkarmak
Sıymaa	: Sığmak
Sızırma	: Kavurma
Sibir	: Sibirya
Sincir	: Zincir
Sinirli	: 1. Sinirli. 2. Damarlı
Siiredilmää	: Seyredilmek
Siirek	: 1. Seyrek, nadir 2. Sulu 3. Yavaş
Siiretmää	: Seyretmek, bakmak
Silos	: Silo (tarımsal ürünlerin depolandığı, silindir biçiminde, büyük ambar.)
Simpozium	: Sempozyum (Bilimsel toplantı, bilgi şöleni)
Sincir	: zincir
Sinmee	: Sinmek, gizlenmek
Situaŧiya	: Durum
Skemne	: İskemle, sandalye, peyke, kanepa
Skulptura	: Heykel
Slujba	: Memuriyet
Sokulmaa	: Sokulmak, karışmak
Soldat	: Asker
Soluk	: Hava

Soruş	: Soru
Sovet	: 1. Meclis, kurul. 2. Öğüt, nasihat, akıl. 3. Sovyet
Soyuk	: 1. Soyulmuş. 2. Derisi soyulmuş
Söleyiş	: 1. Söyleyiş. 2. Atasözü
Sözlemek	: 1. Karar. 2. Onay
Stavroz	: Haç, çarmıh
Sţena	: Duvar, sahne
Stolova	: Yemekhane
Strateg	: Yönetim uzmanı, uzman komutan
Strelka	: Yelkovan
Struna	: Tel, giriş
Suazlamaa	: 1. Sıvazlamak. 2. Okşamak
Sud	: Mahkeme
Sus olmaa	: Sessizleşmek
Suuk	: Soğuk
Suuklamak	: Üşütme
Sümsük	: Saf, aptal
Süüme	: Sövmek
Süündürmee	: Söndürmek
Süünük	: 1. Sönük. 2. mec. Cansız, hareketsiz
Süüş	: Söğüş
Svatu	: Dünür

-Ş-

Şafk	: Parlaklık; ılık
Şafklı	: Aydınlatılmış
Şalinka	: Başörtüsü
Şalver	: kurnaz, sahtekâr, sinsî dolandırıcı
Şamdal	: Şamdan
Şampanski	: Şampanya
Şansora	: Artık; ondan sonra
Şaraat	: Şeriat
Şatra	: Çadır
Şçuka	: Turna balığı
Şefteli	: Şeftali

Şefkinä	: Sağlığına, şerefine
Şefkli	: Şevkli, arzu dolu
Şefkli haber	: Sevindirici haber
Şemiçka	: Ayçiçeği çekirdeği
Şılı	: Işıklı, aydın
Şıralı	: Rengârenk
Şkembe	: Karın
Şkembeli	: Şişman, göbekli
Şkola	: Okul
Şlep	: Bir ses taklidi
Şokolat	: Çikolata
Şvabra	: Paspas
Şükür	: Şükür, teşekkür
Şüpä	: Şüphe

-T-

Taa	Henüz, daha
Taazä	: Taze
Tabeet	: Tabiat, huy. 2. Alışkanlık
Tabel	: 1. Tabela. 2. Günlük defter
Tafta	: Tahta
Takaza	: 1. Öfkelenmek, kızmak. 2. İftira
Takaza etmee	: Sövmek, karalamak, iftira etmek
Talant	: Yetenek
Taliga	: Atlı araba
Taman	: Tamam
Tamızlık	: Damızlık
Tanţ	: Dans
Tantele	: Dantel (örgü)
Tatlılı	: Tatlandırılmış
Te	: Te (İşaret zamiri)
Teatru	: Tiyatro
Tehnik	: Teknik
Tehnikum	: Teknik kolej
Tehnologiya	: Teknoloji

Tekst	: Metin
Temiz	: 1. Temiz. 2. Günahsız
Tene	: Tane
Teoriya	: Teori
Terbee	: Dizgin
Terekä	: Tahıl, buğdaygiller
Testä	: Deste
Tezdä	: Çabucak, tez elden, acele
Țementli	: Çimentolu
tenä tenä	: Tane tane
Țigara	: Sigara
Tııma	: Çabucak kaçıp kaybolmak
Tınaz	: Yığın, tahıl
Țink	: Çinko
Titsi	: Korkunç, acayip
Tokat	: Kapı
Tokatçık	: Kapıcık
Tombarlak	: Tombalak, yuvarlak
Tomburuk	: Gonca, tomurcuk
Toom	: Tohum
Toomnuk	: Tohumluk
Tort	: Yaş pasta
Tovarişç	: Arkadaş, yoldaş
Tozatmaa	: Gitmek
Trufanda	: Turfanda, mevsimin başında ilk yetişen (meyve, sebze)
Tukurlanmaa	: Yuvarlanmak, tekerlenmek
Tulum	: Tulum, koyun derisinden kürk
Tunuk	: Bulanık
Tutmalık	: Bayramlık
Tutnuk	: 1. Kısık. 2. Kekeme, peltek
Tuyannamaa	: Şişmanlamak
Tüken	: Dükkân
türkü çalmaa	: Türkü söylemek
tüü	: Tüy

-U-

Unuka	: Torun
Ura	: Nida sesi (Hurra)
Urok	: Ders
Uşak	: Küçük çocuk
Utancak	: Utangaç
Uultu	: Uğultu
Uur	: Yön
Uuramaa	: Uğramak
Uz	: Düz, doğru

-Ü-

Üfke	: Öfke
Ük	: Yük
Ükletmee	: Yükletmek
Ürek satmaa	: Korkmak
Ürük	: Yügrük, hızlı giden
Üük	: Höyük, kurgan
Üülen	: Öğlen vakti
Üülen tarafı	: Güney
Üünmää	: Övünmek
Üüredici	: Öğretici, öğretmen
Üürenmää	: Öğrenmek
Üüsek	: Yüksek
Üüseltmee	: Yükseltmek
Üüsüz	: Öksüz
Üzmee	: Yüzmek
Üzük	: Yüzük

-V-

Vaatiz	: Vaftiz
Vakıt	: Zaman, vakit
Vakla	: Göz kapakları ve kulakları siyah, gövdesi beyaz koyun veya kuzu.
Valiza	: Valiz
Vanna	: Banyo
Varan	: Komodo ejderi

Varlı	: Varlıklı, zengin
Vergi	: Kabiliyet
Violonçel	: Çello
Volga	: Araba markası

-Y-

Yaa	: Yağ
Yaamur	: Yağmur
Yabanı	: Kurt
Yalabık	: 1. Parlak, ışıldayan. 2. Işıldama, parıltı
Yalabımaa	: Parlamak
Yalap yalap etmee	: Parlamak, ışık saçmak
Yaldızlamaa	: 1. Yaldızlamak. 2. Parlatmak
Yalın	: Alev
Yalın	: Yalın, yalın ayak
Yalnayak	: Yalın ayak
Yalpak	: Nazik, okşayıcı
Yan aazlı	: Geveze, boşboğaz, dedikoducu
Yan gelmee	: Gelmek
Yannaşık	: Yanaşık
Yanvar	: Ocak ayı
Yapınmaa	: 1. Kendisi için bir şey yapmak. 2. Edinmek. 3. Elinde bulunmak, meydana getirmek
Yapışkan	: 1. Yapışkan. 2. Bıktıran, askıntı adam. 3. Sülük
Yar	: Yar, sarp yamaçlı yer
Yaraşmaa	: Yaraşmak, yakışmak
Yarmışar	: Yarımşar
Yaş	: Yaş, gözyaşı
Yaşamak	: Yaşama; hayat
Yattırmaa	: Yatırmak
Yavaş	: 1. Yavaş. 2. Sakin, uslu
Yavklu	: Yavuklu, nişanlı, sözlü
Yaymaa	: Yaymak, germek, açmak
Yazdırmaa	: Yazdırmak
Yazıcı	: Yazar

Yazılmak	: Yazılma, kaydedilmek
Yırak	: Irak, uzak
Yıvın	: Yığın
Yollanmaa	: Yola koyulmak
Yortu	: Bayram
Yufka	: Zayıf, güçsüz, halsiz
Yufkalanmaa	: Zayıflamak, güçten düşmek
Yuurt	: Yoğurt

-Z-

Zaamet koymaa: Emek vermek

Za otvagu	: Cesaret ve atılganlık için
Zaabıt	: 1. Subay, zabıt. 2. Amir
Zaamet	: Zahmet; hizmet
Zabun	: Zayıf
Zabunca	: Zayıfça
Zakon	: Kanun, yasa
Zal	: Salon
Zapas	: Yedek
Zarzavat	: Zerzevat
Zayavleniye	: Dilekçe
Zän	: 1. Zıyan. 2. Felaket
Zeedä	: Fazla, çok
Zeet	: Eziyet
Zeetlemee	: Üzmek
Zerä	: Zira, çünkü
Zıngırdamaa	: Zangırdamak
Zihirli	: Zehirli
Ziya	: Işık
Zodiya	: Burç

KAYNAKÇA

- Akalın H. vd., (2005) Türkçe Sözlük Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akın, C. (2007). Türkiye Türkçesinde Cümlede Tümleçler Üzerine. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 205-220.
- Aktan, B. (2016). *Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Argunşah, M. (1999). Gagauz Türkçesinde Soru Cümleleri . IV. Uluslararası Gagauz Kültürü Sempozyumu.
- Argunşah, M. ve Argunşah H. (2007). *Gagauz Yazıları*. Kayseri: Türk Ocakları Kayseri Şubesi Yayınları.
- Baboglu, N. I., Baboglu, I. (1999). *Gagauzcanın gramatikası: Fonetika, leksika, morfolodiya, sintaksis*. Ch. Stiinta.
- Baboglu, N., Baboglu I. (1996). *Gagauz Dili Sintaksis ix. cu klaslar için*, Kişinev.
- Baboglu, N., Baboglu, I. (1988), *Gagauz Dili. Sintaksis ix-x klasslar için*, Kişinev.
- Banguoğlu, T. (2019). *Türkçenin Grameri*. (11. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Baskakov, N.A. (2017). *Çağdaş Türkçede Cümle*. (çev. O.S.Karaca) Ankara: TDK Yayınları.
- Baydar, T. (2016). Ünlem Üzerine. *Türk Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 7, 127-151.
- Bilgegil, M. K. (2009). *Türkçe Dilbilgisi*. (3. Baskı). Erzurum: Salkımsöğüt Yayınevi.
- Boeva, A. (2018). *Güllerim solmasın: Annatmalar*. Komrat.
- Chirli, N. (2005). Gagavuz Türkçesinde Yeterlik Yapıları Üzerine. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyatı Dergisi*, 19, 55-61.
- Chirli, N. (2009). Gagauz Türkçesinde Açı Edatı İle Kurulmuş Cümleler, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 21, 233-248.
- Çebotar, P., Dron, I. (2002), *Gagauzça-Rusça-Romınca Sözlük*. Chişinau: Pontos.
- Delice, H. (2018) . Türkçe Sözdizimi (6.Baskı). İstanbul: Asitan Kitap.
- Delice, H. İ. (2003). *Türkçe Sözdizimi* (2. Baskı). İstanbul Kitapevi Yayınları.
- Dizdaroğlu, H. (1976). *Tümce Bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Doğan, E. (2020). Türkçe Söz Diziminin Bir Sorunu: Ki'li Cümleler Birleşik Cümle Mi Yoksa Bağlı Cümle Midir? *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, 24(2), 177-188).
- Ediskun, H. (1999). *Türk Dilbilgisi*. (7. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Eker, S. (2015). *Çağdaş Türk Dili*. (9. Baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Eker, S. (2017). *Çağdaş Türk Dili*. (11.Baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (Ed.). (2012). *Türk Lehçeleri Grameri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergin, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Gaydarji, G.A. (1973), *Gagauzskiy Sintaksis*, Kişinev: Ştiintsa Yayınları.
- Gaydarji, G.A. (1981), *Gagauzskiy Sintaksis: Pridatoçniye Predlojeniya Soyuznogo Podçineniya*. Kişinev: Ştiintsa Yayınları.
- Gaydarji, G.A., Koltsa, E.K., Pokrovskaya, L.A., Tukan, V.P. (1991). *Gagauz Türkçesinin Sözlüğü (Aktaranlar İ. Kaynak; M. Doğru)*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Gülensoy, T. (2000). *Türkçe El Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Gültekin M. (2013). *Özbek Türkçesi Cümle Bilgisi*. Ankara: Bizim Büro.
- Günşen, A. (2010). Rumeli Ağızlarının Sözdizimi Üzerine – I (Makedonya ve Kosova Türk Ağızları Örneği, *Journal of Turkish Studies*, 5(1), s. 462-494.
- Hatiboğlu, V. (1982). *Türkçenin Sözdizimi*. Ankara: Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Basımevi.

- Hengirmen, M. (2007). *Türkçe Dil Bilgisi* (9. Baskı). Ankara: Engin Yayınevi.
- Hünerli, B. (2022). Gagauz Çocuk Şiirleri Üzerine. *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 39, 1-12.
- Kara, S. (2012). Girişik Cümle Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies (Elektronik)*, 7(2), 643-648.
- Karaağaç, G. (2011). *Türkçenin Söz Dizimi*. (4. Baskı). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karahan, L. (1991). *Türkçede Söz Dizimi ve Cümle Tahlilleri*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karahan, L. (1995). Türkçede Birleşik Cümle Problemi. *Türk Gramerinin Sorunları Toplantısı* (22-23- Ekim), Türk Dil Kurumu Yayınları: 19-23.
- Karahan, L. (2000). Yapı Bakımından Cümle Sınıflandırmaları Üzerine. *Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi*, 583, 16-23.
- Karahan, L. (2019) *Türkçede Söz Dizimi* (26. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kirli, N. (2001). N. N. Baboglu'nun "Legandanın İzi" Adlı Eserinin Cümle Bilgisi Yönünden İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kopuşçu, M. (2015), G.A. Gaydarcı – Yazıcı, Folklorcu, Lingvist: Moral-ruh terbiyetmâk teması bilimcinin yaratmalarında. Komrat.
- Kopuşçu, M. (2019), Gavril Gaydarcı Monografiyalar, Bilim Statyaları, Aklına Getirmekleri Tom II. Gagauziya.
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dili Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2003). *Gramer Terimleri Sözlüğü* (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Mansuroğlu, M. (1955). Türkçede Cümle Çeşitleri ve Bağlayıcıları. *TDAY- Belleten*, 3, 59-71.
- Mehmedoğlu, A. (2001). *Türk Dilinde Bağımlı Birleşik Cümle Söz Dizimi*, Adapazarı: Aşyan Yayınları.
- Menz, A. (1999). *Gagausische Syntax: Eine Studie zum Kontaktinduzierten Sprachwandel*, Harrassowitz, Wiesbaden.
- Menz, A. (2020). Gagauzcada Birleşik Cümle (çev. S. Sandalyeci). *Balkanistik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2(2), 84-106.
- Özakdağ, N. (2013a). Gagauz Türkçesinde Şartlı Birleşik Cümlelerde Rusçanın Etkisi Üzerine, *BAL-TAM Türklük Bilimi Dergisi*, 18, 163-179.
- Özakdağ, N. (2013b). Gagauzcanın Söz Diziminde Komşu Dillerin Etkisi. *Tehlikedeki Diller Dergisi*, 72-84.
- Özkan, A., Toker, M., Aşçı, U. D. (2016). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*. Konya: Palet Yayınları.
- Özkan, M., ve Sevinçli, V. (2011). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Özkan, N. (2019). *Gagavuz Türkçesi Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özmen, M. (1995). Cümlenin Altıncı Ögesi ve Bir Terim Önerisi. *Türk Dili Dergisi* 519, 224-227.
- Özmen, M. (1996), Bir Eksilteli Cümle Tipi Üzerine, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(4).
- Özmen, M. (2012). Türkçede Değil Kelimesi ve Kullanımları. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 29, 189-244.
- Pokrovskaya, L. A. (1964). *Grammatika gagauzskogo yazıka. Fonetika i morfologiya*. Moskva: Nauka.
- Pokrovskaya, L. A. (1990). *Gagauz Dilinin Grameri*. Kişinev.
- Pokrovskaya, L. A. (1999). *Sintaksis Sovremennogo Gagauzskogo Yazıka, Predlojeviye*: Sankt-Peksburg.

- Pokrovskaya, L.A. Arabacı, N., Tanasoğlu, D. (1959). *Gagauz Dili. Gagauz Şkolaların 4-5. ci klassları için*, Kişinev.
- Sandalyeci, S. (2021). Gagauzca Türkçesi Söz Diziminin Ölçünlü Türkiye Türkçesi Söz Dizimi ile Mukayesesi Üzerine Bir Deneme. *Dil Araştırmaları*, 29, 143-163.
- Soroçanu E., Şarşov T. (2015). *Lingvistika Terminleri Danışma Sözlüğü*. Kişinev.
- Şimşek, R. (1987). *Türkçe Sözdizimi*. Trabzon: Kuzey Gazetecilik Matbaacılık ve Ambalaj.
- Turan, Z. (1999). Cümlelerin Yapısıyla İlişkilendirilen “Basit” ve “Birleşik” Kavramları Üzerine, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 8, 299-311.
- Ulutaş, İ. (2004), *Relative Clauses in Gagauz Syntax*. İstanbul: Thelsis Press.
- Ulutaş, İ. (2012). Gagauz Türkçesi Söz Diziminde Yabancı Dillerden Etkilenmeler Üzerine Bir Değerlendirme. *Türk Dünyası Araştırmaları*, (99)197, 227-239.
- Ulutaş, İ. (2014). Gagauz Söz Diziminde İsmi Niteleyen Yapılar Üzerine Genel Bir Bakış, *Tehlikedeki Diller Dergisi*, 3(3), 85-91.
- Yılmaz, B. B. (2008). *Cümle Bilgisi Konusundaki Terim, Tanım ve Tasnif Farklılıklarının Değerlendirilmesi*, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Zajaczkowski, A. (1966). *Yezyk i folklor gagauzow z Bulgarii*. Krakow.
- Zülfikar, H. (1995). Girişik Cümle Sorunu. *Türk Dili*, 522, 643-648.